Tatzelt W

XIX n. 2. f.

1860

l.

Vayer Széchenyi

108. l.

418. W. Tatzelt.

Működött a XIX. században.

Kossuth Lajos és gyermekei.

Mellképekben és három tojásdad medaillonban, melyet babérgalyak vesznek körül e felirattal: »Éljen KOSSUTH LAJOS — FERENCZ — LAJOS TÓDOR« ábrázolvák. Közűlök Kossuth Lajos díszmagyart, két fia pedig közönséges ruhát visel. Jelzése a babér szárainál: »*W. Tatzelt sc.*«.

Aczéllap, méretei 19·3 : 15 cm. — Lelt. sz. 418. — Vétetett 1890 június 15-én Wiesinger Mórtól 6 K-án (114–890). — Kifizettetett 1890 július 7-én. — Elszámoltatott 1891 január 5-én (17–891).

Viselet. T.2185.

Férfi ruha.

A három alak közül Frangepán atillát, egy Deákot és huszár atillát, egy pedig atillát visel. Felirata:

FÉRFI DIVAT FUTÁR.

a képek alatt: Bodnár J. Kollar M. Fabinyi J.
alól jobbra: W. Tatzelt lith.
legalól balra: October 1863.
jobbra: Kiadja Kühn Károly.
jelzése a hirdetmény után: Nyomt. M Langer Ede Pesten 1863.

Kny., mér. 19: 17.2 cm.

Viselet. T. 2184.

Férfi ruha.

Az egyik prémes bekecst, a másik Budát, a harmadik pedig egyszerü bekecst visel. Felirata:

FÉRFI-DIVAT-FUTÁR.

a képek alatt: Szabó F. úrtól, Tóth L. úrtól, Horváth F. úrtól.
alól jobbra: V. Tatzelt lith.
legalól balra: November 1863.
jobbra: Kiadja Kühn Károly.
jelzése a hirdetmény után: Nyomt. Langer Ede Pesten 1863.

Kny., mér. 19: 19.3 cm.

Viselet. T.2186.

Férfi ruha.

Az őszi ruhát viselő férfiak egyike a korlátra támaszkodva puskájának csövét fogja. A háttérben erdő látszik. Felirata:

FÉRFI DIVAT FUTÁR.

alól balra: Tatzelt V.
legalól balra: September 1863.
jobbra: Kiadja Kühn Károly.
jelzése a hirdetmény után: Nyomt. Langer Ede, Pesten 1863.

Kny., mag. 19: 17.5 cm.

Tauber Vince

Az Országos Müemléki Felügyelőség kőszobrá szcsoportjának vezetője Szakál Ernő, tagjai: Birkmayer János, Kőfalvi Imre, Tauber Vince, Molnár János, Kovács János, Nagy Miklós, Baláze Árpád. - Munkásságukról - elsősorban Szakál Ernőéről - szól Entz Géza alábbi cikka /fotók: Király György, Dobos Lajos/

Entz Géza: Az utolsó negyedszázad kőszobrászati helyreállitó tevékenysége.

44-45.l.

Magyar Épitőművészet, 1972.2.sz.

tek, (ez utóbbinak kikiáltási ára 200 K. volt.)

képviseltette magát. S ha mint ilyen külföldi árverésen a külföldiek versenye miatt rendszerint sokat nem is szerezhettek meg, aminek megszerzése már magyar vonatkozásánál fogva is kívánatos lett volna, maga az aukczió múzeumi politikánk szempontjából véve is sokkal tanulságosabb volt, semmint hogy ösmertetését ennek a folyóiratnak a hasábjain mellőzhetnők.

II.

Szemere Miklós közel ezer darabból álló bécsi gyüjteményének anyagát szinte kizárólag külföldön s túlnyomórészben időszakonként Bécsben való lakása idején ottani aukczióban, vagy odavaló műkereskedők útján szerezte meg. Régen elkoptatott közhely, hogy a gyüjtők zömének kétszer szereznek örömet régiségeik: akkor, amikor megszerzik ezeket, majd ismét, amikor túladnak rajtuk. Bármi oka is volt Szemere Miklósnak arra, hogy gyüjteményén minden áron túladjon, — egyes napilapokban erről is esett szó — Magyarországon közel ezer műtárgyára aligha akadt volna érdeklődő közönség. A bécsi Dorotheumra bizta nagyobbára Bécsben szerzett régiségeit, amelynek már régóta megvan a

70° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

BOLAFFIARTE
VIA LIVALTA 34
10141 TORINO

Tauber

DIC. 1970

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

Tauber *alla Viotti di Torino, via Viotti 8/C, tel. 55 38 10. Dal 31 ott. al 13 nov.: 28 opere (acrilici e olii). Prezzi: da L. 300.000 a L. 600.000. Presentazione di Franco Solmi. Riccardo Tauber (n. Budapest 1935), Roma.*

Tauber, "Preghiera 1", 1970, 50 x 70.

Van
rega
64 x

OLIVETTI ADDIZIONATRICI

Le macchine che fanno semplici i vostri conti: conti di cassa, conti di casa. E sempre conti scritti. Addizionatrici portatili manuali ed elettriche. Addizionatrici per piccoli negozi e laboratori artigiani. Addizionatrici professionali e da ufficio.

'Arts
dic.

'cca-
' 28

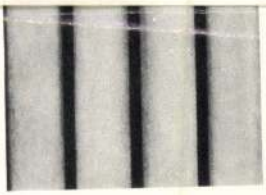

Haubensak, "Senza titolo".

Paul Klein *alla Max Bollag di Zurigo, dal 7 al 31 ott.*

Tauber Imre

Szépíró:

A K. nemzeti főiskolákban és várarnapi kulon órakban (az alólirtnak nagy irótermében, hol a hegesirás is tanittatik) szépirást tanulni akaró ujabb növendékek beirása a jelen félévi folyamatra. stb

Tauber

Honmüvész 1836. 144. l.

VASÁRNAP

21

Kath. F. 3. Jubilate
Prot. F. 3. Anzeln

HÉTFŐ

22

Kath. Szótér és Kaj.
Prot. G. 2. Szótér

KEDD

23

Kath. Béla pk. vt.
Prot. Béla

SZERDA

24

Tauber Imre Károly

a pesti Kir. nemzeti főiskolában
szépírás tanítója. Több szépírási
példalapot adott ki.

Szépírási szemle.
Honművész 1834. 348. l.

VASÁRNAP

28

Kath. F. 4. Cantate
Prot. F. 4. Valér

HÉTFŐ

29

Kath. Péter vértanu
Prot. Albertina

KEDD

30

Kath. Siennai Katalin
Prot. Katalin

SZERDA

1

Taulor Karól Imre

szépiró

írod

Szépirás tanítás. Honnin-
vész. 1834. 654 l.

Kath. Ezekiel
Prot. Zsolt

CSÜTÖRT.

11

Kath. I. Leó pápa
Prot. Leó

Izr. 1. Nisan R. Kh.

PÉNTEK

12

Kath. Gyula
Prot. Gyula

D.B.

SZOMBAT

13

Kath. Hermenegild
Prot. Ida

Izr. 3. S. Ihaszria

15. HÉT 1929 * IV. HÓ * ÁPRILIS 30 NAP

Tauber Károly Imre

szapiro

Wod

Hommész 1834. 525 l

és 532. lap. 542 l

Hirdeti, hogy ana nemreti abc jet
(2 lábyi széles 2 láb 8 hüvelyk magas)
meg lehet nálé szerni 1 pfontom-
tolltartási szabályait azon magasságban
s egy anazon áron. Stb.

Kath. Sz. Józs. olt.
Prot. Anicét

CSÜTÖRT.

18

Kath. Apollonius vt.
Prot. Ilma

PÉNTEK

19

Kath. Emma
Prot. Kocsárd

SZOMBAT

20

Kath. Tivadar hv.
Prot. Tivadar

Izr. 10. S. Mezora

16. HÉT 1929 * IV. HÓ * ÁPRILIS 30 NAP

szeti csarnok (galleria d'arte moderna), a művészek otthona (Pensionato artistico), a zenei és drámai intézetek, a zeneművészek otthona és végül a zenei és drámai művé-

azonban a kir. járásbíróság vétség miatt egy évi időtartamot meghaladó fogházbüntetést tart kiszabandónak, az iratokat további eljárás végett az illetékes kir. törvényszékhez teszi át. Az áttétel miatt perorvoslat nem használható és a kir. törvényszék — a nélkül, hogy a büntetés kiszabása tekintetében korlátozva lenne — az ügyben eljárni köteles.

24. §. *Jutalmak.*

Az, aki a leletek bejelentésének elmulasztását, eltitkolását, az állam elővételi jogával lekötött tárgyaknak engedély nélkül történő eladását feljelenti, a tárgy megállapítandó műértékének 10%-ában mint jutalomban részesül, mely jutalom a körülmények méltánylása szerint felemelhető.

Közmunkák végzésénél a találó a lelet műértéke után számított 10% jutalomban szintén részesül, ha a lelet megmentése és megőrzése körül buzgón járt el.

25. §. *Az állami elővásárlási jog gyakorolhatására szolgáló külön javadalom és alap.*

Az állam elővásárlási jogának gyakorlására az állami költségvetésbe megfelelő javadalom

Tauber Vilmos

122	Önarckép	olajf.	350.—
123	Gyerekek füben	olajf.	350.—
124	Lola elaludt	olajf.	400.—
125	Óbudai táj	olajf.	300.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1932

417

292.

1905.

(és a ki

mlagon) (mélyen

fejjel balra fekvő hölgy alszik,
rtja. Jobb lábát összehuzta és
szu haja és szemöldöke barna. Fe-
jobbra: Lotz K.

m.

iki 20578 sz. leirattal 800 K-án

TAUBER VILMOS

112	Kirándulók	olajf.	350.—
113	Barátom	olajf.	300.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

3517. ~~Lotz Károly:~~

3517. Fürdő után.

Egy fürdőből kijött hölgy a kegeti, mi közben bal lábára nehéze szemöldöke és szeme barna. A hátt nü ruha ~~látszik~~ van. Jelzése alól job

Vászon, méretei 96:40.5 cm.

Vétetett az 1905: III. 7-iki (213-905)

Vét. 20578-905

Ezeket a küzdelmeket természetesen rendelet tiltja, s aki a szervezésben, a fogadásban részt vesz, az ötvengens fajta. Ha ugyan ez a tulajdonság számít még manapság valamit. **Cs. L.**

Fotó: Löffler Gábor

A mester szerint a titok nem az ágy külalakjában van, hanem a kidolgozás minőségében. Az első követelmény az volt, hogy fenyőből készüljön az ágy ke-

és ezzel a varasdi Taping gyár termékeit.

Ez persze a reklám szempontjából sem lenne jelentéktelen. **T. I.**

Kifogások a szerelemben

Csökkenő férfi vállalkozókedv

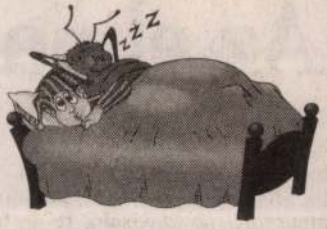

Még néhány évvel ezelőtt is gyakorta előfordult, hogy a hölgyek már pár napos ismeretség után megkapták a „nálad vagy nálam" kérdést – főleg akkor, ha húzódoztak. S napjainkban? Egyre többen csodálkoznak nemcsak a kérdés elmaradásán, de úgy tűnik, a férfiúi szexuális vállalkozókedv elapadása fölött is . . .

Melyek a legárulkodóbb kifogások?

– A férfi „várj egy kicsit, mindjárt vége a filmnek" felkiáltással próbál időt nyerni – s addig nézi a televíziót, ameddig a nő el nem megy aludni.

– Elhangzik az ominózus „ne légy mérges kedves, de ma nincs hozzá hangulatom."

tot is mind gyakrabban elmondja.

– Az egyébként kicsattanó erőben lévő férfi hirtelen mozdulattal a fejéhez kap, s „szerinted nincs lázam, mintha megfáztam volna!" felkiáltással veszi el a nő kedvét a közeledéstől.

– A férfi a nő évek óta használt parfümjét a kedveskedés pillanataiban hirtelen kritizálni kezdi, majd megbántva a hátát mutatja partnerének.

nul, de pár perc múlva csak hortyogását lehet hallani.

– A férfi „rengeteg dolgom van" kibúvóval a munkába menekül, akár éjszakába nyúlóan is.

– Azt kezdi kérdezgetni a férfi, hogy „szerinted minden rendben volt a vacsorával? Annyira háborog a gyomrom, szerintem valami rosszat ettem".

– Párja szemmel láthatóan jól érzi magát, több órája meg

nem történt valami komoly dolog."

– Az erőtől duzzadó férfi a nő megértésére számítva nyíltan bevallja: „Mintha csökkenőben lenne a teljesítőképességem. Szerinted ez rossz, vagy csak átmeneti?"

– A férfi tollal, papírral felfegyverkezve az ágyban is a lehető legkedvezőbb pénzügyi megoldásokat keresi az új autójának megvásárlásához vagy

ketten korábban is ültek. A 9 éve betelepedett arab a kiutasításhoz szükséges indokokat szépen összeírta már. A kitoloncolás a hivatalos tájékozta-

hol többet, hol kevesebbet.

A városszerte békétűrőnek ismert Kompák István tett először feljelentést. Bárját júliusban

zárkózott lapunk kérdései elől.

Ismereteink szerint úgy 15-

váltottak. *„A maffiát mi csináljuk”* – így az egyik sértett. De az emberek többsége még nem igazán tudja mire vélni a történteket. Nem csoda. (–)

Az elmaradt szoboravató

Egy hete új köztéri szobor gazdagítja Pécs városát. A Király utca és a Szent Mór utca sarkán álló alkotásnak nem volt ünnepélyes avatása, egyszer csak ott állt a sarkon, mint egy váratlan természeti jelenség.

A szobor *Taubert László* alkotása. A művész *Somogyi József* tanítványaként végzett a Képzőművészeti Főiskolán, jelenleg pedig a Mesteriskola hallgatója *Bencsik István* szobrászművész irányítása alatt Villányban. Az alkotás egy hármas sorozat egyik darabja, a másik kettő külföldre került.

Három évvel ezelőtt merült fel a szobrászban a gondolat, hogy Pécs városának ajándékozza a művet, melynek van ugyan egy kis *félreérthető effektusa* az által, hogy a figura közepéből *kiáll* egy rudacska, mely mintha *enyhén* fallikus jellegű lenne, de ez nem ad okot arra, hogy elkedvetlenedjünk. Hasonlóképpen vélekedett a szakmai zsűri is, mely úgy ítélte meg, hogy a mű *felállítható* a már említett sarkon.

Az avatásra az elmúlt vasárnap délután került volna sor. *Dr. Révész Mária* alpolgármester kapta a feladatot, hogy a színházban zajló díjátadó ünnepségen jelentse be, hogy szoboravatásra kerül sor, melyre meghívja a jelenlévőket. A bejelentés azonban fura módon nem történt meg, így aztán az ünneplőbe öltözött alkotó és a szoboravató beszédre két napig lekiismeretesen készülő Bencsik István *Romváry Ferenc* művészettörténész társaságában magukra maradtak a szoborral. Az avatásra így nem kerülhetett sor.

Az alkotás talány az arra járók szemében. Mindössze a

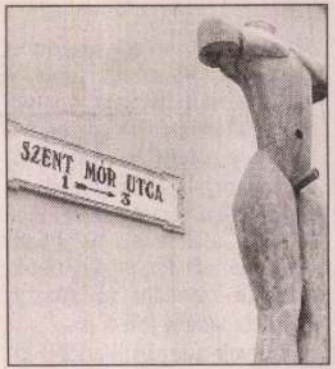

mögötte lévő utcatábla felirata *ad* némi *támpontot*, mely azt nem túl szerencsés gondolatot sugallja, hogy magát Szent Mórt ábrázoló figurával állunk szemben. De nem. **Cs. L.**

Fotó: Löffler Gábor

...lomeges minőségi bor: ...etszer fejtett asztali bor ...minőségi és tájbor 60 Ft, ...ges ... 85 Ft/l. ...knél, vállalkozóknál az árakhoz még Áfa van. ...ornál fogyasztási adó és ...ul.

Világbank által támogatott Dona... tevékenysége mégis lokális jelentő...

*Hogy mondt-e remény arra, ho... európai kontinens ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

A 3,6 százalékos visszaesés azt jelzi, még mindig nincs rendben minden az ipar házatáján, bár az értékesítés ennél kisebb mértékben csökkent, 1,7 százalékkal. A vegyipar – főként a kivitel 9 százalékos csökkenése miatt – 3 százalékkal, az élel-

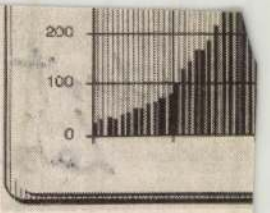

PÍR – TŐZSDE

volt a Humán

A vesztesek közé sorolható a mindig nagy figyelemmel kísért *BorsodChem* és a *Mol Rt.* részvénye. A vegyipari sztárpapír a hétfői 2860 forint után pénteken már csak 2808 forintot ért, az olajipari cég hét eleji 1560 forintos ára, a hét végére 1475 forintra csúszott le. A *TVK*-részvény sem váltotta be eddig a hozzá fűzött reményeket. A hét eleji 1370 forintról a hét végére augusztusi kibocsátási ára alá, 1335 forintra esett.

Nagyon jól szerepelt a *Danubius Rt.* papírja. A céget érintő kedvező hírek hatására 2880 forintig emelkedett a részvény kurzusa.

Králik István
Cashline Broker

A Cabe

(Folytatás az 1. oldal

Ahhoz pedig kétség ne het, hogy Baranya több pontból nagyot nőtt az é régiók szemében a n rendezvénnyel – ezek r mét a miniszter szavai – daértékű a nyugati or szakembereinek nyitotts ebben a témakörben.

Lakos László ezt kö röviden összefoglalta, ho lyen szerepet játszik a gazdaságban a szőlő- termelés. Eszerint: a palackos és pezsgős bor tele 100 millió dollár kö portbevétellel jár éven gyarországon, ami a élelmiszergazdasági ki 3 százalékos részesedé lel meg. Ez a termék így exportáruk rangsorában

A katedráról kényszerpályára

Egy másik napilap cikkére hivatkozva jeles írónk, Kertész Ákos (*Wie geht's*, Hétvége, október 5.) nem lát kivetnivalót abban, ha egy pedagógus – állásából kiebrudalván – a nemes biztosítási ügynöki hivatást választja, a gyermekek nevelése, tanítása helyett. Mint írja: a biztosítási ügynök nem is ügynök – pénzügyi tanácsadó, s a többségében nyugati bázisú biztosítók változatos lehetőségeket kínálnak a volt pedagógusoknak. („Ismerek néhány pedagógust ezen a pályán... Nehogy már azt képzelje valaki, hogy bármelyikük visszavágyik a katedrára!")

Csakhogy: például nem biztos, hogy a húsz éve gyermekeket nevelő, az életét hivatására feltevő tanár biztosítási ügynökként kívánja folytatni, befejezni pályafutását. Nem valószínű, hogy a biológus, aki életének eddigi részében a természet titkait kutatta és tanította, vagy egy történelemtanár, aki az elmúlt évszázadok – az ókori Róma, a keresztes hadjáratok történetével vagy Széchenyi és Kossuth eszmevilágával foglalkozott – most a biztosítási fortélyokkal és szabályokkal foglalkozna a legszívesebben. Szerintem a humánus eszmények, tudományok, korszakot alkotó és formáló eredmények lebecsüléséhez vezet, ha a nevelésre szoruló gyerekek ügyétől való elszakadást éppen egy író olyannyira magától értetődőnek tartja.

Kertész Ákos sommásan ítél, amikor így ír: „...most ugyanúgy uszít a sajtó a hagyományos polgári, kapitalista pályák ellen, mint a kiegyezés után". Ez – így – akkor sem volt igaz, s most sem az. Csakhogy a sajtó – vagy legalábbis annak realista és humanista része – nem helyesli, hogy fél életüket neveléssel, tudománnyal foglalkozó emberek kényszerűségből pályát változtatva ügynökként tevékenykedjenek. (Nem mintha ezt a szakmát szégyellni kellene, de ehhez más mentalitású, előéletű emberek kellenek.)

Lehet, hogy Kertész Ákos írása tetszett az egyre jobban terjeszkedő és gazdagodó biztosítóknak, de hogy a pedagógusoknak és az egyre szegényedő magyar állampolgároknak nem tetszett, azt valószínűnek tartom.

Dr. Szilágyi János
magyar–történelem tanár
Budapest

Liberális elvek és a szolidaritás

Wie geht's? – teszi fel a kérdést cikkének címében Kertész Ákos. Írásában jól odadörgöl egy (meg nem nevezett) napilap (úgyszintén névtelenül hagyott) szerzőjének, mivel vigécnek titulálta azt a munkakört, amelyet a biztosítók az elbocsátott pedagógusoknak felajánlottak. Helyeselhető, hogy nem hagyja szó nélkül a dzsentroid szóhasználatot egy tisztes szakmával szemben és a hozzá kapcsolódó demagógiát sem.

Utána viszont... Széltében-hosszában szétcsap a porondon. Kezdi mindjárt „szeretett bolsevista államunk"-kal, ahol „egy kiemelt szakmunkás jövedelme harmincadrésze volt egy nyugat-európai betanított munkásénak". Lehet, hogy ez igaz volt, de ma már kit érdekel? Talán azt kellett volna inkább megírnia: jelenleg hogyan fest ez az arány. Aztán előveszi a „bolsevista államban" alanyi jogon járó társadalombiztosítást, bölcsődét, óvodát, ingyenes oktatást. Az ő szemében ezek a múlt semmit sem érő, komolytalan limlomjai, legjobb mihamarabb megszabadulni tőlük. Eszébe sem jut, hogy a túlzásoktól, a hibás, finanszírozhatatlan megoldásoktól megszabadítva ezek önmagukban véve is értékek, ha úgy tetszik, társadalmi vívmányok.

Kertész Ákos azt állítja, hogy „Európában sehol nincs SZTK. Se tb. ...A magánbiztosítókkal kötött szerződések hálózata biztosítja az embert és a családot." Kár, hogy összetéveszti előítéleteit a valósággal, holott azt írja, nem szokta a szemét becsukni Hegyeshalmon túl. Ezzel szemben a Népszabadság október 7-i, A nyugalom díja című mellékletben talál egy érdekes táblázatot az EU-országok hasonló rendszereiről.

Alighanem a „tiszta piacgazdasági" és „abszolút liberális" megoldásokban gondolkodik, de hát a dolgok nem ilyen doktriner elvek alapján működnek a fejlett piacgazdaságokban sem. Vélhetően a liberalizmus védelmében szólal meg. Ez rendben is lenne, hisz a liberális szabadságelvek értékei valóban nélkülözhetetlenek. Csak éppen látnia kellene, hogy a liberális elvek önmagukban – különösen pedig túlhajtva és abszolutizálva – az „alul lévők" iránti szolidaritás nélkül nem teremthetik meg az elviselhető világ kereteit.

Kalmár Tamás
Budapest

LEVÉLTURMIX

Goda Zoltán (Jászberény): A lap október 11-i Mozaik oldalán olvastam, hogy a Magyar Úszó Szövetség jegyzőkönyvügyét a Központi Bűnüldözési Igazgatóságon működő vizsgálati főosztály vizsgálja. Eddig úgy tudtam, hogy ezt a szervezetet a fajsúlyosabb, több száz milliós, milliárdos ügyek felderítésére hozták létre. Alig hihető, hogy ezek elfogytak volna. Ágyúval verébre?

Horányi György (Dunabogdány): Nagyon jó dolog, hogy az üzletekben széles a választék a rádiókészülékekből. Csak egy gond van: nem a hazai, OIRT-szabvány szerint vannak hangolva. Így URH-n nem fogható sem a Kossuth, sem a Petőfi, sem a Bartók rádió műsora. Hangoltassa át a vevő, ha ennyire igényes? Hadd legyen munkájuk a szerelőknek!

Pintér Béla (Dunakeszi): Az APEH megküldte a feleségemnek és nekem az adókártyámat. Mindkettőt nyitott borítékban! Felháborító, hogy személyes adatainkat ilyen felelőtlenül kezelik!

Vasi Sándorné (Szokolya): A lap október 12-i számában olvastam, hogy a munka nélküli pedagógusok 167 szakma közül választhatnak. De mihez kezdjen a megváltozott munkaképességű pedagógus vagy más szakmabeli, aki havonta 8700 forint járadékból él, s elhelyezkedni azért nem tud, mert a csökkent munkaképességű emberekkel sehol sem állnak szóba?!

Kovászna Mihály (Ercsi): A rendszerváltás előtt is volt korrupció, csak „szocialista összeköttetésnek" nevezték. Ma annak mondják, ami. Szerintem sürgősen meg kell szüntetni az urambátyám-politikát, ami nem más, mint volt a „jó elvtárs, szép elvtárs..."

Az olvasói leveleket a szerzők előzetes hozzájárulása nélkül, mondanivalójuk tiszteletben tartásával, rövidítve jelentetjük meg. Névtelen, címhiányos leveleket nem közlünk. Az itt megjelent vélemények nem okvetlenül azonosak a szerkesztőségével.

Üzenetrögzítőnk telefonszáma: 250-1680/346-os mellék.

Kertek alatt zsiványvilág

Bábonyibércen nem telik vagyonvédőkre

Miskolc–Bábonyibérc zártkerti ingatlantulajdonosaiként szomorúan tapasztaljuk, hogy területünkön évről évre nő a felderítetlen betörések, lopások száma. Valamennyien kis keresetű emberek, illetve kisnyugdíjasok vagyunk, s a telkeket annak idején azért vásároltuk meg, hogy alacsony jövedelmünket kiegészítsük azzal, amit megtermelünk. Nagyon jól éreztük magunkat a természetben, és amikor időnk engedte, összejöttünk beszélgetésre, borkóstolásra, dalolgatásra.

Az utóbbi években azonban elszabadult a pokol, mert van, ahová évente kétszer-háromszor is betörnek. A termés betakarításában is rendre megelőznek bennünket a tolvajok, idő előtt felszedik a krumplit, zöldséget, paprikát, leszedik a gyümölcsöt, szőlőt, kivágják a diófát. Ezen a környéken mindössze 12 négyzetméter alapterületű úgynevezett szerszámoskamra építését engedélyezték. Ezekben számunkra igen nagy értékű szerszámokat, kapáló- és permetezőgépeket, gázpalackokat, gáztűzhelyeket stb. tartottunk. Azért írom múlt időben, mivel kivétel nélkül mindenkihez betörtek, elvittek mindent, ami eladható volt. Akinek volt biztosítása, kárának egy része megtérült, de akinek nem volt, az már nem tudja újra megvásárolni a gépeket, mert a kevéske pénzéből jó, ha megél.

A sok betörés miatt a biztosító sokak esetében egyoldalúan felbontotta a szerződést, vagy olyan magasra emelte a díjat, hogy azt a kis nyugdíjból kifizetni képtelenség. A telektulajdonosok nagy része abbahagyta a kertek művelését, a földek, gyümölcsösök, szőlők nagy részét belepte a gaz. A hat-nyolc éve még virágzó kertszövetkezet megszűnt. A tulajdonosok jó része szeretné eladni a telkét, de ilyen viszonyok között még bagóért sem veszi meg senki. A rendőrség nem tudja garantálni tulajdonunk védelmét, az úgynevezett mezőőrséget is megszüntették. Nekünk nincs pénzünk arra, hogy fegyveres-kutyás őrökkel védjük meg tulajdonunkat, mint teszik ezt Miskolctapolca környékén a villanegyedben, ahol még lovas őrök is portyáznak.

Mi, becsületes kisemberek is szeretnénk félelem nélkül élni. Ehhez várjuk a kormányzat, a belügyminiszter úr segítségét.

Fejes János
Miskolc
és még 31 névaláírás

Miért lenne egyszerű?

Receptbeszerzési körúton a beteg

Csontritkulás tetézi testi bajaimat, most azt újra bizonyítani kellett, éspedig a legkörülményesebben és a legtávolabbi kerületek orvosai által. Kaptam egy beutalót a VIII. kerületi rendelőbe, ahol időpont-egyeztetés után egy kellően modern és pompás műszerrel megméretett csontjaimnak sűrűsége. Harmadik kerületi lakos vagyok, reggel 7 órakor indultam az orvoshoz. Körülbelül fél 10-kor már a munkahelyemen voltam. Azt hittem, hogy a lelet alapján jutányos áron juthatok a szükséges gyógyszerhez. Tévedtem. Mint megtudtam, a recept felírásához további vizsgálatok kellenek.

Majd miután mindez megtörtént – ki tudja, hány ezer forintot költött a társadalombiztosítás –, jött a csattanó: az összes lelettel el kellett mennem, de nem a megszokott orvosomhoz, hanem Békásmegyerre, a Csobánka térre. Ott a doktornő több pecséttel, névvel, taj-számmal, aláírással hitelesítette a receptet, majd adott egy szépen nyomtatott, összehajtható kártyát, amelyen ez állt: „Ezt a lapot őrizze meg és minden alkalommal, még évek múlva is, hozza magával!"

Arra kell számítanom, hogy a tb-nek ez a „humánus" és roppant ésszerű rendszere még évek múlva is működni fog, és az 50 év fölötti nők, a „kedves betegek" is tovább róják majd a köröket, cipelik ritkuló csontjaikat az Auróra utcától Békásmegyerig, Ponciustól Pilátusig. Úgy kell nekik, meddig akarnak még élni?!

Dr. Friedrich Ildikó
Budapest

Világnap Kalocsán

Az ENSZ minden év október első napját az idősek világnapjává nyilvánította. Ebből az alkalomból a Kalocsa és Vonzáskörzete Nyugdíjasainak Egyesülete ünnepi gyűlést tartott a zsúfolásig megtelt művelődési házban.

Sajnálatos, hogy a helyi önkormányzat képviseletében senki sem tisztelt meg bennünket, még a szociális bizottság elnöke sem. Az ő távolmaradása meglehetősen lehangolóan hatott a jelenlevőkre, hiszen nem sok jóval kecsegtet, ha az önkormányzat vezetői még az idősek világnapján sem figyelnek fel a nyugdíjasok szomorú sorsára.

Mivel a legtöbb nyugdíjas a létminimum alatt él, szükséges, hogy összefogjunk, próbáljunk egymáson segíteni, hogy ne a gyűlölet, hanem a szeretet uralkodjon közöttünk.

Novák Sándor
egyesületi elnök
Kalocsa

Van és még sincs

Kedvezmény pedagógusoknak, zökkenővel

A júliusban módosított közoktatási törvény egy passzusa kimondja, hogy a pedagógus munkakörben foglalkoztatott közalkalmazottat, illetve akit pedagógus munkakörből nyugállományba helyeztek, „megilleti az a jog, hogy az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, múzeumokat ingyenesen látogassa".

A közelmúltban munkatársaimmal évi szokásos tantestületi kirándulásunkra mentünk. Keszthelyen programunk egyik állomása a Festetics-kastély volt. Pedagóguskártya hiányában önkormányzatunk igazolásával díjtalanul szerettünk volna bemenni a keszthelyi múzeumba. A pénztáros udvariasan közölte velünk, ő nem tud erről a jogunkról. A biztonsági őr szintén készségesen felvilágosított bennünket arról, hogy tudomása szerint a múzeum fenntartója a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, de talán az irodában segítségünkre lesznek. Ezt is megpróbáltuk, de az ott dolgozó hölgy kategorikusan közölte: a törvény nem vonatkozik rájuk, ugyanis 1996. szeptember 1-jétől közhasznú társaságként dolgoznak.

Azt nem tudhatom, hogy a fenntartói jogot is átvette-e a gazdasági társulás, vagy csak a múzeum működtetésének feladatait. Tény, hogy nem élhettünk a törvény biztosította jogunkkal. Mármost mit ér a törvény, ha ki-ki úgy értelmezi, illetve úgy játssza ki, ahogyan számára előnyös. Javaslom, ne gyártsák le a pedagógus munkakört igazoló kártyákat, ezzel több millió forintot takaríthatnak meg, és – ez sem utolsó szempont – mi sem válunk nevetségessé.

Dabóczy László
igazgató
Gróf Batthyány Lajos Általános Iskola, Szabadbattyán

Társulnak a sorstársak

Lehetséges, hogy nem a legjobb időpontban írom ezt a levelet, mivel az írott és elektronikus média agyon van terhelve politikai belharcokkal, korrupciós botrányokkal. Mégis megpróbálom. Néhány sorstársammal közösen szeretnénk létrehozni a mozgáskorlátozottak helyi munkaközösségét.

A mozgáskorlátozottak több százezres nagycsaládjában a társadalom minden rétege megtalálható. Azt szoktuk mondani magunkról, hogy mi vagyunk a láthatatlan légió.

Mi tudjuk csak igazán, hogy nincs borzalmasabb, mint a négy fal között élni. Egyedül, mások segítsége nélkül nem tudunk elmenni kirándulni, kulturálódni, de ami számunkra talán még ennél is keservesebb, munkába sem állhatunk úgy, mint az egészséges emberek. Pedig szükségünk van a hasznos tevékenységre, s nemcsak az anyagiak miatt, hanem, hogy érezzük, nem vagyunk feleslegesek.

És mivel a Mozgáskorlátozottak Országos Egyesülete nem tud mindenkivel külön-külön törődni, ezért gondoltunk arra, hogy helyi munkaközösséget alakítunk, amely hatékonyabban képviselhetné az érdekeinket, sőt remélem, egymáson is tudnánk segíteni. Remélem, sorstársaink csatlakoznak majd hozzánk. S ha nekünk sikerül, más városokban is kipróbálhatják az önszerveződésnek ezt a módját.

Kántás György
Győr

Apróságok

Meghallgattam a rádióban a rendőrségi híreket. Az egyik így szólt: férfihullát vetett fel a Duna. Az áldozat különös ismertetőjele: öt foga van. Manapság öt fog már különös ismertetőjel lenne?...

Más. Nem tudom, sírjak vagy nevessek-e, amikor az Országgyűlésben az interpelláló képviselő(nő) a miniszteri válasz elhangzása után az előre megírt szöveget felolvasva jelenti be: a választ nem fogadom el...

Végül. „Felborult az IFOR tartálykocsija" – olvasom az újságban az MTI-hírt (október 17.).

Nahát! Az IFOR-nak csak egy tartálykocsija lenne?

Dvorák Ferenc
Budapest

Bocsáss meg, Arany János!

Ha idéz az ember valakitől, legyen pontos! Amikor a Tocsik–Vektor-ügyről Arany János nevezetes verse, A Fülemile jutott eszembe, először is ellenőriztem, pontosan emlékszem-e a verssorokra. Csak ezután írtam le az idézetet, gondosan ügyelve, hogy még a költő által használt írásjelek se hiányozzanak.

Amikor írásom a Népszabadság október 15-i számában, Marad a madárfütty címmel megjelent, döbbenten olvastam, hogyan törték szét Arany szépen megformált időmértékét a költő által eredetileg zárójelbe tett „tudjuk" szó kihagyásával. A helyes idézet így hangzik: „Péter és Pál (tudjuk) nyárban / Összeférnek a naptárban." Bocsáss meg, Arany János! (Nekünk is. – A szerk.)

Rockenbauer Antal
Budapest

A törvény szab határt

A minisztérium válasza

A közoktatásról szóló törvény 19. §-ának (2) bekezdése szerint azt, akit munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban pedagógus munkakörben foglalkoztatnak, továbbá, akit pedagógus munkakörből helyeztek nyugállományba, csakugyan megilleti az a jog, hogy az állami szervek és a helyi önkormányzatok által fenntartott könyvtárakat, múzeumokat és más kiállítótermeket ingyenesen látogathatja. E jogosultságot a munkáltató, illetve az utolsó munkáltató által kiállított okirattal kell igazolni.

E rendelkezésekből megállapítható, hogy nem gyakorolható ez a jog abban az esetben, ha a fenntartó nem állami szerv, illetve nem helyi önkormányzat. Figyelembe véve, hogy a kérdéses múzeum fenntartója közhasznú társaság, az említett jogok gyakorlására nincs lehetőség.

A törvény szeptember 1-jén lépett hatályba, ezért annak megismerése és alkalmazása még akadozhat. A pedagóguskártyák gyártásának előkészítése is most folyik. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium azonban közleményben tájékoztatta az érdekelt intézményeket a közoktatásról szóló törvényben található rendelkezésekről, továbbá, hogy a kedvezményeket a munkáltató által kiállított igazolással igénybe lehet venni.

Remélhetően rövidesen közismertté válik a törvényben biztosított kedvezmény, és annak igénybevétele nem fog gondot okozni egyetlen jogosult részére sem.

Dr. Szüdi János
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium főosztályvezetője

Muhammad Alit is lepipálva

Erre a szokatlan cselekedetre – az önátvilágításra – egyik jeles publicistánk eszmefuttatása késztetett. A számomra irányadó napilapban a többi közt ezt írta: „A rendszerváltás, a privatizáció rengeteg mocskot szállít, s azokat is beszennyezi, akikről életpályájuk alapján azt hittük, világító lámpások lesznek." Hogy kikre gondolt tanult barátom, azt én is fel tudnám sorolni...

Én már jóval a rendszerváltozás előtt, a filléres panamák idején jelentkeztem, még Muhammad Alit is megelőzve: én vagyok a legjobb, a legszebb. Sőt magam vagyok a gerontológiai csoda, aki 65 évesen Eb-, vb-helyezéseket ért el. Több mint húsz könyvet írtam, találmányaim voltak, s még 80 évesen is motoron járok. Ám azt mondták, hogy hencegő alak vagyok. Most azonban rájöttem, a valódi ok az volt, hogy tevékenységem együtt járt anyagi gyarapodásommal, és ezt még ma is – a bimbózó kapitalizmus időszakában – elítélik.

Van azonban más is. Tanult kollégám elvárásának megfelelően sokan nem igyekeztünk a felső tíz- vagy százezer közé kerülni, hanem (mint eltájoltak?) úgy éltünk – és tettük a dolgunkat –, mint amikor még nem a pénz, hanem az eszme volt a hajtóerő. A hatalomváltás sem tudott kibillenteni bennünket abból a korból (vagy kórból?), amikor túljegyeztük a terv- és békekölcsönöket, s annyi téglát vásároltunk a Szabad Nép és a pártszékház építéséhez, hogy még üdülőkre és maszek hétvégi házakra is jutott belőle az építtetőknek.

Érdekessége e kornak, hogy akkor mindezzel nem illett dicsekedni. A rendszerváltozás után pedig jobb volt hallgatni róla. Most hálásak lehetünk a sorsnak: eljött a mi időnk. Korunk hősei lettünk!?

Surányi Endre
Budapest

Vigyázat, másolva!

Létranauták

„Nem tartom szerencsésnek, ha egy létrán úgy lépkedek felfelé, hogy közben kitörik az alatta lévő fokokat." (Somogyi Krónika – X. 3.)

Dr. Bubó közbeszól

„Ma minden más, még a botrányok is nagyobb fontosságot élveznek, mint a magyar egészségügy tarthatatlan helyzete." (Dunaújvárosi Hírlap – X. 9.)

Morbusz ökonomikusz

„Így kiderül az is, hány beteg kórházi jelentésére írhatnák rá nyugodtan: a halál gazdasági okokból következett be." (Petőfi Népe – X. 9.)

Humor vacui

„A privatizációban csak akkor nem lesz korrupció, ha elfogy az állami vagyon." (Vasárnapi Hírek – X. 20.)

Konda-mondák

„...mind a koalíció, mind az ellenzék érvrendszerében felfedezni, ami abban foglalható össze, hogy a másik fél a nagyobb disznó." (Magyar Narancs – X. 10.)

Keresd a főt

„Talán érdemes volna egyszer úgyis megvizsgálni ezeket az ügyeket, hogy melyikben mely politikai körökhöz közel álló csoportok milyen szereposztásban játszották a főbb szerepeket." (Népszabadság – X. 9.)

Szoborviták Pécsett Kurosz ürügyén

A hajdani záptojás nem a Majálisnak, hanem Szinyeinek ártott

Örjöngtem, amikor megláttam azt a szobrot. Az a szobor nem idevaló! Álljon egy műteremben, de ne kint az utcán, a Szent Mór-tábla alatt. Naponta elmegy előtte ezer gyerek, és mit látnak? Egy testet, amelyről nem lehet eldönteni, hogy fiú-e vagy lány. Mert az izmait nézve nem lehet eldönteni. Semmi anatómiai pontosság, alaposság. És akkor a szobrász, hogy jelezze, ez egy fiú, belerakta azt a rudat! Ízléstelen! Az első napokban rá is húztak egy kotont. Ehhez mit szól?

Buday Nóra egy szuszra mondja el mindezt. A pécsi nyugdíjas pedagógus aláírásgyűjtést kezdeményezett Taubert László *Kurosz*-szobra ellen. A szobrot szeptemberben állították fel Pécs legforgalmasabb promenádján, a Király utca és a Szent Mór utca sarkán. Eddig másfél száz környékbeli írta alá a szobor eltávolítását követelő ívet.

– Nem nyugszom, amíg el nem viszik innen! – folytatja Buday Nóra. – Amikor az erkölcs megállíthatatlanul süllyed, akkor semmi szükség egy ilyen szoborra!

Kurosznak sanyarú sors adatot, pedig Taubert László ingyen ajánlotta fel művét a városnak. Döntését azzal indokolta, hogy Pécs annyira szép, hogy ott remek helye lenne a szobrának. Erre tessék: Kuroszt megviccelték óvszerrel, aláírást gyűjtenek ellene, sőt, bronztestét elcsúfították valami piros löttyel. Ráadásul – hivatalosan – fel sincs avatva. Az avatóbeszédet Bencsik István, Pécsett élő Kossuth-díjas szobrász mondta volna, ha megérkezik az ünneplő közönség, de a nagyérdemű nem jött el.

Az elképzelés az volt, hogy a városi képviselők a szeptemberi ünnepi közgyűlés végén elsétálnak Kuroszhoz, és a jelenlétükben avatják fel a szobrot. Csakhogy Révész Mária alpolgármester elfelejtette, hogy neki ezt közölnie kell képviselőtársaival. Az alpolgármester vállalja a hibát, ám megjegyzi: egy szoboravató nem függhet csupán attól, hogy ő invitálja-e vagy sem a képviselőtársakat. Egy avatásnak meg kell adni a formát, például meghívókkal, sajtóban közölt programajánlóval. Ezek ezúttal hiányoztak.

Néhányan viszont azt feltételezik, hogy a szoboravató elmaradása mögött még mindig annak a nyári koalíciós purparlénak az utóharcait kell sejteni, amelynek során a szabaddemokraták kiléptek az úgynevezett polgári szövetségből, és az addig ellenzékbe szorított szocialistákkal léptek szövetségre. A liberális párt pálfordulását a jobboldal képtelen megbocsátani – vélik egyesek. Révész Mária, az ellenzékbe szorult MDF alpolgármestere azért nem szólt a szoboravatóról, mert a mű felállítását a liberális frakcióban ülő művészettörténész, Romváry Ferenc forszírozta. Ezt a feltételezést azonban minden érintett elutasítja.

Hallani olyan hangokat is, hogy a szoboravató azért maradt el, mert a mű – pártoktól függetlenül – nem tetszik a képviselőknek. A városatyák ellenérzésében szerepet játszik, hogy úgy érzik, félrevezették őket: a szoborról előzetesen készült fotókon nem látták az alkotás lényegi elemét, vagyis a rudat. Aztán, amikor kiderült, hogy mire bólintottak igent, elment a kedvük az egésztől.

– Szó sincs róla! – utasítja el a feltételezést a közgyűlés kulturális bizottságának MSZP-s elnöke, Kunszt Márta. – Függetlenül attól, hogy az alpolgármester nem hívta a közgyűlés tagjait a szoborhoz, sokan tudtunk az avatóról. Csakhogy szakadt az eső, és nem akartunk elázni.

– Tehát nem is neheztelnek a szoborra – lepődöm meg a válaszon.

– Biztos, hogy némelyeknek sérti az ízlését, nekem viszont kifejezetten tetszik az a szobor. Mégsem mentem az avatóra, mert úgy esett, mintha dézsából öntötték volna.

❑

Van más szoborügy is Pécsett. Október 23-án adták át a pécsi 1956-os emlékművet, Farkas Ádám Munkácsy-díjas szobrász munkáját. A látvány röviden így összegezhető: egy szétcsúszó vörös gránit piramison átfúródik egy fekete gránit obeliszk; az obeliszken sebhelyek sorakoznak, amelyek géppisztolylövésekre emlékeztetnek. Bevált jelek, értelmezésükön nincs vita.

Mégis ez az emlékmű is írt egy korunkról szóló történetet. A gránit együttes 14 millió forintba került. A felállítás költségének túlnyomó részét a város fedezte. Csakhogy az emlékmű felállítására 1992-ben létrehozott alapítvány számított az adakozók összefogására is. Kissé csalódnia kellett: csupán 450 ezer forintnyi adomány gyűlt össze.

Mindeközben létezik Pécsett egy alapítvány, amelynek létrehozói 1991-ben elhatározták, hogy felállítják az Aradi vértanúk útján az 1849-ben kivégzett tizenhárom tábornok szobrát. Eddig már tizenegy vértanú portréját leplezték le, a legutolsót október 6-án. Egy-egy szobor 500-800 ezer forintba kerül, és szinte valamennyi alkotás árát cégek és magánszemélyek adományai fedezik. Mint az alapítvány kuratóriumának elnöke elmondta, jövőre biztosan elkészül a hiányzó két szobor, pedig jó lenne még két évre „elhúzni" a sétány szoborparkjának befejezését, hiszen minden avatás emeli a megemlékezések színvonalát. Ám annyian akarnak részt vállalni a következő szobrok finanszírozásából, hogy a hiányzó két portré jövőre kész lesz.

Miről vall a két alapítvány eltérő támogatottsága? Talán arról, hogy a gondolkodó – és adakozni kész – emberek többségét irritálja, ahogy egyes politikai csoportok makacsul ki akarják sajátítani 1956-ot? Az '56-os Alapítvány kuratóriumának elnöke szerint is elképzelhető, hogy sokan azért nem mernek adni egy '56-os emlékműre, mert attól tartanak, hogy egyszer valaki megkérdezné tőlük: milyen jogon mertek adakozni valamire, amihez semmi közük.

❑

Vajon miről mesél a pécsi Kurosz-szobor? A jelek szerint arról mindenképp, hogy 1996-ban sűrűn esett az eső. De szól politikai gyanakvásainkról, engesztelhetetlen ízlésvitáinkról és némelyek rombolókedvéről is. Utóbbiról egyébként több tucat pécsi szobor is mesél, mert összefestett, ízzé-porrá zúzott, megcsonkított köztéri alkotásokból túlkínálat van a városban.

– Ez egy nagyszerű szobor, kitűnő, érett alkotás – hadakozik Kurosz mellett Bencsik István. – Taubert László három ilyen szobrot csinált, és közülük kettőt eladott drága pénzért Nyugat-Európában. Örülnünk kéne ennek a szobornak.

– A műélvezők – vagy műnemélvezők – aggálya a rúd miatt olyan vehemens... – említem.

– Kétségtelen, hogy az a rúd egy nagyon érdekes és erős plasztikai gesztus, és egyfajta fallikus szimbólumként szolgál – ismeri el Bencsik. – A szobornak a hétnyolcados, vagyis az embernagyságúnál valamivel kisebb méret hetykeséget, intimitást ad, és a művész éppen azáltal kerülte el az obszcenitást, hogy nem formázott meg egy nemi szervet naturálisan.

– Egy szobor olyan mint egy popsztár – jegyzem meg Bencsik Istvánnak –, nem számít, szidják-e vagy dicsérik, az a fontos, hogy minél többet beszéljenek róla. A vita talán Kurosznak sem árt.

– A műnek talán nem árt, az alkotónak annál inkább – véli Bencsik István. – A szoborállítás végül is drága mulatság, ezért szerintem csak akkor van értelme egy ilyen befektetésnek, ha a szobor megállásra késztet, gondolatokat ébreszt, esetleg vitára ösztönöz. De ha a vita nemtelen eszközökkel folyik, és szoborrombolással folytatódik, akkor az a művész alkotókedvét hosszú időre elveheti. Szinyei Merse Pál *Majálisa* rettentő vitákat váltott ki annak idején. Ma már tudjuk, hogy Szinyei lépést tartott kora leghaladóbb stíluságyazatával, de a kortárs magyar nézőket annyira felháborította a képe, hogy megdobálták záptojással. Szinyei ezek után soha többé nem fogott ecsetet a kezébe. Az a záptojás nem ártott a *Majálisnak*, csak Szinyeinek.

Ungár Tamás

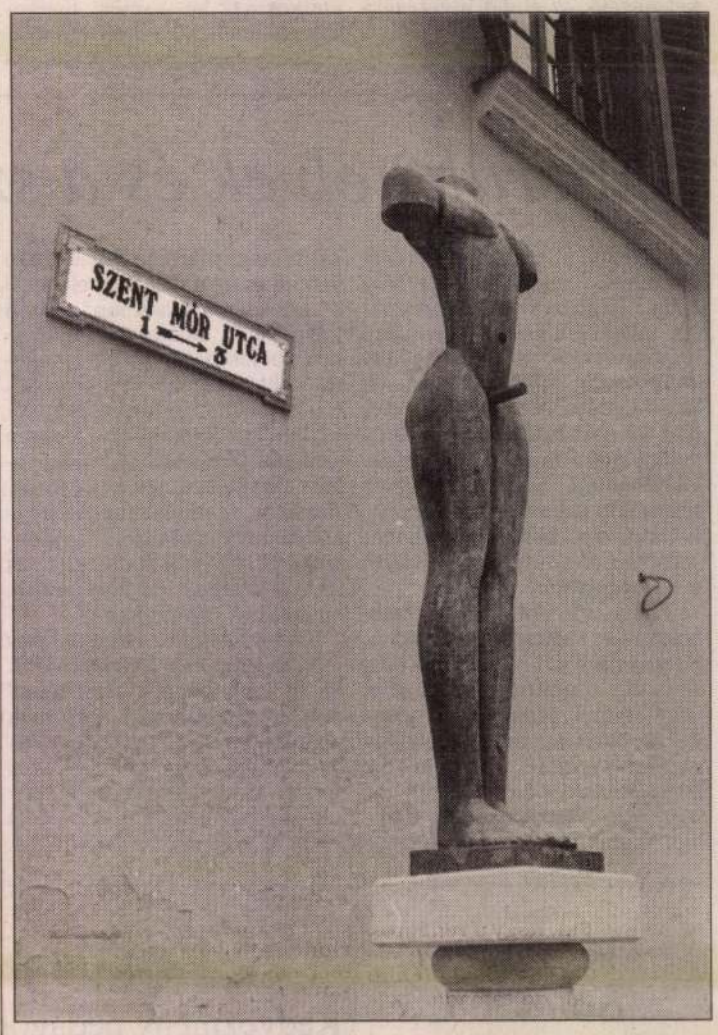

Aláírásgyűjtésbe kezdtek Taubert László Kurosz című alkotásának eltávolításáért

GÁBOR ATTILA FELVÉTELE

Közvetlen alközponti beválasztás

Szeretné, ha partnerei közvetlen hívószámon érhetnék el Önt vagy bármely kollégáját anélkül, hogy ehhez növelnie kellene fővonalai számát?

Az ISDN költségtakarékos és hatékony megoldást kínál hasonló (és bonyolultabb) esetekre.

Az ISDN a felhasználó szempontjából egy telefonvonal vagy -vonalcsoport, amely drámai módon megnöveli a különböző eredetű digitális adatok átviteli sebességét és biztonságát.

Az ISDN – a vonal és központok adta gyors kapcsolatfelépítésen és kifogástalan beszédátviteli minőségen túl – alközpontjai révén közvetlenül elérhetővé teszi a mellékállomásokat kezelő és pluszfővonalak nélkül. Így időt és pénzt takaríthat meg – az Önt hívóknak is. Könnyű belátni tehát, hogy az ISDN gyorsaságával és költséghatékonyságával nehéz versenyezni.
De nem is érdemes.
Bevezetni, és élvezni annál inkább.

Jó tudni, hogy az ISDN ma már nemcsak fizikailag, de anyagilag is elérhető.
Az ISDN-nel kapcsolatos kérdéseivel forduljon bizalommal munkatársainkhoz az alábbi ingyen hívható Zöld Számok egyikén:

Pesti Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 002
Budai Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 001
Debreceni Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 005
Miskolci Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 004
Pécsi Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 007
Soproni Távközlési Igazgatóság, 06 80 300 009

ISDN

MATÁV ISDN. Már holnap van.

MATÁV

Tauffer Ede

Tauffer Ede, kárpitos, Kolozsvárról, 1843—44 a virágfestészetet tanulta.

Fleischer Aces

90. l.

Rigmány h. n. VIII. 235.

Tancher Henricus (dictus Tancher) lapicida.

1326 ban Pest ujhegyi polpár

Podhraczky J. Hist.

Dipl. Budapest.

M. N. muzeum kiatár

M. SS. II. 363.

Römer ki. 501/40 K.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Tausch Christ

l.

Wag Dej

200 · l.

ejét kissé balra fordította. Elől a
ábbal lépett ki.

28 cm. — Lelt. sz. 1476. — Vétetett
orretól 12 lirán, vagyis 11·04 K-án.
ájus 22-én (191–898). — Az elszá-
augusztus 26-iki 373 eln. sz. határ-

és azok alkalmazását jellemzi, mindenek fölé helyezve a Vignola-féle konstrukciót és oszlopközt, kiemelve még a Palladio-féle volutát ; ezek után elemzi az épület és tagjai felvázolásának, a tervrajzkészítésnek az elemeit, bővebben kitérve az épület és egyes részei távlati, látszatképének a szerkesztésére s a tervrajz színezésére ; végül hagyván az építőmunka végrehajtásának a tárgyalását (43). Tehát a polgári, magánépítészet elméletének gondosan megszerkesztett anyaga középpontjában követendő paradigmaként áll Vignola s Palladio művészete ; ez úttörő művészet magvető munkájából fejlődött a barokk stilusú architektúra, amelynek szétsugárzása Rómából kiindulva szinte egyidőbe esik a Jézus-Társaság terjedésével.

A terjeszkedő, hittérítő munkára új területeket hódító Jézus-Társaság céljai érdekében minden művészi hatóeszközt felölelő egyetemes szellemének, szinte a földet erejével átizzítva formálni akaró — ignem veni mittere in terra — loyolai lelkületének, az idő szellemléhez már Goethe által is felismert alkalmazkodó jellemének (44) mindenkor megfelelő propaganda eszközül szolgált az összes művészeteket velejáróul magába olvasztani igyekvő templomépítőművészet. S bár működésük számos új telepén már meglévő régi templom folytán, mint a budai várban is, nem állott a jezsuitáknak módjukban alapjaiból új istenháza létesítése, azért az építészetnek, úgylátszik, legalább az elmélete gyakran talált jezsuita művelőkre. Így például a Nagyszombatból Budára, majd innen Pestre áthelyezett egyetemen 1777-től 1800-ig *Rausch Ferenc* (1743—1816) volt jezsuita foglalkozott az építészet elméletével (45). A jezsuita építkezésnek mindig a homlokterében állott mindenütt a hívők tömegét szolgáló istenháza, a nép áhitatának gerjesztésére célszerűen berendezett és az Istennel való érintkezés magasztos céljához méltóan kiképzett néptemplom (46). Évkönyveikből leszűrhető tanuság szerint Budán a Nagyboldogasszony-templomot is szüntelenül a lakosság, a nép lelkiszükségleteihez alkalmazkodva végzett átalakításokkal és berendezésének alkalomszerű emlékeivel vagy véglegesített műtárgyaival igyekeztek néptemplommá fejleszteni. Hogy ez teljes mértékben sikerült nekik, bizonyság reá többek között az idesereglő áldozóhívek évenként rohamosan növekedő száma, úgyhogy például 1747-ben az alig két és félezer lelket számláló budai várban több mint 43.000-re emelkedett a Nagyboldogasszony-templomban áldozáshoz járulók száma.

A budavári plébániatemplomon kívül a jezsuiták vezetése alatt állott a vízivárosi szent Anna plébánia-templom is, amelynek sok fáradozással ők vetették meg az alapjait, amelyet hosszú esztendőkön által ők építettek saját intencióik szerint és amelynek külső-belső kiképzését, berendezését ők fejlesztették addig, amíg a »Dominus ac Redemptor noster« kezdetű pápai bulla el nem törölte őket, kitépvén kezükből a befejezést és megtagadván tőlük az utolsó simítás művészi munkájának a gyönyörét. Az általuk teremtett, utánuk azonban tovább nem fejlesztett állapotban áll e templom ma is,

klarissza *Sophia* (Falconer Anna Erzsébet), aki festéssel foglalkozott. E szórványosan jelentkező szerzetesművészek érintésével visszatérve a jezsuitákra, közismert, hogy a trencséni jezsuita templom főoltárát a 18. század elején *Tausch Kristóf* jezsuita saját terve szerint készítette; *Raab Ignác* (1715—1787) jezsuita Trencsén és Nyitra megyékben fejtett ki festő tevékenységet (38); a székesfehérvári jezsuita templom sekrestyéjének meglepően gazdag és csodásan fínom faplasztikájú berendezését 1764—1768 között állítólag szintén jezsuita fráter faragta (39).

Mivel a jezsuita évkönyvek, belső használatra készülvén, következetesen elhallgatják nemcsak a világi mesterek, de művészetet gyakorló s építészetelméletet előadó jezsuiták nevét is, csak hiányosan ismert a jezsuiták művészeti s művészettörténeti tevékenysége. De bizonyos, hogy budavári akadémiájukon, ha nem is állandóan a megfelelő magiszterek gyakori változása miatt, de időről-időre szakszerűleg előadták a geometriát, a polgári s katonai architektúra elméletét, amint az az 1762. évi nyilvánosan megtartott tentamen leírásából kitűnik, amelyben még bécsi hallgató is szerepel a vizsgázók között (40). Különben itt működött több ízben az ókori építőművészet barokk dagályosságú tudósa, *Molnár János* jezsuita atya (1728—1804) is, aki többek között J. B. Fischer von Erlach Entwurfjának használatával megírta »a régi világnak roppant épületeire« vonatkozó első magyarnyelvű művészettörténeti kísérletet, amelyben az ókornak főleg kolosszális terjedelmű építményeiről szólva kitér a régibb magyar építészeti alkotásokra is (41). Előadott-e Budán a körmendi származású *Spaits Péter* (1734—1797) atya, aki 1765-től a nagyszombati egyetemen tanította a mértant és az építészetet, kellő adatok híjján nem tudjuk (42). De ismerve a jezsuiták tanítási rendszerének és anyagának egyöntetűségét, a Spaits atya által előadott és 1767-ben nyilvános vizsgálat alkalmával a polgári építészetről feltett kérdések és feladatok kinyomatott anyagából némi fogalmat rekonstrálhatunk az általuk általánosan tanított építészet egyik csoportjának elméleti tartalmáról. A vizsgát tevő báró Révai Pálnak és báró Vécsei Józsefnek feladott kérdések és problémák anyaga, amely a polgári épületnél megkövetelt tartós erősség, célszerű kényelem és összhangzó külső dísz hármas sarktétele körül forog, mindig a praktikus gyakorlati szempontok kiemelésével, dióhéjba tömörítve a következő: a gyönyörködtető vonalnak spirális, ellipszis és parabola változataival kezdve s a belőle alakított sokszögű idomokkal folytatva, áttér a polgári építészet magán-, köz- és palotaépület-típusaira; majd a különböző építőanyag természetéről, megmunkálásáról, a talajviszonyok kívánta különféle alapozásról, a falakról, a kockás mennyezetről, a gótikus és kupolás boltozásról szólván, az egyes épületrészek célszerű beosztására, alkalmas kiképzésére, kényelmes berendezésére fordítja a szót a kaputól az emeleten át a manzardtetőig jutva; rátérve az épület díszítő elemeire, az összhang, a szimmetria s az arányosság fogalmát magyarázza; ezután a különböző oszloprendek válfajait

Nyomtatvány

Ir.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tausig Kálmán

és Roth Zsigmond

budapesti műépítészek

a brassóbányai vá-

rosháza tervpályázatán

1913. ban a második

díjat nyerték.

Magyar Építőművészet

1913. 2. f. 14. l.

Taussig Aranka festőművésznő

— **Magyar festőművésznő sikere Párizsban.** Taussig Aranka festőművésznő Párizsban a Galérie Mironesnilben kiállítást rendezett. Taussig Arankának, aki nem festékkel, hanem rongyokkal rakja fel képeit, jelentős sikere volt. A francia művészek és műértők, közöttük a Louvre igazgatója is, elismeréssel nyilatkoztak a kiállításról.

Pesti Hirlap 1931.III.

Február hónapja újra két magyar művésznek adott alkalmat a bemutatkozásra. Otthon még ismeretlen az egyik, sikerrel debütált már a másik.

Taussig Aurélia inkább bravuroskodó, mint megérett tehetség. Képei, melyek a Galerie Miromesnil-ben kerültek bemutatásra, egy színes selymekkel, szövetdarabokkal, rongyokkal játszó tájfestésnek kuriozitását mutatják. Festeni bőrdarabokkal, bádogszalagokkal — kicsit már túl vagyunk rajtuk. Taussig Auréliának olykor mégis szembetűnően sikerül egy-egy interieurt így összeragasztania. Amikor tudniillik az anyag maga inspirálja ötletekre. Viszont szomorúan semmi az eredmény, mikor magyar tanyák sivár szürkeségét akarja »anyagok«-ból utánérezni. Egyelőre még nádi hegedűn játszik.

Taussig Aurélia

Nádai Pál: Tavaszi nyitány. Párizsi levél. A Műgyűjtő 1931. 112. l.

TAUSZ SÁNDOR nyomdász (1879–?)

Budapesten, Párizsban és Strassbourgban tanult és dolgozott. A Pallas nyomda kemigráfiai ofszet és mélynyomtató részlegét vezette. Szakterületén jelentős találmányai voltak. Szakírói és oktatói munkássága is fontos.

Magyar könyvmüvészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

Taussig Aranka épitömüvész.

Katol.Szemle.1941.470-73.l.

Tauszig

építén

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 317–326.o.

Winkler Oszkár: Hajabb Fanu lemányok a lakás problémá-lesz.

előadások 5, negyed 6, fél 10 órakor

Tauszig Aranka képei

A *Nemzeti Ujság* kiállitási beszámolóiban már megemlékezett a Műbarátnál megnyiit tárlatról, melynek három résztvevője *Cz. Hikády* Erzsébet, *Tauszig* Aranka és *B. I. Lőte* Éva. *Cz. Hikády* Erzsébet festészete olasz iskolázottságot bizonyit, elsősorban a renaissance nagymestereit tanulmányozta, *B. I. Lőte* Éva pedig a modern szobrászat érdemes női tagja. Kiválik a sorból érdekes ujitó kisérleteivel *Tauszig* Aranka. Elfordul a képszerkesztés és a festészet megszokott szabályaitól, ujszerüségre, egzotikumra törekszik, kisebbarányu forradalmat tervez. Szines rongyokból, bársony, csipke, selyem, vászon, szövetdarabokból szerkeszti képét s itt-ott egy-két szines öltéssel egészíti ki a hatást. Ha expresszivebb lenne, a késői kubisták közé sorolná a birálat, de a különös technika eszközeivel is az egyszerű és mindennapi természetet igyekszik hiven tolmácsolni. Főleg táj-, város-, életképeket, csendéleteket „fest". Messze távolódik a grand art szabályaitól, mert harmonikus szineivel és különös szerkesztési módjával nőiesebb és egyénibb stilust igyekszik megteremteni. A különös stilus meglepő cselvetés a látogató számára, mert csak közelből tünik elő szokatlan technikája, távolról a megszokott festmények hangulatát kelti fel. A művésznő tehetségét éppen az a mód bizonyitja, amellyel változatossá, szinessé, ötletessé és hangulatossá képes varázsolni alkotásait.

Nemzeti Ujság 1919. okt. 31.

Uj filmek

A RADIUSBAN: *Enyhitő körülmény.* A vidéki pihenésre induló tisztes védő-

gek számára tartja az ember s hogy a bizalmas, családias magányban mindenről le kell mondani, mert a falakon keresztül ugyse lehet látni, hogy miképen élünk. Ezért ebédelnek még a tehetősebb familiák is a gyerekszobában vagy az előszobában, gyürött, szines abroszon, kicsorbult tányérokon s azért zárják el légmentesen az ebédlőt és az uri szobát. Angliában félbolondnak tartják azt a családot, mely önmaga az idegenek kedvéért lemond a szép lakás kényelméről. Akinek ott háromezer forint évi jövedelme van, az este átöltözködik az ebédhez s fekete kabátban, virággal a gomblyukában, vonul be a pompásan kivilágitott ebédlőbe, melynek fehér asztala csak ugy hemzseg a finom porcellánoktól és üvegnemüektől. Ezek az okos emberek már a gyerekeikbe belevezetik az otthon szeretetét s olyan milieuvel veszik körül őket, melyre mindig édes és kellemes melegséggel gondolnak. Nálunk a fiatal leány, ha felnő, brutális zsarnoknak minősiti a férjét, ha azt az óhajtását fejezi ki, hogy az ebédlőnek nevezett szobában paradicsomfoltmentes abroszon akarja elkölteni a vacsoráját. A papa — szegény — harminc éven keresztül mindig az előszobában vacsorázott, nem érthetetlen nagyképüség-e hát, hogy ez a hencegő idegen — a férj — a lakás belső részét, a szentek szentélyét is ki akarja sajátitani a saját maga kényelmére?

Ezért köszöntöm ily őszinte szavakkal az „Interieur"-t, amely — ugy tudom — abból a célból indul meg, hogy a finom és jó izlés kultuszát ápolja. Ha Önök meg fogják tanitani az embereket arra a régi bölcsességre, hogy az életben a szép lakás a legnagyobb gyönyörüség, akkor nagyobb és nemesebb missziót fognak betölteni, mint az összes kávéházi filozófusok.

Szomaházy István.

□□□

SÉTA A LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSON.

A Technologiai Iparmuzeum első emeletén helyezkedett el az idei berendezések kiállitása.

Nem mondhatjuk, hogy a hely kiválóan alkalmas volna e célra, de mert nem is érkezett annyi munka, hogy hely-szükében mustrálni kellett volna a selejtesét, ajánlatos tehát, szerény igényekkel indulni a kiállitás megtekintésére.

Kezdjük talán a sorrendet, ugy hogy lássuk miként vélik a kiállitó urak lakásunk kényelmét, otthonosságát az általuk nyujtott recipe szerint berendezni, mert az Országos Magyar Iparművészeti Társulat kiállitásának az a célja, hogy bemutassa, milyen a mintaszerüen berendezett ebédlő, háló, uriszoba, milyen legyen az előszobánk, sőt konyhánk is. Az első teremben tölgyfából készült ebédlő helyezkedik el. Kár volt a magától adódó külön kis előteret a szobához csatolni avval, hogy az ebédlő tálalóját ide helyezték, mert a szoba ürességét idegen butordarabokkal kellett kiegésziteni, ugy hogy az egész egy nem egységes terv szerint alkotott ebédlőnek a képét adja.

A felkapott és most annyira divatos román stilusban készült ebédlő butor, melynél már láttunk sokkal tetszetősebbeket butorgyárosok termeiben is, nem sikerült egyébként jónevü tervezőinek. Jó benne a mennyezet gypszmunkája és az egyszerü falfestés. Külön kell kiemelni Nadler Róbert tanár képeit, melyek több teremnek szegénységét takargatják. Csányi és Sóti megszokott máskor jó csillárjáról meg kell jegyezni, hogy ezuttal a formája nagyon messze marad a jó román ebédlő-csillártól. Tervezte Vas Béla.

A harmadik számu terem dohányzó fülke, melyben az ülőbutorok nagyon jók ugy formában, mint szinben és kivitelben. Készitette Berger Károly.

A fogadó szobába érve, azt gondoljuk, hogy a Nemzeti szinház valamelyik jó régi darabjának butorzatát látjuk. Csupa hajlitott formában készült darab, kivéve az üvegszekrényt, melynek rajza nem egyezik a többivel. Fényezett topolyafából készült, melyhez jól illik a rózsás bevonat, sőt stilszerüségét fokozni akarván, egy fehér biedermayeres kályhát is állitottak, de nem hinnők, hogy akad sok modern ember, kinek ez volna az izlése, ha már a pénze meg is van hozzá.

Az ötödik terem Meyer Antal terve szerint készült és ez egyik legegészségesebb alkotása a butorkiállitásnak. Ezzel még nem mondjuk, hogy tökéletes munka, de feltétlenül komoly, meggondolt érdekes butorzat tölgyfából ébenfa, kőrisgyökér és gyöngyház berakással, mely szinezet a formákhoz jól illik. A veretek, falfestés, szőnyeg mind egységes kompozició hatását keltik. Hasonlókép a hatodik terem. Ez a szoba, mely a legtöbb látogatónak méltán fog tetszeni (női nappali) megfelelően jól választotta meg a formát és anyagát fényezett rózsafából aranyozott faragással. Kár, hogy nem volt figyelemmel tervezője Vas Ferenc a gyenge csillárra, ha már oly tetszetősen oldotta meg a butort.

A következő szobában Lakatos Artur hálószobája szerkezetileg tökéletes, de szinében kissé nyers világos, melyen nem segit a berakásnak sem formája, sem anyaga.

A nyolc és kilenc számu helyiségben a kiállitás művészi elrendezését tervező és vezető Fehérkuti Bálint terve szerint készült legénylakás nyert elhelyezést. Maga a gondolat nagyon sikerült, hogy bemutatnak legénylakást, mert a legtöbbje nélkülözi a csiny és izlés kellékeit, ami itt együtt van és bizonyára hamar akad majd a berendezésnek gazdája.

A férfi-szoba feketére pácolt tölgyfa, melyre csak az a megjegyzés, hogy tul komolyan fekete, nincs benne valami mozgékonyság vonalban, szinfoltban, vereteken vagy a porus tömitésében. Mellette sárga topolyafából készült hálófülke széles francia ággyal,

Interieur, 912. 1. 17.

szép teritője nem egész stilszerü, de az nem ronthatja a jól sikerült alkotást. Készitője Mócsai József.

Ezután átsétálunk a háromszobás polgári lakásba. Jó, hogy a tárgymutató figyelmeztetett, hogy előbb az előszobában vagyunk, hol egy pad és egy a falhoz támasztott puhafa fogas a háromszobás polgári lakás előszobájának butorzata.

Látunk méreteiben tipikus pesti konyhát is. A tervezők már oly méretekben tervezték a butorozását, hogy kár lett volna több területet rászánni, mint két lépés a szélessége, három a hossza, hogy még takarékosabbak legyünk a hellyel, a tüzhelyet is légszeszfütésüre szabják. Van egy kétszobás minta-lakás is, tehát várhatjuk, hogy a kétszobás polgárnak már csak a babajáték konyha jusson, vagy annak konyha már nem is kell. De térjünk vissza a háromszobás lakáshoz, mert ez nagyon érdekelhet bennünket, hisz ilyen van legtöbbnek a középosztályban és bizony nem ártott volna egy-két háromszobás tipusnak helyet szoritani, mert amelyet kiállitottak, nem rossz, de olyannyira egyéni, hogy tán sokaknak nem izlése. A férfiszoba füstölt tölgyfából készült magyaros csipkés faragással, jó kényelmes iróasztallal és székkel, valamint könyvszekrénnyel. Az ebédlő az már nem, mert formája lapos, merev, mi a hálószobánál még jobban szembeötlő. Az egész vonalasan és nem a térbe terveztetett, de azért egységes. Tervezték Nemes Ödön, Mérő Jenő és Skutetzky Sándor.

A kétszobás lakást Thoroczkai Wigand Ede tervezte és Palágyi Gyula készitette. Ugy látszik ez nem csupán kiállitási darab, hanem használható is, mert alkotóik tisztában vannak a használatos méretezéssel és ebből kiindulva készül egyszerü, tetszetős és olcsó butorozása. A konyha felszerelése is hasonló, sőt mintaképül jó polgári takaréktüzhelyet is bemutat. E lakás mellett van egy fürdőszoba, mely felszerelése után itélve, bizonyára nem kétszobás lakásra van szánva, de azért ez is csak olyan, mint a milyennél különbeket látni az árjegyzékekben vagy installatőröknél. Evvel végig kopogtattuk az összes szobákat és sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a bevezetésben jelzett leszállitott szerény igényeink is kielégitetlenül maradnak. Ha már kell kiállitást rendeznünk, ugy azt csak ugy lehet, ha van hozzá elegendő anyag vagy hely, hogy ha nem tudunk annyi butort összeverbuválni, mint amennyi egy jó fajta butorgyár minta-termeiben feltalálható, ugy legalább nyissunk teret azoknak a szokásos rokonágaknak, hogy azok teljes kollekcióval kivonulhassanak. Nehogy egy darab gáztüzhely, egy fürdőszoba, egy takaréktüzhely vagy hasonló legyen töltelékül. Igaz, hogy kisegitők mindenkor Zsolnay vázái vagy az iparművészeti kiállitásoknál ismert szorgalmas kiállitók kedves karácsonyi ujdonságai, melyek ezuttal is szerepelnek. Mint p. o. Muhics Sándor terve szerint készült ezüst serlegek, melyeket Mlinek Adolf és Tarján Oszkár készitett. Ott látjuk a Buthy és Csuriktól származó vert olcsó fémmunkákat, Márton Imre jó dolgait, a Magyar kir. Igazságügyministerium kassai ipariskolájában, valamint az Országos Magyar Képzőművészeti főiskola iparművészeti növendékeinek Nadler Róbert tanár vezetése alatt készült bőrmunkáit. A terem falain Mayer Antal tervei szerint készült szőnyegek, Vizváry Mariska és Kürthy György ügyes batikmunkái, képek, szobrok, edények és még sok szép más, azonnal elvihető bevásárolni való. Divatos, olcsó és nagyon szép bábuk, melyeket a székesfehérvári m. kir. javitó- és nevelőintézet játékkészitő tanműhelye mintázott, öntötte és öltöztette eredeti módon, ami mind több mással nagyon szép karácsonyi vásár. Van még egy-két kiállitott ujdonság, de ezek a tárgyak nem tartoznak szorosan a kiállitáshoz, mint pl. Majoros tüzzománcos kavicsmozaikjai és pitturmozaik üvegreszelékből készült sikerült falképei. Szóval a lakást még csak megtaláltam valahogy, de a Művészettel igazán nem találkoztam.

□□□

Taussig Béla, műépitész.

MODERN TÖREKVÉSEK A FÉMIPARMŰVÉSZETBEN.

Nagy munka volt a céhek világában egy ezüst kancsót vagy egy rézkupát remekbe ültetni. A formáját verejtékes igyekezettel maga kalapálta a mester, a cifrákat meg gondosan, becsületes törekvéssel hetekig, hónapokig véste, domboritotta a formára ő maga, vagy legügyesebb legénye. Lelkének minden elgondolt motivumát, a sziv érzelmeit kényelmesen, szép lassan, nagy gonddal adhatta munkájába a mult idők becsületes ötvöse, mert sem az élet, sem pedig az idő nem volt annyira méregdrága, mint most.

Azóta az emberekkel együtt megváltozott ez a jó öreg világ is. Uj követelmények, más nyomok és csapások és bizony más fajta állapotok teremtek. A lassu, becsületes kéz munkájához segitségül jött a gép és ezáltal megteremtődött egy csomó más, — a gépek követelte — technika. Ma már aztán az ember is gép módjára dolgozik és a gépek munkájával sokszorozzák a lassu és nehézkes kezek alkotásait. És a gépek productumaival olyan hatásokat igyekszenek aztán elérni, olyan irányban akarnak befolyásolni bennünket, hogy bár tudjuk a készitményről azt, hogy a megmunkálásban a gépek játszották a főszerepet, — mégis az irányitó ember dicsőségét lássuk a munká-

Márton Imre tervei. Násfok. — Entwürfen von Márton Imre. Ohrgehänge. — Dessins de Márton Imre. Pendants d'oreille. — Designed by Márton Imre. Ear rings.

Tamásik Béla építész

Tér és Forma, 1929

II. évf. 35-44.

R.Z.: A Dohány utcai, Hősök Templo-
ma" Templomának.

Tauszig és Roth

Pasarét, utcai családi ház

Foto Filmiroda

rokkal ellátott alaprajzok s a típus főbb jellemvonásai mellett a pontos *alapterület*, mely általában *38 és 70 m²* között mozog. Fel van tüntetve az úgynevezett *„lakóhányados"* (Wohneffekt): a lakóterület és az összes alapterület hányadosa. Ennek értéke *0.60 és 0.80* között váltakozik. Az egy *ágyra jutó beépített köbtartalom* rovata tág kilengést mutat: *47.8—81.5 m³*; ez a számadat különösen a szabadon álló lakóházak, ikerházak stb. alápincézett típusainál kedvezőtlen. A telek értékét képviselő rovat kellőképpen kiegyensúlyozott, mivel a belső övezetek nagyobb telekárait a kihasználás kedvezőbb mértéke egyenlíti ki; nagyobb eltérés csak a vidéken mutatkozik. A *telekfeltárásnak* legolcsóbb módja vétetett számításba; a használatos sémákról részletesen lesz szó a továbbiak során. Ez a tétel egyébként (telekár-feltárási költs.), mely Németországban egy újabb törvény értelmében az összköltségek 10%-át meg nem haladhatja, lakásonként *1.100.—* márka határán mozog; szabadon álló lakóházak feltárására mintegy 1.300.—, a 4.5—5 ágyas lakásokéra cca 1600.— márka esik. Az *építési költségek 4.500—9500.— márkát* tesznek ki lakásonként. A beépített köbtartalom egy m³-ére eső költségek kedvezőbben alakulnak a sorházaknál: átlaguk *27—28 M*, míg ugyanezen rovat átlaga szabadon álló, földszintes lakóházaknál *34—35 márkára* rúg. Érdekes összehasonlításra ad alkalmat a *hasznos lakóterület egy m²-ére eső összköltség*, valamint az ugyancsak ezt terhelő *havi*, illetőleg *évi bér* tabellája.

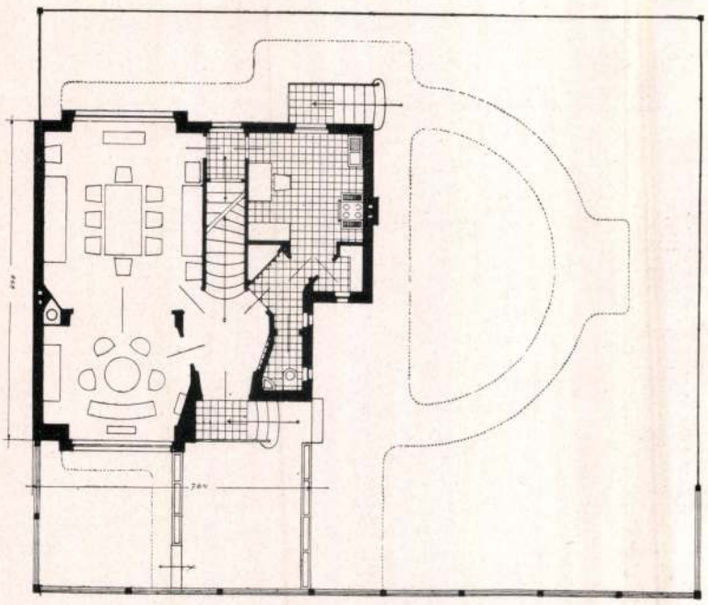

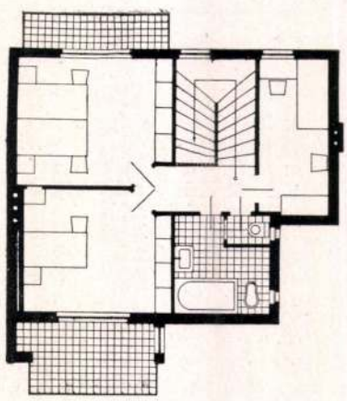

Tér és Forma
1931. 323. l.

Ligeti és Molnár

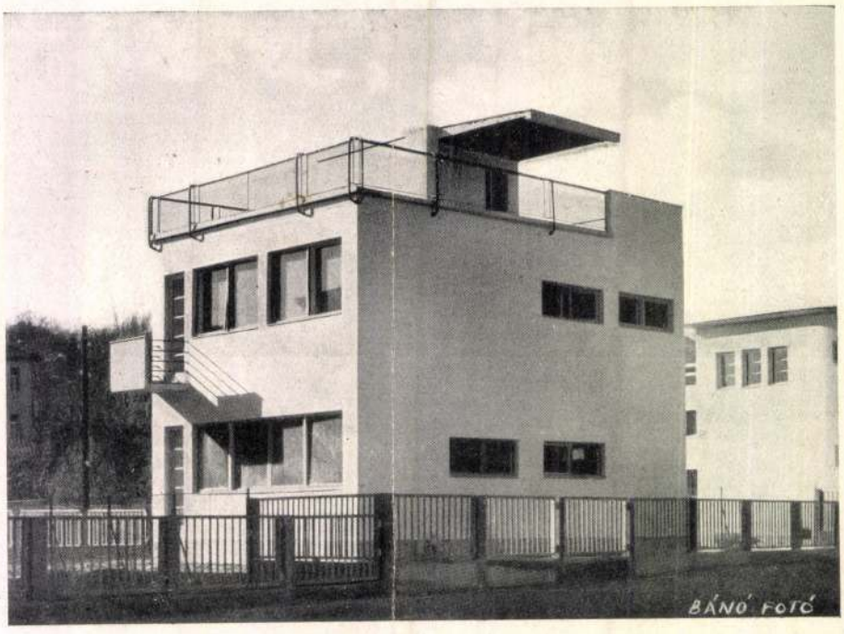

Foto Bánó

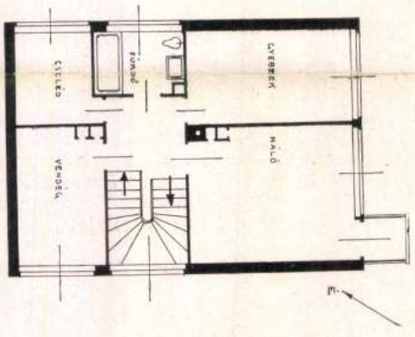

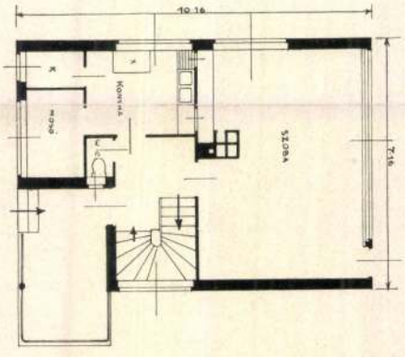

Grafikusan van feltüntetve a befogadóképesség: az ágyak száma (2—5) és — mint a lakás célszerű alapelrendezésének és berendezésének döntő motívumai — a tálalás útja, a mosdó, illetőleg W. C. elérhetősége s a szabad mozgási terület.

Általában a *emeletes sorház* (négy emeletsorig, melybe a földszint is beleszámít) bizonyult *leggazdaságosabbnak;* ezek sorában is az a típus mondható főként a higiénia szempontjából a legelőnyösebbnek, melynél két lakás nyílik lépcsőházanként, míg a lépcsőházanként 3 lakást összefoglaló sorház már sok kívánnivalót hágy maga után, az úgynevezett „Vierspänner" pedig olcsó ugyan, de sem technikai, sem higiénikus szempontból nem állja meg a helyét. Nem felelt meg a várakozásnak a „Laubenganghaus"-típus sem — a függőfolyosós rendszernek modern telekfeltárással javított fajtája. — A különösen *Le Corbusier,* illetőleg *Gropius* által képviselt *felhőkarcoló-lakásrendszernek* és a négy emeletig ter-

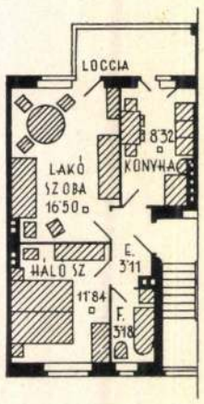

Tauszig Béla

épitéz

l

IMMÉEÉVk

1934. 250. l

ıkor

ɔb és

ɔ padlója!

;, melegtartó, tüz és viz
;ombamentes, rendkivül
thető és beereszthető mint a
ló.

sen baktériummentes és azért

zak, klinikák, isko

padlójának burkolására különösen ajánlatos
padlózatok hézagai a leghathatósabb terjesztői
lönféle fertőző betegségeknek, mint a diphte
vörhenynek, tuberkulósisnak stb.

Régi kikopott fapadlók asbestburkolattal
teljesen uj és elegáns és hygienikus padlókká

Ugyszintén az asbestpadló a legalkalmasab
burkolat üzletekben, gyárakban és minden ma
vános helyiségekben.

Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt má
elterjedtségnek örvend.

**Prospektusokkal, mintákkal, ké
munkák jegyzékével és árjegyzékl
vánatra szolgálunk.**

Az egy kor. bélyeg-
l i u s 21-én déli 12
közoktatásügyi minis-
gatójához nyujtandók
ók ajánlati összegük
a budapesti IX. ker.
gy az aranyosmaróthi
nni és az erről szóló
ɔlni. Az általános és
int a tervek F ö l d e s
s budapesti épitészek
ıház-utca 22.) meg-
gnak a munkakivona-
ségvetési példányok,
ért kiadatui. A munka
erővel folytatandó,
ez év őszén fedél alá
1-én a használatnak
t ajánlatok j u l i u s
ı. kir. vallás- és köz-
ıszaki ügyosztályában
felbontatni.

l v é n y e k s z á l l i-
város tanácsa árlejtést
ikséges csatornázási
szállitására és pedig:
itó aknakeretre fedő-

es közönséges nagy

helyező, kőfaragó, ács, vas, vasbeto
bádogos, tetőfedő, aszfaltszigetelő,
mükő, és faburkoló, szobrász, asztalos
mázoló, üveges, szobafestő, vizvez
csatornázás, fütésberendezési munkák
tésére árlejtést hirdet. Ajánlat mindegyik
csoportra külön-külön, de együttesen i
A nagyterem fölött a menyezet és
munkáinak, valamint a burkoló, mük
burkoló, valamint kőfaragó munkáná
irányzott anyagok helyett, más a m
aesthetikai követelményeknek megfele
gokra és szerkezetekre is adható be aj
előméretes költségvetések és ajánlati
vállalkozók rendelkezésére bocsáttatnak
azon ajánlatok fognak figyelembe
melyek a kiszolgáltatott eredeti iveken
Az egy kor. bélyeggel ellátott ajánlatok
17-én déli 10 óráig dr. U j v á r y E
tanácsos, Kultur Egyleti titkárhoz ny
be. Tartozik ajánlattevő vállalkozó a
összeg 5%-ának megfelelő bána
Szombathely városi pénztárnál lete
nyugtát az ajánlathoz csatolni Az ált
különleges feltételek, valamint a tervek
helyen, a városi mérnöki hivatalban,
Budapesten W ä l d e r Gyula terve
irodájában (I. Fehérvári-ut 21.) megte
ugyanezen helyeken fognak az ajánl
és költségvetési példányok ivenként

TAUSZIG *Margit*, festő, * Budapest 1891 jan. 25. Szablya-Frischauf Ferencnél és Thein Miksánál tanult. 1910 óta figurális képekkel szerepel a

1269

tárlatokon.

E. G II. 524 l

XIV.

KÖNYVEK

UJ IDŐK

HERCZEG FERENC
KÉPES IRODALMI HETILAPJA

a munkanélküliség enyhítésére, családi házakat épít a Rózsadombon és azokat olvasóinak ajándékozza.

Minden előfizetőnek

Tauszig Margit

Jeszö, szül. 1891 jan. 25

Budapest. Szablya-Frischauf

Ferencnél és Thein-nél tanult.

Krück II. 612. l.

~~Ásatás, a hortobágyi Pipáshalomban~~

~~V. 171~~

Tauszig Márkus

l.

Ságüvegesipar

284. l.

Tauszig Miklós, építész

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Tauszig Miklós** aranydiplomás építészmérnök, bírósági szakértő, a Szilikátipari Központi Tervező és Kutató Intézet dolgozója, 1978. december 20-án 85. életévében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1979. január 16-án, kedden 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben (Erdi út 9.). Az elhunytat az intézet saját halottjának tekinti. Részvétlátogatások mellőzését kérjük. A gyászoló család, a Szilikátipari Központi Tervező és Kutató Intézet.

23

–: Halálozás

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 14.

Tautenhayn
Eremvéső

l.
Num. Közl
1941. 89 l
többszor

TÁRSULAT ÜGYEI.

álasztmány legutóbbi űlése óta a tagok
léptek : Pap János, Scholtz Róbert,
ley János, Gyulai Pál, Fenyvessy Fe-
Benke Gyula.

Tautenhayn Josef

az idosebb

medailleur

l.

Hevesi Oest

184. l

az ifjabb

n. o. 185 l.

Tautenhayn bécsi érmmetsző

kérzitette az 1867 iki koronázási emlék érmeket. Ezen érmek pontos leírása, a Hazánk és Külföld 1867 évf. 383. lapjáni megjelent.

Kiirandó

Kath. Rikárd pk.
Prot. Keresztély

CSÜTÖRT.

4

Kath. Izidor pk.
Prot. Izidor

PÉNTEK

5

Kath. Ferreri Vince
Prot. Vince

SZOMBAT

6

Kath. Coelesztin pk.
Cölesztin

Izr. 25.S. Semini

TAUTNER ILONA HIMZŐ

népi iparművész, *Karádon* lakik. A karádi hímzések gyűjtésével és korszerű alkalmazásával 1923. óta foglalkozik. Hosszú évtizedek alatti munkássága során számos kitüntetésben részesült. 1958. óta a karádi népi iparművészeti részleg vezetője. A termelés irányítása mellett rendszeres *gyűjtő, feldolgozó* és *tervező* munkát is végez. A NIT és a HISZÖV hímzés-pályázatain pályadíjakat nyert, 1959-ben és 1960-ban is. Szorgalma, és ahogyan a környék asszonyait, lányait évtizedek óta tanítja — nemcsak a községben, hanem megyeszerte —, elismerést és szeretetet vált ki mindenkiből.

Néj mürvelés 1963. 10. sz.

sorban azzal a céllal történt, hogy az
művészek, szobrászok, iparművészel
tassa a tömegekhez. *Azzal a ténnyel,*
bizottság által zsürizett műalkotás a
azt nap mint nap, szinte *„testközelb*
eszköze lett az esztétikai nevelésnek
tudunk mondani, miként *nevel* m
közeli bányavidék egyikén nem egy
aki nem nagy lelkesedéssel, de mégis
tott szobája falára. Ebből a dolgozó
szokta és *megszerette* a reprodukció
resztül a képzőművészetet — lelkes t
művészbarát és vásárló lett.

A Képcsarnok, — a szocialista mű
vezete — tíz esztendeje végzi tevéke
közel 120 millió forint értékben, mi
gozó számára értékesített műalkotás
iparművészeti tárgyat, reprodukciót.
zat annak tudatában, hogy a műalk
tos és konkrét nevelési eszköz, lehet

egy töm-
Trabant-
ely, csukló,
y, volán és
hat új le-
, 80-as új
harmonika,
vas ga-
90x180), 400
lemez boj-
5 db há-
gerenda,
blak, 40x50
gyszemélyes
30 literes
, egy sez-
Kaposvár,
utca 13. (17
(1592)

angóharmo-
eladó. Sió-
sef u. 3. Ér-
munkaidő
(126177)

ısznált job-
aréktűzhely.
Kassa utca
(1623)

kes tv, mo-
na állapot-
kötetes Kul-
ga. Megte-
élután 4-től.
Vöröshadse-
., 14-es ajtó.
(1626)

, csokrok
virággal ál-
kaphatók.
ésre vasúton
zállítok, ho-
ot feldolgo-
né koszorú-
ivirágkészítő,
i, vasútállo-
(1615)

álószobabútor
kkel eladó.
. József Atti-
b I. emelet 3.
(1633)

aphatók ma-
rzsű bokor-,
folyton nyí-
ózsa-újdonsá-
rjen díjtalan
et. Kiss ró-
zet, Kapos-
ıjanich u. 32.
(1633)

oz két km-
onkilitin, fa-
zel 2500 n-öl
mindenre
ató szőlő-
d eladó.
József, Vö-
reg útja 34.
(126178)

ket vennék
enyvesen.
kat levélben.
treicher Fe-
écs, Hajnóczi
(139044)

Dongó-mo-
tott karszéket,
forrasztópá-
nigépet, egyéb
sszerszámokat.
Antal, Juta.
(1633)

on keddi és
piacokon
kivitelli, mo-
verők, sezlo-
hatók. (108109)

zsa és bokor-
ibbfajta szín-
ható. Vigh Já-
reg, Móra Fe-
28. Megren-
Kaposvár,
2. és Somogy-
bád u. 6. (96431)

lóhereszénát

Ár megegyezés szerint.

Ugyanott **150 űrméter száraz doronghasábfa** eladó űrméterenként 300 Ft-ért.

Telefon: Szenna 13.

(1584)

Tolósúlyos, hitelesített piaci mérleg 10 és 20 kg-os, rövid rúddal, nagy tányérral, díjmentes csomagolással olcsón kapható! Krammer Ferenc, Baja, Bezerédi utca 3. Telefon 499. (15346)

AUTÓ-MOTOR

401-es Moszkvics üzembiztos, sürgősen 16 000-ért eladó. Tóth Pál, Vörs. (4803)

Príma állapotban lévő 407-es Moszkvics eladó. Hetes, önkiszolgáló bolt. (2567)

600-as Trabant Combi 28 000 km-rel eladó. Érdeklődni: Siófok, posta. Csanádi. (126179)

Warszawa személygépkocsi eladó. Megtekinthető: Kaposvár, Honvéd utca 24. I. 2. Érdeklődni 10-88 telefonszámon 8—16-ig. (1620)

CSERE

Kaposvári kétszobás összkomfortos lakást elcserélnék zalaegerszegi hasonlóért. Leveleket »Csere 1966« jeligére a kiadóba. (4250)

Két és fél szobás modern, új, Kaposvár központjában levő lakásomat elcserélném budapestire. Érdeklődni Kaposvár, 17-07-es telefonon, Pesten dr. Iszlaynál, IX., Szamuely u. 18/a, III. em. 2. (2555)

Belvárosi nagyméretű kétszoba-összkomfortos lakásomat elcserélném háromszobás, összkomfortosért. Ajánlatokat 1566. számra a hirdetőbe. (1566)

ÁLLÁS

A tabi fmsz a nagyberényi 24. sz. ital boltjába vezetőt keres. Erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezés az fmsz igazgatósági elnökénél. (5899

Fiatal gyógypedagógusnőt keres a kéthelyi elmebetegeket gondozó Főváros Szociális Otthon Munkabér kulcsszám szerint. Férőhelye biztosítunk. Érdeklődni lehet az intézet vezetőjénél Kéthelyen. (4248

mi Építőipari Vállalat azonnal fölves... budapesti munka... kőműveseket, fémcsőállvány... hideg b... (gyakorlattal) ... kosokat és f... munkásokat. ... fenntartókn... 360 Ft (na... nem család... nak havi 2... 10 Ft) külö... fizetünk, h... kásbejelen... delkeznek, ... lakóhelyü... nem té... Munkássza... pi kétszeri étkezést — térítés ellenében — biztosítunk. Tanácsi igazolás és munkaruha, szakmunkásoknak szerszám szükséges. Cím: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 13—15., munkaerőgazdálkodás. (4202)

Kivitelezésben is jártas építőipari technikust keres fölvételre kaposvári vállalat. Ajánlatokat »Ipari Vállalat« jeligére, 1627. számra a hirdetőbe. (1627)

Megbízható háztartásvezetőt keresek. Kaposvár, Vöröshadsereg útja 31. Érdeklődni kedd, péntek kivételével 5 után. (1639)

Általános iskolát végzett kislányt könnyű munkára fölveszek. Jelentkezés 17—

vár, Engels utca 3. (1604)

kamiék, készítését és javítás... vállalom. Szűcs Imre, Siófok, Bajcsy-Zsilinszky út 140. sz.

Dobos János víz-, g... és központifűtés-sze...

leket ... jeligére 1624. számra hirdetőbe. (162...

Férfi és női segédmunkásokat fölvételre jegyez elő

az őszi csúcsidényre a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 OKT 25
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

INTŐ PÉLDA

Tautner Ilona csöndesen élt, dolgozott, és csöndesen távozott el a magyar népművészet virághímes mezejéről.

Iparművész volt, »A népművészet mestere«. Életművét, a karádi hímzés átmentését és örökbecsű továbbfejlesztését három évtized tudatos művészi törekvései jellemzik. Tervező volt. Összegyűjtötte, és egyéni ízlésén át kibontakoztatva új milőbe álmodta bele az ősi motívumokat. Kompozícióban és technikában tökéletes értékűt alkotott. Ebben a formájában jutott el a karádi hímzés a sokfelé, szerte a világon, hogy hirdesse a népi gyökerű alkotókészség csodálatos szín- és motívumgazdagságát. Nem a »magyarosch«, hanem a magyar, a tisztaságán őrködő karádi népművészet esztétikumát.

Életében mégis kevesen becsülték. Törekvéseit, szervező és gyűjtő munkáját, a karádi hímző asszonyokkal való foglalkozását még a közeli múltban is »babaruházásnak« tekintették néhányan. De mi ez ahhoz képest, ami a halála után (vagy talán már előtte?) történt?

Tautner Ilonával három éve, 1963 decemberében találkoztam. Azon a napon, amikor súlyos, gyógyíthatatlan betegen elszállították a kórházba. Beszélgetésünkkor bemutatta gyűjteményét, három évtized termését. Nagy halom régi, fehéren fehérrel hímzett karádi inget, rajzokat, mintákat, megsárgult vázlatfüzeteket, régi fényképeket mutatott és néhányat megvalósult álmai legszebb darabjaiból, amelyek több szekrényben — mint sifonban a tiszta fehérnemű — egymásra polcolva pihentek jobb sorsukra várva. Nagyjából már rendezett anyag volt ez, a tervező művész munkássága tükrében szemléltetve a karádi hímzés történetét, fejlődését kezdeteitől fogva. Tautner Ilona akkor egy régi vágyáról is beszélt. Elmondta — korábban már többször szó esett róla —, mennyire szeretné, ha megvalósulhatna egy táji népművészeti ház Karádon ezzel a gyűjteménnyel...

A népművészeti tájház gondolata azóta több ízben ismét szóba került. Jelentőségére mi is felhívtuk a figyelmet annak idején. Időközben Tautner Ilona elhunyt. Csöndesen, ahogyan élt és dolgozott. S mire az illetékes szervek intézkedni akartak a hagyaték megvétele ügyében, már késő volt. A felbecsülhetetlen értékű anyagnak nyoma veszett. Pótolhatatlan veszteség ez!

A megyei tanács vb megfelelő anyagi keretet — 80 000 forintot — biztosított a Tautner-gyűjtemény megvételére. A művelődésügyi osztály főelőadójának és a múzeum tudományos munkatársának Somogygesztiben az elhunyt művész egyik rokonától sikerült megvásárolnia négy-öt eredeti karádi inget és mintegy húsz hímzést. Ez azonban az eredeti anyagnak csupán elenyésző töredéke.

Hogy hova lett ez a gyűjtemény, erre sajnos mindeddig senki sem tudott határozott választ adni. Hírlik, hogy még Kanadába is eljutott belőle néhány darab...

Pótolhatatlan műkincseknek védettséget nyújt a törvény; a népművészet és a népi iparművészet pótolhatatlan értékű anyagának védettségéről viszont az illetékes tanácsi és társadalmi szervek törődése, figyelme gondoskodhatna. Azaz így kellene... Legalábbis, amíg az államnak lehetősége nyílik az anyag megvételére, megőrzésére.

Tautner Ilonához nem volt kegyes a sors. Vágya nem teljesülhetett sajnos a halála után sem, és ebben hiba lenne a felelősséget a »sors« kezére testálnunk.

Hagyatékának eltűnése viszont intő példa. Kallódó értékek még sok helyen várnak megmentésre, megőrzésre.

Wallinger Endre

kiállitását ajánljuk nézőink figyelmébe. A Képcsarnok Vállalat szegedi bemutató termében adásunk napján szeptember 14-én nyilik meg Tantusz Gyula festőművész tárlata. Tantusz Gyula kiállitásait és művészeti dijait felsorolni talán teljes műsoridőnk sem lenne elegendő. Külföldön utoljára Indiában és Nepálban mutatkozott be néhány évvel ezelőtt, a hazai közönség veszprémi, és nemrég balassagyarmati önálló kiállitásán láthatta műveit. A Bajcsy Zsilinszky uti Studió Galériában első önálló kiállitásával jelentkezik a fiatal Bodóczky István festőművész. 1970-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, mestere Fónyi Géza volt.. 1972-ben Derkovits ösztöndijat nyert.

1604

1821

1972.IX.14.TV. 1755 /11/ KJ

TÉKA

- Bulgária azok közé az országok közé tartozik, amelyekben elevenen élnek a népművészeti hagyományok, sőt motívumaikban máig egyre gazdagodnak. Nagy László költő ihletett tolmácsolásában felfedezőként hatott ránk a bulgár népköltészet érzelmi és formai gazdagsága, felkeltette érdeklődésünket más népművészeti ágak iránt. A Budapesti Gilicsarnokban szeptember 21-től tart nyitva a Bulgár népi iparművészet című gazdag kiállítás, amely minden bizonnyal teljesebbé teszi a bolgár népi művészetről kialakított képünket. Mai magyar képzőművészek szeptember végén nyíló tárlatai közül Martin Ferenc 28-án a Budapesti Helikon Galériában nyíló

mondut az előbb Decsen még hímestojás vásárt is rendeznek. Ha bárkit megkérdezünk mindez miért van, a legtöbben azt válaszolják, mert így tartja a népszokás. A népszokásra való hivatkozás persze sokák számára cím az ivásra, de az evésre is. Az így az ünnepek tájén a régi népszokások ürügyén rendezett nagy dínom-dánom tulajdonképp afféle mű népszokás, Domstányi Imre szerint is.

Kiállitások.

- Holby kiállitás nyilt csütörtökön Pusztaszaboleson.

- Indiai textil és fegyverkiállitás látható a nagytétényi Kastély Muzeumban.

- A ferencvárosi Pincetárlat Tavaszi Noémi linóleum metszeteit mutatjak be.

- Fiatal képzőművészek állitottak ki Kiskunfélegyházán.

- Már holnap megjelenik nyugati, hétfőn locsolkodunk, sőt ahog

1983. IX. 10. Kossuth 11.00 /-Vné-/
Repertárdarab

- Tehát a felelősség nő a tudással.

- Igen. És bizonyos esetben ki merem mondani, a bizonytalansági tényező is növekszik.

- És mitől tart. Hogy olyan cselekszik, ami többet árt, mint használ?

- Ez fennáll.

- Ad ez a pálya ez a szakma élményt, hogy ezt harminc, negyven évig lehessen csinálni?

- Élmény az magában, hogy az ember azt teszi, amit szeret. De nem kerámitá, de még kerámiában is megtörténik, hogy évtizedek múltán tudja meg az ember az igazságot a tárgyról, minél többet tölt a szakmában, annál több kérdőjel marad vissza. Megtörténik az emberrel, hogy hetekig, hónapokig, sőt talán évekig hurcolja magával az egyik kérdőjelet, és minden percében foglalkoztatja, nem unalmas. De talán a kérdésre válasz nincs.

/Zene/

Tavas Imre
Kard-restaurátor

- Maradjunk még a szakértelemnél. A kályha reparátor Tavas Imre is tud a hallottakhoz hozzátenni uj gondolatokat. Ha most nem is a Mátyás-kori cserepekről beszél. Erre nagyon büszke, erre a kardra?

- Büszkének büszke vagyok. 1978-ban fejeztem be a közgyüjteményes tárgyas... szakot, ahol diploma munkám gyanánt egy VII. századi avar kardot restauráltam és rekonstruáltam.

- Elnézést, hogy közbe szólok. Csak azt nem értem, hogyha már huszonöt éve szakmában van, akkor hogyhogy ilyen későn?

- Magyarországon 1974-ig csak képzőmüvész restaurátorok oktatása volt. 74-től kezdődőleg vezették be a Képzőmüvészeti Főiskolán az általános tárgyrestaurálási szakot.

- Égy úgy érzete, hogy husz év gyakorlat után is szüksége van erre a vizsgára, papirra?

- Ez nemcsak papirt jelent. Addig, mig az ember a gyakorlat közben rá nem kényszerül, bizonyos dolgoknak csak felületesen néz utána. A tanulás rákényszeritett arra, hogy szóval a szakmájának ezon részeit is müvelje vagy próbálja müvelni, amik fölött az ember könnyen elsikkad, pedig sarkalatos dolgok.

- Mondjunk egy példát. Gondolom, hogy kard korábban is került itt ezen a vidéken elő. Másképpen foglalkozott vele, más szakszerüséggel?

- Szabad legyen azt mondani, egy visszás a helyzet. Ez az eltöltött, a szakmában eltöltött évek kapcsán kialakul, de a tanultak által is jön. Minél többet tud az ember saját munkájáról a keze alatt lévő anyagról, annál jobban tartozkodóbb lesz és annál jobban fél a cselekedettől. Mert minél keveseb-be tud az ember, annál könnyedebben, annál bátrabban.

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI grafikusművész kiállítását vasárnap nyitották meg a dél-balatoni nyári kulturális program keretében. A fonyód-bélatelepi Napsugár kempingben a művész Ady-emléksorozatából összeválogatott alkotásokat mutatják be.

Magyar Hirlap 1977/156/6

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI grafikusművész alkotásaiból Csehszlovákia magyar művészszemmel címmel kiállítás nyílt tegnap a tamási Gögös Ignác Járási Művelődési Központban. III.11

Magyar Hirlap 1977/6o/1o

Tavaszy Noémi

CSEHSZLOVÁKIA EGY MAGYAR MŰVÉSZ SZEMÉVEL címmel tegnap a Csepel Galériában megnyílt Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása. Az érdeklődők február 19-ig — hétfő kivételével — minden nap 12-től 18-ig, szombaton és vasárnap 11-től 18 óráig tekinthetik meg.

Magyar Hirlap 1978-27-8

Tavaszy Noémi 1

Lengyelországban jártam — közli nézőivel tömören tárlata címében *Tavaszy Noémi*. És részleteiben, egészében egyaránt ez a lényegre törő ábrázolásmód jellemző mostani bemutatkozására a *Lengyel Kultúra* kiállítótermében. Meg az első pillantásra felmérhető — és jó értelemben vett — szakmai rutin, amely az itt felsorakoztatott harmincöt alkotás bármelyikére jellemző, az alkalmazott technikától függetlenül.

Magyar Hirlap 1977/93/4

Wagner: Lengyel táj magyar ecsettel

Tavaszy Noémi 2

A magyar grafikusnő kétféle műfajban dolgozta fel lengyelországi útiélményeit. Szemmelláthatóan ennek megfelelően alakult témaválasztása is. Pontosabban; még azonos, vagy hasonló témakör esetében is más és más az a részlet, amelyet a környező valóság ábrázolásra kívánkozó szögletéből kiválaszt.

Magyar Hirlap 1977/93/4

Tavaszy Noémi 3

Olajpasztelljein a lublini belváros középkori utcái, terei, valamint régi tornyok, romok, árkádsorok, műemlék házak jelennek meg mértéket ismerő realizmussal, csupán az illúziókeltéshez illő valósághűséggel, impresszionizmusba hajló lírával. Így aztán nem színes képeslapok módján örökíti meg a történelmi nevezetességeket, hanem úgy, hogy sikerül megőriznie és érzékeltetnie azok ódon patináját, valamint a kor levegőjét. Röviden: atmoszférát teremt.

Magyar Hirlap 1977/93/4

Wagner: Lengyel táj magyar ecsettel

Tavaszy Noémi 1

TAVASZY NOÉMI LINÓLEUMMETSZETEI KECSKEMÉTEN

Tavaszy Noémi legtöbbet Bortnyik Sándornak köszönhet, aki a linóleummetszést ajánlotta neki. A művésznő, akinek a rajzi szerkesztés volt és maradt az ereje; joggal fogadta el ezt a jószándékúan szabatos tanácsot.

Tavaszy Noémi 2

Életeleme az utazás, grafikus-otthona az állandó, rendszeres helyváltoztatás. Tátrai, lengyel, bosnyák, székelyföldi motívumaival rajzi műfordításokat végez tájról, népszokásokról — képekkel írja le számunkra a számára megnyílt világ vizuális eseményeit, megfelelő sűrítéssel. Eszközeinek rendszeresen bővített tára érzékeny valóságlátáson alapul, melyet mértékkel absztrahál. Így sűrít, így teremti meg a közlekedést rajz és néző között. ,,Árva vára" az ő asszociációiban nem sziklákkal, hanem emberi formákkal lendül a magasba, a prágai ,,Károly-híd" szoborvonulását függőleges ritmussá alakítja saját élménye és a kép igénye szerint, és ,,Szepes vára" rommá omladozott sötét tömbje zsellérházak karéjában, gyökeret eresztő fák virágzásában és hegyek harmónikus hullámzásában éled művészetté.

Forrás 1977-4-80
Losonci Miklós: Tavaszy linoleummetszetei Kecskeméten

Tavaszy Noémi 7

Fegyelem és önmérséklet, növekvő önvizsgálat jele, hogy felmérve célját és képességét, munkásságát a grafikára korlátozta. Művekkel igazolja, hogy a linó mindenki számára hozzáférhető, demokratikusan sokszorosítható és terjeszthető, ember- és otthonléptékű; puritán. Puritán, és mégis elegáns, fényre, árnyékra szabdalt képi gondolat. Ezt a műfajt Tavaszy Noémi rendszeres szorgalommal maradéktalanul megtanulta. Hosszú út volt, míg idáig eljutott, érintette a minőség fejlődésének sok állomását. Most célnál van, öntörvényekre bukkant. Értelmes takarékossággal sorakoztatja a motívumokat, folyamatos beosztással. Tehenek, házak, ívek társulnak egymáshoz, hogy közösen idézzék a lengyel középkort; máskor egy tölgy függőlegesen és horizontálisan ágazó kanyarja elég, hogy képi hírt adjon a fonyódi télről. Bogumil sírt, kaptárt, hegyi pásztort, ivópoharat, prágai óvárost jelenít megfejthető és megfejtendő grafikáinak képmondataiban, kellemes rejtvényeiben. Leltározó türelem-gondossága szabadul fel metszeteiben, mely végtére is Közép-Európa múltját és jelen tájait összegezi az együvétartozás közös eszméjével. Ebben rejlik művészetének népi, nemzeti, internacionális szolgálata.

Tavaszy Noémi 4

Linóleummetszetei képezik a másik végletet. Ebben a vonulatban viszont bátran vállalja a határozott körvonalakat. S a részletek precíz ábrázolását is. Mert érzi az eljárás kívánta és kínálta grafikai dekorativitást. Érdeklődése muzeális korú és értékű néprajzi avagy építészeti díszítő motívumok felé fordul. A válogatáson túl abban nyilvánul meg egyénisége, ahogyan ezeket a részleteket egymás mellé vágja egy-egy kompozíció keretei

Magyar Hirlap 1977/93/4

Wagner:Lengyel táj magyar ecsettel

Tavaszy Noémi 4

Most bemutatókra készül Tavaszy Noémi: magyar műemlékekről és Ady lírájáról készít újabb linósorozatot.

Eredményeit látva mit mondhatunk a holnap ajtaján kopogtató alkotónak? Azt, hogy szorgalmát őrizve törekedjen bátrabb egyenletességre, növelje kutató szenvedélyét úgy, hogy a leírások összeadandóit elvetve képi szorzatok tömörítéseivel gyűjtse homogén világgá a hazai táj és ember sajátos karakterét.

LOSONCI MIKLÓS

Tavaszy Noémi

között. Olyan ez, mint egy folyton változó, azonos elemekből is új meg új formát öltő kaleidoszkóp. Eljárásmódjának kiindulópontja a két világháború közötti szentendrei iskola akkoriban rendkívül újszerűen ható ábrázolása, a montázs jellegű egymásra másolás. Igazán akkor sikerül modernnek maradnia, amikor olyan tömör felületkitöltésre vállalkozik, mint például a *Krakkói gótikus ablak* avagy a *Tempus fugit* egyik — fehér hátterű — változatában teszi.

Magyar Hirlap 1977/93/4

Wagner: Lengyel táj magyar ecsettel

Tavaszy Noémi 6

És az, hogy Tavaszy Noémi Lengyelországban járt — mostani budapesti kiállításának tanúsága szerint — sem maga, sem a nézőközönség számára nem volt hiábavaló. Élményeivel most a kiállítás látogatói is gazdagodnak.

(wagner)

Magyar Hirlap 1977/93/4

Wagner:Lengyel táj magyar ecsettel

Tavasz Noémi

TAVASZ NOÉMI alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a Lengyel Kultúrában. A Lengyelországban jártam című, 35 metszetet és olajpasztellt bemutató tárlatot Pogány Ö. Gábor művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg. A kiállítást április 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők. W12

Magyar Hirlap 1977/85/9

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI KIÁLLÍTÁSÁT tegnap nyitották meg Balatonalmádiban, az MSZMP székházában. A Budapesten élő művésznek ez alkalommal 40 linóleummetszetét, köztük az Ady-centenáriumra készült emléksorozatát láthatja a közönség.

Magyar Hirlap 1977/18818

Tavaszy Noémi

Tronyódon az *alsóbélatelepi Napsugár kemping* halljában rendeznek időszakos tárlatokat; így került sor *Tavaszy Noémi* Advt idéző grafikáinak bemutatására is. Igaz, elismerés illeti a kemping vezetőit e kezdeményezésért — ám a jobbára étkezésre és asztali játékokra használt terem véleményem szerint alkalmatlan kiállítás rendezésére.

Magyar Hirlap 1977/179/8

Kulinyi István: Reggel

BELLA ISTVÁN:

Harr

Kalandok? Csa
Csodák, csődök,
Álljak az ország
és éveimnek inte

Kezem lassan ka
s a szemem arra
ideje beállnom gödörnek,
helyet csinálni a sírásnak.

Mert megjön úgyis, a sás szaga
s víz már kisusog a számból,
füvek liliputihada
kúszik, dereslik koponyámon.

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KUNSZABÓ FERENC RIPORTJA:

SÁRKÖZI LAKODALOM

A *kullogó* hetekkel előbb zajlott, mikor is a vevő-legény nagybátyja és sógora, nagynénje és húga egy alkonyatkor *kéretlenül, de várva* bekopogott a lányosház ajtaján.

— Az alkalmas órát igen ki kell választani — folytatja *ügönszüle*. A dédmama fogatlan szájából jócskán ügyelni kell a szavakat; néha csak ráncos ajkainak merev mozgásából vélem kihámozni egy-egy szó értelmét a fiatal szelídgesztenye dús lombja alatt. — ...Ki kell választani, mert a kéretők se úgy nem mehetnek, hogy a háziak még ne legyenek otthon, se úgy, hogy már a vacsorához terítsenek —, de se úgy, hogy ha kudarccal járnának, az egész falu lássa elkullogásukat.

A lánykérők hát kéretlenül mentek, de várva, s ezt maguk is sejtették, hiszen a legény járt már estézni, szűrt is ottfelejtett, s nem akasztották ki neki a kapubálványra.

Az elkendőzés is rendben folyt, ahogy *belföldi pógárnépeknél* illik. Ennek időpontját nem a kullogó alkalmával tűzték ki, mert akkor még kérők és kérettek alkalmat adtak egymásnak, hogy a dolgot külön-külön, ismerősökkel, rokonokkal megtanácskozva visszaléphessenek — sértődés nélkül.

Illetve, még csak egészen pici sértődéssel, a nyílt szégyennek *annyicska makulájával*, hogy harag nincs belőle, esetleg csak a két fél férfirokonai bicskázzák meg egymást, ha netán távolabbi helyen, Szekszárdon, [illegible]

„Csókold, öcsém, míg ingyen van, mert aztán bekötöd a fejét, és minden izé benne lesz vagy tíz forintodba, pengőben!"

„Ő csak tudja!" súgtak össze másnap az egészen vén és egészen besavanyodott nenék, ahogy az esetet beszélvén, *tollazván* és kerekítvén az éppen előttük elmenő vőlegény-menyasszonyt firtatták. A fiatal pár — *mert már annak mondatik* — illően felcicomázva, a lány a jegykendőben, a fiú a jegybokrétával vonult, kirakati bábuk merevségével és esettségével.

Most már vasárnaponként együtt jöhetnek ki a templomból, együtt mehetnek az utcán, csak ketten, egészen a lányosház ajtajáig, hol is a fiú hirtelen búcsúzni kezd, s ha a leendő após, vagy idősebb férfirokon egy pohár borra invitálja, azt is csak a küszöbön alig belépve, szinte félszájjal hörpinti föl, s távozik hirtelen.

Mert még mindig van különállás, különélés, még mindig vissza lehet lépni —, de már csak akkor, ha *nagy a nyomós ok*, ha a vőlegény, vagy a menyasszony valami olyan adat birtokába jutott — mindig vannak jóakarók —, ami tudva, lehetetlenné teszi a nászt. Ez azonban már erős, nyílt sértés, bármire hivatkozzék is a jegyet felbontó fél. Ezért már illik az utca túlsó oldalára hörgéstől elfúló hangon átkiabálni, sőt kosarat, szilkét, egyebet eldobva átrohanni, s egy kis hajtépést rendezni.

— az orosz front
— a kulákvilág.

De így rendezve is annyi minden történt ebben a nyolc évtizedben, hogy dédmama hosszas töprengés után sem tudja eldönteni, mi a nehezebb: végigélni annyi teméntelen időt, vagy elmesélni. Pedig élni is szeretett, meg mesélni is szeret.

●

...Fél négy múlott néhány perccel, mikor a Fő utcát megülő kánikula hirtelen felrobban: a sarkon, a Hősök szobra felől befordulnak a kocsik. A lovak rogyásig felpántlikázva, szerszámjuk dúsan veretes. A kocsis arcán a melegtől is, meg a *szilajított* lovak visszafogásától is patakzik a verejték, de egy izma sem rándul, ha kígyó csípné a tarkóját, akkor sem engedne a tartásból, hiszen mit mondana a falu —, s mit a gazda, úgy egy hét múlva, mikor nagyjából kijózanodott!?

Az első kocsin a vőlegény, a másodikon a menyasszony, nyoszolyóikkal: *még nem illetékesek*, csak a templom után. A vőlegény teljesen polgári ruhában (Pesten, a Váci utcában csináltatva, a legújabb párizsi divatlap szerint), csak a kalap belföldi a fején, s az felpántlikázva, kivirágozva. A menyasszony egyetlen dús népművészeti kollekció: A deréknál *gallérba szedett rokolya*, alul arany és ezüst sujtással, középen a két sor színes selyemszalag, a gyöngygyel díszített rojtos selyemkötény.

Ugyi, derék legény?!... Így szoktatták... De azért mindent betartottak, nehogy megszólják őket.

●

A templomi hirdetések idején zajlott a *hivogatás*. A *kisvőfik* és *nagyvőfik*, öten-hatan nyolcan-tizen hivatták az *érdemeseket;* külön a menyasszony, s külön a vőlegény vőfélyei. Díszes botjuk, ünnepi ruhájuk, szalagos-virágos kalapjuk mutatta, hogy *küldve vannak*. Ahova betértek, kulacsból bort kínáltak, rigmusban beszéltek, a viszontkínálást elfogadták, s ha ideje volt, haraptak valamit. Így aztán akadt olyan nap, hogy csak három-négy családot sikerült meghívni.

Sebaj, reggelre kelve folytatták. Elvégre nem minden héten vőfi az ember. S nem is minden héten hívják lakodalomba... A dolog csak akkor kezdett sürgőssé válni, mikor szerdán — elérkezett az *ökörvágó* ideje. A magukat bíró pógároknál a meghívottak száma fölözte a százat, de ennek duplájával kellett számolni, mert ott vannak, ugyi, a zenészek, a szolgák, a sátorverők, a szakácsok, a kézi asszonyok, a felszolgálók, a vidékről érkezők kocsisai, a hivatlanok, és ki-minden!

A *készítő* rendszerint pénteken esett, ami azt jelentette, hogy a frissen sütendőkön túl minden ételt és italt *rendre vágtak*, van mire meghívni „néhány" rokont, bizalmast, komákat. Ez a tulajdonképpeni *kislakodalom* (mások szesiratóéneke és a nagyvőfély verse is megvolt, sokan gyalog indulnak át a vendégseregből a sátorhoz, helyet foglalnak bevül és kivül. Az asztalokon pogácsa, kalács, sütemény, pálinkák a férfiaknak, likőrök a nőknek — két zenekar a menettel robogott, a harmadik pedig már itt van, hangolnak: csak megérkezik a fiatal pár, és húzzák a ropogósat.

— A menyasszony ott helyben *találta fel* a siratóéneket, az úgy volt szép — mondja ügönszüle. — De a könny is igazi kellett legyen!... Három hold föld! Mi volt az?!... Megérte!!! — csillan fel a szeme, ahogy magának motyog, s áll föl, fogja a székét, totyog át a Fő téren, mert a násznép nem azon az utcán fog jönni a templomból, amelyiken odament. Erre nagyon vigyáztak.

— Miért?

— Mert nincs visszaút! — néz rám szigorúan.

Nem volt, neki még nem. Ő csak rosszul élt a férjével — lánya már vált; unokája most válik másodszor.

●

...A kocsik megtették a tiszteletkört, a remegve fújó paripák egymásután állnak meg a decsi Fő téren, a Sárközi Népi Együttes tagjai leszállnak, a „vőlegény" lesegíti a „menyasszonyt", vidám sikongatások közepett felmennek a hatalmas színpadra, a cigányok rázendítenek, majd a nagyvőfély csendet int, előlép és el-

1021

Mint ez köztudott: külföldön élő és tevékenykedő magyar származású tanárok, lapszerkesztők, egyesületi vezetők és magyar szakemberek részvételével Debrecenben anyanyelvi konferenciát rendeztek. Ebből az alkalomból közöljük a konferencia egyik előadójának, Grétsy Lászlónak cikkét.

GRÉTSY LÁSZLÓ:

JÁTÉK ÉS ANYANYELV

Nyelvünk játékairól, azokról a páratlan lehetőségekről, amelyeket anyanyelvünk az efféle időtöltések kedvelőinek nyújt, sokan és sokat írtak már; önálló munkákban, folyóiratokban, többek között az Élet és Irodalomban is. Mégis, amikor egy-egy ilyen tárgyú könyvet, tanulmányt, cikket olvasok, feltámad bennem a kétely: „Szép, szép, de vajon célhoz vezet-e? Vajon eléri-e a közlemény, a munka szerzője, hogy a nyelvi játékok hívein, rajzolóin kívül — akiket amúgy sem kell különösebben buzdítani — másokban is feltámadjon az érdeklődés e téma iránt? Vajon nem siklanak-e el fölötte az olvasók ezrei és tízezrei azzal, hogy itt csupán különcök hobbijáról van szó? Vajon megértik-e, hogy a nyelvi játékosok körébe nem csupán holmi megszállottak tartoznak, hanem mindenki, aki anyanyelvét csakugyan anyanyelvi fokon ismeri?"

Nincsenek erre vonatkozó statisztikai adataim. Nem tudom, hogy a bennem bújkáló kétely mennyiben jogos, mennyiben nem. De, hogy szabaduljak tőle, megpróbálom összegezni, vagy legalább részben megvilágítani — kik és hogyan játszanak az anyanyelvvel. Talán e hevenyészett, hézagos áttekintés is elegendő lesz annak megmutatására, hogy itt nem csupán olvasmiről van szó, amiről az anyanyelvi játékok kifejezés meghallásakor, olvasásakor igen sokan gondolnak: szavak öncélú kiforgatásáról, betűcsereberékről stb. Többről van szó.

●

Kik és hogyan játszanak a nyelvvel? Ha már az imént utaltam a nyelvi játékszenvedély rabjaira, hadd kezdjem velük. Játszik a palindromok megszállottja, aki száz- és ezerszámra gyártja visszafelé is olvasható mondatait. (Lehet, hogy az *ezerszámos* megjelölés hihetetlennek hangzik, mégis jogos. *Az Erőszakos kannak sok a szőre, Goromba rab morog*-féle rákmondatok palindromálnevű szerzője, Lápi Pál ezerötszáznál is több ilyen mondatot mesterkedett össze. Kilétéről néhány éve Kunszery Gyula lebbentette fel a fátylat.. Tőle tudjuk, hogy Lápi Pál nem más, mint a Központi Statisztikai Hivatal egykori elnöke, az 1963-ban elhunyt dr. Dolányi-Kovács Alajos.) Játszik az „eszperentista" — aki a magyar magánhangzók közül csak az e-t s esetleg az é-t használja — s mindenki, aki ehhez hasonló formai nyelvi korlátokkal nehezítve akar többé-kevésbé értelmes prózai vagy verses szöveget létrehozni. Játszik az anagrammazsonglőr, aki tíz-tizenöt betűből többszáz mondatot, szókapcsolatot állít össze, lehetőleg jellemzőt, a betűk megválasztásához többnyire alapul szolgáló ismert név viselőjére. Így lesz Salamon Béla *a méla sablon.* Latinovits Zoltán *szóvillantó titán,* Szörényi Levente *örvénytelezseni* stb. Sebestyén Gábor a múlt században, Bartakovics Béla egri érsek nevéből több mint ötezer anagrammát ügyeskedett össze. A régi rekordok azonban előbb-utóbb megdőlnek. Egy veszprémi „anagrammatikus" feleségének lánykori nevéből, a *Váradi Erzsébet* név betűiből tízezer anagrammát fundált ki. Hej, nyelvhobbisták, irígykedtek-e? Játszik a szó- és névintarziák mestere, az ikerítések bűvésze — *eltessékeltessék* — az azonos betűvel kezdődő szavakból kerek történetet összeeszkábáló szó-sámán, a dadogó nyelv művelője.

De nemcsak így, puszta szórakozásként játszunk anyanyelvünkkel. Játszik a nyelvvel a költő, az író, a nyelvész is, esetleg anélkül, hogy tudatában lenne tevékenysége játékos mivoltának. Az érzések művészi formába öntése a metaforák varázsos halmozása, a vers zenéjének megteremtése — mindez játék, gyönyörűséges költői s egyúttal nyelvi játék. S ezzel még nem szóltam arról, hogy e csodálatos játék, a költészet nem egyszer további, nyíltan játékos elemeket is magába olvaszt, hogy egy időben a költők a versfőkbe rejtették nevüket, vagy szívük választottjának szóló üzenetüket; hogy a költeményből egyszer-egyszer értelmetlen betűsorok kandikálnak ki ránk — gondoljanak csak Vas Istvánnak az Élet és Irodalomban néhány hónapja közzé tett „realista" halandzsaversére — stb. A maga módján játszik a kínrímfaragó is, amikor a formai virtuozitás jegyében bravúros szóösszecsengésekkel, sanda, kancsal, kecske- és egyéb groteszk színekkel, rímképletekkel kápráztatja el olvasóit. (A rímgyártás is lehet szenvedély. Egy jószemű budapesti ügyvéd pusztán kedvtelésből immár két kötetre valót fabrikált össze belőlük, mindjárt rendszerezve is a szójáték- és kinrímtípusokat. Egyébként azt, hogy nem valami megvetendő műfaj ez, legnagyobb költőink számos példája is bizonyítja. Íme, egy miniatür, Aranynak Búcsú a fürdőtől című játékos virtuóz versikéje: *„Isten veled Karlsbad szép tája! Örökké az ember nem állja, Rothad neki tüdeje-mája; Így végződik a földi pálya. Alás szolgája!)* Játszik az író, amikor rokon értelmű szócsoportokat állít össze, hogy ilyen módon találja meg a számára legmegfelelőbb szót, kifejezést; amikor archaizál; amikor nyelvjárási elemeket kever bele egy-egy szereplőjének beszédébe; amikor a nyelvi humor eszköztárából merít — erről, a nyelvi humor több típusáról figyelemre méltó tanulmányt írt Nagy Ferenc a Magyar Nyelvőrben — amikor stílusparódiákat készít, s még hivatásos vagy önkéntes búvára is, midőn a szavak életét, értékét, magának a nyelvnek múltját, fejlődését vizsgálja; amikor régi szöveget silabizál, titkos írást fejt — vagy akár készít, mint például Gárdonyi! — amikor egy-egy szó eredetét kutatja, amikor valamely új szó születésénél bábáskodik stb. Megannyi játék ez a nyelvvel, a szavakkal. Nehéz, fáradságos munka is egyúttal, de mégis — nyelvi játék.

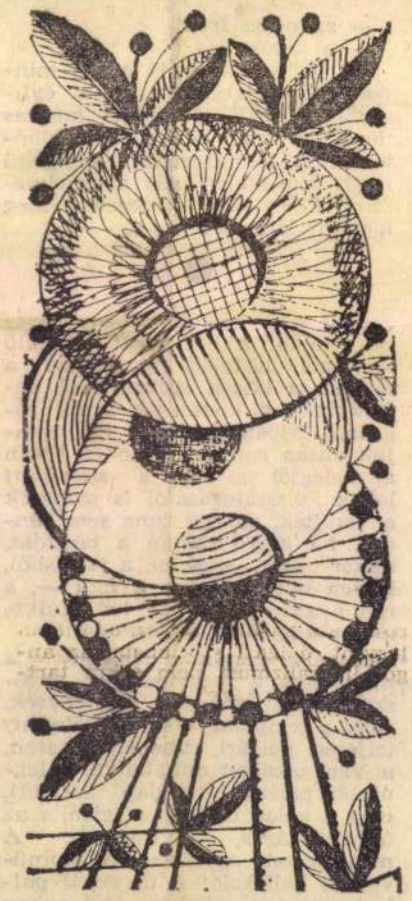

Tavaszy Noémi: Virág

●

Író, költő, tudós: ez még nem olyan túlságosan nagy kör — mondhatnánk, már tágítom is ezt a kört. Mert nem idegenek a nyelvi játékok a gyermekektől, s ha jól tanítanak, az őket anyanyelvük rejtelmeivel megismertető pedagógusoktól sem. 1965-ben, Pozsonyban magyar nyelven jelent meg egy hasznos ilyen tárgyú könyv, Dorota Polivkovának Játékok a nyelvtanításhoz című munkája.

Még itt sem zárul be a kör. A többé-kevésbé szándéktalan nyelvi játékosok sorába beletartoznak a rejtvénykedvelők százezrei s a beszélgető-társalgó emberek milliói is, magyarán: mindenki, aki anyanyelvét használja. Mert játszik a nyelvvel — hivatásszerűen vagy önkéntesen — a rejtvénykészítő, midőn betű-, szó-, kép-, kereszt-, oszlop-, rombusz- és ki tudja, még milyen rejtvények százait, ezreit készíti rejtvényújságok, napi- és hetilapok rejtvényrovatai számára, s ugyanúgy játszik a sok százezer rejtvényfejtő is, azzal a különbséggel, hogy ők fordítva járják be, ugyanazt az utat, amelyet a rejtvény készítője. De menjünk még tovább! Mindnyájan szeretünk vicceket mesélni és hallgatni, de arra nem gondolunk, hogy minden második vicc szójátékon alapul. (Miért pont ilyen zuhogó esőben jött? — Ön mondta, hogy jöjjek, amikor *„jólesik"!* „Jean! Miért veszi be azt a könyvet az ablakból? — Mert nagyon *betűz* a nap uram" stb., stb.). Mindnyájunkkal előfordul, hogy egy-egy szót játékosan eltorzítunk, „értelmesítünk", vagy sablont, kialakult szokást követve, például *ecetet rá, óne zsinór,* az efféle nagyon közel áll a népetimológiához, amelynek eredménye a kandalló-dinnye vagy fenerosszpora. Egyik kiváló nyelvész kollégám az ablak nélküli szobát *hall* helyet gyakran *cethalnak,* a *televízió-t televizilónak* mondja. Mert játszik a nyelvvel, s mert ilyen módon — talán nem is tudatosan — mindjárt megmagyarítja az idegen szavakat. Nincs a nyelvhasználatnak olyan területe, amelyet át nem szőne a játék, az alkotó, egyenlítő, légkörteremtő — igaz, néha modorosságba torkolló játékosság.

Miért csak anyanyelvünk játékaira utaltam, miért nem általában nyelvi játékokra? Nos, azért, mert véleményem szerint úgy istenigazában játszani csak az anyanyelvvel lehet, más megtanult nyelvvel nemigen, kivéve a felszínen mozgó játékokat. Persze magam is jól tudom, hogy nagyon jó szolgálatot tesznek a játékok, játékos gyakorlatok az idegen nyelvek oktatásában, tanulásában is — Dorota Polvivkovának idézett könyve túlnyomórészt ilyeneket tartalmaz —, a különbség azonban mégis óriási. Anyanyelvének az ember minden rezdülését ismeri, minden árnyalatát, finomságát érzékelni tudja. Kitűnően ismerhet más nyelveket is, nagyszerűen beszélhet angolul, oroszul, németül vagy olaszul, de a rejtett finomságokat kevésbé érzi, a legigazibb játéklehetőségeket sokkal ritkábban találja meg. Hogy is írta Kosztolányi? *„Ha, más nyelven beszélek, mindig kissé elfogódott leszek, de bátrabb, egyenesebb. Meg vagyok fosztva attól, hogy a szók közötti csöndet, az ezredik árnyalattal hassak. Mégis bizonyos szabadságot ad ez. Általában azt tapasztaltam, hogy a kellemes dolgokat anyanyelvemen tudom inkább közölni, de a kellemetlen dolgok — fölmondani egy régi hű alkalmazottnak, vitatkozni egy szerződés kétes pontjairól, gorombáskodni a pincérrel, szemébe vágni valakinek a nyers és kínos igazságot — könnyebben mennek más nyelven. Szerelmet vallani az anyanyelvemen óhajtok, de szakítani idegen nyelven. Verset írni magyarul, de kritikát lehetőleg portugálul."* S én hadd tegyem hozzá: játszani a nyelvvel, a szavak rejtett értékeit kutatni, zeneiségüket, dallamukat ízlelgetni; játékosan formálni, alakítani őket nekünk, magyaroknak csak anyanyelvünkön, csak magyarul.

szeillesztettük, s bea
két ujja közé.
— Volt apád katona?
— Volt!
— Hogy ülte meg a
— Jól!
— No, majd meglátj
Állt a vadzab kalás
zött, tenyerünket meg
sik kezünkkel alulról
szótárs apja valóban
akkor a két összeilles
ben maradt, ha nem,
kipattant, leírt egy ív
tán a földre esett.
— Volt apád katona
Volt. Enyém is, tiéd
a lovat, átugrotta az
poklok poklát. Aztán
elkezdett nőni a legenda. Lefosztott róla a borzalom, helyére tapadt a nimbusz. Nem, nem voltak ők svejkek. Történeteik alapmotívuma a helytállás, az erő. „Mikor a Piavénál, vagy a Doberdón...”

Mennyi mesét őrzök én is, és mind mennyire hasonlít a te meséidre. Mosolygunk rajtuk, de azért a mosoly mögött ott lappang egy szikrányi önérzet. Mint gyerekkorunkban az együgyű játékokban a csöppnyi reménykedés; fönnmarad-e papa a lovon, vagy lepottyan az útszéli fűvek közé?

Nagymama kívül-belül rendbe akarja hozatni a házat. Hogy a mesternek minél kevesebb kerülgetni valója legyen, az apróbútort és kacatokat fölhordjuk a padlásra. Kinyílnak olyan fiókok is, amelyekbe tán évek óta nem nyúlt senki. Az egyik-

o már nem beszél a
Este nézi a tévét,
csatajeleneteit, kim
iszik egy pohár vize
dődik a nagyfilm. N
díjig, ezt még ledol
szép évek következ
nem fogalmazza is
sen hisz benne, ho
már nem jut el a
kalászával: Volt ap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

(Folytatás a 3. oldalról)

4. *Epítsünk az új gazdasági mechanizmus nyújtotta lehetőségekre.* — Míg a gazdasági, politikai publicisztika az új gazdasági mechanizmussal kapcsolatban felfedez jót is, rosszat is, addig az írói közéletben, írói publicisztikában — ideológiai vonatkozásban — annak jószerivel csak negatív következményeiről esik szó. Nemigen látni törekvést annak felderítésére és tudatosítására, hogy a mai gazdasági-társadalmi folyamatok etikailag, ideológiailag milyen pozitívumokkal járnak, a szocialista erkölcs és közösségi tudat milyen távlatait nyitják meg.

Olyasmikre gondolok, hogy az új gazdasági mechanizmussal, a decentralizálással milyen nagy és jó energiák szabadulnak fel társadalmi és individuális értelemben egyaránt; hogy az egyéni és csoport-, másfelől az össztársadalmi érdek dinamikusabb kapcsolata hogyan hat vissza termékenyen a közösségi kultúrára; hogy ebben az új karakterű mozgástérben hogyan gazdagodott — éppen a nagyobb önállóság révén — a társadalmi felelősségérzet és illetékességtudat; hogy mennyivel vált átláthatóbbá, ezért tudatosabbá egyén és közö ség kapcsolata; a munka differe ciáltabb honorálása mennyire fe lesztette a tömegek igazságérzet mennyire segítette annak átértés átélését, hogy a szocializmusban egyéni boldogulás alapja nem tőke, hanem a munka; hogy a sz mélyes boldogulás nem a közö ség érdekével szemben, hane csak azzal harmóniában keresh tő. Hogy a jövedelem-differenci lódás, a munkaválasztás megnöv kedett lehetőségével együtt, nem csak önzést, hanem a közösségi é dekekkel egybeeső, jóértelmű „fel felétörekvést” is eredményez, hog a fogyasztási cikkek minőségi ja vulása, választékuk növekedése ú tartalmas ízlés- és életformabel igényeket hív életre stb.

5. *A szórakozás.* — A legáltalánosabb feladatok, ha jól értem úgy fejleszteni a kulturális élet *egészét*, hogy a kulturális ellátottság területi- és réteg-„fehérfoltjai” gyorsabb ütemben szűküljenek; a közművelődést tartalmilag úgy áthangolni a tudományos technikai forradalom szükségleteinek megfelelően, hogy az ne menjen az általános humanisztikus kultúra ro-

Tavaszi Noémi

1979 OKT 3

folytatás a 4. oldalon)

1021

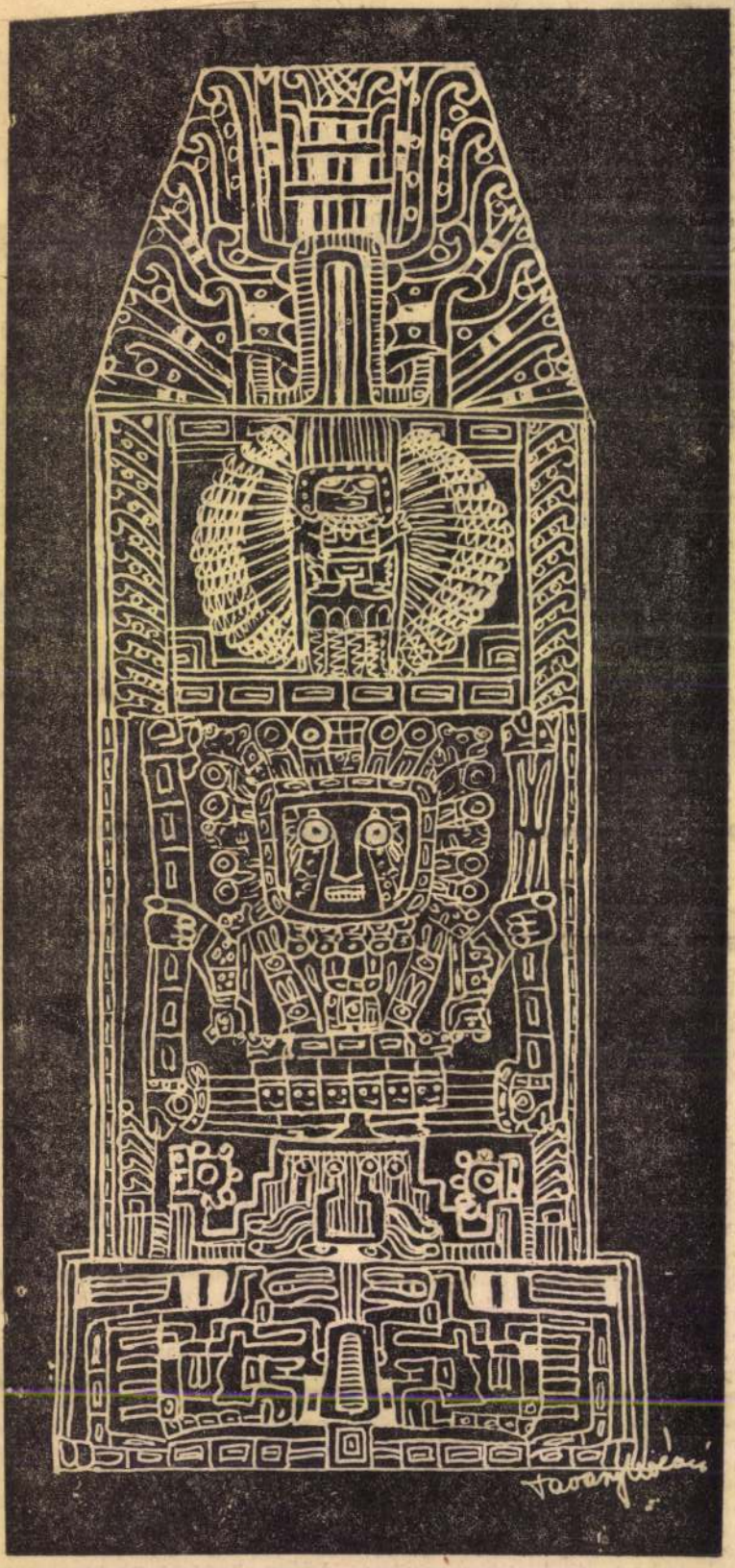

Tavaszy Noémi rajza

8 6 JUN 1976

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

KERÉNYI GRÁCIA

Minden este va
minden ősszel v
csak a halandók hala
rájuk nem vonatkozik
nye, a sejtek kopása n
legalább szépen haljun
szépen meghalni?

Például Przybos halála szép halál volt, egyértelműen szép, jól fogalmazta meg Dedecius, kívánhat-e költő szebb halált, reflektorfényben, dobogón, a világ minden tájáról összegyűlt közönség szemeláttára, mintha csak megrendezték volna, másképp reagáltam rá, mint Elbert, engem megnyugtatott az ügy esztétikuma. Persze Elbert is szerencsés, még sose látott senkit meghalni, ez volt az első, azért nála az esztétikum is csak növelte a megrendülés erejét, valaha én is mondtam és le is írtam valami ilyesmit, azt, hogy sose láttam még halottat, azelőtt, tizennyolc éves koromig, illetve akkor már elmúltam tizenkilenc és már Ravensbrückben voltam, előzetesen Auschwitzban sem láttam halottat, s most egyszer csak, Ravensbrückben, 1944 novemberében, vagy inkább december elején, állapítsam meg, hogy meghalt-e, én állapítsam meg. Idősebb asszony volt, fekete kendős, civil is lehetett volna, legalábbis úgy emlékszem rá, a nagy sátorban, egyik sarokban, szanitécszolgálatot teljesítettem és az én feladatom volt, nem volt nehéz, s még csak iszonyú sem volt, nem úgy mint a későbbi halottak, többhónapos betegségem alatt, revirről revirre vándorolva, akkor már nem volt feladatom, csak láttam őket, a meztelen halottakat a fürdőszobában, lepedőben vagy anélkül, a csonttá-bőrré soványodott testeket, nem sokat különböztek az élőktől, azoktól az

mondjátok, nem gyöny
akkor sírva fakadt.

Ma már tudjuk, hog
a halál nem gyönyörű
serves, húszperces halál
testek, aranyfogakra v
Lehet-e tömeghalál gy
ha jőni kell, a nagys
hol nemzet süllyed el
könnyes szemű emberm
Ilyen sír Auschwitz is
akiket a törökök kiírt
nok? De hiszen sokan
vonja meg a vállát
Londonban, te a saját
kérdi fürkészőn, ott
laki mindig életben
maradna életben, tal
egész, vagy így nem
tad?

A felhők egyszerr
a rothadás szaga

ilyenkor késő ősszel
levél szaga, vajon a
van-e az emberi sz
nem, meg lehet élni
is, például süketen va
kon, de vajon úgy is,
összes érzékszerve hi

Mindenszentek és n
az idő, a szüret lény
a fekete szőlőt még

Tavaszy Noémi

1021

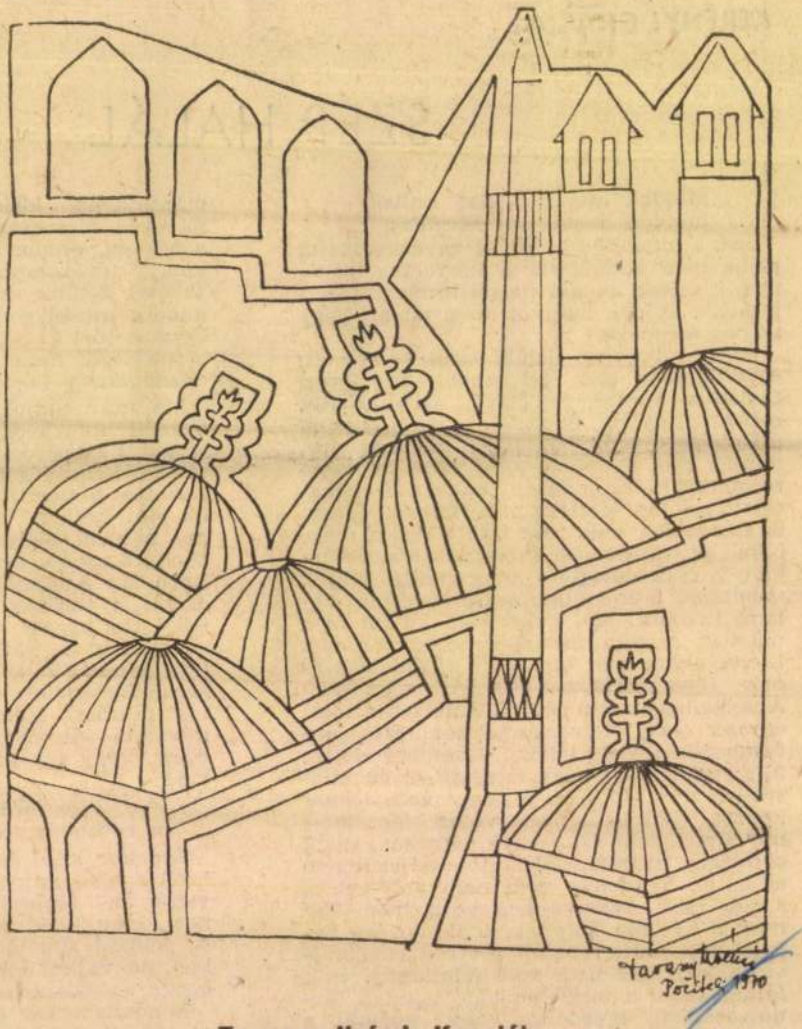

Tavaszy Noémi: Kupolák

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
KÜLDEMÉNY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-776

szabadban, a *Zeit Magazin* december 11-i számának negyvennegyedik oldalán. Aztán a környező cikknek arra a szövegrészére vetődött a pillantásom, ahol egy fiatalember, farmernadrágjából éppen kibúva, ezt magyarázza: *„A meztelen test csöppet sem erotikus, hanem tiszta, és meg kell tanulnunk, hogy ilyennek lássuk. Az ember csupasznak teremtetett. Jót tesz neki a nap."*

Nem tudom, a Zeit Magazin e szöveg illusztrálására közölte-e a szóban forgó képet, vagy azt a még szigorúbban megfogalmazott tételt akarta-e bizonyítani, amely szerint *„A meztelen test kultúrája tiltakozás a polgári társadalom reklámjainak és filmjeinek szégyentelen, üzleties szexkizsákmányolása ellen?"* Az én érdeklődésemet mindenesetre felkeltette a meztelenség képi és szóbeli megfogalmazásának egybevetése; így hát haladéktalanul elolvastam *Susha Guppy* angol újságíró cikkét, mely ezt a kifejező címet viseli: *Ahol a szelíd vadak tanyáznak.* A szelíd vadak az amerikai hippik, akik az utóbbi időkben tömegesen térnek vissza a természethez, és százszám alapítják meg az úgynevezett szabadföldeken kommunáikat. A riport Bill Wheeler közösségébe kalauzolt, aki bemutatkozásul elmondta, hogy a mintegy 300 holdas birtokot öt éve vásárolta, miután Yale-ben leállamvizsgázott művészettörténetből. Bozótost talált e helyen, és fenyőket, víz is csak egy helyütt volt. Az elszáradt fákat kivágta, hogy tűzi- és épületfája legyen, a vizet vezetékeken juttatta el más helyekre, főzeléket termesztett, gyümölcsfákat ültetett, és mindezt szerves keveréktrágyával, műtrágya nélkül. Más hippiket két év múlva kezdett beengedni a szabadföldre, ahol jelenleg 50—60 ember él állandóan.

Egyes kommunatagok jóléti segélyben részesülnek, mások dolgoznak időnként. Közösen termelnek, javaikat közösen osztják el. Vallásos ideológia tartja össze őket, akárcsak a többi hasonló közösségeket: némelyek a primitív kereszténység alapján állnak, mások a hinduizmust, a zenbuddhizmust vagy egyéb misztikus tanítások igazát vallják. *„Arra törekszünk"* — mondta Bill —, *„hogy visszatérjünk annak gyökereihez, amit a régi Amerika ártatlanságának neveznék. Elvégre eredetileg az egész országot utópista eszmékre építették — az ideérkező emberek új Édent kerestek. Ez mára az erőszak és a fajgyűlölet boszorkánykonyhájává vált. A mai kommunának valóban új sajátossága a szabadföldeszme. Aki felirattal figyelmeztet arra, hogy »Belépni tilos«, az a szívét is elzárja, és így jönnek létre a határok és a háborúk. Amerikának annyi a földje — nem kellene ezt tisztességes életre fölhasználni? Mire jó összezsúfolódni a városokban?"*

Bill fejtegetését egy középkorú, szakállas férfi szakította félbe: ket vásárolhasson, presztízskényszerűségből, amikre nincs igazából szüksége. Most segélyből él és boldog. A harminchét éves Alan zenésznek készült, de látnia kellett, hogy a reklám világa eltorzítja a művészetet. Lélektant kezdett tanulni az egyetemen, és ekkor rájött, hogy *„Társadalmunk az embereket gyámoltalan skizofréniásokká teszi, és aztán kutatni kezdi, hogy tulajdonképpen mi is történt velük."* Egy fiatal házaspár — Carolina és Greg — csak egynapos látogatásra érkezett a kommunába, és ottragadtak, mint valami Varázshegyen. *„A városok túl nagyok nekünk, mindenki nehezen dolgozik ott, és esténként a tévé elé ülnek. Alig akadnak személyes kapcsolatok. Itt mindnyájan szeretjük egymást, egyetlen nagy család vagyunk és mindent megosztunk egymás között."* Joan, a huszonhat éves tanárnő képtelen volt tovább tanítani a gyerekeknek a hazugságokat, a lehetetlen előítéleteket az amerikai „Way of Life"-ról, a versenyirigységről, a faji kérdésről. A kommunában viszont szabadon tanithatja és nevelheti a gyerekeket.

„De mi lesz húsz év múlva a hippi-gyerekekből?" — kérdi az újságíró. Mivel nem kapnak államilag is elismerhető, rendszeres oktatást, a legtöbb pálya csukva lesz előttük. — Igenám — felelik neki —, csakhogy addig a világot, ha levegőbe nem röpítik, a kibernetika kormányozza majd. A termékfölösleg társadalmában elegendő lesz, ha valaki fogyasztóként él. A negyvenöt éves, Gandhi-öltözékű, dervisküllemű Lou Gottlieb, a szomszédos — ez idő szerint becsukott — kommuna vezetője elmagyarázza: *„Az amerikai kapitalizmus kényszerűen a kibernetika felé halad. A hippik történelmi feladata, hogy olyan életmódot találjanak, amely a kényszerű szabad idő jövendőbeli korában összhangban marad az emberi méltósággal. A hippi nem pénzért, vagyonért vagy társadalmi rangért dolgozik — ez mind vértelen eszme. A kommunizmus azt követeli, hogy a*

Ebből is lá

pi volna, egy
túltermelés, é
hippi.

A kommuna
azzal a veszél
szerint a term
sítása önműkö
új, harmonikus
álló rend szem
lan utópiát á
*„előbb az emb
toztatni, most,
változik a tár*
irányban válto
tudhatja ezt, hi
ben is olvason
*lom konkrét k
látható."* De
nok a hippik,
őket olyan kö
őrség, miért f
ma többség".
ményteremtő
hülyülő filiszt
mely biztosí
csakugyan a
désétől fél? S
talan, hiszen s
*tól való elfor
na a normáli
például a fiz
legbékésebb
Amerika elég
hoz, hogy ez
nak."* Mégsen
ságíró a szük
ról beszél, to
a nyelv és a
ségeiről.

Én azonba
dást gyanítol
ba tömörült
ka tolsztojá
ideológia se
rizmust, de
belül gyógy
adott hírt.
békeszeretet
sőt polgárel
lyes. De a
tömegesebbe
nak hírt, cs
oldható meg
lom urai, é
a hírnököt
meg. Már
gyakran jár

1021 Tavaszi Noémi

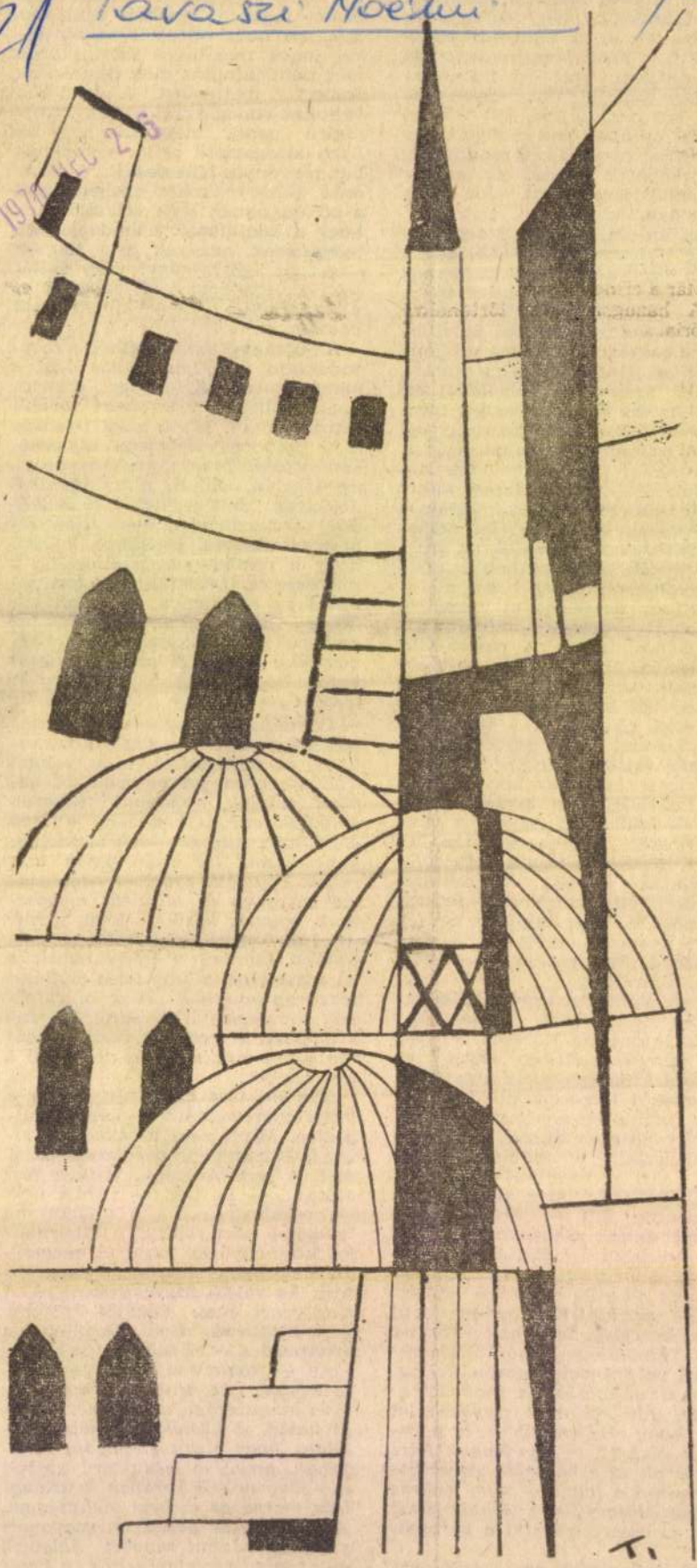

Tavaszy Noémi rajza

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

bánják, mert h
telkeket, kerteke
velni, és ha ki
folytatni tudják
után a földmű
lók a Budapes
gekben millió
tanácsnak. E
dunaharaszti t

— Naponta
nen jelentkez
még a padlá
A jövevénye
lakást, telke
jönnek. Hat
rekünkből k
lyezni. A gy
száz forint
vigyázzon
let ára is e
Újra akarj
A fiataloknak könnyebb,
gékonyabbak, és nem akarnak babot sem ültetni a virágoscserepekbe.

A hegy gyomrában az ácsolatok már összedőltek, az akna kereke sem billen, szürke por lepi a bá-

zdők
, a
szá-
k a
tot-
ke-
év
kor
de
ossz
kahelyek
k az új-
áborát.
ozhatunk
kel is. Dr
gy hat vá-
égben dol-
kel rendel-
ti osztályá-
nak vezetője kérdőíveke
vezet az újrakezdőkről és a távozókról. Először azt vizsgálta: k
miért kérte ki a munkakönyvét é
hová ment. Többen lakóhelyükhö
közelebbi munkahelyet választot-
tak, mások magasabb fizetésér
hagyták ott helyüket. A kilépők tí

1971

1021

Tavaszy Noémi

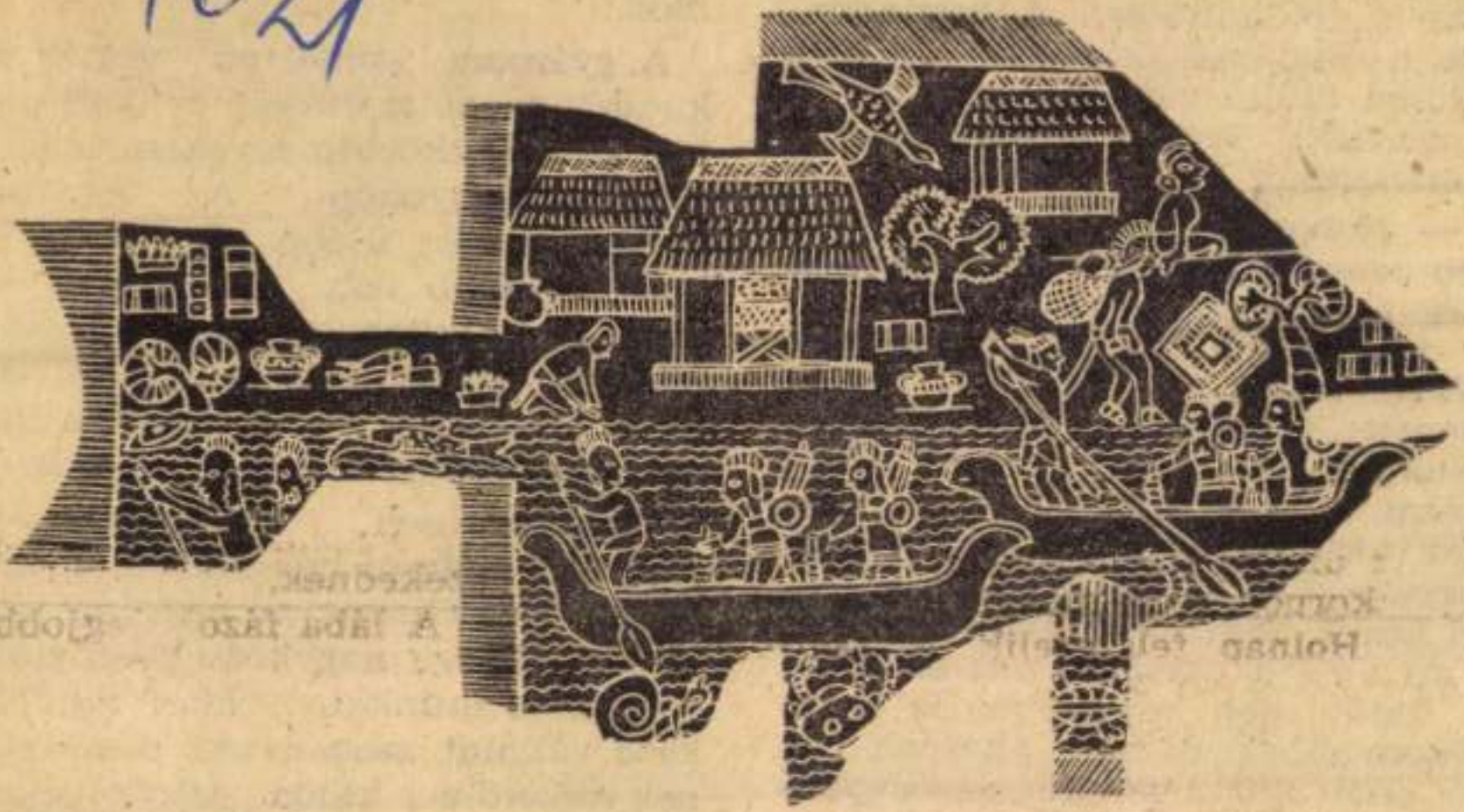

Tavaszy Noémi: Indián halászfalu

k találkozása

apesti beszélgetés két francia költővel

franciául még meg nem jelent részletei adták föl nekem. Ezzel a munkával, amelyen részben a költővel együtt dolgoztam, még nem készültem el teljesen; az utolsó simításokat odahaza, Compiègne-ben végzem majd el, s onnan küldöm el a kész francia változatot Budapestre.

— Magyarországi benyomások?

— Mindenekelőtt egyet emelnék ki: önöknél *nem lehet unatkozni.* Elsősorban a kulturális élet mozgalmasságáról beszélek. Láttam Budapesten színházi előadást, balettet, voltam koncerten, megfordultam számos festő műhelyében, Szentendrén alkalmam volt látni az önök nagyszerű Barcsayjának kiállítását, s a Hungarofilm jóvoltából vagy négy napot töltöttem a Báthory utcai vetítőtermekben, ahol a legutóbbi évek magyar filmjeit néztem sorra. Nem tagadom: *Jancsó*, de főleg *Kósa* és *Szabó István* alkotásai levettek a lábamról.

— Viszontlátjuk-e Magyarországon?

— Minden bizonnyal. Sajnos, számomra csak a nyári hónapok jöhetnek szóba: középiskolai tanár vagyok, spanyolt tanítok. De a magyar kultúra varázsa megérintett, meg aztán nagyon kellemes volt együttműködésem a magyar költőkkel, műfordítókkal, jól megértettük egymást. Ha ismét megkapom valamelyik évben a Magyar Pen Club ösztöndíját, örömmel folytatom a megkezdett közös munkát.

★

— Igen sokat jelentett a számomra a magyar ösztöndíj — mondja de Bäcker asszony, aki már csaknem egy évtizede foglalkozik a magyar líra tolmácsolásával. — *Gara László* halála óta nemigen volt alkalmam magyar költőket fordítani. Most aztán pótolhattam a mulasztást: lefordítottam három *Tóth Árpád* és két *Kosztolányi*-verset, ez utóbbiak közt a „Hajnali részegség"-et, amelynek mindeddig csak egy részlete volt ismeretes franciául, az sem kellően formabő

PÉNTEKI LEVÉL

Baleseti krónika

Vannak még régimódi emberek Budapesten, s gondolom, a föld más tájain is, talán oly nagyon régimódiak is, akiknek rádiójuk sincs, akik csak újságot olvasva próbálnak eligazodni a világ dolgain. S ha sokévtizedes tapasztalatuk arra tanítja őket, hogy eligazodni nem, csak ezt-azt megtudni lehet, akkor se mondanak le az újságolvasásról, ahogyan a cigarettáról s a feketekávéról se tudnának lemondani. Dehát sokunknál egyazon szertartás kellékei ezek, vagyunk, akiknél az újságolvasás csak cigarettafüst mellett igazi, meg ha félpercenként szájunkhoz emelhetjük a kávéspoharat.

Az elején szeretném megmondani, hogy a vasárnap esti Budapest sorbanállói, akik félóra, óra hosszat várakoznak az újságkötegeket szállító gépkocsira, nem újságolvasók, hanem szerencsevárók: őket a labdarúgóeredmények is csak

el
ha
az
be
ra

napjaim legszorongatóbb pillanatai ezek, előbb csak a neveket hámozom ki a sorok közül, hogy aztán, mert senki kedves emberem nevét nem láttam; el is olvassam az országúti, városi balesetek történetét. Bizonyára van, akinek az a dolga, hogy statisztikát készítsen, milyen jármű okozza a legtöbb bajt, ezt a statisztikát én nem ismerem. De újságokból táplálkozó emlékezetem statisztikája korunk pestisének, kolerájának tudja a motorkerékpárt. Én úgy tudom, nincs nap, amikor valaki fiatalember motorkerékpárjával ne rohanna útszéli fának, teherautónak, autóbusznak, s nincs járműokozta baleset, melyek közt annyi volna a halállal végződő, mint a motorkerékpárosoké.

Az ő dolguk, mondhatja az olvasó, senki másra nem tartozik, milyen szenvedély visz valakit a vesztébe. De ezt mondaná akkor is, ha látta volna,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1969 AUG 30
Tavaszy Noémi
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Tavaszy Noémi: Táj

ÉLET
ÉS

ajándék-életemet sem azért, hogy a nevem – az ered
fölkerüljön akármilyen nagy márványtáblára, akármil

Amit én akkor, vagy azóta is tettem, azt min
Eszem ágában sem volt hősködni.

Mire te azt kérdezhetnéd: akkor miért itt kusn
a többi százezer lapítóval együtt valamilyen biztons

Csakhogy nincsenek most a front innenső oldalá
kivált nincsenek az én dekkolásomhoz biztonságos p

. . . Azaz volt egy, elég biztonságos. De az ember
tét, nem nézheti el tétlenül: ez is az önvédelemhez tar
bár pontosabb, ha azt mondom: logika.

Különben félre ne érts, én nem a küzdelemtől i
szeretem az élet örömeit, már hogyne szeretném ak
Lehetséges egyáltalán enélkül élni? Értelmesen élni?

Illegális harc a forradalomért. Küzdelem, persze, d
a halált mindig szerettem volna kihagyni az eshető

Ha csakugyan gyáva vagyok, a gyávaság megít
Az tény, hogy én a küzdelem szépségét nyolcvan éves k
minél kevesebb golyót és trikettőt fogyasztva, és időt
tépésekre, hatalmi tülekedésre – igen: öklelődzésre a
arénájában. Hogy minél több idő maradjon a gondolatnak, a közönséges, tehát
nem világrengető, de maradandó, tehát mégis világrengető, köznapi tettnek.

Ahogy például magyaráz, feleltet, dolgozatot javít egy magyar-történelem
zakos tanár.

Tisztelem én a hivatásos forradalmárokat, és bizonyos vagyok benne: ők sem
zeretnek meghalni. Alig hiszem, hogy akadna köztük olyan, aki nem élni akar
az eszméért, hanem meghalni. De ők mégis megvetik a ragaszkodást az élethez, s
én – nem tehetek róla – ragaszkodom hozzá. Ők a kockázatot természetesnek
veszik, mint az ügy tartozékát, amelyet magától értetődően vállalni kell. Én vi-

LÁTÓHATÁR
Budapest
SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-048, 337-748, 340-724

1021

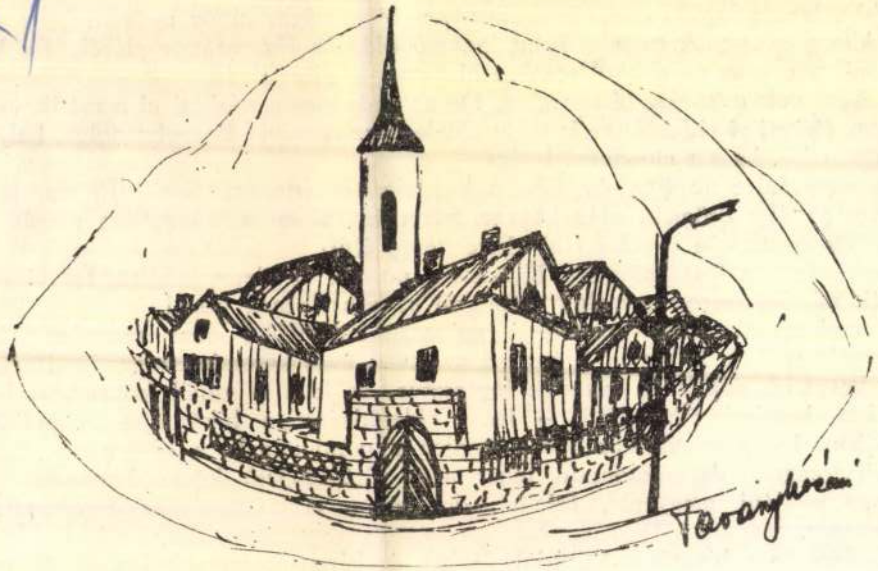

Tavaszy Noémi rajza

...tésére állítják csa
zsefvárosi gyerekeke
érdemes lenne felde
nem tudják mindezt
fontosak — már ré
Sajnos a nyomozá
nem vehetnek részt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
ELET ÉS IRODALOM
Budapest

M

nyai, évtizedek
lengő félelmei
nak következté-
ggel? Ha nem
a természetes
ető legkevésbé
vetkeztében ki-
nnak is fájdal-

om talán ellen-
válasz, mely
hogy ilyen va-
ber vagyok én.
ember létezik
egbocsát.
és megbocsát-
éseimet. Elnézik,
közbekotyogok,
ondom, ha meg-
, hogy szürke
it húzok. Meg-
anságom bájos-
végtére megegye-
hát megkérdez-
ak engem: és ha
ák velem, amihez
sincs. Kimondat-

keztében kielégül...
nem, á la Freud vagy aki éppen divatos.
Igen, kérem, emberré válásom mozgató-
rugója volt ez a kielégületlenség. Igen,
kérem, így s ezért lettem valaki, ha let-
tem. A világ ellenére, természetesen. Ma-
gam érdekében, természetesen. S én el-
mondom mindezt, mert sajnálnak engem
és megértenek engem· és valóban vágyom
a megértésre, hiszen sanyarú gyermekko-
rom stb. Mert megértik most az én lel-
kem: hogy proletárnak lenni nem jó, télen
fatalpú cipőben járni kellemetlen, nyáron
rendszeresen szilvát-kenyeret ebédelni
zsenánt. Együttéreznek velem, s őszintén
együttéreznek velem: ők is ismerik a gyer-
meki örömtelenséget... lásd fentebb.

És olykor még lázadnak is helyettem,
vagy éppen nevemben, ha nem vigyázok.
Mert, elvtársak, ez még nem a Kánaán:
s vannak ma is gyermekek... felnőttek...

áruljan
Hiszen
Hó-ógy
kinek
városi
sége k
nem cs
sonlók

Meg
veszik
megtis

1021

Tavaszy Noémi

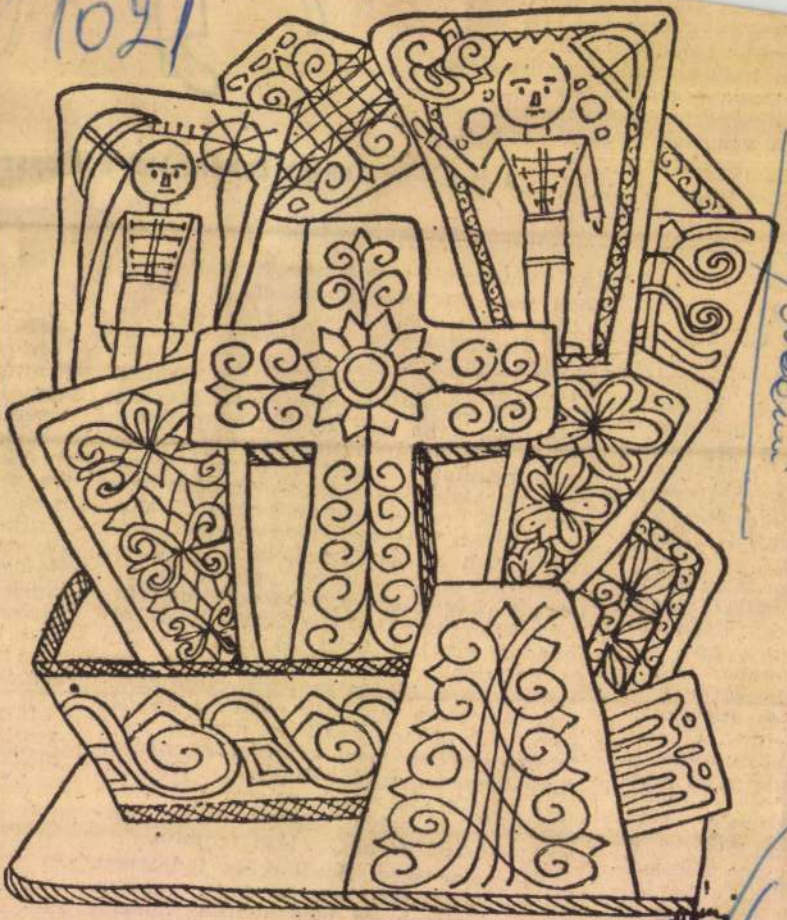

Tavaszy Noémi rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

Tavaszy Noémi

1968 SEP

1021

Tavaszy Noémi grafikája

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1987 MÁR 16

ESTI HIRLAP

Tavaszy Noémi

MEGHIVÓ. A Hazafias Népfront I. kerületi bizottsága szeretettel várja a látogatókat Tavaszy Noémi monotypiáinak kiállitására, melyet március 21-én Gerelyes László költő nyit meg a Bem rakpart 6. szám alatti helyiségben.

vörösen, akár a vér,
elborította az utcákat.

Nem volt még semminek jöv
s nem volt már múltja se.
A nyár, mint halotthamvaszt
rózsával befűtött kemence.

Csak a kövekben mozdult v[illegible],
csak az elpusztithatatlan vizben a hidak alatt.
Rohanó őrültek háza: sárga villamos,
csak a te kerekeidben,
csak a te vasaidban.

Arcomra sárt kenek

Napok, hetek . . .
A csillagos ég homokóra;
megforditja egy kéz, fogy az időm.
Arcomra sárt kenek: ne ismerjetek rám,
ha találkoznánk moziban, utcán, hegytetőn.

Hiába vártam:
nem vagyok, aki voltam,
aki látta a fákat megszületni,
vérben uszni a halottakat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 ÁPR.

KORTÁRS

Tavaszy Noémi

1021

Tengerparton

Én most csak azt akarom,
hogy e homokpart így maradjon,
hogy ez a tenger el ne menjen,
gyönge ablaka be ne törjön.

En most csak azt akarom,
halálomig hadd legyek fáradt,
s terítse ki mellém a tenger
vizből varrt ingét:
utolsó, ünnepi ruhámat.

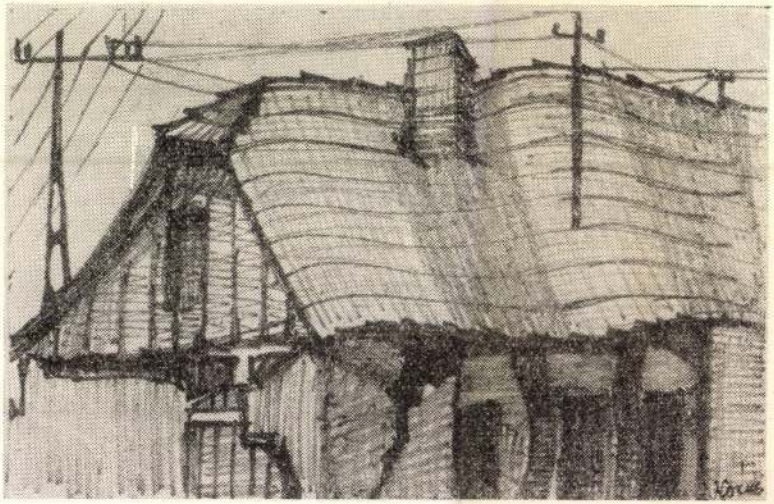

TAVASZY NOÉMI RAJZA

Föld-távolság 518 kilométer minimális Föld-távolság 281 kilométer, a pályasík az Egyenlítővel 71 fokos szöget zár be.

A mesterséges hold a tudományos berendezésen kívül a pályaelemek pontos mérésére szolgáló rádiórendszert, a műszerek és a tudományos berendezés adatainak továbbítása céljából pedig rádiótelemetrikai rendszert visz fedélzetén.

Új piacokat szerzett a Gamma Nyugat-Európában

A *Gamma Optikai Művek* termékeinek 25 százalék-a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Tavaszy Noémi
1961 NOV 22

rikaiak vietnami ...
tetteit tárgyalja a dániai Roskilde városban.

✉

Tavaszy Noémi Jugoszláviai útiélmények című festménycíklusát [illegible] be kiállításán a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság napja alkalmából a Hazafias Népfront I. kerületi bizottsága I., Bem rakpart 6. I. emeleti klubtermében.

≠

Száznegyvenezer hamis Utrillo-képet vittek be 1945 óta az Amerikai Egyesült Államokba. A hamisított Watteau-képek száma állítólag 113 ezer. Kilencezernégyszá »Rembrandt« van forgalomban é huszonnégy amerikai hiszi, hog az ő tulajdonában van Goya eredeti remekműve, a Meztelen Maya

♥

Túri Mária Munkácsy-díja festőművész 15 négyzetméte res figurális mozaikot terve Műve Kiskőrös főterének ú irodaházán díszíti majd a kü ső falat.

[illegible] a putrik között. Mellén
kendőt. Rikító, bő ruhája lobogott utána a hajnali szélben.

Valamelyik kunyhóból énekszó hallatszott: „Hin mre sze
adaleszke" – Könnytől ázik az én kendőm; verje meg az én

– Reggeli helyett énekelsz – morogta az öregasszony s fu

Hirtelen megszakadt a dal és feketesörényű leányfej jele
lakban.

– Hová „násel", hova szalad, öreganyám? – kiáltott után

– Csak erre, ni – mondta a vénasszony, de vissza se ford
ki a cigánysorból, neki a határnak, be az erdőbe.

Jobbra-balra hajladozva, dobbantó léptekkel kerülgette a fákat. A bozótosban értenyúltak a tüskés ágak, beléakaszkodtak a kusza bokrok, lábára tekeredtek a szúrós indák. Kézzel rángatta maga után hasadó, szakadó, lebegő rongyait. Közben gépiesen zakatolt benne a megkezdett dal és dúdolta, morzsolta a foga között, mint a homokot, morogta kétségbeesett makacssággal, mint aki hálóba esett s nem tudott szabadulni. A dal vége különösképpen úgy hangzott, mintha káromkodnék: – „Tatesz th aven e pera, paslyon leszke chucsergya!" – Tüzes legyen bőre, bele, kígyó, béka háljon vele . . ."

Így ért az erdészház elé. Ott lassított, mint akit gyeplővel fognak vissza; tétován kezdett lépegetni, végül beóvakodott az ajtón.

– Na, mi baj van, Lakatosné?! – állt elébe Holló Bertalan, az erdőkerülő.

A vénasszony térdrevetette magát, szorosan átkarolta az erdőőr lábszárait, s komikus cigánypátosszal,ráncospartú szemeiben mélységes, nagy riadalommal nézett fel a szálegyenes, idős emberre.

– Hazajött a fiam! – lihegte kifulladva.

– A Józsi?

– Az. Az az egy van nekem, tudja. Hazajött!

Tavaszy Noémi
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

1987 ÁPR

/ 1021

Tavaszy Noémi rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÉTŐ BUDAPEST, IX. ÜLLŐI ÚT 41

lősség, mert a döntést a helyi operatív bizottság helyett más nem hozza meg. Ésszel alig mérhető felelősség ez: késni nem szabad, mert az katasztrófa; sietni sem lehet, mert az meg oktalanul okozza a kárt. Igen nagy kárt. Vasárnap estig talán minden megoldódik, de addig — idegekkel bírni, érzem és látom is rajtuk — nagyon nehéz. Azon a környéken húzódnak meg a legjobb termőföldek, s a járásban a legerősebb szövetkezeti gazdaságok. Hiába. A józan ész most mégis várakozásra int, reménykedően várni, látha csökken majd a víz.

ket, hogy talán s
helyrehozni. A mú
zártak tizennégy k
héten újra megny
kednek és félnek.

Makóra visz az u
hídon, Újszegeden
álltam az Ogyessza-
levő ABC-áruház elő
restem. Néhány assz
résnél, egymás közt
mondatokból kikere[illegible], hogy a
családok egy része a múlt héten összepakolta már a legszükségesebbeket. Riadókészültséget rendeltek el, mivel Ferencszállás fölött megcsú-

[illegible]után
[illegible]zzal,
az
ná-
en-
ajd
ak-
el.
ek
az
[illegible]tó
[illegible]eneket. Ezek a szakmunkásnövendékek magatartásból kiválóra vizsgáztak.

(A befejező részt vasárnapi számunkban közöljük.)

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

NÉPSZAVA
Budapest

1021

Tavaszy Noémi: Szigliget

ború közötti korszakról (*Lőfő és kora*, ... (*Lelki finomsá-gok*, 1948; *Az értelem dicsérete*, 1948) j... (*A tőzsdelovag*, 1947) s mindennek megko... legnagyobbnak ígérkező vállalkozásába: a... teljes áttekintésére törő realista regény me... maradt, a tervezett sokalakos, gazdag csel... len kötet készült el. A regény megjelené... egyik legtevékenyebb és minden ízében ... esszéista visszavonult a mese világába. ... (*A csillagszemű*, 1953; *A csodafurulya*, ... *király*, 1958), anekdotagyűjteményeket sze... ügyhöz méltó buzgalommal művelte a kor alibi-irodalmát. Nem öncsalásképpen ... totta a számára idegen műfajokat, mert meseírás közben is megőrizte józan szemléletét és szabadon kiélhette egyéniségének életörömre hangolt tulajdonságait. Sőt, erejéből arra is tellett, hogy klasszikus elődök példáin és kudarcain edződve – Szabó Dezső és Tamási Áron művei után –, ismét életre keltse a mesei-pikareszk regény nálunk igazában meghonosodni soha nem tudó válfaját. *A csillagszemű*ben mesét és valóságot, kalandosságot és történelmiséget sikerült összeforrasztania s legalább egyetlen alkalommal, némi elégtételül az irodalomból kiszorulásnak, a kényszerítő körülményeket maradandó műfaji kísérletre tudja átváltani. (Az iró maga is látta, hogy regénye elméretezett; a 3. kiadás számára alaposan megrövidítette, tömöritette.) A mesei stilizálás *A csillagszemű*ben a költői igazság nyelvén szólalt meg és a sótalan, ízetlen sematizmussal ellentétben az élet bőségét, tobzódó vidámságát és vad kalandosságát idézte – az ötvenes évek elején különleges hangsúllyal, összecsendülve avval a törekvéssel, mely Illyés Gyula népmese-átdolgozásait és Tamási Áron novelláit, regényeit is kiemelte a népmesei-hősi légkörű, stilizáló irodalom tömkelegéből. *A csillagszemű* valódi sikerét a kritika méltánylása, a körülötte folyó vita is jelezte, és még a fenntartásokkal élő bíráló észrevételek is elismerték a műfaj feltámasztását célzó kísérlet jogosságát.

Mégis, ha a pálya kezdettől máig kirajzolódó logikájára figyelünk, *A csillagszemű* – a nemes írói szándék ellenére is – az életmű rendjében kitérésnek mutatkozik. S végül ugyanez mondható el a *Mérlegen* című regényéről is. Grandpierre az ötvenes évek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ALFÖLD

1959
1021

Tavaszy Noémi rajza

Tavaszy Noémi

– Nadásszeg következik – jelentette a ...
Ijedten kapkodta össze a holmiját. Eszéb
egy percet áll. Még egyszer belepillantott a
de a karikák még mindig látszottak. Napsz
állapította meg, hogy ez a gyors reggeli
ka nézett rá a tükörből, akinek arcát a nap
Pali hűségesen várta. Két hét alatt agron
torral a kezében, mert egy sárga bricskáv
nem hagyta a kocsiban, nehogy elemelje v
Magdi nagyon mulatságosnak találta meg
találta megjelenését. Csak ne lennének oly

* (Regényrészlet)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

1968 ... 12

1021 Tavaszy Noémi

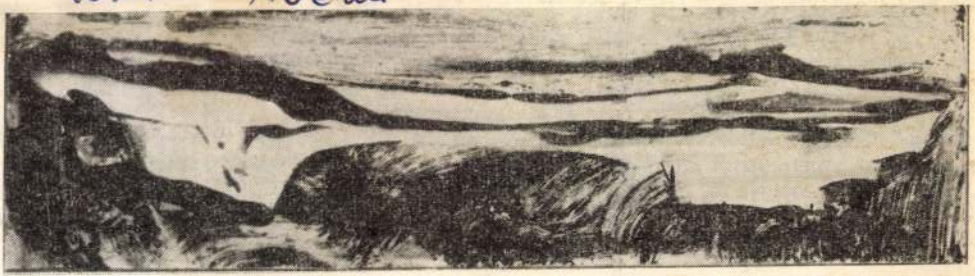

Tavaszy Noémi: Balaton

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tavaszy Noémi

MAGYAR NEMZET

1968 NOV 22

Lengyel—magyar baráti estet rendez a Hazafias Népfront V. kerületi bizottsága november 29-én, pénteken este 6 órai kezdettel. Az esten Tavaszy Noémi lengyel irodalmi művekhez készített illusztrációit mutatja be Szij Rezső művészeti író.

1024

jum za strane studente stipendiste. Velika, zgrada sa mnogo spratova. Oko nje još nema zgrada, tek tu i tamo podiže se neka nova. Mada je usamljena na širokoj poljani, kada joj se čovek približi dobija utisak da se nalazi pred veoma modernim hotelom.

Preko čitavog leta, kada studenti odu kućama, ova zgrada služi za smeštaj gostiju iz raznih zemalja, za one koji dolaze da provedu u našem glavnom gradu koji dan, nedelju ili mesec. Među gostima ima mnogo pedagoga koji su doputovali da prisustvuju dvonedeljnom tečaju za učitelje mađarskih škola u susednim zemljama. Pošto smo doznali da tu boravi grupa od trideset jugoslovenskih pedagoga došli smo bili da ih posetimo, da malo sa njima porazgovaramo.

Pre podne su svi na časovima — nastava je precizna i obuhvata opširno gradivo. Po podne skoro svakoga dana posete po neki muzej, izložbu,

Dok smo čekali da se završi sedeli smo u kancela rukovodioca tečaja Kulc Adorjána. Bili smo prekinuti jedan manji dogovor kome je

Dok smo razgovarali i čas

— Divno nam je, jako smo svi zadovoljni, mnogo smo stvari videli, mnogo toga naučili — pričala je učiteljica Laura Márki

prisustvovala i mlada učiteljica iz jugoslovenske grupe Laura Márki. Baš dobro, imali smo s kim da porazgovaramo.

Ona nam je vrlo rado pričala o svemu. Oduševljena je, lepo im je, svi se brinu da im bude udobno, prijatno. Smeštaj je udoban, kao da su u najluk-

se završio, svi su se sakupili da dočekaju gosta, zamenika ministra prosvete druga Jánosa Horvátha koji je došao da poseti učesnike tečaja i da im poželi prijatan boravak u našoj domovini.

— Ima još jedna radosna novost, dobili smo mnogo knjiga na poklon — rekla je na rastanku učiteljica Laura, toliko knjiga da ne znamo kako ćemo ih sve poneti.

To je bio poslednji dan učenja na tečaju, već sledećeg jutra je trideset učitelja iz Jugoslavije, zajedno sa dvadeset kolega iz Čehoslovačke otputovalo na Balaton gde su proveli, odmarajući se, četiri prijatna dana.

A onda će otputovati svojim kućama u Jugoslaviju i poneće sa sobom uspomenu na dve lepe nedelje provedene u našem glavnom gradu i na Balatonu. Radujemo se što im je bilo lepo u što su svi izrazili želju da opet uskoro dođu.

Marija Stevanović

ános Horváth, zamenik ministra ete

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963 AUG 1
NARODNE NOVINE

U ateljeu slikarke

Noémi Tavaszy – madjarski slikar jugoslovenskih predela i gradova

Kada je prošle godine u novembru u Budimpešti otvorena treća samostalna izložba slikarke Noémi Tavaszy, svaki izloženi rad odnosio se na Jugoslaviju: bilo je šesnaest radova u boji, a ostalo je bila grafika. Pažnju posetilaca najviše su privlačili radovi „Sumrak na Rijeci" — sav u crvenom tonu — i „Bačka", koja je kako bojama tako i kompozicijom odražavala sve karakteristike vojvođanske ravnice.

Noémi Tavaszy je prvi put posetila Jugoslaviju 1962. godine i toliko je zavolela njene prirodne lepote i stanovnike da je od tada svako leto provodila u nekom jugoslovenskom kraju. Sa svojim mužem, piscem, napravili su pravi mali „ratni plan" kojim su tačno odredili koje će krajeve Jugoslavije posetiti sledećih godina.

— Obišli smo Sloveniju, Vojvodinu, skoro celu dalmatinsku obalu, Bosnu, proputovali smo Crnu Goru i posebno jadranska ostrva, — seća se slikarka dok razgovaramo u njenom peštanskom stanu sa čijeg se balkona pruža divan vidik na budimsku tvrđavu i Ribarsku kulu. — Jedna želja nam se još uvek nije ostvarila, da odemo na Ohridsko jezero. Bili smo u Makedoniji 1963. godine neposredno posle tragičnog zemljotresa u Skoplju, tako da tada nismo imali prilike da putujemo prema našim željama. Ali, ono što kasni ne prolazi i nadam se da ćemo ove godine u avgustu obići baš Makedoniju. Tako će i moja kolekcija radova o Jugoslaviji biti potpunija...

*

Životni put mlade umetnice nije bio lak. Kao dete siromašnih roditelja morala je da izabere takvo zanimanje, koje će joj obezbediti samostalnu zaradu u što kraćem roku. Zato je — uprkos želje da se posveti umetnosti — završila učiteljsku školu, ali je već kao učiteljica završila i školu za umetničko crtanje. A tada su se pojavile nepredviđene teškoće: zbog bolesti grla morala je da napusti učiteljski poziv (nije smela mnogo da govori, a učitelj govori skoro za svo vreme boravka u školi). Ponovo prekvalifikacija — postala je tehnički crtač. Naime, dok se jedan umetnik „probije" potrebno je obično mnogo vremena, a od nečeg treba živeti... Ali je zato svaki svoj slobodan trenutak provodila pored slikarskog stalka ili sa olovkom i crtaćim blokom u ruci.

Pre pet godina je najzad zapažena, otpočela je da crtežima ilustrira literarna dela, a u časopisima su objavljivani njeni grafički radovi. Naročito su je privlačili razni oblici drveća po parkovima i šumama i njih je prenosila na papir. Zatim je dobila i poseban atelje te se potpuno mogla posvetiti ostvarivanju svojih umetničkih ambicija.

Njeni radovi su naišli na interesovanje ljubitelja umetnosti i kritičara već na njenoj prvoj izložbi 1965. godine u Segedinu, na kojoj je izlagala u društvu nekolicine drugih umetnika. Prošla godina je bila naročito uspešna: u Budimpešti je imala tri samostalne izložbe. Na prvoj je izložila monotipije sa različitim temama, na drugoj ilustracije književnih dela, a na trećoj — svoje radove o Jugoslaviji i njenim ljudima.

— Mada me sada pre svega interesuju Ohrid i njegova okolina, time uopšte ne nameravam da završim svoje radove o Jugoslaviji. Ta zemlja je neiscrpna u temama i nadam se da ću još dugo godina dopunjavati svoju kolekciju. Naime, putovanje u Jugoslaviju za mene predstavlja dvostruku radost — ostvarivanje mojih umetničkih ambicija i uživanje u gostoprimstvu jugoslovenskih ljudi.

M. S.

Tavaszy Noémi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi-Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ALFÖLD

1903 OKT

1021

Tavaszy Noémi rajza

kodó játéka ...
enni a laza felépítésű, túlságosan elméleti — bár tanulságos — önvizsgálódást.

★

Kísérleti műhelyben nem kell minden próbálkozásnak tökéletesen sikerülnie. A kezdeményezés jelentősége magában a folyamatban rejlik. A nézők, akik maguk is részt vállalnak a kollektív alkotó munkában — a közönség nem mindig könnyű szerepét játsszák —, itt bizonyára megértőbbek lesznek, mint a csinadrattával beharangozott, nagyképű kudarcok esetében. A Thália kis zsebszínháza az emeleten, még merészebb és még mozgékonyabb műsorpolitikával betölthetné ugyanazt a fontos hivatást az új drámaíró nemzedék szárnyrabocsátásában, mint amelyet a Balázs Béla stúdió töltött be jobb napjaiban, a későbbi világsikereket elért fiatal filmes generáció megszervezésével.

rázásnál: a kinyilatkoztatást. „Gondolatszegények, formálisak, és a kellő felelősségérzetet, önkontrollt nélkülözők." Ne várjunk indokolást: a cikk csupa hasonló, apodiktikus kijelentésből áll. Tegyük föl — bár ezt néhányadmagammal kereken tagadom —, hogy Cikkírónak igaza van. Ilyen hibákban elmarasztalható filmek azonban más években is „rendre"

Tavaszy Noémi

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JAN 3

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

Tavaszy Noémi: Gótika

földbirtokosok
tok jogaiért har
ugyanakkor a
tekinti magát!
összeegyeztetni

4 kisé

Villával egyi
Madero politikai ellenfelei, köztük a lázadó tábornokok. Egyikőjük, Diaz így hízeleg Villának:

— Ostoba vagy, Panchito, hogy a féleszű Maderóval szövetkeztél. Hatalomra segítetted, s ő hálából a börtönbe küld. Jobban tennéd, ha a mi oldalunkra állnál, mi caballerók, úriemberek vagyunk. Mindig a nép érdekeit védelmeztük, ezért kerültünk börtönbe...

Villa még válaszra sem méltatja.

Egy nap a börtönudvaron, séta közben megismerkedik a fiatal Gildardo Majona tábornokkal, a falusi pedagógussal, aki Zapata seregében érdemelte ki ezt a rangot. Huerta foglyul ejtette, őt is ki akarta végeztetni, akárcsak Villát, de Madero elnök neki is megkegyelmezett.

A pedagógus-tábornok ezt mondja a peon-tábornoknak:

Szökés karácsony napján

A vizsgálóbíró titkára, Carlitos Jaureguy valósággal udvarol Villának, megtanítja az írógép használatára — Villa vesz magának egy írógépet, mondván, hogy a kopogás jólesően emlékezteti a géppuska kelepelésére — majd egy napon titokban levelet csúsztat a zsebébe:

„Pancho barátom! Gyülekeznek a viharfelhők. A forradalom ellenségei ismét felütik a fejüket. Bízzál meg a levél átadójában. Barátaid segítenek. Az, aki írni tanított a 10. utcában."

Ez csak Gonzales belügyminiszter lehet! Szökésre csábítja? De hátha provokáció, kitűnő alkalom arra, hogy

Tavaszy Noémi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

— Nem adom el neked, papa.

A fürdőruhás úr, lesületlen, sápadt húsával Grollhoz for-

gott halain van.

A szép és különös hölgy a háttérben ezúttal először nyitotta szóra halványpiros ajkait:

1021
1969 OKT 8

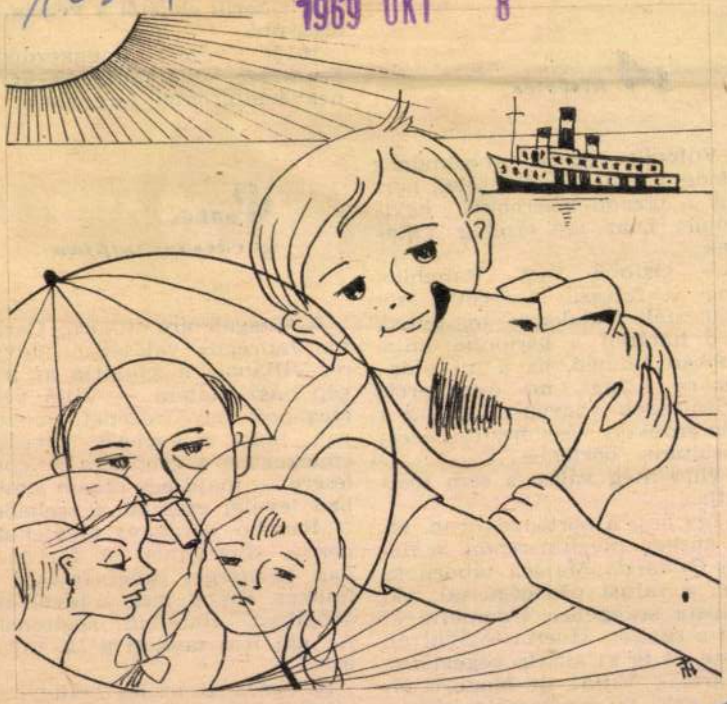

Tavaszy Noémi rajza

robbantása után s alig néhány hónappal az ENSZ függetlenségi nyilatkozata előtt, tehát abban a zűrzavaros, de történelmileg roppant jelentős időszakban, amikor az egyre jobban elszaporodó gyilkosságokat és terrorakciókat már a legbékésebb természetű és a legjámborabb emberek – mint a regény hőse is – kénytelenek megszokni: „A gyilkosság egyszerre magától értetődő lett, eltűnt belőle minden megrázó és rendkívüli. Sokat gyilkolnak mostanában, maguk a britek nagyobb pusztítást végeznek, mint a bubópestis. Az erőszakos halál kezd megszokottá válni."

A regény hőse Avraham Bogatir, egy tönkrement fuvaros fia, aki 1912-ben vándorolt ki Harkovból Palesztinába. Ennek a munkában, viszontagságokban, sorscsapásokban megfáradt öreg földművesnek hét napját ismerjük meg, életének jelentős és kevésbé jelentős eseményeit, szinte percről percre követjük minden lépését. Avraham jószándékú, békés természetű ember. Az arabokkal, a zsidókkal, de még az angol katonákkal is jó viszonyban van. Politikával nem foglalkozik, a körülötte lejátszódó véres események nem érdeklik. Mi teszi hát érdekessé, izgalmassá és tanulságossá Avraham hét napjának történetét? Mindenekelőtt a hely, az idő és az a rendkívüli kalandsorozat, amelybe a hős akarata ellenére belesodródik, amely csak ürügyül szolgál az alapvető mondanivaló kifejezésére, s amely után Avraham teljesen felzaklatott lélekkel tér haza. Otthonában sem

SZABÓ IGNÁC
MAGYAR HÍRLAPTERJESZTŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ALFÖLD
Debrecen
JUL 1969

beszél róluk. Nehezen képzelhető el, hogy ben a század elején kivándorolt földművescsaládban Puskin mellett Jeszenyint és Cvetajevát (!) is idézik, s 1947-ben már Fagyejev *Ifjú Gárdája* is megtalálható a könyvespolcon. Végül sokalljuk az idegen kifejezéseket – több mint 150 található belőlük –, amelyeknek ilyen mérvű használatát sem a „helyi színezet", sem az atmoszféra hitelessége nem követeli meg.

Mindezek a hiányosságok azonban egyáltalán nem homályosítják el a mű értékét, amely nem csupán mint „első regény" tekinthető bravúros telejsítménynek, kitűnő bemutatkozásnak. Vitatlatlan *művészi értékei* mellett elsősorban a *korszerű mondanivaló* és *szemléletmód* biztо-

1021

Tavaszy Noémi

84

Tavaszy Noémi: Tokaj

A bicskei Szent László Általános Iskola pályázatot hirdet tanítói álláshelyekre. A pályázóak be kell nyújtania: 1) diplomája másolatát, 2) elkipászтori ajánlást, 3) önéletrajzát, 4) néhány oldalas vázlatot arról, milyennek szeretne látni egy egyházi iskolát, 5) pályázónak jeleznie kell, hogy melyik főtantárgyat, melyik készségtárgyat tanítaná inkább. **Pályázat beküldési határideje: április 2.** Bővebb információ: (22) 261-333-as telefonon, személyesen: Bicske, Hősök tere 4.

Keresztény Általános Iskola és Gimnázium elvesz a következő tanévre két angol, két német, egy fizika és egy kémia szakos, keresztény vallását gyakorló középiskolai tanárt. A pályázatokat a következő címre várjuk: Mustárnag Keresztény Iskola 1038 Bp. Templom u. 5. Tel.: 388-8130 vagy 244-0185.

A kaposvári Szent Margit Katolikus Óvoda augusztus 16-i belépéssel pályázatot hirdet 1 fő főiskolai végzettséggel rendelkező óvónői állás betöltésére. A pályázathoz csatolni kell a sajátkezű önéletrajzot, plébánosi (lelkészi) ajánlást, meglévő diploma fénymásolatát, erkölcsi bizonyítványt. A pályázókat személyes beszélgetésre is hívjuk. **Benyújtási határidő: május 31.** Cím: 7400 Kaposvár, Buzavirág u. 10. Tel.: (82) 320-357.

A budakeszi Prohászka Ottokár nyolcosztályos Katolikus Gimnázium pályázatot hirdet matematika-számítástechnika, magyar-idegennyelv, német-bármely, angol-bármely szakos egyetemi végzettségű pedagógusok számára. A pályázat beadási határideje: május 31. Belépés: augusztus 15. Cím: 2092 Budakeszi,

EGYHÁZI ZENE

A Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás) templomban március 29-én 10 órakor Seiber Mátyás: Missa brevis.

A Szent István Bazilikában március 29-én 10 órakor Canniciari: Missa la minore; Roselli: Adoramus; Bárdos: Jeremiás siralmai.

A Budafok-Belvárosi plébániatemplomban március 29-én 1/2 11-kor Palestrina: Missa Sine Nomine II..

A pesti ferenceseknél (V. Ferenciek tere 9.) **minden kedden 18.30-kor** gregorián szentmisét énekel a Schola Gregoriana Budapestiensis Béres György vezetésével.

A Belvárosi Főplébániatemplomban (Március 15. tér) **március 29-én 10 órakor** Palestrina: Missa brevis; Kodály: Stabat Mater; Harmat: A keresztfához megyek. **Március 31-én 19 órakor** J. S. Bach: János-passió kerül előadásra. Közreműködik: László Margit (szoprán), Takács Judit (alt), Prevoz János (tenor), Mezői Tibor és Varga Attila (basszus), Hidas Gabriella (csellő), Achim Erzsébet (orgona). A Templom ének- és zenekarát Virágh András vezényli.

A Deák téri evangélikus templomban március 29-én 18 órakor Zászkaliczky Tamás orgonazenés áhítata.

A Villányi úti Szent Imre templomban március 29-én 20 órakor Pergolesi: Stabat materét adja elő a Szent Alberik Kórus, a Csepeli Kamarakórus és a Cantus Collectio Zenekar. Szólisták: Hantos Andrea és Petróczki Edit. Vezényel: Somogyváry Ákos.

A Budapesti Kongresszusi Központban a

TALÁLKOZÓ

Nagykárolyi M. Kir. gróf Károlyi István Honvédtiszti Fiúnevelő Intézet volt növendékeit keressük, találkozó és emléktábla avatás céljából. Minden információt szívesen fogadunk. Mischinger Gábor 3600 Ózd, Árpád vezér 1. Tel.: (48) 473-800.

HALÁLOZÁS

Gergely Ferenc, a Pesti Ferences templom kamagya, a rend konfrátere, Kossuth-díjas orgonaművész március 18-án, 84 éves korában meghalt. 68 éven át volt a Ferences templom kamagya. Engesztelő szentmise **március 31-én 12 órakor** lesz a Pesti Ferences Templomban, utána kérésének megfelelően végső nyugalomra helyezés a templom kriptájában.

Siapsi Ilona zenepedagógus — Csepel díszpolgára — március 5-én 78 éves korában elhunyt. **Március 27-én 15 órakor** temették a Szent Gellért templom altemplomában (XI. Bartók B. u. 149.) **Búcsúztató szentmiséket március 29-én 18 órakor** a Csepel-Belváros Kisboldogasszony templomban (Szent Imre tér); **március 31-én 17 órakor** a Szeplőtelen Szív templomban (XXI. Szent István u. 216.) és **április 6-án 17 órakor** a Jézus Szíve templomban (XXI. Béke tér) tartanak.

Dr. Kocsis Ferenc pápai prelátus, ny. teológiai tanár, ny. plébános életének 77., áldozópapságának 52. évében elhunyt. Az egri Rozália temetőben helyezték örök nyugalomra.

Horváth István c. kanonok, ny. plébános életé-

YOK, tetők javítása, festése, villámhárítók javítása, éb karbantartási munkák al, az egész ország terü- referencia- listát küld: aros, 6000 Kecskemét, .: (76) 492-158.

és, mázolás, parkettcsi- gyenes bútormozgatás- Tel.: 403-1244.

VE! TIHANYI László rmebundák, kucsmák, Kossuth L. u. 1. (az ud-)-18-ig, szombaton: 10- fonon.

Jus

u. 13. Tel.: 204-4562, kedd, szerda, 10-18 lást, stóla, palla, cibóri-, alba, miseing, karing, ztelő ing. stb. készítése is, viszonteladóknak is. ség: 9021 Győr, Káptaaegerszeg, Balatoni u. 1.

KOSAN is meleget padfűtésünk. Hosszú zált vezérlés, öt év gajótás. Szabó. Almásy Istvánné 7621 Pécs, 319-574.

nospad fűtése több évszakszerű kivitelezésszabályozható üzemelval. Özv. SZABÓ Sángyarürögi út 152. Te-)-372.

KOSAN, elektromos világítás korszerűsítéPOZSGAI Csaba vilPécs. Levélcím: 7831 6. Tel.: (72) 373-283.

IISÉG

Vásárol: Régi és antik disz- és műtárgyakat. festményeket, teljes n is) Díjtalan kiszállás- , Lakás: 186-8650.

TÁS üzletünkben vásázert, festményt, órákat, ot, hagyatékot. Vidékre al készpénzzel fizetünk. -4936. 10-16 óráig.

VISSZAUTASÍTÁS nélkül vásárolok mindennemű hagyatékot, lakásfelszámolást díjtalan lomtalanítással. Antik bútorokat (felújításra szorulót is) dísztárgyakat, festményeket, szőnyegeket, órákat, csillárokat, szobrokat, játékokat, kézimunkát. Hívjon, nem fog csalódni. BERKES György 264-9796.

REÁLIS áron készpénzért veszek antik bútort, festményt, dísztárgyakat, ezüstöt, órát, képeslapot, játékot, szőnyeget, hagyatékot, régiséget. Bp. VII., Wesselényi u. 34. Tel.: 266-6677, 10-17 óráig.

AUKCIÓS árakon vásárolok készpénzért 6-12 személyes étkészletet, 300-600,- Ft/dkg áron, cukordobozt, gyertyatartót, más ezüst dísztárgyat 1.000- 1.500,- Ft/dkg áron. Antik bútorokat: Biedermeier, empire sokfiókos bútorokat. Tabernákulumért 3.000.000 Ft-ot fizetek. Eozinmázas, körpecsétes Zsolnay - tárgyakat, álló-, asztali-, fali órákat, valamint ceres magyar-külföldi festőktől származó 1945 előtt készült festményeket. IWC, Patek, Longines, Vascheron, Jáger, Omega, Doxa, Breitting ütős, naptáros, mechanikus- automata kar- és zsebórát veszek. Régi bizsukat, ékszereket, amik féldrágakövel vannak kirakva, porcelánfejű babát, 20-50.000 Ft között vásárolok. Bp. VII. Wesselényi u. 19. Tel.: 117-9938, 06 (30) 447-935. Nyitva: 10-17 óráig.

NAGY ANDRÁS vesz bútort, képet, porcelánt, hibásat is. 1086 Bp. szerdahelyi u. 11. Tel.: 113-4148.

ADÁS-VÉTEL

KÖNYVEKET, könyvtárakat, képes levelezőlapokat, grafikát, képet, metszetet korrekt áron vásárolunk. Tel.: 214-7015, 06 (30) 508-324 Ifjabb NAGY László Nosztalgia Antikvárium 1027 Bp. Varsányi Irén u. 24.

AZ ÁRKÁD Antikvárium vásárol könyveket, könyvtárhagyatékot. Szeretettel várja vásárlóit is. Bp. VIII. Üllői út 40. Nagykörút sarok. Tel.: 333-4379, 10-18-ig.

MINIATŰR Régiségbolt készpénzért vásárol antik bútort, festményt, ékszert, szőnyeget, és dísztárgyakat. Bp. I. Attila u. 101. Hétköznap 10-12,30-ig 14-17-ig. Tel.: 201-9348.

PIANÍNÓT, zongorát vásárolnék készpénzért. Tel.: 302-5144.

BETÉTI Társaság vásárol bútort, hagyatékot, műtárgyat porcelánt. Tel.: 215-1907, 316-3125.

NOVOTNY KATOLIKUS ANTIKVÁRIUM vásárol 1945 előtti könyveket, könyvtárat hagyatékot. Bp. XIII. Balzac u. 15. Tel.: 140-8016, 11-18-ig.

OKTATÁS

KÜLFÖLDI sokéves gyakorlattal francia, angol, németórák. Tel.: 117-8326.

CSABA-dudo **GYORS** jogosítvány már 16 éves kortól, profi színvonal, részletfizetés, diákkedvezmény! Tel.: 312-3162, 302-3441.

FRANCIA tolmácsolást és fordítást vállalok. Tel.: 321-2347.

GONDOZÁS

ARANYKERESZT Ápoló Kórház vállalja idősek bentlakásos ápolását. Tel.: 270-0999, 140-9109.

SOLYMÁRI nyugdíjas otthonunkba azonnal beköltözhető lakrészek korlátozott számban még leköthetők. Információ: hétfő, szerda Tel.: (26) 360-137, 06 (30) 604-421.

GYÓGYPEDAGÓGUSNŐ eltartási szerződést kötne egyedülálló idős emberrel. Tel.: 138-0459 MISETA Zsuzsa 19 óra után.

AGÁRDON gyönyörű közvetlen tóparti környezetben az idősekért alapítvány otthonában emeleti számyon tóra néző emeltszintű apartmanok teljeskörű gondozással leköthetők. Cím: 2484 Agárd, Tópart u. 13. Tel/Fax.: (22) 371-747, Mobil: 06 (20) 546-876.

ÁLLÁS

NÉMETORSZÁGI család keres Baby Sittert. Tel.: (29) 379-576, este: 19-21-ig.

TAVASZI hónapokban Pestszentlőrincen és Kispesten piaci napokon virágok, palánták értékesítéséhez segítséget keresek kb. 10 éves vásárlókör számára. „Tisztességes megegyezéssel 333".

A BUDAPESTI Angolkisasszonyok iskolájába gyakorlott első osztályos tanítónő jelentkezését várjuk. Tel.: 266-7334.

FÖLDRAJZ-történelem szakos tanár (30 éves) katolikus általános iskola és (gimnáziumban) tanítana szeptembertől (esetleg egy-két év múlva Budapesten. Tel.: 157-2237.

A FŐTI Római Katolikus Egyházközség Gondviselési óvodája főiskolát végzett óvónőket keres. Jelentkezni lehet SZÉREPI Imréné vezető óvónőnél. Tel.: (27) 360-154 Postacím: 2153 Fót, Pf. 2.

KÁNTORIZÁLNI jól tudó családos fiatalember kántori állást vállalna. Lakás szükséges. Tel.: 06 (60) 364-588.

50 ÉVES vallásos, jogosítvánnyal rendelkező nő külföldön gyermekfelügyeletet és háztartási munkát vállalna. „Szorgalmas 350".

KÖZÉPFOKÚ angol nyelvvizsgával, szervező, levelező, gyakorlattal állást keres. „Negyven alatti nő 354".

PILISCSABAI Katolikus általános iskola és gimnázium gazdasági vezetőt keres. Tel.: (26) 375-322.

NYUGDÍJAS pedagógusnő vagyok, keresek óvodás korú, vagy alsótagozatos iskolás gyermeket, hazakísérés, délutáni foglalkozás a szülők hazaérkezéséig, a többit személyesen. Tel.: 275-2118.

JUNGE familie mit 3 kindern sucht ein Au-Pair mit Deutschkenntnissen für ein jahr nach München. Bitte schriftliche bewerbung mit photo an **familie klöpfer** Josef Schwarz Weg 14. 81479 MÜNCHEN, Deutschland.

RENDSZERES takarítást vállal 40 éves nő Budapesten. „Megbízható 364".

PATIKA gyógyszerészt keres 4 órás állásra. Jelentkezni lehet hétköznap 11-15 óráig. Tel.: 282-6490.

HÁZIAS, életvidám, gyermekszerető segítséget keresek csillaghegyi háztartásomba heti öt alkalomra. „Pótnagymama 363".

HÁZTARTÁS vezetését vállalja 38 éves, megbízható zuglói nő. Tel.: 164-1857.

LAKÁS

NE adja fel megszokott otthonát, élvezze öregkora anyagi biztonságát. A megoldás életjáradék. Tel.: 316-2495, 316-2496.

II., XII., kerületben, csendes társasházban, 1,5 szobás, erkélyes, telefonos öröklakást keresek tavaszi költözéssel 4,8 millió Ft-ért. Tel.: 209-7254.

JÓ lelkű, értelmiségi, keresztény család életjáradékot, eltartási szerződést kötne, ottlakás nélkül. Tel.: 221-5329.

PEST környéki kertes házért vagy budai lakásért életjáradéki szerződést kötne egy orvoshölgy. Érd.: 06 (30) 313-786.

BUDAPESTEN a belső kerületben kis méretű szerény lakást vásárolnék 1.500.000,- Ft körüli vételáron. Tel.: 114-9841, 06 (30) 692-653, esti órákban.

NYUGODT, csöndes albérleti szoba kiadó 20.000,- Ft-ért kiadó. Tel.: 388-2056 székelyné „Óbudai lakótelepen 341".

ÖRÖKLÉSI szerződést kötne idős házaspár zöldövezeti Csepel-csillagtelepi másfél szobás, téglaépítésű öröklakásra némi készpénz + életjáradék ellenében, ittlakás nélkül. tel.: 277-3640.

GARZON napfényes, nagyszobás, Boráros tér, magánszemélynek kiadó. Tel.: 118-5307 este, 185-4375 nappal.

RÓMA belvárosában, magyar családnál, túristáknak egész évben szoba kiadó. Tel.: 156-332

ÓBUDA központjában a Flórián témél két szoba összkomfortos, telefonos, vízórás, emeleti panellakás eladó. Tel.: 204-4815.

MÁTRAALJÁN összkomfortos nagy családi ház üzlethelyiséggel eladó. Tel.: 118-0476.

FRISS nyugdíjas hölgy eltartási szerződést kötne lakásra, ottlakással. „Megbízhatóság 349".

IDŐS korára magára maradt és támaszra vágyik? Budapesti, vagy budakörnyéki lakásáért havi életjáradékot fizet önnek örökösödési szerződéssel, kétgyermekes tanár-közgazdász házaspár. Molnár, 1519 Bp. Pf. 265. „Biztonságérzet 351".

BUDAFOKON összkomfortos 60 nm-es lakás május hónaptól kiadó. Tel.: 226-2612.

ÖRÖKLÉSI szerződést kötne budai lakásában egyedül maradt, hetvenes, gyermektelen tanár egy segítőkész, szolid diáklánnyal/ diplomással. „Lakhatási lehetőséggel 355".

SOPRONBAN ibolya úton, 3 szobás összkomfortos tégla építésű társasági 91 nm-es panorámás, loggiás öröklakás kifogástalan állapotban, garázzsal 1998 Június 1-i beköltözéssel eladó. 9 millió Ft. Tel.: (99) 316-247 este.

KIADÓ a városligeti ta összkomfortos erkélyes la zsiért. Tel.: 342-7250.

BUDAPESTEN, metrótó bás, összkomfortos lakás

40 ÉVES ápolónő, egész gozó fiával, bérelne bútoroz vagy egyedülálló idős sze sát, ottlakással vállalnánk. (lehet). Tel.: 409-4365.

EGY szoba komfortos utcai, kást keresünk II. emeletig, sú lió Ft körül. Tel.: 216-1078 es napközben üzenetrögzítő, JU

KERESSÜK azt az idős sz gíthetünk anyagilag, fizikail kösödési szerződést köthet megelégedésére. Lakásunk fős család 367".

ÖRÖKÖSÖDÉSI szerződés lakást vásárolnék Budapes életjáradék. Tel.: 156-4645.

HÁZASSÁ

39 ÉVES hajadon, diplomás vé korban hozzáálló, káros ze mentes, gyermeket akaró, dip „Együtt szeretetben 313".

51 ÉVES, budapesti férfi várj záló, természetet, utazást ládcentrikus hölgy válaszát környékéről. „Tavasz 330".

DIPLOMÁS, nemdohányzó, gyermektelen, nőtlen férfi, va 42 éves értelmiségi hölgy isn szentségi házasság céljából.

30-as sportolgató fogorvo egy 20-30-as többnyire jó lányt a következő 60-70 é hogy hol laksz. „Aki mer a

56 ÉVES, 155 cm magas egy háztartásban élünk, k lyem nincs. Olyan 47-50 fényképes bemutatkozó le zasság céljából. Aki szívese költözne. „Magány 352".

AZ ÉV nagyobb részét külföld lát végzett középkorú férfi, 68 gas, keres 38-42 év közötti, független, vallását gyakorló zasság céljából. Fényképes, leveleket várok. „Nemdohány

villamosítás.
se
10.
0) 489-575
0

Szépség és áhítat

Tavaszy Noémi köszöntése

Ihletője a szülőhelye: a Ferencváros, Tabán-hangulatú házaival, barátai; a fák, a szülőhaza tájai, az ott élő nép érzései, az életét körülvevő világ ismerős és a távoli vidék egzotikus hangulata, várak és kastélyok, költemények és muzsika, templomok, kolostorok, a Biblia. Ihletője mindezek szeretete, ihletője a hűség, ihletője mindig és mindenekfelett a hit. *Tavaszy Noémi* festő-grafikusművész hetvenéves.

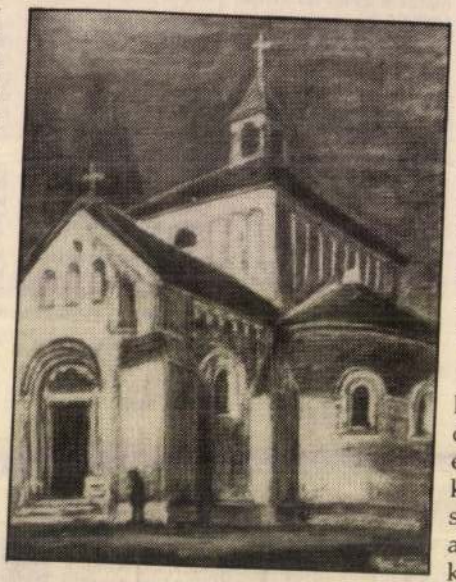

Fonyód — olajpasztell, 1973

Munkásságát eddig közel háromszáz kiállításon mutatta be a közönségnek itthon és a világ sok országában, s a kiállítások száma napjainkban is gyarapszik. Rendszeresen megjelenik Budán, az I. kerületben, legutóbb a Fő utcai bent és iskolában, majd az Angelika kávéház kisgaléria jában. Ezen a vidéken, a budai Vár tövében kezdődött alkotói pályája, s itt dolgozik ma is műtermében. A múlt év végén, Sátoraljaújhelyen piarista templomait, Kalocsán vietnami sorozatát állította ki. A tavalyi utolsó, s egyben az idei első tárlata a Gellért Szállóban volt, a „Ferencvárostól a Gellértig" címmel, februárban pedig Győrújbaráton mutatta be a „Szegények Bibliája" című sorozatát.

Tavaszy Noémi a Ferencváros szülötte. Ott érték az életét, világlátását meghatározó élmények, ott tapasztalta a vidékről a fővárosba került emberek természetszeretetét, szülei egyszerű munkájának tisztességét. Ott látott először, a Lónyay utcai zálogházban csodálatos festményeket. A Ferencvárosban tanult a Vincés nővérek Ranolder Intézetében, majd ott kezdett tanítani, s a Ferencvárosban találkozott először a költő-műfordító *Tavaszy Sándor*ral, akivel alig több mint egy évvel ezelőtti haláláig, negyvenhat éven át igaz boldogságban élték meg a házasság szentségét.

A Ferencváros tavaly októberben a Ferenc-napi ünnepségek keretében díszpolgárává választotta Tavaszy Noémit, mint a kerület szülöttét, itthon és külföldön egyaránt elismert művészi tevékenységéért. Ez a kitüntetés mintegy megkoronázza a művésznő pályájának eddigi elismeréseit, köztük a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjét, melyet 1994. október 23-án vehetett át a köztársasági elnöktől.

Mint egyházi és vallási témákat különös szeretettel és gyakran feldolgozó alkotót, *Seregély István* egri érsek, a püspöki konferencia elnöke levélben köszöntötte a művészt születésnapja és a díszpolgári cím adományozása alkalmából. Többek között így ír: „Elismeréssel kell szólnom arról a küldetéstudatról, amelyről alkotásai tanúskodnak. Művészetét karizmának, isteni ajándéknak tekinti, amellyel szeretné embertársait gazdagítani, emberibb életre segíteni. Különösen szolgálják e törekvését a „Biblia Pauperum" és a „Templomok" sorozatai. Ezek a művek a művészet eszközeivel viszik közel a hit tartalmát az egyháztól távolállókhoz is." Seregély István Tavaszy Noéminek írt levele záró jókívánságához magunk is csatlakozunk: „Amikor kifejezem nagyrabecsülésemet, hálát adok a Jó Istennek hét évtized töretlen hűségéért az egyház, a hit, az igaz és a szép iránt. Kívánom, hogy még sok-sok művészi alkotással szolgálhassa Istent és embertársait."

Sz. J.

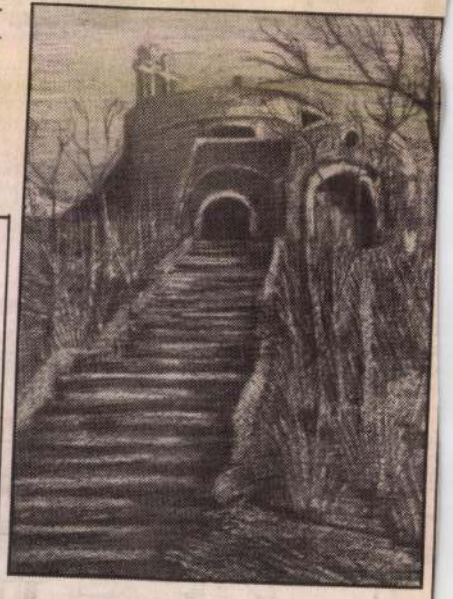

Váci kálvária — olajpasztell, 1974

asó írja

volt. Az Iparkamara, a Győri Ipartestület elnöke. Országos hírűvé tette Győr iparosságát. A második világháború befejezését követően koholt vádak alapján több évre elítélték. Nem volt gyermekük, így nincs, aki rehabilitációját kérné. Mindkettőjük hamvai a győri karmeliták altemplomában találhatók. Megérdemlik, hogy a győriek megtartsák őket emlékezetükben. Bár sok ilyen hívő tagja volna egyházunknak, alkotó polgára városainknak, falvainknak.

E sorokat, aki nyolc éven át volt munkatársa, barátja írta megemlékezésül.

Vitéz Fischer György

Szó-tár

portok sorsára vonatkoztatják. A bibliai (ószövetségi) kifejezés eredeti értelmében magasztos hangulatú, eredetileg kimondottan vallási tartalmú. (A keresztények bűne volna a holocaust? — 1. oldal)

PERIKÓPA — görög szó, jelentése: 'részlet'. A Bibliának a liturgiában bizonyos alkalmakkor felolvasott részlete (olvasmány, szentlecke, evangélium). — (A bűnösök barátja — 3. oldal)

SZIMPÓZIUM — a görög eredetű szimpozion (lakoma, asztaltársaság jelentésű szó) latinos változata. Mai értelme: szűkebb körű, elsősorban tudományos vagy művészeti tanácskozás. (A keresztények bűne volna a holocaust? — 1. oldal)

Uj Ember 1998 (
márc. 29

Szőnyi István rajza
Horváth Béla „Melegedő" című verséhez

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LÁTÓHATÁR

Tavaszy Noémi
1961 FEB-

/1021

SZÖKÉSBEN

Haladni árkon-bokron át,
nem célba –, októl űzve,
ideiglenes lakószobák
mélyén bámulni a tűzbe.

Addig még mi marad velem?
egy izzadó ing, egy pár
fekete zokni, több erőt
gyűjteni nem lehet már.

A képtelenség van velem,
a denevérek szárnya,
kifordítottan, feketén
az üres égbe tárva.

A csapkodásuk, a szívük,
gombszemük, barnaságuk,
a padlástér, a hómező,
templom-tető, madár-lyuk.

Ó, megfeszített madarak,
segítsetek nekem még,
nem látom, mit jelent tovább
a földön a jelenlét.

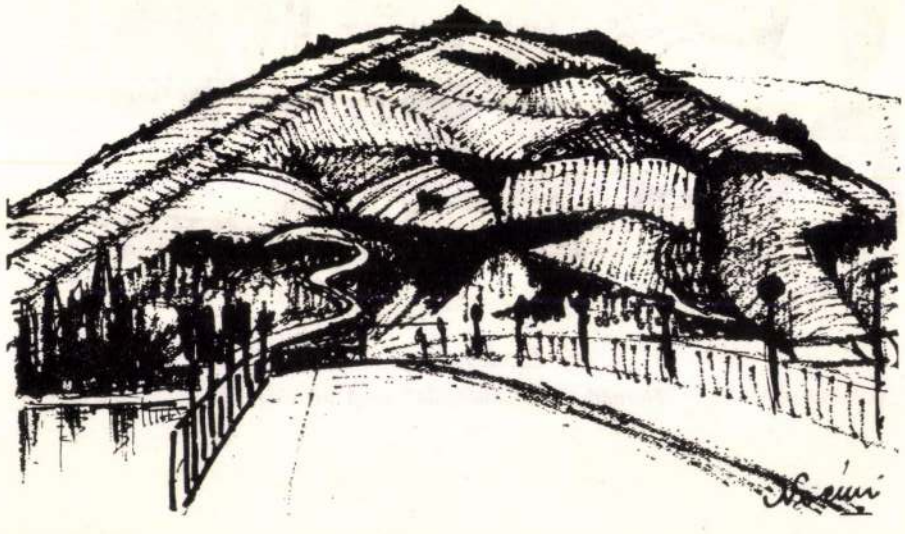

Tavaszy Noémi rajza

mert ha valaki vinni fogja valamire az osztályból, te leszel az, most meg alig múltál harminc, de már negyvenévesnek látszol, meg is híztál, és a hivatalsegéddel jársz horgászni...

Kozák Viktor az asztalra tenyerelt.

— Fürdőgatyád van? — kérdezte.

— Nem írtad, hogy hozzak.

— Majd adok kölcsön...

A nő kimászott a medencéből. Csányi hadnagy habozás nélkül szépnek látta. Magas volt, s nyúlánk. Lehúzta a fürdősapkáját, hosszú haját egy erős mozdulattal szétrázta, majd egyenes, kissé félszeg tartással végighaladt előttük a betonjárdán. Arckifejezése olyan volt, mint, aki várja, hogy megszólítsák.

— Ki ez? Nyaraló? — kérdezte Csányi hadnagy.

— Ez Susu, a tanítónő — nevetett Kozák Viktor, és megtöltötte a pohárakat. — A szomszédomban lakik. Szerintem a városban istennő lehetne, orvos férj, maszek férj, komoly külföldi futamok... Ez meg itt él közöttünk az isten háta mögött, és rájár Gerzsonhoz, meg a vadászokhoz, míg bele nem keveredik valakibe..

Az elnök beleivott a sörbe, habos lett a szája.

— Ha érdekel, összehozhatlak vele — mondta olyan hangsúllyal, mint aki helyre akar hozni valamit.

Csányi hadnagy mosolygott.

— Már ismerem.

A délután kuglizással kezdődött. Komoly kuglizásról azonban szó sem lehetett, mert a hajdan szebb napokat látott, döngölt földpálya egyenetlen, sőt gödrös volt, a golyóterelő olykor-olykor beszakadozott, amikor pedig a vendéglős a fészerből előhozta a bábukat és a rosszul esztergált, törzsét, már-már szögletes fagolyót, és előre tartott vállakkal elengedte. Két bábut eltalált. Intett a lovas embernek. — Ahogy szoktuk, három dobás, két forint!

Gerzson fölnevetett hézagosan nőtt fogaival, majd ahogy a legjobb lovasiskolákban tanítják, szabályosan és elegánsan leszállt a lóról. Fehér nyloningben, széles, sárga nyakkendőjével, a szürke, hasított bőr zakóban és fénylő lovascsizmájában első pillantásra bohém, könnyed jelenségnek látszott, alaposabban megfigyelve azonban kiderült, hogy valójában idegen lehet az öltözetétől, sőt: mint, aki nem szívesen viseli ezeket a holmikat, és most is csak valamiféle kényszer hatása alatt, sebtében rángatta fel magára. Széles, lebarnult arca nem tűrt ellenvetést. Nem tagadhatta le a jellem erőszakosságát, a szemében pedig fel-felvillant valami csúfolódó fény, mint aki magába fojtja a nevetését.

Csányi hadnagy nem szívesen nézett erre az arcra.

Gerzson mindenkivel kezet rázott. Utoljára hagyta Susut, két ujjával megcsípte az arcát, majd ingujjra vetkőzött, ledobott maga elé egy kétforintost.

A játékot Csányi hadnagy kezdte. Három dobásból egyetlen bábut se talált el.

— Az ördögbe is! — mordult fel bosszúsan.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 17

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Én ugyan lelketlen por leszek már akkor,

Siess, késő század' jövel, óh boldog kor'

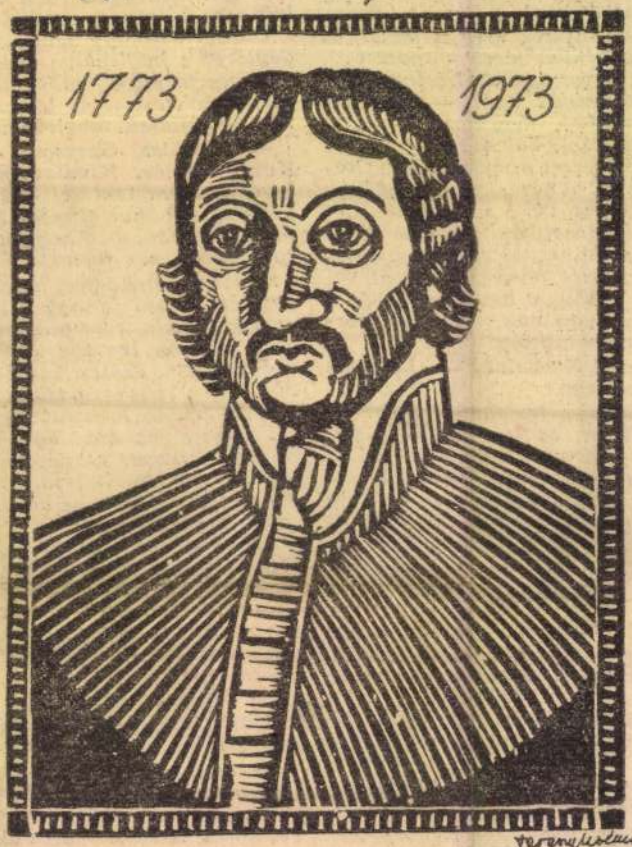

De jöttödre vigan zengem énekemet.

Vajha te csak egyszer említnél engemet!

Tavaszy Noémi: Csokonai Vitéz Mihály

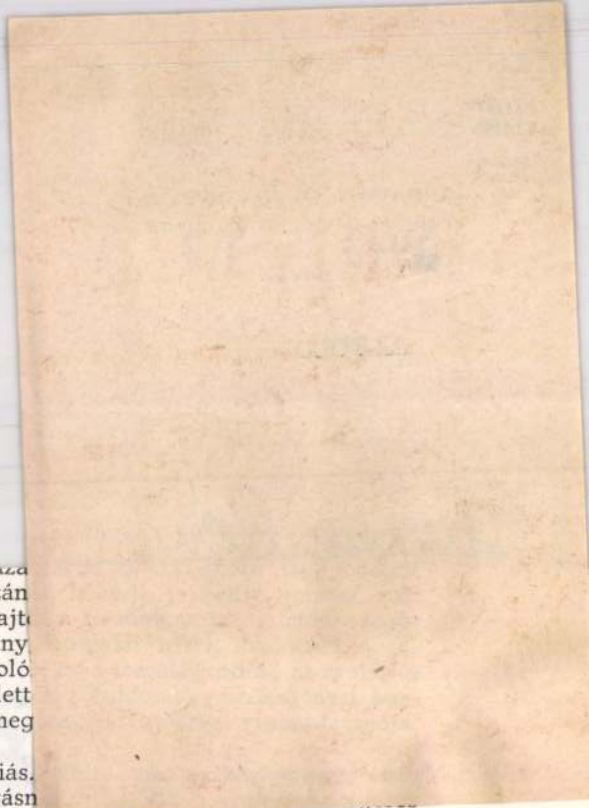

ellen. Mert volt a hazán
nyi bitorlója, szolgahajt
agadott halálos járvány
kan lettek a meghódoló
ottja és sírgyalázója, lett
d hazudozói, és lett meg

nem házaló garabonciás.
ze a nagy szent lobogásn
volt: fennhéjázó törpék gyilkolője, parlagi lelkek háborítója,
vetettje.
szág ármányai a szentek, a jótevők, a költők; s lengtek
lem, csupa kelevény, dágvány mindenütt. Mit ért a költő?
betűt? A szavak piciny szívkoszorúját? Az ékezetek dőlt
et?
k hűtlen fiadnak, történetőknek, aljasoknak, renyhe költők-
áraidnak, szerelmeseidnek, utálkozóknak, önzőknek, szno-
hogy megverted, hogy kivetetted a legnagyobb fiad. Igaz-
sa voltál, kik fejét vették Martinovicsnak, Szentmarjaynak,
k, Sigraynak.
lytől Csokonai az anyaföldben megébredését várta, vissza-
Ebből az időből várta unokáit, az igazságtevőket, hitte,
ık lesz majd. Közülünk lesz, aki háborgó szívvel szót emel
etjük-e hűségben erős kötelékben? Megkapja-e Vitéz a
amit várt? Amit megvont tőle szégyentelenül szétzilált

t, hogy elégtételt adjunk a múltnak? Hogy lelkiismeretünk
a, és erősebb az enyészet bántó igájánál. Törpe ítészei
r meg nem törheti semmi. Lilla hitvesztő tyrann-törvény-
ı veszthette hát. Hol vagytok szolgalelkű kalpagos ifjak,
, professzor-Horger Antalok? Nézz rám jobb Debrecen: itt
ırnak", kinek Vitéz sírján lantja zokog.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 ... 11
ALFÖLD

Tavaszy Noémi
1921

Tavaszy Noémi: Lilla (linómetszet)

nak. Sajátos doktriner magatartás ez, a kommunizr
gyermekbetegsége, amelyből a torzítatlan marxizmu
komoly osztályharcos edzettség gyógyít ki. A kétféle
san összefügg, de csak az utóbbival jár együtt az elő
munista mozgalom egyik nagy ideológiai paradoxona
sabb átalakitását a Báti-féle értelmiség bizonyos foki
don képzeli el. Nem véletlenül visszhangzanak tehát
színének kérdései Báti, Blaha, Czinner Erzsi, de akár
Valóban hegyeket mozdít-e az eszme; a messzebbre l
nek; vérrel és sárral van-e bekenve minden forradalom arca; szükségképpen megrontja-e a kivételes hatalom az embert, s végül minden forradalom felfalja saját gyermekeit a mitológikus korok gyermekáldozataihoz hasonlóan? Aki „hivatalból optimista", azt már a kérdések feltolulása megkínozza. (Gondoljunk Báti megrendülésére a Kecskeméten kivégzett spekuláns gazda halálhírekor, vagy kétségbeesett közbenjárására Kovács-Korvinnál a rémhírterjesztő ügyének további nyomozására.) A születő történelem időszakában általában küzdelmes az ember élete, de sokszorosan feldúlt a lelke, ha neki magának kell csinálnia a történelmet. A lebírhatatlan dilemmában sem a napi gyakorlat, sem a puszta meggyőződés nem adhat megnyugtató választ. Két alighanem emberen túlmutató szempont bevezetése hozhat csak feloldást: a hit és az egyén fölötti, sőt közösség fölötti méretekben való gondolkodás. Semmi csoda sincs abban, hogy Vértes a fiatal kommunistáknak Kierkegaard tanulmányozását ajánlja, akinek a gesztus primitív erejű életszükségletéről való gondolatai megkerülhetetlenek a kommunista forradalmár számára is. E gesztus-teremtés igénye teljesen más forrásból táplálkozik a miszticista dán gondolkodónál és az igazi marxistánál, de a végsőkig vitt megokolás helyett egy ponton túl mindenképp az élet egyúton-járó monumentalitásának vállalásáig kell jutni. Hasonló a helyzet az emberiség mértékében való számolásnál. Ha 1919 tragikus lezárulását nem csupán az itt és most, a nemzeti történelem viszonylatában értékeljük, úgy az áldozat értelmet, azaz funk-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 3.

ALFÖLD

és hosszabb életű is.

1021

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi metszete

száz saját levél olvasható Demény János most kiadott gyűjteményében. Am Bartók első sikereitől kezdve a közérdeklődés, a nagyvilág fényében állt, József Attila viszont élete utolsó tíz évében még itthon sem utazhatott. Hiába volt Bartókéhoz hasonló keleteurópai küldetéstudata (— „örömmel néznék szét nálatok' — írta Dsidának), sohasem jutott el Erdélybe, Anton Straka és a prágai magyar diákok hívásának sem tudott eleget tenni. Élete, Bécsből, Párizsból való hazatérése után szűk körben mozgott, s szinte minden lépését veszedelmekkel környezte a testi, lelki, az érzelmi és anyagi kiszolgáltatottság.

A levelezéskötetet olvasva ismét rá kell bólintanunk Illyés igazára, aki a szárszói halottat megrendült hangú nekrológjában így jellemezte: „ . . . kezdettől fogva csak lázzal bírta, a gyermek vad makacsságával, dühkitöréseivel, elragadtatottságával, avval, hogy nem fogadta el, semmibe vette az életet, a saját magáét is."

És bármily behatóan ismertük már a költő rövid életútját, bármily kevés újat mondanak levelei a férfikor szellemi izgalmairól, eszmei átalakulásáról, baráti találkozásokról, vagy olvasmányélményekről, a levelezést mégis érdemes eleitől végigkísérni. Egyrészt, mivel a kitűnően adatoló, legfrissebb filológiai tényeket is közlő jegyzetek s a névmutató elé tett életrajzi időrend párhuzamából érdekfeszítő regényként követhetjük a költő sorsát, másrészt, az így bontakozó eseménysornak kiegészítő dimenziót ád a mindig okszerűen beiktatott, százhatvan, másoktól származó levél. Végül — s tán ez a legizgalmasabb tanulmányozandó! — az eredeti írások változó hangja, stílusa szeizmográf-érzékenységgel rajzolja elénk a kurta, alig több mint másfél évtizedes írói pálya minden belső drámáját, heves örömét és megrendülését.

„A korcsolyám hogy hol van? arról igazán halvány dunsztom sincs." — írja 1920 őszén Makóról. E tipikusan kisdiákos mondat után egy évre, már ilyen becsvágytól feszes kijelentésekkel találkozhatunk": „Van egy egész csomó új — meg újabb versem, az internátus igazgatója evvel kapcsolatban azt mondta, hogy született nyugatista vagyok . . . — már adibb vagyok Adynál." Még egy évvel később, gyámjának, Makai Ödönnek írt beszámolójában szinte kérkedik: „A Parnassusra is elindultam (!). A szegedi Színház és Társaság közölte két versem és olyan dicsériádát zengett rólam, hogy szinte belekábultam." De a saját verskötetével dicsekedhető gimnazista, ki nővérének büszkén magyarázza: „Belőlem lesz valami, én nagy akarok lenni!" — következő levelében már így összegez: „ . . . most félig-meddig búcsúzom is, mert az élet utált és unott, az emberek meg gonoszak, buták és rosszakaratúak, minden szép és jó, szándék hulla lesz az ostobaságuk temetőjében . . . fásult vagyok már, nem törődöm semmivel."

A közérzetnek ugyanezt a váltóáramát rajzolják később a Szegedről, Ausztriából, Franciaországból írott levelek. Csupa szellem és báj, ahogy nénjének dicsekszik Bécsből: „Orcáim pirosak, annyira, hogy a múltkor, amikor kihajoltam az ablakon, az emberek égre hajigálták örömükben kalapjukat és elkezdték kiabálni: Hier ist der Frühling! Hier ist der Frühling!" — de röviddel aztán, milyen gyerekes kétségbeeséssel ír Mikes Lajosnak az Est-lapokhoz hiába küldött öt versről: „ . . . ha ezek se jók, ha ezek se tetszenek, akkor igazán nem tudom, hogy mit csináljak . . ."

Franciaországból hazatérve, megférfiasodva, mintha átmenetileg egyensúlyba kerülne. Pesten akarja folytatni egyetemi tanulmányait, s máig hatón érvényes felelősséggel szól hozzá az irodalom napi problémáihoz: „Megdöbbenve tapasztaltam, hogy alapos, formaelemző, tehát tulajdonképpeni tárgyszerű mesterségbeli kritikánk nincs. Ez különösen a verskritikákra vonatkozik; komoly hozzászólás alig akad, mert nem tekinthetjük annak azokat az ún. „intelligens" és a költő ún. „lelkét" idéző leíró stílusgyakorlatokat. Márpedig egészséges kritika nélkül nem lehet egészséges az irodalom sem." (Zolnai Bélához írt levél, 1928. március 29-én.)

Ámde a Vágó Mártával való — az év tavaszi — találkozás hozza ismét az egzisztenciálisan fölkavaró drámát: az érzelmek ujjongó áradását, majd keserű apályát. A levelek tanúsága szerint kétségtelenül ez

Tavaszy Noémi

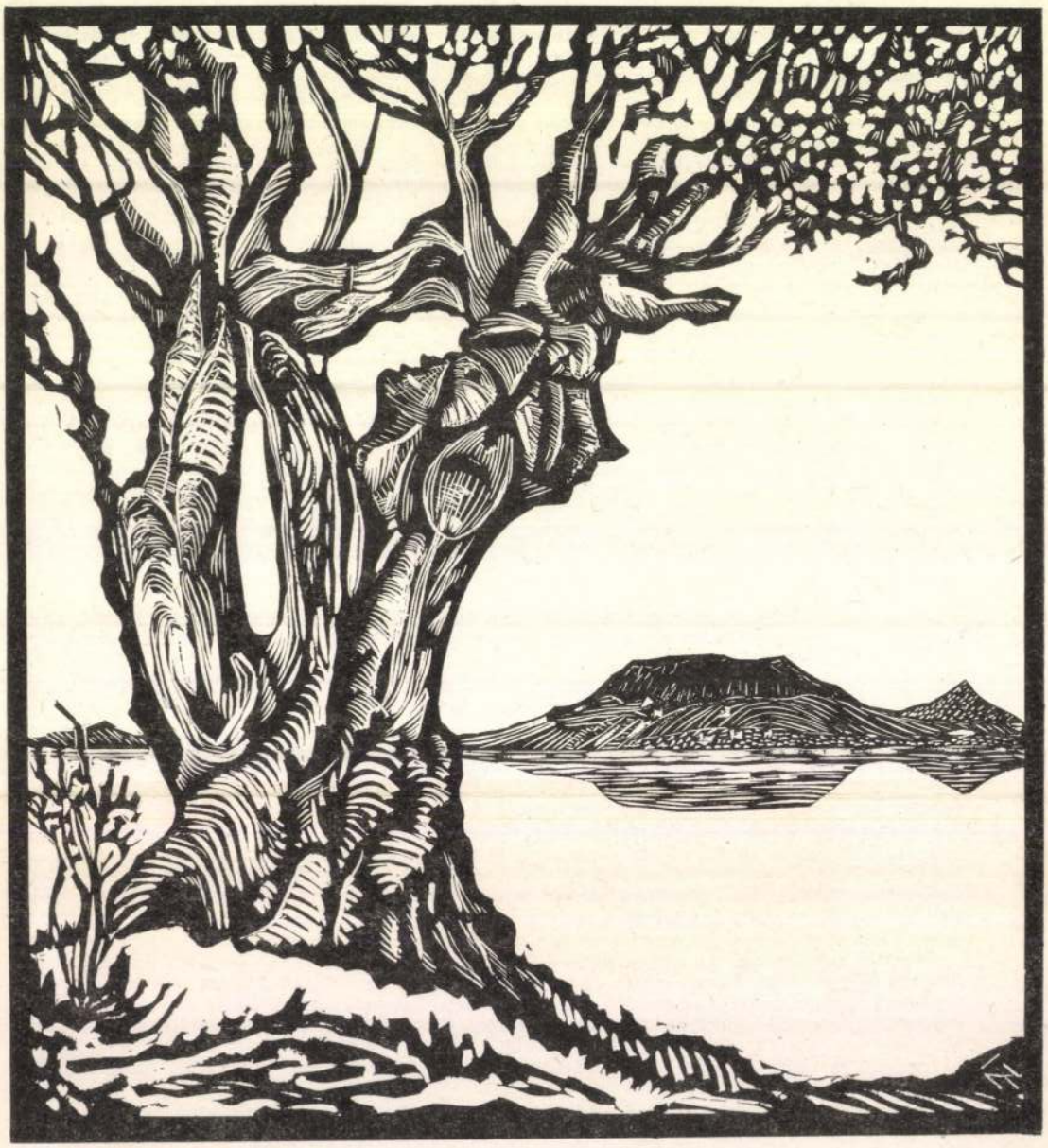

Tavaszy Noémi, grafikus

TADEUSZ FANGRAT
költő-műfordítóval rendeznek baráti találkozót március 22-én, szerdán este 6 órai kezdettel a Lengyel Kultúrában. Ugyanekkor nyílik meg Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása, amelyen lengyel irodalmi alkotásokhoz készült illusztrációit mutatja be.

–: Hallottuk

Esti Hirlap,

Bp. 1978. márc. 15.

2.

Tavaszy Noémi

Baglyok

Tavaszy Noćmi: Baglyok

Népszava, 1978. február 5.
9. oldal.

Tavaszy Noémi

Téli erdő

Népszava, 1978.
március 5.- 9.oldal.

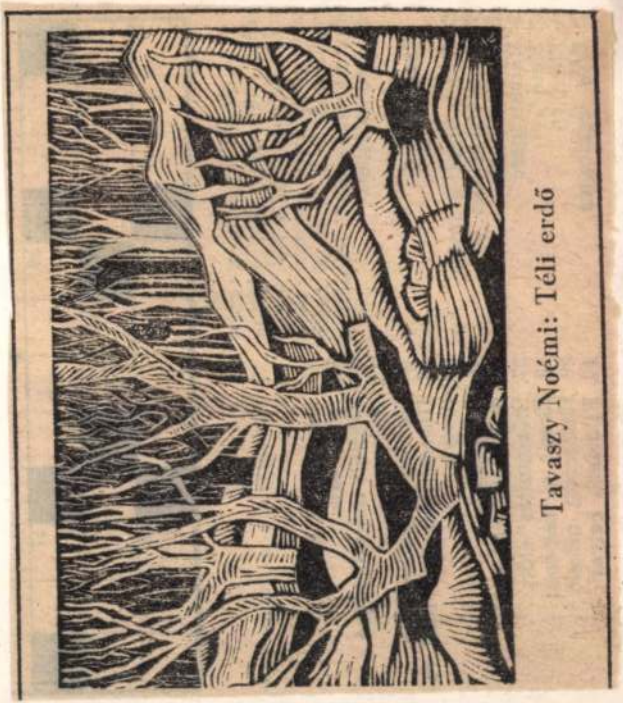

Tavaszy Noémi: Téli erdő

moros, harcias, groteszk elemekkel is ékes, ahogy a
mondanivalója a *hazatalálás*, a szülőföld sz
a hűséges szerelemmel is, melyet Örzséje
azt az érzelmi koncentrációt tükrözi, mely
szerző fantáziájában tökéletesen készen,
nekivaló, szerencsés szövegkönyv *apropó*
mindenre kiterjedő színskálájával meg is
ották, hogy laza meseszövésű, mozaiksz
van is valami igazság, bőségesen kárpót
fejta színpadi műveknél (pl. Csehov, a
egyenrangú erőként lép fel.

Ha Wagner nagy mondanivalója a hő
ségtelen, hogy Kodály a pátosznélküli hazaszeret
dani a 200-ik előadás alkalmából és illik ideírni
is: Háry: Palló Imre, Örzse: Nagy Izabella, Ör
Lujza: Marschalkó Rózsi, báró Ebelasztin: Toron

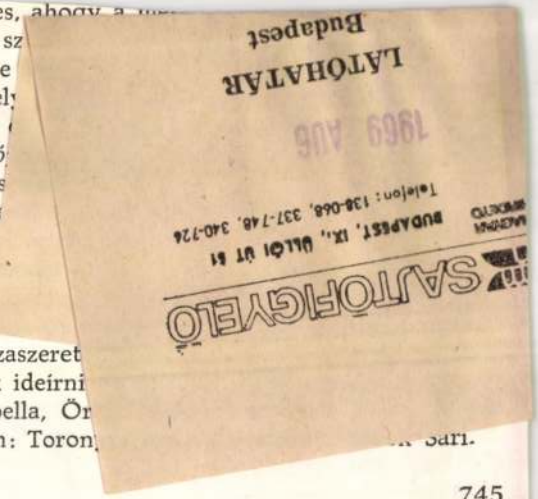

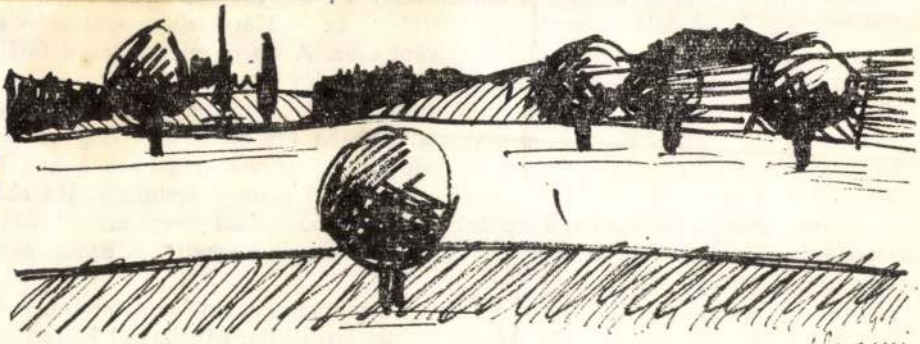

Tavaszy Noémi rajza

746

Tavaszy Noémi, grafikusművész.

Útinapló képekben

Tavaszy Noémi élete szüntelen utazás, tapasztalatszerzés és szüntelen előrehaladás. Alig érkezett haza Hollandiából, Lengyelországba indult, hogy újabb képi forrásokra bukkanjon. Közben képzőművészetünk jó hírét kelti lengyel városokban rendezett kiállításaival. *Bakallár József* Japánra, Tavaszy Noémi a Balkánra és Északra nyit kaput. Miközben kaput nyit, tovább írja európai naplóját. Linómetszetekkel, olajpasztellel újabb és újabb sorozatával. Ahogy szorgalmát és fáradhatatlanságát ismerjük, ez a felfedezett új forráskincs hamarosan látható lesz valahol hazánkban. Egy új Tavaszy-verniszázson: Nagymaroson, Ráckevén vagy Budapesten.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: Útinapló képekben.
Pest Megyei Hírlap, 1948. nov. 1.

1021

1978.VIII.26.Televizió 19.3o
TV Hiradó

- A Rába folyó mentén fekvő Vas megyei kisközség Pápóc lakóinak száma alig éri el a 8oo-at. A település a középkorban virágzó mezőváros volt. Az akkori emlékeket azonban ma már csak a románkori négykaréjos kápolna, és a hozzá csatlakozó kolostor őrzi. Az érték kes müemlék együttes restaurálását nemrég fejezték be, és a közmüvelődés szolgálatába állitották. Az Ágoston rendiek hajdani kolostorában berendezett müvelődési központot ma délután adták át a falu lakóinak . A földszinten a középkori falak között most klubhelyiség található, kényelmesülőgarniturákkal, szines tévével, rádióval, magnóval lemezjátszóval és sok játékkal. Itt kapnak helyet a szakkörük is. Köztük a pápóci asszonyok lányok hires himző szakköre. Az emeleti klubkönyvtárban, mintegy 4 ezer kötet könyv, és számos folyóirat között lehet válogatni. Az előadó és egyben moziterem bármely város müvelődési központjának disze lehetne. Megyei rendezvényeket és kiállitásokat is terveznek ide.A nyitás napján Tavaszi Noémi grafikáit tekinthették meg a látogatók.

Tavaszy Noémi, grafikus

● GRAFIKA. Ma délután nyílik meg Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása a balatonfüredi galériában.

-: O Grafika

Esti Hírlap,

Bp. 1978 júl. 31.

8.

Tavaszy Noémi, grafikusművész

Tavaszy Noémi illusztrációi

A XXI. kerületi Radnóti Miklós Művelődési Házban október 30-ig látható ez a nagyon színvonalas kiállítás, melyet *Tavaszy Noémi* a nagy költő emlékének szentelt, s melyből több lapot adományozott *a ráckevei Ady Galériának.*

Losonci Miklós

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1977. okt. ~~19~~ 19.

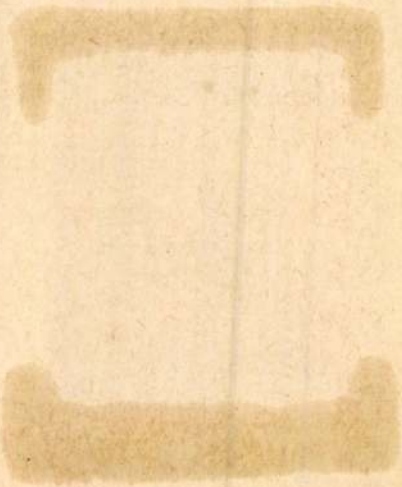

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 FEB 5

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Baglyok

nevelése után még új életet kezdhetnek, új párt kereshetnek. *Ötven és hatvan között a férfi még fiatalnak számít, a nő kevésbé, a természet igazságtalan.*

*

Mit is felelhetnék a járóka mellett üldögélő, magányos anyának? Kérdő szemmel néz

MAGAZIN
1977. NOVEMBER 13., VASÁRN

Lemondását

Az 1971. évi I. törvény 36. paragrafusa (1) bekezdése így hangzik: *„A tanácstagi munka a választók bizalmán alapuló, megtisztelő közéleti tevékenység"*. Pest megyében az 1973. évi tanácstagi választásokon 620 222 választópolgár szerepelt a névjegyzékekben. Voksaik alapján összesen 6513 fő kapott megbízatást, képviseljék választóikat, lakóterületet a helyi tanácsban. Teljes szívvel, becsülettel, tudásuk, képességeik szerint.

A körülmények

Község volt, nagyközség lett, azután közös tanácsú nagyközség, de volt korábban járási székhely is, s még korábban városként kezelt település; ez Aszód. Pontosabban ez *is*. Domony és Iklad önálló tanácsú községként megszűnt, társközség lett, sok aggodalommal, félelem-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 NOV 1 3

PEST MEGYEI HIRLAP

Tavaszi Noémi

MAGAZIN
7. NOVEMBER 13., VASÁRNAP

1071

Néma madarak

Tavaszi Noémy grafikája

SOMOGYI NÉPLAP
1977 JUL 5
SZTOFGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Portisch – Szpasszkij: döntetlen

Vasárnap kora délután Genfben megkezdődött a Portisch—Szpasszkij sakkvilágbajnok-jelöltek párosmérkőzése. A szombati sorsoláson a szovjet nemzetközi nagymesternek kedvezett a szerencse, így az első mérkőzésen ő vezethette a világos bábukat. A hírügynökségi jelentések szerint a két versenyző vezérindiai védelmet játszott. A nagy tét rányomta bélyegét a mérkőzésre, inkább puhatolgatták egymás formáját, igazán támadó játék nem alakult ki. A találkozó a 21. lépésnél — Portisch ajánlatára — döntetlennel fejeződött be. Érdekesség, hogy Szpasszkij 1 óra 36 percet használt el játékidejéből, ellenfele 1 óra 27 percet. A magyar versenyző a 12. lépésen, Szpasszkij a 16.-on időzött a legtöbbet, több mint 20—20 percet. A mérkőzés állása az első mérkőzés után 0,5—0,5. A második fordulóra ma 14 órától kerül sor.

SPORT

ÚSZÁS

C

Vasárnap d
dott Kaposv
renc emlékére
verseny. Akár
vasárnap is r
indultak az egyes versenyszámokban; ezek közül kiemelkedett a 100 m. női gyors, amelyben nem kevesebb, mint 47 versenyző állt rajtkőre. Sokan indultak az úttörő korú leányok közül a 100 m mellúszásban, a 100 m női háton és a 400 m gyermek leány vegyesúszásban. Különösen kiemelkedő eredmény nem akadt, de a fiatalabbak közül néhányan megcsillantották képességeiket. A nap legérdekesebb, legizgalmasabb versenyszáma a férfiak 4x100 m-es vegyes váltója volt. A második váltásig fej-fej mellett haladt a Kaposvári Rákóczi »A« csapatának váltója és a Székesfehérvári Volánéé. Azután a harmadik váltásnál Hegedűs Lajos következett, aki remekül »pillangózott« s tetemes, hat-hét méteres előnyt szerzett csapatának, amely így biztosan győzött.

A pontversenyben egy pillanatig sem forgott veszélyben a K. Rákóczi elsősége. A második napon még jobban szerepeltek, mint az elsőn, így fölényesen nyertek a székesfehérváriakat biztosan előző PMSC csapatával szemben.

A verseny jó alkalom volt a részt vevő csapatoknak a formák felmérésére, hiszen a hét végén kezdődik a serdülő lányok és a gyermek fiúk országos bajnoksága Budapesten, majd egy héttel később Gyulán, az országos vidékbajnokság. Mindkettőn somogyi úszók is szerepelnek.

A K. Rákóczi utolsó váltása

A második napi eredmények:

100 m fiú gyermek pillangó: 1. *Kishonti* (K. Rákóczi) 1:12.6.

100 m női gyors: 1. *Vigh* (Székesfehérvári Volán) 1:05.6, 2. Tóth (K. Rákóczi) 1:07.0.

100 m férfi pillangó: 1. *Gyömörei* (Székesfehérvári Volán) 1:01.2, 2. Hegedüs (K.

Megkezdődött az alapozás a Rákócziná

A szabadság utáni első edzésen.

Megkezdődött... A játékvezető alig néhány hete fújta le az 1976/77-es labdarúgó bajnokság utolsó mérkőzését. A szurkolók hazafelé már a következő bajnoki szezonról beszélgettek. Az NB I-es labdarúgók nyári szabadságra mentek. A szurkolók azonban nem maradtak esemény nélkül, hiszen csaknem mindenki az igazolásokról beszélt. Ki jön, ki megy, ki hova megy? Megannyi kérdés.

Tegnap reggel a legkitartóbb szurkolók megindultak a Rákóczi labdarúgó pályája felé. Kíváncsiak voltak, menynyi súlyfelesleget szedtek fel a régiek, hogyan mozognak az új játékosok. Az 1977/78-as bajnoki évre való felkészülés az öltözőben kezdődött, ahol a szakosztály vezetői bemutatták a Rákóczi új vezető edzőjét, *Németh Lajost*, aki a VIDEOTON-tól került Kaposvárra. Itt voltak az új játékosok is, *Gulyás Sándor* Csepelről tért vissza:

— Tizenkilenc éves voltam, amikor elkerültem Kaposvárról. Már két éve fontolgatom a visszatérést, s most, 29 évesen sikerült visszajönnöm. Mit mondjak a terveimről? Igyekszem beválatni a hozzám fűzött reményeket.

Hangai István Szegedről érkezett, s a bemutatkozás után néhány perccel már Rákóczi mezben, labdával a hóna alatt jelent meg a játékos kijáróban. *Marcsók János*, a Salgótarján csatára is eljött az első edzésre, ugyanis meg-

Grafikus

1021

Új vizeken járok

Ady a kempingben

Tavaszy Noémi grafikái Fonyód-Bélatelepen

Negyven egyéni kiállítást rendezett eddig a Tab mellett született és Budapesten, a Ferencvárosban élő *Tavaszy Noémi* grafikus. Bár Fonyódon is gyakran vendégeskedett, az első itteni bemutatkozása vasárnap volt a Napsugár kempingben. Ady születésének századik évfordulójára készült grafikai sorozatát országszerte megtekinthetik az érdeklődők; a képek vándorútjának — azt hiszem — különös állomása ez a kemping, ahol a nyár, a pihenés örömeit gazdagítja a mintegy két és fél ezer táborlakót befogadó kempingben.

Somogyban, szülőmegyéjében számos helyen megfordultak grafikái, emlékeztetőül csupán a legutóbbit idézzük, az »útirajzokat«, csehszlovákiai és jugoszláviai rajzos beszámolóit, melyek a nézőknek mindig többet jelentenek a fekete-fehér képeslapoknál.

S most Ady a témája a sorozatnak. Bevezetőben szívesen idézem Tavaszy Noémi szavait, aki így nyilatkozott: — *Nem illusztrációkat, hanem egy keresztmetszetet szerettem volna adni Ady költészetéről.*

A huszonnégy fekete-fehér linómetszet azt az érzést kelti a nézőben, hogy sokat mondanak el Ady költészetéről külön-külön is, együttes hatásuk pedig fokozza a teljességre való törekvést. Tavaszy Noémi jól válogatott Ady verseiből, nemcsak ezeknek a képi világát igyekezett megteremteni, hanem kihasználva műfaji lehetőségeit, rendet is tett olvasmányélményei között.

Nemcsak az *Új vizeken járok* című lap ábrázolásán keresztül nézünk szembe Ady sugaraival, mely az égitest ragyogásával kel versenyre, hanem valamennyi nagy érzés így jelenik meg. Tavaszy Noémi képein. Kontrasztjaként a gyertyafényes *Sirató ember dalával*, a lámpafényes *Az öreg Kunnéval*, a fény nélküli *Álmodik a nyomorral* ismerkedünk. A lapok egyik legszebbike a *Fölszállott a páva* vershez készült grafika, ez a madárvilágú, rabság, szabadság értelmű kép, melynek dallamvilága itt Somogyban különösképp ismert.

Új vizeken járok.

— Mindenkinek megvan a maga Adyja. Ahogy Ady költészete ellentétes érzelmekből tevődik össze, úgy aki foglalkozni akar vele, érezni, ábrázolni akarja őt, annak keresztül kell mennie ezeken a gyötrelmeken — öntötte szavakba Tavaszy Noémi új munkájával kapcsolatos gondolatait. — Küzdöttem én is a disznófejű nagyúrral, rabul ejtett, sodort magával, s mindaddig nem nyugodtam, míg a róla szóló tanulmányokat, korajzokat át nem olvastam, de legfőképp Ady költészetén át nem rágtam magam.

Két gondolatot még: — Kérdéseinkre felelő kortárs Ady. Jelképei valóságként akarnak hatni.

A látnivaló egy hónapig fogadja a kemping, és nemcsak a kemping vendégeit. Aki azonban elmulasztotta a megnyitót — nincs jobb szó rá —, veszített. Tavaszy Noémi ugyanis jól érti a kapcsolatteremtés módját is. Közvetlen beszélgetőtárs, érzéseit, gondolatait feltáró művész. Élményeit közkincsként megosztja az érdeklődő emberrel.

A megnyitón tárogatóval előadott két dallamot hallottunk, magnóról. Az egyik a *Rákóczi-hívogató* volt, a másik a *Fölszállott a páva*. Ady-versek világához valók, s amit még megtudtunk: a háromtagú tárogatóegyüttes a somogyi testvérkerület, Ferencváros egyik cipészműhelyében játszik már évek óta, kedvtelésből. Az együttes alapítója és vendéglátója a simonfai — megyénkbeli — születésű *Tamás János*.

Itt, a cipészműhelyben fedezte fel őket Tavaszy Noémi, s ebből egyenesen következett, hogy a ferencvárosi Pincetárlat megnyitóján élőben hallhatták a vendégek az együttest.

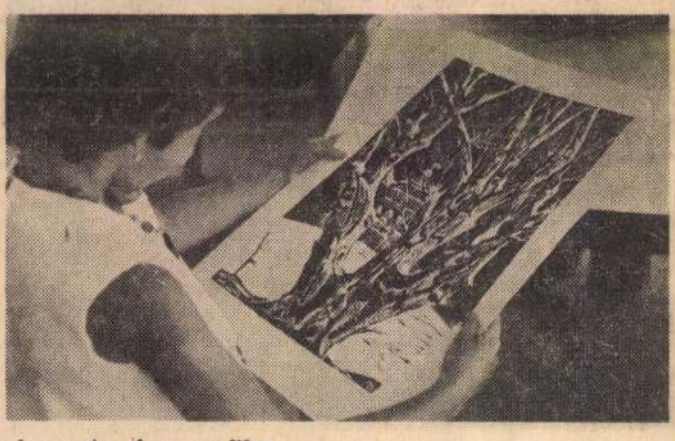

A nyertes és a grafika.

A megnyitó más örömmel is járt. Különösen *Győre Évike* harmadik osztályos tanulónak, aki a grafikasorsolás nyerteseként egy fonyódi tájat ábrázoló Tavaszy Noémi-képet tudhat a magáénak. A család boldogan vette át a saját vidéküket mutató linómetszetet.

Kint,. a víz mellett nyári kép fogadott bennünket. A kempingbe egyre érkeznek a hazai és külföldi turisták, akik e szép vidéket választották üdülőhelyüknek. *Pánczél Tibortól*, a Siótour-kemping vezetőjétől kérdeztem: — vajon érdeklődnek-e a vendégek az efféle rendezvények iránt?

— 1972-től rendezünk kiállításokat a kemping területén. Tavaly óta különösképpen napirenden tartjuk ezeknek a bemutatóknak a szervezését, propagálását, mert a vendégek igénylik. S a kapu nyitva áll azok előtt is, akik nem a mi üdülőink, hanem pusztán a kiállítás miatt keresnek föl bennünket.

Vasárnap Fonyód-Bélatelepen jártunk. A kempingben kiállítást nyitottak meg. Bár a kezdeményezés nem egészen új, egyet azonban föltétlen mutat — s ehhez hozzá kell tennem: Fonyódon, a Tungsram-üdülőben is szerveznek ilyen programot, melyre a napokban várjuk a meghívót —, a nyári pihenőnapokon sincs kizárva a tartalmas élmény- és ismeretszerzés lehetősége.

Horányi Barna

letése óta az Akadémia saját intézetei közül a műszaki-ké-

önállóság
t felelősség
ok a társközségekben

est megyei elnöksége tegnapi, keddi , a HNF megyei bizottsága elnökérgyalta a közös tanácsú társközsézottságok munkáját. Az erről szóló Antalné, a népfront megyei bizottelő. Az ülés résztvevői foglalkoztak

A vitában részt vevők felhívták a figyelmet többek között arra, hogy tervszerűbbé kellene tenni az Akadémia tudományos osztályai és a vidéki bizottságok közötti kapcsolatot. A képviselők hangsúlyozták: csak ott érdemes új akadémiai bizottságot létrehozni, ahol erre a tárgyi, személyi feltételek adottak, s hatékony tudományos tevékenység alakulhat ki.

Az országgyűlés kulturális bizottságának vitájában felszólalt *Káli Ferenc, Horváth Miklós, Csalóteri László* (Pest me-

nak, a lak
megfelelően,
sabban dolgo
nyú jelleg n
az ÁFÉSZ-n
szervezetek
nyító munk
sabban, köve
ruljanak hoz
tekre háruló gazdasági feladatok sikereihez és a gazdaságpolitikai munka eszközeivel is segítsék.

AZ ÚJ HELYZETNEK és követelményeknek megfelelően kellett kialakítani e helyeken a párt szervezeti felépítését. A járási, a városi és a községi pártbizottságoknak figyelembe kellett venniük a Szervezeti Szabályzat mellett az egyesülések után kialakult

A PART POLITIKÁJA, határozatai végrehajtásának jó feltétele, hogy a párttagok többsége *jól felkészült* legyen, rendszeresen képezze magát. Az ÁFÉSZ-pártvezetőségek *jól szervezik a pártéletet*. Rendszeresek a vezetőségi ülések és taggyűlések. Ezeken a féléves munkatervek alapján a legfontosabb kérdéseket tűzik napirendre. A két taggyűlés közötti időben a politikai élet szervezését segítik a jól kiépített *pártcsoportok*. Többségüket úgy sikerült kialakítani, hogy területileg közel vannak egymáshoz. Jelentősen javult *a háztáji gazdaságokat* segítő tevékenység, annak szellemében, hogy a XI. pártkongresszus újra megerősítette a háztáji és kisegítő gazdaságok termelésének népgazdasági fontosságát. A pártalapszervezetek politikai eszközökkel segítik, hogy az ÁFÉSZ-ek eleget tegyenek ezekkel kapcsolatos feladataiknak. Javult e gazdaságok eszközellátása, ha még sok is a tennivaló. A párt- és gazdasági vezetés nagy figyelmet fordított arra, hogy a háztáji gazdaságok termékeit maradéktalanul felvásárolják.

Rendszeresen megtárgyalják *a tömegkapcsolat* helyzetét és fejlesztésének feladatait a *budai járási ÁFÉSZ* alapszervezetei, de más pártszervezetek is. A párt- és gazdasági vezetés tudatosítja a dolgozókkal, hogy milyen nagy szerepük van *a lakosság hangulatának* alakításában. Ösztönzik a dolgozókat a korszerű, udvarias kiszolgálásra, jó kapcsolatra a vásárlókkal. A pártalapszervezetek a tömegkapcsolat erősítése érdekében valamennyi kommunistának feladatként adták, hogy legyenek példamutatók, másrészt lépjenek fel az udvariatlanokkal szemben.

ÜKÖDÉSÉVEL
a tudomány
at összhangja

dr. Jókai Lóránd, a Magyar Jogász Szövetség főtitkára fűzött szóbeli kiegészítőt az elnökség beszámolójához. A beszámoló a szövetség idei munkájáról számot adva hangsúlyozta, hogy növekvő felelősséggel, önállóbban és kezdeményezőbben végezte szervező, tudatformáló és szakmai-érdekképviseleti munkáját.

A továbbiakban hangoztatta: az eddiginél nyomatékosabban kell szorgalmazni — a szövetség minden lehetőségének kihasználásával — a tudomány és a gyakorlat mind teljesebb és mielőbbi közelítését egymáshoz, az utánpótlás gondjainak megoldását a tudományos területen és a gyakorlati, jogalkalmazói területen egyaránt, az állampolgárok jogi ismereteinek fejlesztését, a munkaügyi döntőbizottságok nem jogász-tagjainak mind alaposabb felkészítését.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 NOV 23
PEST MEGYEI HIRLAP
Tavaszy Noémi grafikusművész

ORSZÁGOS TÁRLATTAL, IHLETETT MŰSORRAL, RÁCKEVÉN

Névadóját ünnepelte az iskola

1021

Ünnep volt tegnap Ráckevén, az Ady Endre Gimnáziumban. Megyei jelentőségű ünnepség. Nagy költőnkhöz méltó gondolatok kaptak hangot, idézve a kort, a költészetet, amelynek formálója volt — nem csupán részese — Ady Endre. S az utódok, a gondolatot követő késői nemzedék kifejezésvilágához tiszteletre méltó szándékkal teremtett keretet *Losonci Miklós* gimnáziumi igazgató dramatizált játéka: *Ady madara* címmel. A keretjáték szerzője nem volt hűtelen képzőművészeti ihletettségéhez. Olyan motívumot keresett Ady költészetében, amely számtalan szimbólum kifejezője. Akár egy képzőművészeti alkotás, amelyben uralkodik a madár, a galamb. Így teremtett ma már számunkra magától értetődő költői, képi világot Losonci. Szó sem volt önálló drámai alkotásról: a szerző kitűnő lehetőséget teremtett egy sor emlékezetes Ady-vers elmondásához.

Ady Endre, mint forradalomban a viharmadár, a békéért küzdve, a galamb jelképét vállalva, szerelemben akár a héja, s az emberi magaslatokra ívelő sas idéződött fel a gimnazisták műsorában. S a legalább annyira európai, mint magyar költő, horizontjának felvillantásában a diákok méltó partnerek voltak. *Markgruber Attila, Huszár Valéria, Párkányi Éva* és *Ankes Zsuzsa* jó előadói voltak az alkotásoknak. S a diákok szavalókórusa ugyancsak helytállt az Ady-művek interpretálásában.

Dicséretet érdemel a gimnázium alkalmilag verbuválódott énekkara, amely *Lóránd István*, Liszt-díjas zeneszerzőnek a *Néma madarak* című első bemutatott alkotásából adott elő részletet. Egy tízperces kórusmű töredéknyi részéből aligha lehet megítélni *Hufnágel Aladár* karnagyi munkáját. Az azonban bizonyos, hogy Lóránd István alkotása az alkalmi kórusnál gyakorlottabb együttes megszólaltatásában méltóbb kifejezést kapott volna. A különböző művészeti műfajok együtthatását szolgálta, hogy a ráckevei Ady Gimnáziumban ez alkalomra tánckar is alakult *Borkovics Józsefné* tanárnő vezetésével. Kár, hogy a szándék nem párosult kellő művészi ihletettséggel: a koreográfia inkább a népi játékokkal mutatott rokonságot, mint ünnepelt költőnk verseinek érzésvilágával.

Immár nyolcéves hagyomány, a ráckevei gimnazisták között: ápolni, táplálni nagy költőnk legjobb hagyományokra épülő kultuszát. S bizonnyal életre szóló emlék a tanulóknak *Ady-alapítványt* nyerni. Ady költészetének, emberi és politikai helytállásának, művészi gondolatvilágának népszerűsítéséért a tegnap délelőtti ünnepségen vette át az Ady-alapítványi díjat *Scheffer Katalin* és *Huszár Valéria*, a gimnázium két növendéke. Ráckevén nemcsak az iskola adott életre szóló emlékajándékot, hanem a gimnázium is kapott múzeumba illő tárgyakat: *Tavaszy Noémi* tizenkét lapból álló Ady-sorozatának másodpéldánya a helyi kiállítóterembe kerül, *Domonkos Béla* képzőművész az állami címer egyedi példányát készítette el és ajándékozta a gimnáziumnak, *Bodnár Endre* festőművész ráckevei látképét bocsátotta a tanintézet gyűjteményének rendelkezésére.

Nagyvonalú ünnepséget rendezett Ady születésének 100. évfordulójára a ráckevei gimnázium. A megemlékezés alkalmából *Franyó Zoltán*, Ady Endre barátja és kitűnő műfordítója levélben üdvözölte az iskola tanárait és tanulóit. A kollektíva tiszteletet érdemel — szándékát illetően mindenképpen —, hiszen csaknem tucatnyi pedagógus és csaknek 70 diák háromhónapi munkájával állt össze a tegnapi megemlékező műsor. E Pest megyei rendezvényt országos rangra emelte a diákfestők kiállítása, amelyen Ady Endre verseire készített illusztrációkat mutatnak be.

Kriszt György

Ha megfejtettét
ényt, hét vizes szót találtok
ajd benne, vagyis hét olyan
zót, amelyben egymás után
rdul elő a V, I és Z betű.
legfejtésül ezeket küldjétek
e. levelezőlapon.

Vízszintes:

2. Gogol híres drámája
). Összevissza ken (!)
. Medvekölyök
. Hatvan perc
. Élete
. Elem (!)
. Erős légmozgás
19. Kollokvium, a tudás próbája
20. Kézzel jelt ad
22. Adja vala
24. Kiejtett mássalhangzó
25. Kutya
28. Hamlet menyasszonya
32. Hosszú lábú, lógó fülű vadászkutya
35. Védelmez
36. Szellemi vetélkedő
37. Időszámítás előtt
38. Ékesít — régiesen
39. Határozott névelő
40. Kilátásba helyez

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi

1978 MÁR 5

1021

Tavaszy Noémi: Téli erdő

— *Uraim, a labda én vagyok!*

AZ ISTENI PINCÉR

— *Azt hitte, odamegyek!*

ŐSZINTE ELADÓ

— *Higgye el, kérem, még a pult alól sem tudok adni.*

Zsoldos rajzai

Lépés

Az időjárás
Anélkül, hogy g
szépíti vagy elr
gulatunkon, zse
áldásait-átkait.
kapcsolata kett
tanultunk időjá
terséges sugara
ügyes szerkezet
permeteznek, a
it azonban legfő
juk, de *nem vál*
Varga Haszonit
lógiai Előrejelző
mondja:

— Az ember
nem tudjuk ki
tásait. Vannak
tudományos isr
elémehetünk az
nek: az ember
alakítani, hogy
lenül az az idő
előnyhöz" adha
orológia.

Okos és mé

Az intézet h
gép hátán, szű
gás mindenütt.
a számokat, eg
Odébb még ok
fongyár MOD
tudnak és főleg
sabbak az előz
dig nem olyan
mint az ameri
IBM system 7,
korszerűbb szá

A gépek mu
gozva és értéke
tünk Európa id
zolva.

A fejek a tér

Egy ország
adásait.

Például a

Az ősszel
nyékén ezerhét
gyott a paprik

Fölszállott a páva

Tavaszy Noémi illusztrációja

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására."

Kényes, büszke pávák, Nap-szédítő tollak,
Hírrel hirdessétek: másképpen lesz holnap.

Másképpen lesz holnap, másképpen lesz végre,
Új arcok, új szemek kacagnak az égre.

Új szelek nyögetik az ős magyar fákat,
Várjuk már, várjuk az új magyar csodákat.

Vagy bolondok vagyunk, s elveszünk egy szálig
Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.

Új lángok, új hitek, új kohók, új szentek,
Vagy vagytok vagy ismét semmi ködbe mentek.

Vagy láng csap az ódon, vad vármegyeházra,
Vagy itt ül a lelkünk tovább leigázva.

Vagy lesz új értelmük a magyar igének,
Vagy marad régiben a bús, magyar élet.

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására."

1977. április 24. Petőfi lo,33VGnó

IRÁNYTŰ

- Lengyel tájak fehérben-feketében. - ez a cime a következő élménybeszámolónak. Tavaszi Noémi grafikusművész ugyanis hosszu évek óta szenvedélyesen utazik és élményeit fekete-fehér metszetekben, rajzokban, linotipiákban örökiti meg. Legutóbb a Lengyel Kulturában állitotta ki lengyelországi élményeitől ihletett linotipiáit. Megkértük, elevenitsen meg ezekből a képekből néhányat élő szóban is.

- A képek között látható Kazsimirdolni. Nem véletlen, hogy öt metszetet készitettem róla, ez a kisváros nagyon a szivemhez nőtt. A Viztula partján Polaritól lo kilométerre, a Lublini gazdaság területén fekszik. Valamikor gazdag gabonakereskedők lakták ezt a kisvároskát, terményeiket itt rakták dereglyére és szállitották a Viztulán egészen Gdanszig. Szép, gótikus reneszánsz magtárakat emeltek a folyóparton, és rangos kereskedőházakat, palotákat épitettek a kis főtéren. Itt az első képen látható a Főtérnek az egyik oldala, ahol az árkádos házak láthatók, ezek közül is a legszebb a tisztestikáju ház, amelynek a falán Szent Kristófról készitett dombormü látható, ez a szent volt a védőszentjük, mert

ezek a gabonakereskedők bizony elég sokat utaztak. A második képen a Főtérnek a másik oldala látható. A macskaköves Főtér közepén áll a zsindelytetős régi városkut. Jobboldalán pedig a faházacskák egymás fölé magasodnak, ezeknek az árkádjai alatt régen is, mai is, az emléktárgy boltocskák húzódtak meg. Kanyargós út vezet fel, a város fölé emelkedő dombon épült régi gótikus várhoz. Erről a várról azt tartja a történet, hogy Arany János Zách Klára című balladájában szereplő Kázmir király épitette a kedvese, Eszterke részére. Nagyon szép kilátás nyilik a Viztulára és az egész vidékre.

Az éjszakai kastélyt szerettem volna bemutatni. A Főtér cégérei, lámpái, kapuinak gazdag zsufoltsága, a háttérben pedig itt kiváncsian kandikál be egy kétlyuku kémény, ez jellemző Kazsimirre. Első pillanatra úgy tünik, hogy mindegyik egyforma és amikor elkezdtem rajzolgatni, akkor jöttem rá, hogy legalább 20-25 féle változata megtalálható.

Frunborg vára, Lengyelország legészakibb részén fekszik, szinte a "lengyel világvégé"-nek nevezik. A Viztulá félsziget által a tengertől elzárt. Érdekességes nevezetessége, hogy Frunborgban élt a lengyel tudomány büszkesége, Nyikolaj Kopernikus, Ő volt akkor a Káptalan kanonokja. A balsarokban látható az a négyszögletü torony, itt folytatta kutatásait. A torony az a régi formájában van, de mellette a Káptalan régi romjain épitettek fel egy kis muzeumot, és ott vannak Kopernikusra emlékeztető irások, helytörténeti emlékek. A képen már nem látható, de azoknak, akik Fronborgban járnak, ajánlom, hogy nézzék meg a falon sorakozó püspöki és káptalani siremlékeket, köztük van a Kopernikus emlékére elhelyezett sirtáblais.

A csodaszép várak közül itt van pl. a Janovjecz-vára, csak a romjai láthatók, amely Kazimirdolnival átellenben, a Viztula másik partján emelkedik, aztán a Bobüliczei vár, ez a Katovicei tartományból, egy magas kőszikla tetején. A kép jobbsarkában egy páncélos lovag emlékeztet arra a korra, amikor ez a vár épült. Aztán Medecz vára, amely szinte álomszerü épségben és szépségben magasodik a Dunajec felé, és ehhez számos legenda is kapcsolódik, ez a vár évszázadokon át a magyar-lengyel történelem egyik jelentős helye volt.

A két teljes felületét egy nagy sótömb foglalja el, és a kép alján látható egy munkásarc. Egymásután jönnek a termek, a Szent Antal kápolna, a Kinga kápolna. Az oltárok, kápolnák falát diszitő domborművek, ezekmind sóból vannak kifaragva. Nagyon érdekesek, de ennél még sokkal érdekesebb a muzeum, ahol megelevenedik előttünk a bánya egykori élete, bányagépek, kötélfelvonók, bányaeszközök, aztán a tárolókban gyémántragyogásos sókristálytályok, szinte mesebeli az egész.

Új vizeken járok

Ne félj hajóm, rajtad a Holnap hőse,
Röhögjenek a részeg evezősre,
Röpülj hajóm,
Ne félj hajóm: rajtad a Holnap hőse.

Szállani, szállani, szállani egyre
Új, új Vizekre, nagy szűzi Vizekre,
Röpülj hajóm,
Szállani, szállani, szállani egyre.

Új horizontok libegnek elébed,
Minden percben új, félelmetes az Élet,
Röpülj hajóm,
Új horizontok libegnek elébed.

Nem kellenek a megálmodott álmok,
Új kínok titkos vágyak vizén járok,
Röpülj hajóm,
Nem kellenek a megálmodott álmok.

Én nem leszek a szürkék hegedőse,
Hajtson Szentlélek, vagy a kocsma gőze:
Röpülj hajóm,
Én nem leszek a szürkék hegedőse.

Tavaszy Noémi
illusztrációja

Tavaszy Noémi

Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 20.

Téli verőfény

A fősorok megfejtése után Tóth Árpád egyik hangulatos versének két sorát olvashatják.

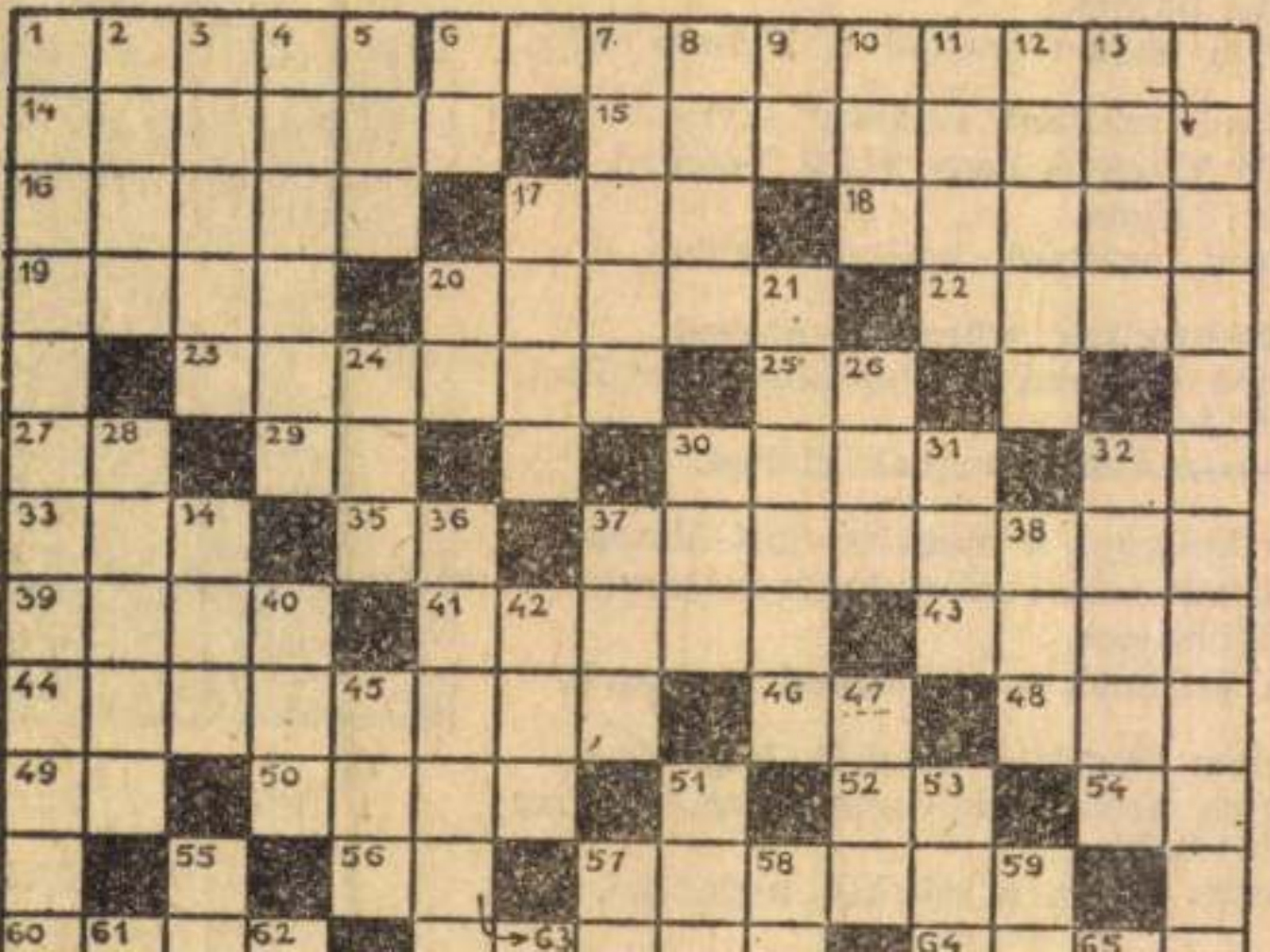

nyanyelv a n
nára adott.
gyént, népet
ormáló erő. I
egzőnek, forrá
azónak, dall
ombsusogása,
agyogása, szépre vagyo
ite ebben a lassacskán
négiscsak emberarcúvá ala-
kuló világban.
Új emberű új világ épí-
ését hirdettük meg immár

kel, valamint a
újhitű szó megalkotóival.
Azok kellettek, „*akik való-
ságot és igazságot akartak
közölni, egymással, akik vi-
lágos és tiszta gondolatot fe-*

CSUDAKARI

Gyermekszínházi bemut
a Dimitrov művelődési közp

„Csúnya" — kiáltozták kó-
usban a gyermekszínház
kis nézői, amikor a gonosz
boszorkány a szépséges ki-
rálylány elveszelytésének
ervét főzte ki. Az izgalom
nevében erősebb kifejezések
s kiszaladtak a pici, ártat-
an szájakon. „Dögölj meg!"

sorsa izgatta. „Juliskát bánt-
ja a boszorka"; „Ne arról
beszélj!" és hasonló ilyen
bekiabálások nyomták el a
színészek hangját. Ezen a
dramaturgiai bukfencen le-
hetetlen volt segíteni.

— Máshol, ahol a szituáció
lehetőséget adott, a szerep-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

1911 OKT 22

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy
Noémi
Almodik
a nyomor
(Ady illusztráció)

A Magyar Rádió és a televízió mai műsora

Mai tévéajánlatunk:

20.00: BOLDOGSÁG

Mihail Bulgakov különös hangvételű, lírai, szatirikus, szimbolikus nyelvű író. Regényei, drámái egyaránt kiváltottak hozsannát és dühöt. A magyar olvasók előtt ma már majd minden műve ismert — A fehér gárda, Színházi regény, Moliére, A Mester és Margarita — de színpadon is többször játszották. A Boldogság, a színpadon többször feldolgozott „Iván a rettentő" — párja. Az Iván hőse a feltaláló, aki az időgép birtokában a múltba tesz kirándulást: a Boldogság hőse ugyanő, csakhogy itt nem a múltba, a jövőbe indul. Bulgakov műveinek örök kérdése a hatalom és tudás, a hatalom és a művészet viszonya. Itt is a hatalom képviselőjével áll szemben, akinek gyönyörű lányába beleszeret. Ám a lányra, a lány kezére még egy aspiráns van: a Boldogságkutató intézet egyik tudósa . . .

A főbb szerepekben Garas Dezsőt, Mensáros Lászlót, Hauman Pétert, Hámori Ildikót látják.

Televízióra alkalmazta és rendezte: Várkonyi Gábor.

Kossuth rádió

8.25: Labirintus
8.40: Beszélni nehéz
8.52: Ifjúsági dalok
9.02: A lengyel rádió szimfonikus zenekarának hangversenye a varsói rádióban
10.05: Ballagó idő. Fekete István regénye folytatásokban
10.25: Válaszolunk hallgatóinknak
10.40: Nagy mesterek kamarazenéjéből
13.35: Tánczenei koktél
13.20: Csurka István: Amerikai cigaretta. Könyvszemle
13.30: Színes népi muzsika
14.01: A reformkor és a szabadságharc irodalmának hetei
15.10: Jean-Pierre Rampal fuvolázik
15.40: Vakáció az Egyenlítő mentén
16.05: Himnusz minden időben
17.07: Járjuk a világot
18.35: A távoli Szogdiana földje. Szovjet ismeretterjesztő film (színes)
18.45: Szépen, jól magyarul
18.55: A Közönségszolgálat tájékoztatója
19.00: Reklámműsor
19.10: Esti mese
19.20: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (színes)
19.30: TV-Híradó
20.00: Boldogság. Tévéjáték Mihail Bulgakov színművéből (színes)
21.00: Suzy Quatro Budapesten. Részletek a Kis-stadionban rendezett koncertből, felvételről (színes)
21.35: VIT—KUBA
22.35: TV-Híradó 3.
22.45: A Veszprémi Tévétalálkozó díjnyertes filmjei: Segítsetek, segítsetek. Tévéfilm (ism.)

II. műsor

20.00: Gyilkosság leírása Magyarul beszélő lengyel bűnügyi film (színes)

INGATLAN

Kertes családi ház eladó, Ajka (Tósokberénd) Damjanich u. 61. Érdeklődni: Ajka IV. Damjanich u. 18.

Balatonalmádiban másfélszobás, zárt verandás, komfortos családi ház beköltözhetően, garázzsal, 200 négyszögöl gyümölcsössel eladó. Jakab Lászlóné, Blaha L. sétány 1.

Oroszlán Szabadság utca 65. sz. alatt, kertes, felújított családi ház 510 négyszögöl telken azonnal beköltözhetően, 65 000.— Ft-ért eladó. Érdeklődni a helyszínen.

Tapolca, Nagyköz utca 16. sz. alatti 1 szoba, kamrás lakás, udvarral, eladó beköltözhetően. Érdeklődni lehet: Tóth Gábor, Tapolca, Szalvay Mihály utca 7. 16 óra után.

Tapolcán 3 szobás központi fűtéses, kertes családi ház sürgősen eladó. Kp. + OTP átvállalással. Cím: 8308 Zalahaláp, Petőfi S. tér 21.

Kétszobás komfortos kertes családi ház eladó Tapolcán. Érdeklődni: Révfülöp, Füredi u. 46.

Diszel Hajagos-hegyen 800 négyszögöl szőlő, pincével, megosztva is eladó. Szép kilátás. Autóval a helyszínig. Érdeklődni: Tapolca, Csányi László u. 22.

Tapolcán központi helyen lévő jól forgalmazó virágüzlet eladó. Érdeklődni: Tapolca, Szent István út 23.

Szentgyörgyhegyen 901 négyszögöl szőlő pincével, megosztva is eladó. Buszmegálló, Balaton közel. Érdeklődni lehet: 8284 Ne-

IL Trabant C Érdeklődni: 12-372.

S 100-as Sko potban eladó Széchenyi u. 4.

Használt Jáw Luxe motorker nék. Karambol katrésznek. Sza Gyenesdiás, Józ

Jó állapotban 69-es gépkocsi szakizva eladó, polca, Lehel u.

Skoda Octá műszakizott ela Tibor, Keszthely renc u. 4.

ZB frsz. Wa tólótetős eladó. ni: Nóráp, Koss

Barkas mikro 1980 decemberig vizsgázott. Pro Révfülöp, Szőlő

250 köbcentis, lévő Jáwa mo Zirc, Rákóczi t

Karosszéria h Polski Fiat ela rém, Erkel u. 2

Trabant 601-e adó. Csaják, Jó 1. Takács Sánd órától.

CX-es 500-as ségem miatt e Balatonalmádi,

Karosszéria szeptemberig Wartburg mind ható áron eladó ni: Veszprém,

VEGY

Telstar rádió- rekamié, dohány sport gyermekko potban olcsón

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1978 AUG 12

Idvaszky Noémi,
grafikusművész

1021

Utazásaim

Tavaszy Noémi kiállítása a Balatoni Galériában

„Keresem mindig a közös vonásokat, szeretném megörökíteni a sajátosat, mindent, ami új és érdekes." — vallja Tavaszy Noémi grafikusművész a füredi Balatoni Galériában július 31-én megnyílt kiállításának meghívójában.

A szokásoktól eltérő módon nyílt meg ez a tárlat. Nem művészettörténész elemezte, méltatta a kiállított műveket, hanem maga a művésznő, s egyben a tárlatvezetést is maga végezte. Ez sem képről képre történt, hanem az egyes alkotásokon keresztül utalt az egész összhatására.

A kiállítás címe: Utazásaim. A sorozatban az utazás pillanatai, az utazás szeretetének érzései tűnnek elő. Gyönyörködteti a látogatót a szebbnél szebb vidékek megörökítésével. Csehszlovákiai, lengyelországi, mexikói, nyugat-európai képei dominálnak többségében.

A linómetszeteket, az olajpasztelleket nem csoportosította országok szerint, hanem a nyári Balaton fürdőzőihez hasonlóan egymás mellett lubickolnak a víz varázsának, a táj bájának hatására a magyar, vagy bármilyen nemzet tájait megörökítő képei. Az egyfajta rendszer inkább a formák, a színek szerint érzékelhető.

Tavaszy Noéminek ez a 62. kiállítása. Tizenkét éve vesz részt önálló tárlatokon. Külföldön Jugoszláviában, Lengyelországban, Dániában láthatták alkotásait. Augusztus 19-től a Vas megyei Pápóc, szeptember 3-tól a lengyel kisvárosok látják vendégül az alkotót és műveit. A művésznő meggyőződése, hogy egy művésznek nem csupán hivatása, de kötelessége is, hogy mindazt a szépet — de gyakran elrettentő példaként a borzalmat is — érzékenyen, fokozottan átélje, és továbbadja azt másoknak. A linómetszetek és olajpasztellek mellett ugyanez a hitvallás érzékelhető novella-illusztrációin és borítótervein is.

Keresem mindig a közös vonásokat, szeretném megörökíteni a sajátosat, mindent, ami új és érdekes.

Tavaszy Noémi

A tárlatot augusztus 17-ig nézhetik meg Balatonfüreden.

— pintér —

(Egy lakosra százharminc újság jut évente.)
Zsoldos rajzai

módozatok kutatása viszo
keméti Zöldségtermelő K
zet feladata lett, azzal m
menetileg foglalkozunk.
kaptuk új nevünket.

Jelenleg mintegy ezt
dolgozik az intézet, több
hektáron. Dolgozóink kétharmada
fizikai munkás, s csaknem 200 a ku-
Tizenkilencezer négyzetméternyi
tatók és diplomás műszakiak száma.
üvegház és ötezer négyzetméter hol-
landiágy segíti a munkát.

Csak a negyedik ötéves tervben 18
gyümölcs- és 41 dísznövényfajtán-
kat ismerték el. Egynyári virágvető-
magból az országos igény egyharma-
dát fedezzük, törzsültetvényeinkből

veny [illegible]
technikán és a növényvédel
túl fontosak a gépesítési, rakodási
szállítási kutatások is, valamint a
gazdaságossági vizsgálatok.

Cegléd két gyümölcs

Állomásaink közül *Cegléden*
kajszibarack és a szilva nemesítés-

Évszakok

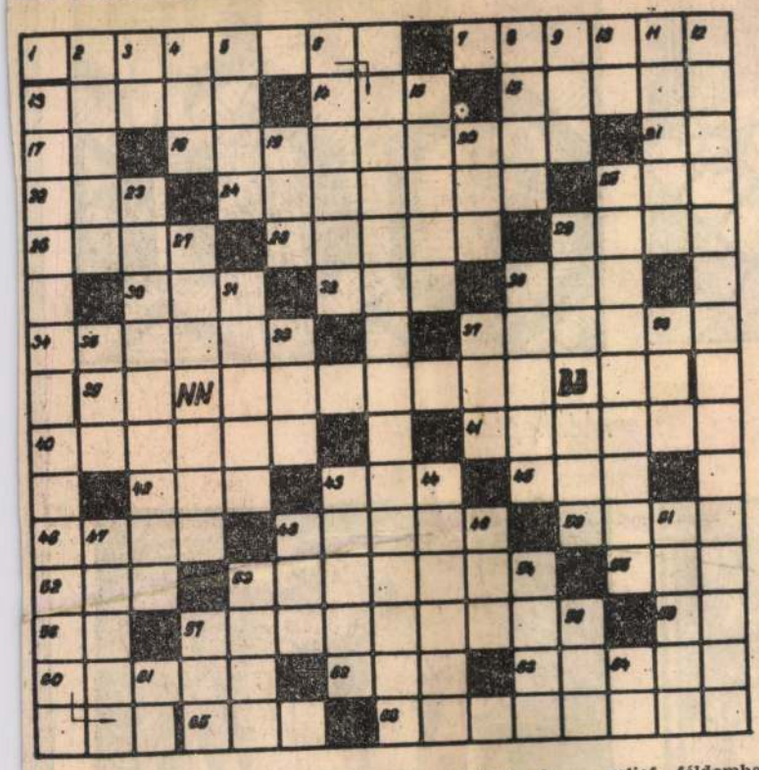

Jékely Zoltán: Évszakok című verséből idézünk.

VÍZSZINTES: 1. Az idézet második része (Zárt betűk: J, A, V, A.). 7. Albánia fővárosa. 13. Jugoszláviai folyó. 14. IHI. 16. A magasabbrendű szervezetekben előforduló fehérje eredetű aminosav. 17. Határozórag ford. 18. Szaglászó. 21. A cink vegyjele. 22. ... par-szoros, a Jávai-tengerben. 24. Ide vitték be a falovat. 25. Zúzdák páratlan betűi. 26. Éleszt, tüzel, ford. 28. Üdítő ital fele, névelővel. 29. Hamisan játszik. 30. Zamata, ford. 32. Nemzetközi Munkaügyi Szervezet angol nevének rövidítése. 33. GSI. 34. Becézett női név. 37. Növelős textilhulladék. 39. Az idézet első része (Zárt betűk: L, S.) 40. Az egyik Pest megyei községbe. 41. ... bágy, vasúti szerencsétlenségről nevezetes község. 42. Kubai, spanyol, osztrák gépkocsik jelzése. 43. Becézett női név, ford. 45. Nitrogén és nobélium vegyjele. 46. Titkon figyeli. 48. Könnyed kis beszélgetés része, névelővel. 50. Ide zárják a sertést. 52. Százötvenegy római számmal. 53. Róma nevezetes pályaudvara. 55. ... rizs, nagyméretű perzsa szőnyeg. 56. EÖ. 57. Olasz szabadsághős. 59. Svéd és belga gépkocsik jelzése. 60. Neves színművész (Dezső). 62. Mázol. 63. A harmadik személy jegyzete. 65. Szuper hatalom. 66. Nem összecsengő verssorokból álló.

FÜGGŐLEGES: 2. ...-Magura, Szlovákiában a Kárpátok része. 3. Rubídium vegyjele. 4. ...-relief, földdombormű. 5. Több részre választ. 6. Nógrád megyei községbe való. 8. ...-berek. 9. Spanyol földrajzi nevekben folyót jelent. 10. Határozott névelő. 11. Világhírű tengeri fürdő a francia Rivierán. 12. Az idézet harmadik része (Zárt betűk: G, O, S.) 13. Az idézet negyedik része (Zárt betűk: A, A, É, I.) 15. Olasz férfinév (+'). 19. Írországi illegális fegyveres szervezet. 20. Kobalt belseje. 23. Kiváló csokoládénk. 25. Lármázott, zsivajgott népiesen. 27. A Nemzeti Múzeum hírlaptárának megszervezője. 29. Vízben puhán csattanó. 31. ... na, a virágok elrendezésének művészete (+'). 33. A karát negyedrésze. 35. EMÁ. 36. Fordított angol világos sör. 37. Osztrák, svéd és belga gépkocsik jelzése. 38. Signoria része. 43. Kárpitos tömítőanyag. 44. Új-guineai, mai nevén. 47. Elmond, kifejt. 48. Levegő közismert idegen neve. 49. Len betűi. 51. Gyalázatos régies formában. 53. A Szovjetunió Távirati ügynöksége. 54. ... nyer, életet nyer. 57. Vidék, táj, hagyomány németül. 58. Ninive egynemű betűi. 61. Felvigyázó, ford. 64. Ural páros betűi.

BEKÜLDENDŐ: Vízszintes 39., 1., függőleges 12., 13. számú sorok megfejtése.

Megfejtési határidő: 1 hét.

AZ ÁPRILIS 9-I REJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSE: Hajós Alfréd. Száz- és ezerkétszáz méteres úszás. Athénben, az első újkori olimpián. Margitszigeti.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Szal
László (2635 Vámosmikola, Dózsa u. 14
Kesztler Erzsébet (1015 Budapest, Don
u. 53.), Németh Ambrusné (2750 Nagyk
rös, Széchenyi tér 13.), Horváth Sánd
(2100 Gödöllő, Dimitrov u. 4.), Maros
János (2045 Törökbálint, Munkácsy
70.), Koblencz József (2721 Pilis, Vörö
marty u. 5.), Gyimesi Péter (2700 Cegl
Rákóczi út 47.), Bakos Dénesné (2747 Tá
tel, Kőrösi u. 46/a.), Szajkó Csaba (2
Cegléd, Köztársaság u. 2.), Pick Julian
(2740 Abony, II., Árpád u. 6.).

GYERMEKREJTVÉNY

Pajtások! Mai rejtvényünkben Eötv
Józsefre emlékezünk, aki 165 éve
1813-ban — született. Eötvös József
és politikus a magyar realista regé
megteremtője, a magyar oktatásügy
közművelődés legnagyobb XIX. száz
alakja volt.

VÍZSZINTES:

**1. Eötvös József legértékesebb regén
1845-ben írta.** 7. Hozzálát, hogy meg
nálja. 8. Karjaival átfogva tart. 10.
gondolkodás szerve. 11. Sokat és mo
iszik. 13. Növelő. 14. Össze vissza
15. Így is mondják a kötényt népie
17. Belül ered! 18. Spenót. 19. Minc
napi élelme. 20. Szorgalmas keresés.
Változó magasságú és erősségű ha
adó jelzőkészülék.

FÜGGŐLEGES:

**1. Eötvös József ezt a regényét
ben írta, amelyet pedagógiai regény
szoktak nevezni.** 2. Szemtelen vála
kat ad. 3. Jó hangulat, névelővel. 4.
szer véve leánynév. 5. Baskíria szé
lye. 6. Az egészség védelmét szol
testtartások és gyakorlatok sajátos r
szere. 9. A mélybe. 12. Sílány bor.
gernek is mondják. 15. Ez viszont fi
vörös borszőlő, belőle készül a ka
ka. 16. Esetleg. 18. Kis Péter! 21. M
nem húz! 22. Félig téli! 23. Sári A
névbetűi.

Pajtások! A megfejtett két regén
met írjátok le egy levelezőlapra és
lis 30-ig küldjétek be a szerkeszté
hez. A helyes megfejtést beküldők r
vesznek az áprilisi jutalomsorsolás

Az április 2-i rejtvényünk helyes
fejtése: Juhász Gyula. Új vallomás.

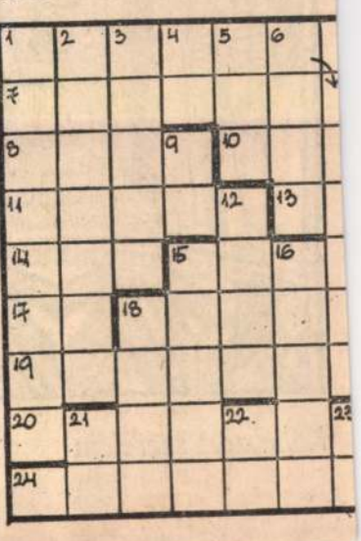

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 APR 2 3
PEST MEGYEI HÍRLAP

Tavaszy Noémi

1021

Regélő lengyel tájak

Krakkói ablakok

Méhkaptárak

Kőbe zárt szerelem

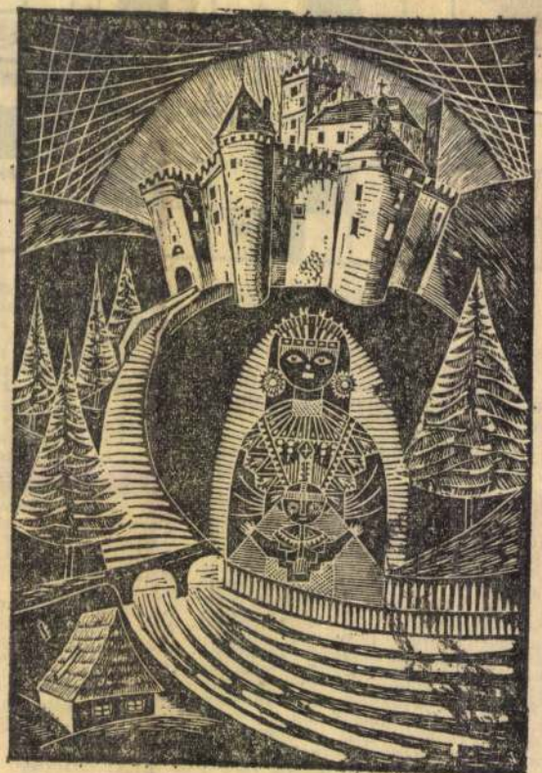

Nedeci legenda

Tavaszy Noémi metszetei

n-e sóval?

külkereskedünk következetlenül, miért ment föl az ára ennek, vagy annak, miért hozták azt a rendeletet, stb. stb. Mintha nem is író—olvasó találkozón, hanem a Fórum adásán lennénk... Ritkán azonban az is előfordul, hogy az olvasók a lap szerkesztésével kapcsolatban használható ötleteket adnak; amennyiben már az elején nem térünk mellékvágányra.

G. A.: — Alighanem ilyen mellékvágánynak számít az úgyszólván elkerülhetetlen intimpistáskodás is.

Sz. Gy.: — Minthogy a közönség legtöbbször kivezényeltekből és sznobokból áll, ez elkerülhetetlen.

J. M.: — Akárcsak az, hogy a szerkesztőség belső ügyeit firtassák, hogy számon kérjék, hogy X. miért ír mostanában kevesebbet vagy hogy miért nem foglalkoztatjuk következetesen Y-t, hogy csak a legenyhébbeket említsem ...

P. G.: — Általánosságban azt lehetne mondani, hogy az írásainkat ismerők más kérdések iránt érdeklődnek, mint azok, akik épp csak a nevün[illegible] A műveket isme-

A tálto

A magyar népmesék mon
Lőrincz L. László forgatókön
műsor főszereplője Juhász Já
Sárosi Gábor. A tv-játék op

KÖNYVESPOLC

Elhisze

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 JAN 29
SOMOGYI NÉPLAP

Tavaszy Noémi

1021

Ady-versillusztráció. Tavaszy Noémi linómetszete.

nisztériumot és a zenepedagógusokat egyaránt. Had
meg e helyen is a Magyar Népköztársaság Művés
nak megértő támogatását, mely lehetővé tette, hog
emelkedő írásait méltó honoráriumban részesíthes

Egy személyes élményem is ide kívánkozik. Egy
szervezeti küldöttséggel Bulgáriában jártunk, ahol
közben a modern opera zenei kifejezési eszközeir
A társaságomban levő külföldi küldöttek alig leple
ték: ebben a témában meglehetősen járatlanok. Ép
som előtt került asztalomra a Parlandónak az a
a dodekafon zenével foglalkozott, s ezt érdeklődé
nulmányoztam. Igen nagy sikerem volt, mikor e c
zett ismereteim alapján „értő módjára" szólhattam
Lám, így járult hozzá a Parlando a főtitkár szak
képzéséhez.

Ha végigtekintjük a húsz évfolyam cikkeit, t
ennek a valóságos zenepedagógiai kézikönyvtárnak
győződésünk, hogy nélkülük lényegesen szegényebb
gyar zenepedagógia irodalma, de az egész zenepeda
nökségünk nevében mondok köszönetet a lap mu
szerkesztő bizottságának áldozatos munkájukért, s
erőt, jó egészséget a következő húsz esztendő szép
ellátásához.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 SEP

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Tavaszy Noémi

1021

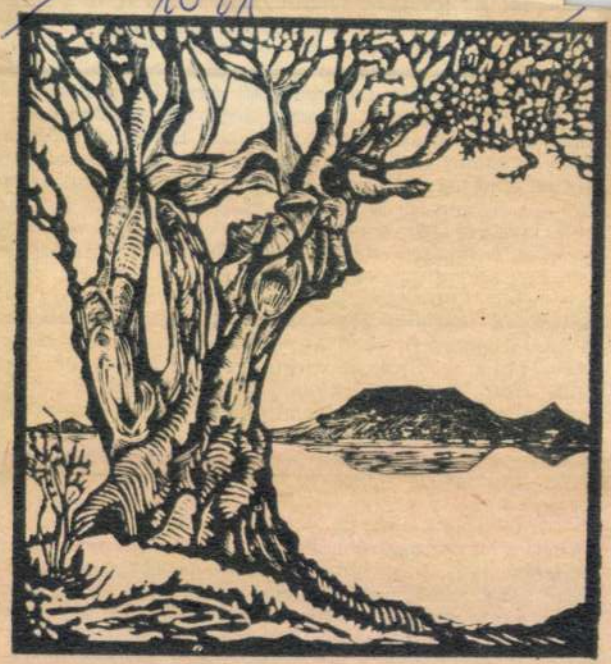

Tavaszy Noémi metszete

rekt megközelítés után számjeggyel, osztá
(Vagyis: számomra *ennyit ért* a szóban forg
sása és a feladatlapok kitöltése után a tanul
kezik. A sorrendben utolsó tesztlap ugyanis
s az újbóli osztályoztatással azt kívánjuk m
élmény a befogadóban, s ha él — most m
értékes művek ismeretében — milyen változás zajlik le a regények szubjektíve tükröződő értékdimenzióiban.

*

A most vázolt kutatási szempontok és feladatok a teljes programnak csupán a lineáris vázát adják, de természetesen itt is — akárcsak vizsgálódásunk első fázisában — szükséges lesz a különböző információ-tartalmak összefüggéseinek figyelembe vétele is.

Kísérletünk olvastatási szakaszának félidejében természetesen még nem számolhatunk be semmiféle eredményről. Számos sejtett vagy éppen nem várt problémával kell még szembenéznünk. Egyelőre be kell érnünk annak a reménynek a sejtetésével, hogy a kutatás eredményei — legalábbis egy részük — alkalmasak lesznek arra, hogy pedagógusok és könyvtárosok *a mindennapok gyakorlatában* fel tudják őket használni.

Dr. Monostori Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 11
KÖNYVTÁROS

Tarrasy Noémi

nézőpontra összpontosítjuk figyelmünket. A műbefogadás problematikájára. Ebből következik, hogy a kísérleti alanyok száma csupán huszonöt, viszont alaposan elő-

1021

zy Noémi grafikáiből és Ady-illusztrációiból: A néma madarak (felső k
Az öreg Kunné (alsó kép) (Cikkünket lásd a 688. oldalon)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 11
KÖNYVTÁROS

Tavaszy Noémi

1021

avatkozáshoz. Ő viszont szívesen ... déseimre. („Név, mun- ... ők *alma*, megért, re-

1970 JUL 2 5
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

világot?

— Tudom, ilyen is van. De nem gondolja, hogy az embernek vannak olyan magánügyei, melyek nem valók a nyilvánosság elé?

— Itt essek össze a röhögéstől? — kuncog a fiú —, vagy majd fönn a buszon? Már csak a pedagógiai duma hiányzik. Persze, kinek dumája van, kinek egy jó bigéje. De maga már öreg krapek és megmondhatom...

De megfoszt fejtegetésének záró gondolatától. Fölugornak a befutó buszra.

EGY ORVOS BESZÁMOL

A korai nemi érés napjaink egyik leggyakrabban emlegetett jelensége. A 12—13 éves gyermeket már megrázza bontakozó nemisége tudata és sok félreérthetetlen testi bizonysága. A társadalom jórészt azonban még mindig gügyög hozzájuk. Vagy rájuk szól a buszmegállóban. Pedig nem egyszerűen az illem kérdéséről van itt szó.

Dr. Aszódi Imre miskolci orvos közzétette a közelmúltban három és fél év alatt szerzett tapasztalatait. Nőgyógyászati szakrendelésükön ez idő során 454 olyan nő jelent meg, aki a 15—17 éves korosztályokhoz tartozott. Közülük 100 volt a férjezett, 160 volt a vir-

Az apa fölocsúdva elég gyorsan döntött.

— Debrecenbe utazol kereszt-apádékhoz. Ott szülsz. A fiút nem értesíted. Se apának, se tartásdíj-keresőnek nem kell nekünk. Anyád és én örökbefogadjuk a gyereket. Akkor kapod vissza, ha kenyered lesz és férjed lesz, aki ezzel az előzménnyel is vállal.

Így történt. A diáklány ezt a tanévet egyik tiszántúli iskolában fejezte be. Kitűnően érettségizett. Sikeresen felvételizett a főiskolán. A baba már jár és a nagyapját szólítja papának.

De hány bonyodalom szendereg még az elintézettnek vélt ügyben?

INTERJÚ A TANÁRNŐVEL

Belvárosi gimnázium tanárnője. Negyvenéves lehet. Az a típus, amelyikbe beleszeretnek fiúdiákjai. Elmondom a szakközépiskolás lány kalandját a futballistával. Sem csodálkozást, sem asszociációt nem vált ki belőle az eset.

— Az iskola fölkészíti a gyermeket a nemi éréssel kapcsolatos változásokra? — kérdem.

Pedánsan bólint.

— A biológiai és osztályfőnökórákon beszélünk ezekről a kérdésekről.

Rögtön hozzáteszi, hogy legszívesebben az iskolaorvosokra bíznák ezt a munkát. Miért? Hát.. belepirul.

— És a saját gyermekének tájékoztatását?

Fölhörpint egy pohár Cólát, hogy elodázza a választ. Majd:

— Tizenhat éves volt a fiam amikor nagy komolyan elkezdtem felvilágosítani. Ő hallgatott valameddig, aztán fölénnyel közölte mindezt olvasta már a Fritz Kahnban.

— Vagyis az iskolai és az otthoni felvilágosítást is megelőzi valami más?

Nem válaszol. Inkább csak el gondolkodik a kérdésen. És az mondja:

— Egyszer a harmadikos lányok kifejtették nekem, hogy nem járhatnak a korban hozzájuk ill. húsz-, huszonegy éves fiúkkal. Azok már mindent akarnak. A tizenhat—tizenhét éves diákpajtásoknak viszont még nincsenek ilyen igényeik.

— Tehát? — nézek rá.

— Az isten tudja, hogy áll ez a

1021

Tavaszy Noémi rajza

ÉLET ÉS IRODALOM

15

Tavaszy Noémi

hányzás sz
rossz a
akik kedve
dohányárut
nem tudna
szokni a d
zásról. S
fordultak
lam emberek,
akik mondták és
fogadták, hogy az
utolsó csomaggal
vették és másnap
új életet kezde-
nek, de igen kevés-
nek sikerül ez.

csúsit is. Belátom,
ha valaki ízig-
vérig antiszmog
kellemetlen neki
az olyan társaság,
amely szinte „fel-
füstöli".

és kiegyensúlyo-
zottabbnak érzem
magam. Szemé-
lyes észrevétel:
Svájcban a nők
tartózkodnak az
utcai dohányzás-
tól.

Kovács Mária takarító: Nálunk a családban egyedül a bátyám dohányos. Másutt — tudom — túlsúlyban vannak a dohányosok. Ők azok, akik legtöbbet szemetelnek, hamuznak, füstölnek, koszítanak. Vonaton vagyok takarító, félek szóvátenni, ha látom, hogy tilosban dohányoznak. Letorkolják a figyelmeztetőt.

Tóth Sándor a szombathelyi utasellátó vezetője: Saját kezdeményezésre a nemdohányzók védelmében két hónapja bevezettük a pályaudvari étteremben a „füsttelen" ebédeltetést: délután 2 óráig nincs dohányzás. Az étkezők száma azóta megnőtt.

Várallai Sándorné kooperátor, szombathelyi REMIX: Húsz éve dohányzom, rövidebb kihagyásokkal. Amikor például gyermeket vártam: akkor még a férjemnek is abba kellett hagynia a dohányzást, mivel nem bírtam elviselni a cigarettafüstöt. Bárcsak tudnék leszokni! Sajnos nem tudok meglenni nélküle.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG - 6
VAS NÉPE

Tavaszy Noémi

a földre egy megkésett
gyehenna-napsugár . . .

1021

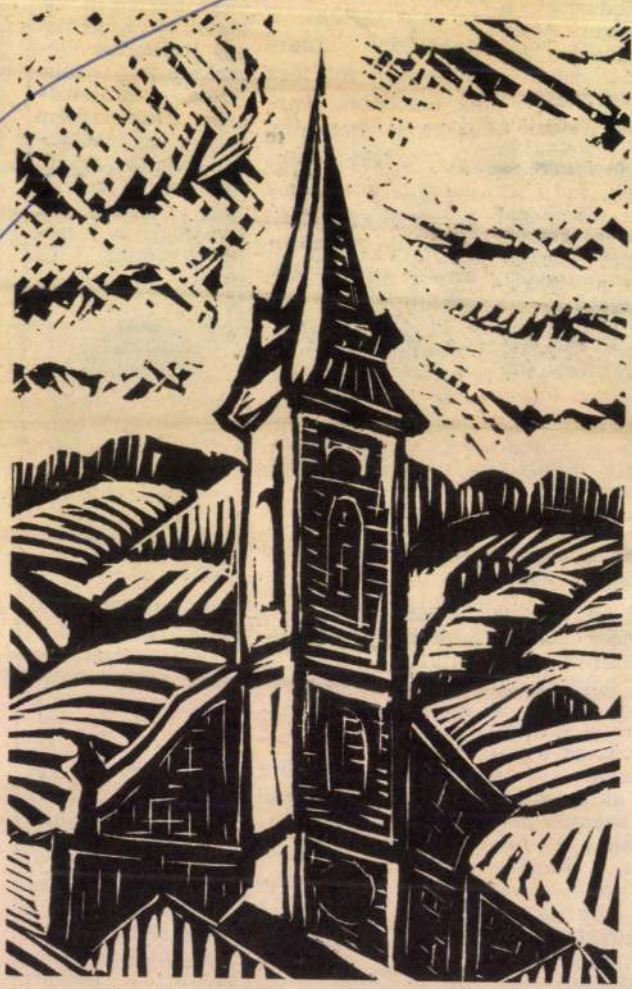

Tavaszy Noémi: Székely falu.

…nkaversenyt
…nt törvénye
…k alkotó ré

Az állampol
…hetőségekkel
…rítéka például
…bb mint
…unkás vitatta
…asági tervet,
…zázezren te
…ozzákapcsolód… javaslatukat.
Vagy egy másik példa: 1975-
…en másfélmillió dolgozó —
… foglalkoztatottak 29 száza-
…éka tett javaslatot a techno-
…ógia javítására, hatékonyabb
…nyagfelhasználásra, a munka-
…módszerek egyszerűsítésére.
Minden ötödik újító fiatal volt.

(BUDAPRESS—PANORAMA)

Eső a világűrből

Hosszú ideig úgy tartották, hogy az eső a földi víz körforgásának egyik láncszeme. Kiderült azonban, hogy a pára egy része az atmoszféra legfelsőbb rétegeiből származik. A Nap által kibocsátott, folyamatosan áramló protonok a földi atmoszférát elérve összeütköznek a szabad elektronokkal és velük hidrogénatomokat képeznek. Vagyis, reakcióba lépnek a légkör oxigénjének atomjaival is. S létrejön a „kozmikus" víz.

…gyon több régi harcosa; *Mályi Vilmos, Szabó János, Chrapán Jánosné.* Az ő szemük előtt újra megjelent a mártír Bagi Ilona. Az őt alakító fiatal lány anélkül, hogy tudott volna róla, igazi Bagi Ilona lett. Nem a néhol hintázó hangsúlyok, a tisztán érthető szöveg tette, hogy nem csak ő, mi is elhittük: ő Bagi Ilona. A keretjáték csak arra adott módot, hogy életének néhány fontosabb eseményét megismerjük. De ezeket nagyszerűen választották ki. Mert magyarázat nélkül is mindent megértettünk. S amire kevesen számíthattak — mert nem is ez volt a cél — voltak az előadásnak már-már művészi értékkel bíró pillanatai. Egy fiú, a rég nem létező zománcüzemről beszélt. Szavai nyomán látni lehetett a füstöt, amely munkások tucatjainak tüdejét roncsolta szét.

Amikor az előadás végén meghajoltak az alkalmi „színészek", a közönség tapsa nem csak nekik szólt, hanem a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csepel

Tavaszy Noémi

1021

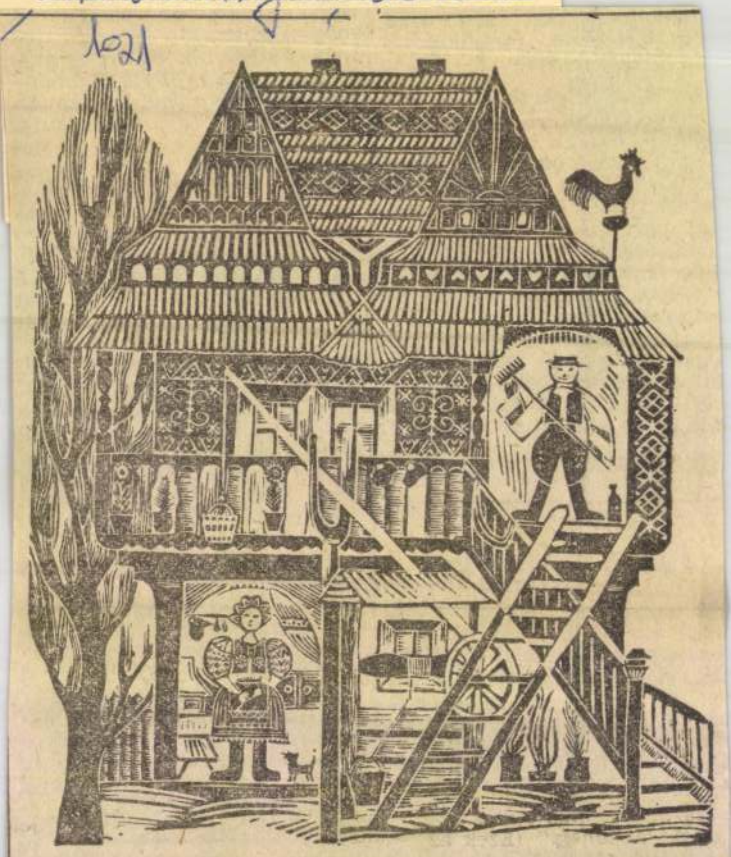

Szlovák ház (Tavaszy Noémi linómetszete)

... elő ragcsáló állat. 23. Megámlálhatatlan. 26. Szovjet gépkocsik mzetközi betűjele.

Pajtások! A vastag betűkkel szedett rok megfejtését írjátok le egy levelezőora, és július 1-ig küldjétek be a szersztőséghez. A helyes megfejtők részt sznek a júniusi jutalomsorsolásban.

A június 4-i rejtvényünk helyes megtése: Gertrud. Petur. Melinda. Ottó.

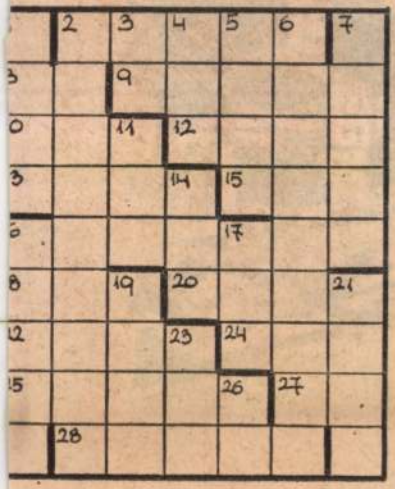

... forúma. 19.43: Népszerű muzsika. világhírű előadók. 20.46: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. 20.56: Verdi: Rigoletto. Közben: 22.30: Hírek. 23.08: Az Electric Circus együttes játszik. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.08: Hilde Güden és Nicolai Gedda énekel. 8.38: Nagy siker volt! 10.24: Új zenei újság. 10.59: Csak fiataloknak! 12.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 12.10: Világirodalmi matiné. 12.59: Händel- és Beethoven-művek. 14.56: Műsorismertetés. 15.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 15.08: Balladáink világa. 15.31: Részletek Wagner zenedrámájából. 16.30: Kis magyar néprajz. 16.35: Művészlemezek. 17.45: Szelestey Lajos riportja. 18.00: Hírek. 18.03: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Közben: 18.48: A magyar szépprózа századai. 19.43: Hírek. 19.46: Gwyneth Jones énekel. 20.07: Bemutatjuk új kóruslemezünket. 20.41: Rádiószínház. 21.29: Hangfelvételek felsőfokon. 22.36: Magyar zeneszerzők. 23.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 23.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

9.03: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.). 9.10: Hírek. 9.15: Formák. Belga filmsorozat. 12. rész: Formázás (ism.). 9.35: Zsebtévé (ism.). 10.00: Koldus és királyfi. Magyarul beszélő csehszlovák játékfilm. 1. rész: A király halála (ism.). 11.10: Óvodások filmműsora. Kisfilm-

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét... 20.30: Hírek. 20.33: Töltsön egy órát kedvenceivel! 21.33: Rise Stevens és Nelson Eddy Oscar Strauss: A csokoládékatona című operettjéből énekel. 21.55: Muzsikáló kikötők. 22.30: Hírek. 22.33: Derűre is derű. 23.03: Nótacsokor. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.

3. MŰSOR

14.00: Hírek. 14.03: Műsorismertetés. 14.05: Magyar zeneszerzők. 14.23: A fegyverkovács. Részletek Lortzing operájából. 15.07: Utolsó kísérlet. 16.00: Hírek. 16.03: Műsorajánlat. 16.07: Új lemezeinkből. 17.10: Huszonöt perc beat. 17.35: Láttuk, hallottuk. 18.00: A világgazdaság hírei. 18.05: A Zsebrádiószínház bemutatója. 18.30: XVIII. századi muzsika. 19.15: Gitárral angolul. 19.30: Hírek. 19.33: Hangfelvételek felső fokon. 20.32: A Rádiószínház bemutatója. 22.30: A hét zeneműve. 23.00: Hírek. Időjárás-jelentés.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUN 25

PEST MEGYEI HÍRLAP

Tavaszy Noémi

Mostar 1921

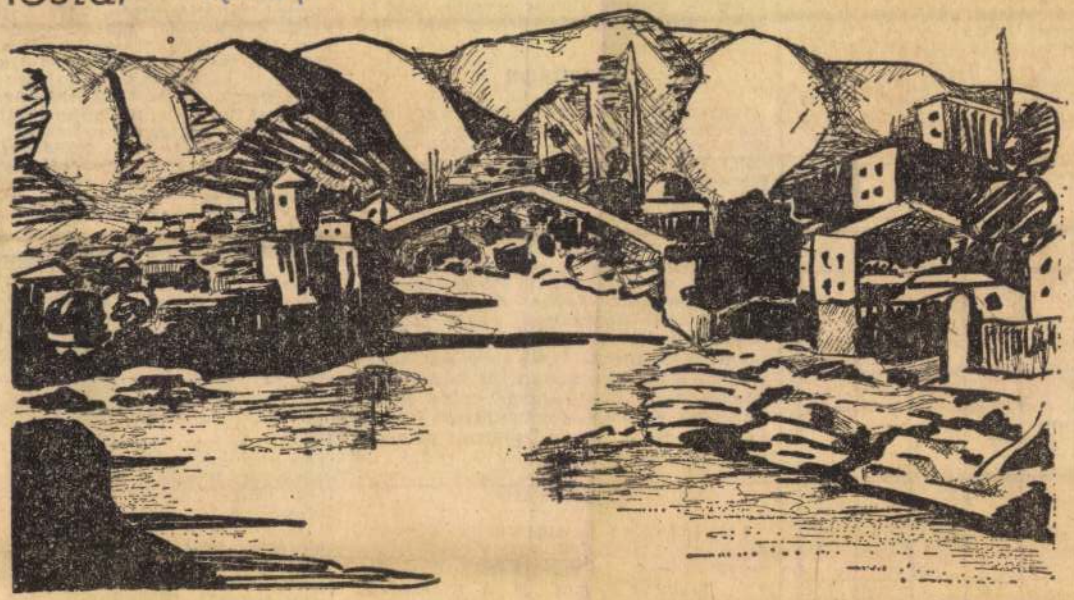

Tavaszy Noémi tusrajza

mesélte, hogy a rácsokat, a reszes sorbanállást, a kimért kosztot és a kimért hangot, a megszabott munkát és a mindennapokat, hamar meg lehet szokni. A rácsokat is. A világ hiányzik, a mindig változatos, és hiányzik a másik ember, aki arra vállalkozik, hogy őt akarja befogadni. Hiányzik. Eléggé?

Nyitott kapuk

V. L. 41 éves, háromszor elvált és négyszer nősült, egy fia az első házasságából, meghalt, az is lehet: baleset következtében, s az is, hogy szándékosan ugrott vízbe. A harmadik házasságából származó lány után két évig nem fizetett gyermektartást. Vonni nem lehetett miből, hiszen állandó munkahelye, biztos jövedelme nem volt. A valóságban állandó lakása sem; szívességből hagyták bejelentkezni. V. L. öt részletben 11 évet töltött börtönben. Jelenlegi tartózkodási helye: valószínűleg már egy vizsgálati cella.

Magyarországon az utóbbi 15 év átlagában megközelítőleg 60 ezer embert ítéltek börtönbüntetésre. Ez annyit tesz, hogy *naponta 165 bűncselekmény történik hazánkban.* Némi viszonyításul: a hazánkkal csaknem azonos lakosságszámú *Nagy-New Yorkban* (elővárosokkal együtt) *naponta 798 gyilkosságot, betörést, nemi erőszakot, utcai rablást követnek el.* S egy földrajzilag közelebbi adat: a közbiztonságáról híres *Ausztriában az évi bűncselekmények száma meghaladja a 95 ezret.* De maradjunk a magunk portáján. A hazánkban elítéltek *40 százaléka nem először áll*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL 2

PEST MEGYEI HÍRLAP

Tavaszy Noémi

z Adriától Belgrádig

1021

Hercegovina

Tavaszy Noémi linómetszete

nincs ebben semmi mondvacsinált. Arról van szó, hogy a kétkezi mun-

SPORT

A világbajnokságról jelentjük

Magyarország ma Olaszország ellen próbál szerencsét — Csak a kapust nem jelölte ki Baróti — Pusztai és Fazekas a kezdő 11-ben — Bearzot nem változtat

A vasárnapi és hétfői játékszünet után nyolc csapat kedden ismét pályára lép. Forduló következik az első és második csoportban, újabb döntő bizonyítási lehetőség áll a magyar csapat előtt is.

A magyar válogatott a még mindig örömmámorban úszó Olaszország ellen lép ma a mar del platai stadion gyepszőnyegére. Olaszország első mérkőzésén két ponthoz jutott Franciaországgal szemben, s a siker egyszeriben megváltoztatta az együttes körüli hangulatot. Jól tudott, hogy a vb-rajt előtt a legkülönbözőbb hírek keringtek az olaszok házatájáról. Széthúzás, meg nem értés, bojkott, kétségbeejtő morális helyzet — ezt harsogta mindenki. Aztán 0:1-ről 2:1-re legyőzték Franciaországot és egyszeriben azt hirdetik, hogy náluk minden példás...

A keddi ellenfél táborában a sok lelkendező között Enzo Bearzot szövetségi kapitány próbál hideg fejjel gondolkodni:

— Túlságosan örülünk a franciák elleni győzelemnek, és sokan nem tartanak Magyarországtól — mondotta. — Félek. A túlzott optimizmus már nem egyszer hozott kellemetlen meglepetést.

— Nem mondhatom, hogy boldogtalan lettem azért, mert Törőcsiket és Nyilasit kiállították és nem játszhatnak ellenünk — folytatta Bearzot. A magyarok kitűnő játékosokkal rendelkeznek talán pillanatnyilag Martos jobban tudja majd támogatni. Ugyanilyen indoklással játszik Csapó a középpálya jobb oldalán és lesz jobbszélső Pusztai, a középcsatár pedig Fazekas.

A magyar válogatott tehát kedden délután, magyar idő szerint 17.45-kor a Mar del platai stadionban az alábbi összeállításban kezdi meg az Olaszország elleni mérkőzését: **Gujdár vagy Mészáros — Martos, Kocsis, Kereki, Tóth J. — Csapó, Pintér, Zombori — Pusztai, Fazekas, Nagy L.**

Bettega, az olaszok 27 éves, 185 centi magas, 80 kiló súlyú csatára. A Juventus játékosa ellen ma nehéz dolga lehet védelmünknek.

A mérkőzés játékvezetője az uruguayi Barreto, segítőtársai: Biwersi (nyugatnémet) és Gordon (skót).

Barreto, a mérkőzés játékvezetője.

A magyar csapat hétfői, második programja délután városnézés volt.

Az olaszok csapata: Zoff — Gentile, Bellugi, Scirea, Cabrini — Tardelli, Benetti, Antognoni — Causio, Rossi, Bettega.

Mai további mérkőzések: Argentina—Franciaország, Lengyelország—Tunézia, Mexikó—NSZK.

Ma a képernyőn

Budapest, 17.35: Olaszország—Magyarország, **23.00:** Argentína—Franciaország.

Graz 1-es 17.35: Olaszország—Magyarország, **20.35:** Mexikó—NSZK, **23.10:** Argentína—Franciaország.

Röplabda

Június 1-én 14.30 órára tűzte ki az MRSz Dunaújvárosba a Dunaújvárosi Kohász—Spartacus-Styl MNK férfi mérkőzést. A kitűzött időpontban azonban csak a játékvezetők és a szombat-

A mérkőzést könnyen nyerte a hazai csapat. — **Jók:** Hömöstrei, Dancs, Kereszturi, illetve Lőrinczné, Horváth M.

★

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN – 6
VAS NÉPE
Tavaszy Noémi grafikusművész

1071

Kőszeg — Tavaszy Noémi képein

Magyar tájak címmel grafikai sorozatokat készít Tavaszy Noémi. Megismerte, megörökítette a Balaton vidékét, a somogyi részeket. Szoros szálak fűzik Vas megyéhez is. Celldömölkön, Jánosházán, Kőszegszerdahelyen volt már kiállítása. Ahol járt, vázlatokat is készített, újabb sorozatok alapjait. Celldömölkről őriz 10 metszetet. Tavaly nyáron Kőszeg és Velem hangulata ragadta meg. Színes olajpasztel képeit június elején elhozta Kőszegre, hadd lássák, hadd értékeljék azok, akikhez legjobban kötődik, táj, épület, emlék — a kőszegiek.

— Az emberek, a tájak, a népi hagyományok érdekelnek legjobban. Külföldi meghívásokat, ösztöndíjakat kaptam, hogy grafikai sorozatokat készítsek élményeimről. Csehszlovákiában, Lengyelországban és Jugoszláviában többször is jártam. A lengyel sorozatot a celldömölkiek tavaly láthatták. Ha külföldi kiállításra hívnak, viszem a magyar tájak anyagát is. Újvidéken, Pozsonyban, Lublinban mutattam be képeimet legutóbb. A tájak mellett egyre inkább a népművészeti emlékek foglalkoztatnak. Hiszem, hogy a népművészet megőrzésének egyik módja a művészi megörökítés. Irodalmi arcképcsarnok rajzolására is a külföldi utak késztettek. A szomszéd népek nagy alkotóiról is vannak képeim — mondta törekvéseiről Tavaszy Noémi.

A kőszegi képeket a Jurisics Művelődési Központban láthatták először az érdeklődők. Még nem kerültek nyilvánosságra a velemi rajzok. Celldömölkre és Velembe még visszatér a művésznő, hogy jobban megismerje a vidéket, több ismeretséget kössön embereivel.

A városhaza udvara.

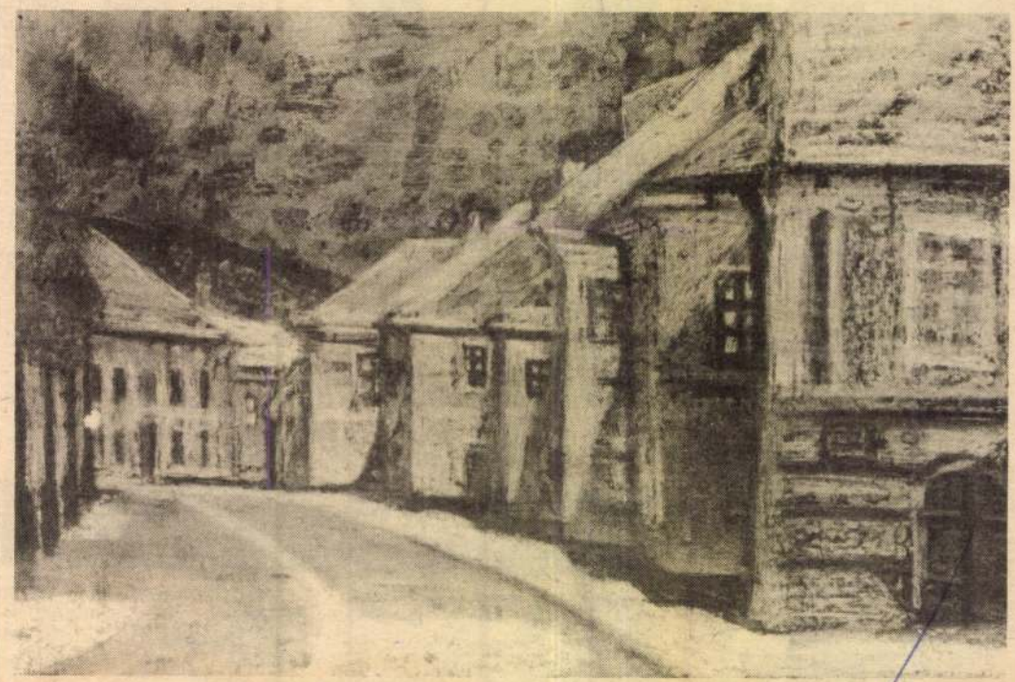

A Rajnis utcai fűrészfogas házak.

b. r.
foto: H. L.

lesztési lehetőségeink be
roltak, így az elvtársak
is sürgetett beruházá
(soproni vízmű stb.) ne
het előbbre hozni. Na
fontos hogy meglévő jav
kal okosan és felelőss
gazdálkodjunk, ezért mi
kinek jól, pontosan és b
letesen kell dolgoznia.

A résztvevők által jelzett kisebb-nagyobb fogyatékosságok eredőjére rámutatva Háry Béla így folytatta:

— Csak akkor léphetünk előbbre, ha a vezetés hibái csökkennek és az állampolgárok fegyelme erősödik. Megyénkben évente 6—7 száza-

gon- és Gépgyárba látogattak, ahol *Bangha László*, a gyári pártbizottság titkára fogadta és tájékoztatta őket a nagyvállalat politikai és gazdasági életéről. A látogatás befejezéseként a vendégek megtekintették a motor- és hátsóhíd gyáregységeket.

N. M.

épekkel

— *Ez a gép alkalmas arra* — említi *Tibold László*, a Szigetközi Agráripari Egyesülés osztályvezetője —, *hogy gyorsan elvégezze a talajmintavételt, és pontosan meghatározható legyen a tápanyagpótlás mértéke. Naponta 500 hektárról vesz mintát a gép. Ilyen teljesítményű automatikus*

idén megvizsgálják az agráripari egyesülés gyepterületeinek tápanyagmennyiségét is, akkor elmondhatjuk, hogy valóban jó szolgálatot végez ez az eszköz. Tibold László elmondja még, hogy ha a gép teljesítménye lehetővé teszi, akkor szívesen átadják a megye más gazdaságainak is. *Szabó Károly*, a dunaszegi téesz elnöke így vélekedik a talajmintavevő gépről, munkájának értékéről:

— *A bőséges terméshozamok elérése elképzelhetetlen a pontos és szakszerű talajmintavétel nélkül. A talajerőpótlás ugyancsak ennek a*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Tavaszy Noémi festő- és grafikusművész
1978 SEP 2

1021

Tavaszy Noémi tárlata

A soproni Liszt Ferenc Művelődési Központ kiállítást rendezett *Tavaszy Noémi* grafikus és festőművész Lengyelország című anyagából.

Tavaszy Noémi szegény sorból indult a negyvenes években. Kemény akarattal telített elszántsága átsegítette a megpróbáltatásokon, így jutott el a művészi kifejezés lehetőségéhez. Kezdetben exlibriseket készített, majd újságokban, folyóiratokban megjelenő irodalmi illusztrációk következtek. Aztán az utazás élményeit megörökítő olajpasztellek, linóleummetszetek jöttek.

A művész nem csupán élményeket akar megörökíteni a külországok ihlette képeken; a népek barátságát, összetartozását hirdeti. Ezt fejezi ki a cseh, balkáni, erdélyi és a hazai útiképsorozat is.

Tavaszy Noémi képeinek szemlélésekor különös, olykor varázsos hangulatot érezhetünk. A népmesék hatására készült színes tusrajzokon játékosan futnak egybe a vonalak és színek. A lengyel irodalmi alkotások világa is megelevenedik a kiállításon Reymont, Sienkiewicz illusztrációk formájában.

H. L.

A ZALA BÚ
ÚJ GYÁRTMÁNYCSALÁDDAL

AZ ÚJ BÚTORCSALÁDHOZ TARTOZIK

A Zsazsa lakószoba

A garnitúra 370 cm széles, 216 cm magas, négy elemes szekrénysorból, két telekárpitozott, bolygókerekes fotelből és egy kétszemélyes rekamiéból áll és dohányzóasztallal egészíti ki. Az ágyneműtartós rekamié és a fotelok több színű szövettel készülnek. A garnitúra egyaránt alkalmas nappali szobák, valamint hálószobák berendezésére.

HA MODERN, KÉNYELMES BÚTORRAL AKARJA OTTHONOSSÁ TENNI LAKÁSÁT, VÁSÁROLJA A ZALA BÚTORGYÁR ÚJ TERMÉKÉT:

A Zsazsa lakószobát

AMELY MAGAS ESZTÉTIKAI IGÉNYEKET ELÉGÍT KI.

MEGVÁSÁROLHATÓ SZEPTEMBER 1-TŐL
A DOMUS ÁRUHÁZAKBAN
ÉS AZ ORSZÁG VALAMENNYI BÚTORBOLTJÁBAN.

KORSZERŰ LAKÁSÁT RENDEZZE BE KORSZERŰ BÚTORRAL!

(606)

Nyugdíjas házaspár keres két kisebb helyiséget olyan villában ahol a villa, és ha van hozzá szőlő — gondozását vállalná a lakásért. Levelet: „Nyugdíjas", jeligére a Lapkiadóba.

Állást keres járművillamossági-szerelő, középiskolai végzettséggel, 4 éves gyakorlattal. Molnár József, Révfülöp, Füredi u. 46.

Másnaponként napi 4 órára (hétvége szabad) keresünk idős édesanyánk mellé kisegítő gondozót. Érdeklődés: hétvégén Veszprém, Stromfeld u. 9/C. I. 1. Pethő.

Drótszőrű német vizsla kiskutyák törzskönyvi előjegyzéssel eladók. Csopak, Kossuth u. 103. Vigh.

Falazókő, betonkő eladó. Cseh, Balatonalmádi, Kisberényi u. 15/b.

Új AKAI 4000 DS magnetofon eladó. Tarsó, Veszprém, Halle u. 5/F.

Piros heverők, fotelok eladók. Veszprém, Halle u. 9/C. I. 3.

Szőlőoltványok: Csaba-

Eladó egyesnek bekocsizott 28 hónapos félnehéz herélt csikó. Tótvázsony Fő u. 28.

16 darab anyabirka eladó. Nagytevel, Kossuth u. 8.

Jó állapotban lévő henger alakú mosógép és sötét hármasszekrény eladó. Veszprém, Szigethy J. u. 24.

Eladó egy db újtípusú modern konyhaszekrény, és 1 db 5000 kalóriás „Gemenc" olajkályha még jótállással. Érdeklődni egész nap Ajkarendek, Kossuth u. 59.

Kárpitosmunka készítését, javítását, átalakítását rövid határidőre vállalok. Unger Zoltán, Padragkút, Petőfi út 80.

HÁZASSÁG

35 éves, 160 magas legényember megismerkedne korban hozzáillő leánnyal, elvált vagy özvegy asszonnyal, gyermek nem

Köszönetnyilvánítás

Megtört szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik drága halottunk,

HÁZY JÁNOSNÉ

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család Ajka.

(501)

Halálozási értesítés

Minden külön értesítés helyett tudatjuk mindazokkal, akik tisztelték, szerették, hogy

JAKABOS DÉNES

nyug. isk. igazgató 1977. augusztus 12-én elhunyt. Kívánságára az alsópáhoki temetőben augusztus 13-án helyeztük nyugalomra. A gyászoló család Keszthely.

(500)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 AUG 18

NAPLÓ /VESZPRÉM/

Tavaszy Noémi

1021

A Proletárfiú verse

Az én menyasszonyom

Ady Endre – Tavaszy Noémi grafikáin

„Mindenkinek van egy Adyja..." *Tavaszy Noémi* talán valójában hozzátette, talán a képzeletem toldotta meg az apró mozdulattal nyomatékosítva: „... és ez az én Adym".

Közelébb lépek a grafikusnő Ady-sorozatához. Közben arra gondolok, hogy íme a lehetőség: a Balatonalmádiban kiállított huszonnégy linómetszet talán egybevetésre késztet, szembesít az én Ady-képemmel. A mindannyiunkban elő Adyval, aki — én bevallom — kibámul erre a centenáriumi görcsös igyekezetre, nagyon szemére húzza a kalapját és nagyon mélyen hallgat. Legalábbis bennem. Olyan idők okán, amikről ő írta volt A Halottak élén kötetében: „... vigyázók, hiába vigyázunk, mert újra és újra leesik a sárba az Emberek arca".

De Tavaszy Noémi Adyja nem hallgat, nem takarja el szemeit. Több linónyomatról a költő világvevő tekintete keresi az enyémet. Különös. Itt megfordulni látszik ama wittgensteini megállapítás, hogy „... amiről nem beszélhetünk, arról hallgatni kell." Az Ady-szemek gyakori feltűnése. A kiállítás anyagát is mintha ez fogná össze. S itt közös a kiindulási pont, itt már kifordulhatok a filozófusi gondolatból: amiről nem hallgathatunk, arról beszélnünk kell.

Persze a közös kiindulópont ellenére Tavaszy Noémi anyagához való kritikai közelét a természetes, mégha nem is a képzőművészeti bírálat zsargonjában szólunk.

A kiállítás 24 Ady-vers grafikai átültetése. Reprezentatív válogatás, semmi nem maradt ki, ami az Ady-líra problémaköreit érinti. Milyen hát Tavaszy Noémi Adyja?

Sajátos és tényleg szuverén látásmód. Még a pátoszosabb verseket is racionális egyszerűsítésekkel oldja meg a grafikus, ami persze nemcsak erény, hanem kudarc is lehet. Például Az öreg Kunné című lapja hűvös, tartózkodó előadásmódjából — nekem — hiányzik az „Ölni szeretne..." feszültsége. Tavaszy Noémi nem csap be. „Mindenkinek van egy Adyja..." — s ezúttal „csak" a halál látványává szelidült az öreg Kunné „osztálydühös" balladája.

Eféle egyszerűsítésekkel elég gyakran találkozunk, de ez nem jelenti minden esetben azt, hogy Tavaszy Noémi „olcsón adná" Ady Endre műveit. Erre éppen egy másik verse a példa, ugyancsak közismert. A proletárfiú verse. Ez sem „szóról-szóra" az Ady-vers grafikai másolata. Mégis tanúi lehetünk, hogy a klasszikus szerkesztési rend hogyan emelkedik látomássá: szegődik a vers-gondolat méltó társává a grafikai.

Néhány megoldásával vitázhatnék, némely lapját máris szeretem. Egy bizonyos: Tavaszy Noémi linóleum-sorozatát a mesterség tudása, a művész élettapasztalatai (a külváros világa csakúgy megélt élet számára, mint a paraszti sors — Párizs, Erdély és a Bakony egyáltalán nem idegen terek neki) és az Ady-líra alapos ismerete eredményeként kell felfognunk.

Mindenkinek van egy Adyja. Tavaszy Noémi megmutatta grafikáin az övét. Talán, hogy tünődjünk, nem is a centenárium kedvéért, a mi Adynkon...? **Botár Attila**

Az öreg Kunné

Ára: 6,— Ft

HU ISSN 0450-7886

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
KÖNYVTÁROS
Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi grafikáiból és Ady-illusztrációiból: A néma madarak (felső kép); Az öreg Kunné (alsó kép) (Cikkünket lásd a 688. oldalon)

ő. 45.
osult
is fe-
tom-
anya
léke.
akat
sor.
j. 70.
l. 75.

gyik
ngol,
e. 5.
n. 8.
lely-
for-
atár,
kül-

MEGFEJ

A két héttel
helyes megfejt
szívüket / Túl
ám testvér / A

A megfejtők
és személyesen
ványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca), ahol azonnal vásárolhatnak is érte: Barna László, Szeged, Április 4. útja 42., Balogh Mária, Szeged, Palánkai sor 1., Lengyel Dezsőné, Szeged, Lumumba utca 14., Sovány György, Szeged, Postafiók 384/p, Hika György, Szeged, Szabadsajtó utca 58.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: 6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

1977 JUL 31

Tavaszy Noémi

1021

TAVASZY NOÉMI: A NÉMA MADARAK

könyvet nem lehet megfizetni. Az ilyet vissza kell vásárolni és -adni. Sűrű bocsánatkérések közepette. (Természetesen itt mindvégig magánkönyvtárakról és magánkölcsönzésekről beszéltem. Tehát: magánetikai szempontból.) *A közkönyvtárakból* lopni vagy onnan más formában könyveket eltulajdonítani igazán meggondolatlan vétek. Mert — ha mondjuk —, egy olyan könyvet tulajdonítunk el, amelyet már nem lehet beszerezni, nemzedékeket foszthatunk meg egy roppant értékes mű olvasásától. Tehát mások tudatfejlődését negatíve befolyásoljuk.

4. A felvágatlan könyvek

Egy hosszú ideje felvágatlanul hagyott könyvet ellopni dicséretes, akárcsak ama embernek a feleségét elszeretni, aki lakodalma után még sokáig érintetlenül hagyja asszonyát. Tehát a megműveletlen, elhagyott földek és a heverni hagyott nem kamatoztatott kincs esetéhez hasonlóan járunk el. Aki csupán dísznek, sznobságból, „okoshatnámságból" vásárol könyveket — magára vessen.

A legszebb könyv a kopott könyv, amelyet az olvasás szenvedélye nyűtt el.

Az úgynevezett szép könyvek igen gyakran a legporosabb könyvek.

5. Az ijesztő könyv újraolvasása

Vannak első olvasásra szelíd, engedelmes könyvek. Értem, élvezem őket. Megint mások konokul hallgatnak, hiába faggatom lapjaikat. Vettem egy könyvet: nekirugaszkodtam, de nem sikerült elolvasnom: nem értettem, ezért úntam is. A nemértés fáraszt, az értés felvillanyoz, mert nem szorulok féltudatlan kibicként a könyv, a játék körén kívülre: én is játékba kerülök, megkóstolom a tét ízét. Az érthetetlen könyvet feltettem a polcomra. Azóta is szemrehányóan, olykor ijesztővádlóan mered rám. Nyugtalanít: mi lehet benne? Mit mulasztottam el? Évek telnek el, ismét leveszem. Olvasom és felkiáltok: „Hát ezt nem értettem én? Ezt véltem én unalmasnak?" Mi történt tehát? Feln
hajolhatot
zácsepere
tett köny
újraolvasn
is. A kétf

Tehát:

később újra kell olvasni, akár csak az engedelmes és jó könyveket is, mert ezekről is kiderülhet: a szelídség mögött gondolatok oroszlánkörme villant, amelyet akkor nem vettünk észre. Aki feltétlenül első olvasásra akar egy könyvet megszeretni vagy elutasítani, az hasonlatos ama emberhez, aki az ismeretségben az első impresszió híve. Hány embert félreismerhetünk, ha az első benyomásra hagyatkozunk? És hány könyvet?

Kétségtelen tehát, hogy némely könyvet később rehabilitálnunk kell önmagunk előtt, mint ahogyan másokat kénytelenek leszünk elítélni. „Minden könyvnek sorsa van" — mondták joggal a régiek. De nemcsak a világban van sorsuk, bennünk is.

Például némely ifjúsági regény sorsa az, hogy felnőtt fejjel únnánk újraolvasni. Az igazi jó könyvet életkoronként újra olvashatjuk, mert ismét találunk benne felfedezni valót. Shakespeare színműveiről mondták, hogy egyszerre szólnak a karzaton ülőkhöz és a páholybeliekhez. A *Pál utcai fiúk*-at, vagy a *Légy jó mindhalálig*-ot gyermekfejjel („karzaton ülőként") olvastam, s most felnőtt korom „páholyából" újraolvasva ismét csak mondanak valamit. Akkor főként Nemecsek sorsán könnyeztem, most úgy érzem: sokkal többet jelent számomra az, hogy ebben a gárdában Nemecsek az egyetlen közlegény és mindenki neki parancsolgat. A könyv elindult bennem a modellszerűsödés, vagy a jelképiség felé.

Minden újraolvasással módosul a könyv értéke, mert értelmező hajlamunk is változik, fejlődik.

A könyv szeretete az olvasás szeretete. A tudás szeretete az újraolvasás szeretetét jelenti.

6. Befejező

Íme: ki mitől fél, nem menekül attól. Azt mondtam az elején, hogy nem akarom személyes élményeimet leírni, mert attól tartok; csupán a mások élményét ismétlem el saját szavaimmal. Most pedig részben a mások gondolatait fogalmaztam át. A kollektív tapasztalatot foglaltam a könyv iránti magatartás kis „erkölcstanába".

Úgy vélem: az ismétlés csak akkor haszontalan, ha *puszta* ismétlés. Ha célja a megértés, a gondolatok tartósítása — minden ismétlés bocsánatos „bűn". Sőt: alapvető törvény, igény, kötelesség.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1977 11
KÖNYVTÁROS
Tavaszy Noémi
grafikusművész

1021

Tavaszy Noémi metszetei

A művészi pályáig zökkenőkön, akadályokon át vitt az útja. A ferencvárosi proletárnegyedből indult — szülei egykor summások voltak Somogyban —, a második világháború alatt tanítónak készült, a rajzszakosítót már az infláció nyomorúságos napjaiban végezte el. Ám a tanításnak egy gégedaganat-műtét következtében hamarosan végérvényesen hátat kell fordítania. A megélhetés kényszeréből ismerkedett meg a műszaki rajz készítésének fortélyaival (ennek nyomai ma is felfedezhetők metszeteinek olykor szinte mértani pontosságú kompozícióiban), közben gobelin-terveket készített a háziiparnak, s mind több irodalmi illusztrációt az újságoknak, folyóiratoknak. Mestere Bortnyik Sándor volt, ő indította el a művészi pályán is.

Országjáró művésznek is mondhatnánk. Első önálló kiállításával 1967-ben mutatkozott be a nyilvánosságnak, azóta — ötvenedik kiállításához közeledvén — egyfolytában úton van. Művei kiállítótermekben és gyárakban, iskolákban és könyvtárakban egyaránt láthatók. Nagyméretű linóleummetszeteivel és finoman kimunkált ex libriseivel a könyvtárosok már több ízben is találkozhattak.

Ám azért is utazó művész, mert maga az utazás az egyik fő témája. Első sikereit útiélményeinek megörökítésével aratta. Keze alatt az anyag a témához idomultan, a téma pedig az anyag törvényszerűségeinek engedelmeskedve alakult látvánnyá. A tájakat, az utcák tarka forgatagát a képzelet csapongásainak inkább utat nyitó olaj-pasztelleken ábrázolta; a komor fenségű várakat, várromokat vagy történelmi fogantatású legendákat pedig a súlyosabb, tömörebb összhatást adó linóleumlapokra metszette rá. Így mutatta be a művész szemével magyaroknak a csehszlovák, a lengyel, a jugoszláv tájakat, Jugoszláviában vagy Lengyelországban rendezett kiállításain pedig az ottaniaknak a magyar vidékeket.

Az útiélményekhez mindig szervesen hozzátartozott az irodalom. Ám egy-egy ország irodalmát illusztráló monotypiáin a tényközlés helyett mindig a művek hangulatát ábrázolta.

A 70-es években már főként a linóleummetszés foglalkoztatja. Legújabb, 24 darabból álló sorozatában Ady költészetének úgyszólván látványban fogalmazott keresztmetszetét adja. A választott versek illusztrációiban azonban a „teljes" Adyt is láttatja, a költő korát is érzékeltetve — ám azzal, hogy mit látott meg benne, valamit önmagából, a saját egyéniségéből is felvillant. A metszetek öntörvényű, kiforrott látásmódra és technikai jellegzetességekre vallanak. A részleteket mindig aprólékos gonddal kimunkálja: Tavaszy Noémi tudja, melyik vers világához illik a kopjafa, melyikhez a népművészeti motívum, hol kell a teljes csöndet, a mozdulatlanságot ábrázolnia, s hol az idegtépő feszültséget, a félelmet vagy akár a halál közellétét. Metszetei többsíkúak: a középpontban az illusztrálandó vers gondolati magva, amely mindig konkrét, egyértelmű — e köré épülnek a részletek, olykor álomszerűvé stilizáltan. Ady-sorozatát szigorú visszafogottság, átható szuggesztivitás jellemzi, rendkívül erőteljes, biztos kézre valló metszéstechnikával. A témától függően vagy vaskos realitással *(Az öreg Kúnné, Álmodik a nyomor)* vagy — szinte a szürrealistákra emlékeztető — motívum-összemosással *(Héja nász az avaron, Ruth és Delila)*. Legfőbb érdeme talán a szimbólumok feloldása: a kimondhatatlan megnevezése, kimondása *(Harc a Nagyúrral)*.

Irodalmi érdeklődése magától értetődően vezette el a kisgrafikai műfajokhoz, az ex librisek világához. Többnyire aprólékos rajzolatú ex librisein feltűnnek a már ismert motívumok: az épületjellegű kontúrok, a népművészeti vagy mesés elemek s talán mindenekelőtt: a virágmotívumok. A könyv majd mindegyiknek szerves tartozéka. A jórészt két-három színű nyomatok némelyike olykor a szecessziót idézi, ám mindig funkcionálisan; a személyességet a humorban oldva ezek a könyvjegyek lírizáló-ironizáló hatásúak. Kisgrafikái ugyanakkor örök kísérletező kedvéről is tanúskodnak: jugoszláviai ezüst diplomáját újszerű, selyemre nyomott ex libriseiért kapta.

Tóth Mária

ROMA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977
1 1

KÖNYVTÁROS

Tavaszy Noémi

1021

menyük révén segíthetik a mozgal
az adott tájegységről, történelmi és
az országos tanácskozáson történt,
október 3—4-én rendeztek a győri
amelyen a tanácsi, a szakszerveze
van képviselője vitatta meg a köny
natkozásait, a könyvtárak és olvas
közök bonyolult kapcsolatrendszeré

A tanácskozáson *Mitru Ibolya*
osztályának munkatársa értékelte a
kásért pályázat eddigi eredményeit,
a jó könyv '77 című olvasópályáz
Magáról a pályázatról *Hernádi Lás*
tályvezetője tartott részletes tájéko

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

1977

KÖNYVTÁROS 1 1

Tóvölgy Noémi

1021

det.

— Aki keveset ír, az kevésbé látható. Engem különben sohasem érdekelt az ilyesfajta látvány.

— *Megkerülted az előbbi kérdést...*

— Megpróbálom körbejárni. A szegedi írók közül szinte valamennyi barátom. Egyikük sem tiltakozott az ellen, amit róluk írtam. Azt hiszem, hogy igazán élményeket csak én szereztem. Megtudtam valami fontosat a

SIRNI, SIRNI...

TAVASZY NOÉMI:

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUL 17

DÉLMAGYARORSZÁG

Tavasz Noémi

(Gáspár Endre fordítása)

1021

szet, epitkezés, építés. Tér-
alakítás — mondja a tudomány,
tágabban értelmezve: az élet
színterének alakítása.

De közelítsük meg az építésze-
tet úgy, ahogyan a valóságban —
mindennapjaink felől szemléljük.
Ha ruhaanyagot választunk, ízlé-
sünknek megfelelő, éveinkhez il-
lő szint, mintákat keresünk, s
könnyű vagy nehéz anyagot, az
alkalomhoz, időjáráshoz megfele-
lőt. Válogatunk testhezálló és hi-
báinkat rejtő anyagok között,
tudva és ösztönösen. De ha épít-
ményeinkről van szó — „családi
fészkekről" vagy középületekről —
előbb arra gondolunk: csak végre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR RÁDIÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUL 1 0

DÉLMAGYARORSZÁG

Tavaszy Noémi

ge a tanctudásra, azt ugy
tudja eldönteni.

1021

HALÁSZ MIKLÓS

TAVASZY NOÉMI:
A PLATÁNFA ÁLMA

jele. 36. NOJ. 37. Panaszt kifejező szó. 41. Az Egri csillagok írójának névbetűi. 42. Mar. 44. Elmenekült. 46. Ismert ázsiai politikus volt (Mudzsibur). 47. Vízcsináló! 50. ...vo, hegy a jugoszláv—albán határon. 51. Evőeszköz. 54. Névelős kettős mássalhangzó, kiejtve. 55. Soká! 56. Becézett női név. 58. ...ler, gurulat. 62. Szolmizációs hang. 65. Francia kettős mássalhangzó. 66. Azonos magánhangzók.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 1., 22., függőleges 26. és 30. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtt megjelent rejtvény helyes megfejtése: A fejlett szocialista társadalom a kommunizmus felé vezető út törvényszerű szakasza.

A megfejtők közül sorsolással nyertek és személyesen vehetnek át vásárlási utalványt a szegedi Móra Ferenc Könyvesboltban (Kárász utca), ahol azonnal vásárolhatnak is érte: Tapodó János, Újszeged, Radnóti Miklós utca 56., Szanka Flóriánné, Sándorfalva, Brassói utca 7., Murányi András, Szeged, Teréz utca 35., Bödő László, Szeged, Lenin körút 27., Kerekes Károlyné, Szeged, Szilléri sor 1.

A megfejtéseket postai levelezőlapon kérjük beküldeni. Beküldési határidő a megjelenéstől számított hat nap. Címünk: **6740 Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.**

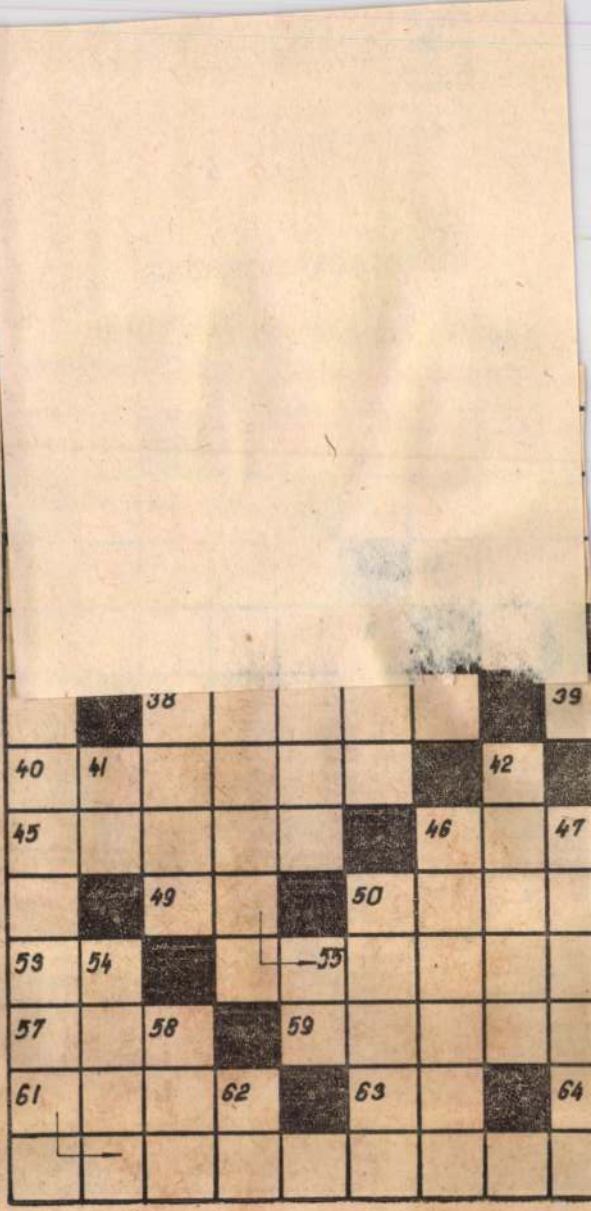

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-768, 340-726
1977 JUL 24
DÉLMAGYARORSZÁG
Tavaszy Noémi
1021

TAVASZY NOÉMI: AZ ÖREG KÚNNÉ

festő, Nyíregyháza — **Iván Szilárd** festő, Debrecen — **Szervátiusz Jenő** szobrász (Románia), Pápa — **Szabó Sándor** festő, Ózd — **Kórusz József** festő, Simontornya — **Csupor László** festő, Tiszavasvári — **Brenner György** grafikus, Sárvár — **Népművészet — kortársművészet**, Debrecen, KLTE — **Süle István** festő, Békéscsaba — **Dobroszláv Lajos** festő, Tatabánya — **Banga Ferenc** grafikus, Miskolc — **Üzemi tárlat '77.**, Debrecen, a 127. ipari szakm. intézet és Medicor — **Holba Tivadar** festő, Békéscsaba — **Bojtor Károly** festő, Szombathely Kcs — **Timár József** festő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1977 DEC

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi Ady-illusztrációja
(fametszet)

a KGST-országok leg
valamint az USA-ba é
ba is, de a szibériai
telek biztosítása halla
heket is jelent. A
automatizálása a
legtöbb területén, és
minden fázisában a modern technika és tudomány számára már megoldható feladat. Az örök fagy világában építkezni, várost teremteni sem technológiai probléma ma már, hanem ráfordítás kérdése csupán. De ez a „csupán" egyben jelenti a szociális körülmények biztosítását ember nem lakta vidéken. Olyan problémák megoldását, mint például azt, hogy nagyvárosokat vagy sok kis települést hozzanak-e

Tom folyón épülő hídon először a tej szállítása indult meg. A csővezeték a tartó íveken át vezeti a tejet az egyik partról a másikra. Eddig helikopterek naponta megszakítás nélkül 10 órán át szállították a szovhozból a feldolgozó üzembe a tejet...

Szibéria már évtizedek óta nem alvó föld. A holnapért épül — az egész világ számára.

Faragó István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 AUG 5

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Badacsony

rda Jóska szeme előtt. Az ital
abadította meg annyira gátl
, hogy eszméletlen állapotba
redjen, emlékezetét veszítse,
ár csak elbutuljon tőle. Elle
leg: elméjét áldásosan felpe
te, különös módon fürgébbé,
obbé tette, alkalmasabbá a m
ngon égéshez. Az ital mennyis
l következtetései lettek legföl
eredekebbek, a követhetetlens
egyensúlypróbái hajmeresztőbbek,
nak bizonyítására, hogy érzékei-
k fölényes ura. Ezenkívül csak
ötekedő kedve mutatta a telített-
gi szintet, melynek mérésére játé-
os skálája volt. Ha meggondoljuk:
inek is mondott volna le a szat-
ári szilvából, mikor — néhány ku-
ccával felhajtván — az ihletettség
leális állapotához segítette, könnyű
tárnyaláshoz, miközben kontrollja
eg se rebbent.

A szabadszós idők elmúltak, aho-
van a gyermekkor elmúlik, egy-egy
oszló szivárványszál, mint ökörnyál
szik át az emlékezet párákba vesző
ék térein. Vonatok merülnek fel,
elyekre csak úgy felkaptunk, mind-
gy volt, hol kötünk ki, melyik
yárfánál, mindenütt megtaláltuk
zt a falu végi kis házat, ahol éjfél-
or is levágják nekünk a legszebb
sirkét, kiteszik a legjobb bort az
sztalra, s patyolat ágyat bontanak
tiszta szobában. Tele volt az ország
Sthjózsi, meg kovácslaci bácsival,
ik az úti pogácsa mellé degeszre
ömték tarisznyánkat írnivalóval is.
utotta bőven riportra, színesre,
osszára, még vezércikkre is. (Ké-
Sbb is az akkor megrakott tarisz-
yából éltünk, midőn a szempontok
kampányok görcseiben jártuk az
országot, s hiába kerestük az illuszt-
ációt, az élet bizalmatlanul begubó-

földműveszövetkezet alakulásáról — akkor esett le a húszfilléres. Imre csikkantott a szemével. „Délben slussz" — figyelmeztetett, s rámcsapva az ajtót, otthagyott. Én pedig a tízsoros stencilből délre háromflekkes helyszíni riportot szállítottam, élő alakokkal, párbeszédekkel, hogy olvasván a helybeliek magukra ismertek, épp csak azt nem értették, hogyan leste el szavukat az a ravasz újságíró, észre se vették, hogy ott van. Imre pedig vidáman szólott Kelemen Jancsihoz: „Voltaképpen megérdemli a fiú, hogy megbüntessük!" S már alá is firkantotta a kiszállási cédulát, s zavart Kertész Danihoz az úti pénzért, mit kézhez kapván, haladéktalanul lebicegtünk a bormérőbe, aznapra átadva a stafétabotot, papírjaink halmát a csattogó nyomdagépeknek.

„Megbüntessük?" — hallom, s mily közelről! Úszik az ökörnyál, kéklik a mélység mögötte, az emlékezeté. Nyavigát — más vagyona nem lévén — írógépének „elkobzására" ítélték, betűnként itták el, a „bűnös" kényszeredett vigyorgása közepett, ki a büntetés-végrehajtók (János és Imre) szigorát a maga zöldfülűségében komolyan vette, s csak akkor könnyebbült meg, midőn azok „haragjukban" mintegy megenyhülve végül is „közadakozással" kiváltották az írógépet a csapos keze közül.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZAVA

1971 FEB 9

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Somogyi pingálóasszony

latai

rói diplomácia vezetője, g az olajháború „fő ereje", ıúd-Arábia csak állammi- zteri szinten képviselteti ıgát. Az árnyalatnyi szaúd- ıbiai háttérbeszorulás utal- t *Kairó* és *Rijad* állás- ntjának eltérésére, de össze- ggésbe hozható azzal a nnyel is, hogy *Fejszal ki- ly* Szaúd-Arábiája a válság y bizonyos szakaszában ve- tő szerepet játszott — és ost ez a szerep más ke- kbe került, vagy éppen *ost kerül más kezekbe.*

A delegáció útiterve még ás következtetésekre is ot adhat. Egyebek között ra, hogy *az arab országok ıjlandók újabb kezdeménye- seket tenni* — esetleg en- dményeket is megkockáz- tni —, *hogy Washingtont egtartsák jelenlegi közel- leti politikája mellett,* hogy Egyesült Államokat rá- nyszerítsék annak a politi- ának a folytatására, amelyet közvetítő *Kissinger* nyil- ánvalóan többször megígért sszuánban is.

Arab források már a csúcs- rtekezlet előtt azt sejttették, ogy ott *lényeges taktikai kér- ések* kerülnek napirendre. melyek esetleg befolyásolják genfi konferencia további nenetét — az azon való *szí- ıai* később a *palesztinai*

Kudar

A washingtoni olajkonferencián megnyilvánult ellentétek még mélyebben tárulnak fel a konferencia visszhangjában. Washington *„közepes eredményekről"*, sőt *„sikerről"* szól, a londoni jelző: *„kielégítő"*, Párizs szerint *„a megállapodás 17 pontjából 14 semmitmondó általánosság"*, Bonnban arról beszélnek, hogy *„az egységtörekvések hullámvölgyben"* vannak.

Baljós előjelekkel ült össze a Washington kezdeményezte értekezlet, amelyre *a világ 13 legnagyobb olajfogyasztó tőkés országa volt hivatalos.* Az USA-n és a kilenc tagú Közös Piac országain kívül *Japán, Kanada* és *Norvégia.* A meghívás szerint az értekezlet célja az lett volna, hogy *az energiaellátás terén nemzetközi akciócsoportot hozzanak*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
NÉPSZAVA
1974 FEB 17
Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi: Székely falu

ett világos, az enyém sötétbarna műszőr.

— Mikor szoktad felvenni?

A kezén számolja: — Ha beteget megyek látogatni, ha moziba, ha szórakozni.

Hallgatunk. Körülöttünk a bisztróban, a hosszú asztaloknál kabátos, sapkás emberek, előttük sörösüveg. Mogorván isznak. Irén egyenes háttal ül a széken, arca kipirult, bőrén alig látható, finom ráncok. Most sokkal idősebbnek látszik, mint mikor bejöttünk.

— Mit akarsz azzal mondani, hogy szórakozni? Hétvégeken mit szoktál csinálni?

— Táncolni megyünk a barátnőimmel a Rákócziba, az Édenbe, az Otthonba, a Barossba. Jönnek a fiúk, felkérnek bennünket... Én csak azzal megyek el, aki jól táncol, ha nem tud, megmondom, hogy tanuljon meg, és otthagyom. Néha átjönnek az asztalunkhoz, és ők fizetnek. Én Hubertuszt iszom. Ha szimpatikus, ilyenkor együtt megyünk haza. A kapuig.

— Miért csak a kapuig?

— Te azt hiszed? Miket gondolsz rólam!

Irén Csepel Csillagtelep felőli részén lakik, egy átalakított nyári konyhában. A szobában heverő, vaságy, asztal, kályha, szekrény, a sarokban lavór, mosógép. A falon két aranykeretes fénykép, műmargaréta, viaszrózsa és nyárról egy farkasalmafüzér A kisebbik aranykeretben Irén bundában. Jobb lábával előrelép, balján retikül. Haja a felismerhetetlenségig agyonbodorítva. Kék műanyag szerencsemalac a mosógépen.

A szobához kis, köves konyha tartozik. Az ablak itt nyitva van, a hideg dermesztő. Hímzett falvédők, rezsó, polcon liszt, cukor, bors, só. Vizet az udvarról lehet hozni, hide-

— Hányadik albérleted, mióta Pesten élsz?

— Nyolcadik. Hatszáz forintot fizetek érte, megbecsülöm magam, mert nem találok egykönnyen ilyent. — Majd halkabban, mintha a kerten is áthallatszana: — Nem hozhatok ám ide senkit. Azért is rám szóltak, mert a múltkor az öcsém egy lánnyal jött. Meglehet, miattad is szólni fognak.

Hallgatunk.

— Minek törődsz velük?

Irén vállat von.

— Ilyen vagyok. Nem szeretek vesszekedni. Benn a gyárban is mondják, hogy nem szabadna ilyen jónak lenni.

— Szófogadó vagy te, Irén, nem jó.

— Tessék?

— Szófogadó.

Megbántva néz rám.

— Miért? Ártottam én valakinek?

— Akkor már három testvérem elment hazulról, csak az öcsém és én maradtunk. A nővérem egy textilgyárban dolgozott Pesten, minden hét végén üres bőrönddel jött, teli vel ment vissza. Akkor kezdtem el gondolkozni. Ő ledolgozza a nyolc óráját, délután kettőtől szabad. Utazik, szórakozik, amit akar. Nekem a gazdaságban sokszor éjjel kettőkor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 9
Népszava
Tavaszy Noémi
1021

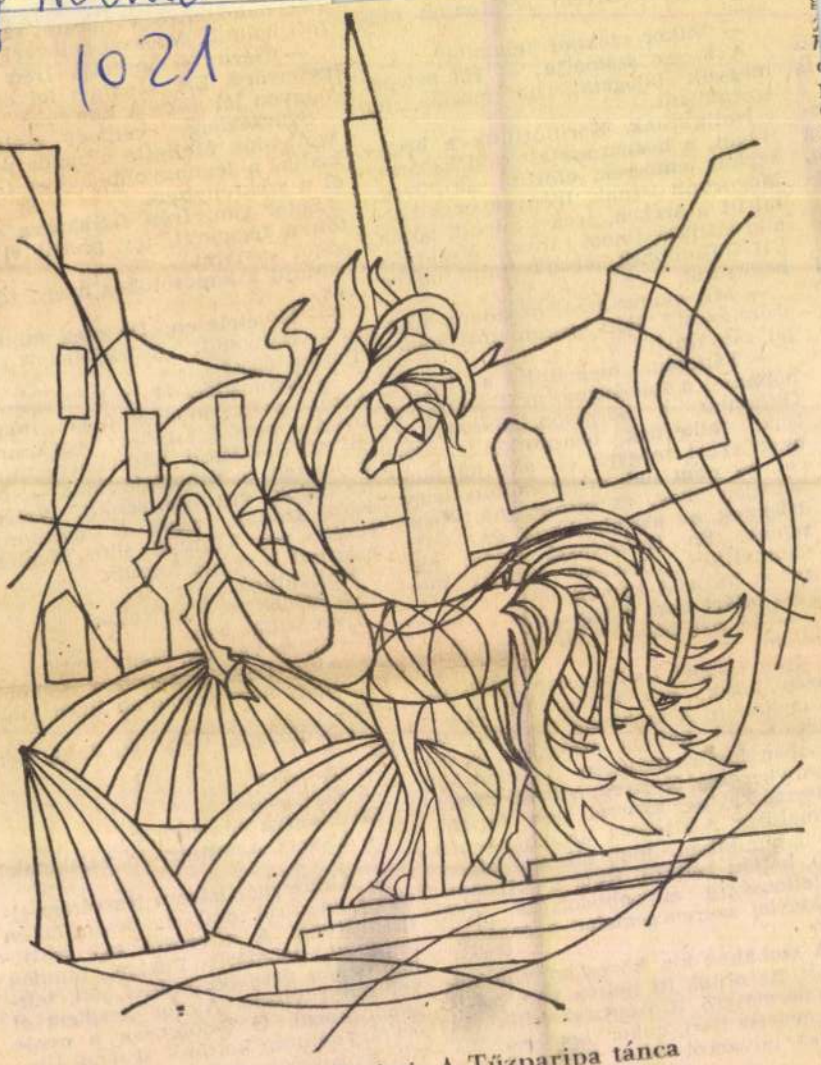

Tavaszy Noémi: A Tűzparipa tánca

Stockholmban, ahol a levegő szennyezettségének mérését már 1961-ben megkezdték, most új, egészen modern mérőeszközökkel folytatják ezt a munkát. A svéd főváros közegészségügyi hivatala szerződést kötött a Philips-céggel, amely a számítógépes mérőhálózat felszerelését és berendezését szállítja. Az év végéig öt mérőállomást szerelnek fel a kéndioxid mennyiségének mérésére, amely különösen télen, a fűtési idényben szokott felszaporodni. Az egyik állomás már működik: ez a város központjában van, a többit az elővárosokban, a kikötőben, az ipari városrészben, egyet pedig az általában „tisztának" tartott nyugati lakónegyedben állítják fel. A memóriatárral ellátott műszerek a közegészségügyi hivatal mini komputerébe továbbítják az adatokat. A mérés kiegészíthető más szennyező anyagok mérésére is.

VEZETÉK NÉLKÜLI

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

1973 JUN 3

Pestmegyei Hírlap

1021

Nagy fa

Tavaszy Noémi
linómetszete

A hu
sze, i
jelen
hangi
volta
nia.
úgy t
len v

tűnő akrobata, ragyogó zsonglőr, bűvész, énekes, táncos és muzsikus.

Mindennek a koronája persze az a képesség, hogy harsogó nevetést tudjon kicsalni a nézőkből.

Hogy mindezt lehet-e tanítani és megtanulni? Nálunk még nem próbálták, *ez lesz az első kísérlet*, de például a Szovjetunióban már hagyománya van a bohócképzésnek. S hogy milyen sikerrel, azt nem csupán hírből tudjuk. A vendégszereplő szovjet cirkuszok műsorában „osztályon felüli". bohócoknak tapsolhattunk.

A zsüri legalább olyan izgatott az első „selejtezőn", mint a jelöltek. Érthető. Semmiféle kialakult rendje, szabálya nincs még nálunk annak: hogyan kell felvételiztetni a bohóctanszak leendő „hallgatóit". Szerencsére olyan szakemberekből áll a zsüri, mint *Baross Imre*, az Artistaképző igazgatója, *Barlanghy István*, a Kamara Varieté igazgatója, *Rodolfó*, *Kelly bohóc*, *Szirmai Béla* táncta-nár...

problémaként jelentkezik jainkban is. Különösen talokat, az iskolakötele rekeket sújtja sok neh gel. Amíg a városi, falu rekek még javában al a tanyasi kisdiák már sárban, úttalan utakon kilométereket az iskol Fáradtan ül be az iskol az osztályterembe, ahol ritkán) négy osztályn egyszerre órát a (nem képesítés nélküli tanít tét, téli napokon (ne esetben) csak petróleu világít. A tanórák vé ugyancsak fárasztó g vár a tanyasi gyerekek érthető, ha a másnapi csökkent figyelemmel galommal tudnak fel Ezek a földből alig k emberkék, hátukon a kolatáskával, az útk a fák közt megbúvó házak között, a szán végtelenjében szívet gató látványt nyújtan is, ha ruházatuk, tá suk megfelelő, ha sz anyagi körülmények nek is.

A legnagyo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 28

Tavaszy Noćmi

Népszava

1021

Tavaszy Noćmi: Szomorúfűz

ADBA

lották a tücsök hegedűjét, miatt éhkoppon maradt. M egzakt világgá lőn, helyér más valóság tolakodott. Fiat szereti az egzotikus és haz latokról rajzolt kártyákat, a kártya a mindene. Az utc zal szórakozik, hogy elso gépkocsik márkáját.

A játszótértől való tá nem méterekben kellene n hanem a házak magas Vannak gyermekek, akil tavaszig alig mozdulhatn lakásból.

A lakás tilalomfái eresztettek a folyosón, a lépcsőházban, az ablakok alatt is, s valósággal burjánoznak a közte reken. A kihegyezett szög, mely a nyugdíjas parkőrök botja végén falevél, papírfoszlány felszúrására szolgál, egyben afféle riasztó, „szolgálati fegyver" is „vásott kölykök" ellen. Fűre lépni, virághoz, fához nyúlni tilos. S igaz, a facsemeték nem tudnak fává cseperedni; a kölykök kitörik, kivagdossák, s lábuk közé kapva, lovacskáznak rajtuk.

Az új meg új nemzedék nagyon kezdi kritizálni a szüleit. A nagymama, nagypapa — egy távoli éden mitikus hősei, bearanyozva a messziség, a leszálló nap utolsó lobbanásaival. De az apa, az anya főleg arra törekedett, hogy azt pótolja, aminek ő még hiányát szenvedte: a kenyeret, a jó ruhát, párnázott otthont. És most úgy látja: gyermekei a hálátlanság vétkébe estek, nem becsülik kellően a nagyobb darab kenyeret, nem kímélik a szép ruhát. De hát, ha nem szaladgálhatták ki magukat, miért lennének éhesek? Nem kívánják a szép ruhát, hiszen csak szidják őket, ha piszkosan állítanak benne haza.

Az apa, anya a mindig követelőző, a tiltó — nagymama a símogató, nagypapa a mesével nevelő.

Hát persze, mert ők már nyugdíjuk nyugalmát élvezik, ráérnek. A szülők meg lótnak-futnak a nagyobb darab kenyér, a szebb ruha, a kényelmes bútor után, s közben elfeledkeznek valamiről: elmondani gyerekeiknek: hogyan is keresik ők a kenyeret.

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

1971 MÁJ 14

Orvos András rajza

— Fából. Merev légcsavar — mondta Sipu.

— A Schurez. Műbútorasztalos. Meg tudja csinálni, garantáltan jó asztalos.

— Kápé — mondta Csiga sietve.

— Hát kérem, ugye akkor kell még acél-

NK

1021 Tavaszi Noémi

Tavaszy Noémi: Faliszőnyeg

Vacsora után átmentek a dolgozószobába, leültek kávézni.

A gróf kiküldte a lakájt, kulcsra zárta az ajtót.

— Jól van, most pedig térjünk rá a lényegre — mondta. — Hogy vélekednek Londonban a politikánkról, mi vár ránk a közeljövőben? De előbb mondja el, kivel találkozott? Elérte a célját?

Erwin Bolz fölemelte karját:

— Kegyelmezzen, grófom! Ennyi kérdést egyszerre! Elvesztem a fejem!

— Jól van, jól van! Mondjon el mindent sorjában. Hiszen ön kitűnő mesélő, Erwin.

Bolz kortyolt egyet a kávéból, olykor belekóstolt az örmény konyakba, és élénk színekkel ecsetelte, milyen viszontagságok közepette jutott el Doverbe, Bécsen és Párizson keresztül. De kiderült, hogy a legnagyobb kellemetlenségek éppen Doverben vártak rá. A kikötőben egyórás kihallgatásnak vetették alá, aprólékosan ellenőrizték iratait, azt hitték róla, hogy olyan német emigráns, akinek nincs pénze, és örökre le akar telepedni Angliában.

— Mondtam nekik, hogy sohasem szerettem a szigeteket, mivel szerintem inognak — jegyezte meg Bolz. — Úgy látszik, az angolokat csak ezzel sikerült meggyőznöm. De végül is beengedtek. Egyébként köszönöm az átutalást.

— Nem tesz semmit. Az ön pénzét utaltam át. Ez igazán semmiség. És a barátunk, Richard Freund, időben megkapta a pénzt?

— Igen. Mind a harmincnyolc fontot, két shillinget és kilenc pennyt. De nem láttam rajta különösebb lelkesedést, amikor megjelentem nála. Nyilván ő sincs olyan helyzetben, hogy jótékonykodjon régi barátaival.

— Egyébként, Bolz — ne haragudjon érte! —, ez a zsidók tipikus jellemvonása: csak akkor segíts felebarátodon, ha tudsz segíteni...

— Csacsiság, grófom. Ez nem nemzeti, hanem nemzetközi tulajdonság. Egyébként elvégre magam sem számítottam különösebben Freundra. Másokban reménykedtem. És tudja, ki segített valójában?

— Sejtem. Hans.

— Eltalálta. Guyn gróf segített. Újból meggyőződhettem nagylelkűségéről.

— Hogy rendezkedett be a gróf Londonban? Milyen a hangulata?

— Nagyszerűen berendezkedett, de a hangulata nyomott. Aggódik a haza sorsa miatt.

— Nézze Erwin, bár részben magam is osztrák vagyok, meg kell mondanom, ebben az esetben megértem Hitlert: a német nemzetnek egységessé kell válnia... Várjon! Ön tudja, hogy én porosz vagyok, de nem szeretem a porosz nemességet, többre tartom a bécsit. És mégis helyeslem az Anschlusst.

— Annál is inkább, mert ez jelenleg nemcsak Hitler számára hasznos — mondta Bolz. — Ausztria Bajorországtól keletre fekszik, nemde? Európában pedig szükség van hídfőállásokra.

— Igen, ezt is figyelembe kell venni... Szegény Guyn! Rossz lóra tesz...

— Guyn gróf mindenesetre jóindulatú ember — jegyezte meg Bolz. — Mindent megtett, hogy bevezessen ismeretségi körébe, és segítsen valahogy. Valószínűleg estélyén megismerkedett a híres Herbert Wellsszel, doktor Krauss csehszlovák kultúrattaséval, Voigttal, a Manchester Guardian diplomáciai tudósítójával és sok más diplomatával meg külpolitikai újságíróval, egyre jobban érezte, hogy Bolz idegei pattanásig feszültek, valamit nem mond ki, ha igen találóan jellemzi is új ismerőseit, s szellemes megjegyzéseket tesz egyes helyzetekről. Ez csak fokozta kíváncsiságát, amelyet kénytelen volt jelentéktelen kérdésekkel palástolni. Úgy érezte, hogy van valami lényeges dolog, ami egyaránt fontos Bolz számára és személyesen az ő számára is.

— Egyébként Stircea báró, amikor együtt ebédeltünk Guynnal, elmondta, hogy követségük értesüléseket kapott Ausztria küszöbönálló megszállásáról — jegyezte meg Bolz mintegy többek közt. — Bécsben arról értesültek, hogy Mussolini Hitler javára lemondott az ausztriai befolyásról, és Frankenstein báró kihallgatást kért Edentől. Eden azonban csak annyit mondott, hogy az angol külügyminisztérium is rendelkezik ilyen információval.

— Milyennel?

— Ez legalábbis angolosan lakonikus — nevetett Toppenau csúfondárosan. — De mi a biztosíték arra, hogy Mussolini őszinte?

— Stircea báró felolvasott nekünk egy érdekes dokumentumot, amely eljutott Románia londoni követségére — mondta Bolz. — Pontosan el tudom mondani a tartalmát.

— Mennyire pontosan?

— Eléggé pontosan... A dokumentumban arról van szó, hogy az olasz fasizmus meggyőződött Németország befolyásának növekedéséről és ereje gyarapodásáról. A Duce ezért kerülni akar minden konfliktust Olaszország és Németország között. Ez, úgymond' annál könnyebb, mert Olaszország elsősorban a Földközitenger és a Balkán térségében érdekelt, vagyis érdekei nem ütköznek Németország érdekeivel Európa többi részében. Igaz, van egy kivétel: Magyarország. De ezt a kivételt állítólag Hitler már elismerte. Jól megjegyeztem e dokumentum egyik kifejezését, helyesebben Mussolini ott idézett szavait. A Duce azt mondta: „A Brenneren át húzódó határ nem nyitott seb többé, ellenkezőleg, most szilárd híddá vált." A Duce ezután a kisantanttal kapcsolatban azt mondta, hogy Németország és Olaszország közös érdekei megkövetelik a kisantant megszüntetését.

— Hogyan vélekedett erről Guyn és Stircea?

— Mindketten aggódnak... Egyébként megkérdeztem Stirceát, nincs-e összhangban Románia új külpolitikája Mussolini álláspontjával? Kategorikus nemmel válaszolt. Románia szerinte érdekelt a kisantant fenntartásában. A báró azonban realista. Elismerte, hogy a helyzet megváltozik, ha Németország megszállja Ausztriát. Feltételezi, hogy ebben az esetben igen erős lesz a Romániára gyakorolt német—olasz nyomás, és Románia kénytelen lesz kilépni a kisantantból.

— És Guyn?

— Guyn gróf komor. Az a véleménye, hogy ha Olaszország nem [illegible]

A lényeg még hátravan

— Eszembe jutott egy história — mondta Bolz. — Azt hihetné az ember, hogy alattomos anekdota, ha nem történt volna meg a valóságban. Képzelje el, hogy Henderson, az új berlini angol követ egy banketten kereken nekiszegezte a kérdést az osztrák követnek, hogy Ausztria tulajdonképpen miért van olyan makacsul ellene a Németországhoz való csatlakozásnak!

— Ön tréfál! — kiáltott fel Toppenau.

— Egyáltalán nem! Az osztrák követ hátat fordított Hendersonnak, és rögtön eltávozott a bankettről. Még aznap este jelentette a történteket Bécsnek. Bécs Frankenstein báró révén magyarázatot kért Edentől az angol követ viselkedésére. Azt mondják, Eden piros lett, mint a rák, és meglepetésében kijelentette, hogy Henderson megbocsáthatatlan ostobaságot követett el. Jó, nem? A külügyminiszter kijelentette, hogy a saját követe hülye!

— És Henderson? — kérdezte Toppenau.

— Henderson? Haladéktalanul felkereste az osztrák követet, és biztosította, hogy Anglia mindig rendületlenül óvta az osztrák érdekeket.

— Kedves!

— Ezzel kapcsolatban Guyn gróf bölcsen jegyezte meg, hogy az angol követek, ha alaposan megmossák a fejüket, ugyanolyan engedelmesen megváltoztatják vonalukat, mint a ribbentropok.

— Ez valóban okos megjegyzés. De hát, kedves Erwin, mi mást tehetnek a követek? Ők sem istenek!

Mindketten nevettek, folytatták a beszélgetést. Szóba került Spanyolország, Hitler és a Reichswehr, a hadsereg közti konfliktus, amely mögött a spanyol polgárháborúba való nyílt beavatkozás kérdése húzódott meg, a német és az orosz légierő, a madridi erődítményrendszer, Párizs politikája, az angol és a német flotta ereje, és Toppenau gróf újból érezte, hogy egész beszélgetésük csak játék, afféle bevezető valamilyen más témához, amelyre azonban a jogász mégsem mer rátérni.

A gróf úgy érezte, hogy már sejti, miről akar és mégsem mer beszélni Bolz. Miután Bolz tömören, enyhe iróniával elmondta, hogy Stircea báró milyen élénken érdeklődött a Németországra és Lengyelországra vonatkozó egyes információk iránt, amelyeket ő véletlenül kikotyogott, Toppenau úgy érezte, hogy sejtése igazolódott.

— Tudja, mit kérdezett Stircea? — nézegette Bolz a kezében tartott konyakos poharat. — Azt kérdezte: talán én megtartom magamnak ezeket az értesüléseket, és sohasem akartam felhasználni őket? Persze, azt feleltem, hogy ez eszembe sem jutott. De aligha hitte el...

Bolz felpillantott, de rögtön újból lesütötte a szemét. A gróf idegesen nevetve válaszolt:

— Úgy fest ez, mintha a báró... hm... egy sajátos barátságot ajánlott volna ön-

Tavaszy Noémi rajza

JURIJ NAGIBIN:

A KIS SZÖKEVÉNY

Amikor felhő takarta el a napot, az öbölben levő kékesfehér víz galambszürkévé változott, s tompa, ólmos fény ömlött el rajta. A parttól mintegy öt méternyire hatalmas kő sötétlett, a hullámok simára mosták felületét, és bársonyfekete árnyékot vetett a vízre. A hullámok hol közelebb hozták, hol távolabb vitték az árnyékot, s úgy tűnt nekem, mintha a kő mellett fekete fóka csapdosna.

— Komarov, megállj! Nem hallod, hogy hozzád szólnak, Komarov?!

Már nem az első eset volt, hogy hátam mögött felcsattant ez a recsegő női hang. És minden alkalommal egy bizonyos Komarovot utasított rendre. „Nyugtalan férfiú lehet ez a Komarov!" — gondoltam eltűnődve. — „Miért rakoncátlankodik ennyit?" De lusta voltam visszafordulni, amellett már alkonyodott, és a nagy kő mellett újra felbukkant a fekete fóka árnyéka. Különös volt, minél tovább néztem, annál kevésbé tudtam elképzelni, hogy csak a sötétség ingerkedik velem.

— Komarov, utoljára mondom, hagyd békén Rizsiket! — újra megcsörrent a hang a hátam mögött. — Állj meg, Komarov!

— Én semmit sem csináltam! — dacos, mogorva hang felelt.

Körülnéztem, s tekintetemmel igyekeztem átfúrni a sötétséget. Nem messze tőlem négyéves ifjú ember állt, anyaszült meztelenül, hacsak nem tekintjük ruhának a magas, fehér panamakalapját, amelyet hetykén csupán egyik fülére húzott. A kalap alól két komoly, palackzöld szem tekintett az óvónőre. Komarov szeplős, pisze orrú kis pofikáján némi ravaszság csillant meg. A kisfiú mellett tagbaszakadt, zöld selyemruhás, termetes nőszemély állt. A kemény selyem a legkisebb mozgásnál is erősen zizegett az óvónő mögött. A homokban Komarovnak húsz-huszonöt társa feküdt.

— Miért raktad lábadat Rizsikre? — kiabált felháborodottan az óvónő, s recsegő hangjába belevegyült a zizegő selyem zörgése is.

— Miért fekszik úgy, mintha már nem is élne — vont vállat Komarov.

— Miért szórtál homokot a társad szemébe?

— Én szórtam?... Én csak szitáltam... a szél az oka mindennek!

Komarov tetteinek bölcs megindoklása zavarba ejtette az óvónőt.

— Nehéz gyerek! — sóhajtott fel elkeseredetten.

— Nem vagyok nehéz! — Komarov erélyesen rázta fejét, és hasára ütött. — Ebéd után vagyok csak nehéz!

Fehér köpenyes, fiatal nő közeledett, aki karszalagot viselt, és némán az órára mutatott.

— Indulás, indulás! — kiáltott fel az óvónő, és mint a kotlós, csapkodott kurta, gömbölyű karjával. — Öltözzetek, és sorakozzatok!

A gyerekek magukra kapkodták kis karton fürdőnadrágjaikat, kiszórták a homokot szandáljaikból, és már az első párok szépen, rendesen sorba álltak, csak a meztelen és borongós Komarov nem mutatott semmi hajlandóságot az öltözködéshez.

— És fürödni ki fog? — szólalt meg morogva, mintegy magához beszélve.

— Semmi esetre sem te! — csattant fel az óvónő, majd eszébe jutott, hogy Komarovtól nem szabadul meg ilyen egykönnyen, s hozzátette: — Az orvos megtiltotta a fürdést, túl hideg a víz!

— Megfázhatnak a gyerekek, ugye? — kérdezte komolyan a kisfiú.

— Elég volt a beszélgetésből, öltözz!

Komarov elkeseredetten keresgélte a nadrágját, de nem találta meg azonnal, így először beállt a sorba, s csak utána, karikára gyűrve a nadrágot, dugta bele a lábát.

— Indulás!

Az óvónő tapsolt egyet, a sor nekilendült, de már az első pillanatban zűrzavar támadt. Csipogás, zsivaj, izgalom. Mi történt? Komarov megbotlott, feldöntötte az előtte haladó kisfiút, az pedig az ő előtte levőt. Az óvónő nagy nehezen rendet teremtett. Újabb indulás, újabb bukdácsolás.

— Mi van veletek, gyerekek?

— Komarov elesett!

— Komarov, lépj ki a sorból!

Komarov lelkiismeretesen igyekezett a parancsot teljesíteni, de alig tett egy lépést, lehuppant a homokba.

— Mi történt, Komarov?

— Nagy baj... — sóhajtott fel a kisfiú, felállt, lépett egyet, és újra leült.

— Mi történhetett? — kétségbeesetten csengett az óvónő hangja. — Talán napszúrást kapott?

Komarov társai elégedetten kuncogtak, majd egyik megszólalt:

— Nyina Pavlovna, Komarov mindkét lábát a nadrágja egyik szárába dugta!

Az óvónőnek nyilván nincsen saját gyereke. Bátortalanul nézi a kisfiút, nem tudja, hogy segítsen rajta, majd lehajol, és nagy nehezen kiráncigálja a barnára sült kis lábát.

— Miért csináltad? — kérdi kiegyenesedve.

— Így érdekesebb — feleli Komarov készségesen, majd utána újabb kérdés:

— Nyina Pavlovna, milyen az egylábú ember?

— Nem tudom! — az óvónő hangja remeg a felindulástól.

A csoport végre elindult, és hamarosan eltűnt a part menti kis fenyvesben.

Néhány nap múlva újra találkoztam Komarovval. A tenger felől jöttem, egy meredek, homokos kis úton. Az út mentén jobb oldalt ösvény húzódott, amely sűrű fenyvesben folytatódott; bal oldalt a háborúban elpusztult házak foghíjas telkei tátogtak.

És egyszerre csak a sövény mögül, horzsolásokkal és karcolásokkal teli, két szandálos kis láb bukkant ki, majd egy kuktasapkához hasonló panamakalap, aztán két barnára sült, maszatos kéz, végül megpillantottam tengerparti ismerősöm egész kecses kis alakját. Kimászott és óvatosan körülnézett; engem nyilván nem vett észre, mert arcán elégedett mosoly villant fel. Kétségtelen volt: Komarov megszökött.

Bevallom, nem fogtam a kisfiút kézen, és nem vittem vissza az óvónőhöz. Az utca tele volt a közlekedést tiltó jelzésekkel, és így Komarovot nem fenyegette semmiféle veszedelem. Azonkívül én is résen voltam. Igaz, az óvónőnek néhány kellemetlen perce lesz, de... úgy kell neki.

Naponta többször elhaladtam az óvoda mellett, s alkalmam volt meggyőződni arról, hogy az óvónő nincs jóban a természettel. Nem kedvelte a fiatal fenyőket, a kert vadmálnával és szederrel benőtt zugait. A tágas kertből védenceinek csak a krikettpálya tenyérnyi helyét engedélyezte. És ha valamelyik gyerek egy bogár utáni izgalmas kalandozásban vagy egyszerűen kíváncsiságból elhagyta a védett területet, az óvónő vészkiáltása utolérte a szökevényt.

Természetesen így könnyebb

Orsit szeretik

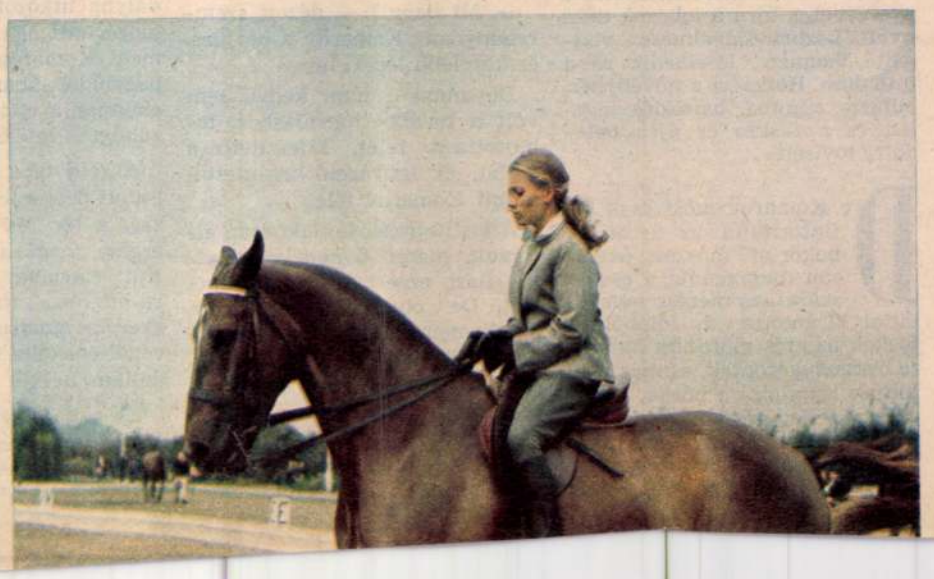

...elhívtam a Tattersallban Farkasházynét; egy titkárnő-hang a következőket mondta:

— Lovon van.

Ez bizony kissé szokatlan helyszín, de szó szerint értendő. Az első és egyetlen magyar hivatásos ló-oktatót kerestem ugyanis. Neve Farkasházy Miklósné szül. Ejury Orsolya. Jókai regényhősnő-név, az ember szinte elképzeli, hogy hosszú fehér muszlinuszály libeg utána, a vágtató mén elragadja, de a délceg hős utoléri...

A következőkben riportom főszereplőjét a rövidség kedvéért, és saját kérésére, Orsinak hívom, mert így hívja őt az egész lovasvilág, nyilván kedvenc lovai is így hívnák, ha tudnák. Nos hát nem szült még olyan vad paripát kancaméh, aki Orsit el tudta volna ragadni. Mert ő teljhatalmú ura a lónak, kemény kis keze szilárdan szorítja a gyeplőt és a ló engedelmeskedik neki, mert érzi, hogy aki hátán ül, könnyű bár, de — ura!

Orsi címe s rangja: az Országos Lótenyésztési Felügyelőség oktatója. Négy rangfokozata van e pályának: segédedző, oktató, szakoktató, mesteredző. Orsi olyan fiatal, hogy egyelőre második ebben a hierarchiában. Nem kétlem, hogy idővel feljebb viszi. Imádja és érti mesterségét — nem: hivatását. Gyermekleánykora óta lovagol, keszthelyi születésű, az ottani mezőkön-réteken kezdte, akkor még maga se hitte, hogy idővel profi lesz, akkoriban élthalt a lovakért, most belőlük él s ha róluk beszél, felcsillan a szeme, mint a színésznőé, ha új szerepe kerül szóba. Egyébként nagyon szeret szavalni, díjakat is nyert Helikon szavalóversenyeken, de soha nem kacérkodott a színpaddal, igazában mindig csak a ló érdekelte. Boldog ember, mert az a foglalkozása, ami egyben a passziója is. Lovaglás, lóidomítás, lóápolás. Kecses, csinos szőke asszony, filigrán, mozgékony

volt a kicsikre ügyelni, de nekem úgy tűnt, hogy az óvónő túl egyszerűen akarta végezni a feladatát. „Hadd csatangoljon Komarov a mezőn — határoztam el, és szabadságot adtam neki. — Mit is fog csinálni?"

Lenn, a tengerparti műúton, személyautók, teherkocsik futottak, autóbuszok dübörögtek, motorkerékpárok nyikorogtak, de a városi gyereket nem vonzották az ismerős zajok. Nem érdekelték a hegyről leszáguldó bicikliséták sem, akik kerékpárjaik után rohantak az egyenetlen úton...

Komarovot a szűz terület csábította, s felfelé igyekezett a dombon. Itt minden lépésnél váratlan csodára bukkant. Egy kis deszkadarabra lépett, amelynek hasadékából zöld fenyőtoboz ugrott ki. Egy félméternyit repült, majd az út szélén, egy legyezőfű alatt megállapodott. Erős, fiatal kis toboz volt. Komarov ilyet még sohasem látott, mert az ilyenek még az ágakon maradnak, a színük semmiben sem különbözik az ágak zöldjétől. És ez a toboz még ugrott is! A kisfiú könnyű léptekkel a tobozhoz lopakodott, s tenyerébe fogta. Sikerült! Érezte ujjai között a kemény, érdes testet, de ez nem fedte fel a toboz titkát.

— Tudsz ugrani? — kérdezte Komarov fennhangon a toboztól.

Miután nem kapott feleletet, elhatározta, hogy a végére jár a dolognak, a tobozt a földre rakta, és elfordult. A toboz nyugodtan azon a helyen maradt, ahová tette, a legkisebb kísérletet sem tette a szökésre. Ekkor Komarov öklébe fogta a tobozt, de ebben a pillanatban még két tobozt pillantott meg a legyezőfű alatt. Utánuk kapott, de hirtelen fájdalmas kiáltással elkapta a kezét: összecsípte a legyezőfű alatt megbújó csalán. Komarov megtörölte a kezét, megnyalta a nyelvével, s újra a tobozok után nyúlt, közben figyelmesen vizsgálta, honnan leselkedik rá a fájdalom. Hozzáért a növényhez, elhúzta a puha, barázdás levelet, és a tüskés őr újra beledöfte töviseit...

De Komarov most csak elfintorította az arcát. A bokor alá mászott, óvatosan megragadta a csalán szárát, és merész mozdulattal kirántotta a földből. A tüskék az erős mozdulat hatására összezsugorodtak, és már nem tudtak behatolni a bőrbe. Ez izgalmas felfedezés volt, és Komarov most már könnyen birtokába kaparintotta a tobozokat. De mind a három nem fért el az öklében, s így egyiket a bojtorján alá rejtette, s a csalán szárát lobogtatva, megindult az utcán.

Az úton nagy, tányér alakú gombák álltak ki a földből. Komarov nekik esett, mindegyiket kihúzgálta. Majd továbbment; egy kő állta útját, fel akart rá mászni, de lecsúszott róla. Haragosan verni kezdte a csalánszárral. De abba kellett hagynia a műveletet, mert fentről hirtelen egy borjú kétségbeesett bőgése reszkettette meg a levegőt. Komarov megállt, majd gyors lendülettel nekiiramodott.

Az emelkedőt körülbelül a felénél kis kiszögellés szakította meg, amely belenyúlt a jobb oldali fenyvesbe, és kis tisztást alkotott. Itt egy nyárfatönkhöz kötözve, vörhenyes színű borjú legelészett.

Noha Komarov ugyanannyi éves lehetett, ahány hónapos a borjú, egykorúnak vehetjük őket. De a borjú tudta, mifajta Komarov, a kisfiú viszont nem ismerte az állatot. A borjú közönyösen nézte Komarovot, az viszont csodálkozva bámult rá, s kész volt a leglángolóbb érzelemre.

— Ki vagy te? — fordult végre a borjúhoz.

Az állat hallgatott, szelíden kérődzve. Ekkor a kisfiú maga adta meg a választ:

— Te kutya vagy, egy nagy kutya?

Kinyújtotta a kezét, hogy megsimogassa a „nagy kutyát". De a borjúnak nem volt ínyére, hogy simogassák, lehet, hogy félt a csalán szárától, hátrált, megrántotta a kötelet, és oldalt ugrott.

— Mi bajod? — nézett szemrehányóan Komarov a borjúra, és közelebb lépett hozzá.

De annak semmi kedve sem volt a további hátráláshoz, lehajtotta a fejét, kifeszítette a vállát, és fenyegető tekintettel indult Komarov felé.

A kisfiú arca fájdalmasan eltorzult, hiszen ő nem verekedni akart ezzel a kedves állattal! De olyan természet volt, amely nem engedte, hogy meghátráljon ott, ahol veszélyt érez. Ő is felszegte a fejét, összehúzta a szemét, és mielőtt még közbeléphettem volna, homlokát a borjú homlokához szorította. Az állat azonban nem óhajtotta a harcot. Megingott, elfordult Komarovtól, és ellenkező irányba indult. A kisfiú győzelmes kiáltással eredt a nyomába.

A kötél lehetővé tette, hogy az állat körbefusson, gyorsabban futott Komarovnál, így a második körben már üldözője hátát látta maga előtt. Komarov ebben a pillanatban védtelen volt, de a borjú, ahelyett hogy kihasználta volna előnyét, nagy lélegzetet vett, és abbahagyta a küzdelmet. Megállt, mélyet, fájdalmasat sóhajtott, ahogyan csak meglett bikák tudnak sóhajtani, s fogaival egy hosszú fűszálat rágcsálva, megadóan várta a sorsát.

Komarov még egy teljes kört futott, s csak azután vette észre, hogy ellensége feladta a küzdelmet. Ekkor bátran közeledett az állathoz, tenyerével megpaskolta az oldalát, megsimogatta a homlokát, s puha, gumiszerű orrát.

A borjú szelíden tűrte legyőzője minden gyengédségét, és csak fújtatott.

— Mi az, félsz? — kérdezte Komarov, de ezzel le is lohadt bosszúja, és még hozzátette vigasztalásul: Én is féltem tőled, de most már nem félek. — Majd ravaszul hunyorgott: Te nem vagy nagy kutya! Neeem! Kicsi tehénke vagy!

— Muu! — fájdalmasan bődült el az állat, biztosítva Komarovot, hogy soha többé nem lép fel ellene.

— Viszontlátásra! — búcsúzott a kisfiú.

Újra megindult az úton, de hirtelen megállt, majdnem hátrabukott, mintha valami akadályba ütközött volna. Azonnal megértettem, mi hökkentette meg Komarovot, véletlenül a hegyoldal lábánál találta magát, ahonnan a mélységbe tajtékozva zuhogtak lefelé a patakok.

A zöld utca éles nyílként fúródott bele a tengerbe. A magasság, a tér és a zuhogás édes érzése magával ragadta a kisfiút. Karjával hadonászott, ugra-bugrált, majd értelmetlen gyerek-rigmusokat mormogott, végül énekelni kezdett, szavak és dallam nélkül...

És a dal hirtelen elhalt. Komarov már képtelen volt befogadni a sok benyomást, megfordult, és visszafelé indult...

Egy kis béka állta el útját, s visszatérítette a kisfiút kedves földi szokásaihoz. Futott a béka után, és üldözte egészen az út széléig. Amikor Komarov árnyéka elérte a békát, az tetszhalottá változott. Komarov megragadta, megfordította, és sápadt kis hasát nézegette. Hosszasan figyelte, és ujjával megpiszkálta. Nyilván a kis szurokcsomót kereste, meg az acélkart, amelynek segítségével ugrani tud a játékbéka. De a béka hasa egészen sima volt, és Komarov eltűnődött. Kalapja az orrára csúszott, de észre sem vette, annyira elfoglalta az élet új rejtélye. Kicsit kinyitotta, majd újra összeszorította a tenyerét, valamire erősen figyelt. A béka nem mozdult, hosszú, száraz lábai kimeredtek a kisfiú ökléből, de Komarov mégis megérezte tenyerében a kis test remegését.

— Él! — mosolygott elégedetten, és hozzátette hamiskásan: — Hát barátkozzunk össze! Aztán elengedlek...

A béka továbbra is mozdulatlan maradt.

Komarov most egy tapasztalt nyomkereső tekintetével felmérte a környező világot. A magas, homokos vízmosáson fenyők gyökerei álltak ki, a vékony gyökérszárakat lebegtette a szél, s Komarov közelebb lépett hozzájuk, hogy ezeket is alaposan szemügyre vegye.

De ezt az utolsó felfedező lépést már nem sikerült megtennie.

Minden oldalról, mint acélgyűrű vették körül a menekülőt az üldözők: az óvónő által vezetett kicsinyek, a dajkák, a konyhaszemélyzet, a vöröskeresztes karszalagos ápolónők és a halinacsizmás éjjeliőr.

— Itt van! — hallatszott a boldog kurjantás.

És ezzel a kiáltással véget ért Komarov szabadsága.

Komarov nem értette, miért lármáznak ezek az emberek, s miért siránkoznak. Erősnek és gazdagnak érezte magát, azt akarta, hogy körülötte mindenki boldog legyen. És amikor az óvónő közeledett felé, széles, nagylelkű mozdulattal átnyújtotta minden kincsét, a csalán szárát, két zöld tobozt és a tetszhalott, de mégis élő békát.

Fordította: Kertész Erzsébet

... kezdetűt ez az éneklő selyem-nyelv ilyen szikrázó keményre tudja formálni: *„Zanépadáe davnja mic mágyara! / Ne bácsis, krov Árpádova pidije! / Ne bácsis na bitcsizni vbógi / Nébesz szerdítih dovgi batógi?"*

Jurij Skrobinec nemcsak az ukrán olvasóknak ad rangos tudósításokat arról, mi történt a magyar költészet évszázadaiban. Bennünket is tájékoztat, méghozzá nagyon értőn, érzékenyen, kik azok az ukrán költők, akiket végre meg kell ismernünk. Önfeláldozóan se... iskolatársa, Mai Kiisk (Bereczki Gábor nyelvész felesége) küldi neki Budapestről a verseket, nyersfordításokat.

Jaan Kross Madáchot szólaltatta meg észtül. Az ember tragédiája — szemtanúk szerint — páratlan szép előadásban, nagyszerű rendezésben, meghódította az észt közönséget.

Megkérem, mondja el a Tragédia utolsó mondatát észtül. Így hangzik:

„Ma olen öelmud: usu, võitle, looda!"

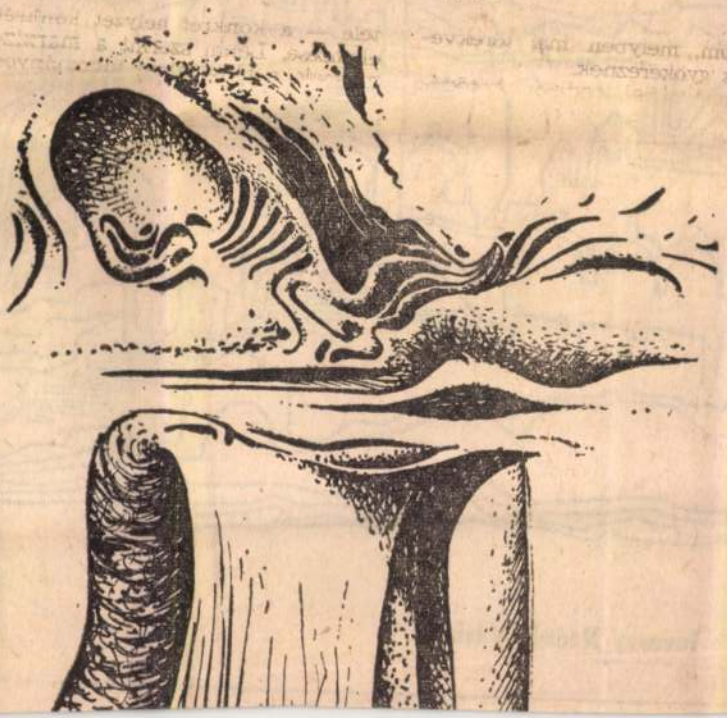

hegedűművésznek, *Szűcs Lóránt* zongoraművésznek, *Tarjáni Ferenc* kürtművésznek és *Novák József* klarinétművésznek.

A PŐRE DESDEMONA

A londoni Mermaid Színház Othello-előadásának híre már bejárta a világsajtót. A nagy publicitás (és a nagy kasszasiker) magyarázata: a rendezők a dráma befejező részében pucéran szerepeltetik Desdemonát. Már az elképzelés vihart kavart; egy Desdemona vissza is adta a szerepét, de végül mégis a shakespeare-izált striptease győzedelmeskedett. A rendezők a negyedik felvonás harmadik színére hivatkoznak. Desdemona sietésre unszolja Emiliát, akinek kérdésére: *„A hálóköntösért?"* — tagadóan válaszol: *„Nem, fűzz ki itt..."* Ennek alapján feltételezik, hogy az eredeti Globe-előadásban Desdemona meztelen volt, mikor Othello megfojtotta. Ennek azonban nemcsak Othello ötödik felvonásbeli monológja mond ellene: *„S balsorsú nő te, hogy meredsz reám! / Sápadt vagy, mint az inged!"* — ha-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 DEC 11

1021

Tavaszy Noémi

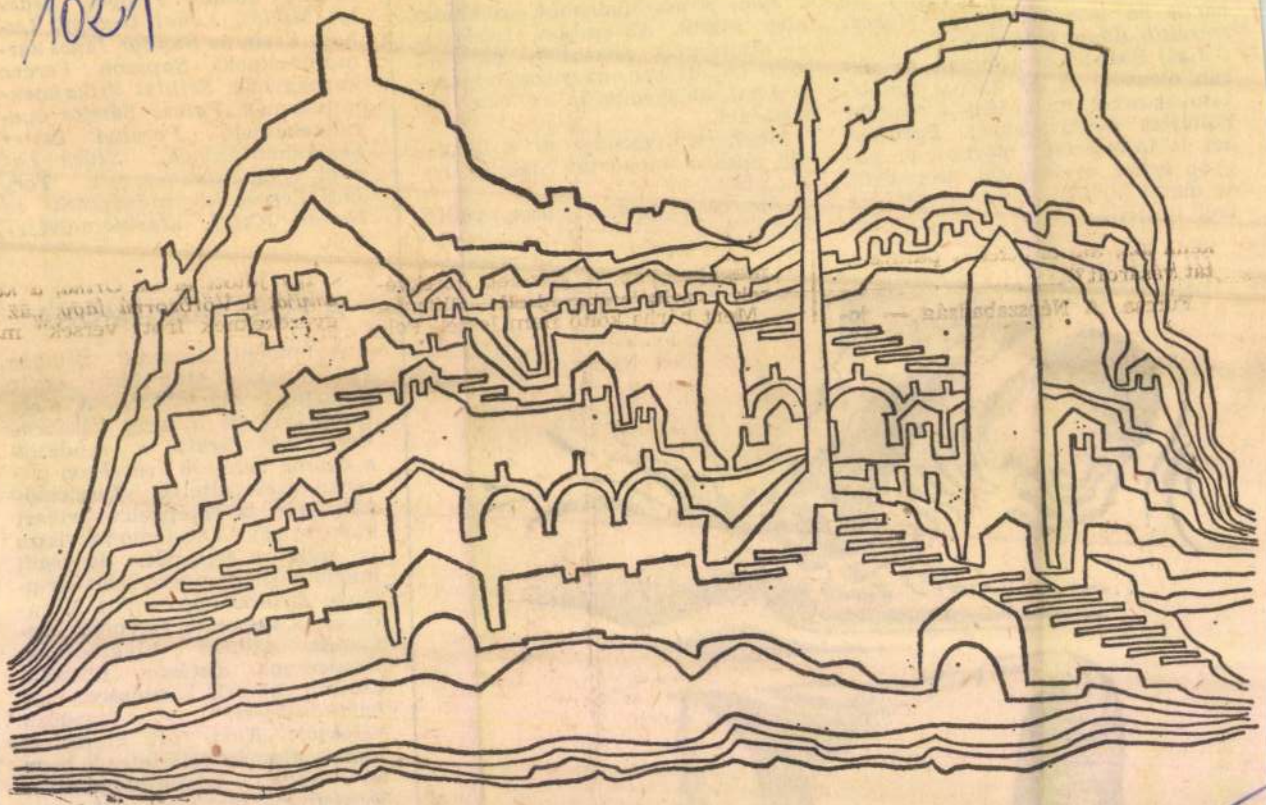

Tavaszy Noémi: Vázlat

NARODNE NOVINE
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DA LI

RUBRIKU

Iz prošlosti naše štampe

„Bunjevačka i šokačka vila"

— povodom štogodišnjice pokretanja —

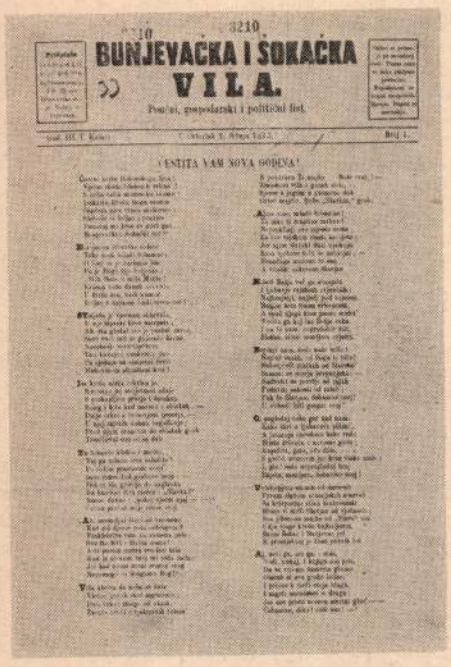
BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

„Bunjevačka i šokačka vila" kao poseban list (Kalača — Baja 1873 — 1876)

Pojava prvog broja *Bunjevačkih i šokačkih novina* 19. ožujka (marta) 1870. godine ujedno obeležava i datum u istoriji naše periodike, namenjene Hrvatima u našoj zemlji — ponaosob Bunjevcima i Šokcima u Bačkoj i Baranji, i u okolini Kalače i Budim-Pešte. Ovaj nedeljni list, koji je uređivao i izdavao u Kalači zaslužni *Ivan Antunović* (1815—1888), održao se tokom tri godine (1870—1872), po prvi put informišući Bunjevce i Šokce — na njihovom maternjem jeziku i dijalektu! *Bunjevačke i šokačke novine* imale su prvenstveno politički, gospodarski i informativni karakter, međutim Antunović je već uskoro posle njihovog pokretanja uočio potrebu da čitaocima treba pružiti — uz uobičajene novinske uvodnike, članke, vesti i rubrike — i književne priloge. I to ne samo pesme i pripovetke, nego i članke o književnosti, prosveti i istoriji. Antunović je veoma jasno video da bi pored obrazovanja i prosvećivanja čitalaca ovi prilozi vrlo mnogo doprineli i negovanju maternjeg jezika, a van svake sumnje iskreno se nadao i tome, da bi time unapredio i razvitak vlastite književnosti Bunjevaca i Šokaca, koja se rađala sporadično i vrlo sporo. Već počev od 1871. godine ovu svoju zamisao je realizovao na najpraktičniji i najbolji mogući način, obogativši *Bunjevačke i šokačke novine* stalnim i posebnim dvonedeljnim prilogom (podlistkom), pod naslovom *Bunjevačka i šokačka vila* — i to ne menjajući cenu novina! Objavljujući *Poziv na predplatu* za 1871. godinu, daje na znanje „da nuždi naši Čitateljah boljma doskočimo, manje ćemo se s velikom politikom zabavljat, da nam od malog prostora više zaostane za poučne potriebe — koje će nam novim Litom, mjesto Čitaonice na krilih svojih donašat Bunjevačka i Šokačka Vila".

Pune dve godine Antunović je tako uređivao i izdavao u stvari paralelno dva lista, a to je — bez stalnih i sposobnijih saradnika i pomagača — iziskivalo od njega u svakom pogledu krajnje napore, uz velike materijalne žrtve. A kada se krajem 1872. godine — nakon trogodišnjeg izlaženja — dalje izdavanje *Bunjevačkih i šokačkih novina* učinilo bezizglednim, ipak se rešio da i dalje izdaje i uređuje prilog *Bunjevačku i šokačku vilu* — kao poseban, samostalan dvonedeljni list. Antunović se očigledno dvoumio, da li da održi *Novine* ili *Vilu*. 5. prosinca (decembra) 1872. godine međutim već najavljuje svoju odluku čitaocima: „A kad sam u sebi razlago ono pitanje: koji bi dakle od dvajuh triebalo uzdržati? sadanje potriebóće našeg milog roda, i okolnosti, koje iz stanja njene inteligencie izviru nagnule su na stranu *Vile*." Istovremeno se obraća i „Našim dobrovoljnim žrtvonosnim i rodoljubivim suradnikom":

„Poklem je takav po nas izgled: da će nam o novom ljetu ako ga srićno doživili budemo samo Bunjevačka i šokačka vila zaostat, koja će sve sile izviti: da našeg roda duševne potriebóće van jedne politike pokrije. Radi toga hitim moje poštovane Suradnike bratinski unapried pozvati na rad. U kom valja da prid očima imamo puk koji trieba uzbuđivat i obrazovat, oni naši prijatelji ako bi ih kojom srićom imali, koji traže samo duševnu zabavu i višlje nauke, sve će naći u hrvatski i srbski krasni listovi.

Nama trieba nastojat: da naš puk omiluje štivo i nastupi stazu obraženosti, dakle sastavljat pripoviedke i članke koji će razpravljat svakojake odnošaje pojedini i obiteli u društvenom položaju, kuda spada život domaći i občinski, i to na polju duševnom i tvarnom, vierskom, i školskom, zanatlijskom i poljodilskom.

A poklem je poesis i šala začin života, Vila će obadvoje raznosit. Riečju naša Vila kani da u pučkom razredu svakom svašta bude. Ovakom ona da postane na to nas siluju okolnosti, radi čega nadam se prvo da nam bratja neće zamjerit, jerbo nastojimo širit obraženost onako: kako možemo, a drugo da će se već jedan put sklonit i oni učeni sinovi našeg roda, koji su se tuđili sve dosad. Ako još ni sada neprionuli budu uz Vilu, onda će jasno dokazati: da ne ljube svojeg roda. Da uz našu Vilu ne sjaje dika i ne raste nagrada to dobro znadu naši plemeniti Suradnici.

Ipak ako bi tko scinio: da bi mu ime slavom zasjalo, ako bi on Vilu za pojas latio — ovi put za svakiput izjavljam: da sam svaki čas spreman sva prava i neprava prinet na mlađeg brata, ako bi se koji ponudio. Za sebe jedinu zadržajem krivnju neumjetnosti.

Al buduć Vila od mene nije više, nego jedino ime u baštinu primila, ona će i od sele kao i dosele samo na onaj način prid sviet izlazit, ako će u Suradnici nalazit blagodarne prijatelje, koji će je svojim trudom odivat. Uslied čega pouzdano molim bratju: da u gori naznačenom smislu i smieru članke pripravljati, i za vriemena ovamo slati blagoizvole."

2. januara („sičnja") 1873. godine pojavio se prvi broj *Bunjevačke i šokačke vile* kao samostalnog „poučnog, gospodarskog i političnog" dvonedeljnog lista (zapravo prvi broj trećeg godišta!), koji je zatim redovito izlazio u Kalači sve do marta 1875. godine, kada Antunović (izdavši 5. broj V. godišta) zbog bolesti konačno odustaje od daljeg uređivanja i izdavanja *Vile*, ostavljajući je u baštinu svom dotadašnjem saradniku *Blažu Modrošiću*. Antunović se očigledno nije lako privoleo da prekine dalje izdavanje *Vile*. U pismu jednom svom prijatelju od 30. marta 1875. godine ovako se pravda i teši tim povodom: „... Znam da *Vila* nije toliko koristila koliko joj želja i dobra volja bila, al je moja bila, pak mi k srcu prirasla; možete si mislit, koliko me je boli stalo, da se od nje razstanem. Već druga godina, kako kanim ovo učinit, no al sam se dalje silovao, dok me nije snašla bolest na toliko, da nisam više kadar vršiti onaj mehanizam što ga ište uređivanje, moradoh se razvinčati. Vjerujte da će me srdce bolit do groba, al ne vjerujem, da se više sastanemo, jel ne možete si misliti, koliko truda i znoja ne pisanje članakah, već uređivanje, a najviše «correctura» i druge sitnije stvari (koštaju), no al zato sve do groba rad sam rodu služiti i štogod bude sile i vremena to ću njemu žrtvovati." Iako je nastupio zastoj u daljem

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

Naslovna strana „Bunjevačke i šokačke vile" — kao priloga „Bunjevačkih i šokačkih novina" (Kalača 1871 — 1872)

izlaženju lista, Modrošić je ipak još iste godine uspeo da produži izdavanje *Vile*, uređujući i štampajući je u Baji, počev od 10. novembra iste godine (od 6. broja V. godišta). Modrošić je uspeo da održi list još do 18. septembra 1876. godine, kada je s 18. brojem šestog godišta konačno prestao da izlazi.

Tri godišta *Bunjevačkih i šokačkih novina* (1870—1872) i šest godišta *Bunjevačke i šokačke vile* (1871—1876) — imajući u vidu godine paralelnog izlaženja — predstavljaju sedmogodišnji kontinuitet periodične štampe Bunjevaca i Šokaca u našoj zemlji pre čitavog stoleća. U vreme njihovog izlaženja već se javljaju i drugi naši listovi, kao što su subotička *Mišečna kronika*, odnosno *Subotički glasnik* (1872—1876) i *Bunjevačke gazdinske novine* (1873), a kasnije somborski *Bunjevac* (1882) i „zabavni i poučni misečnik" *Neven* (pokrenut u Kaćmaru i štampan u Baji 1884. godine), međutim svojom ulogom i redovitim izlaženjem jedino će *Neven* uspeti da premaši značaj prvih naših domaćih bunjevačko-šokačkih listova, *Bunjevačkih i šokačkih novina* i — naročito — *Bunjevačke i šokačke vile*.

*

(U broju od 13. maja objavili smo u našoj rubrici poseban članak o *Bunjevačkim i šokačkim novinama*. Usled prepisivanja rukopisa u tom članku su neki datumi pogrešno navođeni: te datume smo u ovom tekstu o *Bunjevačkoj i šokačkoj vili ispravili.)*

Ko je bio urednik „Prijátel"-a?

U broju od 17. juna posvetili smo u našoj rubrici poseban članak prvom listu naših Slovenaca, koji je pod naslovom *Prijátel* 1875. godine u Budimpešti pokrenuo i uređivao Imre Agustich. U međuvremenu smo došli do novih podataka, prema kojima je Imre Agustich (Augustich ili Agostich) — Slovenac, poreklom iz županije Vaš. Rođen je 1837. godine. Bio je profesionalan novinar i saradnik raznih mađarskih listova, koji su izlazili u prestonici i drugim gradovima, pisao je raznorodne članke u *Gazdasági Lapok* (1866), *Fővárosi Lapok* (1867), *Szegedi Híradó* 1863—1869), *Vasárnapi Újság* (1859—1877), *Életképek* (1877), *Alföld* (1871—1872). Kratko vreme — kao dopisnik — boravio je i u Dalmaciji. 1865. godine bio je jedan od urednika kalendara županije Vaš *(Vasmegyei Naptár)*. Bavio se i prevođenjem, prevodio je romane i pripovetke, kao i jedno pravno delo o građanskom braku (1868). Na svom maternjem slovenačkom jeziku je napisao jedan prirodopisni priručnik i priredio je udžbenik mađarskog jezika, koji je štampao u Budimpešti 1876. godine pod naslovom *Navuk vogerszkoga jezika za zacsetnike*. U vreme pokretanja *Prijátel*-a bio je stenograf mađarskog parlamenta. Umro je u Budimpešti 17. jula 1879. godine. Prema novim podacima, list *Prijátel* je uređivao i izdavao do kraja života, tj. od oktobra 1875. sve do leta 1879. godine, tokom pet godina. Njegovu delatnost valjalo bi i detaljnije proučiti.

FILM

Talijanski film „Istraga po stvari jednog građanina iznad svake sumnje" (Vizsgálat egy minden gyanú felett álló polgár ügyében) jeste neobičan kriminalistički film. U ovom filmu zločinac je sam šef kriminalističke policije kojemu bi bio zadatak da progoni zločince. Ovaj dobro odjeveni — i duševno poremećeni — gospodin je ubio svoju ljubavnicu, a zatim je namjerno ostavio tragove svojega posjeta, čak je i telefonom javio policiji da se dogodio zločin, siguran da mu se ništa ne može dogoditi jer ga njegov položaj stavlja iznad svake sumnje — u krajnjoj liniji, iznad zakona. Ovaj film je vrlo promišljeno djelo, s veoma ozbiljnom namjerom njegovih tvoraca da podvrgnu oštroj kritici sam društveni režim u Italiji. Film ukazuje na strašne mogućnosti zloupotrebe vlasti. Režiser Elio Petri je stvorio uzbudljiv film veoma napete radnje s ozbiljnom idejnom sadržinom. Uspehu filma u velikoj mjeri pridonose izvrsna glumačka ostvarenja. Ulogu šefa kriminalističke policije Đan Marija Volonte tumači izvanredno uvjerljivo. Florinda Bolkan majstorski oživljava lik njegove partnerke i žrtve. Ljubitelji kriminalističkih filmova ovom prilikom mogu gledati jedno zaista uspjelo i vrijedno djelo.

NARODNE NOVINE

PUTOVANJA PO HERCEGOVINI II.

Na bosanskoj obali Jadrana

Nedavno je u Budimpešti održana izložba poznate slikarke Noémi Tavaszy. Kako na jednoj prijašnjoj izložbi, tako i na ovoj posljednjoj izložila je mnogo slika na kojima je obradila svoje utiske stečene u Jugoslaviji. Zamolili smo je da za naše čitaoce opširnije iznese svoje doživljaje i utiske iz ove zemlje. Ilustracije u tekstu su njeni originalni radovi.

Autokaravan svaki dan kreće na izlet.

Šef sarajevske Komisije za zaštitu umjetničkih spomenika Džemal Čelić je visok, miran čovjek. Svaku kuću pozna u okolici i kao prijatelja ga pozdravljaju i obični ljudi. Velikom odanošću vrši svoj posao, oduševljeno nam objašnjava nepoznate stvari. Žena mu je dražesna, lijepa, crnooka Fata.

Na putu pjevamo u horu. U interpretiranju cifrastih turskih melodija najbolji je Čelić. Pažljivo slušam i pokušavam naučiti ove melodije. Da bih i kod kuće uživala u pjesmama *Moj behare* i *Prošetala Suljagina Fata*, kupujem ploču Himze Polovine.

Mogorjelo — označava mjesna tabla.

Nedaleko od Počitelja, sa čapljinskog autoputa se približavamo. Čelić nas odvodi do ostataka rimske vile iz III stoljeća. Ova vila, podignuta kao utvrda protiv napada barbara, nekada je bila centar jednog veleposjeda.

— Ovo su konaci — objašnjava nam Čelić, pokazujući na male prostorije koje se redaju na jednoj strani ulice. Kao da šetam glavnom ulicom jednog minijaturnog Pompeja.

— Ovo je preša — pokazuje Čelić na jednu kamenu građevinu. — Još se dobro vide rezbarije s bogatim motivima grožđa. Ovim kanalom je teklo vino u amfore.

Sa dviju strana glavne ulice još i danas stoje ogromne kamene amfore; nekada su bile pune vina, sada služe samo kao ukras. Pored njih idemo gore, na zidine utvrde. Kakvu priču bi nam mogli došapnuti ostaci spomenika i vitki čempresi oko ruševina?

Izlazimo na bogato ukrašenoj kapiji i krećemo prema moru!

„Daleko mi je biser Jadrana" — zvuči mi u ušima mila melodija.

Zelena se Neretva sve više širi. U ušću rijeke leži malo ribarsko mjesto, Neum. Šarene barke na vodi, šarene kuće na obali. No, na prelaznom mjestu u crnom čamcu vesla bakica u crnoj marami. Neum je jedina luka Bosne i Hercegovine, i zato nazivaju ovaj dio bosanskim morem.

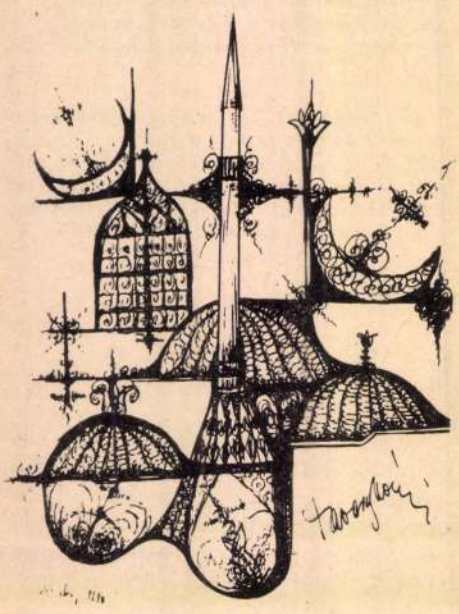

Spazismo more.

„Čiribiri bela Mare moja" — pjevamo u horu, dok se blistav Jadran i plavo nebo smješkaju na nas.

Kada 1. listopada (oktobra) kod Gradca veselo koračam u kristalnoj vodi zaboravljam koliko sam zebla u vlaku; mislim da je ovdje vječito ljeto.

„Divno je tako živjeti" — sjetim se šlagera, i na obali sakupljam kutiju šarenog kamenja interesantnih formi.

NA IZVORU BUNE

Skoro svaki dan dođemo ovamo. Blizu je Počitelju, živopisni predio često je tema mnogih skica i uljanih slika.

Idemo putem koji vodi za Mostar. Napuštamo obalu Neretve i zalazimo među planine. Ovdje nam je već

pratilac rijeka Buna. Na romantičnoj obali tu i tamo po jedno zaboravljeno vodeničko kolo i vrbe nagnute nad vodom. Kod mjesta Blagaja stižemo do izvora.

Prema legendi, a i prema pretpostavkama lingvista, bački Bunjevci potječu iz ovog kraja, od izvora Bune.

Gore, na orlovoj stijeni se nalaze ruševine kneževske tvrđave. U podnožju strmih planina je izvor. Voda curi i iz pukotina stijena i pjenušavo blista u sunčevoj svjetlosti.

U podnožju jedna stara turska kuća, danas je uređena za muzej.

Bogato ukrašeni bakreni sudovi, karakteristične rezbarije, ormarići ugrađeni u zid, vezovi, ćilimi za molitvu. Gore u jednoj prostoriji drveni sarkofag zelene boje; nadgrobni spomenik nekadašnjeg vlasnika. Na njemu i oko njega šarene frotirske marame. Nije mi jasno.

— Darovi mrtvacu — objasne mi.

Na 100—200 metara od muzeja još nekoliko turskih kuća u kojima vlasnici i danas žive. Posjećujemo jednu veoma ljubaznu obitelj.

Na kraju kuće teče Buna. Voda je toliko meka da žene u njoj peru a muškarci se briju bez sapuna.

Preko uskog mostića prelazimo na mali otok. Na drugoj strani je rijeka šira, tamo je sagrađena stara, romantična vodenica, koja danas već ne radi.

Sa malog otoka dobro vidimo turske kuće. Bijeli zidovi, karakteristični prozori, zatvoreni balkoni — ovjekovječujemo u više varijacija.

U hladovini sjedamo na jastuke i ćilime za molitvu koje smo dobili od ukućana. U sredinu staviše mangalu — na njoj džezve, fildžani. Ceremonijalno se sprema turska kava.

Kada ukućani doznaju da sam Mađarica, oduševljeno pričaju:

— Preci nam potječu iz Pečuha. Poslije mohačke bitke su došli ovamo i od tada živimo na ovom teritoriju.

Mađarski ništa ne znaju.

Mole me da im pjevam mađarske narodne pjesme.

Zaista je ugodno: jedemo smokve, pijemo kavu i sok, i zajednički pjevamo.

KOD BOGUMILSKIH STEĆAKA

Iz Počitelja u planine vodi jedna stara turska kaldrma. Danas već nije najudobnija, naročito je štetna za automobilske gume.

Ovom kaldrmom krećemo do očuvanih bogumilskih stećaka.

Na sreću, poslije nekoliko kilometara izlazimo na asfaltnu cestu i uskoro stižemo u zemlju *stećaka*.

Očaravajući prizor.

Na velikoj ravnici, koja se prostire među planinama, rasuto kamenje, nadgrobni spomenici. Među suhom travom, kržljavim žbunjem izravno ili polusrušeno stoje, a mnogi već srušeni leže. U ovom ukočenom predjelu ništa se ne miče; nigdje žive duše, niotkuda jednog glasa; samo veličanstvena nemoća sivog kamena. Tamnozeleni čempresi.

Približavamo se dirnuti ovim prizorom.

Sada nam je Hakija vodič, jer je njegova obitelj, Kulenovići, bogumilskog porijekla. Obitelj je dala već mnogo umjetnika, pisaca — osim njega veoma je poznat njegov pobratić, Skender Kulenović, pjesnik.

Znajući sve to — kako ga gledam — takvima zamišljam i članove stare sekte. Visok, masivan kao kamen, markantno lice; prosto se izražava snaga.

— Pet vjekova je proteklo dok se domaća historija umjetnosti ozbiljnije počela baviti ovim nadgrobnim spomenicima — priča. Ustanovljeno je da su se ovi spomenici pojavili istovremeno s bogumilskom vjerom koja potječe iz Bugarske, i koja je u XIII stoljeću i u unutrašnjim državama balkanskog poluotoka osvajala velike mase. Ovaj pokret, koji se vraćao misticizmu i simbolizmu, nigdje u Evropi nije naišao na toliko povoljno tlo kao ovdje u Hercegovini.

Suprotstavili su se i pravoslavnoj i katoličkoj crkvi.

Kasnije su ih progonili i Turci, u prvom redu zbog njihovih reljefa, jer muslimanska umjetnost ne priznaje slikanje čovjeka, a na ovim nadgrobnim spomenicima pored životinja često susrećemo i ljudske figure: na primjer vojvode u vojnoj opremi. Među bogumilske simbole spada i grožđe, sunce, polumjesec i križ. I forme su različite: križ, kamena ploča, stup, krčag ili sarkofag šiljastog svoda, slični rimskom. Građeni su od ogromnog kamena; neki dostižu i težinu od 25 tona. Zahvaljujući čvrstoći materijala, ovih stećci (otprilike 133) ostali su sve do danas.

* * *

Sve što sam ovdje napisala samo su mozaici, sitni ukrasi slike koju sam željale predati dragom Čitaocu, upoznajući Vas s krajem gdje sam provela nezaboravnih mjesec dana.

Slika nije potpuna jer nisam govorila o životu kolonije, o umjetnicima iz raznih zemalja, o sklopljenim prijateljstvima, radnim danima koje smo proveli u veoma opremljenim radionicama i nisam govorila o takvim doživljajima kao što su posjeti Dubrovniku, Mostaru i Sarajevu. No, opis ovih doživljaja zahtijeva cijelu knjigu.

Pored skica, u uglovima mojeg doma nalaze se vijenac od smokve, šareni kamenčići sa obale mora, plod nara iz vrta umjetničke kolonije i nekoliko šarenih listova koje sam sakupila idući u Sarajevo. Sve su to drage uspomene sa nezaboravljenog puta.

Noémi Tavaszy
slikarka

K-35

válaszol

9.

FOGO

„FRIT

ARC

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

1971 JÚL 21

Tavaszi Noémi rajza

KORMOS ISTVAN:

Ágborisrét

Háromszék Csík fölött szivárvány havasáról
egy álmos rét repül gyöngytollú zöld madár
fák ködkucsmái közt szárnyával telleget
karéjosan bukik s az Olt mellé leszáll

Ha rétnek születik az ember lánya rét lesz
Ágborisrét marad világvégezetig
eső szél sorsosa gólyahír kikerics
édes szülője ki virágot vétekzik

GULYÁS MIHÁLY:

ŐSANYA

Csendélet, mondhatnám: idill. A függöny szellőzködik, hajtja rám az álmot ez éjféli órán.

— Józsi! Két gyermeked van!

A házhegyek között — hogy is szokták írni? — velőtrázó sikoltás. Az Ősanya, Éva sikoltoz, rémületesen, mert Ádám... nem, Józsi a mélybe akarja vetni magát.

— Józsii! Két gyermeked vaan!

A függöny csörögve elkapja szárnyát az ablak elől — száz és ezer függönygörgő robajlik. Az előadás korábban kezdődhetett, az indulatfelhalmozás szokásos menetrendje szerint, itt a szomszédban, a mulatóhely-kombinátban.

Józsi kezében kés lehet, nyitott bicska — ha a végveszély még néhány szóváltásnyival odébb volna, Éva türtőztetné magát, más hangot ütne meg.

Megboldogult diákkorom bánata fojtogat, a négyforintos operajegy szégyene, hátlapján a drasztikus szöveggel: „Innen a színpad nem látható". Innen se. Roppant betonoszlopok takarják előlem a kilátást. Be kell érnem az Ősanya hangjával:

— Józsii! Két gyermeked vaaan!

Mindig ugyanazt, eszelős jajdulással. Mennyi mindent kellett mondania Évának, a szelíd engeszteléstől a szigorú feddésig, amíg eljutott ide, s Józsi is bejárta az emberindulat drámájának útját a tragédiáig, amikor már nincs, nem lehet más válasz-

állam tiltja az önbíráskodás
dennel tisztában van, és ké
hangja az utolsó érvet:

— Józsiii! Két gyermeked

Többet ennél nem sikíthat
nincs is több! Befejezett egé
egyetlen kiáltásban elbeszél
arzenáljából csak ez a négy
mításba, se több, se kevesebb.
mennyi szinonímája van, de
az egyetlenegy méltó a kivét
visszafordítani Józsit a mered
Évája is elveszti emberét, h
magára tud hivatkozni, am
amelyeket nyújtani képes —
hetőség a fokozásra. És Józsi
valóbb az Ősanyánál — önr
mérmesen hallgat. — „Józsi!
mi lesz velem?!" „Állj félre
mert felrúglak!" Akit ennyir
düh, bizonnyal meg is teszi,
a bajt.

Ötödször nem kiáltott Éva.

Egy emberpárt láttam elsiet
a járdán. A férfi hosszúkat
szaladni volt kénytelen melle
közti ház erkélyéről naprafo
rogtak utánuk a fejek — ők l
sei színjáték főszereplői.

Csend volt. Senki se szólt le
szégyenlik magukat?! Mit cir
Az emberek, férjek és feleség
hettek valamit az életnek am
ami ennek az egész „józan cirk
mélyén lapul, de ritkán mutat
gát. Álltak az ablakok fekete
egy pisszenés nélkül, magukb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 OKT 23

Tavaszy Noémi

TÁJÉKOZÓDÁS

1021

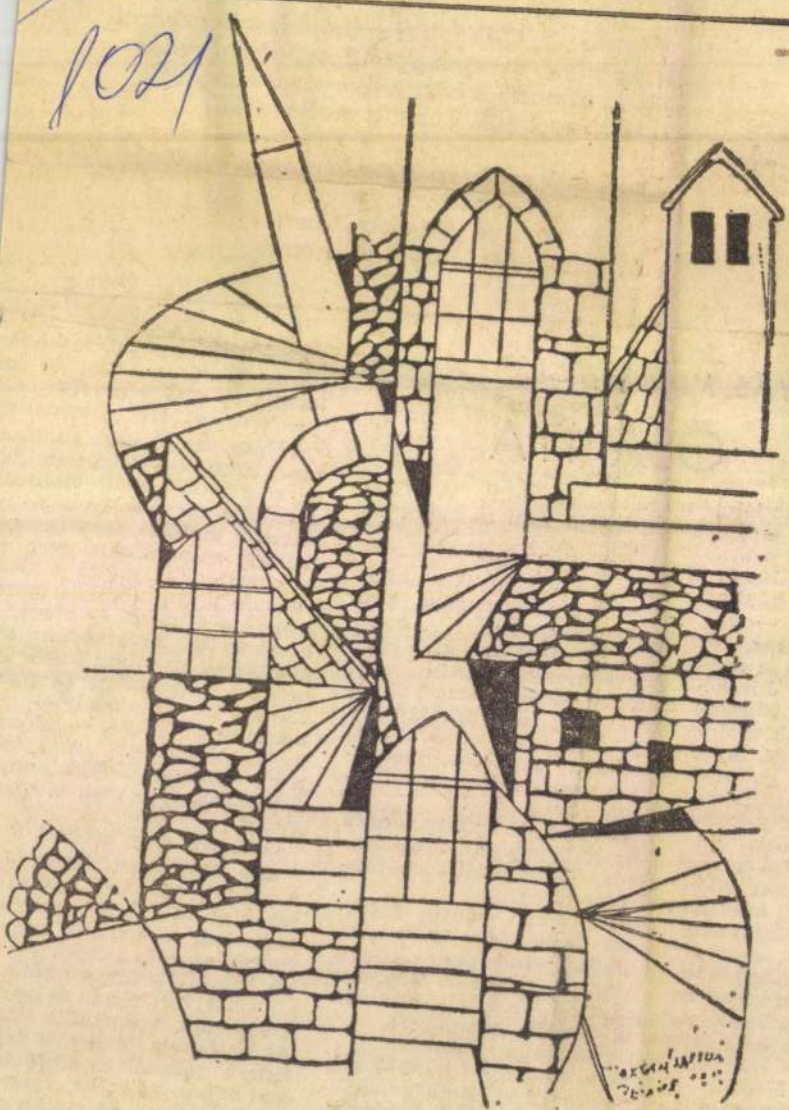

Tavaszy Noémi: Város

... a kolocsai hónapokról. Túl frissek még az emlékek: az elmúlt év eseményei, az erőfeszítések most visszapillantva tán kevésbé jelentékenyeknek tűnnek, mégis ha felidézem: mind feltódulnak bennem, előttem állnak, minden pontosan lejátszódik — pontosan úgy, mint akkor —, mintha filmre vették volna.

A nehéz év során nagy könnyebbséget jelentett számunkra, hogy egymás közt voltunk, egymásban nem csupán katona-bajtársunkat láttuk, hanem leendő diáktársunkat is. Baráti körök alakultak, egymást közelről meg-, sőt, kiismertük — nekem úgy tűnik, túlságosan is. A mindennapi életből kiszakadva felszínre bukkantak emberi hibáink, gyengeségeink is, melyek az itthoni társadalmi érintkezésekben nem szembeszökőek, vagy éppenséggel észrevehetetlenek. „Szükségben smerszik meg az ember" — és az elmúlt hónapok után az egyetem falai közé kerülve, nár jobban tudjuk, kitől mit várhatunk.

A szabad időben — időnként olt az is — mindenki saját edvtelésének hódolt: az aszali-focitól a nyelvtanulásig, a itározástól a súlyemelésig — rendelkezésre álló keretek kött. A laktanya bő választét nyújtó könyvtára is nagy épszerűségnek örvendett elő-lvételis körökben. Többen azinczy példáján felbuzdul-, megkísérelték megdönteni „széphalmi vezér" 22 köte-s levelező-csúcsát. (Még szencse, hogy epigrammákat m írtak.) Azt hiszem, ha a rva várt augusztus másodi-el nem jön, némelyik „kacsai vezér" talán megdönti a ıkállas csúcsot. Mindeneset-a kolocsai posta forgalmát a Magyar Posta bevételét entékenyen emelte a tekinyes számú „tábori levél" dí-De a levélíróláz nem is glepő: ez volt az egyetlen l — a szűken mért látoga-időn kívül —, mely össze-

mas eseményr
konzultáció:
melyet a hads
nap elején biz
ra és beszélg
Állam- és Jogt
nak tanáraiva
akik dacolva
val,' hófúvássa
ségekkel, le
meglátogatni és elhozni a megnyugtató, erőt adó hírt: az egyetem tud rólunk, számol és törődik velünk, vár minket Nehéz feladat kívülálló számára érzékeltetnem, milyen nagy jelentőséggel bírtak ezek a látogatások, a tankönyvek, újságok, hírek és az ELTE

hallgatók fegyelme, tanulmányi előmenetele jobb a többi hallgató átlagánál. Azt hiszem, nemcsak a magam, de valamennyi katona- és most már évfolyamtársam nevében bátran kijelenthetem: nem fogunk rácáfolni a statisztikára!

Gulyás Péter

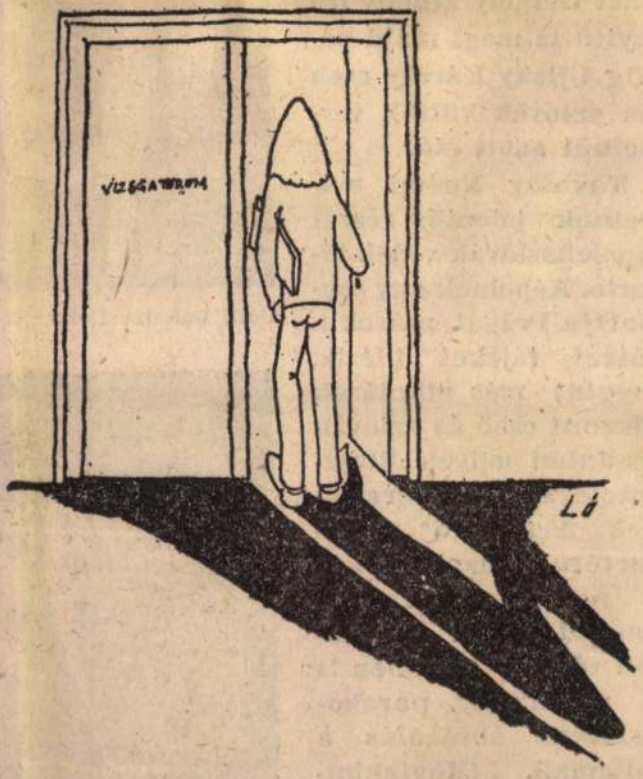

Schiller István karikatúrája

1971 OKT 18
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-066, 337-748, 340-774

EGYETEMI LAPOK
Budapest

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi kiállítása

1021

A Csehszlovák Kultúra dísztermében tárlat nyílt Tavaszy Noémi festményeiből és textilkollázsaiból. A kiállítást Gergely Mihály író nyitotta meg, majd pedig Ujlaky Károly cseh és szlovák költők verseiből adott elő.

Tavaszy Noémi műveinek jelentős részét a csehszlovák vidék ihlette. Képeinek egy csoportja Prágát, mások a tátrai tájékot idézik, megint más alkotások viszont cseh és szlovák irodalmi művek illusztrációjaként szerepelnek. A festőnő művészetére a finom színek, a poétikus borongós hangulatok, a drámaibb témák esetében is a misztikus, parabolisztikus ábrázolás a jellemző. (Megtekinthető november 1-ig.)

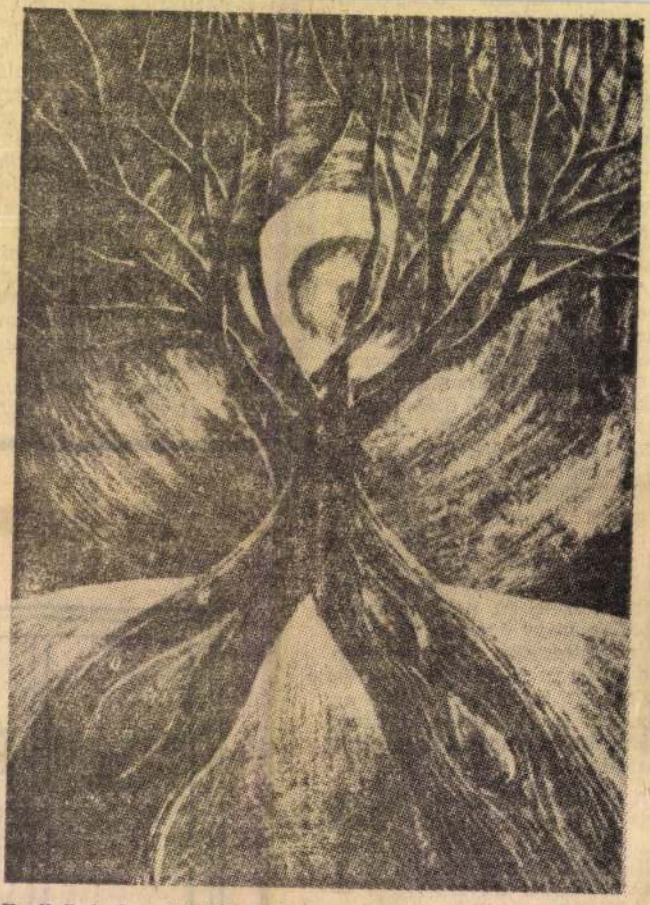

Emil Boleslav Lukác: Két fa vagyunk (irodalmi illusztráció)

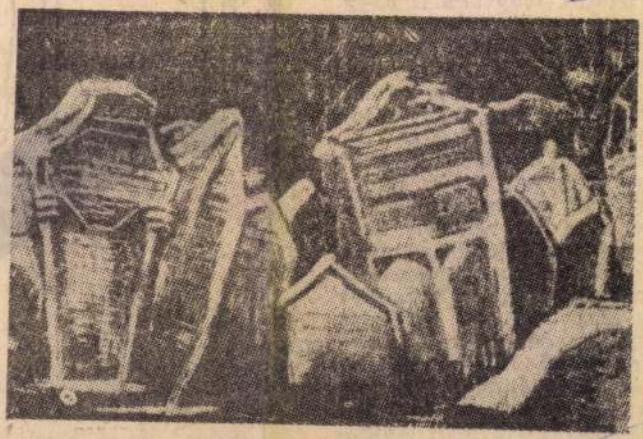

Régi zsidó temető (festmény)

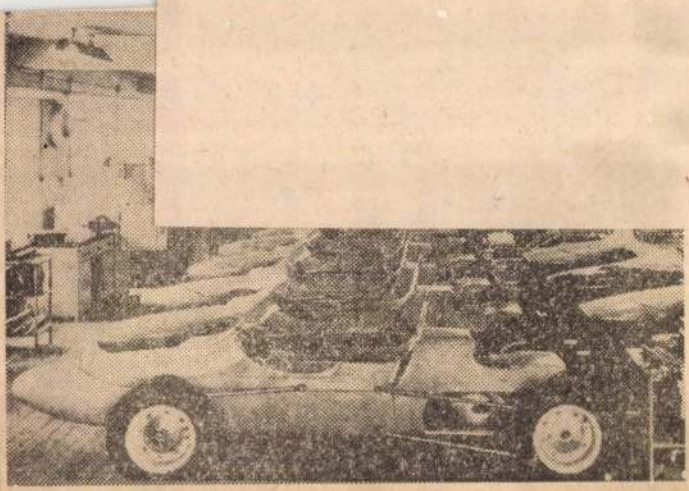

Az Esztónia—15 típusú gépkocsik szerelése egy tallinni üzemben.

Háromkerekű kisautó

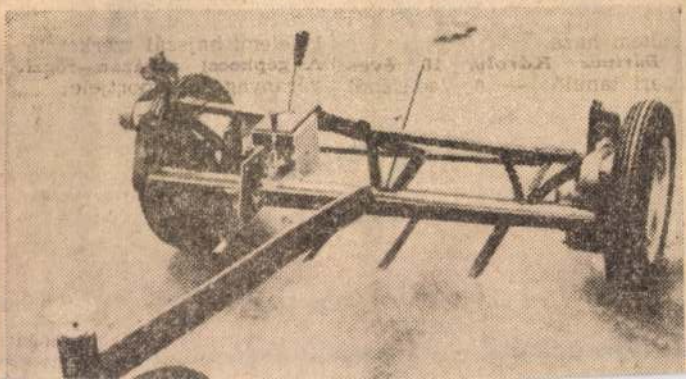

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

1912 ÚK 29

Pest m. Hírlap

1021

Virágok

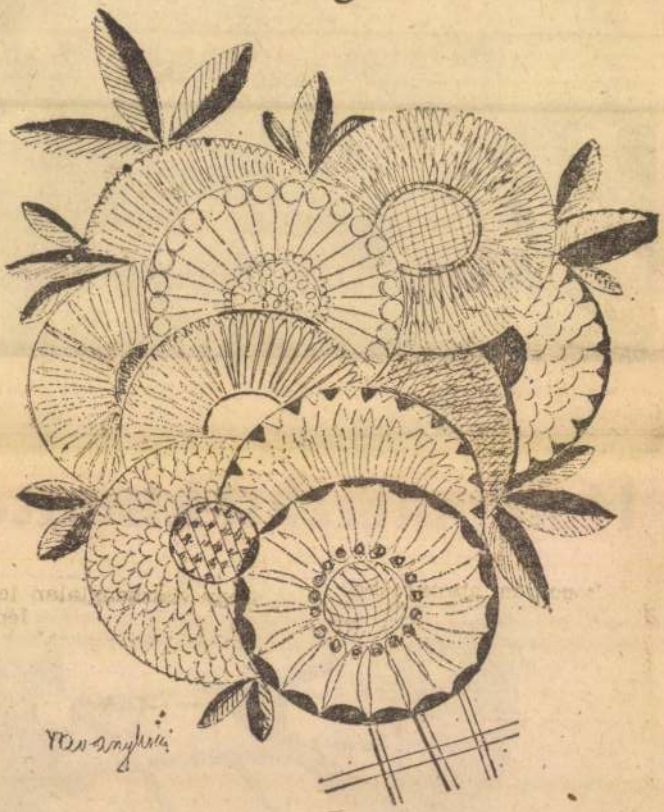

Tavaszy Noémi rajza

lesztett
Termés
vetelmé
reakció
mények
végbe a
vezett
lenben, amely még ala-
csony hőmérsékleten is
százszor több energiát ad,
mint egy hasonló súlyú
hagyományos ólomakku-
ra regenerálhatnak. Az u
eljárással megvalósítha
Verne Gyula „Nauti-
lus"-ának elképzelt haj
tása, a nátriumtelep.

Légtartályok

0,5—20 m^3 űrtartalommal
6—25 att. nyomáshatár között

A légtartályokat saját terveink alapján, rövid határidőn belül, kívánt csonk-elrendezéssel, álló vagy fekvő típusban, levizsgáztatva, gépkönyvvel ellátva szállítjuk

Kérje a fő méreteket is tartalmazó, díjmentes gyártmányismertetőnket

VEGYESIPARI DEBRECEN

Hajdú-Bihar megyei

Vegyesipari Vállalat

Debrecen, Erzsébet utca 27
Telefon: 12—617

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

197 NOV 5

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Cédrus

Fig. 1. Quatloe

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 11

Népszava

Tavaszi Noémi

1971

Tavaszi Noémi: Olajf

Heti jogi tanácsok

Kérheti-e az új szabályok szerint nyugdíjaztatását az a dolgozó, akinek munkaviszonya december 31. napja előtt megszűnik.

Mint ismeretes, január elsejével jelentős változások lesznek a nyugdíjszabályokban. Ezzel kapcsolatban több kérdéssel fordultak hozzánk olvasóink. Az alábbiakban néhány közérdeklődésre számottartó ügyben közöljük a szabályt. A következőkben is egy-egy fontos rendelkezést ismertetünk.

Most azoknak adunk választ, akik bizonytalanságban vannak abban a kérdésben, hogy az új vagy a régi szabályok szerint mehetnek-e nyugdíjba. Az új szabály a munkabérátlag számítás tekintetében lényeges változást hoz január 1-ével. Eszerint: akik 1973. január 1-ével vagy azt követően mennek nyugdíjba, azoknak az öregségi és rokkantsági nyugdíjuk összegét a nyugdíjazás évét megelőző 5 naptári év közül a legkedvezőbb 3 naptári év és a nyugdíjazás évének tört része alatt elért munkabérátlag alapján kell kiszámítani, ha az a dolgozó számára kedvezőbb a régi szabály szerinti kiszámításnál, vagyis a 4 év és a tört év átlagánál.

A kérdező olvasóink egy rédolgozóra nézve mindenképpen az előnyösebbet választják ki hivatalból. Ebből is megállapítható, hogy a dolgozót hátrány tehát nem érheti, a munkabérátlag megállapításánál.

Bár a kiszámítás hivatalból és elektronikus géppel történik, mégis az alábbiakban leírjuk, hogy 1973. január 1-étől:

Hogyan kell kiszámítani a munkabérátlagot?

Először is kiszámítjuk, hogy mennyit tesz ki az 1969. január 1-étől 1972. november 30-ig (munkaviszonya megszűnéséig) terjedő időre eső munkabérének (munkabérjellegű juttatásainak) az átlaga. A havi munkabérátlag kiszámításánál a számlálóban szerepel mind az a munkabér és munkabérjellegű juttatás, amelyet az említett időre kapott. (Év végi részesedésként az 1969-ben, 1970-ben, 1971-ben és 1972-ben ilyen címen kifizetett összegek szerepelnek.) Ezeknek a munkabéreknek és munkabérjellegű juttatásoknak az összegét elosztják az 1969. január 1-étől 1972. november 30-áig munkaviszonyban töltött napok számával. (Nem veszik osztószámként fi-

VASÁRNAP

KOSSUTH RADIO

5.55: Rákóczi-induló. 6.00: Hírek Lapszemle. Időjárás-jelentés. 6.10-7.20: Kellemes vasárnapot. Közben: 6.50: Műsorismertetés. Bp. é a vidék kulturális programjából Utána: Körzeti időjárás-jelentés 7.13: A zenés műsor folytatása 7.20: Reklám. 7.25: Múzeumi híradó. 7.28: Riportműsor. 7.58: Hallgatóink figyelmébe! 8.00: Hírek 8.05: Öt kontinens hét napja. Külpol. műsor. 8.20: A második nyár fa. Rádiójáték. 9.07: Szivárvány Zenés műsor. 10.00: Hírek. 10.03 A Szivárvány c. műsor folytatása 10.25: Reklám. 10.30: Vasárnap koktél. 12.00: Hírek. 12.10: Ede anyanyelvünk. 12.15: Jó ebédhe szól a nóta. 12.55: Tiszta szívvel 13.05: Donizetti: Boleyn Anna. Ope rarészletek. 13.26: Mi dolguk a világon. Riportműsor. 13.46: Pergolesi: Stabat Mater. Szimfonikus zene. 14.30: Körkapcsolás bajnok labdarúgó-mérkőzésekről. II. fél idő. 15.20: Pillantás a nagyvilágba Útijegyzet. 15.40: Schubert-művek 16.03: Rendező — munkában. Riportműsor. 16.58: Hallgatóink figyelmébe. 17.00: Hírek. 17.05: Faluról falunak muzsikával. 17.45 Lírai önarckép. Ágh István versei 18.00: Lemezmúzeum. Komolyzenei műsor. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Hírek. 19.10 Sporthírek. Totó. 19.15: Közvetítés a József Attila Színházból. Figaro házassága. Vígjáték. 21.10: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. 21.47 Tiszta bort a pohárba. Móricz Zsigmond novellája. 22.00: Hírek 22.10: Sporthírek. Totó. 22.25: Magnósok, figyelem! 23.10: Schönberg műveiből. Szimfonikus zene. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.10: Operettdalok. Műsorzárás.

PETŐFI RADIO

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: Evangélikus egyház félórája. 7.30: Helmut Walcha Bach-műveket orgonál. 8.00: Érdekességek a jövő hét műsorából. 8.30: Az MRTV gyermekkórusa énekel. 8.44: Nikolaj Gjadurov énekel. 9.10: Gyermekműsor. 9.40: Az első 100 év. dok. játék VII. rész. 10.20: Az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pest m. Hírlap
Tavaszy Noémi

1972 DEC 3,

1021

Maya hierarchia

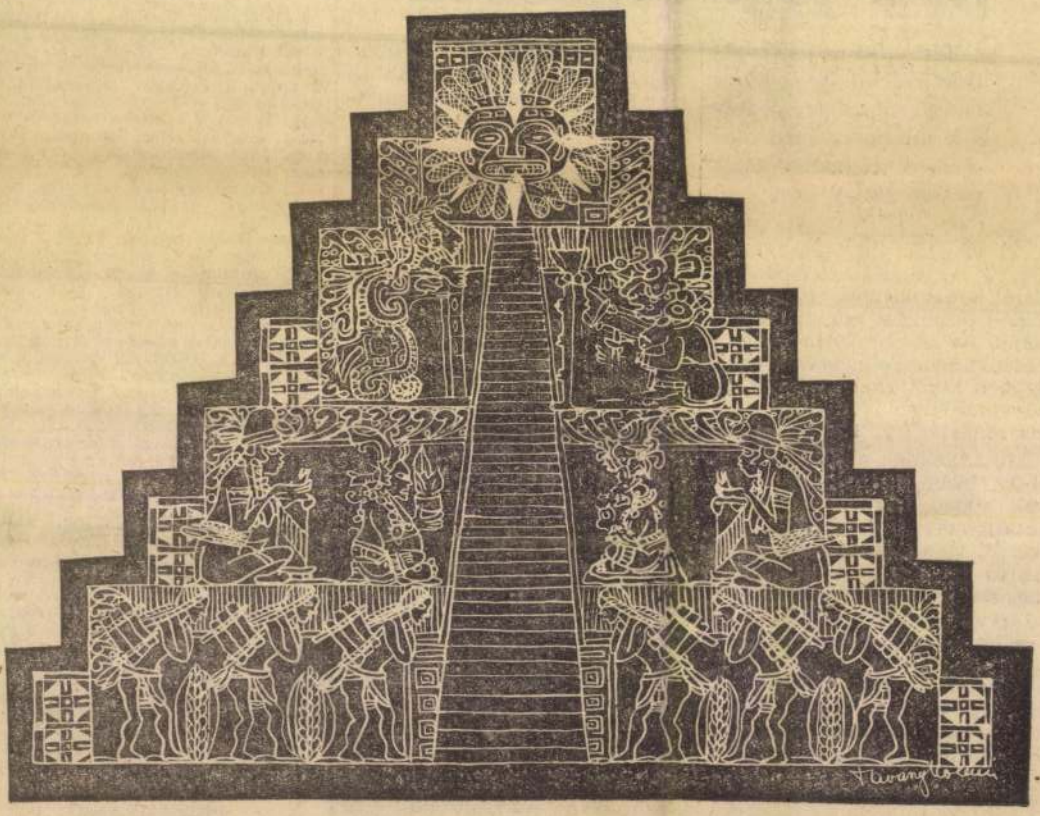

Tavaszy Noémi üvegkarca

— Tegnap például mit vet-

KERESZTREJTVÉNY

A GONDOLATRÓL

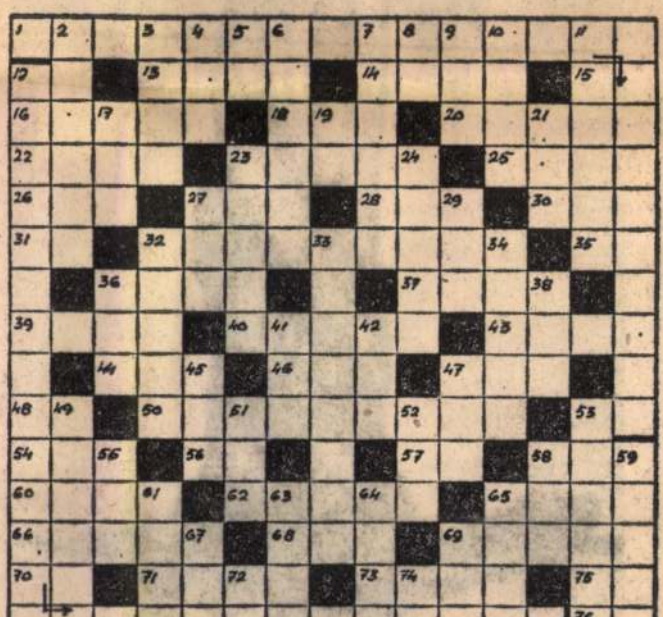

Rejtvényünkben Paul Valery francia költő (1871—1945) — a „tiszta művészet" hívének egyik mondását helyeztük el.

VIZSZINTES: 1. A mondás kezdete (vakbetűk: a, o, n, t, k, e, ,e). Folytatása a függőleges 12. számú sorban. 12. Mozikezdet! 13. Keleti férfinév. 14. Nemes bor. 15. Panamai gépkocsik jelzése. 16. Illattal párosult zamat. 18. A lelátó öröme. 20. Szála. 22. . . . Lollobrigida. 23. Sokkarú tengeri állat. 25. Kekszmárka. 26. Több mint megszokott. 27. Rosztov folyója. 28. Van felesége. 30. Nem egyedül üli nevenapját. 31. Indulószó. 32. A tervtelje-

Haza. 72. A bölcsesség istene a Gilgamesz-eposzban. 74. Kettős betű.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 1., függőleges 12. számú sorok megfejtése.

A FEBRUÁR 11-I KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE: (Vízszintes 2.): S találok egy zugot e világon kívül. (Függőleges 1.): Hol szabad még élni igazul s emberül.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Fürjes Imréné (1122, Budapest, Maros u. 14.), Koncz Ildikó (2170. Aszód, Széchenyi u. 3.), Dunai Györgyné (2627. Zebegény, Dózsa Gy. u. 58.), Barna András (2200.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
PEST M
HIRLAP
1973 FEB25

Tavaszy Noémi

1973. FEBRUÁR 25., VASÁRNAP

1021

Nagy fa

TAVASZY NOÉMI RAJZA

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 SEP 22

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Ex libris

n kalitká

él, akko
y lábáért
válaszoka

ű.
ályodból
lonom.
etek min
etek mi

etikus sz
kolcsonzok,
ek.

hasában

i

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

ALFÖLD

1974 OKT

1021

Tavaszy Noémi linómetszete

Néhány bíztat az ugró- és a d

Az ügyességi számokra is nagyjából áll az, amit a futókkal kapcsolatban már elmondtunk. Látjuk a fejlődés jelét, de az az igazság, hogy egy-egy jobb atléta megjelenése jelenti a reményt.

Magasugrásban *Tóth Miklósné* a listavezető. A többiek eléggé leszakadva követik a ranglistán a Dózsa versenyzőnőjét. Manapság már a 160 cm alatti eredmények még az ifjúsági korosztályban sem ednak rangot. A fiatal *Vadas Csilla* kétségkívül tehetséges.

Távolugrásban nincs változás, annak ellenére, hogy *Cselik Márta* abbahagyta. Szerencsére szépen fejlődik *Simon Mária*, aki a megyei csúcsot is megjavította. *Mándy Gabriella* meg a két serdülő lány — *Szalontai Éva* és *Vadas Csilla* — eredményei biztatóak.

Súlylökésben és diszkoszvetésben *Matics Margit* egyaránt megjavította a megyei csúcsot. Az ugrásszerű fejlődés azonban nála is elmaradt. Annyit hozott, amennyit várni lehetett tőle. Mentségére szolgál, hogy hosszabb ideig betegeskedett. Súlylökésben még *Balla Tünde* és *Tóth Miklósné* eredményei jók.

A diszkoszvetőknél a Gazdász versenyzője, *Gombaszögi Jolán* javított sokat eredményén. Az nem újság, hogy *Matics Margit* itt is megyei rekordot javított, és éllovas a táblázaton.

A gerelyhajításban is új megyei csúccsal tartja vezető helyét *Tóth Miklósné*. Eredmé

SPORT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3
Somogyi Néplap

Tavaszy Noémi

1021

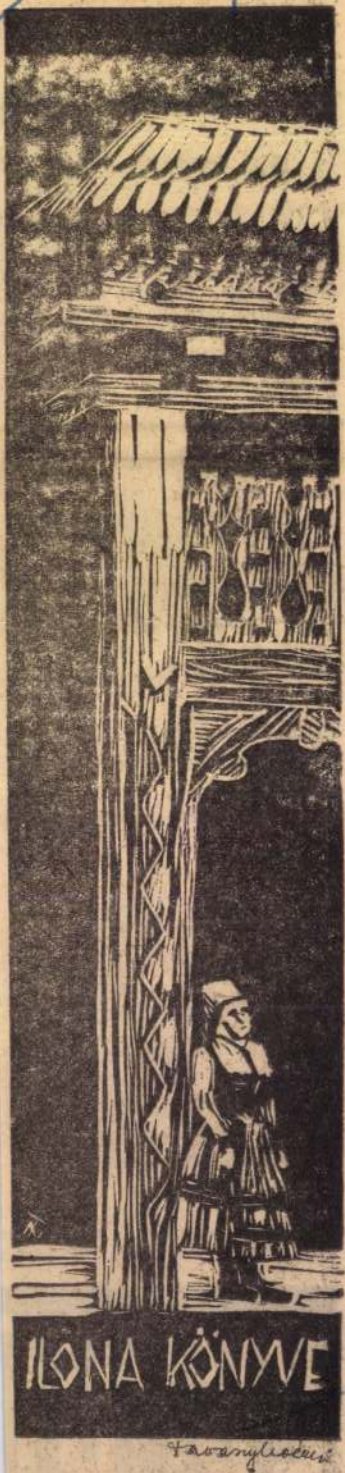

székelykapu. Tavaszy Noémi met-
szete.

Levelek. Tanúságai
nek. Tanúságai a tör
nek. Levelek, melyek
az a közös, hogy kat
ták mind a hármat.

1. Ifjú Hatala Ant
a 83-as ezred
október 3-án keltezett zárt borítékban ezt a néhány sort küldte — emlékkönyvbe ragasztandó — egy lánynak, a hugának:

»Emlékül Hatala Berta kisasszonynak.

A kis fiú szereti a lovas katonát,
a kis leány pedíglen a babát.
De a sors úgy hozza magával, hogy a
fiú szereti a babát,
a leány a lovas katonát.

Szeretettel jegyzé Ujsice községben ifjú Hatala Antal tizedes.«

A tizedes gyalogkatona volt. 1914. október 4-én vitéz báró Ungár Károly hadnagy parancsára az utászosztaggal megszállta az Ujsice községtől északra álló Wisloka-hidat. Az ellentámadásnál elesett többi bajtársával együtt. Vitéz báró Ungár Károly hadnagy úr a »sikeres haditettért« fölvétetett a Mária Terézia Rendbe.

2. Kleinheincz Ferenc közvitéz 1944. augusztus 18-án megható levelet küldött a frontról feleségének:

»Drága Egyetlen Máriám. Ma, pénteken kaptam meg a leveledet, melyet 14-én írtál. Végre! Olyan nagy szorongással és aggódással lestem már a postát!

nagy ajándékot, amit és aminél szebbet és nagyobbat feleség a férjnek nem adhat. Milyen furcsán bizsergeti az embert ez a két szó: »apa vagyok.« Milyen új érzéseket ébreszt bennem. Olyan boldog vagyok, amilyen csak az esküvőnk napján voltam. Bizonyára kérdezed magadban, jobban örültem volna-e, ha fiam születik. Erre csak azt írhatom, lelkiismeret vizsgálatot tartottam érzéseim fölött, de arra jöttem rá, hogy egyformán örülök, akár fiú, akár lány.

Drága Máriám, ahogy Te is tudod, most a szabadságolások le vannak tiltva, de én megjelentem a Főhadnagy Úrnak az örömhírt, és valószínűleg, amikor lehet, elenged szabadságra. Itt küldök néked két keresztet, magam faragtam őket egy lezuhant gép üvegéből. Sajnos egyebet mást nem tudok Néktek küldeni. Sokszor csókollak mindkettőtöket: Feri.«

Kleinheincz Ferenc közkatona — civilben női fodrász — százada néhány nappal később fogságba került. Mármint, aki életben maradt. Kleinheincz Ferenc fogsága során Franciaországba vetődött. Elsőszülött lányát akkor látta először, amikor az már beszélni tudott.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Somogyi Néplap

Tavaszy Noémi

1974 FEB 24

1021

Tavaszy Noémi grafikája az Indiánsorozatból.

erű ütőhangszer. 20. [illegible] legen változata. 22. Egyfajt[illegible]. Divatjamúlt súrolópor. 25. ándorláskori nép. 26. Épületr[illegible] ék. 27. Bírósági okmány. 29. yelmeztet. 30. Német és n[illegible] épkocsik jelzése. 31. Dobhoz ozik. 32. Inni ad. 34. Kén é[illegible] vegyjele. 35. Vízszegély. 36. E[illegible] olaszul. 37. Postai rövidítés. Helyettesíti a redőnyt. 40. (ford.). 41. Eszménykép. 42. mizációs hang. 43. Időegység. 44. A Nyugat-európai Birodalom bukáséig tartott. 45. Csücsül. 47. Becézett függőleges 59. számú. 49. Igefajta. 50. Szomszédos betűk. 51. Állatok náthája. 53. Folyami hadihajó. 55. Atom központi része. 56. A padlás neve egyes vidékeken — többes számban. 58. Szamárfüles mitológiai alak — idegen helyesírással. 59. Utód. 60. Kreatúra része! 62. Éneklik. 63. Női név. 64. Összegyűjtött vize alkotja a Hámori tavat. 67. Keleti férfinév. 69. A szabadba. 70. Az elhatározás végrehajtásához szükséges.

FÜGGŐLEGES: 2. Francia író és költő (Louis). 3. Mint a vízszintes 67. számú. 4. A hőmennyiség mértékegysége, rőv. 5. Tévékészülékek betűjelzése. 6. Kispajtás. 7. Lírai tenorszerep Donizetti: „Szerelmi bájital" című operájában. 8. Egyben van! 9. Amiért elkel. 10. Alföld. 11. Olyan személy, akinek joga van két állampolgárság között választani (latin eredetű szó). 17.

állásjelentés. 14.00—18.00: Kettőtől hatig. Közben: 14.30—14.35: Hírek. Körzeti időjárásjelentés. 15.30—15.33: Hírek. 16.33—16.36: Hallgatóink figyelmébe! 17.30—17.33: Hírek. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Kálmán: Cigányprímás keringő. 18.30: A Rádiólexikon különkiadása. 18.50: Közkívánatra. 19.48: Reklám. 19.53: Jó estét, gyerekek! 20.00: Esti krónika II. kiadása. 20.25: Új könyvek. 20.28: Pierre Boulez Debussy-műveket vezényel az Új Philharmonia zenekar élén. 21.11: Echo-együttes felvételeiből. 21.35: A pszichológiai kutatás távlatai. 22.00: A hét zeneműve Mendelsohn: Szentiványéji álom — kísérőzene. 22.30: Huszka Jenő operettészletek. 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. 23.15: Verbunkosok. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. Műsorzás.

URH

8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 5: Huszonötperc beat. 18.30: gyar zeneszerzők. 19.09: A

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 6., függőleges 1. számú sorok megfejtése.

Megfejtési határidő: egy hét.

JÚNIUS 18-I KERESZTREJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE (vízszintes 3.): Azt tettem, mit tenni kell, (vízszintes 26.): mit vetettem, már kikel. (Függőleges 1.): Van virág és van kalász, (függőleges 17.): mit már a fagy nem zúzmaráz.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Németh Éva (Bp. V., Semmelweis u. 17. IV. 7/a), Deme Margit (Bp. XXII., Knoll J. u. 1.), Szentmihályi Andrásné (Bp. XVIII. Szegfű u. 20.), Molnár Tünde (Bp. XI., Kosztolányi Dezső tér 5.), Horváth Józsefné (Szentendre, Táncsics M. u. 8.), Tálas Józsefné (Nagymaros, Kisfaludy u. 6.), Antal Sándorné (Bag, Dózsa György u. 10/f), Onódy Máténé (Ipolytölgyes, Petőfi u. 15.), Marosi Györgyné (Érd, III., Felszabadulás u. 21.), Gyimesi László (Cegléd, Széchenyi úti sorház 16.).

GYERMEKREJTVÉNY

Pajtások! A júliusi eseménynaptárban számos neves személyiség szerepel. Hármat választottunk ki közülük, akik születésének, vagy halálának ebben a hónapban van az évfordulója.

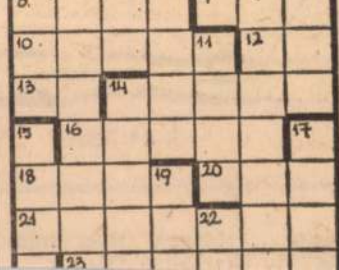

1972 JUL 2

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

Pest m. Hírlap

Saki egyetlen sort is, leírni képtelen.

re csak erejéből telne — igy kezne megakadályozni őt a

1021

A TŰZLÓ TÁNCA

Tavaszy Noémi rajza

Jóska... Maguk még min- dig? Hogyismondiam — Kiről beszél? — kérde

Újra hallom
repülők zúgását
a derült égen – mind-mind közelebb . . .
Újra hallom – és visszhangja üt át,
mi mélyre hull, s az ajkam megremeg . . .

És mikor elérve a földet
az ablak üvegére odavág –
bennem szörnyen ébred,
űzve vérem,
egy emlék – egy volt bombatámadás.

Mintha újra én lennék a célpont,
s kiásva a csűrnél, a ház megett,
újra csak engem hívna a nyirkos,
hajnali föld, az átkozott verem.

E veremben gubbaszt gyermekkorom . . .
Hideg borzalom vibrál a falán . . .
A közeli robajt most is hallom,
látom az égnek szennyes pirosát . . .

Azóta örökre tép az emlék,
a robajt, vermet nem feledhetem,
azóta a nyirkos földdel benn ég
egy szorításban dermedt tenyerem.

Az iszonyat csöndjét még nem értve
mészszoborként a szomszédnő felállt,
s csodálkozva mutatta az égre
gyermekének kis vörös cumiját . . .

□

Csöndes ember volt az én apám.
A háborúba hivatlan
is elment,
habár a sorozás
így szólt hozzá:
„Alkalmatlan . . .”

Ám mehet,
ha a parancs helyett
hazafi jogával él?!

Harcolt –
balra a szív,
jobbra a fegyver –
ment az élre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

197 JUN

Tavaszy Noémi

1021

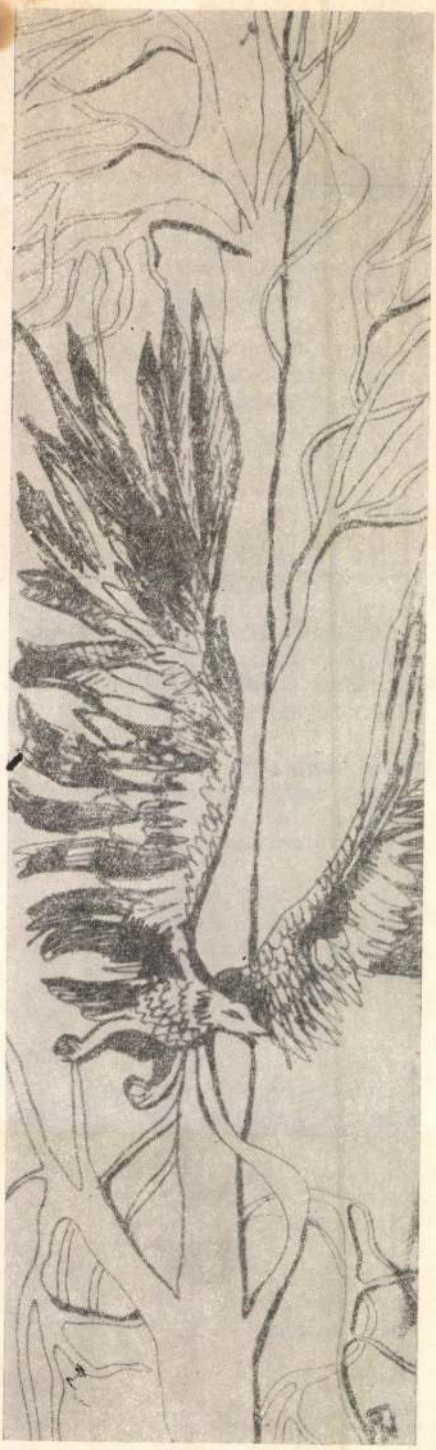

Tavaszy Noémi: Sas (üvegkarc)

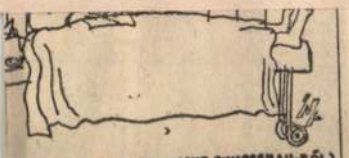

(A POLNISCHE RUNDSCHAU-BÓL)

(A POLNISCHE RUNDSCHAU-BÓL)

Az ott le
ját utánz
költöztet
gondolat
ba sem
szűnk
Hibás v
67. Jó l

FÜGG
madik
ség Fe
párja.
velési
10. „
szik é
12. Ir
da . .
lamol
idéze
guka
Amer

evízió műsora

daság hírei. 16.05: Népdalcsokor. 16.41: Bemutatjuk új felvételeinket. 17.00: Hírek. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.20: Diótörő-szvit. 17.45: Van új a nap alatt. 18.00: Játsszunk együtt. 18.58: Hallgatóink figyelmébe! 19.00: Esti krónika. 19.30: Jelentés az országos ötösbajnokságról. 19.40: Rádió Kabarészínház (júniusi műsor a

ban.
13.03
rás-
Kett
mús
rek.
—15
16.3
be!
rek.
liti
xizu
rés.
Rel
Jó
idő.

1972 JUN 9

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Pest m. Hírlap

Tavaszi Noémi

1021

Pocsitej
TAVASZI NOÉMI
GRAFIKÁJA

ámtól, meg a kutyától

Negyven cí

Felnőttoktatás Ka

A műveltség, a tudás terjedése a szocializmus megvalósítását segíti — állapította meg a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága az 1974. március 19—20-i ülésén, melyen a közművelődés helyzetéről és a fejlesztési feladatokról volt szó. A határozat pedig egyenesen kimondja, hogy *a munkásművelődés ügyét alapvető fontosságúnak kell tekinteni.*

Munkásművelődés — ez a témája írásunknak is, melyben arról lesz szó, hogy hol tart jelenleg Kaposváron a felnőttoktatás. A városi művelődésügyi osztály május 8-án kelt formanyomtatvánnyal kereste föl a megyeszékhelyi vállalatok, intézmények gazdasági, párt- és tömegszervezeti vezetőit, melyben fölhívták a figyelmet a *dolgozók szerveződő általános iskolájára.* A kérés az volt, hogy írják össze a nyolc osztályt nem végzett, még beiskolázható dolgozókat, s jelöljék meg, hol tartják megoldhatónak a tanfolyamok indítását: a munkahelyen, az egyik általános iskolában vagy valamelyik művelődési intézményben.

Az 1974—75-ös tanév előkészítését volt hivatva szolgálni

Negyven címzett viszont mé csak válaszra sem méltatta városi tanács körlevelét. módszerben kételkednénk, h nem tudnánk — személyes ta pasztalatom van róla —, hog azzal a meghívóval is hiáb kopogtattak a vállalatok ajtaján, mellyel egy közös tanács kozásra hívták meg a gazdasá gi, párt- és tömegszervezeti ve zetőket. A dolgozók általán iskoláját szívükön viselő pe dagógusokon és a városi műve lődésügyi osztály dolgozóin kí vül *nem volt ott senki sem a 1974—75-ös felnőttoktatási tan év előkészítésére összehívot megbeszélésen!*

A példának fölhozott jelentkezési lapokból vett statisztik nem is fejezheti ki, hogy mi csoda nagy számról van szó, hányan nem végezték el a nyolc általánost. Országos adat az iparban, építőiparban foglalkoztatottak közül százból negyvenen nem végezték el a nyolc osztályt. A népgazdasági ágakban dolgozók felének nincs általános iskolai végbizonyítványa. Kaposváron sem ringathatja magát egyetlen gazdasági vezető sem abban az illú-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUN 16
Somogyi Néplap

1021 Tavaszi Noémi

Fölszállott a páva...

(Tavaszi Noémi grafikája.)

— Senki sem állíthatja magáról, hogy a teljes felkészültség nyugalmával megy be az osztályba. Ezért arra is szükség van, hogy mint egy érzékeny műszer, kövessük a tanulók viselkedését, munkáját. Észre kell venni, mi az, amit rögtönözve oldhatunk meg.

— *Korszerűség. Sokat beszélünk erről. Ön szerint mi ezen belül a legidőszerűbb feladat?*

— Régóta az a véleményem, hogy az ismeretszerzésben a gyerekeket önállóságra kell szoktatni. Hagyni őket, hogy maguktól jöjjenek rá a dolgokra.

— *S van-e ebben valami »titok«?*

— Igen, a gyerekek ne érezzék se hosszúnak, se unalmas-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1971 JUN – 2

Somogyi Néplap

Tavaszi Noémi

EX LIBRIS

1021

(Tavaszi Noémi grafikája.)

5 Első képét, a L
sás-t tizenkilenc éves
festette

6 Budapesten fiata
ismerkedett meg, a
hatással voltak dem
gondolkodásának ki
ra

7 Bécsbe utazott
szembetegsége miatt
hazaiött Budapestre,
mát külföldön Münchenben
folytatta tanulmányait.

8. 1867-ben ösztöndíjjal Pá-

reitvény megjelenését követő
második vasárnapi számunk-
ban közöljük.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 1

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Dunántúli részlet

lakik itt. A ház egyszerű tanyai ház, semmi jellegzetes sincs rajta — sok ilyen akad még az országban.

— Azért tettük az emléktáblát bent a faluban a kultúrház falára, mert ez messze van és nem jön ki senki — mondja kísérőm.

Lesétálunk a hajóállomáshoz, amely mint Nagy Lajos írta, gyalog jól kilépve, 30—35 perc. Ma mindenki legalábbis biciklin, vagy motoron jár. A hajóállomásról egyetlen motorhajó indul, amely Dunaújvárosba viszi és hozza az Apostagról járó dolgozókat. Hosszú sorban várják őket az ott őrizetben hagyott biciklik, motorok, hogy úgy folytassák útjukat a falu felé. Maga a part köves, elhanyagolt, mint Nagy Lajos idejében, és hiszen a Budapesthez tartozó Római-part sincs még rendezve,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

NÉPSZAVA

1971 DEC 11

Tavaszy Noémi

ben.

1921

Tavaszy Noémi: Szigligeti fa

volna azt, akit tegnap lát

Aztán összehúzódnak, r
gadozó madár kerek szem
kilométerekről figyeli elle
vel — más megoldás ninc
kell birkózni.

Aztán: ugyanezen szen
tártalan elvtársi rokonsze
megértés, kamasz-gyeng
ség-fény, ellentmondást
szeretet árad.

Jön a sok emlék — Fa

És megint erdő, és meg
gés, és megint íróasztal. Keverednek a mozgó, eleven emlékek: harminc év Fagyejevei.

*

Először — ha nem tévedek — 1926 vagy 1927 tavaszán találkoztunk abban a Kreml felé futó Vozdvizsenka utcai „csipkés" ház nagytermében, ahol — annak idején — a proletárírók plénumra vagy kongresszusra gyűltek össze.

Huszonhat éves voltam. Ő két évvel fiatalabb. De Fagyejevet én, sérelemérzet nélkül, rögtön felnőttebbnek, majd amikor kapcsolatunk elmélyült (nem szólva a nehéz időkről) — bátyámnak ismertem el, szinte nem is képletesen, hanem valóban.

Minden okom megvolt erre.

Holott a természet más-más anyagból szabott ki minket. Az időtől is más nevelést kaptunk. És más volt a „térkép" is, ahonnan leszállva elindultunk.

Ő egy forradalmi tradícióktól, forradalmaktól izzó világbirodalom fél

• Lavrov, O. M. — a forradalom előtti „Orosz Gondolatok" című folyóiratnak volt a szerkesztője.

MINILE

ÁGYÚÁLLÁS (ágyúpad). A várak védelmét szolgáló, rendszerint széles kör alapú bástya, amelynek belső színén, földfeltöltés emeli az ágyúkat a kilövőrés magasságáig.

ISZLÁM (arab = megigazulás). A Mohammed által hirdetett vallás neve. Később a szót (helytelenül) ama népek egységes megjelölésére is használták, amelyek csatlakoztak a mohamedán valláshoz.

KORÁN (névelővel Al-Koran, helytelenül Alkorán). Arab szó = az olvasmány. Az iszlám vallás szentírása, amelynek tartalmát a legenda szerint Gábriel arkangyal mondta tollba a prófétának.

MUEZZIN (arab). Az iszlám vallás egyik alsóbb rangú hivatalviselője, akinek kötelessége a mináré körerkélyére naponta többször felmászni, s onnan az ezan nevű szertartásos szöveget énekelni.

MOZLIM, MOZLEMIN, MÜZÜLMÁN (arab szószármazékok = mohamedán vallású).

STALAKTIT (görög = cseppkő). A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi

1971 DEC 18

1021

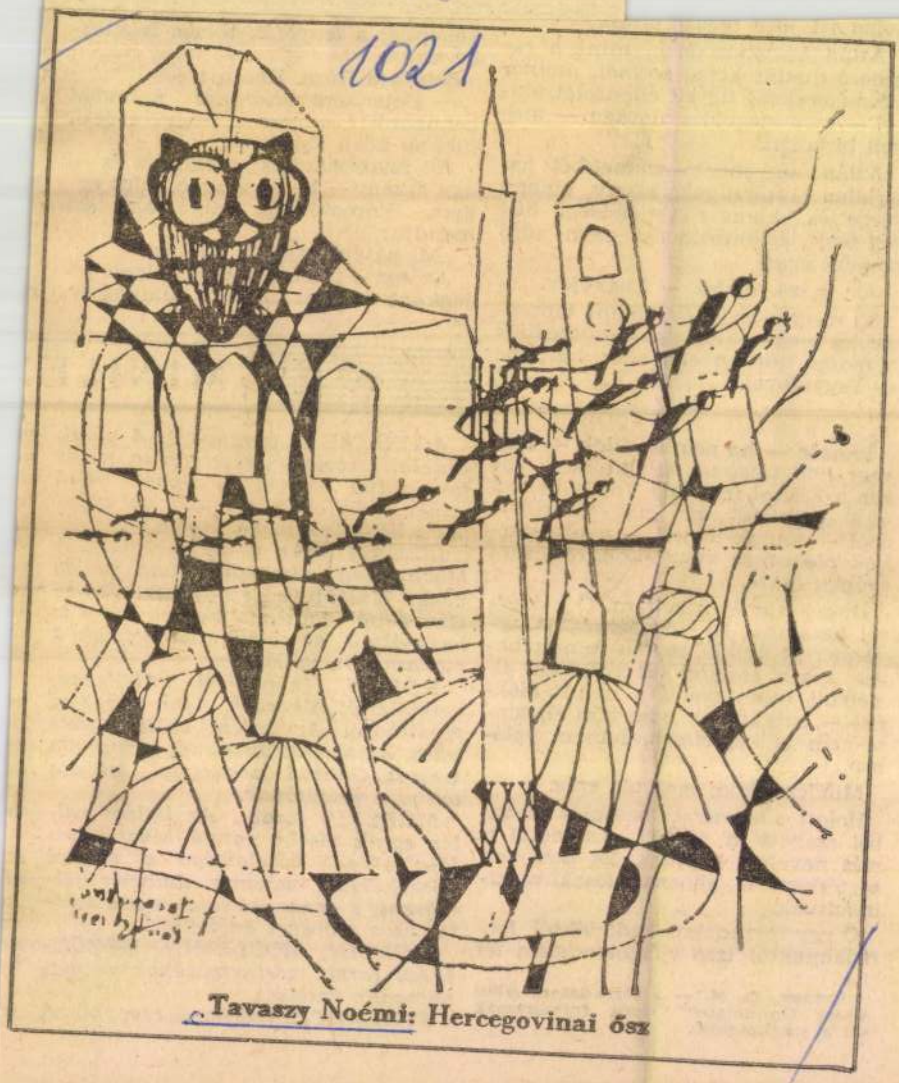

Tavaszy Noémi: Hercegovinai ősz

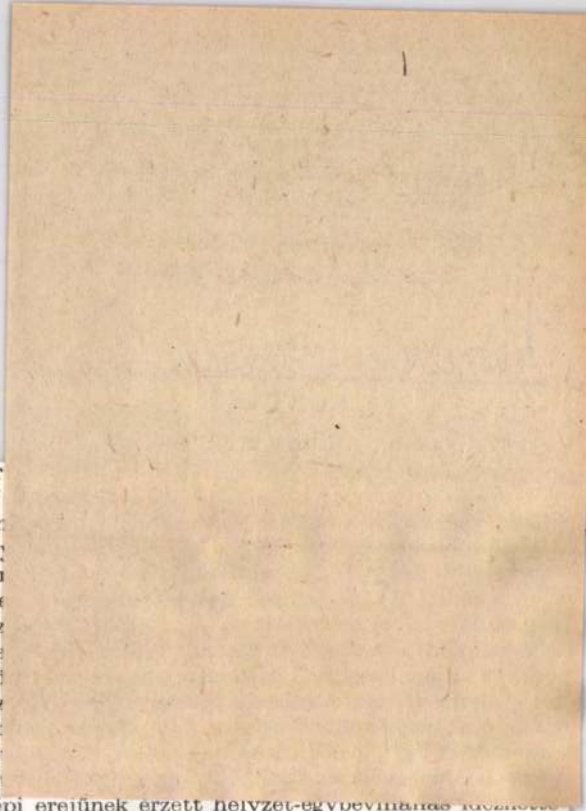

szaknyi rész készülhetett el akkor
alakban maradtak, a „hit és erő"
alkalmas a lassú és részletes fogal
teremtő „Kegyetlen Lángolás" n
filológiai tényei utalásként a költe
A halottak királya elnyerte végleges
líra új „hosszú vers"-csillagának s
tatás történetét s az indítékok
ihlete nem zárható be a megírás k
a költőien átélt tartalmát, mely a
a terjedelmes szakaszban is kitün
a kínzó dilemmákkal viaskodó kö
meg elsősorban maga a hősválasz
jelentett. A sugallatosnak és jelképi erejűnek érzett helyzet-egybevillanás
az alkotói képzeletben a középkori magyar történelem királyát, IV. Bélát, a „zseni
akarót", a reménytelenséggel s a legirgalmatlanabb kihívásokkal is szembenéző önvi
gálat, a kíméletlen számvetés és a végzetesnek látszó bajok elleni vakmerő fellebbez
a megváltó akarat hősét, aki — a sorspélda sajátosan személyes lírikusi átélése és
értése révén — a felidézésben testvéri társsá magasodhatott. Róla beszélvén a költő
maga legégetőbb ügyeinek katharzist ígérő kimondására törhetett. A fölfedezéssel,
történeti példára való rátalálással adva volt az azonosuló beleélés jelentés-sokszorozó
dúsító izgalmasan szép lehetősége. A két helyzet és emberi állapot igen beszédes so
metaforában olvadhatott egggyé. Két dráma szövődhetett egymásba sokszerűen, pél
zatosan. Ezért vonzotta a vallomástevő szövevényes és súlyos élethelyzete a történel
ember szituációját, ezért fedezhette fel választott alakjában az alkotó a legszemélyese
érdekű — s ekként egyetemessé is gazdagítható — üzenetet. „Mi választotta őt, a
szolgáltatottat, az elűzöttet, az önmagát és népét föladni nem tudót, a mindenkitől-elh
gyottat, a kiröhögöttet és elkergetettet, az országépítőt versem hősévé? Kiszolgáltato
ságom és nyomorom, elhagyatottságom és szégyenem, szegénységem és megaláztatáso
elárultságom és elveszettségem, depresszióm és szörnyű magányom, az akkori, az ével
létemet fosztogató... Mert fuldokoltam a tehetetlenség páncél-öltönyében, s nem ak
tam a halálos depresszió vizes gödrében elrohadni..." — így rögzíti az utólagos val
más, az önkommentár a versihlet lényegét, nyomatékosan kiemelve a rendkívül erős
eleven személyes érdek, a mindenható személyesség inspiráló szerepét. Persze, a tör
neti példa korántsem egyszerűen az elesettséget, a bénító válsághelyzetet, a rette
mélyrezuhanást sugalmazta, nem pusztán annak kibeszélésére bátorította a lírikusi é

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi
KORTÁRS
Budapest

1021

TAVASZY NOÉMI rajza

— 1975 —

Európa erősek maradjanak", s magyarázatképpen *a NATO-t „az agresszívvá vált Varsói Szerződés elleni védelmi szövetségnek"* nyilvánította.

Azóta többször megfogalmazták a kínai vezetők, hogy minden olyan törekvést elleneznek, amely a nyugat-európai katonai és gazdasági integrációval szemben a kontinens békéjének és biztonságának alapjait igyekszik lerakni. *Ellenzik az európai biztonsági értekezletet*, amelyben szovjet hegemonisztikus törekvéseket vélnek felfedezni, s *a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokat*, amelyekkel szemben az amerikai katonai jelenlét európai tartósítása mellett kardoskodnak.

Heath jó szereplőnek bizonyult: *Teng Hsziao-ping* kínai miniszterelnök-helyettessel együtt fújta *„az erős és egységes Nyugat-Európa"* fontosságáról szóló tételt, s megértő hallgató volt, amikor Teng Hsziao-ping pohárköszöntőjében a Szovjetuniót gyalázta.

Jellemző, hogy még *Brandt* lemondását is felhasználta Peking a szovjet vezetés megrágalmazására és régi véleményének újrafogalmazására. Kínát ugyanis zavarják az NSZK-nak a szocialista országok *semmi jelet nem mutatnak annak, mintha csatára készülnének.*"

A kínai vezetés magatartását már régóta nem a tények határozzák meg. A szovjet—amerikai kapcsolatok kiélezésére tett próbálkozásának látványos kudarca után most a fejlett kapitalista országok és a Szovjetunió közötti normalizálódási folyamat *feltartóztatása* a cél. Emellett azonban változatlanul napirenden szerepel *a harmadik világ országainak befolyásolása, szembeállítása a Szovjetunióval.*

Az európainál is régebbi területe ez a szovjetellenes kínai propagandának. Igaz, nemcsak propagandáról van szó. Peking évek óta beavatkozik *Burma* belügyeibe, több mint egy évtizede aknamunkát fejt ki *India* ellen, nemzetközi szinten ellenséges *Bangladessel*, s egy sor ázsiai országgal szemben lép fel területi követelésekkel.

Mint a *New Age*, az Indiai Kommunista Párt lapja megállapította: „Hosszú éveken keresztül megfigyelhettük, hogy *Kína politikája Ázsiában egyre jobban a pekingi vezetés nagyhatalmi törekvéseinek megfelelően alakul.* Az imperialista államokkal kötött

Hsziao-ping vállalkozott először Kínában.

Ázsia mellett *Afrika* és *Latin-Amerika* is szerepel Peking szovjetellenes propagandaműsorában. A *Zsenmin Zsipao* és az *Új Kína hírügynökség* például több cikkben győzködte az afrikai országokat saját tapasztalataik ellenkezőjéről. Kína azt akarja elhitetni a szovjet támogatást igénybe vevő afrikai államokkal, hogy rossz üzletet kötnek, s a Szovjetunió kizsákmányolja őket. Arról az önzetlen segítségről, amelyet a Szovjetunió nyújt ezeknek az országoknak, természetesen egy szavuk sincs.

A kínai külpolitika a szocialista országok egymás közötti viszonyában is zavart igyekszik kelteni. Taktikusabban, rugalmasabban, óvatosabban, mint azelőtt.

Mindez pedig azt bizonyítja, hogy Peking az egész világot átfogó szovjetellenes politikát folytat, amely eszközeiben *gátlástalan*, tartalmában *elvtelen*.

„Bár 28 év múlt el a második világháború óta, a föld-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN – 2

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Embléma

czky István: A tetőn

NILEXIKON

rövid
án szü-
öbb Tö-
ott Szi-
ig tar-
Kassán
sdy Ta-
sárvári
rt címe-
ant lát-
ban ld.
je. Bu-
e Croni-
elent a
ál 1959-
ica An-
László

letrajza:
n, 1576-
idai ne-

veltetése után igen kalandos életet élt. Rövidebb ideig Franciaországban volt, majd 1549—1566-ig Lengyelországban. Erre az időre esik mindkét munkájának kiadása: 1. Lyon 1552 január 23. (ennek a kiadásnak a címlapján látható Bakfark képmása, amint egy asztal mögött ülve, egy igen nagy méretű lanton játszik), 2. Krakkó 1565. A francia kiadást lengyelországi tartózkodása alatt korábbi pártfogója segítségével adták ki Lyonban. — Bakfarkra vonatkozó legfontosabb irodalom: *Gombosi Ottó, Bakfark Bálint élete és művei* Budapest 1935. (Ez egy kétnyelvű kiadvány, amelynek alapján csak német nyelven a Musicologia Hungarica című sorozatban ismét megjelent 1967-ben.)

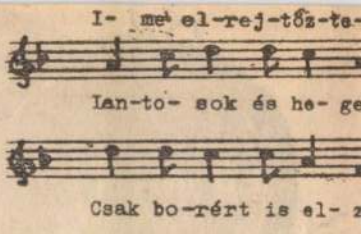

Tinódi is közéjük tartozott, aki vesen *elzörgette* lantját, ha egy bort kapott. Ebben az esetben kapott és a moralizáló tenden kívül ezért is készült ez a kö mény.

Tinódi nagy kortársa volt a bra születésű *Bakfark Bálint*, családi vén *Bakfark Greff Bálint*. Eur szerte nagynevű, jól ismert lant vész volt. Ifjú korában a budai varban nevelkedett a Jagello-k lyok idejében, ahol akkor még j ban virágzott a németalföldi pol kóruskultúra. Itt kapta első z benyomásait, itt tanult meg la játszani. Mint zeneművész, le zeneműveit is az énekkari komp ciók lantra való átirata révén a ta. A XVI. században ez igen divat volt; intavolációnak neve ezt a folyamatot.

Bakfark intavolációi az akkor nevesebb és legtöbbet előadott szerzők műveit ölelték fel, Josquinét, Gombertét vagy V lotét. Az intavolációk mellett (lyek nem számíthatók saját ko

1021

Tavaszy Noémi

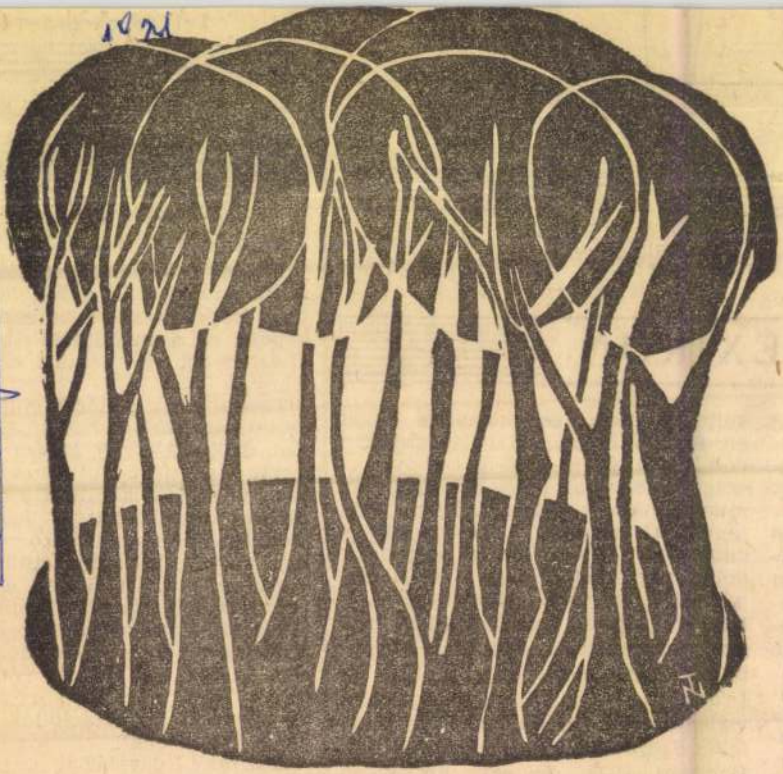

Tavaszy Noémi: Erdő

Nepszava, 1924. jún. 1.

Tavaszy Noémi tollrajza

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁR 31

Somogyi Néplap

Tóvári Mária

1021

Pálmakunyhó

Sok minden történhetett Földünk nyugtalanul változó jel
vel ezelőtt. A kőzetekben előforduló őskori leletek alapján c
nak, az akkori növény- és állatvilágról. Bár még napjainkbar
és a földgáz származásáról folyó vita, mégis biztosra vehető
hőerőművek fűtésére használt olaj, a gépeket hajtó benzin é
magoláshoz használt polietilén-fólia, a különböző műanyag
tárgyak, a színpompás műszálas ruházati cikkek, a háztartá
illatszerek alapanyagai valamikor szerves élőlények, főleg
tok testét képezték. A Föld felületét átalakító tektonikus fol
ható erők, valamint a levegő nélkül élő mikroorganizmuso
átformálták a felhalmozódott szerves anyagokat, amelyek s
formájában a világ különböző részein különböző mélysége
nagyobb mértékben az emberiség javát szolgálják. A mai ko
hat arra, hogy a kőolaj és a földgáz energetikai és vegyip
dik század, elsősorban a ma élő és alkotó nemzedék vívn

Népgazdaságunk szocialista fejlődésének kibontakozása során a mezőgazdaság gépesítése, a növekvő közúti forgalom, valamint a vasutak dieselesítése egyre több hajtóanyagot igényelt, s így az ötvenes évek derekán már erősen érezhető volt a benzin és a gázolaj hiánya. A hazai termelésű kőolaj mellett az Ausztriából, Magyarországról, Romániából és Kuwaitból importált csekély mennyiségek, valamint a háború után felújított Apollo kőolajfinomító kis teljesítményű berendezései nem tudták kielégíteni a gyorsan fejlődő csehszlovák népgazdaság szükségleteit. A szocialista társadalom építésével járó feladatok teljesítéséhez döntő megoldásra volt szükség. A Szovjetunió kormánya 1965 végén államközi egyezményben évente több millió tonna kőolaj szállítását vállalta, de meg kellett oldani ennek korszerű és gazdaságos módját. Mivel más országokat is érintett a Szovjetunió kőolajszállítása, a KGST 1958-ban tartott X. ülésszaka határozatot hozott a „Barátság" nemzetközi kőolajvezeték megépítéséről.

A szovjet kőolajszállítmányokról folyó tárgyalásokkal egyidőben több évi előkészítő munka eredm
ialat felépíté
tett, amelybe
világviszonyla
a hatalmas
vák kormány
naft teljesítm
ra tervezték,
második vilá

A vasúton
lítások már
nek éveiben
például 1,4
millió tonna
vasúti kocsik
megterhelést
különösen k
tőnk számár
vezetéken je
ton kellene
van kocsiból
na át a szo
Ezeket azonl
gyakorlatilag
is csoda, ho
gei az eltelt
is megtérülte
ténő szállítá
megtakarítás
ságnak.

Ö

A Barátsá
lista ország
szolgálata

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 9

Új Szó

Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi: A VIRÁGOK GYERMEKE (linómetszet)

Este 8 órakor: Ó, MAGA RI TENETES! (OOH, YOU ARE A FUL...) Színes angol bűnü filmvígjáték. 14 éven felülieknek Este 10 órakor: ILLATOS ÚT SEMMIBE Színes, magyar film, éven felülieknek

BALATONSZÁRSZÓ:
Du fél 6 órakor: CSÍNOM PA KÓ Színes, zenés magyar fil Este 8 órakor: AZ OLSEN BA DA NAGY FOGÁSA. (THE O SEN GANGS BIG HAUL.) Szín szinkronizált dán filmvígjáték.

BALATONFÖLDVÁR (kertmozi):
Este 8 és 10 órakor: KETTŐS BÜNTÉNY HAMBURGBAN. (UN UOMO DA RISPETTARE.) Színes, olasz—NSZK bűnügyi film. Felemelt helyárral.

ZAMÁRDI (fedett kertmozi):
Este 8 órakor: SZEGÉNY GAZDAGOK. Jókai Mór népszerű regénye látványos, színes, magyar filmváltozatának felújítása.

MAJUS 1. FILMSZÍNHÁZ, SIÓFOK:
Du. fél 6 és este fél 8 órakor: AZ UTOLSÓ VÖLGY. (THE LAST VALLEY.) Színes angol film a harmincéves háborúról. 16 éven felülieknek.

SIÓFOK (kertmozi):
Este 8 órakor: PÓKHÁLÓ. Magyar film.

[illegible] Merrill énekel. 21.30: Ritmusturmix. 23.00: Hírek. 23.15: Gulyás László: Kosbojtár-szvit. 23.30: A hét zeneműve. 24.00—0.10: Hírek.

3. MŰSOR
18.00: Hírek. 18.05: Huszonöt perc beat. 18.30: Zsebrádiószínház. 18.44: Kamarazene. 19.23: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban. 19.43: Lammermoori Lucia. 20.40: Hírek. 20.43: Az 1973. évi flandriai dzsesszfesztivál műsoráből. 21.10: Új lemezinkből. 22.35: Hermann Prey énekel. 23.00—23.20: Hírek.

PÉCSI RÁDIÓ
17.30: Műsorismertetés, **hírek**. 17.35: Nyitástól zárásig. 18.30: Délidunántúli híradó. 18.45: Régi, kedvelt melódiák. 19.00: Szerb-horvát nyelvű műsor. 19.30: Német nyelvű műsor. 20.00: Műsorzárás.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUL 7

Somogyi Néplap

Tavaszy Noémi

1021

Balatoni vitorlás

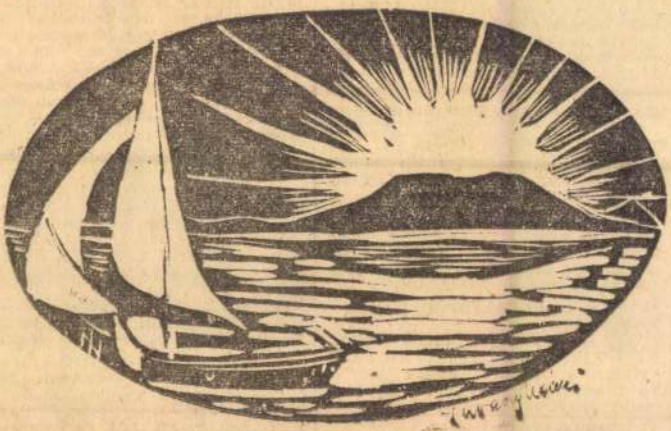

Tavaszy Noémi grafikája

nyal is, s ebből a műhelyéből csak az [illegible]
időről időre. (Az egész pálya belefér egy té
tása körüli utolsó megbeszéléseiket folytatt
szerkesztőjéül a fiatal Ortutayt, akit Kozma
*Magyarságtudomány*t indította meg, s itt tör
tartás, teljesebb és igazabb megismerésére".
nak tudományos művelése mindvégig élő és
volt fiatalsága éveiben is. A harmincas évek
őrtüzek, melyek mind megvilágítottak egy te
a *Sziget*, az *Argonauták*, az *Apolló* és a töl
Gyuláé a Magyarságtudományban, de a töl
magyarságtudatot, egy olyan nemzeteszmény
nem sikerült végérvényesen elföldelniök, a
köszönhető, melyekből meg lehet rajzolni a
Semmiképpen nem véletlen hát, hogy Ortuta
*rajzi kalandozások*at életműve meghatározój
ban, villanásnyi reflexiókban is minduntala
felé orientálódó szellemet, aki a maga tudor
körkérdésre válaszolva kifejti – „... a fol
alap, ez a kiindulás". De erre az alapra imp
művészeti ág otthonra talál, s össze is függ
tatásmódját az összefüggésekre való éber fi
vétele jellemzi leginkább. Ezt a nyitott szel
szeti Kollégiumában eltöltött évek alakított
dolgozott a majdani nagy költő, az irodalor
metszett sorsú hegedűművész, és a démona
fejlődött ki Ortutayban az a társadalmi érz
lyájának meghatározójává vált. S már csal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL

ALFÖLD
Debrecen

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi metszete

tanulás, a fogyasztás, a születés és a halál stb. az
tának különböző mozzanatait jelentik, az „aszke
remtését. S ha Marx elismerte, hogy Fourier „na
osztásnak, hanem magának a termelési módnak n
tését kimondta" (MEM 46/II. uo.), akkor csak e
hogy önmagát elhatárolja bármiféle utópiától. Fo
tésének követelményét az utópisztikus munka fol
tékká lesz". Marxnál viszont a szabad idő a szabad munka, a szabad emberi képességek, a szabad emberi élvezet kibontakozásának ideje. Elég itt a zeneszerzésre, mint „átkozottul komoly munká"-ra, „igen intenzív erőfeszítés"-re utalnom. Ugyanakkor azonosan a hangsúlyt a konkrét bérmunka viszonyai között megjelenő konkrét történelmi ellentmondásokra helyezi. Míg az utópiában a szabadság érdekében feláldozzák a szükségleteket s a kibontakozó termelési képességeket, Marxnál a valóban „szabad idő" (freie Zeit!) megteremtésének *a valóban emberi szükségletek s a valóban emberi képességek kibontakoztatása* szoros előfeltétele, bármilyen ellentmondásos, bármilyen kegyetlen folyamat legyen is ez. Marxnál a „szabad idő" sohasem a szükségletektől és munkától való szabadságot jelenti, hanem mindig *a valóságos emberi szükségletek, s a szabadon munkálkodó emberi képességek megteremtését, tartalma ezért a valódi emberi gazdagság* – végsősoron – „a minden egyes egyén szabadsága". Ennek a valóságos bázisa mindig a munka, de sohasem elvontan, hanem a megtermelt társadalmi viszonyok között. Ellentmondásai ezért a mindenkori, a társadalmi termelésben bérmunkaként megjelenő munka konkrét ellentmondásai.

E futólagosan felvillantott összefüggések is jelzik, hogy a marxi szabadidő-koncepció mélyen tartalmi és történelmi kérdés, azaz az emberi szabadság pozitív történelmi megjelenése. Így *a marxi koncepció* a szabad időnek egy elsődlegesen *kvalitatív és történelmileg meghatározott* értelmezésére nyújt lehetőséget. *Danecki*, mint általában a szociológia, egy *kvantitatív és operacionalizált* szabad idő fogalomhoz kíván eljutni, így azonban a Marxnál történelmileg (és csak történelmileg) megjelenő ellentmondások antinomikussá varázsolódnak át. S az antimónia feloldását rábízza az utópisztikusan jelzett jövőre.

Természetesen e recenzióban csak érinthettünk egy sor fontos problémát; nem térhettünk ki a könyv számos erényére (imponáló filológiai apparátusára, jelentős tényanyagára, a problémák szociológiai leírásának gazdagságára stb.). A könyv, bár nem mentes néhol a tények pozitivista kezelésétől, egy sajátos pedagogizáló, politizáló bölcselkedéstől sem, ezzel együtt imponáló, alapos munka.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL 1

ALFÖLD
Debrecen

Tavaszy Noémi

1021

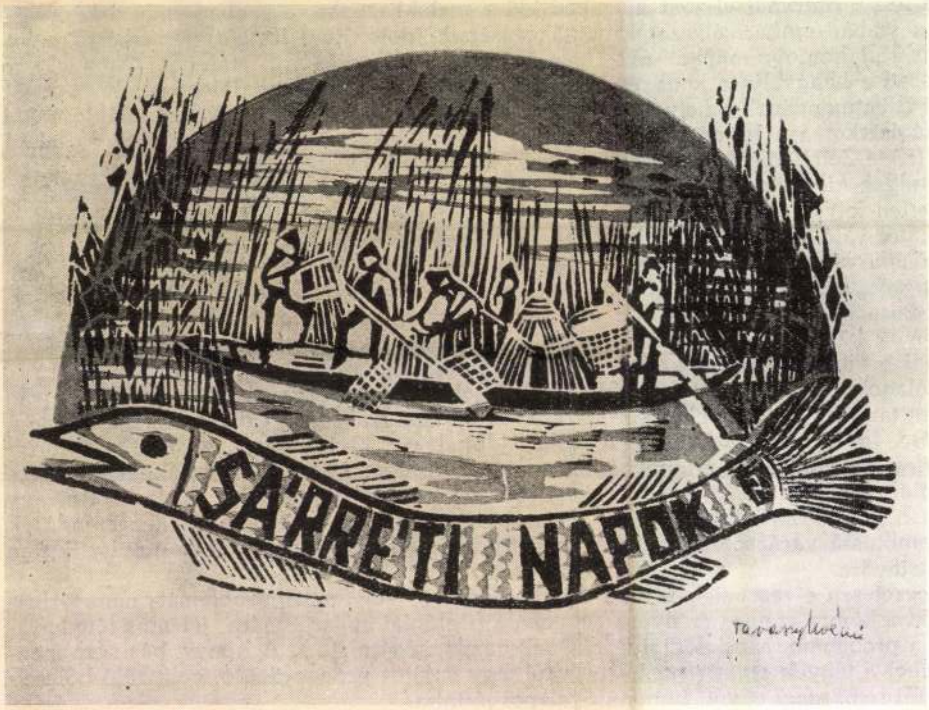

Tavaszy Noémi metszete

kusok műhelyében

aztán engem elsősorban ilyenféle
problémák ösztönöznek valaminek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 JUL – 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi metszete

...nt

...U

...rofona

...etna estradna zabavljačica ?

Razlog vjerojatno znate : boje se ljubomore obožavalaca ; pjevač kad nađe odabranicu, gubi dobar dio obožavateljica, a slična, iako ne toliko izrazita sudbina čeka i popularnu pjevačicu. Ne plašite li se i vas dvoje onog čega se bojao Presley, čega su se u svoje vrijeme bojali „Beatlesi" ?

— Moja su iskustva drukčija — kaže Daliborka — sve sam više uvjerena da bi mi publika zamjerila kad bih počela nastupati bez Žarka.

— Kako to tumačite : je li naša publika drukčija od strane, ili vas dvoje imate sreću ?

— Riječ je naprosto o tome da fenomen o kojemu ste govorili pogađa po našem mišljenju samo one pjevače koji pjevaju isključivo za mlade. A nas podjednako rado sluša mlađa i starija publika. Ja tako barem sudim po pismima što ih primam : mladi mi traže fotografije, a stariji me savjetuju kao kćer.

— Zašto nikad niste pjevali sa Žarkom u duetu ?

— Samo zbog toga što nam se glasovi ne slažu.

Na posljednjem jugoslavenskom televizijskom festivalu na Bledu neki su strani producenti (belgijski, francuski) zapazili i procijenili Daliborku Stojšić kao talenta iz kojega bi se mogao razviti kompletan „šoumen". Iako po Daliborkinu mišljenju njezin budući muž ima slične sposobnosti, on ipak (zasad ?) samo pjeva. *(Preuzeto iz VUS-a)*

Izabrali smo za Vas

Sudjenje u Stokholmu ubicama jugoslovenskog ambasadora Vladimira Rolovića

Suđenje ustaškim teroristima i ubicama jugoslovenskog ambasadora Vladimira Rolovića izazvalo je veliko interesovanje ne samo u Švedskoj, već i u celoj Evropi. Kada ovaj broj našeg lista dođe u ruke čitalaca presuda će već biti izrečena — verovatno doživotna robija. Dokazano je da su se teroristi, pre zločina, raspitivali kolika je kazna za ubistvo jednog čoveka, a kolika za ubistvo više njih. Tako su bili obavešteni o blagosti švedskih zakona. Naime, u Švedskoj su, prema službenim podacima od 1960. godine, do danas na doživotni zatvor osuđena 24 lica. Od toga se na slobodi već nalazi (neka vrsta uslovnog otpusta) — dvanaest lica. Na to su sasvim sigurno računali i teroristi, direktne ubice Miro Barešić i Anđelko Brajković i njihov podstrekač Ante Stojanov, koji su na suđenju pokušali da svoje nedelo politički motivišu. Ali je javnom tužiocu bilo lako da takvu njihovu odbranu odbije :

— Optuženi tvrde da su delovali iz političkih i idealističkih motiva — rekao je on — u šta ja ne verujem. Ako hoćemo da se poštuju zakoni ove zemlje, kazna mora biti u relaciji sa težinom zločina i kada bi njegovi motivi bili ideološke prirode.

Priča jednog zločinca

Prvi optuženi Miro Barešić, snažan mladić sa dugim zulufima, tipičan siledžija, više od jednog sata govorio je o detaljima zločina. Priznaje upad u ambasadu, ubistvo ambasadora Rolovića.

— Koji je bio glavni cilj vaših akcija ? — upitao ga je tužilac.

— Zarobljavanje ambasadora i prisiljavanje da se oslobodi mojih devetoro braće zatvorenih u Beogradu.

Tužilac insistira da Barešić bliže odredi termin „braće".

— To su moja braća Hrvati — odgovara Barešić.

— Poznajete li nekog od njih ?

Barešić zastaje zbunjeno.

— Znate li bar ko su ti ljudi ?

Barešić odgovara da ne zna njihova imena.

Miro Barešić i Anđelko Brajković — kako ih je video ilustrator jednog švedskog lista

— Vi ste hteli da oslobodite svoju „braću" — pita dalje tužilac — a plan je sadržavao i mogućnost ubistva. Znali ste dok je ambasador ležao bespomoćno, a policija bila pred vratima, da je vaš plan bio neostvarljiv. Zašto ste onda ubili ?

— Ne poričem da sam ubio, ali se ne sećam kako se to dogodilo.

Optuženi je tada počeo da vređa najviše jugoslovenske rukovodioce. Državni tužilac je upozorio da ne dopušta ovakve ispade, ali i postavio pitanje da li je s istim osećanjem mržnje napao i ambasadora ?

— Toliko mi je mrzak da bih ga isekao na komade. Jer on je 1941. godine pobio hiljade Hrvata.

— Ustaša ! — dobacio je neko iz publike.

— Da, ustaša ! — odgovorio je mirno Barešić.

— Vi ste videli da ambasado leži u nesvesti — nastavio je tužilac s ispitivanjem.

— Mene to nije interesovalo, ja sam pucao.

— Pucali ste s namerom da ubijete !

— Nego šta ! — hladnokrvno odgovara optuženi.

I tako stalno — priznanje ubistva, ispoljavanje mržnje prema onima koji su se borili protiv ustaša za današnju, socijalističku Jugoslaviju. Tokom suđenja pokazalo se pravo lice zločinaca koje će ipak stići zaslužena kazna . . .

Himna plaćenoga ubojice

„Ispovijed poručnika Kelija" — nas...v je serije članaka koje objavljuje ...edan američki magazin, a za to je ...eliju plaćeno 50.000 dolara. Dva puta ...iše, to jest 100.000 dolara, dobio je ...oručnik Keli za knjigu u kojoj opisuje ...no što se događalo u Song Miu, u ...ijetnamu, gdje je on poklao 102 ...udska bića, starce, žene i djecu. A u ...ednom filmskom studiju snima se već ... film o tom pokolju, pa će dobiti još ...00.000 dolara.

Ukupno 250.000 za 102 ubojstva, ...tprilike 2500 dolara za svaku svoju ...rtvu.

Herbert Markjuz, glasoviti američki ...lozof i sociolog, piše:

„Hitnja s kojom je veliki dio američkog naroda branio optuženog Kelija upravo je sramotna. Fenomen je bio spontan, kao eksplozija podsvijesti. Takozvana šutljiva većina dobila je svog heroja, jednog ratnog zločinca, osuđenog za pokolje. Dobila je svog mučenika, svog Horsta Vesela, čije je ime bilo veličano čak i himnom od stotina tisuća nacista u maršu. „Himna poručnika Kelija" prodana je za tri dana u 300.000 primjeraka!"

Prema tome, profiti su mnogo veći od 250.000 dolara, pa i cijena svake Kelijeve žrtve raste. U dolarima.

Kriv je štrajk

Evelin Antoni iz Njuporta u Velikoj Britaniji, bila je godinama dobra majka i primerna supruga. Svom mužu, automehaničaru, izrodila je petoro dece. A onda . . .

Pre nešto više od četiri meseca Evelina je, preko agencije za sklapanje brakova, našla — drugog muža, Edvarda Dženkinsa, metalurgijskog radnika. Rekla mu je da ceo dan radi kao bolničarka. Prvom mužu je također rekla da se zaposlila u bolnici, ali u noćnoj smeni.

Tako je svake večeri govorila prvom mužu :

— Doviđenja, dušo, idem na posao.

Pola sata kasnije poljubila bi

1971 JUL 13

NARODNE NOVINE

1021

PUTOVANJA PO HERCEGOVINI I.

Bila sam gost jedne jugoslavenske umjetničke kolonije...

Nedavno je u Budimpešti održana izložba poznate slikarke Noémi Tavaszy. Kako na jednoj prijašnjoj izložbi, tako i na ovoj posljednjoj izložila je mnogo slika na kojima je obradila svoje utiske stečene u Jugoslaviji. Zamolili smo je da za naše čitaoce opširnije iznese svoje doživljaje i utiske iz ove zemlje. Ilustracije u tekstu su njeni originalni radovi.

Ima jedno mjesto, Počitelj . . . — čitala sam u jednom ilustriranom časopisu, u putnim bilješkama Sándora Pécsija.

Ovih nekoliko redaka ponovo me je podsjetilo na mjesto s ovako čudnim imenom, na gradić pokraj Neretve gdje sam prošle jeseni provela mjesec dana kao gost umjetničke kolonije. Sada ću pokušati Počitelj dočarati odlomcima mojeg dnevnika.

PRVI DAN

Iz Novog Sada krećem večernjim brzim vlakom. Krajem septembra noći su već dosta hladne. Pomalo smrznuta, rano u zoru stižem u Sarajevo. Tek je tri sata. Ukočenim udovima tapkamo u kupeu s mojim suputnikom, restauratorom Kálmánom Muhijem. On iz Bačke putuje u Dubrovnik, tamo je primio posao. Već godinu dana mjesečno prevaljuje ovaj put, ali Počitelj još nije vidio. Poslije Mostara još samo sat do Čapljine, gdje se rastajemo s tim da će neki dan svratiti do umjetničke kolonije.

Deset sati prijepodne. Jedan me taksi za petnaest dinara i za deset minuta prevozi iz Čapljine preko drvenog mosta na drugu stranu Neretve, u Počitelj.

Iznad mene blistavo plavo nebo. Sunce žarko sija. Iz zime stigla sam u ljeto. Ispred mene — kao na razglednici — u maloj klisuri strmo leži gradić, zaboravljen ovdje još iz turskih vremena. Kao da sam stupila u drugo doba ; sa svom svojom romantikom se smješka na mene dekoracija XV stoljeća. Iako već nepotpune, oko gradića još stoje stare zidine ; pokraj njih još i danas han zvana gostionica.

Krenem gore turskom kaldrmom.

Malo više — stara banja sa mnogo kupola. U restauriranim prostorijama i na terasi punoj cvijeća danas nalazimo gostionicu.

Još više konak, sjedište nekadašnjeg kapetana tvrđave Gavrana Kapetanovića. To je sada umjetnička kolonija.

UMJETNIČKA KOLONIJA — čitam na velikoj drvenoj kapiji. Uđem. Ispred mene drvo nar s oplemenjenim, ružičastim plodovima, velikim kao breskve. Šareno cvijeće, čistoća, tišina. Još jedna drvena kapija ; kada je otvorim, na glas zvonceta u prozoru na katu pojavi se starija dama u bijeloj kecelji. Gospođa Vera, — kako sam je kasnije upoznala — kuvarica kolonije. Njen sin Alojz je ekonom. Srdačno me primaju. Odmah mi pokazuju idiličnu zgradu. Sobe s 1—2—3 kreveta, svega osam, s turskim ormarićima ugrađenima u zid, s okrečenom, polukružnom peći. Drvene stepenice vode na kat ; u uglovima turske stolice, na stolu bakrena tacna, sagovi, na zidu slike umjetnika. Osjećam se kao da sam stupila u kuću Đul babe.

Iz prozora moje sobe čovjeku se pruža najčudesnija panorama. Dolje u dubini protječe vječno zelena Neretva, u daljini strme planine. Poda mnom siva medresa s kupolama. Gore na strmom grebenu ruševine tvrđave koju su zajedničkim snagama izgradili Dubrovčani, kralj Matija i papa. Kućice na polukružnim padinama brda pružaju

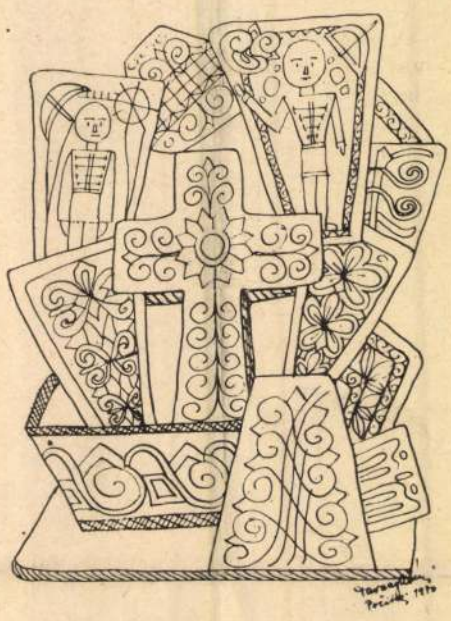

sliku amfiteatra, stanovnici su ih već napustili, sada ih koristi hotelski kombinat ostavivši im vanjsku formu. S komfortnom udobnošću i romantikom turskih rezbarija čekaju turiste.

Za vrijeme ručka se upoznajem sa stanovnicima umjetničke kolonije. Krajem septembra već nema prenakrcanosti. Svega nas četvoro sjedimo u prostranoj trpezariji za posebnim stolovima.

Prvi vodič mi je subotički slikar Sándor Torok, koga sam prilikom dolaska vidjela sjedjeti na kamenoj ogradi džamije. Veliki slamnati šešir na glavi, blok za skice u ruci, čupava, tamnomrka duga kosa i brada dali su naslutiti umjetnika. Poslije ručka krenemo u šetnju.

Iskoračivši na kapiju kolonije, pred nama prodire u nebesa zasjenjivo bijela, vitka džamija. Danas je petak i pošto je neki velik praznik Muslimani se sakupljaju pred džamijom. Danas se molitva ne pušta sa magnetofona, kao drugi put. Na minaretu se lično pojavi mujezin i klanjajući se prema četiri strane svijeta počinje pozivati na molitvu.

U dvorištu džamije ogroman čempres.

— Posadio ga je graditelj minareta 1563. godine, — objašnjava mi Sándor. — Naravno, ovo drvo nam služi kao model.

Polako se penjemo do tvrđave po kamenu isklesanom u obliku stepenica.

— U XV—XVI stoljeću Počitelj je bio cvatući grad na obali Neretve s lukom i, prema starim zabilješkama, s 300 kuća — priča mi vodič.

Kamen i forme prozorišta srednjovjekovne tvrđave još i danas tačno pokazuju koja je renesansna, a koja turska građevina. Odmah i skiciramo ove motive.

Mnogo neiscrpljivih tema ima ovdje. Sve je dato : zelena rijeka, ruševine tvrđave, raznobojan kamen, kupole, minaret, cvatući nar. Uveče, kada se upale reflektori, sa obale Neretve zadivljuju me prizori lijepi kao u istočnjačkim bajkama.

DRUGI DAN

Prije ručka sam pogledala galeriju. Trpezarija je posebna zgrada, u donjem dijelu je galerija u kojoj je izložen po jedan rad umjetnika koji su bili gosti kolonije — a bilo ih je sa svih strana svijeta. Ovaj materijal su poklonili koloniji, od njega se svake godine priređuje izložba u raznim krajevima Jugoslavije. Tako je materijal dospio već u Sarajevo, Čapljinu, Beograd, Suboticu, Mostar.

Kolonija je danas malo oživjela. Stiže jedno društvo na ugovoreni sastanak. Ruča se za velikim postavljenim zajedničkim stolom i ujedno vrši upoznavanje. Veoma neposredna i ugodna atmosfera. Kuhinju gospođe Vere hvale i slike u galeriji. Veliki, raznoliki obroci, zdjele pune voća — prava lukulska gozba.

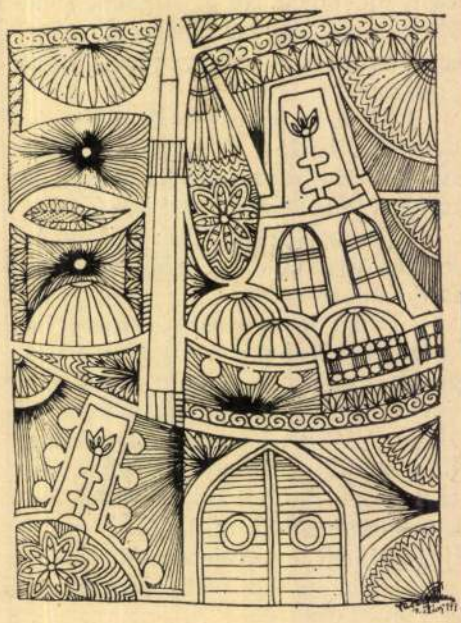

U društvu je i sarajevski arhitekt Džemal Čelić sa suprugom, direktor umjetničke kolonije, suradnik jednog sarajevskog lista i na čelu društva, na počasnom mjestu za stolom sarajevski predsjednik i slikar, profesor Hakija Kulenović.

* * *

Tako počinje možda najbezbrižniji mjesec moga života, pun doživljaja, svakodnevno raznih izleta, rada, divljenja ljepoti prirode. U osobi Hakije Kulenovića naišla sam na pravog druga po umjetnosti. Oduševljeno priča, to je čovjek širokog vidika i pun iskustva. Prava je radost biti u njegovom društvu. Zajedno smo obišli cio kraj, upoznala sam se s umjetničkim spomenicima, srela sam se s ovdašnjim, veoma neposrednim i ljubaznim ljudima ; zajedno smo pravili skice i slike.

U kojim sam krajevima bila ? S time ću vas upoznati u slijedećem broju.

Noémi Tavaszi

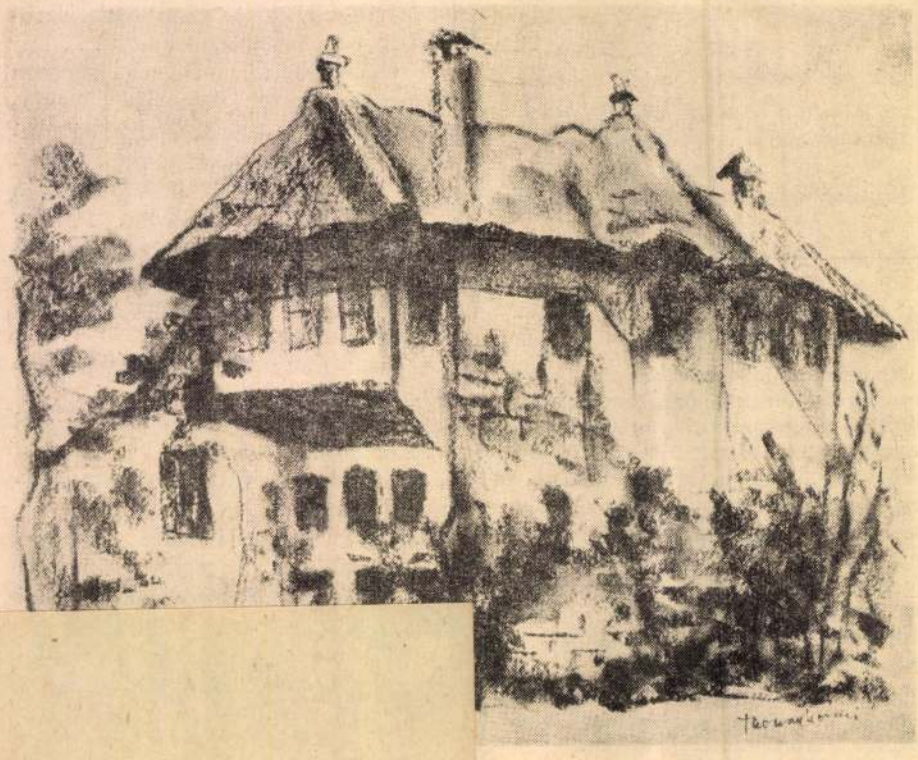

mogućnosti da pohađa školu i ako

NARODNE NOVINE
Budapest

1971 JUL 8

SAJTOFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-176

više, može se mirno reći da su zabrinjavajući. Čak i u budimpeštanskoj gimnaziji broj pročitanih knjiga na srpskohrvatskom jeziku u toku cele godine ne prelazi deset, a od pet do deset knjiga godišnje pročitalo je najviše sedamnaest učenika! Štaviše, priličan broj učenika nije pročitao ni jednu jedinu knjigu na srpskohrvatskom jeziku tokom cele školske godine . . .

Najvažniji deo Uroševićevog rada odnosi se na predloge i metode rada

Počitelj

1021

Noémi Tavaszi

Rad slikarke Noćmi Tavaszi čije ćemo utiske o njenom boravku u Jugoslaviji početi da objavljujemo od idućeg broja

hontól, a szülőtől,
ven tőle, ha sír, h
környezetet, s azt
együtt édesanyjáv

Amikor pedig e
ne csapjuk be. Mo
elmegyünk, ő pedi
gyünk érte. Így t
sír, de mégis ez
fogja egész nap a
érte. Azt egyébkén
lül mikor mégy m [illegible] ezt igyekezzünk is betartani.

A gyereknek könnyebb sokáig az óvodában maradnia, ha már reggel tudja, hogy édesanyjának vagy édesapjának délután valami dolga lesz, csak később tud érte menni. Igaz, reggel, amikor ezt megmondjuk, szomorú lesz, talán sír is, de nem érzi magát becsapottnak, nem érzi magát bizonytalanságban.

Ha pedig korábban is betartottuk a gyereknek tett ígéreteket, akkor ezután is hinni fog nekünk, s ha fáj is az elválás, napközben nyugodtan játszik majd, abban a biztos tudatban, hogy mihelyt tudunk, érte megyünk.

Az első napokban igyekezzünk úgy intézni a dolgainkat, hogy a gyereket korán hazavihessük. Ha lehet, már ebéd után. Hiszen neki az idegen környezetben aludni, vagy akár csak lefeküdni — nem könnyű. Ezért legalább az első napokban kíméljük meg ettől. Ha pedig egy kicsit már megismerkedett új környezetével, az elalvás is könnyebben fog menni.

A gyereknek, aki napközben távol van szüleitől, nagyon nagy szüksége van arra, hogy este együtt legyen velünk. Igyekezzünk, hogy ez az együttlét az óvodába járás első hónapjaiban minél hosszabb és tartalmasabb legyen. Ilyenkor csak a gyerekre figyeljünk, s éreztessük vele, hogy az együttlét nekünk is öröm.

A szülő számára is nehéz időszak tehát, amikor a gyerek óvodába kerül. De ha a gyerek már megszokta és szeret óvodába járni, nagyon sokat ad az óvoda. Nemcsak annyit, hogy amíg mi dolgozunk, a gyerek biztos helyen van. Ennél sokkal többet. A gyerek a korának megfelelő társaságban játszhat, szakképzett pedagógus felügyelete alatt, aki nemcsak felügyel, hanem neveli, tanítja is a kicsiket.

Káldiné Nemes Anna

Olvasóink figyelmébe!

A Népszava orvosi tanácsadója minden szerdán díjtalanul ad tanácsot déli fél 1 és fél 2 között a szerkesztőség székházában (Budapest, VII., Rákóczi út 54).

Orvosi kérdésekre továbbra is válaszolunk.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-746, 340-725

1973 AUG 19
Népszava
Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi: Virágok gyermeke

Holnap 20.

A négyfelvonásos v
titése. — Csiky Gergely
alatt tucatnyi drámát í
vasva is szinte életre kel. Sikerének egyik forrása: meglátta kora társadalmának valódi arculatát, a képmutatást, az élősködést.

A Mákvirágok című műve — amelyet 1880-ban írt, s amit ugyanabban az évben már bemutatott a Nemzeti Színház — éppen ezekről a figurákról szól: a szabadságharc álszent özvegyéről, aki hamis mártiromságát bocsátja áruba, Bankónéról, akit régebben eladtak, s így most ő is szeretne valakit eladni, Mosolygó Menyhértről, a züllött, elcsapott ügyvédről, aki a ragadozó nagyvadak mellett a hiénát játssza, és végül Zátonyi Bencéről, aki mindent és mindenkit elad, kezdve a feleségein és folytatva azokon, akik maguk is efféle árusításból élnek. Az Adám Ottó rendezte vígjáték főszerepeit Lontay Margit, Feleki Kamill, Sztankay István, Horváth Ferenc, Sütő Irén, Andai Kati és Szegvári Menyhért alakítják.

Kedden 18.05-kor:
Környezetünk védelméért

III. rész: Együtt kell élni velük. — A korszerű mezőgazdaság elképzelhetetlen megfelelő növényvédő szerek nélkül. A jelentős terméseredmény-növekedést is jórészt a kemizálásnak köszönhetjük. A vegyszeres növényvédelemből származó környezetszennyezési veszély azonban nem lebecsülendő, ezért a hazai szakemberek nagy erőfeszítéseket tesznek a korszerűbb vegyszerek, az ellenőrzés és a helyes felhasználás érdekében.

Közreműködik: Nagy Bálint, dr. Jerny Tibor, dr. Bordás Sándor. Szerkesztő: Domján Dénes. Rendező: Kardos István.

---

rátainak pedig a *magyar elő-*
adásban felhangzó világlége-

21.04-kor az *adminisztrációról* lesz kerekasztal-beszélgetés.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Pestmegyei Hírlap

Tavaszy Noémi

1973 AUG 19

1021

Badacsony, 1973

Tavaszy Noémi linómetszete

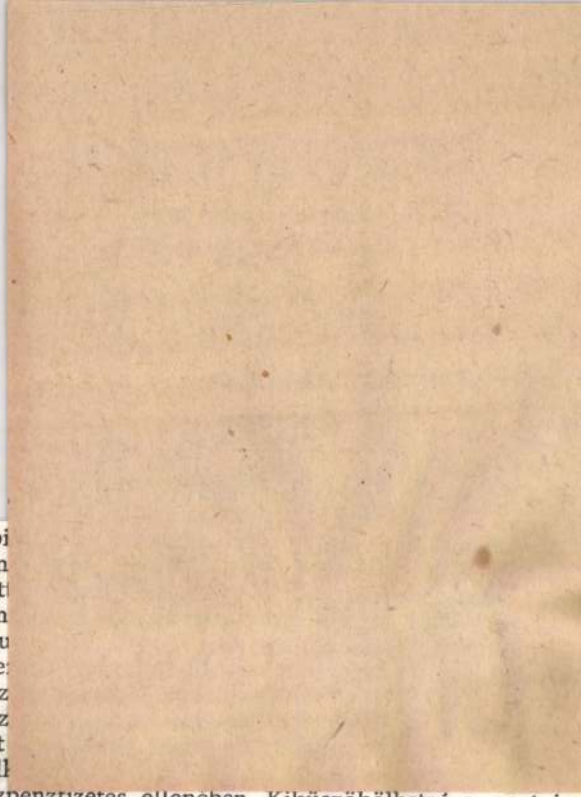

san kortyolgatta. Közben jólesően pi
derült, mert szébe jutott, hogy milyen
Hatvannyolcban, amikor már kezdet
volt arra, hogy a szállításokat szem
a feleségének, hogy vásároljanak au
piros Moszkvicsot akart. Ő is ezt sze
mert tudta, hogy munkahelyén, a sz
kocsival. Viszont... Sok érv szólt az
kal gyorsabban végezhetné, több időt
nek intézésére és minden feltűnés nél
kész árut is a megrendelőknek készpénzfizetés ellenében. Kiküszöbölhetné a postai szállítás nehézkességét is – ezek a gondolatok fordultak meg akkor a fejében.

De ha új autót venne, kollégái bizonyosan gyanakodnának, hogy valamilyen törvénytelen jövedelemre tett szert. Néhány hétig csupán ez a félelem tartotta vissza az ötlet megvalósításától. De anyagbeszerző létére rengeteg emberrel érintkezett s mivel minden hozzáértőnél érdeklődött, hamarosan mindent megtudott az autóvásárlás és -javítás lehetőségeiről, amit egyáltalán érdemes megtudni. Így bukkant fel benne az ötlet, hogy egy ócska kocsit vesz, s új motort szereltet beléje, de a karosszériát változatlanul ócskának hagyja. Gondolta, hogyha elég ütött-kopott autóval jelenik meg, kollégái legfeljebb sajnálkoznak majd felette. A felesége elég nehezen törődött bele, hogy használt kocsit vegyenek. De mind a ketten el akarták kerülni a feltűnést. Éppen elég okuk volt rá. Így hát kiválasztott egy viharvert Volgát és huszonötezerért megvette, aztán kellő helyen és kellő módon elhelyezett, megfelelő bélelésű borítékok kíséretében javításra adta. Míg a javítás folyt, letette a gépkocsivezetői vizsgát.

Valóban úgy történt, ahogy előre sejtette. Amikor a kocsival először ment munka-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

2 JAN – 2

Tavaszky Noémi

Tavaszky Noémi
1021

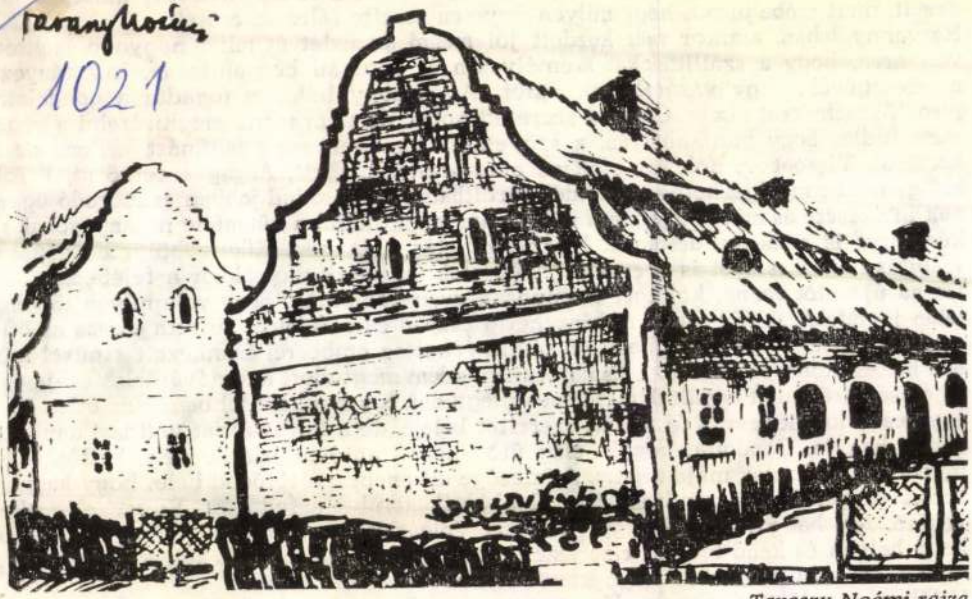

Tavaszy Noémi rajza

3

mondatán átsiklik figyelmünk, észre se
a „dózis." A másik, hogy a közismert színészek szá
tűnt a saját nyelvi normájuktól idegen beszédmód.
csös igyekezetüket, következetlenségeiket betanulás
lentős tényezővé lépett elő a szemünk és fülünk fe
Tudni való, hogy olvasáskor egyszerre egész szóké
rünk fel, nem betűnként olvasunk. Így könnyen elő
vegében előforduló nyelvjárásiasságok nem tudatos
Ha viszont felolvassák ugyanazt hangosan, a fülünk
zó nyelvjárásiasságokat, erősebben észleli a köznyelvi normától való eltéréseket.
Jobb lett volna-e a filmsorozat, ha készítői szakítanak a regény gyakorlatával, és köznyelvi kiejtésben beszéltetik a szereplőket? – Aligha. Véleményünk szerint a tájnyelv részleges alkalmazása nem vált a film hátrányára. Legfeljebb a mértékről lehetne vitatkozni. A tájnyelvnek nemcsak a vidékhez rögzítő funkciója van, hanem ebben az esetben *korhoz is:* tehát az archaizálás eszközéül is szolgált mind a filmben, mind Móricz regényében. Igaz, mindnyájan tudjuk, hogy a nyelvjárási színek napjainkban rohamosan halványulnak. De éppen ezáltal válnak helyt, kort és típust érzékeltető stilisztikummá. Persze – mint minden színezékre – rá is vonatkozik a mikor-hol-mennyit adagolási trilemma, amit csak a művészi szándék és tehetség egyéni receptkönyve írhat elő.

SEBESTYÉN ÁRPÁD

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-248, 340-726
2

ALFÖLD
Debrecen

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi rajza

resszív.

„A mi hazafiságunk abból indul ki, hogy a demokráciát nem lehet a semmiből építeni, hanem arra kell építeni, ami a magyar múltban haladó és becsületes. A magyar demokrácia nem kezdheti el az időszámítást önmagával... Mi nem újra kezdünk, hanem folytatjuk a nemzet életét..."

— írta *Révai József* a koalíciós korszak politikai küzdelmeinek idején. Társadalmunk sokat tesz azért, hogy minél többet tárjunk föl és őrizzünk meg népünk múltjából. Értékeli és tiszteli azokat az emóciókat, amelyek a dolgozó embereket szocializmust építő országunkhoz fűzi. Nem tesznek jó szolgálatot a szocializmus ügyének, akik *közömbösséget* hirdetnek, a meggondolatlan, kellő történelmi vizsgálódás nélküli, mégoly látványos *„deheroizálások"* szintúgy nem, a *„nemzeti nihilizmus"* csak a már-már talaját vesztett nacionalizmus újratermelődésének enged teret. A most már marxista értelemben **vett nemzet erősödését jelenti, ha a**

szellemi élet különböző szintjein.

A nemzetiségi problémát *elvileg* csak a munkásosztály szüntetheti meg, miután fölszámolja azokat a társadalmi viszonyokat, amelyek a nemzeti elnyomást, a nemzeti ellentéteket szülik. *Az internacionalista politikát folytató munkásosztálynak kötelessége is, hogy megoldja ezt a föladatot.* Csak internacionalista meggyőződéssel lehet az összetartozás nagy erejű érzését úgy ápolni, hogy az ne párosuljon a csoporton kívüliekkel szemben megnyilvánuló diszkriminációval. Ez nekünk, magyaroknak, közép- és kelet-európaiaknak az internacionalizmusban **való „külön" érdekeltségünk.**

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszava
1973 JUN 30

1021

Tavaszy Noémi

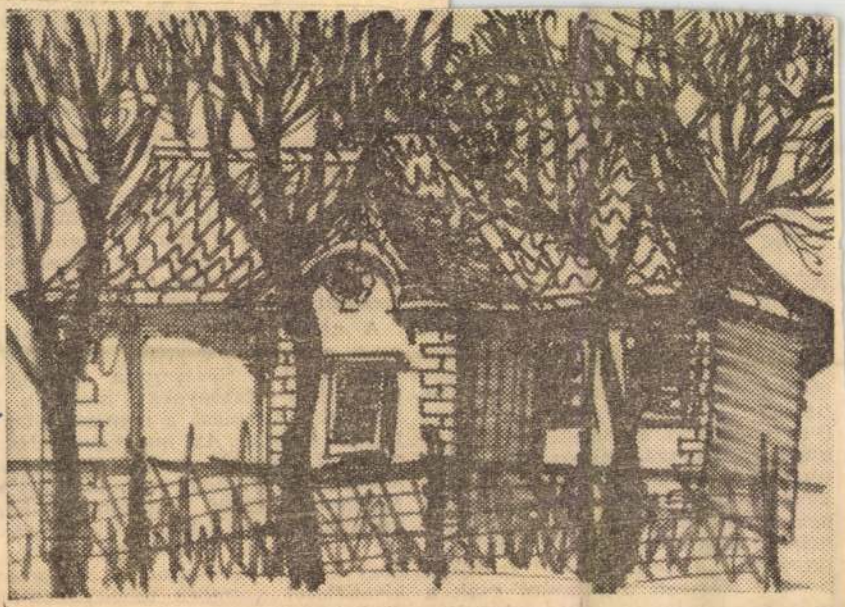

Tavaszy Noémi: Fonyód

TUDOMÁNY TECHNIKA

NAPJAINKBAN A TUDOMÁNYOS ÉRDEKLŐDÉS ELŐTÉRÉBEN ÁLL A MEZŐGAZDASÁG, ÉS EZZEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN AZ ÉLELMISZERGAZDASÁG

gépesítés-

PROBLÉMÁJA. AKTUÁLISSÁ TESZI EZT A KÉRDÉST A MEZŐGAZDASÁGBAN VILÁGSZERTE MEGMUTATKOZÓ MUNKAERŐHIÁNY, S AZ AZ IGÉNY, HOGY ADOTT TERÜLETEN MINÉL KORSZERŰBB GAZDÁLKODÁSSAL, JOBB MINŐSÉGŰ ÉS MENNYISÉGBEN GAZDAGABB TERMÉST LEHESSEN BETAKARÍTANI. MAI TUDOMÁNY-TECHNIKA ROVATUNK A FENTI TÉMAKÖRBŐL AD ÍZELÍTŐT.

Esősz

Hazánk éghajlati viszonyai között általában 2—3 csapadékos évet 6—8 száraz — ezek között 1—2 kimondottan aszályos — esztendő követ. Semmi kétség, már jó ideje e száraz periódusban vagyunk. Rendkívül csapadékszegény ősz és tél után a mostani tavasz sem hozott különösebb javulást. Az elmúlt félévben a sok évi átlagnál 60—100 milliméterrel volt kevesebb a csapadék, s ez már sorozatban a harmadik ilyen, viszonylag száraz év. A kiterjedten alkalmazott öntözésnek tehát nagyobb jelentősége van, mint korábban bármikor.

A mezőgazdasági üzemek az

Hordozható sz

A felszín alatti nyomócsővel ellátott öntözőtelepek üzembe állítása a hordozható szárnyvezetékek alkalmazásával indult meg. Hátránya, hogy a táblákon belüli összes csőtelepítést az öntözőmunkásoknak kézzel kell végezniük. Csőszállító kocsi csak a kábelek közötti szállításhoz segíthet be. Előnye viszont az, hogy a talaj- és dom-

Bokorirtó

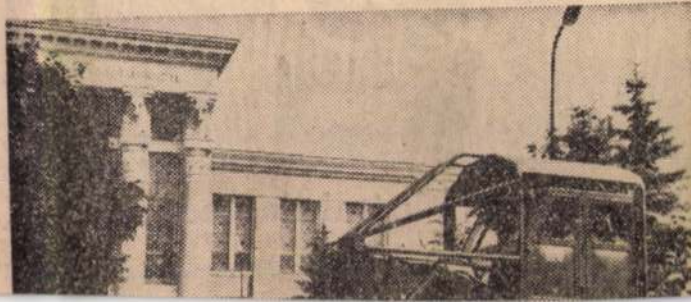

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Pestmegyei Hírlap

Tavaszy Noémi

1973. JÚLIUS 22., VASÁRNAP

1021

Virágok gyermeke

Tavaszy Noémi linómetszete

SPORT

NB I

Vasas—Rába ETO 1:1 (1:0)

Fáy utca, 5000 néző. Vezette: Somlai. Góllövő: Gass.

Vasas: Mészáros — Vida, Lakinger, Vidáts, Kántor — Komjáti, Puskás dr., Kovács — Gass, Izsó, Szőke.

Rába ETO: Borbély — Izsáki, Pozsgai, Sebők, Horváth — Varsányi, Somogyi, Póczik — Glázer Z., Stolc és Glázer R.

A vendégek kezdték a játékot, de mindjárt a nagyon lelkesen játszó, Vida és Izsó személyében két újoncot is bevezető Vasas került fölénybe. A Vasas-fölény a 15. percben ért gólla, Izsó két csel után oldalt tolta a labdát és a befutó Gass egyből, 14 m-ről félmagasan a kapu bal oldalába vágta. (1:0)

Változatlan összeállításban játszották a csapatok a második 45 percet is.

Az 51. percben a győriek a félvonalon megakasztottak egy Vasas-támadást, előre lendültek és Somogyi 20 m-es lapos, erős lövését Mészáros elnézte, a labda a jobb alsó sarokba vágódott. (1:1). Nagyszerűen adogattak a győriek, a Vasas néhány középpályása visszaesett, és így a vidéki csapat »uralkodott« a pályán.

Csepel—SBTC 0:0

Csepel, 2500 néző. Vezette: Tapolczai.

Csepel: Fekete — Vellai, Sándor, Kandi, Hunyadi — Godán, Gulyás — Csordás, Somogyi, Szurgent, Buronyi.

Salgótarján: Magyar — Gecse, Kmetty, Horváth, Miklós — Varga, Répás, Básti — Kajdi, Kovács, Jeck.

Elég gyenge 90 percet láthatott a közönség. Az első játékrészben a hazaiak többet, a bányászok veszélyesebben támadtak. Fordulás után döntő fölénybe került a csepeli gárda, de a tíz emberrel védekező vendégek szívósan [illegible]

Még sok minden t a labdarúgó NB

Ma rajtol a labdarúgó NB II-es bajnokság Nyugati csoportjának a mezőnye is. A tavaszi idény nyitó sorozatát nagy érdeklődéssel várják Soprontól Máza-Szászvárig, Tatabányától Kaposvárig. Most nem csupán egy bajnoki évad folytatásáról, sokkal többről van szó. Amelyik együttes e csoport élén végez, az egyszeriben a labdarúgás második vonalában találja magát. A megváltoztatott kiírás a jelenlegi NB II. második helyezettjei számára is tartogat még egy lehetőséget. E csapatok osztályozó mérkőzést vívnak az új NB II-be kerülésért.

Jelenleg egy újonc csapat: a Soproni Textiles foglalja el a bajnoki táblázat első helyét. Az ígéret földjét jelentő 2. helyen a NIKE Fűzfő csapata áll. A mi együtteseink közül a K. Rákóczi a 4., a Táncsics SE a 6. helyezett. Elmondták azonban a két kaposvári sportkörnél, hogy mindketten megcélozzák a feljutást jelentő helyeket. Ezt bizonyára örömmel vették tudomásul mind a Rákóczi, mind a Táncsics SE táborában.

A szokásos optimista nyilatkozatról van szó csupán? Úgy érezzük, nem. Láttuk mindkét kaposvári együttesnél, hogy a rendkívüli helyzetben rendkívüli akarással várják a folytatást. Azt persze nem hagyták számításon kívül sem a Rákóczinál, sem a Táncsicsnál, hogy a többi vetélytárs, akár előnyösebb helyzetben van, akár azonos pozícióból rajtol a tavasszal, szintén nagy becsvággyal készül a folytatásra. A Fűzfő és a K. Rákóczi közé beékelődött Pécsi VSK vezető, abban a »kényelmes helyzetben« vannak, hogy mindjárt az első forduló után tisztában láthatnak. A bajnoki évad ugyanis Pécsen a PVSK—Fűzfő rangadóval kezdődik.

Aki a bajnoki címre pályázik, vagy legalább a második helyen akar kikötni, annak számára minden egyes mérkőzésnek tétje van. Az rendkívüli érdekességet kölcsönöz a most induló NB II-es bajnokságnak.

Sokan úgy vélik, hogy nem lesz könnyű megőrizni a tavaszi fordulóban a bajnoki légkör tisztaságát. Mert ugyebár az NB II-ből valójában nincs kieső. Akinek nem sikerül az előrelépés, az marad a harmadik vonalban, mint ami

A labdarúgás helyzetéről tárgyaltak a kaposvári járásban

Részt vett és felszólalt Grosics Gyula

Noha a járási labdarúgó-bajnokságok még nem kezdődnek, a kaposvári járásban már túl vannak az idénynyitón. A korábbi gyakorlathoz hűen a bajnoki rajt előtt megtartották a járás labdarúgó-értekezletét, melynek vendégei között volt *Grosics Gyula*, a magyar labdarúgás »aranycsapatának« kapusa is.

Az egybegyűlt sportegyesületi elnökök és edzők előtt *dr. Zádori László* ismertette a labdarúgás átszervezésével kapcsolatos helyzetet, s vázolta a soron következő teendőket. *Kutasi Gyula* sportfelügyelő fölelevenítette a legutóbbi tizenöt esztendő érdekesebb állomásait. Annak idején húsz-huszonkét csapattal indult a bajnokság, ma hatvannégy együttes vesz részt a küzdelmekben. A szakosztályok erősödése hozta magával, hogy 1968-tól ifjúsági bajnokság is van a kaposvári járásban. Helyesnek bizonyult a JLSZ ama döntése, hogy az I. osztályban szereplő csapatok számára kötelezően előírta az ifjúsági együttes indítását.

Sokat fejlődött a labdarúgás szakmai és erkölcsi színvonala is a járás községeiben. Egyre több helyen van szakavatott edző, javult a munka, megtörnie annak a pályaépítési akciónak, amely sok korszerű sporttelepet teremtett szerte a járásban. Harcot hirdetett a sportfelügyelő a helyenként még föllelhető alkoholkultusz ellen.

Ebben az évben a járási pártbizottság díszes serleget ajánlott fel a győztes csapatnak. Figyelemre méltó új vonás, hogy 1974-ben kísérletképpen járási bajnokságot szerveznek a serdülő csapatok részére. Ez is mutatja, hogy a kaposvári járásban jól látják, miként kell keresni az utánpótlást.

Előkerültek a gondok is. Többek között szó esett arról a nehézségről, mely a kis csapatoknál az új közlekedési rend egyik szakasza nyomán keletkezett. Ez évben már tilos teherkocsin személyeket szállítani, holott korábban a járási csapatok zöme — más közlekedési eszköz hiányában — csak teherkocsin tudott bajnoki mérkőzéseire vidékre utazni.

Az alapos és hosszúra nyúlt vitában a jelenlevők nagy érdeklődésétől kísérve felszólalt Grosics Gyula is. Fölelevenítette az aranycsapat egy-egy sikeres vagy sikertelenséggel zárult szakaszát. Sok hasznos [illegible]

A jelképek kozott ott * szolóiurt, a nap, a félhold, a kereszt. A sirkövek formáját is különböziik: alkad kólap, kereszt, oszlop, korsó és rómaihoz hasonló szarkofág, csúcsíves tetővel. Egyik-másik kőtömb huszonöt tonnát is nyom.

Tavaszy Noémi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Somogyi Néplap

1974 MÁR 10

Tavaszy Noémi grafikus.
1021

Egy jugoszláv művésztelep vendége voltam

(Részletek hercegovinai útinaplómból)

Fölöttem a kéken ragyogó égbolt: a télből a nyárba érkeztem. Előttem a török időkből itthagyott — a kis katlanban meredeken elhelyezkedő — képeslapvároska, Cocitelj. Mintha egy másik korba léptem volna vagy egy tizenötödik századbeli díszletbe, ami minden romantikájával mosolyog rám. A sok kupolás régi fürdő helyreállított helyiségeiben, virágos teraszán ma vendéglőt találunk. Följebb van a konak, Gavran Kapitanovic egykori várkapitány székhelye. Ez ma a művésztelep.

Umjetnicka Kolonija — olvasom a nagy nyersfa kapun. Ahogy belépek, előttem hatalmas gránátalmafa nemesített, őszibarack nagyságú, rózsaszínűen mosolygó gyümölcseivel. Színes virágok, tisztaság, csönd.

Vera asszony, a telep szakácsnője és fia, Alois gondnok körülvezetnek az épületben. 1—2—3 ágyas szobák, falba épített szekrénykékkel, félköríves, meszelt kemencével. Falépcső vezet az emeletre, ahol a sarokban törökös székek, réztál az asztalon, szőnyegek, a falakon művészek képei. Mintha Gül Baba házába léptem volna.

Szobám ablakából kitekintve csodálatos kép tárul elém. A mélyben a mindig zölden hömpölygő Neretva, dús növényzetű partjával, a távolban pedig meredek sziklás hegyoldalak. Lent az ezüstösen csillogó kupolás medresz. Fönn, a meredek hegyfokon a citadella tornya, melyet Mátyás király építtetett a török ellen, a raguzaiak és a pápa segítségével. A félköríves hegyoldalban amfiteátszerűen helyezkednek el az apró házacskák.

Első idegenvezetőm a szabadkai festő, *Torok Sándor*, akit megérkezésemkor kezében vázlattömbbel a dzsámi kőkerítésén ülve láttam. Kilépve a kolónia kapuján, előttünk a vakító fehéren égbe szökő tűhegyes dzsámi. Péntek és nagy ünnep lévén gyülekeznek a színes bugyogós mohamedánok. Nem magnóról szól az imádság, mint máskor. A minaret körfolyosóján a müezzin a négy égtáj felé hajlongva elzümmögi a szövegét.

A meredek, lépcsőszerűen kivájt köveken fölbaktatunk a várhoz.

— A tizenötödik, tizenhatodik században virágzó város volt Pocitelj — meséli idegenvezetőm.

A középkori vár kövei, ablaknyílásainak formái ma is pontosan mutatják, melyik a reneszánsz és melyik a török építkezés. E motívumokat le is vázoljuk magunknak. Sok itt a téma: a zölden hömpölygő folyó, a romos vár, a színes kövek, a kupolák, a minaret, az óratorony, a virágzó gránátalma bokrok. S amikor este kigyúlnak a fényszórók, a Neretva partjáról a legkeletibb meseszerűség ejt ámulatba.

Autónk naponta kirándulásra visz. Dzemal Celic, a sarajevói műemlékvédelmi bizottság vezetője a környéken minden házat ismer; az emberek barátként köszöntik. Az úton kórusban énekelünk. A törökös dallamok cikornyás, vibráló recitálásában Celic vezet bennünket.

Mogorjelo — jelzi a helységtábla. Pociteljtől nem messze, a capljinai autóútról közelíthető meg. Celic elvezet bennünket a harmadik századból származó római villa maradványaihoz. A barbár támadások ellen erődítménynek emelt *villa rustica* hajdan a nagybirtok központja volt.

— Ezek a szálláshelyek — magyaráz Celic, az egyforma nagyságú, négyzet alakú kis helyiségekre mutatva —, melyek az utca egyik oldalán sorakoznak. Mintha egy kicsit Pompei főutcáján járnék.

— Ez a prés — mutat egy kőépítményre. — Oldalain láthatók a gazdag szőlőmotívumos faragványok. Csatornán folydogált a jó bor az amforákba.

A főutca két oldalán az embernagyságú kőamforák, valaha borral voltak teli, ma díszként szolgálnak. Közöttük sétálunk föl az erődítmény falára. A szobortöredékek és a kedves, sudár ciprussor, mely körülveszi a romokat, milyen mesét suttoghatnának el nekünk? Kilépünk a gazdagon díszített kőkapun, s irány a tenger!

Pociteljből a hegyek közé vezet egy régi török makadámút. Rövidesen megérkezünk a sztetyákok birodalmába. A hegyek közt elterülő hatalmas síkságon szétszórt kövek, síremlékek. A szárazon zizzenő fű, a csenevész bokrok között szálfaegyenesen, vagy eldőlve fekszenek. A dermedt tájon semmi sem mozdul. Sehol egy lélek, sehonnan egy hang, csak a szürkésbarna kötömbök fenséges némasága. Mindezt sötétzöld ciprussor övezi. Idegenvezetőnk *Hakija Kulenovic* leszhiszen a családja bogumil eredetű. A családból sok művész, író került ki: unokatestvére, *Skender Kulenovic* híres költő.

Amint elnézem Hakiját, ilyennek képzelem a régi szekta tagjait. Hatalmas, masszív, mint a kőtömb; markáns, határozott az arca.

— Öt évszázadnak kellett eltelnie, míg a hazai művészettörténészek is komolyan kezdtek foglalkozni ezekkel a síremlékekkel — meséli. — Ma már megállapították, hogy a sírkövek fölállítása egybeesik a bogumil vallásmozgalmakkal, melyek Bulgáriából jövet a 13. században kezdtek tömegeket hódítani a Balkánfélszigetnek ezen a területén. Szembekerültek a görögkeleti és a római katolikus egyházzal is. Később a törökök is üldözték őket, már az emberábrázolásuk miatt is, hisz a mohamedán művészet nem tűri az emberábrázolást. Ezeken a sírköveken pedig harci díszben hercegek, állatfigurák, lovak, szarvasok vannak.

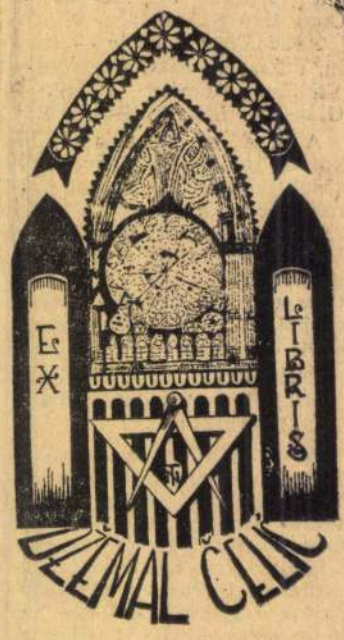

Exlibrisek. — Tavaszy Noémi grafikái.

Csohány Kálmán rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1914 APR 20
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Fák

1021

Tavaszy Noémi

Népszava, 1974. máj. 4.

Tavaszy Noémi: Csendélet

om parti de solatz" kezdetű költeményében utal a hercegnő kíséretében tett utazására. A költeménynek ajnos csak a szövege maradt fent 6 különböző forrásban), dallama em. Az esküvő 1198-ban volt. Bizonyára erre az időpontra esett magyarországi tartózkodása. Faidit Uzerche-ben született, Oroszlánszívű Richárdnak lelkes híve volt. 1199-ben bekövetkezett halálakor a provencál irodalom egyik legszebb siratóénekét (planh) írta meg, ha az életrajzi adatoknak hinni lehet, éppen Magyarországon. Ennek a költeménynek megmaradt mind a szövege, mind a dallama. Miután *a magyar zeneirodalomban még nem közölték a dallamot, most először tárjuk az olvasók elé*, az eredeti, XIII. században összeállított egyik kódex feljegyzése alapján:

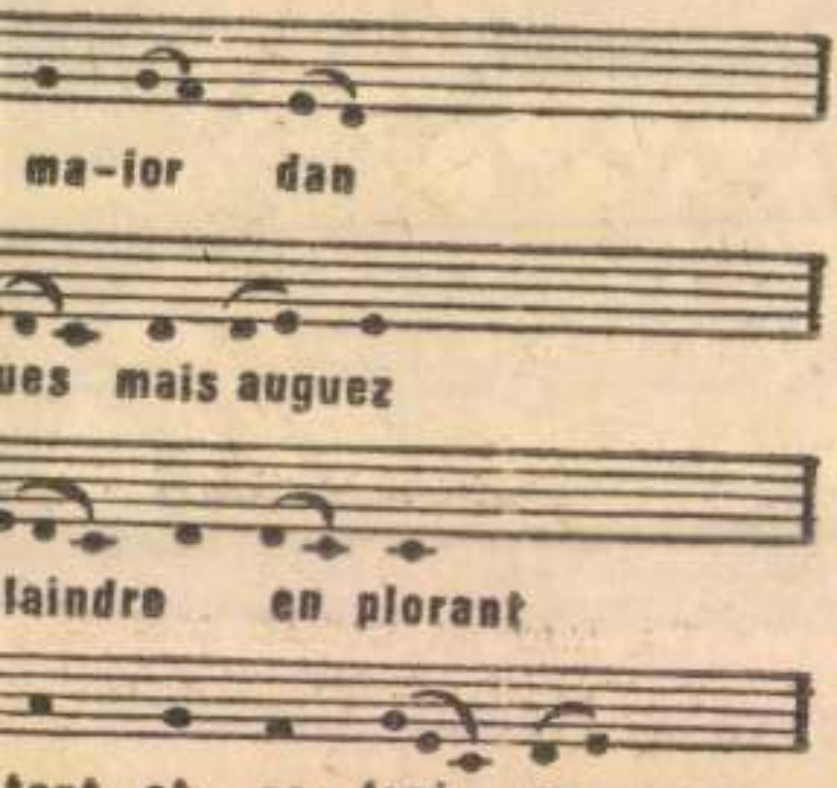

BUDAPEST—MADRID H

l Spanyolországba!

RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁS, HELYFOGLALÁS, JEGYELADÁS:
az IBUSZ-irodákban

PRÓHIRDETÉSEK

kyszögöl ve. | Új Zsigulit vennék. Ajánl | Vízgázszerelést vállal. Rózsa Ferenc u. 13. Ngyvirág u. 13.

ÁZASSÁG

m magas elvált, ellenőr 30 éves kohészetkedvelő, kolgyek, jelhetőleg s levelét várja, céljából „Diszkálkozás 416 297" a Hirdetőbe.

BÚTOR

féle szép bútor véladása. Arany Já-

kis konyhabútor, ruhaszekrény, szellanysütő, kis aszkes tv. Pacsirta u.

igényesnek négy- bukós rekamié-, szép kinyitható ros, egyszemélyes tartós heverő, hárkétajtós szekrény, négyszemélyes bumié, sezlon, kismétükhely. Kút u. 56.

ágy díszpaplanos, lal, bronzszínű be- Különleges minő- ló részletre is. Rárpitos Budapest, ő út 66.

em ágynemütartós eladó. Ságvári E. em. 8.

Eladó 2 db kétajtós szekrény, bukós rekamié, fotelek, székek, éjjeliszekrény, toalett-tükör, csillár, rádió. Mácsai u. 9. I. 6.

Eladó fényezett háló, konyhabútor, kombinált szekrény, háromajtós, kétajtós szekrény, rekamiék, rekamiégarnitúra, heverők, sezlon, fotelek, dohányzóasztal, íróasztal, konyhaasztal. Arany János u. 13.

Szobabútor eladó, Téglás, Petőfi u. 42. Érdeklődni: mindennap.

Világos bükkháló, ebédlőasztal, ebédlőszekrény, új tűzhely, Bösendorfer zongora, afrik eladó. Simonffy u. 19.

Jutányos áron vásárolhat felújított szobabútorokat, kárpitozott garnitúrákat, festett konyhabútorokat, gyerekszoba berendezéseket. OTP-hitelre is vásárolhat! Üzleteink: Debrecen, Csapó u. 25., Hatvan u. 61., Berettyóújfalu, Dózsa György u. 44., Hajdúböszörmény, Deák Ferenc u. 24. Debreceni Asztalos és Kárpitos Javító Ktsz.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Eladó hegesztőtrafó, írógép, vízszivattyú villanymotorral, villanymotorok, tv, torral, villanymotorok, tv, rádió, zsebrádió, mosógép, padlókefélő, porszívó, autó-, motoralkatrészek, fűrészlapforrasztó. Műszaki cikket veszek. Arany János u. 13.

Fogászati szék, gép eladó. Péterfia u. 56. Telefon: 11-182

ÁLLAT

Harminc közép- és nagyboconádi méhcsalád eladó. Sashalminé, Nyíracsád, Kassai u. 27.

Bevadászott 3 éves magyar nőstény vizsla eladó. Érdeklődni: Szeremlei u. 16/B. du. 5-től, mindennap.

Eladó akvárium halakkal, tigriscsíkos boxer nőstény, Pannónia motor, oldalkocsi, dobozgitár, pendolin, háromnegyedes hegedű. Bányai Júlia u. 10., Pamper, Csapókert.

EGYÉB

Elvesztettem retikülömet személyazonosságival, szemüveggel, pénztárcával, kulcsokkal. Becsületes megtaláló adja le a Kölcsey u. 19. sz. alá.

Menyasszonyi ruhák kölcsönzése nagyon szép választékból. Kandia u. 5.

Kis szobáért idős beteget gondoznék. „Vidékre is megyek" jeligére a kiadóba.

Eladó kétszárnyú vaskapu és bejárati kiskapu. Olajütő 26.

Öcska tollát felújítja, ágytolitisztító-géppel, gőzölve, megvárható. Pásti u. 8. sz.

Toll, dunyha, párna felvásárlása. Pásti u. 8. az udvarban.

Parkettcsiszolást, vilupázást azonnalra vállalok. Kapcsa, Gyöngyvirág u. 21.

Menyasszonyi ruhák kölcsönzése, nagy választékban. Viola u. 4. Honvéd utcából, kilencemeletesben.

Elvesztettem műanyag kukoricacső kulcstartón 3 kulcsot. Megtalálója jutalom ellenében adja át Simonyi út 36. alatt.

Parkettfektetést, saját anyagból csiszolást, vilupázást azonnalra vállal a Böszörményi Szolgáltató Ktsz. Bihari, Vörös Hadsereg útja 10. II. em. 2., vagy Malvin u. 13.

FARKAS JÓZSEF
KAROSSZÉRIA
LAKATOS MŰHELYÉT
Vámospércsi út 193/C
alá helyezte át.

De Luxe NDK mély gyermekkocsi eladó. Sólyom u. 69.

Értelmiségi nő gondozását, vagy nagymamai teendők ellátását, lakásért vállalom. „Nyugdíjas" jeligére a kiadóba.

Hampshire-i tojás, keltetni kapható. Kiss Ernő u. 30.

Modern, mély gyermekkocsi eladó. Bem tér 6. Lakatos.

Dunyha, párna, használt toll felvásárlása. Bajcsy-Zs. u. 42.

NDK mély gyermekkocsi eladó. Április 4. útja 27. II. em. 10.

...ivaszi haszonvas vásár a MÉH

...VÁLLALAT TELEPEIN:

...t profilok 20 × 20 × 1,5 mm
25 × 25 × 1,5 mm
30 × 20 × 1,5 mm
40 × 40 × 2,6 mm
60 × 40 × 2,6 mm
kis és nagy tételekben,

...melegen alakított különböző méretű szög...élok, T acélok, finom- és durvalemezek, ...hegesztett és melegenvont csövek, laposés...riodikus és sima betonacélok, valamint lágyhuzalok.

Különleges ajánlatunk:
...ző típusokban készülő kerítéselemek ...- és nagykapuk mérsékelt áron.

FELVILÁGOSÍTÁS:
...n, Külső vásártér 3. Telefon: 11-830.

...Vállalat Deb...yi u. 29. azon...elvesz változó ...zelőket és se...lamint debrece...ipari technikumunkaerőt. Jeunkaügyön 8—...elével.

...lett fonó, szö...alamint férfia...kásként felve...sítunk. Levél...részletes tájé...jpesti Gyapjú...t IV., Berni

...ei Tanácsi Épí...nal felvesz te...-, gázszerelő, ...nszerelő, festő, ...sztalos szak...ezés: Simon...

...ipari Vállalat ...inkásokat, be... munkaerőket, ...ásokat. Salét...

...ba, kötődébe, ...unkásokat, va...ős fiatalkorút ...kötőtáru-gyár. ...

Vasszerkezeti munkában jártas normatechnológust, MEO-vezetőt, gyakorlattal rendelkező leírókönyvelőt, (lehet nyugdíjas is) számlaellenőrt, továbbá férfi betanított és segédmunkásokat felvesz Vasipari Vállalat, Debrecen, Tűzér u. 4.

Felveszünk autószerelőket, őrportásokat, éjjeliőröket és feldolgozáshoz férfi segédmunkásokat. BARNEVÁL Debrecen, Diószegi út 1. szám.

DAKISZ

MINŐSÉG
+
MEGBÍZHATÓSÁG

Rendelje meg tőlünk az alábbi szolgáltatásokat:

AJTÓPÁRNÁZÁST, GÉPKOCSI-VÉDŐHUZAT, FÜGGÖNY ÉS ROLETTA KÉSZÍTÉSÉT, EXKLUZÍV KÁRPITOS BÚTOROK ÁTDOLGOZÁSÁT, FELÚJÍTÁSÁT,

gyors kivitelezés, pontos határidő:

DEBRECENI ASZTALOS- ÉS KÁRPITOS-IPARI SZÖVETKEZET

DEBRECEN,
GALAMB UTCA 1—3.

TELEFON: 15-181

MŰSZAKI OSZTÁLY.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy felejthetetlen jó férjem, keresztapánk, sógorunk, nagybátyánk és jó rokonunk

BOTOS JÓZSEF
nyugdíjas nyomdász

életének 66. évében, hosszas betegség után elhunyt. Temetése május 5-én, pénteken délután 3 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozó termében, polgári szertartás szerint.

Bánatos felesége és
a gyászoló család

Lakás: Maróthy György u. 25.

Raktári rakodómunkást felveszünk. Gabona Trösztt Szolgáltató Vállalat Kirendeltség. Debrecen, Pesti u. 2.

Gépkocsijavítási munkákban jártas karosszérialakatost és férti segédmunkást felvesz a Szikvíz Vállalat Debrecen, Hámán Kató u. 17.

Raktári segédmunkást és közgazdasági technikumi végzettséggel gépírót alkalmazunk. Jelentkezés: AMFORA ÜVÉRT Vállalat. Debrecen, Vörös Hadsereg u. 57.

...hálás köszö... akik szere...

...NOS ...ijas

...tek, sírjára, virágot he... ...jdalmunkban ...toztak.

...zoló család

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk

ROSTÁS JÁNOS
nyugd. állampénztari igazgató

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalmunkban részvevő szívvel osztoztak.

A gyászoló család

Ezúton mondunk köszönetet mindazon kedves rokonunknak, ismerőseinknek, akik felejthetetlen férjem, szeretett édesapánk, drága jó nagyapánk

ID. JÓZSA JÁNOS
nyugd. tsz-tag

temetésén megjelentek, ravatalára virágot, koszorút helyeztek, bánatunkat enyhíteni igyekeztek.

Bánatos felesége és
a gyászoló család

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Tavaszy Noémi grafikus
1972 MÁJ 3.

1021

VENDÉGÜNK VOLT

Tavaszy Noémi grafikus

— Még soha nem voltam Debrecenben, és nagyon készültem arra, hogy egyszer eljussak a Hajdúság fővárosába is. Sok-sok munkám halmozódott fel, nemrég jöttem haza Jugoszláviából, és semmi kérésem nem volt, csak valahol pihenni és dolgozni, teljes nyugalomban. A férjem azzal fogadott, hogy tessék, teljesült máris a kívánságod, itt a meghívó levél a debreceni Művésztelepre, három hétre. A legnagyobb örömmel készültem az útra. Engedje meg, hogy elmondjam az első élményem is Debrecenről. A Nagytemplomot vártuk izgatottan a férjemmel együtt, aztán megláttuk, és mind a ketten csodálkozva felkiáltottunk: De hisz nem is olyan nagy ez a Nagytemplom! Persze csodálatos alkotás közelről és monumentális, ha belülről nézzük. De ez volt az első debreceni élményem!

Három hétig volt a Művésztelep vendége Tavaszy Noémi grafikus.

Az igazán alkotásra ösztönző környezetben felépült műteremlakások egyikében beszélgetünk.

Már a művésznő neve is meglepett, és bár nem szoktam a neve után valakit elképzelni, most a névhez illő személyt találtam. A régi idők tipikus nagyasszonyait juttatta eszembe, magas, karcsú, egyenes tartású, sűrű fekete tömött kontyú, kellemes mosolyú asszony nyitott ajtót, földig érő vörös bársony házikötösben. Beszélt a Nagyerdő fáiról, Debrecenben tett sétáiról, színházi élményeiről, a közös barátra lelés különös varázsáról.

— A Képcsarnok Vállalatnak készítek linómetszeteket, de olyan sok élmény kavarodik bennem, hogy alig halad a munka. Amikor megérkeztem, még a jugoszláviai tájak, emberek éltek bennem, azután meg Debrecen varázsa. Nem is a megrendelésre készülő metszeteimen dolgozom, hanem a valóban gyönyörű városuk nem hagy nyugodni, és nézze, ezt véstem!

Bemegyünk a műterembe. A falakon az itt készült színes linók, különös eljárással készült olajpasztell rajzok — ezek már a Nagyerdő fái — és főhelyen a város színeiben pompázó linómetszet.

— Legjobban az erdőt szeretem, a fákat, és itt minden van. Kár, hogy nem volt olyan szép idő, mint amire számítottam, de így is gyönyörű. És még egy, ami egy kicsit bosszantott. Az itt élő kollégák tanácsolták, hogy egyszerűbben jutok el mindenhová, ha a botanikus kerten keresztül megyek. El sem tudom mondani, hogy milyen sokat gyönyörködtem a kertben található ritka növényekben, fákban, csak amikor visszafelé sétáltam, már nem tudtam kijutni. Pont az orrom előtt szegezték be a kaput, ami itt van a Művésztelep előtt! Nem az bosszant, hogy kerülőt kell tennem, hanem az, hogy nem sétálhatok a botanikus kerten keresztül, ahol minden csupa zöld, sok-sok virág pompázik, és — mint már mondtam — szerelmese vagyok a természetnek.

— És a városról milyen emlékei maradnak?

— Csak kellemesek. Bent a város központjában is az a rengeteg virág, tulipánszőnyeg! Valóban a virágok városi Debrecen. Reggeltől estig dolgoztam szinte, de egy alkalommal a Csokonai Színházban is megnéztem egy előadást, nagyon megragadott, a Windsori víg nők című vígoperát láttam, remek szereplőkkel, jó előadásban.

— Mikor és hol láthatjuk az itt született alkotásokat?

— Szeretném az idén megrendezni a nyolcadik önálló kiállításomat, és ott a hercegovinai és debreceni fogantatású metszeteimmel szerepelnék. Olyan jó ezt a bűvös számot kiejteni, mert sok munkával, fáradsággal jutottam el oda, hogy kiállíthattam. Nem is tudnám felsorolni, hogy mi mindent csináltam, amíg hogy úgy mondjam, önállósítottam magam. Tanítottam, újságokba rajzoltam, könyvillusztrációkat készítettem szakkörökben dolgoztam.

Fényképeket meghívókat tesz az asztalra. Emlékei az eddig megrendezett kiállításokról. A Jugoszláviában kiállított képeinek megnyitóján szerb népviseletben áll. Maga tervezte és varrta a stilizált ruhát. Az egyik fénykép láttán felnevet.

— Ne haragudjon, de ezt el kell mesélnem. Egy alkalommal én voltam a gyertyafényes kiállító! Néhány perccel a megnyitó előtt rövidzárlat lett és teljes sötétségbe borult a terem. Nem estem kétségbe, megkértem a férjemet, hogy szaladjon el a közeli illatszerboltba, és ami gyertyát talál, vegye meg. Mindenki kapott egy gyertyát, és úgy nyitottuk meg a kiállítást. Talán még jobb is volt így, mert a kisméretű grafikákat, linókat így egyenként megvilágítva kellett megnézni, és valahogy erősebb volt a hatása, mint nagy fényben, tömegében a sok kisalakú rajz. A későn érkező vendégek nem tudták elképzelni, hogy mi történik a teremben, mert lentről csak azt látták, hogy gyertyafénykörök vonulnak végig egyik képtől a másikig.

— Mik a tervei a jövőt illetően?

— Egyre inkább kacérkodom a kisgrafika gondolatával. Látja, a jugoszláviai élményeim is már egy kicsit olyan megoldásúak. Exlibriseket is készítek, és egyre többet szeretnék. Kitaláltam egy új eljárást, üveglapokra festek, és fotóeljárással lesz kép belőle, csak éppen nagyon költséges dolog, mert ami kikerül a kezem alól, mind egyedi darab, mert ha sokszorosítom, már fénykép lesz belőle, így pedig kovácsoltvas keretbe foglalva nagyon dekoritívak. Az idén Koppenhágában rendeznek kisgrafikai kiállítást, amin én is részt veszek a képeimmel. Nagyon szeretném, ha sikerülne még ebben az évben újra visszatérni Debrecenbe.

— Köszönöm szépen a beszélgetést, és akkor viszontlátásra Debrecenben!

Szabó Erzsébet

Munka közben

Grafika a „Hercegovinai sorozat"-ból

Judith Viorst:

A kutyatartás ö

A macskánk a n
ron kimúlt, s élete
azóta is zaklat, h
már igazán vás
helyette valamit.
egy nyulat. Vagy b
rictort. Vagy kutyá

A nyulak valahogy nem vonzanak. Kígyókról tárgyalni sem vagyok hajlandó. Marad a kutya.

A baj csak az, hogy egy ízem sem kívánja a kutyát, bár tudom, hogy e magatartásom nyomán embertelen embernek bélyegeznek. Készséggel beismerem, hogy az ember legjobb barátja bájos, szerető, hűséges, szép külsejű és derék, de rendelkezzék mindezen tulajdonságokkal valaki másnál.

Ugyanis tapasztalataimból leszűrhettem, hogy könnyebb hármas ikreket nevelni, titkon viszonyt folytatni, megtanulni bridzselni, avagy leadni 15 kilót, mint egy kutya gazdaasszonyának lenni.

Lehet, hogy csupa balszerencsés kutyatulajdonossal hozott össze a sors, de nekem úgy tűnt, hogy ezek mást se tesznek, mint kellemetlen tévedések eredményét távolítják el a nappali szőnyegéről, vagy épp azt magyarázzák a felháborodott vendégnek, hogy Georgie sosem rágta volna össze az ezüstszőke parókáját és a lila harisnyanadrágját, ha nem szeretné őt annyira.

ember. Ismertem asszonyokat, akik a férjüknek sosem főztek bonyolultabb dolgokat, mint babfőzeléket virslivel, de a kutyájuknak olyan eledelt készítettek, ami méltó a Maxim asztalára.

S amikor ezek a kutyák éppen nem gyomorbajosak, akkor esetleg idegbántalmaik vannak. Az ilyen betegségek kezelése alig költségesebb, mint az agysebészet, csak a szállítás kérdései csalafintábbak. Ha nem értik, hogy mire gondolok, próbáljanak meg rávenni egy taxisofőrt, hogy vigye el önöket és szentbernáthegyijüket az állatorvoshoz.

Nem vitás, hogy a nagy kutyák több bajt okoznak, mint a kicsik. S ez különösen igaz olyankor, ha önmaguk nem vesznek tudomást a méreteikről.

Ismerek például egy 70 kilós, két méteres dán dogot, amelyet a kutyaiskolából is kizártak, mert képcsókolja az

Szeretetét
hetetlen n
hogy Maud
átharapni,
net nagyon

né válik, m
rencsétlen
sikoltozik,
ölelget és
Maud gazd
ny szidja a
rem, ne bo
tyám lelki

És Sunn
Amikor vég
az egészen,
és titkolha
sággal megk
juk ezeknel
nek, nem
mennyi sz
Maud szem

Én még
gadom, ho
szeretet. S
megengeder
nem minde
szeretet és
is... Példá
bőrbaj, me
Láttam má

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1972 APR 30

Tavaszy Noémi

1021

TAVASZY NOÉMI: MÁTRAI TAVASZ (TUSRAJZ)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 15

Népszava

Tavaszy Noémi

és cifraságot. Visszaüzenek a legelső iskolába. Ezt üzenem.

121

Tavaszy Noémi:

Embléma

oszi-

szülő
ad-
álati

Ezzel szemben az oltóvesszők
nek teljes nyugalomban ke
lenniük.

vijjog a köd fagyos az arca
kripta-koponyák nyirkos mélyét
egy krizantém véresre marta
levélkoporsók zöld vizében
fuldokló arany életalma
gyertyalángnyi szelek
árokba vetett fogak
fölöttünk templomolnak
tarkónkra omolnak

fogaid közül mind kiszöknek
igés szavaid fölsuhognak
melleid meleg színpadán
senki kis ripacsok marakodnak
seb-forró voltál életedben
madárkeserű halálodban

TÚL VÉR VOLT A VÉRE
TÚL VÉR A FESTÉKE

sötétben ment hozzád a magány
szép tested titkait kileste
mint a szívenlőtt királymadár
zuhantál utolsó szerepbe
bomlott éjszaka kiskarácsony
méregpoharát a falhoz verte

KETTŐ

még viha
csontfagy
mosolyog
s lemosta
magáról
kezed eng

vesd a koszorúd venyigetűzbe
vijjog a köd fagyos az arca
levélkoporsók zöld vizében
fulladzok jaj ne hagyj magamra
menekülj
menekülj arany életalma
kripta-koponyám mélyén tombol
süvölt a halottak hatalma
gyertyalángnyi szelek
árokba vetett fogak
fölöttünk templomolnak
tarkónkra omolnak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 8
ALFÖLD

Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi grafikája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÉTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975

puszta

vestül a
a dalolnál
egyet füttyents
bojtár

iszka fa
etőben
elt a napunk
menőben –

ALFÖLD
Debrecen

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi grafikája

egész múltja tükrözödik benne, ...
dernebb kapitalizmusig és a munkásm...
mok élnek és hatnak. S a szépség és a s...
ma jelent, felkelti, szinte kihívja a go...
teremtő akarat, amelyet az örök váro...
történelmi folyamat: sarjadásában és n...
ra rétegződése, végnélküli tartam, örök...
mény összevetését a töprengő elmének.

A laza versfüzér, amely a *Római pillan...*
jaik ellenére mélyen szerves egységgé formálja, ...
vésekben. Mint annyi Róma-járó gondolkodó, Vas István is az emberi akarat... és cselekvésből származó következményeken töpreng, gondolat és tett, hit és helytállás értelmén. S azon, amit az akarat tárgyiasulása, a hatalom jelent és hordoz. Mindezen előtte már Rómában is sokat és sokan töprengtek, de a költő meditációinak különös

* Részlet a szerző készülő Vas István-monográfiájából. – *Szerk.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 8
ALFÖLD

Tavaszy Noémi 1021

Tavaszy Noémi grafikája

M. D. K

TELBISZ Irma festő

1907-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

Telbisz Irma
Udvar, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 15 l.

Telbisz Irma
Kis lányok, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
15 l.

Telbisz Irma
Varró asszony, olaj
Interieur, "

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 11 l.

W. Tatrelt sc

rezinetsv

Szechenyi István
arch. rezin. 4°.

Druck v. Fischer
in Ofen 1860.
fenti jelz -

HELYSÉG

HAGYMÁSBODON.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Ot

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

Ref. egyház.

TULAJDONOS

MÉRET

15·8.

TÁRGY

Kehely.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS

Ezüst, részben aranyozva.
finom körvonala van. /az évszá
K.I. Aznajak körül felirat:

FÉNYKÉP, RAJZ

Tatzelt V.

pesti litogr.

1863

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 177. l.

Tatzelt Vilmos

rajzoló

l.

Csányi Ernst ugyanm

572. sz.

Jelenléti

a Szent Imre városi Szent Egye-
tartott választmányi üléséről.

Zsarnay Károly

Dr. Philippy Kirzelin

Domby Sándor

Dr. Szamely Tihamér

Dalos Mózsa

Nagy László

Szentimányi Lilliány

Stephalos Kosfli

[illegible]

Tatzelt

Mosonyi Mihály: Hat népdal. Kota.

Acelmetszetű cimlap népies jelenettel fenti-tól.

Bpest 1865.

ir,

rüllet 1936. december 15. én

Tatzelt V.

Herdy Ferenc: Zrinyi kávéház nóta kotája. Cimlapjan a Zrinyi kávéház interieurje litografia. Bpest 1863.

MDK

Tatz Misák Edit

Sz. I: Öt gyüjteményeskiállitás az őszi tárlaton.
Nemzeti Ujság, 1923. nov. 4. 9-lo l.

MDK

Tatz László né

A Mácsarnok őszi tárlata. Magyarság, 1923. nov. 4. 13 l.

Sabacz.

A bástyákkal és őrtornyok
czölöpökön nyugvó hidak vezet
férfi foglalkozik kutyájával,
szanak. Felirata a lebegő mon
feladvány van:

SABAZ.

fölül jobbra: 234.
alól jobbra: yyyyy.
és a lap hátán Neundte Aufgab

Rm., már. a rl. 17.

44-93-4

Tauber Vilmos

1930/31 – 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

139. l.

Tauber Vilmos festő

a.a.: Fiatalok. Ujság, 1933. jan. 29.

Tauber Vilmos

IV. é.

fest mar

Ferképzomfoiskèvk

1933-34. 46. l.

Tauber Vilmos

festőmüvész

MIEFHOE müvésztársaság kiállitása - OMIKE palotájában - képével szerepel. A Jeketa-Jehér piktura híve, de kompozicióban tömörebb, egyik legjobb várzna, az „Ebédakció" felvonuló munkás fiúcsoport - rajzban friss s a szürke kitaszások mozgalmasabbá teszik -, a „Barátom", a „Manci", a „Tékrubás leány" fő dolgok.

Magyar Hirlap
1933.I.25.

Tamber Vilmos

festőművész

Szinyei Merse Pál Társaság Tavaszi Szalonja - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. „Barátom" c.

Pesti Hirlap
1933.III.19.

Lauber Vilmos

festőművész

MINERVA.művésztársasága gyüjteményes kiállitásaOMIKE kulturotthonának helyiségében - képével szerepel. Tanulmányait Párisban végezte.

Magyar Hirlap
1935.I.29.

Tauber

pozsonyi festő

1834-ben kifestette a pozsonyi Szent Ferencrendiek templomának Loretói Kápolnáját.

Maszárik Viktor: A püspök Máriáról nevezett sz. ferencrendü tartomány pozsonyi Zárdájának, templomának, Kápolnájának és Góth stylü templom tornyának története. Pozsony, 1897. 112. L.

TAUBER, Johann Christoph, pozsonyi önéntőmester

J. CH. Tauber, bürgerl. Zinngiesser, 57 éves, felesége meghalt. (1764, 24. szám, 91)

—

CH. Tauber, bürgerl. Zinngiesser, † 73 éves korában, Pozsony, 1771 július 17. (1771, 58. szám, 411)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

M E G H I V Ó .

vállpaszományos iskola 1934 nove
honapon át hetenkint egyszer min
G E L L É R T S Z Á L L Ó disz
felől / Cseh György tánctanár ve
rendez melyre Önt és nb. ismerős

Telefon . Meghivó igénylés 501-e
A meghivó felmutatása a beiratko
dandij P. 18.- mely összeg 2 ré

Taub Jenő

Taub Jenő ezüstművesmester, XI.
Verpeléti-út 24. 456-650

Bptávb 1940 szept.

Taub Jenő

ezüstmives

Bp. I. Verpeléti ut 24

Nemerfeik 1941

199. l.

Petrik: Magyar Könyvészet

IX. 136.

Tauber Imre

l.

A Mübarát

1921. 146 l.

Tauber Imre

ismerfestő.

Domian Ignátz pesti szabórak boltja felé tett különös ötletű csinos ismerét Tauber Imre a ismerfestesben és szépirásban igen jeles járatosságú művész készítette (1833).

Szép szabóbolt. Honmüvész 1835. 326. l.

Tauber Imre

stépiro

meghalt 1836-

ba

Honnivén 1836. 672 l

Tauber Imre

cégéreket festett.

Csatkai Endre: CÉGÉREK, Budapest, 1971 64 l

261

Tauber Vilmos

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi kiállitésán.

M.H.1932.IV.?

TAUBER, Georg, pozsonyi kőművesnegéd

G. T., Maurergesell, 6 éves fia meghalt. (1847, 720l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Tauber Erzsébet

Részt vett az Ernst Múzeumban rend. Plakátművészeti Kiállításon 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll. 1953. Kat.

épitkezés

énztári naplója.

	Mellék-let	Bevétel	Kiadás
eletdija			
	1.		1000.-
nak	2.		420
e			
izottsá-			
véve		1420.-	
		1420.-	1420.-

ül zárul !

mber 1.

müépitész.

Tauber

festő

Ferrulet Kép.

nüvészi

a miskolci gör-kat.

templomban

Restaurálta Hradil

E. 1939-ben.

Dr Szabó Erzsébet

közlése 1949.

jan. 27.

Tauber András

Tegedükészítő Pozsony-
ban v. Beésben.
Eine Violine von ihm
(ohne Ort und Datum)
vermuthlich vom Anfang
des 19. Jahrhunderts,
besitzte der Pressburger
Domchor.

Lütgendorff

649. l.

TAUBER, Andreas, pozsonyi hegedűkévi-
lő

A.T, bürgerl. Geigenmacher, +39 éves korában, Pozsony, 1833 nov. 10. (1833, 1199 l)

A.T. Geigenmacher in Preuburg, nemrégiben meghalt. Hirdetés ajánlja tanítványát, Carl Ertl-t. (1836, 1141 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Tauber Blanka

festő

l.

Forum (magyar rév).

1937. 72 l.

BUDAPEST
42 III. 9-7
62
T8

Täuber Blanka

Ferto

l.

Forum

1934. 305. l.

tulsó partján, a hegy tövében, falu
kodik kupalaku tornyával. A házak
. A háttért képező hegy mögött
sszatükröződik. Jelzése alol balra:

20 cm.

kelt 34044 számú miniszteri leirat-
ltatott1901: VII. 19-én (247/901.)
1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

Tauber Blanka

festő

kol. kiáll. Pozsonyban

l.

Forum (magyar

rév.) 1936. 32. l.

120. kép. *Signorelli követője: Szent Sebestyén vértanusága.*

Tauber Blanka
festő és nőbrált

70 festmény, és 70 grafikából kiállítást rendezett.
(és 20 nőbrából)
Tájképeinek nagy részét palesztinai utjén festette.
Bulgáriai tájképek, magyar és arab portrék. Expressionista.

Művészet. 1938. 64. l. (Tauber Blanka sorozatai kiállítása.)

Tauber Blanka

" Szabadság és nép" címmel a Népszava C. lap 1942. febr. 1.-én közölte a Szociáldemokrata Párt fenti című freskópályázati felhivását. A felszólitásra beérkezett alkotásokból, "A művészet szabadsága" c.- kiállitást, a Magdolna utcai Vasmunkásotthonban nyitották meg. Pintér István kandidátus: "Egy 1942-es Freskópályázat" címmel beszámol az akkor történtekről, s felsorolja a tárlaton szereplő neveket és az alkotásokat. Festők és grafikusok: Ámos Imre, Bálint Endre, Bán Béla, G. Beck Judit, Buti István, Dési Huber István, Diener Dénes Rezső, Faddi Förstner Dénes, Gedő Ilka, Gráber Margit, Háy Károly László, Jándi Dávid. A nevek folytatása a 2.-es cédulán. Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13. XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

Tauber Blanka

Folytatás az 1.-es céduláról. Festők és grafikusok: Kádár Béla, Kazár László, Knotty János, Kondor György, Molnár Piroska, Nolpia István Pál, Perlrott Csaba Vilmos, Redner Renée, Reichental Ferenc, Román György, Schnitzler János, Sikuta Gusztáv, Sugár Andor, Szántó Piroska, Szin György, Tauber Blanka, Weisz György Szobrászok: Beck András, Bokros Birman Dezső, Farkas Aladár, Gádor István, Goldmann György, Kania István, László János, Révész Endre, Szabó Iván művészek szerepeltek a két nap után betiltott kiállításon.
Pintér István részletes beszámolóját a történtekről lásd: Ámos Imre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

MDK

Tauber Erzsébet

Plakátmüvészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

M.D.K.

Tauber Bianka

Németh Rajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 81 l.

MDK

Tauber Blanka
Bulgáriai táj, olaj

KUT kiáll. N. Szal. 1943. okt. 7 l.

M. D. K.

Tauber Blanka

1941 ben réntvet a nocialista mü-
vészek kiállitásán a Vasarok
székházában.

Bokros Biermann. Bp. é.n. 15,

MDK

Tauber Blanka festő

Gogolák L: Három kiáll. Magy. Nemz. 1941. okt. 24.
4 l.

MDK

Tauber Blanka

Bulgáriai táj, olaj

KUT kiáll. N. Szal. 1943. okt. 31.

MDK

Tauber Blanka festő

b: Festők, szobrászok. Esti Kurir, 194[illegible].
okt. 22. 7 l.

Tauber Blanka

1933–1937 között a Szoc. Képzőművészek Csoportjának tagja.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 438. l.

Tauber Blanka

Pesto
II. Ady Endre u. 17

MKSz 1947

MDK

Tauber Blanka

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

Tauber Blanka M.D.K.

festőművész. Izraelben él.

vö. Tizéves Izrael.

MDK

Tauber Blanka

e.a: Szoc. művészek kiáll. Ujság, 1941. okt. 1.

Tauber Blanka

Az 1944-es KUT tárlaton résztvett.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 111.l.

M.D.K.

Tauber Blanka
festő

A „Socialista Képzőművészeti Csoport" alapító tagja volt

Vértes György: Művések a szabadságért
Élet és Irodalom 1962. márc. 17 — 3 l.

M. D. K.

TAUBER Blanka

1933-1937 között a Socialista Képzőművészek Csoportja-hoz tartozott

Major Máté: Negyedszázada alakult a Socialista Képzőművészek Csoportja

Magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz. 233-234.

MDK

Tauber Blanka, festő

2. Falusi táj.

5. Bulgáriai tájkép.

Omike - III. Képzőm. kiáll. - 1942. jan. - Tm.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Tauber Blanka

festő

l.

László 18 X 48

TAUBENSCHUSZ György egri kőműves. A városi adókönyvekben 1756-75 között soroljak fel mint adófizető polgárt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Taubenschuss György, kőműves

1756-75 között szerepel az egri adófizetők között.

Heves Megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 460. old.

TAUBENSCHMIDT, Joseph, pozsonyi kőmüves segéd

J. T., Maurergesell, 6 hetes leánya meghalt. (1790, 736 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

TAUBENSCHMIDT, Gottfried, pozsonyi kőmüves-segéd

G. T., Maurergesell, + 42 éves korában, Pozsony, 1799 febr. 16. (1799, 174 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

TAUBENSCHMIDT, Christian, pozsonyi kőművesnegéd

CH. [illegible] Tauernschmidt, Maurergesell, 1 éves lánya meghalt. (1802, 969 l)

—

CH. Taubenschmidt, Maurergesell, 9 hetes lánya meghalt. (1806, 381 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

IGNATZ T A U B E , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:. -460.- Herr IGNATZ T A U B E
Felvétel ideje: 1842. 18. Juni.
Hová vették fel: Hollits,/Holics/. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Taub András

ácsm

Bé 1746

Szm Vác

Tp Vác

Schneider

220 l.

uel és Cseitey Zsigmond, Sári
érje eladták a Sréter familiától
ént hozzájuk került házat Sárközy
és feleségének Sándor
ának[134]
ános
Gábor anyja (Sándor Zsuzsanna)
eladatta pápai kőházukat Csuzi
né született Hajnal Teréziának[135]
onczy György és felesége Tallián

ly Mihály épített rajta[137]
zletes inventáriuma, amely akkor
om tulajdona[138]

io, 11 1/4 tízláb^2, 3 forint, 16
r, Censuális [Csáky L. u. 19.]
család [mint N. 21.]
r József a tulajdonos
Hozlinger Pál eladta Rohonczi
rnak 14 forint és 50 dénárért
y György[139]
lmi épület részletes
uma[140]

[minden más adat nélkül]
-12.]
szló kőházat adott a pálosoknak,
egyrészről Pesthi vajda,
ől Koczkás György a szomszédai,
k inscriptiót is adott[141]
n (18 fő) és Skóla ház (100 fő)[142]
Pauli primi Eremita una cum
o

zeírásban azonosítatlan,
a a későbbi kolostor területére

TAT2ELT Vilnius grafikos

MÈt 1998 248-258.00

TAUBERT László szobrász

Bálvány c. sorozata

12. 39. p.

Új Műv. 1993

	kedd, csütörtök,	
	péntek:	9–17 óráig
	szerda:	9–21 óráig
	szombat:	9–13 óráig
ZÁROLT KIADVÁNYOK TÁRA:	hétfő:	$13–16^{30}$ óráig
	kedd–csütörtök:	$9–16^{30}$ óráig
	péntek:	$9–15^{30}$ óráig
	szombat:	zárva
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁR:		
IX. 16–VII. 14.:	hétfő:	$13–19^{30}$ óráig
	kedd–péntek:	$9–19^{30}$ óráig
	szombat:	9–13 óráig
VII. 15–IX. 15.:	hétfő:	$13–19^{30}$ óráig
	kedd–szerda:	9–16 óráig
	csütörtök:	$9–19^{30}$ óráig
	péntek:	9–15 óráig
	szombat:	zárva

* * *

CSOPORTOS VEZETÉS AZ ÉPÜLET MEGTEKINTÉSÉRE: minden kedden 14 órakor

TAUBERT László

A Magyar Nemzeti Galéria: Taubert László. = M. Nemzet 1993. okt. 22. 9. o.

meggondolásoknál azonban — bár ismeretes hozzáértése: sokszor igazítja maga útba a nyomdai szakmunkásokat — állandóan hiányát érezzük a gyakorlati, az üzemi munkák reális szemléltetésének, melyek e nélkül inkább a szakembernek szólnak.

Az újság előállításának időrendi szempontból csoportosított magyarázatait „Az újságíró nyomdász-lexikonja" követi, átültetése a közhasználatban uralkodó műszavaknak. A szerző szövegében sűrűn él ezekkel az idegen szavakkal és egyre kényszeríti az olvasót, hogy forgassa a mellékelt lexikont, mely a kézikönyv tanulmányozásának folyamatosságát sajnálatosan megbontja; ezt maga is érzi, mert előszavában mentegetődzik, hogy „célszerűségi szempontból kénytelen a ma uralkodó nyomdai szaknyelvet használni, amiben rengeteg siralmasan rossz kifejezés van".

Zubor István szép kiállítású, jól rendszerezett könyve hasznos segítőtársa lesz nemcsak az újságíró-jelölteknek, de mindenkori tanácsadója a már „beérkezetteknek" is, ha majd valamely szakmabeli kérdésben bizalommal fordulnak hozzá felvilágosításért.

Szemző Piroska.

Rausch Kristóf

festő

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából. VII. 62. l.

Tausch, Christofer

l.

Cincik

8, 25, 43. l.

Penge boombol VII. 247

— vaabol VII. 247

Tausch, Christoph

innsbruckki épitest

a trencsein (1712-1715)

és az egri (1716-1719)

jezsuita templom épitesze

lásd okv

Hekler M.M. Tort

141. l. 142. l.

(keppel)

lásd

Thieme-Becker

Jegyzék.

	Folytatásul:	Fizetendő Budapesten	
		Korona	Fillér
	Társad. Aud. Könyvt. II	. .	. .

Tausch, Christoph

épitész

XVIII sz

l.

Hekler Ung

103. l.

alkanna tinctoria

pirosítógyökér

Tausch Kristóf

bécsi jezsuita

frater

festette és kivitelezte a trencséni jezsuita templom főoltárát 1708 után.

Pozzó András tanítványa volt.

Meghalt 1731-ben

Velics jezsuiták

III. 98. l.

Petit 24.

hangu ~~xxxxxxxxxxx~~ jellegét. A lénye-
otivumok ~~felhasználási módja~~ nak az epitészeti szerkezethez való viszonya azonban
gyanis
. Normandiában, az első norman stilus-
ég a regensburgi Szent Emmeram kerengő-
s, voltakép egyáltalában nem épitészeti
csak az
kkel ~~xxxxxxxxxxx~~ iveket, a sipokkal
k, ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
letek
függőleges falainak tömörségét azon-
diszitéssel. ~~Igy~~ Példa erre az eszter-
on
a is. Ják evvel szemben csak a szerkeze-
falsarkokat diszitették, de ezeken
-lábazatig végig vezették a motivumot,
otott sáv szakit meg. A falsarkok nor-
k és iveik részben simaságukkal, rész-
ágosan éreztetik a szerkezetet. A jáki
i felső rajnai müvészet hagyományát
rmelita templom nyugati kapuja
Ádámkapuja, a wormsi dóm nyugati szen-

l származnak a kapubéllet nem norman
itott második oszloppár szijfonat min-

Tausch Kristóf

jezsuita, épitész
tervezte a trencsém
templom fő oltárat
XVIII. sz.

Bierbjezsuiták
27. l.

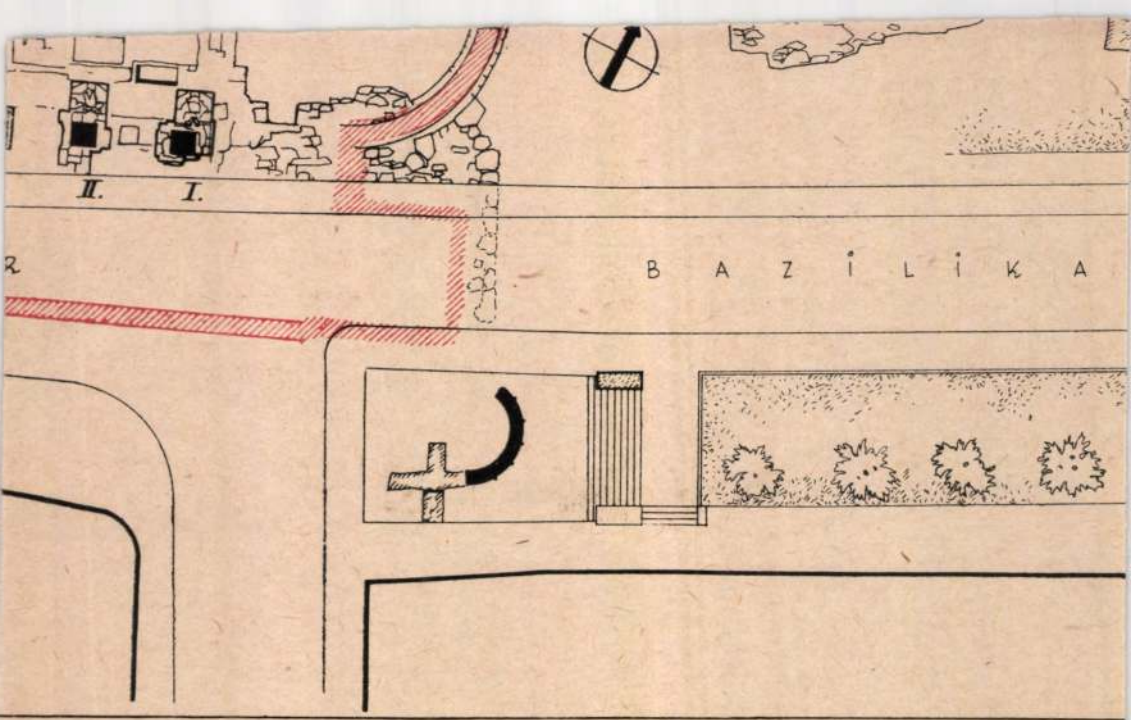

: A székesfehérvári bazilika ma is meglévő falmaradványai. A bazilika feltételezett falai é

Tausch Kristóf

jezsuita frater, építész és festő.

A trencséni templom és rendház 1708-ban készült. A helyreállítást Fenti és Bader József jezsuita frater, festő végezte.

Schoen Arnold: Parkgartner és Bufféur.

Székesfehérvári Szemle

1932. 4-6. sz. 25. l.

Érkezett 1905 jul. 1.

582/1905 sz. (Bpest, 1905 jún. 30. 235 sz.a.)

Az Orsz. Tanács elnöke értesíti szalay Smrét, hogy szé-
kesfejérvári jelentését a főfséghez áttette. (Tudomásul. VII.3)

Tausch Kristóf
épitém

l

Arch. Ért. 1932-33.
181. l.

BUDA
937 APR 13

Tausch Kristóf

festő és építész

szül. 1673 dec. 25

† 1731 nov. 4

László okv.

Schoenjeronita

289

290. l.

Koslowsky Mór Benő budai ácslegény szolgálati levele 1823-ból, színes vízfestett keretben, hat emblémával, a homlokzaton Buda várának képe. 45·5 x 36 cm. Hollós O. tul.

Kremmer (2) 205.

Tausch, Christoph

XVIII.

laid

Bónisno Vác

24. l.

Tausch Kristóf 25

Schoen Anna templ.

Tausch Christoph

~~épitém~~ XVIII. n

l.

Kapbarokk

Reg. Tars. Évk

II. 258. l.

Tausch Kristof

jezsuita frater

Trencsén XVII.

lásd

Bierbjezsuiták

118.1.

MDK

Tausch, Christoph

magyarországi müködéséről.

Vigilia, 1947. jan. XII. évf. 1. sz.53.l.- Jajczay Jáno
A magyar barokk és Maulbertsch.- 52-55.l.

MD K

Tausch Christoph
jezsuita atya
építész , festő, dekorátor.
Andrea Pozzonak tanitványa.

A trencsényi jezsuita templom és rezidencia mestere, ~~xxxxxxx~~
Ugyanitt festményei Xavéri Szt Ferencnek életrajzából egyes jeleneteket örökitenek meg.

Magy.Müv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 372-73.o.

/Megjegyzés: Az idézett helyen Garas Klára Xavéri Szt. Ferencet a jezsuita "rend alapitójának" nevezi. Bizonnyára elirás, mert a barokk kor e kiváló ismerője talán csak tudja, hogy ki alapitotta a jezsuita rendet. !!/

H. D. K.

TAUSCH, Christoph

Kecskemét piarista rendház Szt. Háromság relíquiával szign. (Privilegyéről)

Garas XVIII. sz. 9, 176, 202, 256, 265 l.

M. D. K.

TAUSCH, Christoph jezsuita építész, festő

szül. 1673 Innsbruck, megh. 1731 Neisse

A. del Pozzo tanítványa, Ausztriában, Németországban dolgozik

1712 - 15 Trencsén jezsuita t. mennyezetképei, tőoltárképe

1716 - 18 Eger jezsuita t. dekorációja

1716 - 17 Eger diadalkapu egy főherceg születésére

/.

Tausch Kristóf

jezsuita festő, építő és tervező állítólag
1716-19-ig Egerben tartózkodott.

Veit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest; 1972.

5381

Christoph Tausch

Magyarországon tevékenykedő nem magyar származású mester.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

1440

MDK

Tausch Christoph, jezsuita épitész

a trencséni templom mennyezetfreskoit készitette.

A magyarországi művészet története I. 419.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

WDK

Tausch Christoph, jezsuita épitész

a trencséni templom és rezidencia mestere.
/1711-15/

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1901. II. kiadás. 419.l.

M.-D.K.

TAUSCH Kristóf építész, szobrász jezsuita

(1673: Innsbruck; – 1731: Neiss)

1716-1719 körül. Trencsén, jezsuita templom és főoltár dekorációterv és kivitel

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 127, 285, II. 291.

G. Tausch

jezsuita nezzetes, Pozzo tanítványa.
Építész, festő és dekorátor, a freu-
néni templom és kolostor alkotója.

Artner Tivadar: A barokk müvészete. Bp. 1968.
Móra k., 129 l., képes.

106. l.

Christoph Tausch

építész, jezsuita nevezetes. A trencséni templomot nem csak építette, hanem mennyezetét látnat architektúrával ki is festette (1712-15). Egyi nereplése 1716-18 között szintén csak a jezsuita templom belső díszítésével kapcsolatos.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

136. l.

M.D.K.

Tausch Kristof (Christoph): jezsuita építész, festő és aranyozó

nevét említi a szerző Pethő Istvánnal kapcsolatban. 1716-17 körött Egerben diadalkaput készít egy Habsburg főherceg születési ünnepségére. 1716-18 körött részt vesz az egri jezsuita templom dekorációjában, sőt Harlas szerint a templomnak ő az építője. Szerző szerint erre semmi hitelt érdemlő adat nincsen.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

378. old.
+410. "

Christoph Tausch

Innsbruckban született, Bécsben Andrea Pozzo mellett tanult. Ő terverte a trencséni jezsuita templomot (1712-15-ig épült fel). Neve felbukkan az egri jezsuita templom építésénél is (A két épület alaprajza is rokon, de írj adatok szerint nem ő volt a terverő).

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvek/

116. l.

TAUSCH Christoph jezsuita épitész, festő és aranyozó. 1716-17 között Egerben diadalkaput készit egy Habsburg főherceg születési ünnepségére. 1716-18 között résztvesz az egri jezsuita templom dekorációjában /Garas.256./. Levéltári adatok szerint Tausch testvér és segédje - festők és aranyozók - végzik Egerben 1716-ban a Szent Mihály templom, azaz a székesegyház keresztjének és toronygömbjének aranyozási munkáit.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Christoph Tausch, építész

Innsbruckban szül. Bécsben Andrea Pozzonál tanult. 1712-1715 között építette a trencséni jezsuita templomot. 1716-1719 között pedig az egri jezsuita templomot. Egyetlen hosszúhajos kápolnákkal szegélyezett alaprajz. 438.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A kultúra világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. Kpest. 1960

99. kép. *Olasz festő, XIII. század: K*

Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe
— Lepold—Homor 17. l. — Gerev
236. l. (Képe 234. l., Palmezza
Décsei: Könyvismertetés. MM, V.
173. l. — Berti Toesca, 958. l. (Palm
— Berenson, 414. l. (Palmezzano.) —
184. l. (Palmezzano.) — Lepold—Lipp

Madonna a kis Jézussal, Szent Józseffel, S
Katalinnal és a kis Ker. Jánossal. (101.

Fa, olaj, 83·3 × 65 cm.
Jelezve lent jobbra: Marcus palmezanus
siensis faciebat MCCCCCXX9.
A Bertinelli-gyüjteményből.
Rényi 17. l. — Kőrösy László: Esz
Esztergom, 1887., 237. l. — Maszla
107. szám. — Gerevich: Az Újság, 19
20., 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — (
PA, 236. l. (Palmezzano.) — Décsei:

Tausch Kristóf

jezsuita fráter, épitész
szobrász, festő
Trencsén 1708 után

laid.
Székesfehérvár Szemle

1932. II (25. l.
4–6. sz.)

Tausch Cristoph

Pozzo tanitványa és rendtársa. Ő hozta Magyarországra az Pozzo barokk müvészetét.
Az 1709-ben leégett trencsényi rendház ujjáépitési és berendezési munkálatait vezette 1712-15-ig.
Minthogy itt volt az ujoncház, hatással volt az odakerülő iparmüvész ujoncokra.

Bókán Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika.
Ip.müv.Mus.Évk. III-IV. 1960. 117-136.l.

128.1.

V.Ö. 133 és 136.l.

Tausch, Christoph épitészt M.D.K.

Innsbruckban született, éd Bécsben tanult.

a trencséni jezsuita templom tervezője. / 1712-1715/

neve felbukkant az egri jezsuita épitkezés irataiban.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 644.1.

A Kultura Világa Sp. 1963.

Kampis Antal

Tausch, Christoph jezsuita építész M.D.K.

Trencsén, temp om látszat architekturával mennez
zet festése. /1712-1715/

Kampis Antal: A képzőművészetek története 656.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

M.D.K.

Christoph Tausch, festő, jezsuita szerzetes

Andrea Pozzo méltó tanítványa festette az általa épitett trencsini templom lendületes, illuzionista falfestményeit (1712-1715), és az egyi jezsuita templom belső diszitményeit.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

171-172. old.

M.D.K.

Christoph Tausch, innsbruckí
születésű építőmester,

a Bécsben működő Andrea
Pozzo tanítványa készítette az 1712-
1715-kört felépült trencséni jezsuita
templom terveit, majd az ő nevével
találkoznak az egyi jezsuita templom
építési iratai ban. Ujabb kutatások szerint
azonban ezt nem ő terveste.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp.1966. Corvina

149. old.

M.D.K

Tausch, Christoph, építőmester
(1673-1731)

Andrea Porro tanítványa,
épitette 1711-1712 körök a Tren-
csényi jersuita templomot.

Allgemeine Kunstgeschichte, Leipz.Veb.Seemann,I.Aufl.
1966.Bd.V. Die Kunst des 17. und 18.Jahrhunderts, 864 o
Magy.fejezet: A.N.Tichomirov, 515. old

Christoph Tausch építész M.D.K.

Innsbruckban született, Pozsonyban Andreas Porro mellett tanult. A trencséni kolostort 1712-15 körött, az egri jezsuita kolostort 1716-19 között építette.

Kampis, hag. műv. Bp. 1960 438

MDK

Taurig Joseph

Schoen A: A budai Szt.Anna-tpl. Bp.1936.

211 ~~112~~ l.

52

olája.
oban 1520 táján. Bresciában 1578
február 5-én.

rdul. Jobb karjával az oszlopra támasz-
ást tart, kardjának markolatát fogja.
, melyeket ékköves csattok szakitanak
yhező bajusza és szakálla szőke. In-
i látszanak, fekete brokát-köntösének,
szik ki, lelógó zsinórjain a végek ara-
ykereten a Visconti Sforza család czi-
ás sárkányok körülcsavarodott nyakkal)

: IX. 15-én 2500 lirán. (1141 frt. 25 kr.)
n (279/95.)
59601/95 min. számot.

Tauperth János

200 k államoegely

Értimisk 1910/11. 15 l.

20

Taupert János
/Tábor-ra magyarositott/

MDK

festő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1905-1910.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

tizennégy napon belül közvetle
hivatali főnökének, a ki vagyo
felelősség terhe mellett kötele
alkalmas módon meggyőződést sz
ni arról, hogy fennforognak-e
alkalmazottra nézve a fentebb
litett feltételek s hogy ennél
va ki lehet-e utalványozni az
kalmazott részére a rendkivüli
segélyt.

A jelen felhatalmazás
lapján utalványozható rendkivü
segélyeknek kiutalványozását o
kép kell eszközölni, hogy az eg
alkalmazottak a rendkivüli seg

Tauperger Leonard
pénzverdei vésnök
1455
Körmöcbánya

lásd
Arch. Köt 1886.
XIV k. 92. l

Krizsko János: A
körmöci kamara
és grofjai 14. l.

tosan teljesithessük, felkérem azokat
sük beküldésével mindeddig hátralék-
mi felügyelet elfogadásából kifolyó
lasztásukat pótolják s az elmaradt je-
sa alatt beterjesszék.

us hó 31.-én.

orsz. főfelügyelő.

Tauperth János

a pécsi ipadramavától 100 K.

Értímisk 1910/11.

15, l.

Valerius, a legio V Mac. veteránusa

VI. 203

DEBRECENI KÉPESKÖNYV

Debrecen und die Hortobágy-Heide in 115 Abbildungen mit deutschem Text

Debrecen and the Hortobágy plain in 115 pictures with

Täuperger Leonhard

peizverői vésnők

l.

Körmöcb

52. l. 57. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

Tauperger Linhartt

Germ. - 1455.

Läsd

Numizm. Köpl

1905. 67 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Tauperger Leonard

éremvéro

1455

lás a

2

Dr T Gy 1886. 92 l.

Petrus Taunhaekher

ötvös 1652

laid

Mich. Pars. 116

Taunhackher, Petrus, pozsonyi ötvöslegény

V. 116.

Tauner Sándor, ~~[illegible]~~ grafikusművész

Korniss Dezső 14 éves korában kezdte el a podolini iskolában a festészetet. Hollandiában volt majdnem 1 évig, így került az Akadémiára. Itt összekerült Kepes Györggyel és Tauner Sándorral. Korniss Dezső volt a harmadik, ez volt a magja ennek az úgynevezett avantgarde csoportnak, 1929.-ben.

Jó reggelt!

1983. dec. 1. Kossuth 4.25 /Áné/.

TAUM, Joseph, pozsonyi kőművesegéd

J. T., Maurergesell, 1 éves leánya meghalt.
(1802, 741 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

153

(an 1847. márczius olején.)

...mál.

...n balra fa~~ból~~ épüle~~t~~ ~~ház~~ áll, melynek tetején
...kaktak. A ház előtt pásztor ül és játszik ku-
...ább három tehén van. Az egyik a forrásból akar
...s a harmadik a földre heveredett le. Jobbról ~~egy~~
...felé. Jobb kezében bot van, baljában kannát hoz
...nyt visz. Mögötte kecske tunik föl, melynek pár-
...nekeg. Az előtért elfoglaló sziklá~~ról~~ ~~tetejéről~~ vizesés
...érbeli hagyeket hó borítja. Jelzése alól középütt
...Z. N. Rauch 1842."

...tei 51·2 : 68 c/m.
~~hagyatéka 1871: febr. 24.~~

53

Taůko Samu

l.

Gereczerajztár

439. h.

II. 3B. l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848

Név: Tauber Michael

Foglalkozás: aranyműves

Szárm. hely: Németújvár (Vas m.)

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1785 XII. 13

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

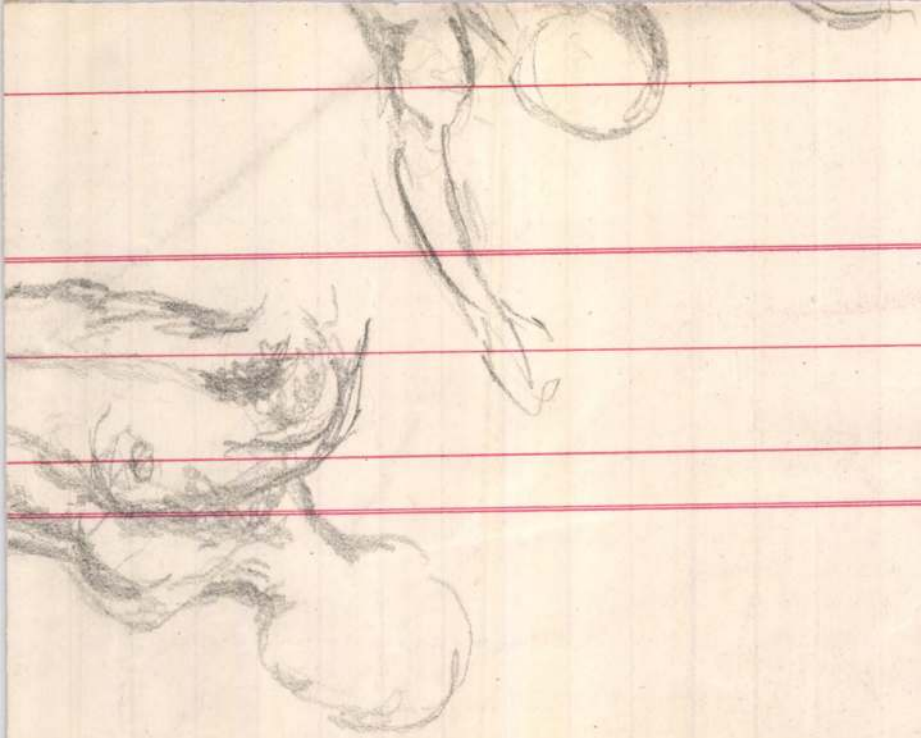

P690-89

Tauber Henrik

MAGYAR MUVESZET

1932. 372

Raffaelle

Vierfar
gedruckt mi

Vezérképviselet Magyarors
Pusztafi Zsigmo
Tátra ucca 6, Inter

Tauher (Pauher)

Henrik

lapicida

Buda 1329 –

l.

Horváthbudaiköf.

35, 36. l.

ANTON TAUGL, takácsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/.1,2./ 2:IV.,1:V. takács. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.Században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Taufner Vidor

Kiáhítása volt

Székesfehérvárott

Bodzi Ferenc: Fehérvári krónika

Felenkor 1969 feb.

Taufner Vidor

A egyéni bemutatók közé tartoznak a megjelen élő művészek: Monos József, Áron Nagy Lajos, Liebovcz Ferenc, Ballagó Imre, Taufner Vidor, Francsics József stb. egyéni kiállításai...

Bodsi F. z Fehérvári mérleg.

Jelenkor VII. évf. 2. sz. 1969. febr. 143.

Id. Tauffer János

1811; Zsibó: Wesselényi kastély, 350 frt. értékű munka: 1812: Gyalakuta: Lázár udvarház, 25 forint értékű munka. 1817-1820. Kolozsvár: Wesselényi István szobáit tapétázza és toilette garniturát tervez

Bj. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 324 l.

Id. Tauffer János

Kárpitos. Nyugat-magyarországi pár-
mozású. Mesterségét Bécsben tanulja.
1787: a Bethlen család keresdi ágának
dolgozott. 1794-181: A Telekiekhnek dolgo-
zott.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Er-
délyben, Bukarest, 1970.

324 l.

Id. Tauffer János

1798.: Wesselényi Farkasmak egy kanapét és hat széket csinált. 1810-39: Kolozsvár: Toldalagi-Korda ház, 24 szék, két aranyozott függönyös ágy és egyéb kárpitos munka.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

3241

? ⇒ Mi L a fejlődési

n el oda? Milyen szem-
paragrafusban és apasztoma
ugt?

Egyszerűen a filozofiai
apasztolatai meghatá-
tárás, mélységét, rat-
netőségét, Lolasokoz-

mányelemzés
Minőségi

első tényezőtre Lorlátozódik

ménynek külső tényezőttel
etére

TAUFERT, Johann Zárpita

Béisból, Nagyszebenbe települt mester,
Brukenthal-palota

AH 1996 182.

TAUFFER Gyula /fotó/

"Népszerüsitő cikkeket ir,tanitványokat nevel
é Tauffer Gyula, Hajós János, Maszák Hugó,
Kató József stb."

Miklósi Sikes Csaba: Veress Ferenc. In.
Fotóművészet, 1985/2. 21.p.

Tauferer bärö

1789

l.

Eperjessy 1929

26-l.

TAVERNSCHMIDT ℓ TAUBENSCHMIDT

TAUENSCHMIDT, Johann, pozsonyi kőmű-
vesegéd

J. T. Maurergesell, † 35 éves korában, Pozsony,
1831 május 21 (1831, 528 1)

Preßburger Zeitung
(Gesellschaft!

Tauer Blanka

A Szocialista Képzőművészek Csoportja 1942-es adatai szerint a művész a Csoport tagja volt.

-nday-: Tárlat a munkásotthonban.
Csepel, 1976. jan. 30.

Tandi Lajos

III. Díjat nyert

Ifjúsági plakátkiállítás Szegeden
Délmagyarország Szeged 1970. május 1.

Tandit Lajos

IV. Díjat nyert

Megyei plakátkiállítás nyílt
Szegeden Csongrád Megyei Hírlap
1970. máj. 17.

Bronzlemez, népvándorláskori III. 111.

Taucher Mihály

~~[illegible]~~

aranyméres

1803. Pesten.

Adr. 1803. 153. l.

Taucher Henrik,
XIV.sz. szerzetesi épitömester.

Kilépett a névtelenség homályából.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek.
Bp.1935. 98.l.

V 2881

RNST WASMUTH

KTUR-VERLAG, ARCHITEKTUR-
IDLUNG UND KUNSTANSTALTEN

AKTIENGESELLSCHAFT

BERLIN W 8, den 15. 9. 1916
Markgrafenstr. 31

...ung der Baudenkmäler in Ungarn
...est, Andrassy utca 41

Taucher Henrik

Kőfarajó

l.

Horváth Henrik dr

Buda a közéjkor-
ban. Bp. 1932.
99. 1.

budai kártu-
lajdonos

A miniszter rendeletéből:

osztálytanácsos.

A hivata

m

Taubinger Karola
festö
1924.
Éinnisk 1930
89. l.

Samográd.

A cseppkőbarlang közepéb
vezető áll égő fáklyával, job
rok nézik az üreget, az előté
lóhoz az előtte álló férfi be

balra: Ansicht der Grot
Croati
jobbra: La Grotte de Sa
Croatie.

Szines rm., mér. a rl. 30

24

Tanlesz Erzsébet

1926/27

Ferképzőmfoisk vk
139. l.

Taubert J.

1909-ben festőmunkás a Zsolnay-gyárban

1910-ben Pesten plakátrajzoló Tábor néven.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

rektetésekhez, melyeket a
ves volt tenni egyáltalán
szabva, hogy a vármegye ni
szeget mégadhatná és ha az
szavazná, nem lehet remény
ter jóváhagyná.

Mielőtt tehát ezen
előterjeszteném, azon kére
miszerint a főszolgabiró j
lével ajánlatát megfontolá
get évi 1200 koronára lesz
hajlandó-e továbbra is a h
előbb értesiteni kegyesked

Tauszig Aranka

festő

1900 körül utolsóbb.
A képzőmüvesdi főrskolán
nem tanult. Sokáig Szol-
nokon élt, honnan az ostrom
után (1944) került el. Je-
lenleg Klotild ligeten él.
Az 1920-as években Párisban
élt, a szines szövet darabok-
ból kerintett képeivel von-
ta magára a figyelmet. Tom-
bor Ili, akitől az adatokat
kaptam Szolnokról ismeri.

1949 nov. 26.

MDK

Tauszig Aranka

Gogolák L: Három kiáll. Magy. Nemz. 1941. okt. 24. 4 l.

MOK

Tauszig Aranka

s.l: Képzőművészek csoportkiállitása. Pesti Hirlap, 1941. okt. 19. 7 l.

MDK

Tauszig Aranka

Pictor:A Mübarát kiállitása. Magyarság 1941. okt.25.
9 l.

MDK

Tauszig Aranka

dr. B. Baksy Margit: Kiállitások. Nemzeti Ujság, 1941. okt. 19. 17 l.

MDK

Tauszig Aranka

Háztetők
Vándor komédiások
Olasz városka
Dombalján
Szegény asszonyok
Szines házak

Műbarát XIII. kiáll. 1941. okt.

MDK

Tauszig Aranka

Napernyő szürke felhőkben
Lombok alatt kis ház
Külvárosi hangulat
Uriház
Japán negyed
Szük utca

Műbarát XIII. kiáll. 1941. okt.

MDK

Tauszig Aranka

Tavaszi alkonyat
Jegenyék
Vásár Párisban
Kis falu
Falu
Kora nyár

Mibarát ~~8~~XIII. kiáll. 1941. okt.

MIK

Taüszig Aranka

Kék hegyek
Francia kisváros
Udvarház
Falu a völgyben
Régi város

Párisi külváros

Mibart XIII. kiáll. 1941. okt.

MDK

Tauszig Aranka

Francia kisváros
Régi házak
Virágos utca
Esti hangulat
Virágzás
Tóparti házak

Műbarát XXIII. kiáll. 1941. okt.

MDK

Taussig Aranka

M.Sz.I: Kiállitások. Uj Magyarság 1941. okt. 19. 17 l

Tauszky Sándor,

az egyes kollekciók gyüjtöinek és szervezöinek eg

K.A.: Az Iparmüvészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállitása.
Pesti Napló. 1934 máj.19. 8.1.

MDK

Tausz Sándor

O.M. Ipm. Társ. Györgyi K. emlékkiáll. 1934.máj.

Tausz Sándor

Szerepel az Iparmüv.Társ.kiáll.-án.

Ujság, 934.V.18.

TAUSZ JÓZSEF, asztalos és orgonaépitő

Tausz József orgonaépitővoltát a halotti anyakönyv bejegyzése bizonyitja, amely szerint "Tischlermeister und Orgelbauer" volt. 444.old. 14.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalos és orgonaépitő

1863.április 1-én 72 éves korában Nagyszentmihályon meghalt Tausz József felesége, Pompor Erzsébet tifusban és két év múlva követte férje is, 71.életévében, 1865. július 13-án. 438.old. 18.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalosmester

---

id. Tausz Antal műhelyében, Jobbágyiban tanúlta az asztalosmesterséget, az ugyancsak jobbágyi születésü Tausz József /1784-1865/. Nem tudjuk, milyen fokon volt rokona mesterének. Amikor 1816-17 táján elérte nagykorúságát, ő is, mint sok rokona Nagyszentmihályiban telepedett meg.
437.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalosmester

Jobbágyiban tanúlván, utána Nagyszentmihályra költözött e fejlődő városkába. Megvette a 134.sz.házat/ma Hauptpl platz 7./és ott rendezte be [illegible]helyét. A ház a város központjában, a templom közvetlen közelében volt. Megnősült, elvette a 3 ávval idősebb Pomper Erzsébetet. 438.old 13.jegyz

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztaosmester, orgonaépitő

Tausz már orgonaépitő is volt. De neve alatt nem ismerünk orgonát. Minden ránk maradt, vagy levéltári adatokból ismert orgona fia és utóda, Tausz Antal müveként szerepel. Talán a Tausz család több tagja is együtt dolgozott az orgonaépitésben, de az üzem Tausz Antal neve alatt müködött. 14. jegyz. 438. old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437. old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalos, orgonaépitő

Hol tanúlta ő, ill. fia Antal az orginaépitést? Jobbágyi ban előfordúl a Titz család. Tagjai kapcsolatban álltak a Tausz családdal. Ha a jobbágyi Titzek rokonai az ekkor Bécsben működő /1860 körül/ sőt Nagycenken, Écsen/Peter Titz orgonaépitőnek, ekkor rajtuk keresztül ismerhet ék meg a Tauszok az orgonaépitést. 438. old. 15-16. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalos és orgonaépitő

Nyolc gyermekéről tudunk.1819 ben szül.Adolf,majd Antal és Anna.hamar meghaltak.1821-ben ismét Anna,1822-ben Julián következett,1824-ben Teréz,1826-ban Antal,ak
aki az orgonaüzemet felvirágoztatta és végül József fejez
te be a sort 1829-ben. 438.old. 19.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ JÓZSEF, asztalos és orgonaépitő

Hogy kitől tanúlta az orgonaépitést, két felfevés látszik elfogadhatónak. de tény az, hogy Nagyszentmihályiban a Tausz család, József és fia Antal a 19.sz.-első évtizedeiben asztalosüzemét az orgonaépitéssel bővitette és igy működött a század végéig. 438.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1828-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

T. 863.

i és a korcsma foglalják el, az elő-
közelében lévő parasztházakkal, a
yák kötik le figyelmünket. Felirata

ct
ftl. Graf: Batthianischen
n Dazmansdorff.

A. Herrschafftliches schloss zu
zése: W. Spazier Wiesen.

27.6 : 33.7 cm.

Tarsz Imre

1915/16 I., 1918/19 I.

Ferképzomfoiskávk

139. l.

Tausz Imre

Hul. Budapesten 1897 ápr.
9. Izr. - Gelem, 2 év ipárisk.
1915/16. I. elsőéves művész-
nőv. Ballo Edé, Polch D.
1918/19. I. másodéves Réti T.

FRANZ T A U S Z , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 475.- Herr FRANZ T A U S Z
Felvétel ideje: 1847. 29. Spr.
Hová vették fel: Tapolcza. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MŰVÉSZI KIVITELBEN.

Tausz Béla

cinkografus

2 polg. 2 iparr.

10 hónap, jeles eredm.

Alakrajzi oszt.

Tanár Meyer Antal

Iparrajziskola 1907

id. TAUSZ ANTAL, asztalosmester

Az első asztalos, akit ismerünk, id. Tausz Antal /1744-1807/. Jobbágyiban született és ők feleségével, Máriával Ott is haltak meg, felesége 1804-ben, ő maga 1807-ben. 437. old. 9. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 3. sz. Szombathely

id. Tausz Antal, asztalosmester

---

id. Tausz Antal műhelyében, Jobbágyiban tanúlta az asz-
talos mesterséget az ugyancsak jobbágyi születésü Taus
József /1784-1865/. Nem tudjuk, milyen fokon volt rokona
mesterének. Amikor 1816-17 táján elérte nagykorúságát,
ő is, mint sok rokona, Nagyszentmihályban telepedett meg
437.old.

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

ifj.TAUSZ ANTAL, asztalos és orgonaépitő /1826-1903/

Nagyszentmihályon született.Sokáig dolgozhatott atyja műhelyében,mert mikor atyja meghalt 1865-ben ,Antal 39 éves kora ellenére még legényember volt,otthon élt a családi körben.Csak 10 év múlva,48-49 éves korában nősül 1875.júl.21-én.Felesége a 34 éves özv.Supper Karolin. Pohlach Károly pék özvegye volt. 438.old. 20.je

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

ifj.TAUSZ ANTAL, aszatlos,orgonaépitő

1875.jul.21-én feleségül vette Supper Karolint,Pohlach Károly pék özvegyét.A nő református volt,reverzálist adott,mert a Tauszok katolikusok voltak.De a katolikus házasságkötés után a református házassági szertartason is részt vett. 4445.old. 20.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagygeresden 1874-ben készült, klasszicista stilusu orgo
nája. Fénykép. Fekete repr. 439.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Az általa 1881 után épitett orgona a Táplánszentkereszten. Fénykép. Fekete repr. 441.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Az általa 1881 után Szentkirályon épitett orgona fényképe. Fekete repr. 441.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihálvi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

1887-ben Kismarda temploma számára épitett kellemes hangú, barokk jellegü orgonája. Fénykép. Fekete repr. 440.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester.-1892-ben a pinkafői katolikus templom orgonáját javitotta,amelyet 1790-ben Kliegel József kőszegi mester épitett. 441.old. 36.jegy

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A jobbágyi orgonán a három 8'fekvésü regiszter a manuálon már engedmény a romantika irányában.A jobbágyi,táplánfai,szentkirályi;és Zalatárnoki orgonákkal azonosnak vehetjük az árokszállási és,vaskomjáti ugyancsak 9 változatú orgonák dispozicióját,ismerve Tausznak következetes disponálási módszerét. 443.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

II.pozitiv jellegü orgonája 8,-as pedállal:Németciklény 1893-ból.
Principál 4'
Mixtura/Scharf/2 sor 2'
Gedackt 8'
Flőte 4,
Principalbass 8,

442.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

II.-pozitiv jellegü orgonája 8'-as pedállal:Vágod, 1861-62-ből.

Principál 4'
Octava 2'
Mixtura 2 sor ?
Gedackt 8'
Flőte 4,
Principalbass 8'
Kornett 2 sor 4'+ 2'

442.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

Tausz Antal, orgonaépitő

A 80-as években épitett két csaknem egyforma orgonát Szentkirályon/ma Szombathely/ és Táplánfán/ma Táplánszentkereszt/. Mivel a szentkirályi 1881-ben épült fel, a templom 1881-ben épült, az orgona keletkezését ez után ra kell tennünk. Ezt az orgonát Ádám József, szombathelyi orgonaépitő 1967-ben - a régi anyag felhasználásával két manuálosra bővitette és átalakitotta. 440.old. 34. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Harmadik ismert orgonája Nagygeresden készült.1874-ben. Az evangelikus templom számára.A 11 változatú orgona /pedálos/szekrényes klasszicista stilusjegyeket mutat és csaknem pontosan megegyezik későbbi vörösvári orgonájával.Nagyon hasonlitanak Jakob Deutschmann bécsi mester orgonahomlokzataihoz/pl.a Günseldorfihoz Baden mellett/ talán Tausz vándoritján Deutschmannál is tanult. 439-old 225.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Pozitivjai töretlenül követik a barokk hagyományt. A Principal 4'-ra alapozott felhangokat Gedackt 8' és Flőte 4' támasztja alá, mint általában a 18.száza di barokk pozitivoknál tapasztalható. A toronyi orgona Gambája későbbi cserként került a hangképbe. Csak leirásból ismerjük, ellenőrizni eredeti állapotát nem lehet 442.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Orgonái számáról tájékoztat,hogy a vörösvári az Opus 28.sz.Ekkor már több,mint 25 éve dolgozott,mert az első 1861-ből való.Igy üzemében évenként kb.egy orgona készülhetett.Ha ez helytálló,akkor kb.45 orgonát készitett. Ebből ma 15-ről tudunk részletesebben.Mivel ezeknek jellege nagyon egységes képet mutat,igy orgonaépitésének elvei eléggé pontosan vázolhatók. 441.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Szentkirály község régi templomát lebontották. 1780-ból tudunk 4 változatu orgonájáról. 1881-ben készült el az uj templom és a következő években Tausz Antal, németszentmihályi mester épitett oda uj orgonát. Az egy manuálos, 8 változatu hangszer ma is használatban van. 590.old. 46 46.jegyz

SZIGETI KILIAN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám.---- Szombathely, 1964

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

-- -

A 80-as években szinte két egyforma orgonát épitett fe
Szombathely közelében. Szentkirályon /ma Szombathelyhez
csatolva/és egyet Táplánfán/ma Táplánszentkereszt/. Min
kettőnek neogotikus szekrénye és azonos hangképe, diszp
ziciója van. Még a játszóasztalnak a szekrény mellett, a
bal oldalon való elhelyezése is egyforma. 440.old. 34.
jegyzet. Kép róla.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Kellemes hangú.barokk jellegü pozitiv orgona maradt reánk tőle 1887-ből a Vashegy lejtőin fekvő Kismarda község templomában.Ha Tausz valóban járt Deutschmann müh helyében,akkor az az orgona szokatlanúl magasan kezdő dő homlokzati kiképzését ugyancsak Friedrich Deutschmann bécsi/pötleindorfi alte Pfarrkirche/orgonájáról mintázta. 440.old. 33.jegyz.Kép róla.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Vörösvári orgonáján 1886-ból a homlokzatban elhelyezett hárfázó Dávid-szobor kevésbé illik a klasszicista szekrényhez, valószinüleg egy előző, bizonyára barokk orgona diszitését menette át az utókorra. Az eredeti hangszaren csak a homlokzatsipokat pótolni az első világháború után. Ez Tausznak 28. opusza. 440. old. 32. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII. évi. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Vörösvár,Nagygeresd és Pörgölény orgonái közül a legtökéletesebb a vörösvári orgona.A principálkar teljes kiépitése 7 sipsorral,biztositja a szükséges vázat az orgonahangnak.Vele szemben csak 4 nem principál jellegü regiszter áll.Ugyanakkor erőteljes pedál támasztja alá az egészséges orgonahangzást. 443.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1825-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Ha szabad általánositani, akkor azt mondhatjuk, hogy Tausz 8'fekvésü vonósváltozatúl Gambát vagy Salicional 4, fekvésben Gemshornot alkalmazott. Ez utóbbi azért feltünő, mert az osztrák és magyar korabeli orgonákon a 4'-as vonós változat legtöbbször Dulciana 4'szokott lenni. 443.old. 40.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszombathelyi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmiklóson volt az üzeme,-Tausz Antalnak 15 orgonájáról és egy orgonaátépitéséről tudunk.10 orgonája ma is lényegében eredeti állapotában működik,4 megsemmisült,egy beépült a későbbi orgonába. 439.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, asztalos és orgonaépitő

Nagyszentmihályon volt az üzeme. 77 évet élt.1903. április 11-én halt meg.Feleségét már korábban eltemette.Halálával megszünt a Tausz család orgonaüzeme. 439.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester.-/Vas/Vörösvári/Rotenturm/ orgonáját 1886-ban épitette. -A vörösvári orgona.- Fénykép. Fekete repr, 440.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester.-Tausz 1880-ban Árokszálláson /Grafenschachen/ állitott fel kilenc változatú orgonát, amely azonban egy újabb orgona beszerzésekor megsemmisült. 439.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Tausz nagyszentmihályi mester volt.-1881-ben Torony
község számára épitett négy regiszteres pzitiv orgoná
nát. Ennek legalább diszpozicióját ismerjük. 439.old.
29.jegyz.

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903? nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester volt.-1883-ban messze lent Zalában dolgozott.a mester.Zalatárnokon épitett kilenc változatu orgonát,amely ma is használatban van.
440.old. 30.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, asztalos,orgonaépitő

Asztalos és orgonaépitő művészetének együttes dokumentuma a kis Mérem/Midlingsdorf/falucskának a temploma. Itt nemcsak az orgonát,de a templomnak szinte minden asztalos munkáját ő készitette. 439.old. 28.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nem ismerjül az épitési évét a Pörgölényben/Pilgersdorf/ma is működő Tausz-orgonának. A 10 változatu hangszer a dispzicióban kis módositással lényegében még eredeti állapotban van. 440.old.35.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 457.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester.-Ismert orgonái közül időrend ben utolsó a Németciklány/~~Kisencik~~ Fisenzicken/temploma számára készült öt regiszteres pedálos hangszer 189 1893-ból. 441.old. 37.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester volt.-Tudunk még két orgonájáról,de ezeknek sem épitési évét,sem dispoziciójét nem ismerjük.-Az egyik:
VASKOMJÁTON/Kemeten/,Megsemmisült. 441.old. 38.jegyz

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 457.old

VASI SZEMLE, XXVII.evf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Minden orgonája csuszkaládás szerkezetü és mechanikus traktúráju. A klaviatúrát a legváltozatosabban helyezte el. A pozitivok közül a Vágodon hátúl van beépitve, Kisnardán és Méremben oldalt. Szentkirályon és Táplánfán az önálló játszóasztalt az orgonaszekrény mellett állitotta fel, más orgonáin a szekrény előtt. 443.old

SZIGETI KULIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.3.szám, Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Érdeme, a magyar orgonaépitészet terén az, hogy mig a városi orgonaépitők korán bekapcsolódtak a romantika áramlatába, igy előbb ráléptek az orgona hanyatlás útjára, addig ő a vidéki kisiparos tovább járta az orgonaépités hagyományos és egészségesebb, művészibb útját, ha kisebb mértékben tett is engedményt a romantika irányában.
444.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.3.szám, Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Orgonáin nem látunk rövid mélyoktávokat, sem a manuálon, sem a pedálon. A manuálok billentyüzete Vágodon C-c^3-ig 49 hang, összes többi orgonain C-f^3-ig 54 hang. A pedál billentyüzet C-h-ig, máskor C-f-ig terjed, tehát 24, ill. 18 billentyü, de a valóságban csak 12 sipja van minden pedálváltozatnak. A második oktávban ismétlődnek az első oktáv hangjai. 443.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.3.szám, Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A Tausz orgonák feltünő egysége, szinte tipusszerü han,
képe, sajátos jellege, reményt nyújt arra, hogy a Vas meg;
gyei és a nyugat-dunántúli , ma még eredeti állapotukb;
ban fennmaradt névtelen orgonák között a hasonlóság
alapján felismerhetünk néhányat Tausz további, mintegy
harminc orgonájából. 444.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihál
orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973.3.szám, Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.csoport"A"csoportjának egyik orgonája:Zalatárnok, 1874.---Principál 8'--Octava 4' --Superoctava 2'--Gedackt 8'--Hohlflöte 8'--Flöte 4'--Subbass 16'--Principalbass 8'--Gedacktbass 4'--- 442.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1905/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE. XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester volt.-Orgonaépitő tevékenysége viszonylag kis területre szoritkozott,szinte csak Vas megyére.Csupán Nagygeresd lép ki egy kissé e keretből, és Zalatárnok csak messzebb,Zalában. 441.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 457.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.csoport "B" alcsoportjának egyik orgonája:Pörgölányben.----Principál 8'--Octava 4'--Superoctava 2'--Gedackt 8'--Hohlflöte 8'--Gamba 8'--Flöte 4'--Gemshorn 4'--Subbass 16'--Principalbass 8 ---443.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A III.csoport "A"csoportjának egyik orgonája:Jobbágyi 1885-ből.---Principál 8'--Octava 4'--Miztura 2 sor 2' Gedackt 8'--Nachthorn/?/ 8'--Flőte 4'--Subbass 16'-- Principalbass 8'-- 442.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A III.csoport "A"csoportjának egyik orgonája:Táplánfa.
Principál 8'--Octava 4'--Miztura 2 sor 2'--Gedackt 8'-
Hohlflőte 8'--Flőte 4'--Subbass 16'--Principalbass 8'
442.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.csoport,"A" csoportjának egyik orgonája:Szentkirál
Principal 8'--Octava 4'--Mixtura 2'--Gedackt 8'--
Hohlflöte 8'--Flöte 4'--Subbass 16,--Principalbass 8'
442.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

1870-ben szülővárosában, Nagyszentmihályon épitette Tausz második ismert orgonáját, a katolikus templomban. Ez sajnos 1950-ben megsemmisült, amikor a kismartoni Herbert Huber orgonaépitő új, kétmanuálos orgonát épitett helyébe. 439.old.24.jegyz.

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.csoport "B" alcsoportjának egyik orgonája:Vörösvár 1885.---Principál 8'--Octava 4'--Quart ! 2 2/3'--Superoctava 2'--Mixtura 3 sor 2'--Gedackt 8'--Hohlflőte 8,--Salicional 8'--Flőte 4'--Subbass 16'--Principalbass 8'--Quint 5 1/3'--Flőtebass 4'-- 443.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.csoport "B" alcsoportjának egyik orgonája:Nagygeresd 1874.ből.---Principal 8'--Octava 4'--Mixtura 4 sor 2'--Gedackt 8'--Hohlflöte 8'--Gamba 8'--Flöte 4'--Gemshorn 4'--Subbass 16,--Violonbass 8'--Flötenbass 8'---- 443.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

II., pozitiv lejjegü orgonaja 8'-as pedállal.
A vágodi/1861-62/orgona pedáljának Kornettje eredetileg csak Octava 4' lehetett.A 2'-as sipsor ui.vizszintesen előre áll a szélládából,ami aligha származhat Tausztól. ↗ 442.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

I.,pedál nélküli pozitiv orgonája: Torony 1881-ből.
Principál 4
Mixtúra ?
Gedackt 8'
Gamba,ered.Flőte 4' 442.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

I.Pedál nélküli pozitiv orgonája: Mérem,1879.-ből.
Principál 4'
Mixtura 2 sor 2 2/3'
Gedackt 8'
Flőte 4' 442.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Orgonáit három csoportba oszthatjuk:
I.,pedál nélküli pozitivok
II.,pozitv jellegü orgonák,amelyekhez 8'-as pedál járúl.
III., pedálos nagy orgonák. 441.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester volt.-I., Három pozitv orgonáját ismerjük,de a kisnardai 5 változatú pozitivval valószinüleg azonosnak tekinthető az alsóbeledi/Unterbildein/ 5 regiszteres pozitiv dispoziciója is.
441.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester.-Tudunk még két orgonájáról, de ezeknek sem épitési évét,sem dispoziciójat nem ismerjük.-Az egyik:
ALSÓBELBEN/Unterbildein/,5 változatú pozitiv volt. Megsemmisült. 441.old. 38.jegyz

441.old. 38.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályi mester volt.-1885-ben a Tauszok falújában Jobbágyiban/Jabing/készült el nyolc regiszteres pedálos orgonája.A szegényes külsejü hangszer ma is teljesiti feladatát, miután az első világháborúban elvitt homlokzati sipokat pótolták. 440.old. 31.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A méremi o gonája 4 változatu, pedál nélküli pozitiv. Klaviatúrája az általános szokástól eltérően nem hátúl, hanem oldalt van a szekrénybe épitve. Az orgona a templo más berendezéseivel együtt a közelmúltban müemléki restaurálásban részesült. 439.old. 28.jegyz.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, asztalos, orgonaépitő

Méremi orgonáján saját feljegyzése: "Anton Tauss Orgelbauer in Grosspetersdorf 1879. Machte auch in dieser Kirche im Jahre 1867. der Altar, die Kanzel, die Stühle, die Fenster, die Turm-Jalousien und die Hauptthür". 439.old. 27.jegyz.

SZIGETI KILIÁN: Tauss Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

1875-ben a a nagyszentmihályi evangelikus templom orgonáját épitette át és bővitette,s ugyanakkor pedállal is ellátta.Az orgonát új,eredetileg pedál nélküli pozitivnak készitette el a soproni mester,Seidelmann Károly 1839-ben. / 439.old. 26.jegyz.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihalyi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Szokatlan Vörösváron aquart ~~xxxx~~ 2 2/3'regiszternév Nyilván a Superoctávához viszonyitja a quart távolságot.A nagygeresdi orgona Violonbass 8' változata lényegében csak elnevezésbeli különbség,és megegyezik a Principalbass 8'sipsorával. 443.old. 41.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagygeresdi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagygeresden és Pörgölényben a Principál-jellegü változatok csökkenése/6,ill.5 sipsor/és ugyanakkor a nemprincipál változatok növekedése/5 a vörösvári 4-gyel szemben!/már észrevehető eltolódást jelent a romantikus orgonák irányába. 443.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyrecsentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, asztalos és orgona épitő

Hol tanúlta ő,ill.atyja a; orgonaépitést ? Jobbágyiban előfordúl a Titz család. Tagjai kapcsolatban álltak a Tausz családdal.Ha a jobbágyi Titzek rokonai az akkor Bécsben működő/1860 körül./sőt Nagycenken,Fcsen/Peter Titz orgonaépitőnek.akkor rajtuk keresztül ismerhették meg a Tauszok az orgonaépitést. 438.old. 15-16.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, asztalos, orgonaépitő

Tausz József már orgonaépitő is volt. De neve alatt ne
ismerünk orgonát. Minden reánk maradt, vagy levéltári
adatokból ismert orgona fia és utóda Tausz Antal müve-
ként szerepel. Talán a Tausz család több tagja is együ
dolgozott az orgona épitésben, de az üzem Tausz Antal
nave alatt működött. 438. old. 14. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkássága 437. old

VASI SZEMLE. XXVII. évf. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

I., pedál nélküli pozitiv orgonája: Kisnarda 1887.
Principál 4'
Octava 2'
Superoctava 1'
Gedackt 8'
Flőte 4' 442.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Legszebb és 13 változatával egyben a legnagyobb ismert orgonája /Vas/Vörösváron/rotenturm/ van,1886-ból.Vörösvár volt az Erdődy uradalom központja,többet áldoztak. orgonára,nagyobb igénnyel léptek fel.Külsőleg hasonlit Deutschmann orgonaszekrényeihez és rokonvágot mutat Tausz nagygeresdi orgonájával is. 440.old. 32.jegyz

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A második csoportba azokat az orgonákat soroljuk, amely
lyeknek manuál-dispoziciója lényegében az első csoporté
val zonos, de 8'-as pedál járúl hozzá. Hangzásban ez kb.
annyit jelent, mintha csupán függeszett pedál volna. Két
ilyen orgonáját ismerjük.: Németcsiklányben, 1893-ból és
Vágodról 1861-62-ből. 442.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmi-
hályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.Két alcsoport.a"B"alcsoportban nagyobb orgonái.Ezeken megjelennek első vonós változatati:Gamba,Salicional Gemshorn,Bár Tausz még Gambát is fából készitett,s igy müvészetétől távol állott a vonósokkal való visszaélés veszélye,mégis az új izlés elől ő sem térhetett ki. 443.old. 39.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 457.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

A jobbágyi orgonában a Nachthorn a legutóbbi restaurálaskor kerülhetett az eredeti Hohlflőte helyébe,vagy csak a felirat változott,és az eredeti Hohlflőte sipok szólnak ma is.A Hohlflőte jól alapozó tömör hangja kellemes teltséget biztosit Tausz orgonáinak.
443.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

III.,Két alcsoport.-Az"A"csoportban az I.és a II.-ben ismert manuálváltozatokhoz a manuálban Principál 8' és Hohlflőte 8' járul,mely utóbbi minden nagyorgonájának kivétel nélküli jellemző regisztere,a pedálban megjelenik a Subbass 16'változat.Ezzel teljes a nygy orgona hangképe. 442.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Orgonáik jellegéről való táblázatokban az azonos jelle gü változatokat mindig azonos névvel irjuk. akkor is , ha Tausz más-más elnevezést is használt. A hagyományos barokk jelleg it is teljes mértékben érvényesült, a második pozitiv jellegü, de 8'-as pedálu orgonákon is. 442. old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 3. sz. Szombathely

TAUSZ ANTAl, asztalos és orgonaépitő

Hogy kitől tanúltavaz orgonaépitést,két feltevés látszik elfogadhatónak,de tény ,hogy Nagyszentmihályiban a Tausz család,József és Mátia Antal a 19.sz.első évtizedeiben asztalosüzemét az orgonaépitéssel bővitették és igy müködött a század végéig. 438.old.

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal /1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Nagyszentmihályon volt az üzeme.-Időrendben az első orgonája Vágod/Holzschlag/ számára készült még apja életében épitette 1861-62-ben.A vágodi plébánia számadáskönyve szerint 480 forintot kapott érte,Tausz átvette a régi orgonát 10 forintért. 439.old. 22.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1828-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

TAUSZ ANTAL, orgonaépitő

Tausznak 1861-62-ben Vágod számára épitett orgonáját Josef Neubauer, Lécsújhelyi orgonaépitő ajánlatára elcserélték. 11 évig volt ez Neubauernél. 1948-ban megvette Tausz orgonáját Császárfalu/Kaiserdorf/ egyházközsége 7000 Schillingért, ma is ott van. 439.old. 23.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassága 437. old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ, asztalos és orgonaépitő család

Jobbágyiban 1806.febr.17-én Tausz János fia Imre és Titz Péter leánya Anna házasságot kötnek.-1813.febr. 17.-én Titz János fia és Raiger János és Tausz Mária leánya, Mária házasodnak. Ezen adatok is alátámasztják a két család közötti kapcsolatokat. 444.old. 15.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ család, asztalosok

Jobbágyi/Vasjobbágyi/ Vas megye nyugati részén község Idegen telepesek a községben. "Congregatus colonus"-ok. Ilyen volt a Tausz család is. Egy részük fazekas volt, már részük földműves, de voltek asztalosok is. Az asztalosok közül kerültek ki az orgonaépitők. 437.old

SZIGETI KILIÁN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkássága 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ család fazekasok

Jobbágyi/Vasjobbágyi/ Vas megye nyugati részén község. Idegen telepesek a községben"Congregatus colonus"-ok Ilyen volt a Tausz család is. Egy részük Fazekas volt más részük,földmüves,de voltak asztalosok is.Az asztalosok közül kerultek ki az orgonaépitők. 437.old

SZIGETI KILIAN: Tausz Antal/1826-1903/ nagyszentmihályi orgonaépitő élete és munkassaga 437.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 3.sz. Szombathely

TAUSZ, orgonaépitő

Ismeretes a Nagyszentmihályon/most Grosspetersdorf/lakó Tausz orgonakészitő állitott elő több orgonát a Dunántulon a XVIII.században. 420.old. 85.jegyz

TAKÁCS IMRE: A szombathelyi ferences rendi templom és rendház története/folyt/ 409.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf. 1966. 3.szám. Szombathely, 1966

érdeklődésével, de nagybecsü
gja szerény lapom törekvéseit.
ötelezne bennünket, ha törekvé-
tebb vázoltam és a mellékelt
ybecsü véleményét néhány sorban
arról, hogy mennyiben tartja
t és ha megengedi, sorait lapunk-

nélve ezt a számomra és az ügy ér-
gatást és közremüködést, előre is
iztositom Igazgató Urat.
zinte nagyrabecsülésem és mély

Magyar Nemzeti Muzeumi
s.ór

Tausz Alfréd

Tausz Alfréd okl. építészmérnök,
építőmester, XIV. Thököly-út 145.
296-639

Bptávb 1940 szept.

tett kezekkel, katonai egyenruhában,
esen tizenegy rendjellel és érdemke-

Graf Radetzky.

n H. Gerhart, neue Wieden Kettenbrücken-
n Wien.

102-902
02-3.

Tausz Alfréd

épitész

Sül. Budapest ~~1879~~ 1897.

oklevelet nyert 1921.

Névjegyzmüegyetem 20 l.

törvényes III. Sándor pápának. — *III. C.* (1455—58). A spanyol Borgia-családból származott. Mint pápa minden erejével a török veszedelem elhárításán fáradozott. Támogatta Hunyadi Jánost és Capistranói sz. Jánost a nándorfehérvári győzelem kivívásában, de a tervezett nagy kereszteshadjáratot létrehoznia nem sikerült.

Calles, *P. E.* 1925 óta Mexikó közt. elnöke; erőszakos eszközökkel hajtja végre a kath. egyház ellen alkotott törvényeket.

Callot (kalló), *Jacques* (1592—1635). Francia rézkarcoló. Ő az első francia művész, ki ezt a technikát, mint önálló műfajt művészi tökéletességre emelt.

Calomel, l. *Kalomel.*

Calpurnia, l. *Calpurnius Pisók.*

Calpurnius-ok. Római plebejusi nemzetség. Egyik ága a Pisóké. Nem a Pisókhoz tartoznak *L(ucius) C. Bestia,* Kr. e. 111-ben mint konzul Jugurtha ellen harcolt, de általa megvesztegettette magát. — *M(arcus) C. Bibulus* Kr. e. 59-ben Caesar konzultársa. Özvegye, Cato leánya, Porcia, később Brutus felesége.

Calpurnius Pisók. Római plebejusi család. Egy *C(aius) C. P.* Nero ellen összeesküvést sző, amelybe Seneca is bele van keverve. Felvágja ereit. — *Cn(aeus) C. Piso.* Germanicus özvegye őt és feleségét azzal vádolja, hogy férjét megmérgezték. Öngyilkossá lesz. — *L(ucius) C. P. Caesoninus.* Leánya, Calpurnia, Caesar felesége. — *L(ucius) C. P. Frugi* Kr. e. 149-ben néptribun. 133-ban konzul, egyike a legkiválóbb annalistáknak. — *L(ucius) C. P. Frugi Licinianus.* Galba

Cambridge (kembridzs). Híres angol város. Oxforddal együtt a legrégibb angol egyetemmel, melyet a XIII. sz.-ban alapítottak 59.000 l.

Cambronne (kambronn), *Pierre Jaque. Étienne gróf* (1770—1824). Francia tábornok. Tévesen neki tulajdonítják a szállóigévé vált, a gárda meghal, de magát meg nem adja !» kijelentést, amelyet a waterlooi csatában hangoztatott volna. Ő maga mindig tiltakozott ellene.

Camelot (fr. kamló), utcai árus, rikkancs.

Camembert (fr. kamámber). Pogácsa formájú zsíros lágy sajt. Főleg észak Franciaorsz.-ban készítik. A 26 C° mellett beoltott sajtanyagot különösebb kidolgozás nélkül formákba helyezik, 25 napig forgatják és szózák s 30 napig érlelik. 100 liter teljestejből 12—15 kg sajt készíthető. 3 és ½ kg-os darabokban kerül forgalomba.

Camenák. A gör. múzsáknak megfelelő latin istennők, kiknek ereje a dalban és a jóslásban van.

Cameo. Alakos díszű domborúan metszett kő, L. *Gemma.*

Camera obscura (sötét kamra). Elzárt tér, amelybe a fénysugarak csak egy szűk nyíláson (v. gyújtólencsék) át juthatnak és a nyílással szemben levő falra vetik az előtte álló tárgyak képét. L. *Fotografia.*

Camerarius, *Rudolf Jakab* (1665—1721). Német botanikus, a növények ivarosságáról szóló tan megalapítója.

Camerlengo. A Szentszék anyagi ügyeit intéző Apostoli Kamara (Camera Apostolica) kúriai hivatal bíborosfeje, akinek a pápai

Tausz A.

örös

l.

Csatkai sopromvmenel.

III. 193. l.

Franciaország IV. 165.

Taussig Árpád

Szegeden

1904 grafik.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Kápolna, rézkarc.

Taussig Árum

Aerverte a MMÉE szegedi osztályának ezüst érmét

Kivitelerte Fleksch Wándor.

MMÉE Közl.

1914. 290. l. (A Szegedi Osztály ezüst-érme.) Képekkel

Taussig Aranka

Szerepelt a pápai műkedvelés csoportos kiállításán.

PK. 1932. XII. 11.

NDK

Tauss Ferenc kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

Faust

festő XVIII. sz.

Budakalászi gör-
kel. szerb templom
ikonosztára.
(Ujvidékről került ide?)

Inul –

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Tausig Siegfried

aranyozó

l.

Közlezrkiáll

1387. l.

M.D.K.

Tausig Kalmán, bpesti építész és Roth Zsigmond kőrös terve 1000 K-ás második díjat nyert a breznóbányai városháza pályáratán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

febr. 26. sz. 14. old.

MEK

Tausig Kálmán és Roth Zsigmond,
bp.-i műépítészek

Breznóbánya szab.kir. város városházának építésére összesen 32 pályaterv érkezett be.

A II. - locо koronás díjat T.K. és R.Zs. nyertékel "Gyömbér" jeligéjü tervükkel.

Városház tervezése Breznóbányán.
Magyar Építőművészet. 1913. 2.sz. 14.oldal.

[illegible]
répes table

Pest
Eggenberger Ferdinand
1862

Tausig József

miaszlatos Bpest

1879. Székesfehérvári

orsz. kiáll.

aranyérem

MMÉ Ekönl

1879. 448. l

MDK

Tausig . építész

Magánép.eng. Épitő Ipar, 1912. aug. 25. 332.l.

zt. étterem belseje.

Pfaff Ferencz.

Tauses János

fazekas

Sopron

1550. dec. 5. polgáreskü

Házi

Tauschinszky József

ötvös 1781.

László

Mih. Pozs. 93.

Tauschinszky Józef

ötvös 1781-1784

lásd

Mik. Pass. 138

Tauschinszky József

Otvös 1781.

Laid

Mih. Pozs. 88

Tauschinszky József, pozsonyi ötvös V. 93

Tausinszky József, poxsonyi čtvár V. 92.

Tauschinsky József. pozsonyi ötvös

V. 138.

Tausinszky József

ötvös 1781

láid

Mih. Pozs. 92.

Tauschinszky József, pozsonyi ötvös V. 88.

Tauscher (Taucher) János Mihály Pest. Ar.

Szül.: Németújvár (Vas megye). 1769. V. 21-től inas Dallinger Györgynél 4 évig. 1786 körül készítette el remekét és mesterjogot kapott. 1785. december 19-től pesti polgár. Aranyműves és díszmű-készítőként működött. *Inasa:* 1794. I. 3. Bachel Mihály 5 évre. 1804-ben már nem élt. Felesége eladja aranyműves és ékszerész mesterjogát Schwarz György ötvösmesternek.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1793—1800.; BFL Pl. Test.-Inv. a. m. No 279., 663.; Illyefalvy—Pallós; Dombi; A. B.: 6., 17. p.

Pest-Buda 1977

TAUSCH Lőrinc építész

M.D.M.

A XVIII. sz. végén működő mester

Radocz Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 183.

Tausch Ferdinand

läsd

Mur. és kőjt. ép.

1913. 238

Tausch, Ferdinand

Tausch, Ferdinand, beszterczebányai
ötvöslegény VII. 238.

Muz. es Kvt. E.

TAUSCH, Christoph Festö

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
10. p. - 31, 152. Zap

Dacsó Anna legidősebb

tott hivatásaként 1755-

12.

Ausztriának Poroszor-

s háborújában császári

arcolt azokban a hadmű-

t hajtottak végre Pome-

k, hogy megakadályozzák

gély átvételét. Katonai

A császári huszárezred

78-ban főstrázsamester,

generális campi vigili-

TAUSCH, Christoph Ferdinand

1716 Eger

M.Ént. 1983/3-4. 197

Christoph Tausch

A selmecbányai templom elkobzási munkáiért 300 forintot kért.

Voit Pál: A török Magyarország, Budapest, 1970. 152 l

301

Christoph Tausch

A selmecbányai jezsuita templom főoltárképét a trencseni munka befejezésével vállalta. A melléköltárok kőművesmunkáit ő tervezte.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

7

Christoph Tausch

rendezte be az 1713-ban kötött meg-
állapodás szerint a sel mecbányai je-
zsuita templomot.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

30 l

Christoph Tausch

kőfaragómühelyét az 1712-től épített Szent Miklós templom dekorációs munkálatokban.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

301

5

Christoph Tausch

1716-18 között az egri jezsuita templom dekorációját kézitője és egyben a templom építője. 1716-17-ben „diadalkaput épített vagy tervezett Egerben.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

Christoph Tausch

A hajó közepső járomszakaszában „quadraturát", a szentély fölé Szent Ignác apoteózisát, az ellenkező boltszakaszba Xavéri Szent Ferenc prédikációját festi.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

Christoph Tausch

Az vakolatot leverve, új márványstukkó boritással díszíti a templom belső falát. Új oltárokat is állít, a főoltár alapjait 1712-ben tesszi le.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

Christof Tausch

A ügynevezett „Maler-Architekt" megtestesítője. Az 1708-ban készült trencséni jezsuita templom belső részét újratervezi.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

30 l

Christoph Tausch

jezsuita építész 1711-től - 1716-ig talán 1719-ig Magyarországon dolgozott; a trencséni jezsuita templom dekorálását 1712-ben végezte el.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 1521

301

Tausch. Christoph

selmecbányai működését említi.

Mojzer, Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Művtört.Ért. 1972.1.sz.90-92.l.

Tavarnoki Forgách

utóbb Stummer-Eastely

Richter Aurél a helyszinen rajzolta le-
kepr.

Bártfai Szabó László

A Hunt Paznan nem-
zetségbeli Forgách csa-
lád története
Esztergom 1910
445. l.
és tárgyuntató

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Tavarnoki Forgách

kastély

kepe repr. - barok klasszi-ciáli

Richter Aurél rajza utáni

Bártfai Szabó László

A Hunt - Poznan
neuvzetségbeli Forgach
család Forteuete -
Esztergom, 1910. 445. l.

Egy emeletes nagy-
szabási épület

BUDAPEST

III.

Marg. domokos apác. zárda

— rs: Képek a Margitszigetről. VV 1880, 578 l.

Tavarnoki kastély

Cserna Károly rajza

Repr.

OMT. 283. l.

torinus poebovioi püspök apocalypsis-
állitotta a Diocletianus-féle üldözés
Ezek kritikai vizsgálata után Dufoure
eredményre jutott, hogy Irenaeus, Polli
jukban a 4. század végén Pannoniában i
Roma környékén. Megtekintette az ostia
országban tanulmányutat tett Firenze, Bo
városaiban. Római tartózkodása alatt je
pannoniai őskereszténységben" cimü dol
István emlékkönyv számára megirta a pa
végéig.

Tavarna.

Kastelj

Epült 1832

Rados Jenő dr.

Magas Kastélyok

12 l.

Érsekkert
Klapka György u.
Stadion u.
Hadnagy u.

Ny-i kapu.....
hrsz: 6642/4
barokk
1794

Az Érsekkert Stadion-utcai b
kerítésfalban álló, tagolt pill
kapu. A pilléreket párkányos
turbánforma gömbdíszek kor
kovácsoltvas kapu kétszárny
gyalogkapuval a lábazati me
oromzaton vastüskékkel.
Felújítva 1996 (?).

Kőhíd .....
hrsz: 6642/4
barokk
1772-73

Eredetileg a patak malom árk
érsekkert mesterséges tava h
terület fölött álló, egynyílású
áthidalású, a hídfőkön kiszé

TAVALLA, Franz nohai

Tompa, Szt. Anna templom. főoltár

1892

Tusnad. 1997 129. és ill

M. D. K.

TAUZINGER Mátyás festő

1787 Buda karmelita t. szinhóz-
zá alakításánál dolgozik

Garas XVIII. 17. 256. l.

t jegyzőkönyvet a végleszámolás kap-

tes Bizottság engedélyét, hogy a be-

re felhasználhassam.

.K. és 20 fill.-ről mellékelve van

912 julius hó 6-án.

Teljes tisztelettel

Jelmeerfánod

müépitész.

Koldampf. S. utóvai fedezetlen jelentésem szerint 1226 K-81. 221 K. 81 f. kintalásával. tisit lehetővé tenni-mél.

Tisztelettel

Jelmeer

Tanzer

hires pesti hegedü-
készítőmester

Lásd
z
Barány Dezső
életrajzában
Ladányi I.
179. l.

• Tautner Ilona, Karád
Kisteritő, népi textilia
" "

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
18-19 l.

MDK

Tantner Ilona, hímző

A népművészet mestere címet kapta

— : Népművészek kitüntetése 8.1.

NÉPSZABADSÁG, 1963. aug. 18.

mdk

Tautner Ilona hivzö Karád

A Népmüvészet mestere.

/. 178 Kitüntetett népmüvelö
Népmüvelés, 1963, 9. sz 2. l

Tautner Ilona, Limzőnő MOSK

A népművészet mestere lett.

—: A „Népművészet mestere" lett

2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. aug. 17.

mdk

Tautner Ilona Linvző, népi iparművész
Karád

számos kitüntetésben részesült. Pályadíjat nyert 1959, 1960-ban. Tervező, oktató.

V. M.-D. S.-R. E.-M. Gy. A Népművészet Mesterei 1963.

Népművelés 1963 10. sz

34. l.

Tautner Ilona hímző M.D.K.

A Népművészet Mestere címet kapta

Népművészek kitüntetése

Magyar Nemzet 1963. augusztus 18. 4.l.

mdk

Fantner Ilona hunzö

karádi teritője a kiállitáson
dohánybarna hunzés

M. Varga M. A Népművészek Mestereinek
kiállitásán

Népművelés 1963. 11. sz. 35

Tauter Ilona
népművész

M.D.K.

Hímzését állította ki a
tárlaton.

(Gyurkó): A népművészet mestereinek kiállítása
Élet és Tudatom, 1964 szept. 19 – 8 lap.

TAUTENHAYN, vésnök

Az 1891-es temesvári kiállitás érme:-E.Ferenc József portré j.körben:FERENC JÓZSEF AUSZTRIAI CSÁSZÁR ÉS MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA,vállnál:TAUTENHAYN.-H./ Babérkoszorú,katrusban:AZ IPAR TERÉN SZERZETT ÉRDEM ELISMERÉSÉÜL,felette:ÁLLAMI JUTALOM,lent:TEMESVÁR/1891. KB.-Előlap Tautenhayn,Hátlap Gerl körmöci II.és Mayer Elek I.vésnök munkája.-Átm.47 mm.súly.66.6 gr.-50.drb ezüst,70 bronz,ennek átm.63.mm. 189.old. 25.jegyz47. kép. Fekete repr.

G.HÉRY VERA: Az 1891-es temesvári kiállitás és érmei 179.old

FOLIA HISTORICA, a. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

TAUTENHAYN, vésnök

Az 1891-es temesvári kiállitás érmei-E/.Ferenc József portré j.körben:FERENC JÓZSEF AUSZTRIAI CSÁSZÁR ÉS MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYA,vállnál:TAUTENHAYN.H/.Babérkoszorú kartusban:AZ IPAR TERÉN SZERZETT/ÉRDEM ELISMERÉSÉÜL,felette:ÁLLAMI JUTALOM,lent:TEMESVÁR/1891.KB.-Előlap Tautenhayn,Hátlap:Gerl körmöci II.és Mayer Elek I.vésnök.mu munkája.-Átm.47 mm.súly.66.6 gr.-50 drb.ezüst,70 bronz. ennek átm.63 mm.-189.old.25.jegyz.47.kép.

G.HÁRY VERA: Az 1891-es temesvári kiállitás és érmei 179.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1975

Tavassy Lajosné, kertterverő.

Videoton Oktatási Központ, Székesfehérvár. Építész: Reinhold Péter (Ybertov).

Kertterverő: Tavassy Lajosné.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 15–old.

TAUTENHAYN, vésnök

Porosz királyi "Ferenc császár" 2. gránátos ezred emlékér
meit I. Ferenc József 1899-ben alapitotta. Három fajta ér
érem: arany, ezüst és bronz.- Véste: Tautenhayn.-
Mindkét oldal fényképe.- Fekete repr. 28.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi
emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József Császár" 13.gyalogezred
emlékérmeit 1901-ben alapitották. Arany,ezüst és bron
Fekete repr. Tautenhayn müve. 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi
emlékérmei 28.old

AZ ÉREM. XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Poroaz király-i "Ferenc császár" 2.gránátos ezred emlék
érmeit I.Ferenc József 1899-ben alapitotta.Három fajta
arany,ezüst és bronz.-Tautenhayn véste.--Előlap:I.feren
József jobbra forduló mellképe az ezred egyenruhájában
Felirat:FRANZ JOSEPH I.KAIS.V.OESTERR.KG.V.BOEH.ETC.U.A
AP.KG.V.UNG. 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi
emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Porosz királyi "Ferenc császár" 2.gránátos ezred emlék érmeit I.Ferenc József 1899-ben alapitotta.Három fajta arany.ezüst és bronz..-Tautenhayn véste.--Hátlap:Felül nyitott koszorúban nyolcsoros felirat:"DEM /KGL.PREUSS ISCHEN/KAISER FRANZ/GERDE-GRENADIER-/REGIMENT Nr.2. /VON SENEM CHEF/ 1849-1899.". 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József császár" 13.gyalogezred emlékérmeit 1901-ben alapitották.Ezüst érmet kaptak a tisztek,a bronz érmet a tobábbszolgáló altisztek.Feltehetően 70 ezüst és 30 bronz került kiadásra.
1.-ARANY ZÁSZLÓÉREM.-Ø 92 mm.Súly:700 gr.Anyag:arany. kiadva: 3 darab. Tautenhayn munkája. 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József császár" 13.gyalogezred emlékérmeit 1901-ben alapitották.Ezüst érmet kaptak a tisztek,a bronz érmet a továbbszolgáló altisztek.Feltehetően 70 ezüst és 30 bronz került kiadásra.
2.-EZÜST JUBILEUMI ÉREM.-Ø 34 mm.Súly:23 gr.Anyag: ezüst. Tautenhayn munkája. 29.old

TALAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM. XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József császár" 13.gyalogezred emlékérmeit 1901-ben alpaitották.Ezüst érmet kaptak a tisztek,a bronz érmet a továbbszolgáló altisztek.Feltehetően 70 ezüst és 30 bronz került kiadásra.
3.-BRONZ JUBILEUMI ÉREM. Ø 34 mm.Anyag:bronz.Tautenhayn munkája. 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM. XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAIN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József császár" 13.gyalogezred emlékérmeit 1901-ben alapitották.Arany,ezüst és bronz. Hátlap:felül nyitott koszorúban hét soros felirat: "DEM /KGL.BAYERISCHEN/13./INFANTERIE-REGIMENT/VON /SEINEM INHABER/ 1851-1901.". Tautenhayin müve. 29.old

TÁLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Bajor királyi "Ferenc József"császár" 13.gyalogezred emlélérmeit 1901-ben alapitották.Arany,ezüst,bronz. Előlap: I.Ferenc József jobbra forduló mellképe az ezred egyenruhájában.Felirat:"FRANZ JOSEPH I.KAIS.V.OESTE TER.KG.V.BOEH.ETC.U.Ap.KG.UND.".-Tautenheim müve. 29.old

TÓLAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám, Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Porosz királyi"Ferenc császár"2.gránátos ezred emlékér
meit I.Ferenc József 1899-ben alapitotta. Háromfajta érme
met adományozott:
3.-BRONZ JUBILEUMI ÉREM.-0 mm./ 34 mm. Súly: 23 gr. Anyag:
bronz.Kiadva:23.drb.Kis élperemü füle van,hordgyürü
vel.Szalagja 27 mm.széles,fekete,két 55 mm.széles
aranysárga csikkal.-Tautenhayn véste. 28.old

TALAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi
emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám. Bp

TAUTENHAYN, vésnök

Porosz királyi"Ferenc császár"2.gránátos ezred emlékér
meit I.Ferenc József 1899-ben alapitotta.Három fajta ér
met adományozott:

1.-KRANVAZÁSZLÓÉREM.Ø 92 mm.Súly.700 gr.Anyag:arany.

1. Arany zászlóérem:

4.drb. Véste:Tautenhayn.118.mm széles,fekete,két 29
mm-es aranysárga csikos szalaggal. 28.old

TALAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi
emlékérmei 28.old

AZ ÉRME. XXVII.évf. 1971. 2.szám. Bp

TAUTENHAYN, vésnök

Porosz királyi"Ferenc császár"2.gránátos ezred emlékérmeit I.Ferenc József 1899-ben alapitotta.Háromfajta érmet adományozott:

2.-EZÜST JUBILEUMI ÉREM.-Ø 34 mm.Súly:23 gr.Anyag:ezüst Kiadva:88 darab.-Szalagja 27 mm.széles,fekete,két 55 mm.széles aranysárga csikkal.-Véste:Tautenhayn. 28.old

TALAS GÉZA: Ferenc József ezredtulajdonos jubileumi emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVII.évf. 1971. 2.szám. Bp

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
B./ MAGÁN ÉRMEK
24.-1892.- I.Ferenc József koronázási jubileumi érme.
22 mm. ezüst 5 gr.
Tautemhayn József tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsben. ~~Gizmix~~ és Mayer Elek körmöci m.kir.pénzverdei vésnök. 61.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1857-1958.
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

A/ ÁLLAMI ÉRMEK

8. 1896. f/ "Orvosi karának 1896" 39 mm. 28 gr.

A képoldalt Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsből, a hátlapot Reisner József m.kir.körmöci pénzverdei vésnök véste. 59.old.·

IV./Ő cs.és apostoli kir.Fenségének adományából.
A kolozsvári Ferenc-József tud.egyetem

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremvéső

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872.év óta kivert emlékérmekről.
A/Állami érmek.
I/A m.kir.földmivelés ipar és kereskedelemügyi Ministerium számára.

1. 1872 "Jeles dohánytermelés Átm.39 arany 28 gr.
1876 jutalmául." Átm.47 ezüst 66.6 gr.
1891 Átm.63 réz 115 gr.

Véste: Tautenhayn József tanár és cs.kir.kamarai medaileur Bécsben. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872.év óta kivert emlékérmekről.
A/ Állami érmek.
I/. A m.kir.földmivelés ipar és kereskedelemügyi Ministerium számára.

3. 1891-től folytatólag.	"A mezőgazdaság terén szerzett érdem elismerésével."	39 mm.	arany 28 gr.
		47 "	ezüst 66.6 gr
		63 "	réz 115 gr.

Véste: Tautenhayn József tanár cs.kir.kamarai medailleur Bécsben 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

MATHIAS BÜECHLER, éremvéső/MATHES PICHLER/

. 1649

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremvésző

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872.év óta kivert emlékérmekről.

A/ Állami érmek.

I/. A m.kir.földmivelés ipar és kereskedelemügyi Ministerium számára.

2.-1871-től folytató- lag.	"A földmivelési ipar terén szerzett érdem elismeréséül."	39 arany 28 gr. 47 ezüst 66.6 gr. 63 réz 115 gr.	Nem

Véste: Tautenhayn József tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsben. 59.lld.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

1871,73,75-ben.-A segesvári iparegyesület számára. Ezen érem volt az első, mely et magánosok számára vertek Körmöcön. A verőtőket a segesvári ipartestület szállitotta nekik és vissza is küldték. Ez az érem a Nemz. Muz.-ban nincs meg. Átmérője és verete ma már meghatározhatatlan. Tautenhayn véste.
Ezüst 12.5 gr. 60.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf, 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
A/; ÁLLAMI ÉRMEK
V./Az 1885 és 1886.évi országos kiállitás számára:
1. 1885. 1885.évi orsz ált kiállitási nagy érem

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

A/ ÁLLAMI ÉRMEK

8, 1896. A kolozsvári Ferenc-József tud.egyetem d/"Jog és államtud. 39 mm.arany 28 gr. karának 1896"

A képoldalt Tautenhayn tanár cs.kir.kamarai medailleur Bécsből, a hátlapot Reisner József m.kir.körmöci pénzverdei vésnök véste. 59.old.

IV./Ő cs.és kir apostoli Fenségének adományából.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 38.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1959

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

A/ ÁLLAMI ÉRMEK

8. 1896. A kolozsvári Ferenc-József tud egyetem c/"Mathematikai és termé- 39 mm.arany 28 gr.
szettud.karának 1896"

A képoldalt Tautenhayn tanár cs.kir.kamarai medailleur Bécsből, a hátlapot Reisner József m.kir.körmöci pénzverdei vésnök véste. 59.old.

IV;/Ő cs. és apostoli kir.Felségének adományából

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF,éremmüvész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
A/. Állami érmek.
II/.A m.kir.kereskedelemügyi Ministerium számára.
6. 1891. Temesvári kiállitási 47 mm.ezüst 66.6 gr.
érem 1891-ről. 63 " réz 115 gr.
A képlapot Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsből;a hátlapot Gerl Károly és Mayer Alex körmöci m.kir.vésnökök vésték. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,Bpest.LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó,Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872.év óta kivert emlékérmekről.
A/ Állami érmek.
I/. A magy.kir.földmivelés ipar és kereskedelemügyi Ministerium számára.
4. 1888. "Pécsi kiállitási érem 1888-ról" 47 mm.eziist 66.6 gr. 63 mm.réz 115 gr.
A képlapot Tautenhayn, a hátlapot Gerl Károly és Mayer Alex körmöci m.kir.vésnökök vésték. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, Xxxxx. LVI-LVII.évf. 1957-1958 Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremmiivész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
A/ ÁLLAMI ÉRMEK
IV./Ő cs.és apostoli kir.Feségének adományából:
8. 1896. A kolozsvári Ferenc-József tud.egyetem
Gl. "Rectorának 1896" 39 mm.arany 28 gr.
A képoldalt Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai modeilleur Bécsből, a hátlapot Reisner József m.kir.körmöci pénzverdei vésnök véste. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, Bpest. LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó, Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF,éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872.év óta kivert emlékérmekről.
A/ Állami érmek.
II/.A m.kir.kereskedelemügyi Ministerium számára.
5. 1890."Aradi kiállitási érem 189o-ről". 47 mm.ezüst 66.6 gr. 63 " réz 115 gr.
A képlapot Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsből;a hátlapot Gerl Károly és Mayer Alex körmöci m. kir.vésnökok vésték. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 56.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958
Akad.Kiadó,Bpest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.

A/; ÁLLAMI ÉRMEK

IV.Ő cs.és apostoli kir.Felségének adományából:
1898.Ötvenéves jubileumiérem 34 mm.bronz 20.5 gr. karikával és füllel.
Véste Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai medailleur Bécsből. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbánya 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958 Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

TAUTENHAYN JÓZSEF,éremmüvész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről.
B./ MAGÁN ÉRMEK
4. 1878.-A sélmeci II.-ik József altárna érme.
29 mm.ezüst 12 gr.
29 mm.réz 11 gr.
Vésték Tautenhayn József tanár cs.kir.kamarai medailleur Bécsben ésMayer Elek körmöci m.kir.vésnök.
60.old.

HUSZAR LAJOS: Körmöcbanyan 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII,évf. 1957-1958.
Akad.Kiadó,Epest. 1958

TAUTENHAYN JÓZSEF, éremművész

Kimutatás a körmöci m.kir.pénzverőben 1872 óta kivert emlékérmekről:
A/.Állami Érmek
IV.Ő cs.és kxx apostoli kir.Felségének adományából:
8. 1896. A Kolozsvári Ferenc József tud.Egyetem
a/"Bölcsészet és nyelv xx 39 mm.arany 28 gr.
és tört.tud.karának 1896"
A kxx képoldalt Tautenhayn tanár és cs.kir.kamarai Medailleur Bécsben,a hátoldalt Reisner József m.kir. körmöci pénzverdei vésnök véste. 59.old.

HUSZÁR LAJOS: Körmöcbányán 1872-1899 években vert emlékérmek mesterei 58.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

---

628. Hádiérem 1873. dec. 2.- I.F.J. babérkoszorús fej. Körben: FRANZ JOSEPH I. KAISER V. ÖSTERREICH KÖNIG V. BÖHMEN ETC. APOST KÖNIG V. UNGARN. A csillag kicsi.-H/. Babér balra, cser jobbra. Mazőben 3 sorban: 2. /DECEMBER/1873. Szép veret. Szalag sárga, fekete sávokkal. 37 mm. Vast. 3 mm. Arany, peremén fémjel. Előlap: Joseph Tautenhayn; Hátlap Joseph Pfeiffer. 161. old. Fekete repr. 159. old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIV. folyt. 155. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyájtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30. old.

JOSEPH TAUTENHEYN, vésnök

1867. Művészetért, Tudományért.-

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

606.-607.-1867.-Művészetért, Tudományért. Kis arany-érem, Nagy ezüst.-B/.I.F.J. jobbra babérkoszorús képe. A vésnök, Körben: "FRANCISCUS JOSEPHUS.I.D.G.AUSTRIAE .IMPERATOR.Et.HUNGARIAE.REX.APOST". H/. j.babér, b.tölgyá ág.Csász.korona."VIRIBUS UNITIS".-Kis arany:37 mm. 12 dukát.-Nagy ezüst: 45 mm. 62 gr. 155.old.Lásd: 605 képet,1.tábla,157.old.

BÁNKI VAJK EMLI: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIV.folyt. 155.lld.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30.sz. Bp.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

---

628. Hadiérem 1873. dec. 2r-I.F.J.j. babérkoszorús fej. Körben: FRANZ JOSEPH I. KAISER V. OESTERREICH KÖNIG. V. BÖHMEN ETC. APOST KÖNIG V. Ungarn. A csillag kicsi. Három sorban 2./DECEMBER/1873. Szép veret. Az a hátlapon. Babér ésccser ág. Szalag sárga, feket sávokkal. 37. mm. Vast. 3 mm. Arany. peremén fémjel. 161. old. Előlap: Tautenhayn; hátlap: J. Pfeiffer.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIV. folyt. 155. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30. old.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

A Hadiérmet I.F.J. trónralépésének 25.évfordulójára ala
pitotta, azok részére, akik ez idő alatt a hadjáratokban
részt vettek. Az előlapot Tautenhayn fővésnök, a bécsi pé
pénzverde igazgatója tervezte, a hátlapot Joseph Pfeiffe
fer véste acélba. 1901.ig.kb.700.000 darab készült. Más
műhelyekben is csinálták, ezért sok változat. 160.old.

BÁNKI VAJK EMLI: Rendjelek, kitüntetések a magyar tör-
ténelemben XIV.folyt. 165.lld.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30.sz. Bp.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

605.-1867. Művészetért, Tudományért.-Nagy arany. E/.I.F. J.jobb. babérkoszorús képe. A vésnök neve. Körben: FRANXx CISCUS JOSEPHUS. I. D. G. AUSTRIAE. IMPERATOR. ET. HUNGARIAE REX. APOST. "H/. j. babér, b. tölgyág. Csász. korona. "VIRIBUS UNITIS". 45 mm. 24 dukát. 155. old. Fekete repr. l. tábla, 157. old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitütetések a magyar történelemben XIV. folyt. 155. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30. sz. Bp.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

Fővésnök, a bécsi pénzverd igazgatója. Művészetért, tud
ományért címmel 1867. ápr. 14-én I.F.J. a régit két fokoz
zatra változtatta. Arany és ezüst. Tautenhayn több verő
tövet készitett, de az előlapon a régi szöveg. 63-62-47
38-32 mm. nagyságban. 1887-től csak ezüst, bronz és ón.
155. old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar tör-
ténelemben XIV. folyt. 155. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30. sz. Bp.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

605.-1867.Művészetért,Tudományért,Nagy arany.E/.I.F.J. jobbra babérkoszorús képe.A vésnök neve.Körben:"FRANCISCUS JOSEPHUS.I.D.G.AUSTRIAE.IMPERATOR.ET.HUNGARIAE REX.APOST".H/.J.babér,b,tölgyág.Csász.korona."VIRIBUS UNITIS. 45 mm.24 dukát. 155.oldKép.1.tábla.157.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben XIV.folyt. 155.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30.sz. Bp.

JOSEPH TAUTENHAYN, vésnök

608.--1867. Müvészetért, Tudományért.-Kis Eüst.E/.I.F.J. jobbra babérkoszorús képe. A vésnök. Magyar körirat: "FERENC JÓZSEF I.K. AUSZTRIAI CSÁSZÁR ÉS MAGYARORSZÁG APOSTOLI KIRÁLYAä"H/.j.babár, b.Tölgyfaág. Csász korona, "VIRIBUS UNITIS",.45 mm. 62.gr. 155.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitütetések a magyar történelemben XIV.folyt. 155.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 29-30.sz. Bp.

ID.J.TAUTENHAYN, vésnök

I.F.J.1898-ban emlékérmet adott a nevét viselő ezredek nek.Az 1848-óta nevét viselő kęxholmi orosz testőrezred hármat kapott.-L./.Arany zászlóérem,Ø 92 mm.Súly:700 gr Arany.-2./.Ezüst jub-érem.Ø 34 mm.Súly: 25 gr.ezüst. 3./.Bronz jub-érem.Ø 34 mm.Bronz. -E./.I.F.J.mellképe j. orosz ezred egyenruhájában.Felirat.-H./.Balról babérjobbról tölgyág.orosz felirat.Minghárom id.J.Tautenhayn müve.22.old.Fekete repr.

TÁLAS GÉZA: Egy ritka ezredtulajdonosi emlékéremről 22
22.old.
AZ ÉREM,Az Éremgyüjtők Egyesületének hiv.lapja,1970.
óóóóóóóóó 53-54.szám. Bp.

J.TAUTENHAYN, vésnök

---á--

I.F.J.50 éves jubileuma alkalmából ,1898-ban emlékérmet adott a nevét viselő ezredek tisztjeinek.Az 1848-óta "Ausztria császára"nevét viselő kexholmi orosz testőrzred három fajta azonos ~~évvvv~~ veretü érmet kapott.

1./.-Arany zászlóérem,Ø 92 mm.Súly:700 gr.Anyag:arany.
2./.-Ezüst jubileumi érem.Ø 34 mm.Súly:25 gr. Anyag:ezüst
3./.-Bronz jub-érem.Ø 34 mm.~~Súlyx~~ Anyag:bronz.

E./.-I.F.J.mellképe j.az orosz ezred egyenruhájában.Felirat.-H./.-Balról babér.jobbról tölgyág.Fenn orosz felirat. Id.J.Tautenhayn müve mindhárom érem. 22.old.

TÁLAS GÉZA: Egy ritka ezredtulajdonosi emlékéremről 22
22.old.
AZ ÉREM,Az Éremgyüjtők Egyesületének niv.lapja,1970.
óóóóóóóóó 53-54.szám. Bp.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Tautenhayn D.

éremvéső

lásd

Numizmat. közl.

1911. 17. 1

_____ *mühely.*

főnökség!

_____ hó ____ n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ szamu _____

n.

vi _____ hó _____

_____

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Tautenhayn Josef

Läsd

Gohl Bujabl. 91 l

.....*műhely.*

yfőnökség!

v.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

am.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Tautenhayn J

éremvérő

lásd

Numizmat. Közl

1909. 88. l.

89. l.

MDK

Josef Tautenhayn

Erzsébet királyné érme, 1867

Csányi K: Bpesti gyűjtők és művészek érem és plakett kiáll. az Iparműv. Muz.-ban. 1924, 116-117 l.

Kormányszítés.

iványi Gyula urnak

zeti muzeum titkára

B u d a p e s t

I.Horthy Miklós ut 104.

IV.emelet.

Täutenhayn József

emlékeren Rudolf
és Stefánia csků-
vöjére 1881

XXIV. aukc.

Postatakarékp.

1924. máj

MDK

Tautenhayn Josef

éremmüvész

1892. Koronázás jubileumára jeton.
Előlap /uralkodó alakja/.

236.o. 22. sz.

HUSZÁR LAJOS: Mayer Elek éremvésző müvei.
Müv.Ért. 1960. IX.évf. 3.s[illegible]

Tautenhayn Josef MDK

éremművész

1888. Pécsi Kiállitás.
érem előlapja az ő müve.
236.o. 17. sz.

1891. Temesvár .állami jutal mérem ipari érdemekér előlapja. /uralkod- mellképe/
236.o. 21. sz.

HUSZÁR LAJOS: Mayer Elek éremvésző művei.
Müv.Ért. 1960. IX.évf. 3.sz. 231-236.o.o.

Tautenhayn Josef

éremvésző MDK

A kolozsvári Tudományegyetem érme, melyet Procopius Béla Mayernek tulajdonit /Huszár-Procopius: Die Medaillen- undPlakettenkunst in Ungarn Bp. 1932. HP %%%% 3559.sz/ a körmöcbányai kimutatás szerint Josef Tautenhayn és Reisner József közös müve.

235.o.

HUSZÁR LAJOS: Mayer Elek éremvésző művei.
Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 231.-236.o.

MDK

Tautenhayn Josef
bécsi éremmüvész

A XIX. sz. második felében néhány alkalmi müve készült Körmöcön.

231.o.

HUSZÁR LAJOS: Mayer Elek éremvésző müvei.
Müv.Ért. 1960.Ix. évf. 3. sz. 231-236.o.

MDK

Tautenhayn, Josef, szobrász.

1033. I. Ferenc József emlékérme. 1898.
Ezüst. 38 gr.

Árverési Csarnok aukció katalógusa /3. sz./
1933 okt. 44.l.

BUDAPEST
1183

Tautenhayn

becsi érenvető

l.

Lyka közöns.

83. l.

TAUTENHAYN, vésnök

778.-I.F.J. Előlap: Vésnök: Tautenhayn. Hátlapján: zászlókon címerpajzs. Jelzés: "I.BERNSEE.F." Méret: 42 mm. Súly: 34 gr. Ezüst lemezelt: peremjelzés/Bronz/. 412.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a' magyar történelemben XIX. folyt. 408.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

783.-I.F.J.Bronz Vitézségi Érem.-Előlap, hátlap a Tautenhayn-féle 1865.évi verőtővel készült, ezért méretei ben is azonos a II.oszt.ezüst vitézségi éremmel. Szalag szintén a régi vitézségi. 414.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

A bronz vitézségi érmek, amenniben jelzettek, csak Tautenhayn nevével vannak ellátva, mert a II. osztályu ezüst vizézségi érem veretőivel készültek. 411. old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX. folyt. 408. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXIII. 1967. 39-40. sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

773.-I.F.J.Vitézségi Arany.-Réz tüzaranyozva.Vésnök: Tautenhayn.H/.A zászlókon osztrák kétfejü sas szárnyai. 412.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Ferenc József képe a vitézségi érmeken ötven év alatt semmit sem változott. Középkorú, szakállas arc, A körirat a vésnök Leisek és Tautenhayn, a hátlap azonosak. 411.old

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX. folyt. 408. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XXIII. 1967. 39-40. sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

Másodosztályú ezüst Vitézségi Érem ~~ezüst~~csak Tautenhayn jelzéssel és a hátlap zászlai a sasszárnyakkal vannak. 412.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

784-785.-I.F.J.Bronz Vitézségi Érem.-Előlap, Maxkap Tautenhayn verőtő változata. A körirat csak két harmad kört tesz ki. A vésnökjel nagyobb. Hátlapon zászlók új címerrel. 1. bronzból, 2 rézből készült. 414.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek, kitüntetések a magyar történelemben XIX. folyt. 408.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ------- XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TAUTENHAYN, vésnök

777.-I.F.J.Vitézségi Érem.I.osztály.Előlap:Vésnök: Tautenhayn,Hátlapon:zászlókon címerpajzs.Jelzés: "I.BERNSEE.F"Méret:42 mm.súly:34 gr.Peremjelzés: "map 987". 412.old.

BANKI VAJK EMIL: Rendjelek,kitüntetések a magyar történelemben XIX.folyt. 408.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

J.TAUTENHAIN,vésnök

567.-1864-70.Későbbi veret.Lóápolási kitüntető érem. I.F.J.babérkoszorús képe jobbra.Körben:FRANC JOS.I.D.G. AUSTRIAE IMPERATOR HUNGARIAE REX".Vésnök:J.TAUTENHAIN. H/.babérág.Szöveg:STAATSPREIS/FÜR/PFERDEZUCHT/".40 mm. 20 gr. 44.old.Fekete repr.2.tábla.41.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek,kitüntetések. XI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből. ------ XIX. 1963. 24.sz. Bp.

J.TAUTENHAIN,vésnök

567.-1864-70,Lóápolási kitüntető érem.I.F.J.jobbra néző babérkoszorús képe.Körben:FRANC.JOS.I.D.G.AUSTRIAE IMPERATOR HUNGARIAE REX".Vésnök:J.TAUTENHAIN.H/babérág Szöveg:STAATSPREIS/FÜR/PFERDEZUCHT/40 mm.20 gr.44.old. Kép.2.tábla. 41.old.

BÁNKI VAJK EMIL: Magyar vonatkozasu rendjelek,kitüntetések. XI.folyt. 37.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIX. 1963. 24.sz. bp.

TAUTENHAIN, vésnök

544.-Vitézségi.Arany.Idősebb arc jobbra.Bajusz,szakáll összeér.Körben:FRANZ JOSEPH I.V.G.KAISER V.OESTERREICH Vésnök:TAUTENHAIN.H/.Babérkoszorúban 6 zászló.DER TAPFER KEIT".Szalag megközeliti a későbbi háromszöget. 40 mm.27 gr. 43.old.

BÁNKI XXXX VAJK EMIL: Magyar vonatkozásu rendjelek kitüntetések.XI.folyt. 37.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.xIX.évf. 1963.24.szám. Bp.

MDK

Taut Brunó

A Műgyüjtő. 1929. 222.l.

MDK

Tauszky Mária

Francia-magyar kiáll. 1947.ápr.-máj.

MDK

Tauszky Katalin, textilmüv.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

MDK

Tauszig Miklós építész

a Magasépitési Tud. Egyesület tagja, dicséretben részesült, mert munkáját a vállalt időre teljesitett

Simor D: Egyesületi hirek. Építés-Építészet, 1949. 3.sz. 68.l.

MDK

Tauszig Miklós, sz.1894. okl. építészm.

MMÉE Közl. 1927. dec. 4. 3o4. l.
Hirdetés tagfelvételről.

MIK

Tauszig Miklós

építészmérnök

MIÉK Közl. 1928. jan. 8. 12. 1.

A Kamara uj tagjai

Ügyvédi rend fejlődését bemutató múzeum

III. 57.

Tauszig Margit

1910. dec. Eiält. Nemzeti halon

Lolly, olaszt. 200.–

Tanszig Lajos

ezüstmíves

Bp. VII Nyár u. 8.

Nemesfévk 1941

199. l.

Tausig Hugó

Nagyfiszó

1842-1916

Ujó Mts L.

886. l.

Sümeg VI. 176.

Tauszig Hugo

+ 1916.

l.

Můvěnek

1916. 73 l.

74 l.

Kávédaráló IX. 87.

Tauszig Hugó

nem müvész! nem Ell!

Müvészet 1916. 73. l. - 74. l.

Bihari Sándor
sajnosgalója

10648.

edaillonban, vértje felett lehajtott
irata a kereten:

ST. CONSIL. BELL. TRIBUN. MIL.
U PRAEFECTUS.

rtia pectora bello,
esaris arma juvant,
sed forti fronte tremendus
arte fideq3 micas
isq3 decore Camille
dite Lysimache.

. 8 cm.

22-902
01-4.

Tauszig Miklós

építész

Szül. Budapest 1894

Oklevelet nyert 1919

Műegyetem 20 l.

KÖNYVTÁRI SZEMLE
Könyvtárak, olvasók és könyvgyüjtők félhavi értesítője
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA:
BUDAPEST, IV., MUZEUM KÖRÚT 3

Mélyen tisz

Folyó hó 2
a Magyar Nemzeti Muzeum Országos
közremüködésével és a Lantos cég
jelenő Könyvtári Szemle. Ez a la
nos és magánkönyvtárak ügyeivel.
szeti, bibliofil és személyi hi
moly cikkekben helyet akar adni
tárosi probléma megbeszélésére.
ni, amely minden olvasót be akar
tárak egyetemes életébe.

Lapom csak
mind Igazgató Ur, mind a bölc
tár jelen tisztviselői Kara meg

Tauszig Miklós

Tauszig Miklós műépítész, XIV.
Stefánia-út 31. 499-814

Bptávb 1940 szept.

TAUSZIG Béla épitész (Bp.,1883.IV.3 - Bp.,1973.II.28.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **190.p.és ill.**

Tauszig Béla, építész

L: Finta József

Vadas József: A szabadság (k)ára

12

Élet és Irodalom 1983. márc. 11. XXVII/10

Tanszig Béla

munkásságát ismerteti, méltatja

Fülöp János: Angyalföld tudora

Budapest, 1970. 9. sz. 13-14. l.

MDK

Tauszig és Roth

Családi ház Bpesten a Radna-utcában, képekkel és alaprajzokkal

Tér és Forma 1937. 340.l.

22

Tauszig és Róth

Villa a Pasaréti-úton I-II.
Villa a Lorántffy utcában
Szemlőlegyi uti villa
tervezték fentiek

Tér és Forma
1933. VI. lap.

MDK

Tauszig és Roth

Pasaréti uti családi ház, repr.

Tér és Forma 1931. 323.l.

M.D.K.

Tauszig és Róth, építészek

nőrös terve alapján épült fel a Pasaréten a Napraforgó-utcai kísérleti lakótelep egyik villája.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

nov. 12. sz. 4. old.

+ dec. 31. " 6. "

Tauszig Béla építész

Családi házat tervezett a Pasaréti Napkoszorgó utcai lakótelepen (1931)

Kovács Judit: Családi ház mintatelep – Anno 1931

Magyar Nemzet 1970 VIII. 7 5 old.

MDK

Tauszig Béla és Róth Zsigmond építészmérnökök

Hüvösvölgyi nyaraló
Családiház Pasaréten
Vas és Fémmunkások Közp.Szöv. Székháza, Bp.

Modern építőművészet. Pesti Hirlap nagy naptára, 1930. 99 l. és képek.

Taussig

ben igaz!

és Róth ~~Miksa~~ Zsigmond tervei szerint épitet-
ték ól 1931-ben a VII. Dohány u. 2 sz. épü-
letet (Országos Zidó Vallási és Történe-
ti Gyüjtemeny)

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 1898

MDK

Tauszig Béla és Róth Miklós építészek

érdekes emelt sarokmegoldást terveztek. Architekturájuk erősen támaszkodik a régihez, de uj elemeket is találunk.

1000 pengővel jutalmazott tervük nézete a Dohányuccából és földszinti alaprajz. Kép 44.1.

R-Z: A Dohányuccai "Hősök temploma" tervpályáz
Tér és Forma. 1929.II.évf. 1.sz. 35-44.l.

MDK

Tauszig épitész pályatervét megvették

Gyöngyösi...izr....temploma. Mult és Jövő, 1929, XIX. ápr. 152 l.

MDK

Taussig Béla és Roth Zsigmond

A Dohány-utcai templom épitésére kiirt pályázaton looo pengős jutalommal tüntették ki

Zsidó épitőmüvészet. Mult és Jövő. 1928. dec. 419.l.

M.D.K.

Tauszig Béla müépitész

Az Izr. Egyház pályázat-hirdetményére beküldött tervével kétezer pengős dijat nyert, amelyről "Tavasszal lerakják az uj templom első köveit..." cimmel számol be a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1929. január 13-19. XIX. évf. 3. sz. 86-87. lap.

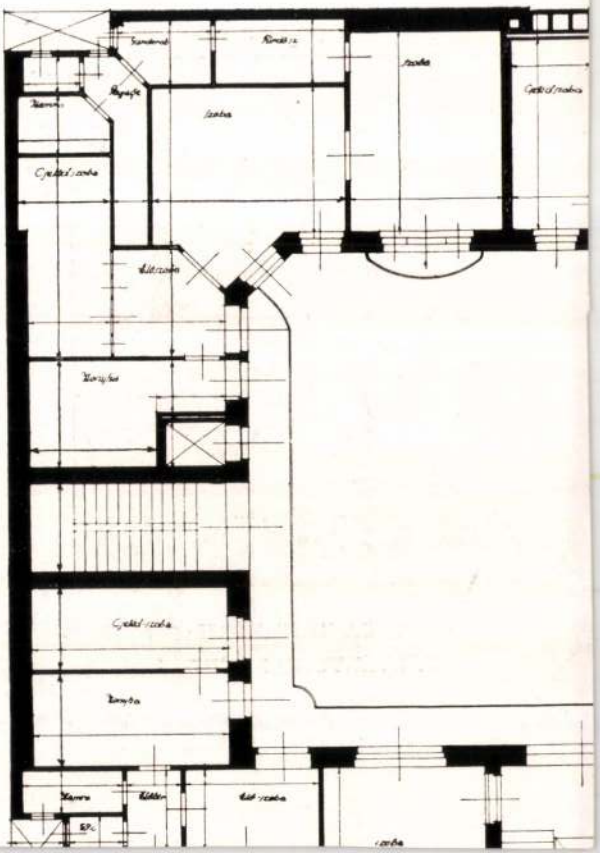

Tauszig és Róth

TAUSZIG ÉS RÓTH:
BÁLVÁNYUTCAI BÉRHÁZ

Magyar Épitő-művészet
1931. 4-6. sz. 29. l.

MDK

Tauszig és Roth

Bérház a Bálvány-utcában

Magánépitési engedélyek. Épitő Ipar-Épitő Művészet 1929.118.1.

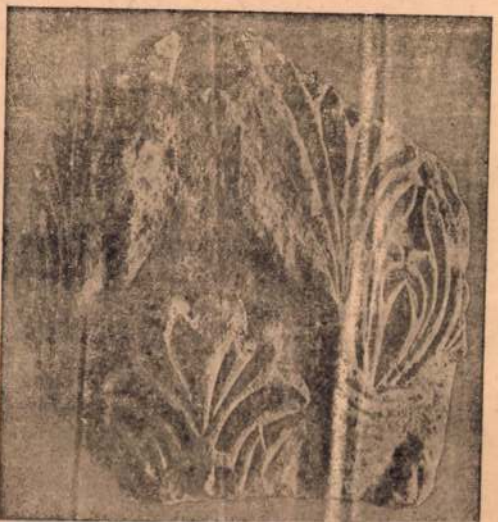

Tauszig és Roth

cél
5

Országos Szeszértékesítő Rt.
vészére V. Bálvány u. 21.
4 emeletes bér- és irodaház

Építő Ipar – Építő Művészet
1929. 118. l. (Magánépi-
tési engedélyek.)

ent István mauzoleuma, melyet
nek Szent László emeltetett.[1]

rrások, de maga a lelet is támo-
sével kapcsolatban feljegyzi, hogy
lszentelése után, annak közepén
koporsóba.[2] 45 évig nyugodot a

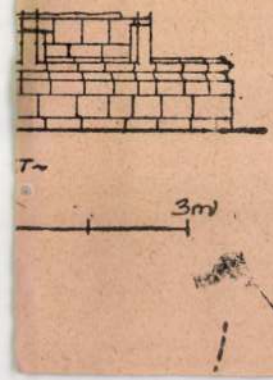

Tauszig és Roth

nincs céd.

az alábbi pályázaton

II. díj.

Épitő Ipar 1913. 105. l.

(A beznébányai városház

terepályázata.)

Tauszig Béla

tervezte a Bp. VI. Vöröskedzerey utja 94.

v. villát sajátmaga számára 1913-ban

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

MDK

Tauszig és Róth épitészek

Bérpalota a Derék-utcában , repr.

Épitészet és Iparmüvészet 1912. nov. 26. 22.sz.

Tanszig Béla és Réth Zsigmond

Szerezte a Bp. XIII. Váci út 123. pékség és lakóház épületét – 1911-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

MDK

Tauszig épitész

A Magyar Testgyakorlók Köre új sporttelepének épitése alkalmából kiirt palyázaton a 300 koronás III.dijat Tauszig és Róth épitészek nyerték.

Művészet, 1911. 388.l.

MDK

Tauszig és Roth, építész

Uj épitkezési eng. Épitő Ipar, 1910. aug. 28.
347 l.

9448.

], két sorban, tizenkét képben

ön tiszttel, balrahaladva] és
Öltözetük: kalap tollal, szür-
ntalló oldalt csikkal és czipő.

err. ung. Armee

g von Jos. Hohlweg, Wien.
ent angemeldet
k von Jos. Mossbeck, Wien.

etei a papirosnak 15.9:21.8 cm.

53-912
12-59
.7634.

0.62

Tausz Béla

építész

Lajd

Ambrus és Hajnal

alatt

Alsó-Besztercze, r
Alsó-Hricsó, várro
Alsó-Szúcs, r. k.
Bellus, régi templ
Baán, r. k. templ
Beczkó, várrom.
Bicse, régi vár. (?
Budatin, vár.
Felső-Hricsó, vár
Halmitz, megerős
Hricsó-Váralja, v
Illava, vár.
Kasza, várrom,
Lednicz, várrom.
Ljetava, várrom.
Oroszlánykő-Podl
Ovár, várrom. (?)
Porubka, templon
Szkalka, templon
Szedmerócz, r. k
Sztrecsnó, várron
Sztranszké, r. k.
Szúlyó, őrtornyok
Temetvény, várr

Tausig Béla

épidész

I.

Lex Magyarország

564. b. l.

Tauszig Béla

Tauszig Béla okl. építészmérnök
lakása (Tauszig és Róth) V. Váci-út 32.
290-776

Bptávb 1940 szept.

T. 4455.

brázolt őrszem bal kezében puská-
vidék terül el jobbról várral.

POSTEN

igrafisch-illustrirter Zeitschrift

und Auer.

1. 21.4 : 16 cm.

362.

Tauszig Béla

építész

Elektr. arch.

Krefeldlex 1066.l.

Tauszig Béla

épitész

Stul. Bpest 1881

Ujv MZsL.

886. l.

Tauszig Béla

építész

Élstr.

Váljubal

249. l.

10641.

haladva a következő debreczeni szi-
mlélhetők: Szakáll Róza, Tannerné
Luiza, Mándokiné; Rónai Gyula, Hetés-
né, Vizvári; Gyenes, Dalfi, Bercsé-
zsi, Tanner, Dalnoki; Foltényi,
Dózsa és Filipovics.

l

Tauszig Béla

építész

Szül. Budapest. 1883.

oklevelet nyert 1908

Névjegyét műegyetem 20 l

Tauszig és Róth

épitész

l.

Szefelslex 371. l.

9. Bizománydijert és t. levételért

Bizományidíjnak

Folyószámlának (Horvát

Folyószámla (Horvát János hb

Folyószámlának (M. V. B.)

9. Átutalásért

Folyószámla (Gárdos Gyula hb.)

Árúnak biz. Horvát Jánostól Győr.

15. Eladószámla szerint

Árú biz. Horvát Jánostól Győr

3 számlának

15. Bizományi dijert, Jotallási dijért é

tisza levételért

Átvitel

Tauszig és Róth

Tauszig és Róth okl. építészmérnökök (Tauszig B.) V. Váci-út 32.
290-776

Bptávb 1940 szept.

Tauszig Ármin MDK

MÁV mérnök terve alapján készitette a MMÉE szegedi Osztályánakezüst érmét.
MMÉEközl. 1914. 29o.o.
/A Szegedi Osztály ezüstérme, képekkel,/

Taussig Aranka.

Párisban, a Grand Palais-ban, az 1928. évi őszi Salon tárlatán tájképeivel, -melyeket plüss-anyagból mozikszerűen állított össze- szerepelt. (említve.)

Ujság, 1928. Nov. 11.

M.D.K.

Tauszig Aranka

"Francia kisváros" c. festményét bemutatja a lap a "Műbarát" kiállitásáról.
Repr.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. okt. 24-30.
IV. évf. 43. sz.

Taussig Aranka.

Párisban, a „Grand Palais"-ban, az 1928. évi őszi tárlaton tájképei szerepeltek, melyeket színes plüssanyagból, mozaikszerűen állított össze. (említve.)

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 9.

Taussig Aranka

cród

R. Sz. L.

Kiállitások

Uj Magyarság

1941. okt. 19.

Tauszig Aranka

uód

Gogolák Lajos:
Három kiállítás.
Magyar Nemzet.
1941. okt. 24.

BÉLA

YAR

TÁR

Tauszig Aranka

cod

(T. D.) Kéz kiállítás.
Esti Ujság. 1941. Okt. 23

Tauszig Aranka

ivad

Dr B. Bakay Margit:

Kiállítások.

Nemzeti Ujság

1941. okt. 19.

Tauszig Aranka

cikk

Pesti Hirlap

1941. okt. 19.

(Képzőművésznők csoportkiállítása.)

Korjegio
11.

N° 171

Modern

4332 B. Julian Story.
Sz. Angliában 1856-ban. F

A Sylva plana (Vázlat

A graubündeni Canton
zájok tartozó melléképületekk
a melyek felé balról ütközőkk
a melyeket egy kétemeletes épül
~~zéptért viz foglalja el. A h~~
~~ritott csúcsai kötik le figye~~
zése alól jobbra: „Julian Stor
Festmény, fénytelen ar
Vászon, méretei ~~49.5.~~
és annak kivonatában 3. — Be

150:100

T hátért fog
tért viz foglalja el. Az előtérb
22(350).

Clichée.

pag

3

Tanszig Aranka

koll. kiáll. Műbarát

cred

Ujság. 1941-Okt-22.

(e-a. Három mű-
vésznő kiállítása.)

Tauszig Aranka

l

Szépmüvészet
1942. 21. l.

l messzelátóval, az előtérben pedig
hozzá tartozó melléképületekkel, a
zető hid közelében egy vizet hozó
gy előttük szaladó kutya köti le fi-

.4 : 37.4 cm.

Tanssig Franka

1917/18, 1919/20 I.,
1920/21 I.

Ferkàpzomfoiskàvk

139.

Házi eszköz, régi, az esztergomi múzeumban

VIII. 60.

Taussig Aranka

szül. Szőllősön 1897 febr.
2 Rk. óvónőképző
1917/18 I. elsőéves növendék Deák Ebner L., Pilch D.
1917/18 II. elsőéves u. o.
1918/19 I. másodéves u. o.
(szül 1896 febr. 2.)
1918/19 II. másodéves
(szül. 1898 febr. 2.)
1919/20. II. harmadéves
(szül. 1898 dec. 2.
1920/21. II. negyedéves
Burkhard Ágost

Tauszig Aranka

festő

ivod

Pictor: A Műbarát kiállítása. Magyarság 1941. okt. 25.

Tauszig Aranka

vród

Entz Géra: Nők a képrömüvészetben.
Magyar Kultusszemle
1941. dec. 15.

Budapest székesfőváros polgármestere

225.498 szám

19 43-XI.

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Szentiványi Gyula festőművész urnak

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva

Bpest

XI., Lágymányosi-utca 16.

Központi borítékok 11. számú mintája — 30.389.

Danszig Aranka

Festő

Koll. kiáll.

Műbarát. XIII. kiáll.

1941. okt. 19 - nov. 2

Könyvárusban

Brunyikay – Könyvtár X. 118

Tauszig Aranka

wód
a

Művészet
1941. 42. n. 87. l.
(Nőkiállitók a
Műbarát-ban.)

Tavaszi Noémi, grafikusművész

Nov. 22-ét Ady Endrének születése 100. évfordulóját a ráckevei Ady Gimnázium is megünnepli. – Az 1968-ban alapított iskolagalériaban, csaknem száz Adyval kapcsolatos relikvia mutatgat óriznek. Sok művész ajándékával gazdagodott a gyűjtemény, – köztük a művészé is.

Kovács Júlia: Ady-rajzok – az Ady Gimnáziumban

Népszava, 1977. nov. 27.

Tavaszy Noémi rajza

Kortárs 1971/12 1975. old.

Tavasy Noémi

„Aurora" c. műve

Horváth György: „Két új tárlat"
Magyar Nemzet, 1967. XI. 1. 4. o.

M.D.K.

Tavaszy Noémi

"Táj" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 30.
XIII. évf. 35. sz. címlap

Tavaszy Noémi

Rajza Repr.

Látóhatár, 1969. VII - VIII. 746.

Tavaszy Noémi

"Gótika" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 31.
XIV. évf. 5. sz.11. lap

M.D.K.

Tavaszy Noémi

"Erdő" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. nov. 15.
XIII. évf. 46. sz. 8. lap

M.D.K.

Tavasi Noemi, grafikus

Balaton ábrázolás ki rajza látható:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 12. az. 29. old.

Tavaszi Noémi

Jugoszláviai útielmények c. festményciklusát a Harafias Népfront I. kerületi klubtermében mutatják be.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 22. 4. o. Napló

Tavaszy Nóémi

Rajz przepisy

Kartárs 1967 IV sz. 604 old.

M.D.Y

Tavarny Noemi
grafikus

„Fa"

Élet és Irodalom, 1968. jun. 8 - 1 kap

M.D.K.

Tavaszy Noemi

grafikus

Műviet a kiállításon ~~nyg~~ tagolta:
„Szodalmi inspirációk", „Lenei
mangulatok", „Vers illusztrációk",
„Kaleidoszkóp", „Szinen-onnan" ciminel.

Gerebtyés László: Tavaszy Noemi monotypiái.
Művészet, 1967. junius - 45 lap

Tavaszy Noemi
grafikus

M.D.6

Kiállítását bemutatta a
„No pasaran", A háború
borzalmai", a „Forradalom"
a „Dallas" ciminü művét.

Gerebly és László: Tavaszy Noemi monotypiái
Művészet, 1967. junius – 44 kap

M.D.

Tavaszy Noemi
grafikus

Fodor József, Garai Gázor
verseit illusztrálta, valamint
Nagy László Vajnkoszorúját,
és Petőfi „Salgó"-ját.

Gerebly és László: Tavaszy Noemi monotypiái
Műnészet, 1967. prunus – 45 lap

Tavaszy Noemi

grafikus

M.D.!

Az ő nevéhez fűződik Anatole France Pingvinek szigetének illusztrációja, valamint Tamási Áron „Ábel a rengetegben" művének illusztrációja.

Gerebtyés László: Tavaszy Noemi monolyptiái
Művészet, 1967. junius – 45 kap.

H.D.V.

Tavaszy Noemi
grafikus

A Kaleidoszkóp sorozatból legszebb-
illusztrációi a „Livatar" az „Őszi
mádasról", az „Utarások", a
„Szent györgyhegyi kőrsákok"

Gerebtyés László: Tavaszy Noemi monotypiái
Művészet, 1967. junius – 45 lap

M. D.

Tavaszy Noemi
Grafikus

Goda Gábor „Magányos utazás"-at látta el illusztrációival. —
„Kritikus illusztráció" (repro)

Gerhegés László: Tavaszy Noemi monotypiái.
Művészet, 1967. junius – 45 lap

MDK

Tavaszy Noémi

Kiállitási kritika

Művészet 1967 juni.p.45.

MDK

Tavaszy Noémi

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 juni.p.45.

Tavaszy Noemi
grafikus

M.D.K

Kiállítását bemutatta
Jugoszláviai eredeti, vala-
mint afrikai - ázsiai eredeti
vizióit.

Gerebtyés László: Tavaszy Noemi monotypiái.
Művészet, 1967. junius - 45 lap.

Tavaszy Noemi

grafikus

M.D. 1/1

Kiállítása volt a Harafias Népfront Budapesten az I. kerületi bizottságának művész klubjában.

Gerebtyés László: Tavaszy Noemi monotypiái

Művészet, 1967. junius – 45 lap.

Tavaszy Noemi
festő

M.D.

A Haladás Népfront I. kerbiottsága helyiségében tartotta tárlatát.

—: Kiállítások.
Művészet, 1967. Április - 47 kap.

M.D.K.

Tavaszy Noémi, grafikus

rajza látható:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX. évf. 10. sz. 4. old.

M.D.K.

Tavaszy Noémi, grafikus

tóparton, magas fákor, támasz-
kodó nőalakot ábrázoló szénrajzát
közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX. évf. 9. az. 19. old.

Tavaszi Noémi

Grafikák (repr.)

Magyar-almanach 1967/2. 332-3. l.

M.D.K

Tavaszy Noemi
újszámúvész

A Szacafias Népfront I. kerületi
Bizottsága Tavaszy Noemi mono-
typiáit mutatta be.

Szabó György: „Szeretettel meghívjuk önt"
Élet és Irodalom, 1967. április 8 - 12 kap.

Tavaszy Noémi

Rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 5.
XIV. évf. 49. sz. 1o. lap

Tavaszy Noémi

"Indián halászfalu" c. művének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 16.
XV. évf. 3. sz. 15. lap

Tavaszy Noémi

Rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 26.
XTV. évf. 52. sz. 6. lap

Tavaszi Noémi

monotypiai. Bp. I. ker. Hazafias Népfront.
- Ism. Gerebhyés László, Művészet, 1967. 8. évf.
6. sz. 45. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./
94. l.

Tavaszy Noémi

Cimnélküli rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. 15. lap

Tavaszy Noémi

"Virág" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. aug. 22.
XIV. évf. 34. sz. 7. lap

Tavaszy Noémi

lengyel irodalmi művekhez

térzetett illusztrációkat

Magyar Nemzet 1968 nov. 22

– Naplé –

Tavaszy Noémi

Metszet „M.A. ASTURIAS" „EX LIBRIS" feliratal.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juli. 6.
XVIII. évf. 27. sz.8. lap.

Tanoszy Noémi

Embléma (grafika)

Népszava, 1974. jún. 2. 102 cíf: 127 sz. 8 p.

Tanaszy Noémi

Endő (grafika)

Népszava, 1974. jún. 1. 102 ég. 126 sz. 7 p.

Tavaszy Noémi

Somogyi pingálóasszony (grafika)

Népszava, 1974. február 9. 102 ér. 33 sz. 5 p.

Tavaszy Noémi

Székely fakn. (grafika)

Népszava, 1974. febr. 17. 102 erf. 40 sz. 8 p.

Tarasy Noémi

Cserdélet. (grafika)

Népszava, 1974. máj. 4. 102 erf. 102 s. 7 p.

Tavaszy Noémi

A lap bemutatja a müvész "Fák" c. müvét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 2o.
XVIII. évf. 16. sz. 11. lap.

Tavaszy Noémi

"Vázlat" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 11.
XV. évf. 5o. sz. 5. lap

Tavaszi Noémi

rajza

Orszaig. Vilaig - 1968/20 12 old.

Tavaszi Nocini

rajza

Orszaig - Vilaig 1968/23 12 old.

Tavasi Noémi

Rajz

Ostrava Vilány 1968/35 12. old

Tavaczy Noémi

„Cédrus" c. rajza
a 7. oldalon

Nérjava 1972 szeptember 5

Tavaryi Noémi

„Olejfa" c. rajza a
f. oldalon

Népszava 1972 novembr 11

Tavaszy Noémi

„Faluvég" c. üveglarcának reprodukciója a 9. oldalon

Népszava 1972 november 26

Tavaszy Noémi

„Napraforgók" c. rajza
a S. oldalon

Népszava 1972 augusztus 12

Tavaszy Noémi

üvegkarca

Alföld 1973/2 borító 3 old.

Tavaszy Noémi

„Szigliget" (repr.)

Nepszava, 1973. júl. 28.

Tavaszy Moémi

„Szigliget" c. rajza
a 8. oldalon

Népszava 1970 május 30

Tavaszy Noémi

"Faliszőnyeg" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 1.
XV. évf. 18. sz. 7. lap.

Tavaszy Noemi
rajza

Ország-Világ 1971/29 12 old.

Tavaszy Noemi

otthonában.

Počitely / faliszönyeg.

Őszi levelek.

Orszag-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noemi 7

Április végén ismét ujabb anyaggal jelent-
kezett. Bemutatója nyílt a Hazifias Nepfront
I. kerületi klubjában. Ezúttal a jugoszláviai
Počiteljben szerzett sokszínű elmenyanyagot
ismerhetjük meg. – s egyebek között a kiállító
Tavaszy Noemi játékos kedvét is, aki bebiz anyi-
totta: akár egy varrokosár lelelemek segítségével
elmondhatja az ember amit nagyon akar. Csip-
kekupalákkal, szalagtornyokkal, gomb-ki-
lincsekkel...
Nemethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Országos Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noémi 6

A másik: a Ferencváros, ahol gyermekkorát és felnőttségének egy részét is töltötte, s ahova ismét visszatért, hogy lerajzolyan egy Liliom utcai nénikét vagy egy lebontásra itélt, vén, udvaros házat. A harmadik: Jugoszlávia, a kölcsönös vonzalom tárgya, amelynek tájait különös örömmel örökíti meg. (tusrajzon, faliszőnyegen, üvegen stb) s ahol öt mindig szívesen látják mint kiállítót és mint valamelyik művésztelep vendégét is.

Németh György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Ország-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noémi 5

Ezt követte irodalmi témájú monotypi ámak kiállítása, amellyel igén komoly elismerést aratott, majd a „Jugoszláviai utiélmények" c. kiállítás következett. 1968 novemberében az a lengyel-magyar baráti est, amelyen lengyel irodalmi művekhez készített illusztrációit mutatták be. Egyik nagy élménye: a gyermekrajzok, amelyeknek üde varázsa, még tanár korában hatott rá, s azóta is kíséri

Némethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik."

Ország-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Nolim 4

Nemhogy elvonná, vagy karósan megasztaná a figyelmét, sőt: minden, amit jó kedvvel és sikerrel veghezvisz, a fővonalat erősíti, jótékonyan hat a munka kedvére. Eddig négy kiállítása volt. Az első 1967-ben, a Hafiás Népfront I. kerületi bizottságának kiállító termében: monotypiák.

Némethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Ország-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noémi 3

S talán két éve a Magyar Sajtó Ilázában a Nők Forúma keretében mutatkozott be. A „Főzőkanáltól az ecsetig" címet viselő esten nemcsak képzőművészeti alkotásaival ismerkedhetett meg a közönség, hanem vragavarrta népviseleti ruhájában énekelt is, sőt is elmondhatta, hogy milyen sokat jelent számára egy-egy ilyen kvándulás.

Némethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Ország-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noémi 2

Ez a hűség dialektikus. Nem spártai, nem zárdai Fogalmába az is belefér, hogy Tavaszy Noémi időnként énekel. Szép zikerrel szerepelt a Nemzeti Múzeum sajátos hangulatú házi hangversenyén, ahol dalmát dalokat énekelt. Vagy ott volt például tavaly februárban a „Lenés utazás Jugoszláviában" című műsora, amelyet a Jozsefvárosi Művelődési Klub rendezett.

Némethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Ország-Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noémi 1

Pályafutását rajztanárként kezdte a Lester utcai iskolában, ott, ahol egykor maga is tanult. Pályaválasztása azonban nem volt egészen egyértelmű, hiszen valamikor szinésznő szeretett volna lenni, (játszott is éveken át egy jónevű öntevékeny együttesben) meg táncosnő is szinésen lett volna, (el is végezte a Testnevelési Főiskolán a mozgásművészeti és táncpedagógusi kiegészítő szakot) de végül mégis csak a képzőművészethez maradt hűséges.

Némethi György: „A nő aki nekünk is dolgozik"

Országos Világ 1971/18 17 old.

Tavaszy Noemi

rajza

Ország - Világ 1971/14 12 old.

Tavaszy Wolini
nayza.

Orszag-Vilag 1971/42 12 old.

Tavaszy Nocini

rajza

Orszag-Vilag 1971/46 12 old.

Tavaszy Noemi

rajza.

Ország-Világ 1971/48 12 old.

Tavaszy Wolini

rajza.

Orszag - Vilag 1971/51 12 old.

Tavaszy Nocini

rajza

Orszag-Vilag 1970/52 13 old.

Tavaszy Noémi

montázsa

Ország-Világ 1971/9 12 old.

Tavaszy Noémi

rajza.

Ország-Világ 1971/11 12 old.

Tavaszy Noemi
rajza

Ország-Világ 1969/21 12 old.

Tavaszy Nocini
rajza

Orszaig - Vilaig 1969/41 12 old.

Tavaszy Noemi

rayza.

Orszaig - Vilaig 1969/46 12-13 old.

Tavaszy Valini

Linómetszete.

Alföld 1973/6 borító 4 old.

Tavaszi Noemi

rajza

Ország-Világ 1969/14 12 old.

Tavaszy Noémi

Metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz.lo. lap.

Tavaszy Noémi

„Szomorúfűz" c. rajza
a S. oldalon

Nepszava 1973 január 28

Tavaszi reimi

rajza

Országos Vízügyi 1968/40 13 old

Tavaszy Noémi

„Hercegovinai ősz" c.

rajza a 7. oldalon

Népszava 1971 december 18

Tavaszy Noémi

„Szigligeti fa" c. rajza
a 7. oldalon

Nápszava 1971 december 11

Tavaszy Noémi

„Szigliget" a zajza
a 8. oldalon

Népszava 1971 november 27

Tavaszy Noemi

rajza

Alföld 1972/1 58 old.

Tavaszy Naimi

rajza

Alföld 1972/1 33 old.

Tavaszy Noémi

Stilizált bagolyt ábrázoló metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 25.
XVII. évf. 34. sz. 9. lap.

Tavaszy Noémi

Csokonai Vitéz Mihály (grafika)

Nógrád, 1973. nov. 17. 101. éj. 269 n. 5 p.

Tavaszi Noémi

rajza

Lábhatár 1970/3-4 230old

Tavaszy Noémi

Sas (üveg karc)

Alföld 1972/7 20 old

Tavaszy Noémi

a Bem-rakparti székház kulturtermében műveiből kiállítás nyílt.

Magyar Nemzet, dátum nélkül.

Tavaszy Noemi

grafikait, textiliáit Hercegovináról

a Hazafias Népfront I. kr. Unbjában

állította ki.

Magyar Nemzet 1971 május 11

4. old.

Tavaszy Noémi

grafikáinak és felírsényegeinek

Kiállítását április 27-én nyitja

meg Csokány Kálmán a Hazafias

Népfront I. ker. Klubjában

Magyar Nemzet 1971 április 22

4. old.

Tavaszy Noémi

"Város" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 23.
XV. évf. 43. sz. 7. lap

Tavaszy Noémi, grafikus

Grafikáit és faliszőnyegeit állítottás

Ki a Bem rakparti klubteremben.

— : o „Grafikák" 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 27.

Tarasy Noémi

Virágok gyermekre (grafika)

Népszava. 1973. aug. 19. 101 ef. 194 n. 9 p.

Tarassy Noémi

Badacsony (grafika)

Nyomtatva, 1975. aug. 5. 101. sk. 182 sz. 8 p.

Tavaszy Noémi, grafikus

Elldönölkön, a legutóbbi időben több tárlatot rendeztek: Kass János, Hanthy Márta Tavaszy Noémi – és még több művész – műveit láthatták az érdeklődők.

Lattósorsalás.

1977. aug. 5. 9.53 Kossuth (M) – Vné –

Tavaszy Noémi, grafikusművész

„Ady-illusztráció, a sírni, sírni, ámú versbez". linometszet. (repr.)

Irodalmi Szemle, 1977. 9.

Tavaszi Noémi

Müvei szerepelnek a Balatoni Kisgrafikai Biennálén a keszthelyi Balatoni Muzeumban, 1975-ben.

-katalógus a könyvtárban-

Tavaszy Károly, grafikus

Megnyílt a IX. nagymarosi nyári tárlat, melyen a művész grafikáját láthatjuk.

Losonci Miklós: A monumentális táj művésze.

Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 11.

Tavaszy Noemi

Krakkó, Kazimierz Dolny szépséget tárja fel, portrét mintaz a „Sóbányászról". Egy-egy nedeci, rakopanei lapon a természet és történelem összetartozó rétegeit fűzi egybe.

Lósonci Miklós: Tavaszy Noemi grafikái
ú. Tükör, 1979. április 29 - 4. lap.

Tavaszy Noemi

A kiállításon bemutat a művész-
nő köszegi, vajai, nagymarosé vész-
letehet idérő olajpasztellehet.

Losonci Miklós: Tavaszy Noemi grafikái
Új Tükör, 1979. április 29 - 4. lap.

Tavaszy Noemi

Tavaszy Noemi grafikai munkáit a ráckevei Ady galeriában mutatta be, ezek lengyel tájakról készült linometszetek.

Losonci Miklós: ~~[illegible]~~ Tavaszy Noemi grafikái
Új Tükör, 1979. április 29 - 4. lap.

Tavaszy Noémi

„Ady illusztráció" „Az én
nemyasszonyom c. vershez
(linómetszet)
„Ady-illusztráció" – A sírni, sír-
ni c. vershez (linómetszet)

Jodalmi Szemle 1977/9

Tavaszy Noćmi

„Árva vára"
„Károly-híd"
„Lőcsei gótika"
„Szepes vára"

Irodalmi Szemle 1978/8

Tavaszy Noémi

"Kupolák" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. nov. 28.
XIV. évf. 48. sz. 3. lap

Tavaszi Noémi

Rajzának repr-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. okt. 3.
XIV. évf. 4o. sz. 3. lap

Tavaszy Noémi

Nagy Sándor Zoltán festőművész a miskolci Mini Galériában augusztus 7.-től,
Vankóné Dudás Juli a salgótarjáni Művelődési Központban augusztus 7.-től,
Hornyák Lajos naiv művész a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában aug. 8.-tól,
Tavaszy Noémi grafikus a balatonfüredi Balaton Galériában augusztus 17-ig,
Kárpáti Tamás festőművész a Studió Galériában augusztus 19.-ig,
Ficzek Ferenc a pécsi Szinház téri Kiállító Teremben augusztus 2o.-ig,
Kunyári Lilla szobrász a Fényes Adolf Teremben augusztus 27.-ig mutatja be müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 5.
XXII. évf. 31. sz. 8. lap.

Tavaszy Noémi, grafikus

TAVASZY NOÉMI grafikusművész műveiből nyílt tárlat tegnap a budapesti Lengyel Kulturális és Tájékoztató Központban. A kiállítást március 31-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1978 márc. 23

Tavaszy Noémi, grafikus

L: Fritz János

Hegyi Gyula: Ady év — Ady hely 29.

Kritika, Bp. 1978. marc. 78/3

Tavaszy Noémi

Ujházy Péter festőművész az ujpesti Mini Galériában február 9.-től, Mokri Mészáros Dezső emlékkiállitásán a Miskolci Képtárban február 3.-tól, Birkás Ákos a budaörsi Jókai Müvelődési Házban február 9.-től, Vass Kálmán fotómüvész a Fiatal Müvészek Klubjában február 10.-től, a Fészek Müvészklubban Záborszky Gábor festőmüvész február 12.-ig, Réti Mátyás festőmüvész a kaposvári Vaszary Teremben február 16.-ig, Tavaszy Noémi grafikus a Csepel Galériában február 19.-ig, Horváth Gábor festőmüvész a Ferencváros Pincetárlaton február 26.-ig, Molnár Edit fotómüvész a Miskolci Galériába március 5.-ig mutatje be müveit a felsorolt kiállitási termekben, közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában. Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 4. XXII. évf. 5. sz. 8. lap.

Vácmi Tavassy

Csepel-Galerie: Die Tschechoslowakei mit Augen eines ungarischen Künstlers — Graefiken von Vácmi Tavassy.

Ausstellungen.

Daily News, 19?? 5. Febr. 1.

OROSZ TROJKA, BUDAPESTEN

A Fővárosi Nagycirkuszban nagy sikerrel sz
ellátogatott fotoriporterünk, Bojár Sándor, h
a „trojkát" a szenzációk szintjén húzzák.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ORSZÁG VILÁG
Budapest
1071 MAI 6

A két Annajeva, a Türkmén SZSZSZK kiváló női lovasa

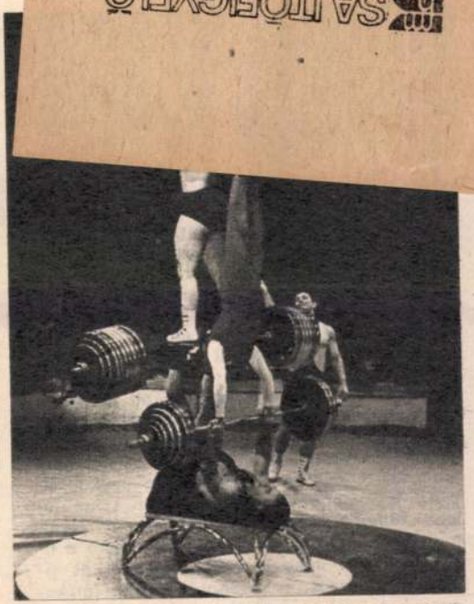

Grigorij Novák, a Szovjetunió érdemes sportmestere, az Ukrán SZSZSZK érdemes erőművésze fiaival

▲ Nyikolajev Jermakov kutyaiskolája

▲ A Mikityuk-csoport két lábzsonglőre

2 Golikov ▶

4 Szirickij

1021 Tavaszy Noémi

„A nő, aki nekünk is dolgozik”

Most újra eszembe jutott ez az évekkel ezelőtt elhangzott mondat. Valaki keresett valakit, s mivel a nevét abban a pillanatban nem tudta kimondani, így jellemezte a keresett személyt: „Tudod, az a nő, aki nekünk is dolgozik.” Tavaszy Noémi volt „az a nő” – akinek az évek múltával egyre többen megjegyezték a nevét.

Pályafutását rajztanárként kezdte a Mester utcai iskolában, ott, ahol egykor maga is tanult. Pályaválasztása azonban nem volt egészen egyértelmű, hiszen valamikor színésznő szeretett volna lenni, (játszott is éveken át egy jónevű öntevékeny együttesben) meg táncosnő is szívesen lett volna, (el is végezte a Testnevelési Főiskolán a mozgásművészeti és táncpedagógusi kiegészítő szakot) – de végül mégiscsak a képzőművészethez maradt hűséges. Ez a hűség, hogy úgy mondjam – dialektikus. Nem spártai, nem zárdai. Fogalmába az is belefér, hogy Tavaszy Noémi időnként énekel. Szép sikerrel szerepelt a Nemzeti Múzeum sajátos hangulatú házi hangversenyén, ahol dalmát dalokat énekelt. Vagy ott volt például tavaly februárban a „Zenés utazás Jugoszláviában” című műsora, amelyet a Józsefvárosi Művelődési Klub rendezett. S talán két éve, a Magyar Sajtó Házában a Nők Fóruma keretében mutatkozott be Tavaszy Noémi. A „Főzőkanáltól az ecsetig” címet viselő esten nemcsak képzőművészeti alkotásaival ismerkedhetett meg a közönség, hanem magavarrta népviseleti ruhájában énekelt is, s azt is elmondhatta, hogy milyen sokat jelent számára egy-egy ilyen kirándulás. Nemhogy elvonná, vagy károsan megosztaná a figyelmét, sőt: minden, amit jókedvvel és sikerrel véghezvisz, a fővonalat erősíti, jótékonyan hat a munkakedvére.

Tavaszy Noémi, otthonában

Tavaszy Noéminek eddig négy kiállítása volt. Az első 1967-ben, a Hazafias Népfront I. kerületi bizottságának kiállító termében: monotypiák. Ezt követte irodalmi témájú monotypiáinak kiállítása, amellyel igen komoly elismerést aratott, majd a „Jugoszláviai útiélmények” c. kiállítás következett.

Igen emlékezetes volt számára 1968 novemberében az a lengyel–magyar baráti est, amelyen lengyel irodalmi művekhez készített illusztrációit mutatták be: hirtelen rövidzárlat a nyitás előtt... Barátai felvásárolták a környékbeli háztatási bolt gyertyakészletét. Minden jelenlévőnek jutott egy gyertya, s annak imbolygó fényénél járta körül a termet, nézte a rajzokat.

Egyik nagy élménye: a gyermekrajzok, amelyeknek üde varázsa még tanár korában hatott rá, s azóta is kíséri. A másik: a Ferencváros, ahol gyermekkorát és felnőttségének egy részét is töltötte, s ahová ismét visszatért, hogy lerajzoljon egy Liliom utcai nénikét vagy egy lebontásra ítélt, vén, udvaros házat. A harmadik: Jugoszlávia, a kölcsönös vonzalom tárgya, amelynek tájait különös örömmel örökíti meg (tusrajzon, faliszőnyegen, üvegen stb.) s ahol őt mindig szívesen látják mint kiállítót és mint valamelyik művésztelep vendégét is.

A számszerű felsorolást nem folytatom, hiszen idővel rangsort is jelentene, ezt pedig felállítani lehetetlen. Hiszen még ott vannak (ki tudja hányadikként?) a nagy szerelmek: a fák. Különös formációkba szilárdult „érzelmeiket” szinte babonás tisztelettel szemléli és örökíti meg.

A Noémi nevet, férjétől, Tavaszy Sándor író-műfordítótól kapta. Azt mondta Tavaszy Noémi, hogy számára ez a név különös tartalommal és jelentéssel bír. Szeretne méltó lenni hozzá.

Április végén ismét újabb anyaggal jelentkezett Tavaszy Noémi. Bemutatója nyílt első sikerének színhelyén, a Hazafias Népfront I. kerületi klubjában. Ezúttal a jugoszláviai Počiteljben szerzett sokszínű élményanyagot ismerhetjük meg – s egyebek között a kiállító Tavaszy Noémi játékos kedvét is, aki bebizonyította: akár egy varrókosár leleteinek segítségével is elmondhatja az ember, amit nagyon akar. Csipkekupolákkal, szalagtornyokkal, gombkilincsekkel...

Némethi Györgyi

Počitelj (faliszőnyeg)

Őszi levelek

Bojár Sándor felv.

TAVASZY
NOÉMI

Alföld 1975/8/7

Tavaszy Noémi grafikája

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi:
Embléma

Népszava, 1975. jún. 15. 103. cf. 139 sz. 9 p.

Tavaszy Noémi

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.

Telefon: 387-748, 340-726

1982 ÁPR 2 61

Grafi Munkácsi

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Poheri und „Zuflucht" von Katalin Zombori vertreten.

1021

● In Neubiberg bei München sind in der Annabell-Galerie 50 Ölpastellgemälde der Malerin Noémi Tavaszy zu sehen.

Tavaszy Noémi, grafikus.

A Lengyel Kultúra budapesti központjában két napja nyílt meg *Tavaszy Noémi* grafikusművész kiállítása. Témája: *Lengyelországban jártam.* A H-

p.t.: Baráti találkozók, változatos programok. 8.

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 14.

Tavaszy Noémi, grafikus

□ LENGYELORSZAGBAN JARTAM címmel ma délután nyílik meg a Lengyel Kultúrában Tavaszy Noémi grafikusművész olajpasztell- és linóleummetszet-kiállítása. Megnyitót Pogány Ö. Gábor mond.

□ -: Lengyelországban jártam... 2

Esti Hírlap, Bp. 1977 ápr. 12

Tavaszy Noémi, festő

— TAVASZY NOÉMI alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a Lengyel Kultúrában. A Lengyelországban jártam című, 35 metszetet és olajpasztellt bemutató tárlatot április 26-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

8.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 13.

Tavaszy Noémi, grafikus

A második negyedévi tervből Wladyslaw Kobielka kiemelte a néhány napja megnyitott *Lengyelországban jártam* című kiállítást, amelyen *Tavaszy Noémi* grafikusművész lengyel városokat, így Lublint, Kazimierzt, Fromborkot bemutató linómetszetei és olajpasztelljei szerepelnek.

–: Egymás kultúrájának jobb megismeréséért 9.

Népszabadság, Bp. 1977. ápr. 15.

98.

Tavaszy Noémi, festő

— TAVASZY NOÉMI festőművész Csehszlovákia magyar művész szemével című kiállítása nyílt meg szerdán a Rákospalotai Bőr- és Műanyagfeldolgozó Vállalat szekszárdi gyárának nagytermében. A két hétig nyitva tartó tárlaton a művész csaknem negyven grafikája látható.

— : Hí

8

Népszabadság, Bp. 1977. máj. 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 10

Somogyi Néplap

Tavaszy Noémi

/1021

Tavaszy Noémi grafikái

s nyolc cigánycsalád lakás-
ebbi épület átalakításával. Az
már birtokba is vettek.

Tavaszy Noémi

— Tavaszy Noémi kiállítása a szegedi Közművelődési Palota kupolacsarnokában hétfőn megnyílt.

Kiállitása nyilt a szegedi
Közmüvelődési Palota
kupolacsarnokában

Népszava, 1977. május 31.
4. oldal

tatlan frizurával
Hamburgban Ring
egykori dobos, a
filmforgatáson ve
nyugatnémet váro

— **Moszkvába In**
lia Színház vasár
tember 15-én és 1
ló Bencsik Sándor
lem alulnézetben
ciográfiai drámáját adják elő a moszkvai napok alkalmából.

— **800 millió analfabéta** él a világon, s elkerülhetetlennek látszik e szám növekedése a következő években — így nyilatkozott az ENSZ főtitkára tegnap, az írástudatlanság felszámolásáért vívott harc napján. Waldheim nemzetközi intézkedéseket sürgetett az analfabétizmus felszámolására.

Visszatérnek a szélmalmok?

Tízezer hatalmas szélmalom 1995-ig fedezhetné az Egyesült Államok energiaszükségletének mintegy 20 százalékát — állapítja meg egy amerikai tanulmány. Eszerint 54 000 futballpálya nagyságú óriáslapátokkal felszerelt szélmalom ugyanannyi áramot tud termelni, mint amennyit kétmilliárd barrel olaj elégetésével nyernek. Az Ohio állambeli Danduskyban máris folynak a

egyetlen tűzoltóra van szük
ség. Egy gépkocsi alvázár
kihúzható póznát szerelte
tömlővel és egy tv-kamerá
val. A tűzoltó a képernyő
figyeli, és irányítja a víz
vagy habsugarat.

— **Hőérzékeny tv-kamerá** konstruáltak az erdőségek légi ellenőrzésére Svédországban. 200—300 méter magasságban már 0,2 foktól érzékeli a talaj hőmérséklet különbségeit. Segítségével a föld felszíne alatt lappangó tüzek is idejekorán felfedezhetők.

— A TIT Somogy megyei Szervezete matematikából, fizikából és biológiából egyetemi előkészítő tanfolyamot indít. Jelentkezési határidő: 1976. szeptember 30. Érdeklődni és jelentkezni Kaposváron a TIT Somogy megyei Szervezeténél lehet. (Dózsa Gy. u. 18. Tel.: 12-561). (468123)

— Értesítjük a lakosságot és a közületeket, hogy szeptember 15-én Babócsán országos állat- és kirakodóvásár lesz. (13714)

— Az Autóközlekedési Tanintézet hivatásos személy- és tehergépkocsi-vezetői tanfolyamot indít Kaposváron

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 12

SOMOGYI NÉPLAP

Tavaszy Noémi
1021

Somogyvámosi rom. *(Tavaszy Noémi grafikája)*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1976 OKT. 16

Tavaszy Noémi, grafikusművész,

— TAVASZY NOÉMI grafikusművész kiállítását nyitották meg pénteken Kaposváron, a Pallavicino Togliatti megyei könyvtárban. A csehszlovákiai magyar művész több mint negyven alkotása a szomszédos ország tájairól, városairól, embereiről ad képet.

1021

Tavaszy Noémi grafikus-művész

Losonci Miklós: kiállítótermekben.

Pest Megyei Hírlap, 1946. nov. 20.

Fontos kezdeményezésnek számít az, hogy a kecskeméti megyei kórházban rendszeresen szerveznek tárlatokat. Ezúttal *Tavaszy Noémi* mutatkozott be magyar, csehszlovák, lengyel, balkáni tematikájú linóleummetszetekkel. Népes közönség előtt, amelynek sorában orvosok, ápolónők, lábadozók ismerkedtek a művészet terápikus erejével, hiszen a szépség: gyógyszer! Tavaszy Noémi az elmények adott és szerzett energiáival törekszik grafikai összefoglalásra, ezzel a lelkülettel értelmezi a lőcsei gótikát, a bogumil sírokat, a fonyódi telet, hegyi pásztorok múltját, ivópoharakat, lengyel városok építészeti formáiban a századokat. Artisztikumának ez a haszna, hogy a szépséggel művészeten túli közeget is érint, indít; eszmélésünket gondozza. Szinte rászakad a bányászra a sótömb, szinte fojtogatja a menyecskét a falu sok fatornya — lapjai előtt döbbenünk rá, hogy menynyire könnyebb a jelen, mennyire nem elzártan, hanem a létezés egyetemességében élünk éppen a szocialista társadalom gondolkozás adta vívmánya nyomán. Tavaszy Noémi ilyen összefüggésekre utal sorjázó lapjaival, szüntelen külső és belső utazásaival. Mi, Pest megyeiek külön örülünk annak, hogy többször dolgozott *Nagymaroson*, és most éppen az Ady-évforduló közeledtével Ady-lapokkal készül *ráckevei* kiállítására.

Tavaszy Noémi: Hercegovinai faliszőnyegterv (tusrajz).

Losonci Miklós

Tavaszy Noémi Zircen

Volt abban valami megindító, hogy az ünnepi ruhába öltözött zirci közönség nem fért el a megnyitón a művelődési ház nagytermében, s a kamarakórus műsora kívülről szivárgott és zúdult be nagy dallamívekben, élesítve a képek szépségét. Volt abban valami felemelő, hogy a csokorban, melyet *Tavaszy Noémi* kapott, nemcsak a virágok színtüze, hanem az új művekre inspiráló emberi tisztelet is érződött. Tavaszy Noémi prágai, szepesi, gömöri sorozata mellett ezúttal a somogyi halászélet és a fonyódi táj érzékeny ismerőseként mutatkozott be, s *elemzéssel* kísérte a pásztorok, mezei munkások, a völgyben maradozott csöndes asszonyok meghitt világát. Egyik lapját a most növekedő Zirci Galériának adományozta, melynek alapját *Bér Júlia*, Prágában élő magyar festőművésznő vetette meg.

Tavaszy Noémi grafikus

„Balaton-környék"
(repr.)

Lasovi Miklós: A Dunakanyar is ihletőjük.
Pest Megyei Hírlap, 1946. szept. 29.

Tavaszy Noémi

Ali

74 *Tavaszy Noémi grafikája*

...ekben oly erős a történésabsztrakció,

...ának. Az *Illatos*

13

Tavaszy Noémi: Favágó

Tavaszy Noémi

Favágó

NÉPSZAVA: 1976.március 20-a 6.oldal

TAVASZY NOÉMI

Embléma

Tavaszy Noémi: Embléma

NÉPSZAVA, 1976.febr.29.-e
8.oldal.

Tavaszy Noémi

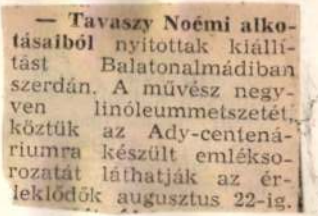
— **Tavaszy Noémi alkotásaiból** nyitottak kiállítást Balatonalmádiban szerdán. A művész negyven linóleummetszetét, köztük az Ady-centenáriumra készült emléksorozatát láthatják az érlelődők augusztus 22-ig.

A művész alkotásaiból kiállitást
nyitottak Balatonalmádiban.

NÉPSZAVA, 1977. augusztus 11.
4. oldal

Tavaszy Noémi, grafikus

— TAVASZY NOÉMI alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Balatonalmádiban, az MSZMP székházában. A Budapesten élő művész negyven linóleummetszetét — köztük az Ady-centenáriumra készült emléksorozatát — mutatják be az augusztus 22-ig nyitva tartó tárlaton.

— : Hut

8.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 11.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 DEC 9

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi grafikus-
művész

1021

— A Hazafias Népfront Veszprém megyei bizottsága és a Csehszlovák Kultúra közös rendezésében hétfőn a tapolcai Batsányi János Művelődési Központban megnyílt Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása.

NÉPSZAVA

onyhai dolgozókat ke-
sünk sürgős felvétel-
. Jelentkezés: Fővá-
si Gázkészülékgyártó
állalat, Bp. XIII.,
évész u. 27. Telefon:

Nagykereskedel
lalat felvételr
főkönyvelő mel
gépírót, raktá
munkásokat.

Tavaszy Noémi: grafika

Tavaszy Noémi: Paraszt

Tavaszy Nérsza

9.

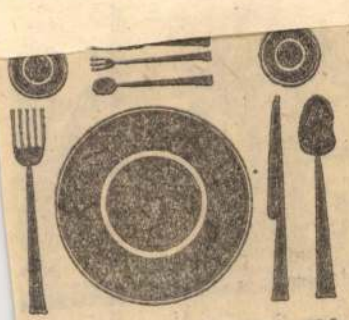

den tányérhoz: porcelánt
nyérhoz való az üveg, a kri
tálypohár, ám ha a most an
nyira divatos, mázas cseré
ből készült étkészletünk, cs
szolt poharak helyett csak s
mákat tegyünk hozzájuk.

Nem kell — s nem is leh
— mindent egyszerre az as
talra rakni! Amikor

Egy-egy tányérkán sem több,

Tavaszy Noémi, grafikus

Tavaszy Noémi: Ex-libris

Tavaszi Noémi Ex libris
Népszava, Bp. 1975. nov. 30.

9.

Tavaszy Noémi grafikus

● *KIÁLLÍTÁS. A béke és barátsági hónap alkalmából ma délután az V. kerület József nádor tér 12. szám alatt a Hazafias Népfront V. kerületi Bizottsága rendezésében Tavaszy Noémi grafikus művész alkotásaiból megnyitják a Csehszlovákia magyar művész szemével című kiállítást. Bevezetőt mond dr. Losonci Miklós művészettörténész. A bemutató június 12-ig tart nyitva.*

— :o Kiállítás

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 2.

Tavaszy Noémi, Jr.

□ TAVASZY NOÉMI
Csehszlovákia magyar művész szemével című tárlata a Hazafias Népfront V. kerületi, József nádor tér 12., első emeleti helyiségében nyílt meg.

– □ Tavaszy Noémi . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 4.

MA: 1977. április 17. Vasárnap, Rudolf napja.
A nap kél 4.52 — nyugszik 18.36 órakor.
A hold kél 4.22 — nyugszik 17.47 órakor.

HOLNAP: 1977. április 18. Hétfő, Andrea napja..
A nap kél 4.51 — nyugszik 18.37 órakor.
A hold kél 4.49 — nyugszik 18.48 órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

Felhőátvonulások, csapadék nélkül. Élénk, időnként erős északi szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 8, 13 fok között.

Fióklapjaink — a Ceglédi Hírlap, a Gödöllő és Vidéke, a Monor és Vidéke, a Nagykőrösi Híradó és a Váci Napló — olvasóitól ezúton kérünk elnézést; anyagtorlódás miatt különkiadásaink a mai lapból kimaradtak. Kedden ismét a megszokott helyen jelentkeznek.

— **Fogadóóra.** Dr. Csalóczky György, a Pest megyei Tanács vb-titkára április 18-án, hétfőn fél tíztől fél egyig hivatali helyiségében fogadóórát tart.

THORNTON WILDER

NYOLCVAN ÉVVEL EZELŐT

1897. április 17-én született nemrég elhunyt híres amerikai regény- és drámaíró, Thornton Wilder.

Apja újságíró, később konzul volt Hongkongban. Wilder az első világháborúban egy katonai szolgálatot teljesített, utána két évig Rómában folytatta az amerikai egyetemeken megszakított tanulmányait. Az európai út nagy hatású műveként különösen a mediterrán táj és a görög—római birodalom hatott rá. Az 1930-as évek elején franciát tanított az Egyesült Államokban, s közben egyfelvonásosokat írt. A második világháború alatt őrnagyként szolgált Olaszországban.

Első regénye, a Kabala, 1926-ban jelent meg magyarul (1926-ban írta); a háború utáni előkelő római társaság keresztmetszetét adja benne, a ménytelen hanyatlásukat ábrázolva. Az elismerést és az anyagi sikert 1927-ben írt Szent Lajos király hídja című regénye hozta meg számára. A könyv bestseller lett, megfilmesítették és sok nyelvre fordították.

— **Áprilisi bohóságok.** este 7 órakor Vácott, a velődési Központ színházában Áprilisi bohóság címmel rendeznek műsoestet, fővárosi vendégművészek közreműködésével.

LÓTTÓ

KÖZEPES NÉGYES

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 ÁPR 17

PEST MEGYEI HIRLAP

Tavaszy Noémi

1021 Ady emlékére

Tavaszy Noémi metszete

(A Ferencvárosi Pincetárlat anyagából)

Tavaszy Noémi, grafikus

Prágai tornyok

„Csehszlovákia — magyar művész szemével" — ezt a címet viseli *Tavaszy Noémi* kiállítása, amely ma délután 6-kor nyílik a *Csehszlovák Kultúra Népköztársaság útjai* termében. A közönség a művésznő *negyvenkét szlovákiai és csehországi témájú grafikáját, metszetét* láthatja a tárlaton, amely október 15-ig tart nyitva, majd Balaton-Tapolcára megy.

A *somogyi* származású grafikusnő, akinek *Bortnyik Sándor* volt a mestere, s akire a közvélemény már évekkel ezelőtt felfigyelt, *nem véletlenül* választotta e témát. Több budapesti tárlata után *Lengyelországban, Dániában, Romániában, Jugoszláviában állított ki.* Hercegovinai grafikáiról, textíliáiról egyik kritikusa megállapította: „A szomszéd nép történelme sok rokonságot őriz a miénkkel, tájjellegében, városaik arculatában, hagyományaiban azonban számunkra mesebeli."

Tavaszy Noémi *e gondolat jegyében* fordult a rendkívül pittoreszk szlovákiai és csehországi látnivalók felé.

— *A jószomszédság, a népek barátságának eszméje mindig foglalkoztatott* — mondja. — Első ízben 1962-ben jártam északi szomszédunkban. Élmény volt. Ezúttal az 1972-es és a tavalyi csehszlovákiai élményeimet dolgoztam fel.

— Honnan ered ez az érdeklődés?

— *Az irodalomból.* Amikor még soha nem jártam ott, a szlovák és a cseh irodalom fogott meg. Így voltam a lengyelekkel is.

— Mi ragadta meg különösen?

— Mindenekelőtt az *építészet.* A szepesi gótika. A prágai tornyok. Végig az úton a várak, kastélyok. S persze, a természeti szépség. Gondot csak *az élmény tömege* okoz. Prágának külön kiállítást kellene szentelni. Az a tervem, hogy *hamarosan végigjárom a szép kis cseh városokat...*

Tavaszy Noémi metszetei *nem tájképek.* Árva várát nézve a látogató zavarban van: nem a *Hradzsint* látja-e a prágai Malá strana felől, vagy éppenséggel a középkori *Budavárát* a Víziváros ból? Amikor a fatemplomokat, a szlovákiai temetőket, a prágai tetőket vagy a Károly-hidat ábrázolja — emlékezik és emlékeztet. Műveiben sikerül megragadnia azt, ami Csehszlovákiában (csakúgy, mint Lengyelországban, Jugoszláviában) egyedi, de ami egyúttal bennünket, szomszéd népeket ősi kultúránkban összeköt.

(firon)

k 2.

1975. okt. 9.

helytörténeti konferenciára

konferencia feladata egyebek között, hogy a mozgalom aktivitását eddig még feldolgozatlan témákban, területen is hasznosítsa. Az elképzelések között szerepel, hogy az általános és középiskolai tanulókat az eddiginél fokozottabban bevonják a gyűjtőmunkába. Számítanak a munkahelyi kollektívákra,

különösképpen a szocialista brigádokra, amelyek gyáruk, üzemük történetének feltárásával

értékes adalékokat szolgáltathatnak a főváros múltját élező, hagyományait megőrző gyűjteményekhez.
(MTI)

ERDŐTŰZ A KILI

Több mint egy hétig égtek a
lejtőin. Az erdőtüzeket orvvadá
gyújtották az erdőt, hogy a vad
ák. A tűzoltóságnak és a kivez
került a tüzet eloltania, csak

TAVASZY NOÉMI

Tavaszy

Tavaszy Noémi grafikája

Alf

Tavaszy Noémi grafikája

1975. ápr. 18. Petőfi
20.30 / 11 / Rné
Nélkány tad zene közben

Tavaszi Noémi, grafikusművész

- A (Ferencvárosi) pince-kiállitócsarnok falain jelenleg Tavaszi Noémi grafikusmüvész munkái láthatók.

Nemrégiben nyilt meg ez a kiálitás, ennek a köznapi müvészetnek 40 képe, metszete látható itt.

- Sokadik kiállitása bizonyára.

Lehet ilyet kérdezni az alkotótól, hogy melyik a legkedvesebb képe, vagy legkedvesebb metszete?

- Hát ez mindig, ugy hiszem mindegyik müvészenek - megmondani, hogy melyik a legkedvesebb, talán mindegyiket amikor késziti, akkor az a legkedvesebb, aztán később is valmelyikhez vissza-visszatér, de talán ahogy a régi novellában volt a 9 gyereket, hogy melyiket a 9 közül - hát itt sem lehet választani.

- Linóleum-metszés? hát ez agy sajátságos munka.

Ennek van valami külön technikája?

- Hát én nem tudom, ezt majd a művészet-történészek kibogozzák és megállapitják, hogy sajátságos-e, vagy valamit egyénit viszek a megtszetekbe.
Hát én is, mint mindenkik - szeretek kisérletezni; az anyaggal, az eszközökkel és talán egy van, aminél magam is ugy érzem, hogyy uj technikával dolgoztam, ott szemben a fal közepén: hercegovinai kis falunak a képe látható, a tusvázlatban csináltam, és megjelent az Élet és Irodalomban, és ez adta az ötletet, hogy ezt metszetben, de ezt ugy kimetszeni, vonalasan, mint egy tussrajzot.

- Na most ez a bizonyos kis falu - amit tuszett emli teni - azért több kép alá irva is szerepel.
- Igen
Ez egyyhercegovinai sorozat. De általában itt, ami van az a 40 grafika a teremen, az egy-egy sorozatból egyes darabok. Például a hercegovinai sorozatból való 6-8
- Sok időtt töltött ott?
- Igen. Minden évben egy 6-8 napot vagyok ott, ez egy kis mohamedán falu, amit elhagytak már az ottani lakók és most müemlékvédelmi bizottság müemlékké nyilvánitotta.
Van egy nagyon szép művészcelepe, és nagyon nagy hatással volt rám.
Hát ebből a témából már volt egy kiállitáson még szines faliszőnyeg-tervek voltak, aztán volt csak Hercegovina olajképen

. . . .

de von der Kommune, auch notwendig Notwendigkeit.

Bei ist wichtig Pflicht wie wobei.

- Je nach mag von voran Militär?

- Ja!

Tat es rumklig muchlig von ihr.

- Dieselbe meinem dicht ist ist Verantwortungen, Klasse mit

Jude, Vaters jene in von.

- Igen. In ist weiterin a Körperschaften, Zusammenleben in

wollen Augen, voll ich, wissen Innen einander, ein ihrer, in

wenn weil ihrer Klassenbe». Tantiemen in ist e Beamten ur-

an 19-pen, in ihr einst an a nein, an o Gegend Im Personen-

von a Jahre monist 19 eine Beim jetzendere Jemil, weg e

die politischen Ideen, in stehe Produkten weg, ausfliegen an

wissen, Impuls, in ungerecht. ...

Schenk jene rigoristic machten

és van egy sorozatom, csak metszetek Hercegovinából.
Hát itt néhány példány van ebből.
- De ezek még nem voltak kiállítva?
- Ezek nem.
Két év munkája munkája van itt.
- Bizonyára szívesen állít itt ki Ferencvárosban, hiszen úgy tudom, valami köze is van.
- Igen. Én itt születtem a Ferencvárosban, ferencvárosinak is vallom magam, volt idő, amikor innen elmentem, egy időre, de aztán most újból visszatértem. Tanítottam is itt a Kecskés utca 19-ben, és hát mivel ez a rész, ez a középső Kis Ferencváros a tervek szerint 15 éven belül lebontásra kerül, ezek a kis földszintes házak, én ezeket örökítem meg, gyüjtögetem az anyagot, kapukat, az embereket. ....

Bakonyi Péter ripportját hallották

Tavaszy Noémi: Fonónő

Tavaszy Noémi

Fonónő

Népszava, 1976. junius 5.
7. oldal.

Tavaszy Noémi: Hegyi pásztor

Tavaszy Noémi

Hegyi pásztor

NÉPSZAVA, 1976. junius 26.

6. oldal

Tavaszy Noémi, grafikus

– TAVASZY NOÉMI grafikusművész kiállítását nyitották meg pénteken Kaposvárott, a Palmiro Togliatti megyei könyvtárban. A csehszlovákiai magyar művész több mint negyven alkotása a szomszédos ország tájairól, városairól, embereiről ad képet.

– Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1976. [illegible] 16.

Tavaszy Noémi, grafikus

● *KIÁLLÍTÁS. A Siotour balatonföldvári üdülőhelyi klubjában ma délelőtt nyílt meg Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása. A művész 27 linómetszeten örökítette meg a balatoni és a szlovákiai motívumokat.*

— : o Kiállítás

12.

Esti Hírlap, Bp. 1970. szept. 4.

Tavaszy Noémi, grafikus

TAVASZY NOÉMI *grafikusművész Hommage á Bartók című kiállítása nyílt meg vasárnap a Tolna megyei Tamásiban, a járási művelődési központ galéria kiállítótermében, a Bartók-centenárium alkalmából. A tárlaton a művésznő Bartók Béla művei ihlette 44 munkáját — köztük olajpasztell képeit és linoleummetszeteit — mutatják be.*

– Kr

8

Népszabadság, Bp. 1981. júl. 21.

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi grafikusművész „Csehszlovákia magyar művész szemével" című kiállítása június 2-án a népfront V. kerületi bizottságának székházában bensőséges hangulatban nyílt meg. Megnyitót dr. Losonci Miklós művészettörténész mondott. Részt vett a kiállítás megnyitásán a Csehszlovák Kultúra igazgatója is.

Magyar Nemzet 1976. VI. 5.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1980 JÚN

Tavaszy Noémi

NÉPSZAVA

grafikusművész

1021

Tavaszy Noémi: Torony

Helmut Schmidt és Jim

megfigyelők is legfeljebb ha *a folytatás ígéretét* olvashattak ki.

Nyilván nehezebb szívvel vette tudomásul Muskie és Carter is a nyugati szövetségesek körében szerzett tapasz-

TAVASZY NOÉMI 1

Akár jó értelemben vett idegenforgalmi reklámnak is beillik az a képzőművészeti kiállítás, amely mostanában látható Budapesten, a *Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központ* Népköztársaság úti székházában. Az emeleti kamaraterem ugyanis *Tavaszy Noémi* grafikusművésznek az északi szomszéd országban született, legújabb alkotásait tárja az érdeklődők elé április közepéig.

MAGYAR HIRL

W.I.:T.Noémi kiállitása

TAVASZY NOÉMI 2

A vegyes technikával készült, színes táblaképek valóságos vendégcsalogatók. Természeti és urbanisztikai szépségek egyaránt felkeltik a művésznő figyelmét, és ő — a maga eszközeivel — további érdeklődést ébreszt a nézőkben. Közben — természetesen — az ihlető látványhoz adagolja azt a személyes, szubjektív művészi többletet, amely egyéni érzékenységének tartozéka.

MAGYAR HIRLAP [illegible]

W.I.:T.Noémi kiállitása

TAVASZY NOÉMI 3

MAGYAR HIRLAP

W.I.:T.Noémi kiállítása

A romantikusan szélsőséges végletekben bővelkedő táj jellemző részletei már cím szerinti felsorolásban is önmagukért beszélnek. *A lomnici csúcs* jégpáncélba burkolt vagy a *Hóolvadás a Krivánban* éppúgy drámaian lenyűgöző látvány, mint *A poprádi tó partján* éldegélő, vihartól hétrét görnyedt, agyonfacsart fatörzs, avagy akár a *Tarpataki vizesés.*

A közös sorsú, szomszédos népek történelmében és művelődés-

TAVASZY HÍREI 4

történetében szintén egyként ismeretesek azok a sok évszázados épületek is, amelyeket a táj emberei emeltek generációk hosszú során át. Az öreg falak régvolt idők tanúi, a múltból a mának hoznak üzenetet, lett légyen az ábrázolás tárgya akár *Szepes*, vagy *Árva vára* a hegyormon, akár egy joviálisan barátságos, belépésre hívogató *besztercebányai kapu*, a maga barokkos szertelenségével, s *Lőcse* egyik jellegzetes piaci részlete a tornyokkal, tetőkkel, orompártázatokkal éppúgy sajátos atmoszférát áraszt, akár egy *selmecbányai lábasház* saroképülete.

MAGYAR HIRL
W.I.T.Hoó

TAVASZY NOÉMI J

MAGYAR HIRLAP 198

W.I.:T.Noémi kiál

Külön falat kapott a tárlaton az *„Arany Prága"*. A magyar művész vallomása képeslapszerűen látványos sorozat, mintegy tucatnyi darabból álló ciklus. Az óváros közismert és népszerű műemlékegyütteseinek tömbjei, sziluettjei éppúgy fölvonulnak, mint a *Mala Strana*, és az elmaradhatatlan *Aranyművesek utcája* a maga gyermekjátékhoz hasonló meseszerűségével, festői tarkabarkaságával. *A Szent György kápolna* sejtelmes belseje már egészen más hangulatot áraszt, és komolyságot ébreszt, a középkoriasan borongós, ősi *Zsidó temető* márvány sírköveiről nem is beszélve.

(w. i.)

MAHIR MAGYAR HIRLAP
SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Tavaszi Noémi, grafikusművész

1930 FEB 17.

vendégek – Villon, François: összes versei.

1021

SÁGVÁRI MŰVELŐDÉSI HÁZ:

Tavaszi Noémi grafikusművész alkotásaiból nyílik kiállítás feb-

– Tükröt tartok a pofájuk elé – szokta volt mondogatni –, persze hogy nem kellek nekik.

A fiatal riportert balszerencse is üldözte. Már három anyagát visszadobta az osztályvezető, így mondták neki a Rádióban. Azt is mondták, hogy hagyja az extrákat, a való életet hozza. A világ kicsi csodáit

rua: 21-en 17 órakor a művelődési házban Lengyelországban jártam címmel. A Kisgrafika-barátok klubja által szervezett tárlatot Soltra Elemér festőművész nyitja meg. Az OMEGA Klub – tv-felvétel miatt elmaradt február 15-i alakulója helyett az alakuló ünnepség február 20-án délután 5 órakor lesz.

- Nincs nehéz dolga annak, aki Vaja község neve után nyomozgat, hiszen a község hagyományai , a Rákóczi korabeli vár, amelyet Vay Ádám, aki Rákóczi generálisa volt, uralt, rögtön magyarázatot ad minderre és bővebb magyarázatot is kapunk Molnár Mátyás igazgatótól.

- A Vayi Várkastély három évszázadban nyerte el a jelenlegi formáját. Középső része a XIII.században épült. Az Északi Bástya 1659-ben, a déli bástya pedig a XVIII.-ban. A várkastélyhoz olyan történelmi esemény fűződik, II. Rákóczi Ferenc a kuruc szabadságharcban vezérlő fejedelme kétszer is járt benne, 1703.július 19-én. Ekkor nyerte meg a szabadságharc ügyének a Vayi család tagjait, második alkalommal pedig 1711.január 31-én volt itt is még a fejedelem a császár megbizottjával, Pálfi tábornokkal, s a békekötés lehetőségéről tárgyalt. Nemcsak Rákóczi itt jártának, látogatásának nyomait őrzi , óvja a Vayi Ádám Muzeum, hanem nagyon sok más ereklyét, képzőművészeti alkotást is, amelyből hübb, gazdagabb képet kaphatunk a kuruckor életéből.

- A várkastyély parkjában készülő szobor galéria ezek szerint a legujabb tervek egyike.

- Törekvésünket a Kulturális Minisztérium , képzőművészeti lektorá-

1979. máj. 17. Petőfi 12.55 /KGyné/.
Kapcsolás a nyíregyházi stúdióba.
Vásak Szabolcsban

tus támogatta és eddig már több szobrot kaptunk, kb. 5 év alatt minden kurucvezérnek és történelmi személyiségnek fogunk szobrot állitani és a muzeumhoz kapcsolódik egy alkotó otthon is. Ott is nagyon sok képzőművész, iró, ~~csak nagyon sok ne~~ megfordul, Hát most jelenben Tavaszi Noémi grafikus művésznő a vendégünk.

- Azzal a tervvel jöttem, hogy most elvonulok ebbe a kis dolgozószobába és csak dolgozom, linokat metszek most pillanatynilag és pályázatokra készülök. Ennek a vidéknek se nagyon gazdag a népmüészete és ezt már a kompozicióimban is felhasználom és nagyon tetszik a beregi himzés és különösen a Rákóczi motivumokkal, gazdag motivumokkal készitett himzés.

- Lehet, hogy furcsa lesz, amit kérdezni fogok, de amikor először aludt itt ebben a kis szobában, ahol beszélgetünk most, elgondolkodott?

- Igen. Hajnalban pálettáztam. Félelmetes ez a csend, ahogy Ady mondja, hogy Háta mögött jön Csöndherceg és jő nekem, ha visszanézek. És most az első éjszaka volt, az, hogy hajnalban, hát nekem hajnalnak számit, mert este későn szeretek dolgozni. Reggel 7-kor a harang kezdett el szólni és a félálomban nem is tudtam, hol is vagyok a sötétségben, amikor kinyitottam az első spaelettát és látom, hogy akkor állitották fel a Déli Balogh Ádám szobrát a parkban és mintha huncutul bemosolyogna az ablakon, hogy Balogh Ádám a nevem, ha vitéz vagy jer velem !..

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 FEB 9

Tavaszy Noémi
grafikusművész

Hírlap 1980. FEBRUÁR 9., SZ

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

1021 Losonci Miklós

A rajz elegáns biztonsága

A dunaharaszti Baktay Ervin Gimnáziumban nyílt meg Tavaszy Noémi festőművész kiállítása. Pándi Kiss János szobrászművész gyűjteményes tárlata a nagykátai művelődési központban mutatkozott be. Az amatőr képzőművészek bemutatkozása a SZOT Központi Iskolájában (II. ker., Tárogató u. 2—4.) fogadja a látogatókat.

Képi napló tájainkról

Szép szokás és jó gyakorlat szerint *Cul József* középiskolai tanár minden évben képzőművészeti kiállítást szervez a Baktay emléknapra Dunaharasztin. Ezzel újra és újra szorgalmazza az iskolatárlatok időnként megújuló megyei hagyományait. Ezúttal *Tavaszy Noémi* küldte el válogatott műveit. Magyar, lengyel, jugoszláv, csehszlovák tájakról készült linómetszetei széles körben ismertek, nemzetközi elismerést is szereztek számára. Ő e műfaj avatott képviselője, aki a rajz elegáns biztonságával találja meg Pocsitelj, Krakkó, Prága, Lőcse századokat jellemző íveit, sajátos építészeti szerkezetét. Ezt sűríti grafikai lapokká csöndes átalakításokkal aprólékosnak tűnő, mégis lényeges kiemelésekkel. Tavaszy Noémi világot járt művész, de megyénkhez is erőteljesen kötődik azáltal, hogy évtizede már jórészt *Nagymaroson* dolgozik, továbbá számos kiállítása nyílt Ráckevén, ahol több művét adományozta az Ady gimnázium galériájának. Az is megtisztelő, hogy prágai kiállítása előtt önmagának és haraszti ifjú közönségének is mérlegre teszi eddigi teljesítményét. Nem vall szégyent, hiszen emberi és rajzi kulturáltsága sok fontos információt tár fel a történelem, a természet és az ember rétegeiről — a Tátra magaslatairól, lublini századokról, emberi portrékról. Üdvözöljük Tavaszy Noémi azon szándékát is, amelynek keretében a Volga és Káma környékén élő rokonainkról készíti hamarosan új festői és grafikai sorozatát.

mették Gyáros Lászlót

gjai, egykori mun- a magyar nép felemelkedésé-
lvtársai, a magyar ért, hazánk függetlenségéért
és kulturális élet vívott harc adta. Részt vett a

Nagyobb i

Beszámoló a g

A gödöllői egyetem hallgatóinak diákküldöttek szavazzák meg a

A Gödöllői Agrártudományi Egyetemen — mint az első oldalon hírt adunk róla — pénteken tartották meg az intézet kommunistáinak pártértekezletét. Az elmúlt kongresszus óta végzett munkáról a testület beszámolóját dr. Aggod József, a pártbizottság titkára terjesztette a 115 küldött elé.

A gödöllői egyetem hazai agrárszakember-képzésünkben esztendőről esztendőre fontosabb szerepet kap. Intézetek, tangazdaságok és gyakorló iskolák tucatjai kötődnek tevékenységéhez, szorosabb-lazább szállal. Mint a beszámoló is megállapította, kereken 10 ezerre tehető azoknak a kutatóknak, hallgatóktek el; a búcsúztatás az Internacionálé hangjaival ért véget.

...ség

...róti Károlyra

Szerényi Sándor, a KEB tagja; a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium képviseletében *Klézl Róbert* miniszterhelyettes és *Gyurkovics Sándor* főosztályvezető; a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezetének részéről *Moldován Gyula* főtitkár, *Kuróczi Gyuláné* és *Arató Árpád* titkárok helyezték el a megemlékezés koszorúit. Maróti Károly urnája előtt lerótták kegyeletüket a család tagjai, az egykori munkatársak, bará-

... bizottság a szerájból és három Verdi-műben: a Don Carlosban, a Lombardokban és az Aidában.

Nem hiányoznak majd az előadásokról az évek óta megszokott rangos külföldi művészek sem. Ezúttal azonban szám szerint kevesebb a meghívott, de minden bizonnyal a nemzetközi zenei élvonal legjobbjaival találkozhatnak majd a műfaj kedvelői. Néhány név a gazdag vendéglis-

Tavaszi Noémi

MH SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR MAGYARHIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Szemüvek

SOMOGYI NÉPLAP

1979 SEP 1 6

1021

Tavaszi Noémi grafikája.

(Gyertyás László felvételei)

Tavaszy Noémi

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 OKT 14

SOMOGYI NÉPLAP

grafikai munkáiról

1021

Ex libris. Tavaszy Noémi grafikája.

1979 JAN 17
VAS NÉPE
Szombathely
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., Üllői út 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SPORT

Díjkiosztás képek

Körmenden a várossá nyilvánítás alkalmából pos nemzetközi kosárlabdatornát rendeztek. Sajnálatos, hogy külföldi csapatként csak a jugoszlávok képviseltették magukat, az osztrákok nem. Sőt a Baja NB I-es gárdája is tartalékosan állt ki Körmenden.

A torna legeredményesebb játékosa a jugoszláv Sunara (Maribor) lett 46 ponttal. A tiszteletdíjat Bencsik Zoltán, a Dózsa-FMTE elnöke adja át a kitűnő játékosnak.

Patonay Imre, a rendező csapat kapitánya a második helyezettnek járó díjat veszi át Németh Lászlótól, az MTSH elnökhelyettesétől.

kétkapus edzőmérkőzés lesz ma délután 14 órakor Szombathelyen, a Rohonci úti pályán. A Haladás II. viszont az itteni mérkőzéssel egyidőben a ZTE vendége lesz.

Izzóban a világhírű ütő

Véget ért az átigazolások időszaka a röplabdázóknál is. A nőknél Szalayné (NIM) távozása jelent nagy kavarodást, a világhírű ütő, a Bp. Vasas Izzóban játszik majd, miután letöltötte a kivárását.

Olimpiai hí

A 22. nyári játékok olimpiai falujának 18 épületéből 10 már elkészült — jelentette ki újságíróknak Ivan Holod, a 80-as olimpia szervező bizottsága tagja, az olimpiai falu vezetője. Utalt arra, hogy az építők már hat igazgatósági, orvosi és egyéb szolgáltató épületet adtak át rendeltetésének és elkészült az automata telefonközpont is. Rövidesen megkezdődnek a műszaki átadások, s így biztos, hogy minden időben készen lesz. Ha valamennyi épületet „felhúztak", azonnal hozzáfognak a szolgáltatások megkezdéséhez. Az olimpiai faluban mintegy 130—140 ország 12 000 sportvezetőjét és versenyzőjét szállá-

Fedettpályás nyitány

Az atléták fedettpályás versenysorozata megkezdődött. Az ifjúságiak versenyében Szabó Katalin a Haladás Sportiskola súlylökője 12,81 méterrel új megyei if-

Az 1978—79. évi magyar labdarúgó bajnokság pontvadászata február végén folytatódik majd. Augusztus 26. és december 20. között 153 mérkőzést játszottak az élvonal csapatai, azaz 13 770 percen át folyt a versengés.

A 18 klub összesen 361 játékost vonultatott fel, 61 NB

Tavaszy Noémi
1021 - grafikusművész

Celldömölk Tavaszy Noémi képein

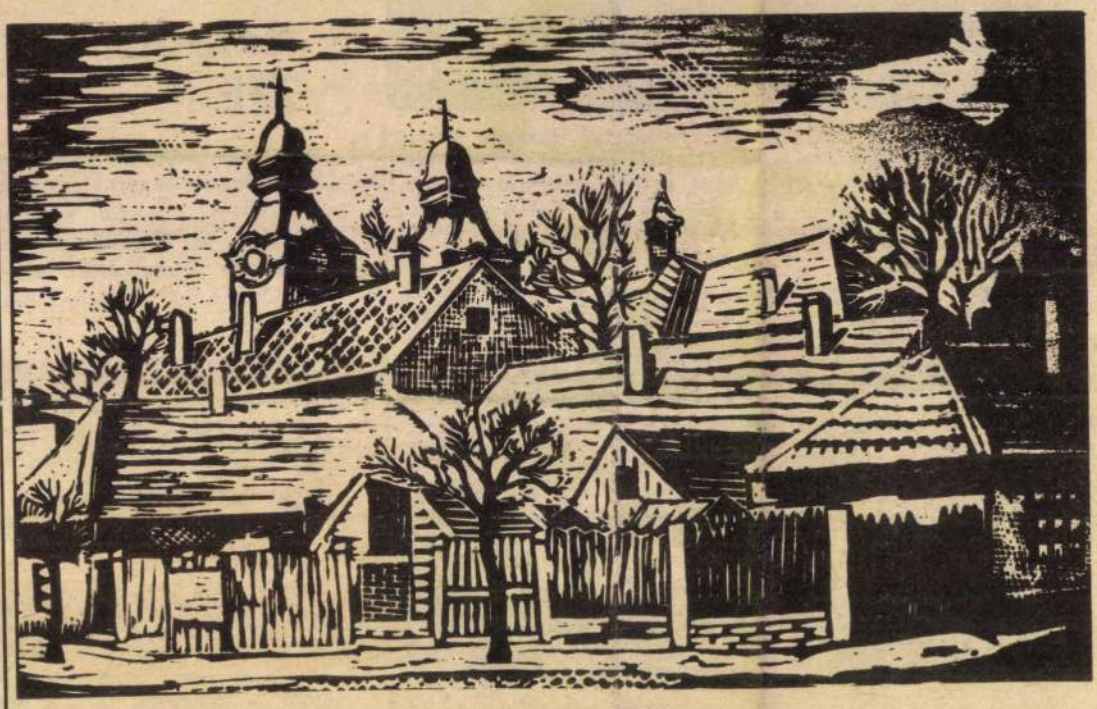

Rajzok, metszetek is őrzik Celldömölk házait, utcáit, hangulatait. Tavaszy Noémi grafikus hetvennél több képen örökítette meg, mit mutat, mit jelent számára Celldömölk. Két éve kezdte a vázlatkészítést, a városavatásra szép sorozattal jelentkezett.

A Kemenesaljai Művelődési Központban a hét végéig láthatók még linómetszetei. Számos udvar, ház, utcarészlet ma már csak a celliek emlékezetében, fotókon, illetve a művész lapjain létezik. A városrendezők elképzelései megvalósulnak, a központ apró, szűk utcáit lebontják, zsúfolt udvarú, szoba-konyhás lakásai helyébe összkomfortos otthonokat építenek.

Celldömölk múltja és 1978-as jelene tükröződik Tavaszy Noémi rajzain.

biztatta a PEMÜ vezetőit. Szép, hasznos gyártmányaikkal gyorsabban kellene ismeretlen területre is betörni.

„De..."

Napjainkban ritkán hallatszik egy gyárról ennyi dicséret. A PEMÜ-t épp abban ismerték el, amit némely más vállalatnál még csak szorgalmaznak. Ezért, amikor bekopogtam a PEMÜ kapuján, azt vártam, hogy Horváth Ferenc *kérkedve megismétli a párt megyei választott testületének jegyzőkönyvbe diktált elismerését.*

A gyárban nem fogadott hurrá-hangulat. Olyan dolgokba avattak be,

Az igazgatónak legszebb zene a *gépzaj*. Együtt sétálunk az üzemrészek között, és szinte *játszunk*. Horváth Ferenc még az udvaron megmondja, melyik gép áll. Szurkolok, eltalálja-e? Egyszer sem tévedett. Abban a csarnokban, ahol *az extruder gépek* sorakoznak — ez a vállalatvezető kedvenc gépsora —, több időt töltünk. Megvárjuk, míg a nagy fekete csövek végigfutnak a szalagon, és végül egy automata vágó könnyűszerrel lemetszi a betáplált nagyságra. Gép emeli fel és gép szállítja tovább a csöveket.

A csarnokban oldalt útjelző oszlopok. Ostoba laikusan csodálkozom rájuk: hát ezek is műanyagból vannak? Ugyanaz az érzés a szivattyúnál és a csapágynál. A festékesvöd-

[illegible] tivitását. Nem általánosságban, *nagyon is konkrétan* jelölik meg a feladatokat.

A Pest megyei Műanyagipari Vállalat sikereit a solymári központ és különböző gyáregységeinek 2912 dolgozója szavatolja.

SÁGI ÁGNES

HALMÁGYI PÉTER FELVÉTELEI

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

PEST MEGYEI HÍRLAP

grafikusművész

1979 JUL 2 91

Alföldi hangulat

1021

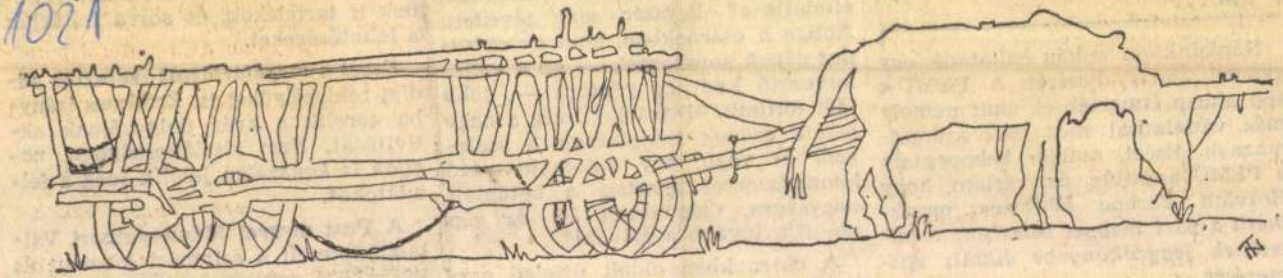

Tavaszy Noémi grafikája

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
NÉPSZ. AVA
1979 JAN — 6

1071

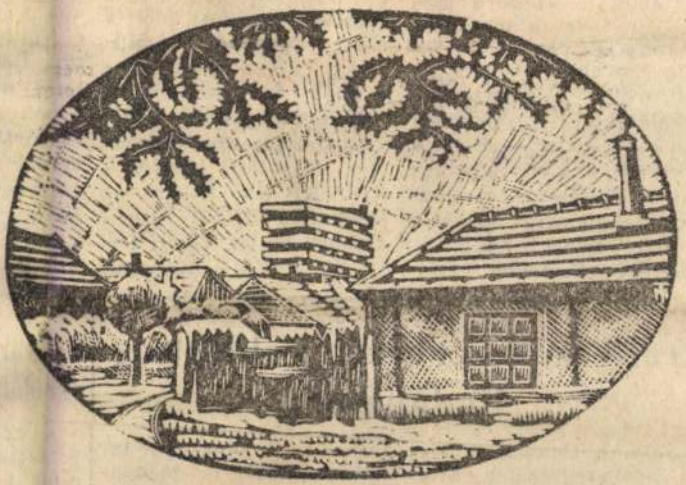

Tavaszy Noémi: A régi és az új Celldömölk

sőnek vitte győzelei
munkásosztály ügyé
nett a fejlődés szoc
útjára.

Ezt követően az MS
Központi Bizottság
Magyar Népköztár
Elnöki Tanácsa és Miniszter
tanácsa, az egész dol
gozó nép nevében *Szekér Gyula*, a Minisztertanács elnökhelyettese üdvözölte a kubai forradalom jubileumát, s mondott ünnepi beszédet.

— A forradalom győzelme óta eltelt két évtized alatt a hős kubai nép — kommunista pártja vezetésével — kiemelkedő eredményeket ért el a társadalom életének átalakításában, a korszerű szocialista ipar és mezőgazdaság létrehozásában, a nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának emelésében — mondotta *Szekér Gyula*. — Ezek a sikerek, s a szocializmus kubai építésének ragyogó távlatai nemcsak magát a kubai népet lelkesítik. Őszinte elismerést vált

évtiz
gbe a sz
kubai
inden te
A nagyg
éphadser
ag Érdem
tetett mű
ünnepi mű
get.

ismerik a szocialista Kuba következetes elvi politikáját. Kifejezésre jut ez abban is, hogy a mozgalom

Fogadás Kuba nemzet alkalmából

A kubai forradalom győzelmének huszadik évfordulója alkalmából *José Antonio Tabares del Real*, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete pénteken fogadást adott a Magyar Néphadsereg Művelődési Háza nyári helyiségében. A fogadáson ott volt *Huszár István*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Maróthy László*, a KISZ KB első titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Győri Imre*, az MSZMP Központi

Bizottságán
Trautmann
nöki Taná
nöke, *Szek*
nisztertaná
tese, *Puja*
miniszter,
kulturális
tész István
ipari minis
a politikai,
kulturális
vezető sze
eseményen
budapesti
képviselete
tője és tag

Iraki szakszervezeti küldöttség Budapesten

Selman Dawud, az Iraki Szakszervezetek Általános Szövetségének főtitkára vezetésével pénteken iraki szakszervezeti küldöttség érkezett Buda

tózkodik hazánkban, tanulmányozza a magyar szakszervezetek munkáját, tárgyalásokat folytat a Szaktanács vezetőivel a két szervezetet kölcsönösen érintő kérdések

A Nicaragu küldöttség

A *Magy*
Bizottság n
nuár 2—5.
tást tett h
caraguai
küldöttsége
lések sor

dalmat. Igaz, nem tíz nappal előb

ete márvány)

y Sándor szobra

Itt éltem három évet, az otvenhatos események zaja se nagyon jutott föl a hegyre. Míg egy nap kopognak az ajtón, régi ismerős, pártvezetőségi tag jött. Feri bácsi, azt mondta, az emberek téged megsértettek, de most a párt hív, gyere velünk.

Szőnyben kezdtem újra, az olajfinomítóban. Egymilliós finomító volt, a maiak mellett eltörpülne, de ez akkor a legnagyobb volt. Ott húztam le a hátralevő időt. Hatvan éves koromban körbeudvaroltak: maradjak még. Jót nevettem, kinek lett volna kedve nyugdíjba menni? Rátettem három évet, hatvanhárom évesen hagytam abba a munkát.

Negyedik kép: A téren

(Gondolatkép. A téren fák, a fák között padok, a padok körül gyerekek játszanak. Odafönn süt a nap, az életet adó Nap. Mindannyiunkat felmelegít.)

— Ezt elnézem, látja, naphosszat, a gyerekeket. Talán, mert nekem is van két kis unokám. Rajtuk látom legjobban a változást, ruhájukon, viselkedésükön, életükön. Mert én emlékszem, mi volt itt Cegléden annakidején, még negyvenötben is — én ma hol tartunk. Mi mindent gondolnak az emberek is másképp, olyat is, amit valaha még maguk sem hittek volna. Néha találkozom a régiekkel, sajnos mind kevesebben vagyunk. A vezetők nagyon figyelmesek, minden ünnepségen ott a helyem, hatvanhétben megkaptam a Szocialista Hazáért kitüntetést. Jól esett, megtiszteltetés volt, de amikor elnézegetem a gyerekeket a téren, az nekem a legnagyobb igazolás: volt értelme az életemnek.

MAJOR ÁRVÁCSKA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszi Noémi

PEST MEGYEI HÍRLAP
1979 ÁPR 15

Viharban

1021

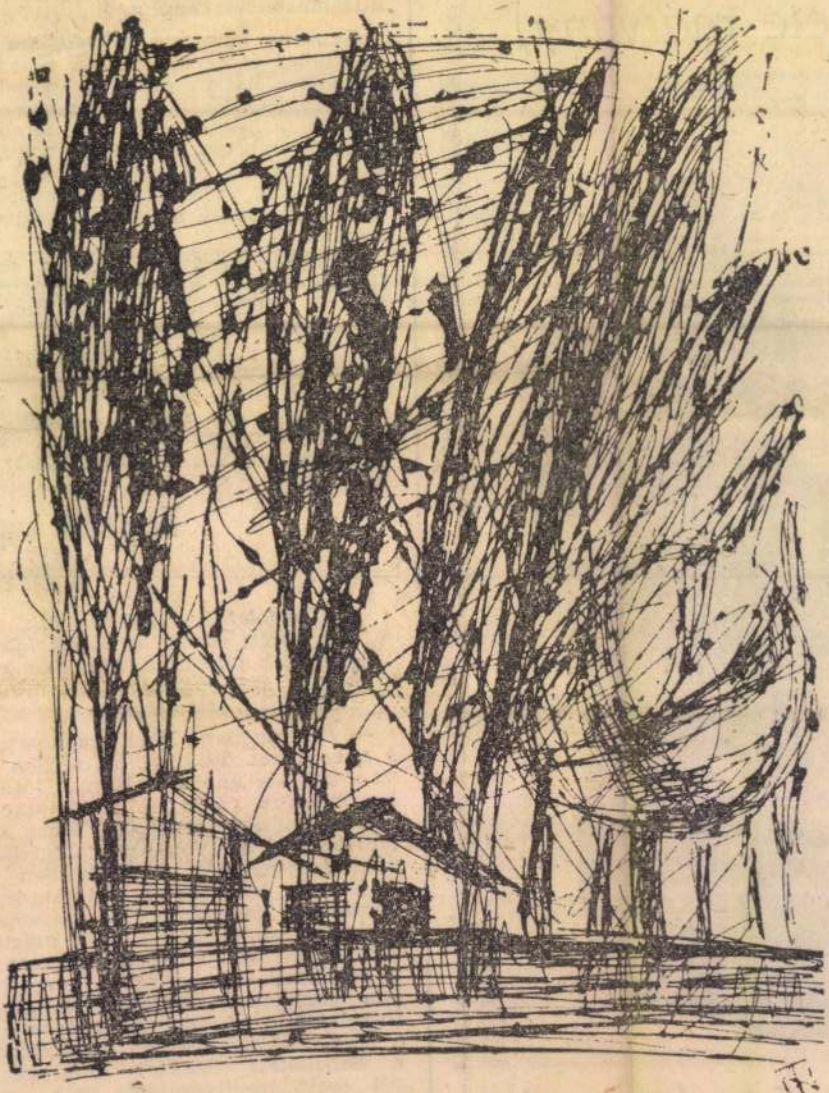

Tavaszi Noémi üvegkarca

ez abból is kitűnik, hogy
egy dolgozóra számítva a
katermelékenység évi ér
126 ezer koronára növeke
s az állami gazdaság a ke
zőtlen időjárási, term
adottságok ellenére 5,5 m
korona nyereséggel zárta
évet.

Az idei terv igényeseb
feszítettebb a múlt
nél. Ezáltal fokozottabb felelősséget, bátrabb kiállást és helytállást kell tanúsítaniuk a kommunistáknak is, akik a tömegszervezetekben, a helyi nemzeti bizottságokban, az üzemi szakszervezet keretében és máshol sokat tehetnek a CSKP XV. kongresszusa határozataiban rögzített és a tervidőszak hátralevő évei feladatainak teljesítéséért.

SZOMBATH AMBRUS

gazdasági feladatokat és a párt irányvonalát, minden tekintetben felkészültek legyenek.

A pártoktatás hatékonysága növelésének szükségességére való tekintettel nemcsak az előadótestületek felkészítésének javításával törődünk, hanem a testületek tagjai számának bővítésével is. Tizennégy előadócsoportban (a politikai nevelés háza keretében) csaknem 350 előadó tevékenykedik. Az elő-

Tavaszy Noémi
grafikusművész

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Uj Szó

1949 II 20

1021

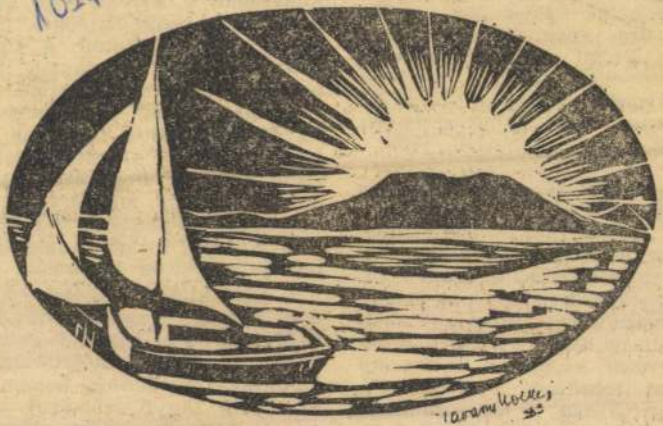

Tavaszy Noémi linóleummetszete

FOGLALKOZÁSI ÁRTALOM

FELVILÁGOSÍTÁS

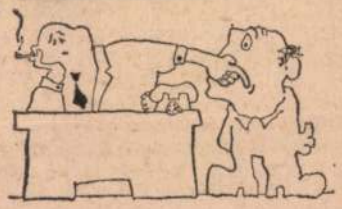

Megadott sebességgel, d

Számítógépes forgalomirányítás autóúton és -pályán

Tervezik az M1-es út és az M7-es autópálya számítógépes forgalomirányítási rndszerének a kiépítését. Ennek segítségével ugyanis minden időszakban biztonságosabbá és folyamatossá válik majd a közlekedés. Néhány éven belül megszűnhet például a nyári vasárnap esténként a budapesti közös bevezető szakaszon tapasztalható áldatlan állapot.

A rendszer mérésadatgyűjtő berendezéseinek kifejlesztésére három évvel ezelőtt kapott megbízást a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola számítástechnikai tanszéke. A KPM közúti főosztályának a felkérésére dr. Bársony András főiskolai tanár és munkatársai nem kisebb feladatot vállaltak, mint hogy a hazai ipar termékeiből szerkesztik meg az adatfelvevőt és -értékelőt. Természetesen volt még néhány követelmény; ne kerüljön túlzottan sokba, legalább annyit tudjon, mint hasonló külföldi berendezések, és nagy pontossággal, biztonsággal működjön.

Külön stratégia

A kutatók munkája olyannyira sikerrel járt, hogy a fejlett ipari országok szakemberei is érdeklődnek a számítógépes forgalomirányítási rendszer e *nélkülözhetetlen alkotóeleme* iránt. Ebben szerepe van annak, hogy a magyar berendezés valamivel többet is tud külföldi rokonainál. Az azzal egybeépített táblavezérlő kézzel is működtethető. Ez — áramzavar, vagy az automatikák esetleges hibája esetén — *nagy előny.*

Az első *informátor* kísérleti jelleggel már működik; a martonvásári csomópontnál *építették be az út burkolatába az érzékelő detektorpárokat.* Percenként érzékelik az áthaladó forgalmat és a segélykérő telefonkábelen keresztül nemcsak a járművek számáról, hanem sebességükről és a járműfajtákról is tudósítanak. A segélykérő kábeleit annak idején már a későbbi feladathoz is méretezték.

Érzékelő a burkolatban

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1980 JUN 29

Tavaszy Noémi
grafikusművész

PEST MEGYEI Hírlap 9

1021

Halászfalu

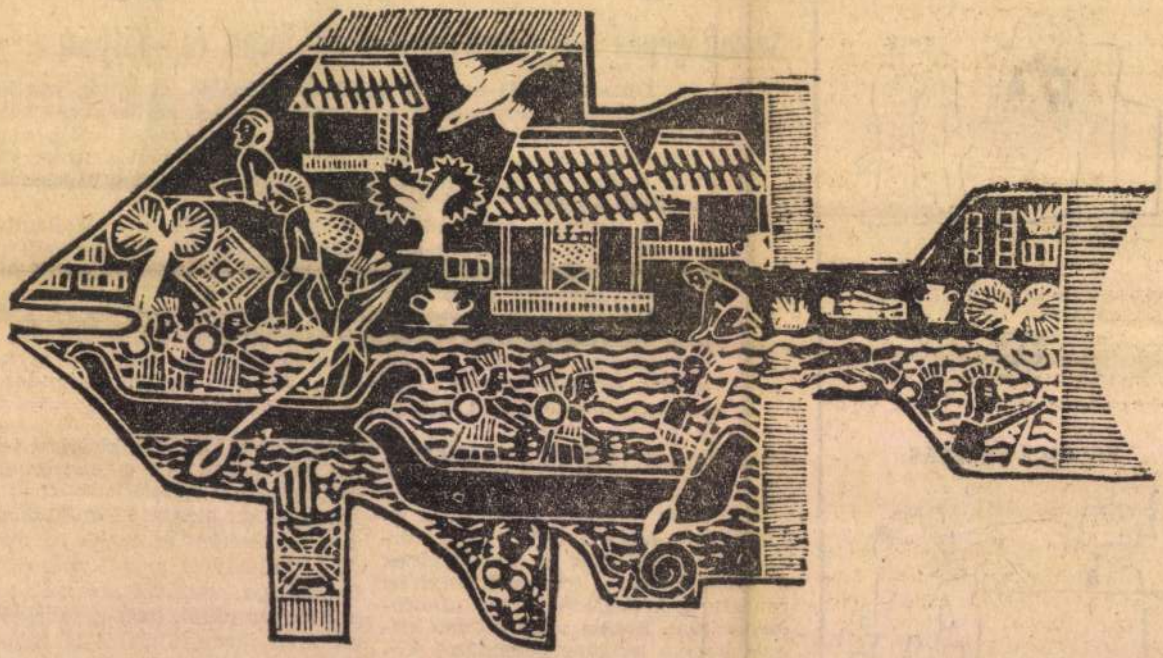

Tavaszy Noémi metszete

Megyénk egyik méltán híres községe, a művésztelepéről jól ismert Zsennye. A kis falucska — közigazgatásilag Rumhoz tartozik — buja természeti környezetben a Rábába ömlő Sorok patak torkolatához közel húzódik meg. Mindössze százhetvenöt lakosa van, akik a Rumi Vörös Csillag termelőszövetkezetben, a fűrészüzemben és Szombathelyen találnak munkát.

Az első írásos emlékek a XVI. századból származnak, bizonyítva, hogy akkor már Zsennye lakott település volt. Még korábbi műemlék az úgynevezett Cicelli templom. Az eredetileg román kori templomot

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1979 ÁPR 8
VAS NÉPE
Szombathely

Tavaszy Noémi,
grafikusművész

1021

A Költészet Napja,

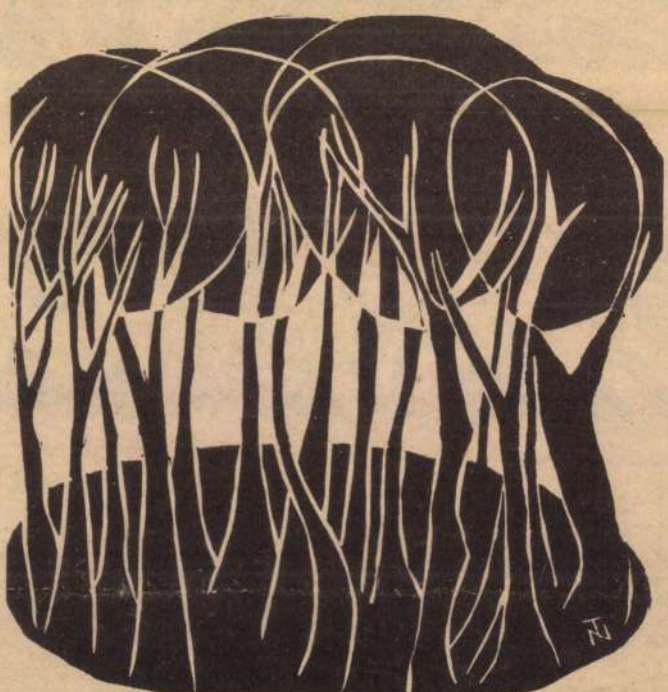

Tavaszy Noémi: Összetartozók (Linómetszet)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Uj Szó

1021

Tavaszy Noémi
Gyűjteménye

Tavaszy Noémi: Tavasz (lino)

vesze
kénye
kénys
nagy
lyet
nak t
akkor
sebb
romis
rülne

"Az
mind
nem korlátozódnak a különalku egyes passzusai körüli értelmezési vitákra. Az egyensúlyozgatás inkább arra irányul, hogy esetleg újabb részengedmények megvásárlásával kimozdítsa a holtpontról a tárgyalásokat. Washington nem tartja taktikusnak a tárgyalások légkörét előre mérgező izraeli megnyilatkozásokat, amelyekben talán az a legzavaróbb, hogy nyilvánosságra kerülnek. Ezeket Kairó amúgy sem hagyhatja szó nélkül, — így a tárgyalási esélyek is tovább romlanak, ha a folyamat feltartóztatására nem lesz elegendő az amerikai segítség.

A júliusi újabb — negyedik — tárgyalási forduló sikertelenségét tehát nemcsak az Izraelben és Egyiptomban összeállított dossziék tartalma okozta, hanem az is, hogy kevésnek bizonyult az, amit Carter elnök megbízottja magával hozott.

KRAJCZÁR IMRE

A SZABADSÁG ÉVFOR

Kitüntetések a Parlamentben

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából eredményes munkájuk elismeréséül az állami, a gazdasági munka különféle területein dolgozóknak és a fegyveres testületek több tagjának kitüntetéseket adományozott.

A kitüntetettek egy csoportjának *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, csütörtökön délben az Országház kupolacsarnokában nyújtotta át az érdemrendeket. Megjelentek: *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Lázár György*, a Minisztertanács elnöke, *Korom Mihály* és *Németh Károly*, a KB titkárai az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, s *Katona Imre*, az Elnöki Tanács titkára.

Losonczi Pál a kitüntetések átadásakor mondott beszédében méltatta hazánk felszabadulásának történelmi jelentőségét.

Hangsúlyozta: Szép hagyománya munkás-hétköznapjainknak és emlékeztető ünnepeinknek, hogy ilyenkor *elismerésben részesülnek azok, akik a többieknél, az átlagnál kiemelkedőbbet, maradandóbbat visznek végbe.*

Azok, akik ma itt vannak, a derékhadát képezik a munkában, a cselekvésben élenjáróknak. A kitüntetettek munkáját és helytállását számon tartja a szűkebb környezet, a munkahelyi közösség. Számon tartja és el is ismeri. De éppen mai ünnepünk a bizonyság rá, hogy az ország nyilvánossága is odafigyel és elismeri a jól végzett munkát. Losonczi Pál végül további eredményes, sikerekben gazdag társadalmi tevékenységet, hasznot és örömöt hozó munkát, egyéni boldogságot kívánt a kitüntetetteknek.

Elismerésben részesültek

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 35. évfordulója

Dr. Berta Sándor határőr ezredesnek,

Dr. Bozsik János rendőr ezredesnek,

meter Sándor, a Kulturális Kapcsolatok Intézete elnökhelyettese, **Devesics Janos** nyugdíjas erdész, **Jr. Dobronyi László,** a Magyar Szénbányászati Trösztfőosztályvezetője, **Dóra Béla,** az ócsai Vörös Október Tsz elnöke, **dr. Dósai István,** a Hungarofilm Vállalat igazgatója, **Farkas József.** az Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság osztályvezetője, **Fehér Imréné,** a Könnyűipari Minisztérium osztályvezetője, **Fejér István,** a Fonalkikeszítőgyár osztályvezetője, **dr. Fekete György,** a Kőbányai Gyógyszerárugyár igazgatóhelyettese, **Ferenczi Endre,** a Tannimpex Külkereskedelmi Vállalat gazdasági igazgatója, **Fontos Sándor** festőművész, **Földesi Mihály,** a Budapesti Zöldért Vállalat nyugalmazott vezérigazgatója, **Füzéséri Andor** nyugdíjas vállalati személyzeti vezető, **Gábor Viktor,** a Kulturális Minisztérium Kiadói Főigazgatósága főigazgatója, **Gálosi Ferenc,** a Pest megyei Állami Építőipari Vállalat kubikosa, **Gerebenics Imre,** az Állami Biztosító vezérigazgatója, **Gerencsér Árpád,** az Országos Vízügyi Hivatal főosztályvezető-helyettese, **Geréb Sándorné,** a Külügyminisztérium főosztályvezető-helyettese, **Gombár Sándor,** a dabasi Fehérakác Tsz párttitkára, **Gyovai Gyula,** a Magyar Külügyi Intézet igazgatója, **dr. Hagelmayer István,** a Pénzügykutatási Intézet igazgatója, **dr. Halász Pál,** a Fővárosi Bíróság tanácselnöke, **Hampl Jánosné,** a Gépipari Szövetkezetek Budapesti Szövetsége osztályvezetője. **dr. Hárdi István,** a Pest megyei Tanács Semmelweis Kórháza egyesített intézmények osztályvezető főorvosa, **dr. Hegyi Gyula,** a Kartográfiai Vállalat igazgatója, **dr. Herpay Balázs,** az Állami Gazdaságok Országos Központja

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Tavaszy Noémi
grafikusművész
PEST MEGYEI HÍRLAP
1980 ÁPR 4

1021

SAJTÓFIGYELŐ

Ökölvívás

Inkei második lett Pozsonyban

A múlt hét végén nemzetközi ökölvívóversenyt rendeztek Pozsonyban. A magyar színek képviseletében Gedó, Botos J., Badari, Bakos és Takab társaságában ott volt a kaposváriak kisváltósúlyú, Vatal versenyzője, Inkei is. A kaposvári öklöző előbb egy osztrák versenyző ellen győzött, majd egy csehszlovákkal pontozásos vereséget szenvedett. Végül is súlycsoportjában a második helyen végzett.

Hat kaposvári sportiskolás indult Budapesten az EVIG ökölvívóversenyén. A II. korcsoportban a váltósúlyú Breiák, az I. korcsoportban pedig a nagyközépsúlyú Keresztes végzett a második helyen. A többiek nem értek el helyezést.

SPORT

Győzelem az Üllői úton

Csaknem telt ház előtt bonyolították le tegnap a 23 éven aluli labdarúgó-válogatottak Európa-bajnoki elődöntőjének első összecsapását. A Bálinttal és Pintérrel kiegészített hazai fiatalok a jugoszláv utánpótlás-válogatott ellen játszottak.

Magyarország—Jugoszlávia 3:2 (2:1)

Üllői út, 23 000 néző.
V.: Rainea (román).

Góllövők: Kereki (2), Máger, illetve Halilhadzsics, Muhaszanovics.

Az első pillanattól kezdve rendkívül feszült, elsősorban taktikai csatát láthatott a közönség. A 23. percben ve-

Olya... amilyenné formá...

Vélemények a pedagógusjelöltek spar...

Rajtolnak a férfiváltó tagjai.

Kaposvár nem egyszer bizonyította már, hogy képes országos jelentőségű sportesemény megrendezésére. A pedagógusjelöltek országos spartakiádja csak alátámasztja ezt. A rövid felkészülési idő ellenére elismerésre méltóan, zökkenőmentesen lebonyolították e sporteseményt.

Negyedszázados hagyományai vannak a pedagógusjelöltek évenkénti sporttalálkozójának, de első alkalommal ért olyan megtiszteltetés tanítóképző főiskolát, hogy ő maga lehetett a házigazda. Ezt elsősorban nem sportlétesítményeikkel, hanem a kaposvári képzőben folyó jó szakmai munkával vívták ki.

Az iskola nem maradt magára az előkészületekben és a lebonyolításban sem. A városi tanács, a megyei és a városi sporthivatal, illetve a KISZ-bizottság is magáénak tekintette ezt a spartakiádot, amelynek külön hangsúlyt is adott: a vele egy időben tartott KISZ-kongresszuson minden eddiginél nagyobb teret kapott az iskolai és a tömegsport jövője. Sok szó esett erről a versenyzők és tanárok dagógusképző osztályának vezető-helyettesével folytattunk.

— Óriási jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy a tanárképző főiskolák mellett immár három éve a tanító- és óvónőképzők is bekapcsolódtak a spartakiád versenyeibe. Elsősorban ezekből az intézményekből kerülnek ki az általános iskolák nevelői, akiknek már ezt a megváltozott szemléletet kell magukkal vinniük. S a baráti sporttalálkozó nemcsak verseny, hanem hasznos tapasztalatátadás is; elősegíti az intézetek közötti még egységesebb szemlélet kialakulását.

A továbbiakban elismeréssel szólt a verseny lebonyolításáról:

— Köszönetünk Kaposvárnak és elsősorban a tanítóképző főiskolának, hogy ilyen nagyszerű élményt nyújtó versenyt rendezett. A szakszerűségen túl a figyelmességnek ezernyi apró jelével találkoztunk mindkét napon, s hasznos tapasztalatokkal, kedves és maradandó élményekkel távozunk.

Néhány szó a versenyekről. Általános volt a szakemberek véleménye, hogy mind a női

HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁJ 13
SOMOGYI NÉPLAP

Tavaszy Noémi
1021

Tavaszy Noémi kiállítása

Úti élmények — grafikában

Tavaszy Noémi utazásait nem a természetkutatók tartják számon, hanem a képzőművészetnek »nyújtja« fölfedezéseit. A grafikus is sokat tehet azért, hogy közönségének ismeretlen tájakat, ott élő embereket bemutasson. Eszköze a grafika, s hogy nem csupán a felszínes látnivalók fognak meg Tavaszy Noémi csehszlovákiai útjáról készült lapjainak nézése közben, hozzá kell tennünk: a művész nemcsak lát, hanem láttat is. Ez a többlet ad jelentőséget a művész utazásából származó élményeknek.

Tavaszy Noémi 1971-ben mutatkozott be először a Csehszlovák Kultúrában, majd lengyel élményeinek a feldolgozása után tavaly ismét jelentkezett az imenti kulturális központban. Ennek a kiállításnak az anyagából válogatta a Kaposváron, a textilművekben szereplő képeit.

A *Csehszlovákia magyar művész szemével* című grafikai kiállítás nemcsak az úti élmények feldolgozásának változatosságáról győzi meg a nézőt, hanem kitűnik az a módszer is, mellyel a látvány mögé kíván hatolni a grafikus. Képsora a szomszéd nép mesterségeinek a bemutatásával kezdődik.

Ezek a grafikák bizonyítják, hogy Tavaszy Noémit nemcsak a változatos táj ragadta meg, hanem igyekezett behatolni az itt élő emberek régi és mai világába is. Egyenes folytatásai ezeknek a képeknek azok a grafikák, melyek különböző tárgyak segítségével — *Sulykoló, Homokóra, Pásztorfaragások* — idézik a csehszlovák népművészetet.

Lőcsei gótika.

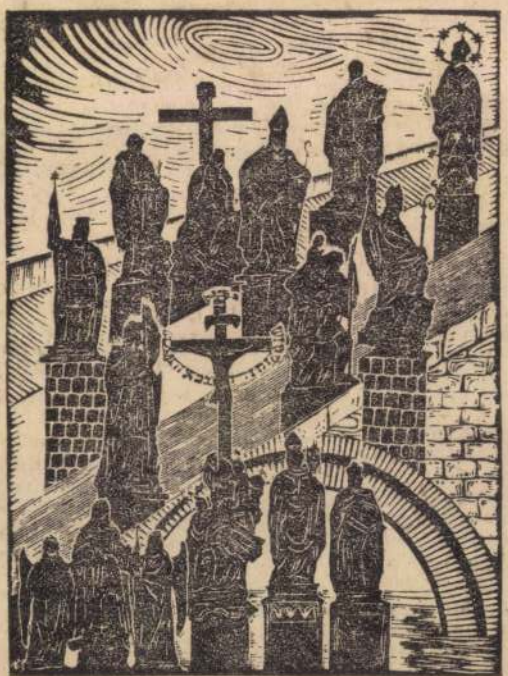

A Károly-híd szobrai.

Tavaszy Noémi ezekkel mintegy utal is a népművészet közös gyökereire.

Szepes vára, Fenyőerdőben, Krasznahorka — nyilván bekerülnek minden itt járt utazó naplójába, megörökítve az átélt élményeket. Tavaszy Noémi grafikai füzetéből linóleumba vésődve azonban többről szólnak ezek az élmények, mintegy sűrítik a művésznő valamennyi megelőző élményét. Beleértve művészettörténeti »utazásait« is, megelőző korok felidézését. A *Lőcsei gótika* című grafikája a híres faszobrászokra éppúgy utal, mint magára a városra.

Érdekesek a vászonra vitt színes krétarajzok is. A grafikus tömörségével kevés színnel, árnyalattal mutatja be úti élményeit. Az egész kiállítás anyagából kiemelkedik az a krétarajz, melyen *a prágai temető* lírai érzékenységgel, halk rezignációval jelenik meg.

— *Se több, se kevesebb nem lehetne* — írta Tavaszy Noémi művészetéről *Dobroszláv József*. Ez a vélemény is oly tömör, mint Tavaszy művészete. A lényegről szól.

A textilművekben rendezett kiállítás nézőjében a látott művek egy kérdést is sugallnak: vajon az útikönyvek sorában nem kaphatnának-e helyet az ilyen alkotások? Nemcsak fényképes albumokkal tehetnénk vonzóvá más országokat, hanem utazó grafikusaink jó szolgálatát is kamatoztatni lehetne ily módon.

Horányi Barna

alkatrészgyárában percen-szaki fejlesztés eredménye-) darabot. A világszerte is-

ődése

(vándorlási) folyamatainak mélyebb vizsgálatára.

A fontosabb programok közé tartozik a tárcaszintű számítástechnikai program

Bélyeg-gyűjtőknek

Az olimpia színhelye

Július 17-én, pontosan az eredeti tervek szerint fellobban a láng és sok nehézség leküzdése után megkezdődnek a XXI. olimpiai játékok. Az eddigi sportábrájú hírverő sorozatok után a kanadai posta most Montrealt, a versenyek színhelyét mutatja be. Az 1 dolláros címlet az 1823—29 között épített székesegyházat, a Notre-Dame-t ábrázolja. A francia példa nyomán épített templom a maga korában Észak-Amerika legnagyobb épülete volt. A különleges szépségű, gót stílusú tornyok mellett a bélyegképen 42 emeletes felhőkarcoló tör az ég felé. Ezt a 100 millió dollár költséggel épített irodaházat és kereskedelmi központot 1962-ben adták át rendeltetésének. A 2 dollár névértékű bélyeg zászlósora a 70 ezer nézőt befogadó stadiont jelképezi. Végleges formáját még nem mutathatják be, előreláthatólag csak az olimpiát követően építik meg a tetőszerkezetét. A bélyeget díszíti a modern sportcsarnok látképe, ahol a 285 méteres külső pályán kerékpárosok, középen a különböző teremsportok versenyzői mérik össze tudásukat.

Az óvatosság sem elég

Nagy a riadalom az árverező cégek körében, amióta az alvilág érdeklődése fokozódik a filatelista kincsek iránt. Az irodákat mindenütt modern

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 ÁPR 28
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Tavaszy Noémi
1021
Szerda, 1976. április 28.

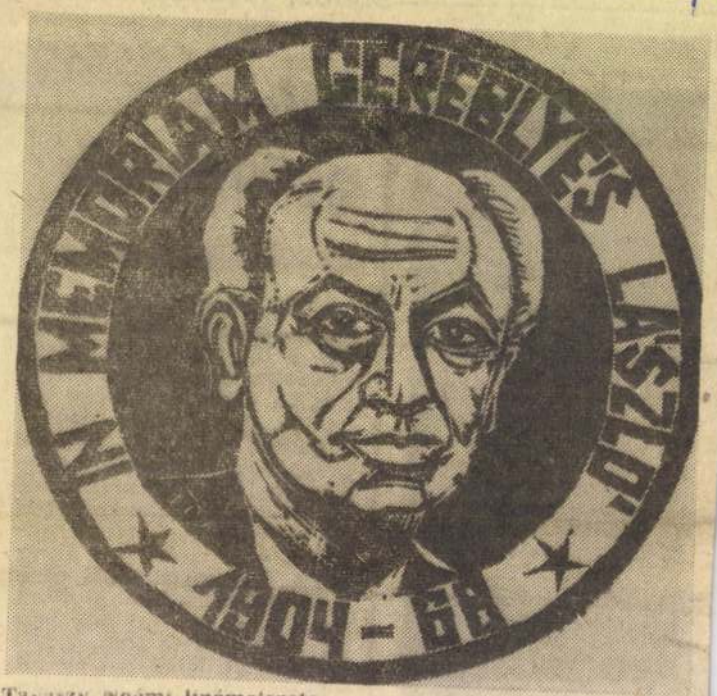

Tavaszy Noémi linómetszete

Tavaszy Noémi kiállítása

Tavaszy Noémi grafikusművész már túl van az első bemutatkozás, a nyilvánosság elé lépés nagy élményén. Első kiállítása 1967. március 21-én nyílt meg. A megnyitó *Gereblyés László* költő volt. Azóta már tizenöt tárlata következett. S a művész most első kiállítása megnyitója előtt tisztelteg.

Gereblyés László megyénk szülötte, Csákberény fia, József Attila-díjas költő volt, aki 1968-ban hunyt el. Azóta róla nevezték el szülőfaluja klubkönyvtárát. A nevét viselő házban találkoznak a község könyvre, kultúrára vágyó lakói.

A könyvtár meghittsége most Tavaszy Noémi grafikáinak ad otthont. A művésznek, akit Gereblyés László tisztelete vitt el a kicsi faluba, hogy ott lobbantsa nagyra a lángot, a művészet megismerését, megszeretését.

* * *

Tavaszy Noémi most megnyíló kiállítását május 2-ig tekinthetik meg az érdeklődők a csákberényi Gereblyés László Klubkönyvtárban.

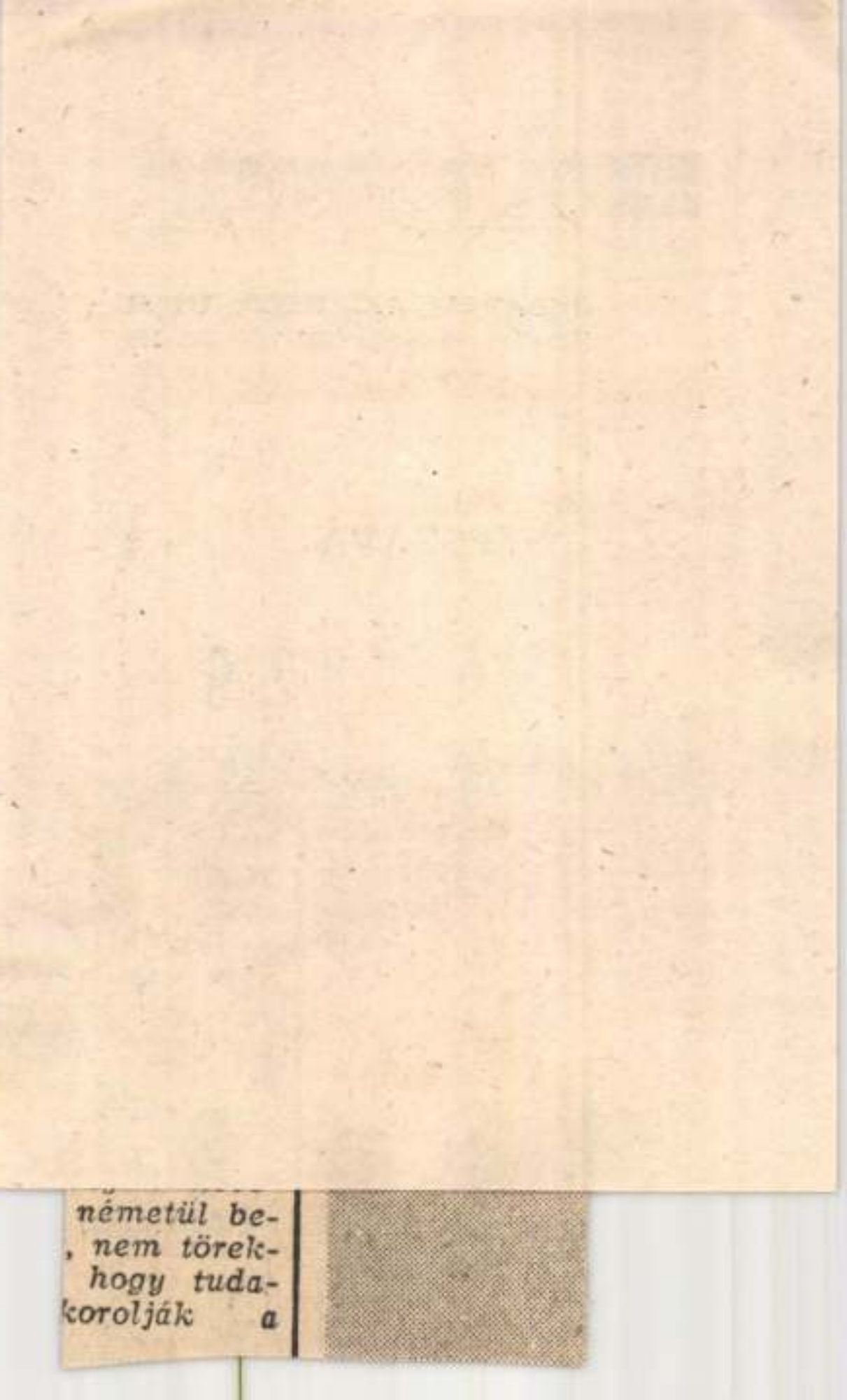

németül be-
, nem törek-
hogy tuda-
korolják a

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA

1976 FEB 29.

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi: Embléma

1021

gítsé-
okhoz
s Ist-
delmi

a befejezés előtt
győri raktárbázis
méter. Itt már a le
szerűbb rakodógé
lehet alkalmazni.

éle technológia

gymás
majd
i ra-
össze-
ondja
z áll-
ekhez,
itthon
Bulgá-
spe-
artási
séges,
arról,
Ehhez

Győrben már *számi*
pet is igénybe veszn
Tizenöt évvel e
jóformán egyetlen gép
sem működött a fogyasz-
tásicikk-kereskedelem
raktáraiban. Ma a többi
között már 500 000 rako-
dólapot, 550 emelővillás
targoncát, 2500 kézivillás
targoncát alkalmaznak.
A jelenlegi raktárhálózat
15 százalékát 500 négy-
zetméternél kisebb helyi-
ségek (főként pincék,

nogy töredezett, sérült
állapotban kerüljön a vá-
sárlóközönséghez. Ezért is
érdemes az új raktár-
technológiára százmillió-
kat áldozni; a nagy ösz-
szegek végső soron a fo-
gyasztók jobb, gyorsabb,
szervezettebb kiszolgálá-
sában is megtérülnek.

Gál Zsuzsa

ET

tanáamely
rmesésével
lapestazott

ntáris
jának
n a
tarelnöktatója
negvitkező
lésen
t Pényűlés

Elbúcsúztatták Viscontit

Rómában elbúcsúztatták a szerdán elhunyt Luchino Viscontit, az olasz és az egyetemes filmművészet kiemelkedő alakját. Halála mélyen érintette az egész olasz művészi és kulturális világot. A hamvasztás előtti búcsúztatáson a film-, a színház- és az irodalmi-kulturális élet számtalan ismert, kiváló személyisége vett részt.

Enrico Berlinguer és *Luigi Longo*, az OKP főtitkára és elnöke, táviratot küldött a Visconti-családnak, amelyben méltatta az elhunyt ellenállási mozgalomban végzett antifasiszta tevékenységét, a dolgozó osztályokhoz fűződő vonzalmát, amely műveiben jutott kifejezésre. Műveiben, amelyek *„az egyetemes filmművészet kiemelkedő csúcsait jelentették 30 éven át"*. Az arisztokrata családból származó Visconti 1945-től élete végéig közel állt az Olasz Kommunista Párthoz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 MAR 20
Népszava
Tavaszy Noémi
021

Tavaszy Noémi: Favágó

Egyre fejlődő kapcsolatok

A TASZSZ a szovjet–francia együttműködésről

Jevgenyij Babenko, a TASZSZ politikai szemlelrója írja: Szerte a világon igen nagy érdeklődés mutatkozik ezekben a napokban a szovjet—francia kapcsolatok iránt. Az érdeklődés indokolt: A Szovjetunió fővárosában kiemelkedő eredményekkel zárult a Szovjetunió és Franciaország legmagasabb rangú vezetőinek csúcstalálkozója — 1966 óta immár a tizedik alkalommal.

Leonyid Brezsnyev a francia elnök tiszteletére Moszkvában rendezett fogadáson hangsúlyozta, hogy a szovjet—francia tanácskozások eredményeként aláírt okmányok és megállapodások a nemzetközi élet kiemelkedő fejleményét jelentik, s rámutatott, a felek igen elégedettek a Kremlben tartott véleménycserékkel.

Ugyanúgy, mint ahogyan a Szovjetunió és Franciaország az 1960-as és az 1970-es években tevékenyen küzdött az enyhülési folyamat előremozdításáért, mostani megállapodásaikkal szintén az enyhülés elmélyítésének tesznek szolgálatot.

Giscard d'Estaing Moszkvából hazatértekor a párizsi repülőtéren a TASZSZ tudósítójának kijelentette, hogy „igen jónak" tartja a francia—szovjet kapcsolatok fejlődésének távlatait. Úgy vélem — folytatta —, hogy létrehoztuk a két ország közötti együttműködés fejlődésének szilárd alapjait.

A kétoldalú együttműködés legkülönbözőbb területeinek vonatkozásában számos megállapodást írtak alá.

Első helyen kell említeni az enyhülés és a béke javát szolgáló szovjet—francia együttműködés továbbfejlesztésének programját. Ez nem csak körvonalazza a nemzetközi enyhülés elmélyítésének távlatait, hanem megmutatja a cél eléréséhez vezető utat is.

Igaza van a francia sajtónak, amikor azt hangsúlyozza, hogy széles körű egyetértés alakult ki a Szovjetunió és Franciaország között a megvitatott kérdések tekintetében, ugyanúgy a kétoldalú kapcsolatok, mint a nemzetközi helyzet vonatkozásaiban.

A két ország kapcsolatai előtt újabb távlatok nyíltak — ez a moszkvai tárgyalások legfőbb eredménye. Az események ilyen alakulása mind a szovjet, mind pedig a francia népet megelégedéssel tölti el — mutat rá befejezésül a TASZSZ politikai szemlelrója.

Tartományi választások

Vasárnap reggel tartomán választások kezdődtek *Schleswig-Holsteinban.* Az NSZ legészakibb tartományáb mintegy 1,9 millió választás jogosult dönt a kieli parlament 73 képviselői helyéről.

A legutóbbi, 1975-ös erőpr bából a Kereszténydemokra Unió (CDU) került ki mir mális egy mandátumos több séggel. *Gerhard Stoltenbe* miniszterelnök 37 képvisel helyet könyvelhetett el, m a helyi szociáldemokrat (SPD) harminc, a szabadd mokraták (FDP) öt mandát mot kaptak, a dán nemz kisebbség pedig egyet.

A közvéleménykutató int zetek egybehangzóan rendk vül szoros eredményt jele nek.

Az FKP megkétszerezte párttagjainak számát

A Francia Kommunista Párt 700 ezer tagjának több mint 51 százaléka munkás. A nők száma 250 ezer, az értelmiségieké 70 ezer — ezek a tagság összetételéről készített felmérés legérdekesebb adatai. A tanulmány első eredményeit *Paul Laurent,* az FKP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára ismertette a sajtóval.

A párt 1966 óta megkétsze rezte taglétszámát, s azóta je lentősen megfiatalodott — mondotta Paul Laurent. Ak kor a 25 év alattiak arány 9,4 százalék, a 26—40 évesek 33,1 százalék volt. Jelenle az előbbiek aránya megközeli tőleg 11,8 és 39 százalék. különböző nemzedékek közö figyelemreméltó egyensú alakult ki.

A Holland Munkáspárt kongresszusa

Ellenzik a neutronfegyvert

A Holland Munkáspárt parlamenti képviselői Hollandiának a NATO-ból, való kilépése mellett foglalnak állást, h rendszeresítenék az Észak-Alantí Szövetség fegyvertárába a neutronfegyvert, ha a NAT hatáskörét új területekre te jesztenék ki, vagy ha új ha

Costa Rica-i pártvezetők

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 30

PEST MEGYEI HÍRLAP

Tavaszi Noémi
grafikusművész

1021

azt
nyi
veze
ságo
hiva
iratk
tanf
jele
keré
való
kem
mén
ha túl vagyunk egy-egy vizsgán. Én azt vallom, hogy a gépjárművezető-oktatást igazán lelkiismeretesen végezni csak a pénzért, nem lehet. Kell szeretni az oktatói munkát és vállalni a sok fáradozást.

— *Hányan kerültek ki a 32. számú munkaközösség tanulói közül jogosítvánnyal?*

— *Már a 900-ik sorszámnál tartunk. A Kőbányai Porcelángyárból és a környező üzemekből, de természetesen más kerületekből is jönnek hozzánk tanulók.*

— *Művezetői munkája mellett vezeti a munkaközösséget, oktat és most végzi az ML esti egyetemet. A család vajon nem neheztel ezért?*

oktatási felelő
nyolcéves kisfi
számára, va
szempontjából
lémát, de megő

— *Végezetül*
ban elkészült ú
a véleménye az

— *Nekünk m*
tizenhatórás
főbb rendelke
den azt mondl
gyobb önállósá
közlekedésben
vagyis minden
zotttabb felelő
Ugyanakkor a
az előrelátás
hez jut.

Jó utat és sc
ra is. **Anc**

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Tavaszy Noémi

Mestermunka

1975 OKT 15

1021

Tavaszy Noémi: Körülzárva

MAGYAR RÁDIÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-088, 337-748, 340-726

SAJTÓFIGYELŐ

MES

A FINOMKER

X. ÉVFOLYAM, 21. SZÁM

Elkészült a Finomkerámiaipari Művek gazdaságpolitikai koncepciója az V. ötéves terv (1976—1980) időszakára. Rövidített változatát — kiegészítve

Mestermunka

1975 OKT 15

Tavaszy Noémi

/1021

Parasztasszony

Tavaszy Noémi grafikája

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 19

MAGYAR HÍRLAP

Tavaszy Noémi grafikus-
emlékei

TAVASZY NOÉMI grafikusművész alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt kedden Kecskeméten. A bemutatott grafikák szlovákiai úti élmények emlékei.

A rádió és televízió műsora

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

6.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás-
lentés. 6.10—7.20: Kellemes vasár-
apot! Közben: 6.45: Műsorismer-
tés. A mai nap kulturális prog-
amjából. Utána: Körzeti időjárás-
lentés. 7.20: Múzeumi híradó.
23: Búzás Andor és Kovács Jenő
ősora. 7.54: A Közönségszolgálat
jékoztatója. 8.00: Hírek. Lap-
emle. Időjárás-jelentés. 8.05: Kül-
olitikai negyedóra. 8.20: Hallga-
ink figyelmébe! 8.21: Az MRT
yermekkórusa Balázs Árpád kó-
saiból énekel. 8.23: Népdalok.
57: Reklám. 9.00: Kulturális Ma-
azin. 10.00: Hírek. Időjárásjelen-
s. 10.03—10.47: A Gyermekrádió
ősora. 10.47: A Golden Gate
gyüttes műsorából. 11.00: Zenés
eklámturmix. 11.10: Az MRT szim-
onikus zenekarának hangverse-
nye. Közben: 12.00: Hírek. Lap-
emle. Időjárás-jelentés. 12.10:
des anyanyelvünk. 12.15: Fodor
ndrás versei. 12.50: Barcs Sándor
ása. 13.00: Nótacsokor, verbun-
os muzsika. 13.50: Beethoven mű-
eiből. 14.39: Kozmosz. Tudomá-
os magazin. 15.00: Hírek. Időjá-
s-jelentés. 15.08: Marie Laforet
a Four Tops együttes felvételei-
ől. 15.40: Pillantás a szocialista
ilágba. 16.00: Olasz operahangver-
eny. 16.38: Hallgatóink figyelmé-
e! 17.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
7.05: Versszínpad. A Rádió vers-
ondó fóruma. 18.00: Népdalok.
8.28: Hallgatóink figyelmébe! 18.30:
írek. Időjárás-jelentés. 18.40:
.40: Sporthírek. Totó. 18.45:
ach-művek. 19.20: Lator
ászló műsora. 19.35: Jo-
ann Strauss-ciklus — IV. rész.
.33: Vladimir Horowitz Chopin-
üveket zongorázik. 22.00: Hírek.
időjárás-jelentés. 22.10: Sporthírek.
otó. 22.20: Népdalok. 22.40: Esz-
ecsére — irodalomról, művészet-
ől. 23.10: Magyar szerzők művei-
ől. 24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0: Gigliola Cinquetti énekel.
5: Műsorzárás.

PETŐFI RÁDIÓ

5.58: Hallgatóink figyelmébe!
0: Az unitárius egyház félóra-
. 7.30: Liszt: Fantázia és fúga az
Ad nos, ad salutarem undam" ko-
l témájára. 8.00: Hírek. Lapszem-
Hírek. 12.33: Könnyűzene —
Párizsból. 12.58: A Gyermekrádió
műsora. 13.45: Időjárás- és vízál-
lásjelentés. 14.00: Az Ifjúsági Rá-
dió zenés műsora. 15.00: Jelenidő-
ben. Vigyázz, lemaradunk! 15.30:
Hírek. 15.33: Zenekari muzsika.
16.05: Ágh Attila filozófussal be-
szélget Iszlai Zoltán. 16.30: A va-
sárnap sportja. 17.00: Reklám.
17.05: Ötórai tea. Közben: 17.30:
Hírek. 18.00: Pesti házak titkai.
Barát Apollónia dokumentummű-
sora. 18.40: Zenés portré — Géczy
Dorottyáról. 19.25: Jó estét, gyere-
kek. 19.30: Hírek. 19.33: Sporthí-
rek. Totó. 19.38: Kritikusok fóru-
ma. 19.48: Daloló, muzsikáló tájak.
Nyírség. 20.28: Dorogi Zsigmond
műsora. 20.38: Haydn-művek. 21.10:
Szakáts Ildikó műsora. 21.30: Szó-
listaparádé. 22.30: Hírek. 22.33:
Michel Dens énekel. 23.00: Köny-
nyűzene éjfélig. 24.00: Hírek. Idő-
járás-jelentés. 0.10: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

8.58: Sprechen Sie Deutsch? Né-
met nyelvtanfolyam. Jó utat! 9.20:
Foxi Maxi kalandjai. Amerikai
rajzfilmsorozat. 9.45: Telizsák. Hol
lakik a víz? 10.05: Ki játszik ilyet?
Csacsi-pacsi. 10.25: Zsebtévé. 10.35:
Motoregér. Amerikai rajzfilmsoro-
zat V. rész: Macska főzte nafta.
11.15: TV-tárlat. Osztrák kultúr-
történeti sorozat II. rész: Az
aranykincs. 13.53: Műsorismertetés.
13.55: Pedagógusok fóruma. A vi-
lágnézeti nevelésről. 14.35: Kérem
a következőt! Magyar rajzfilmso-
rozat. Miért nyúl a nyúl? 14.45: Rek-
lámműsor. 14.50: Magyarország—
Japán cselgáncsverseny. Közvetí-
tés a budapesti Körcsarnokból,
felvételről. 15.40: Reklámműsor.
15.45: Véres út. Magyarul beszélő
olasz—NSZK tévéfilmsorozat II.
rész. 16.45: Utazás a Szaharában.
Algériai változások. 17.05: „Feszti-
vál a Duna mentén". Rövidfilm az
V. Duna menti Folklórfesztivál ese-
ményeiről. 17.40: Műsorainkat
ajánljuk! 18.05: Reklámműsor.
19.10: Delta. Tudományos Híradó.
18.35: A Közönségszolgálat tájékoz-
tatója. 18.40: Esti mese. 19.00: A
Hét. 20.00: Hírek. 20.05: Magyará-
zom magyarázataimat! Rajzfilm-
sorozat. VI. rész: Totem, iránytű,
radar. 20.20: Galgóczi Erzsébet:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Pestmegyei Hirlap
1975 NOV 2

Tavaszy Noémi

1975. NOVEMBER 2., VASÁRNAP

1021

Hazafelé

/Tavaszy Noémi metszete

Világ proletárjai, egyesüljetek!

MUNKA

VEK DOLGOZÓINAK LAPJA

LLÉR 1975. DECEMBER 10.

lgozó nőink helyzete

szakszervezeti tanács

helyzete a FIM-nél kedvezően ılakult, kiemelkedő eredmé-yeket értünk el szakmai kép-ésük terén. Ugyanakkor van-ıak még megoldásra váró eladatok, mint például a ők vezetői állásba való jut-atása, vagyis a tervszerű áderpolitika.

Ezt követően Titkos Ferenc oglalta össze a hallottakat. A vszt-ülés elfogadta az írá-os beszámolót, és kérte a azdasági vezetőket, hogy az lhangzott hozzászólások, ja-aslatok, kiegészítések kerül-enek bele az intézkedési ervbe.

vezetők részére. A középfokú végzettséggel rendelkezők szá-mára már egy éve folynak az öthetes tanfolyamok, a más-odik fázis oktatásához most készültek el a tankönyvek, így levelező oktatási formát is lehet tartani, és remélhetőleg 1976 őszétől ezek a tanfolya-mok is beindulnak. A tematika 4 részre oszlik, általános, szakmai, speciális és társadal-mi-politikai ismeretekre. Fel-adata, hogy a szakmai képzés után egy általánosabb, a tel-jes technológiát kimerítő kép-zést nyújtson a tanfolyam

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 DEC 10

Mestermunka

Tavaszi Noémi

1021

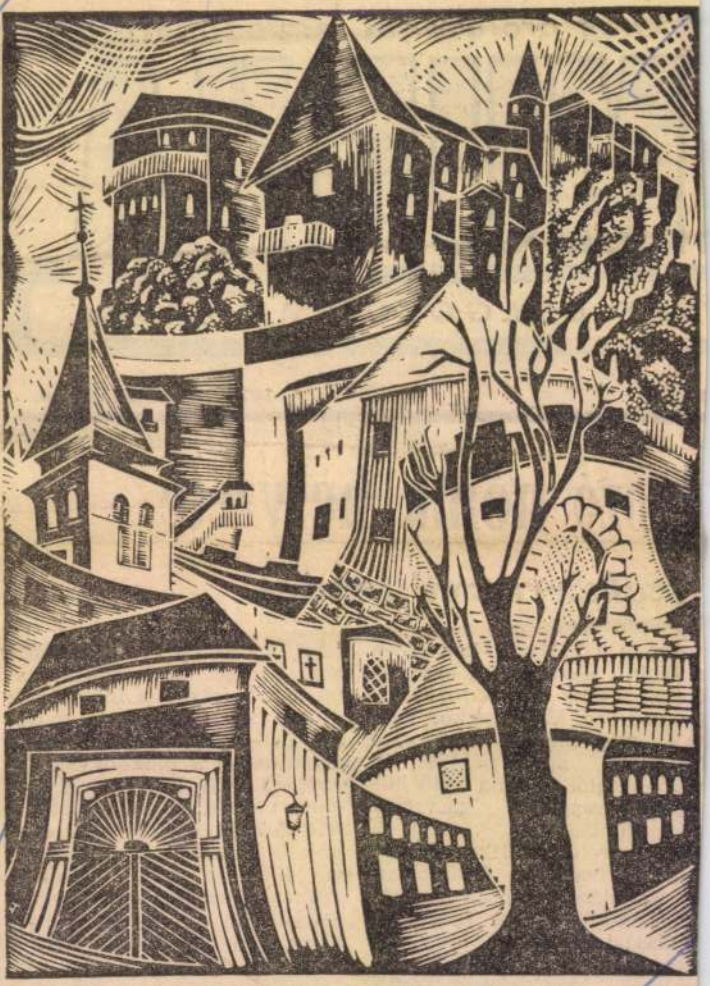

Tavaszi Noémi: Árva vára

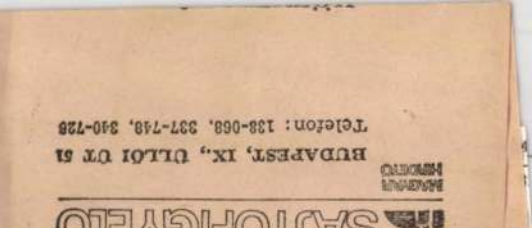

(talán így a le
mások eredménye
ését és figyelését
A mi reformunkra
zással néznek.

A másik: a n
nagy megbecsülése,
idő fontossága a
közt. Ez viszont évt
változatlan.

Lássunk először e
tokat.

Mennyi idő jut matematikára — és mennyiből?

Köztudomású, hogy a Szovjetunióban egy évvel *később* kezdenek iskolába járni a gyerekek, mint nálunk, de egy évvel *előbb* fejezik be a középiskolát: 7-től 17 éves korukig tart az a tízosztályos iskola, amely nagyjából megfelel a mi általános iskolánk és gimnáziumunk összesen 12 osztályának.

Elég ez a tíz év? Rá lehet építeni az egyetemi tanulmányokat is?

Talán több időt töltenek a tanulók az iskolában, nagyobb a terhelésük?

Igen is meg nem is. Az igaz, hogy 32—33 hét helyett 35-ből áll egy-egy tanévük

szerepelnek.

Az OSZSZSZK adataival számoltam (akadnak eltérések, például a balti köztársaságban nem is 10 év van, hanem 11), mégpedig az 1975-ös adatokkal. Ezt azért emelem ki, mert eddig úgy tudtam, hogy a 10. osztályban csak heti *5 matematikaóra van* (fakultatív órák nélkül). Egy korábbi döntés szerint ennyi is volt, de a feltétlenül szükséges tananyag *6 órát kívánt*. Ezt meg is kapták, mielőtt még a tanterv feljutott a 10. osztályba.

Elhamarkodott következtetéseket senki se vonjon le az adatok összehasonlításából. Vannak eltérő adottságaink (pl. a nyelvünk nem világnyelv), más hagyományaink,

KÖZNEVELÉS
Tavaszi Noémi
1975 DEC 19

1021 *Tavaszi Noémi metszete*

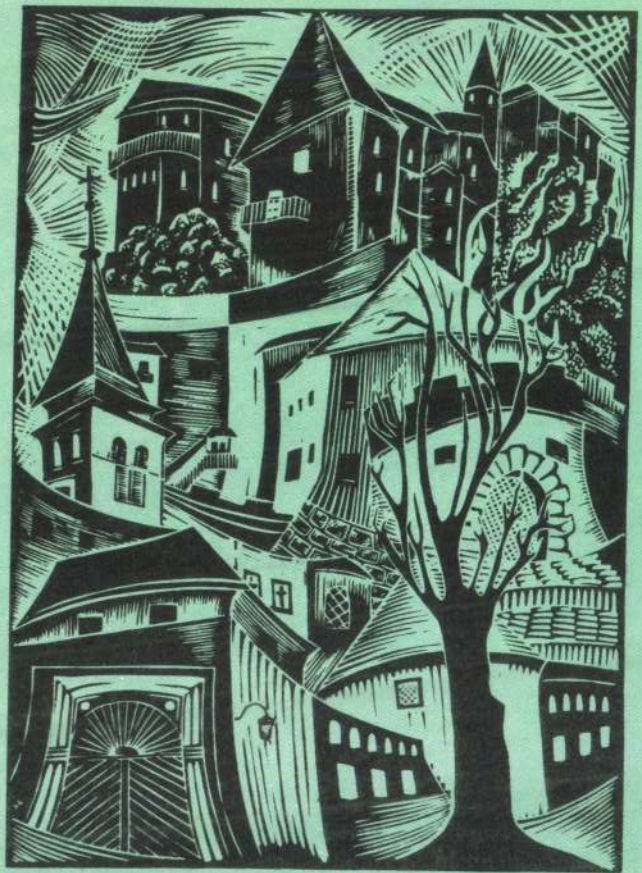

Felnőtt dolgozók részére

ingyenes szak- és betanító tanfolyamokat indítunk.

Szakmunkásképző:

Kőműves, ács-állványozó, vasbetonkészítő (szerelő).

Oktatási idő: 12 hónap.

Felvétel: 3 éves gyakorlat (pl. mint segédmunkás vagy betanított munkás), 20—45 életév, 8 általános iskolai végzettség.

Helye: Kecskemét (kőműves, ács, vb-szerelő). Kiskunhalason (kőműves).

Házgyári és általános könnyűgépkezelő:

(Az ÉVM által korszerűsített követelményeknek megfelelően.)

Jelentkezhetnek: Női és férfi segédmunkások, akik vonzalmat éreznek a különböző típusú házgyári építőipari gépek kezeléséhez.

Helye: Kecskemét, Házgyár. Oktatási idő: 10 hónap.

Hagyományos könnyűgépkezelő:

női és férfi segédmunkások (kubikosok) esetleg szakmunkások jelentkezhetnek.

Helye: Kecskemét, Kiskunhalas.

Oktatási idő: 6 hónap.

Gépkezelői tanfolyamok feltételei: 18—45 életév, 8 általános iskolai végzettség. A tanfolyamok kezdési ideje: 1976. január 26 (hétfő).

A tanfolyamok vizsgája országos érvényű!

A jelentkezőkkel a vizsga utáni időre 1 éves szerződést kötünk. A tanfolyam ideje alatt és után folyamatos munkát, jó kereseti lehetőséget biztosítunk. Munkásszállást, üzemi étkeztetést, különélési pótlékot, utazási hozzájárulást, szabad szombatot a kollektív szerződésünk értelmében biztosítunk!

Az érdeklődőknek tájékoztatót küldünk.

Jelentkezés személyesen vagy írásban.

BÁCS MEGYEI ÁLLAMI ÉPITOIPARI VÁLLALAT
6000 Kecskemét, Klapka u. 34.

4720

Jelentkezés: Rákóczi út 7. fsz. 23. 4721

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI Pincegazdaság azonnali belépéssel felvesz lakatosokat és villanyszerelő szakmunkásokat, tmk-feladatok ellátásához. 44 órás munkahét. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés: Palackozó Kombinát vezetőjénél, Kecskemét, Kiskőrösi út 12. sz. 1919

NAGY KARÁCSONYI AJÁNDÉKVÁSÁR A

BR

Bács-Kiskun megyei Ruhá áruházaiban és

KALO
KECSK
KISKUNFÉI
KISKUN
BA

Apróhirdetések, apróhirdetések

Ingatlan

KÉT családnak alkalmas, lakóház, 296 négyszögöl telken beköltözhetően eladó. Kiskunhalas, Hunyadi u. 25. 1295

ELADÓ 2409 négyszögöl szántóföld, a szegedi út mellett. Érdeklődni lehet: Baja, Vasvári Pál utca 36. sz. Rózsa István. 850

PIRTÓ, Dózsa u. 14. alatt, 464 négyszögöl telek alap-

VASKÚT, Garai út 5. sz. alatt levő ingatlan eladó. Érdeklődni: Baja, Dózsa Gy. u. 15. (Farkas) 861

Lakás

ELCSERÉLEM kecskeméti egyszobás, étkezős, szövetkezeti lakásomat, belterületi kétszobás szövetkezetiért, költségmegtérítéssel III. emeletig. Eladás is érdekel. Kecskemét, Szolnoki út 12. félemelet 3. Alulj áró-

CT.S Trabant Combi eladó. Érdeklődni: Baja, Zrínyi Miklós u. 22. sz. 668

Egyéb adás-vétel

MODERN lakószobabútor újszerű állapotban eladó. Érdeklődni Kiskunhalas, OFOTÉRT-üzlet. 1293

MAGÁNJÁRÓ kertitraktor, prés, hordók, szőlőzúzó, ötéves sodrott pej paripa ló eladó. Gusztonyi István, Kunfehértó, II. 129. Erdő-

Házasság

21 ÉVES, 180 magas, elvált üzemi dolgozó józan életű férfi megismerkedne házasság céljából tanyai otthont kedvelő, korban hozzáillő nővel, gyerek nem akadály. Fényképes leveleket „Lakás van" jeligére a Kiskunhalasi Hirdetőbe kérek. 1301

JÓ megjelenésű gyermekszerető, 37 éves, 170 cm ma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 DEC 3
Petőfi Népe
Tavaszy Noémi grafikusművész
1021

Tavaszy Noémi grafikái

A kecskeméti Sajtóklub november havi kiállításai között megkülönböztetett figyelmet érdemel Tavaszy Noémi grafikáinak bemutatója, amely ízelítőt nyújt a művész utóbbi három évben tett „felfedező útjainak" gazdag kincseiből: mindenekelőtt a szlovákiai népművészet anyagából.

Linóleummetszetei szellemükben, komponálási módjukban rokonai a nép alkotta műveknek, azzal a szándékolt többlettel hogy megjelenik rajtuk — személyében is — a hozzájuk kötődő ember.

Az egyik sorozatban kapubélleteket láthatunk figurákkal. A nőalakot varrottasokból gyűjtött jelképes virágok fonják át, míg a gerendákat, félfákat, deszkákat a faragások változatos díszítőelemei teszik eredeti jelentésüknél hangsúlyosabbakká. Külön értelmet kapnak azok a metszetek, amelyeken a várak jellegzetes formái, vagy a népi faépítészet változatai kifejező arányrendben mutatják magukat. Hasonló színvonalon alkotta meg Tavaszy Noémi azokat a nyomatokat is, amelyeken a színek jelentése azonos célt szolgál a fekete-fehér foltokéval. (Bagoly.)

A metszetek élményt nyújtanak a pusztán csak szépet áhítozóknak a ragyogóan tiszta és egyértelmű formatörekvések és a megismertetést bőven szolgáló anyag által. A tárlat, a művek példája ugyanakkor a grafika közelebbi értőinek is tanulságul szolgálhat: a linóleum hagyományos technikája további életerős kezdeményezéseknek adhat helyet, ha új területekhez, új tartalmakhoz szolgál kifejező eszközül.

Tavaszy Noémi nemcsak az utazásra vállalkozók, de azon felfedezők közé is tartozik, aki figyelmünket a hozzánk közeli, de eddig észre nem vett kincseinkre irányítják. Önként vállalt feladata ezért nemes, teljesítménye pedig ezért is elismerést érdemel.

Goór Imre

● Tavaszy Noémi: Szlovák ház.

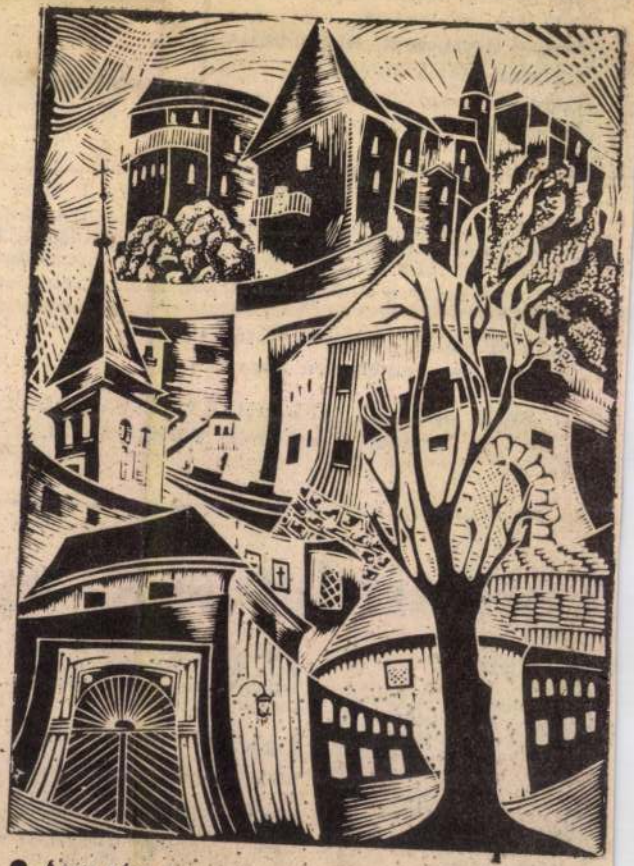

● Árva vára.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

197. NOV 30

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi

Tavaszy Noémi: Ex-libris

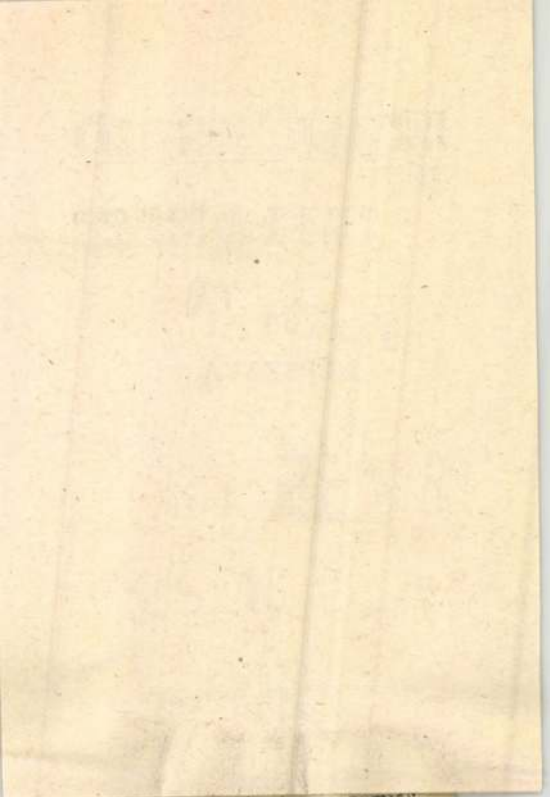

zott barátjával a szarvas-
l. és neki is elmondta a
'got. A szarvas is olyan or-
ssságot adott, amitől erős le-
et. A nyúl ezt nyomban meg
ette
Alighogy elment a szarvas,
rra jött egy medve, akinek
nyúl elbizakodottságában a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1973 NOV 26

Mestermunka

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Fonónő

STER
RÁMIAIPARI MŰ
ÁRA: 60 F
Fegyelmezet

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1976 JAN 10

Tavaszi Noémi

Tavaszi Noémi linómetszete

1021

hetne biztosítani a szabad szombatot, túlóra nélküli munkát. *A létszámfejlesztést azonban önerőből nem tudjuk*

ranciaországi

gyomány, ha tetszik, átvehető
belőle néhány bohókás ötlet.
Az ünnepi vendégjárás, ven-
légvárás már Luca napján el-
kezdődik. Minden provance-i
asztalon 13-fajta csemege áll,
13 tálon szépen elrendezve.

Egy-egy tányérkán sem több,

A terítéshez ad segítsége
harmadik rajzunk: akkor szép
az ünnepi asztal, ha a tálak
tányérok egyforma mintáza-
túak, azaz egy készletből va-
lók. S jó tudni azt is, hogy
nem minden pohár illik min-

dés tányérhoz: porcelántá-
nyérhoz való az üveg, a kris-
tálypohár, ám ha a most any-
nyira divatos, mázas cserép-
ből készült étkészletünk, csi
szolt poharak helyett csak sí
mákat tegyünk hozzájuk.

Nem kell — s nem is lehe
— mindent egyszerre az asz
talra rakni! Amikor leszedtü

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 21

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi

szemben a domb oldalával,
hordja ránk a dombot a szél,
együtt takar be anyámmal.

1021

Tavaszy Noémi: Paraszt

A megjelenteket *Mezei Lajos*, a vállalat párttitkára üdvözölte, majd elmondta, hogy az üzemi demokrácia érvényesülése, formai és tartalmi fejlesztése az utóbbi másfél évtizedben *állandóan napirenden volt*. Kiteljesedése, azonban elmaradt a lehetőségektől. Az MSZMP XI. kongresszusának határozata leszögezte: *„a jelenlegi helyzetben az a legfontosabb, hogy jobban építsünk az üzemi demokrácia meglevő fórumaira... ki kell bontakoztatni az üzemi demokrácia közvetlen fórumainak munkáját is: több érdemi ügyet kell eléjük terjeszteni."* Az országban 25 vállalatnál kísérletképpen hívták össze a munkásküldöttek tanácskozását. E vállalatok közül négy tartozik a nehéziparhoz, s ezek egyike a DKV. A vállalatnál nagy körültekintéssel készítették elő a küldöttek megválasztását, hiszen a jövőben e 150 dolgozó véleménye, javaslata jelentősen befolyásolja a DKV életének alakulását.

A tanácskozás megvitatta a működési szabályzat-tervezetet, majd azt elfogadva elnököt, titkárt és titkárhelyettest választottak. Elnök *Szőke János* főművezető, titkár *Perger József* üzemvezető, titkárhelyettes *Parti Ilona* programozó csoportvezető lett.

1963-tól 1980-ig

Rátosi Ernő igazgató elmondta, hogy az első tanácskozás elé a *lakásgazdálkodás helyzetét* bocsátották, hiszen ez a dolgozók érdeklődésének középpontjában áll, befolyásolja életkörülményeiket, kihat a munkahelyi közérzet alakulására. A lakásgazdálkodásról 1963-tól 1980-ig a vállalat vezetősége *beszámolót*, illetve

nem is akarnak ross
hiszen arra buzdítan
hogy *ne* felesleges szócs
léssel, vitatkozással tölt
az időt, hanem lássu
munkához, tegyük a d
gunkat, mert *szóból n*
élünk meg.

Nem is. De ha már ki
mondást idézünk, akkor
gyük mellé a másikat is:
szóból ért az ember. S így
együtt van igaza a kettő
nek a napi élet gyakorlatá
ban is.

Azok a jószándékú mű
vezetők, hivatalfőnökök
vagy mások, akik a munka
valamilyen posztján irá
nyítanak, érthetően nem
veszik jó néven, ha egy
egy feladat kiadásakor be
osztottjaik azt vitatgatják,
kell-e, szükség van-e rá,
miért így és miért nem
úgy csináljuk. Ilyenkor
aztán könnyen kicsúszik a
szájon, hogy „emberek, vi
tatkozgatunk hát vagy dol
gozunk?". S valószínűleg
— ha a munka fontosságát,
sürgősségét tekintjük —,
jogosan is hangzik el ez a
felszólító erejű kérdés, ám
föltevői alighanem elfeled
keztek egy másik, hason
lóan lényeges valamiről.
Arról, hogy *megfelelően*
előkészítették-e a munkát,
kellően *megmagyarázták-e*
az embereknek, kellően
fölhívták-e a figyelmüket
rá, hogy *mit miért* kell
tenniük.

A munkájukat szerető
emberek — s mégis
csak ők vannak
többségben — szeretik tud
ni egy-egy feladat *na
gyobb összefüggéseit is*,
szeretik tudni, mihez
járulnak hozzá mun
kájukkal, vagy miért
kell nagyobb ütemet dik
tálni egy-egy munkafolya
mat bevégzéséhez. Ezért
kell, hogy a jó vezető —
ha kell — vitatkozzék is
esetenként, no persze, csak
addig, amíg nem megy ez
a tennivalók rovására. s
nem halogatja végül is ma
a fo
teljes endőket.
bb értelemben
kkor tulajdon
a kérdés el sem
is.

jóhiszemű tévedés, mint a kétkedő hallgatás, visszahúzódás. A téves nézeteket viszont nyilvánvalóan mind a pártéletben, mind a napi életünkben, munkahelyen vagy egyebütt a politikai meggyőzéssel, a pártszerű vitával kell — mint mondani szokás — a helyére tenni, vagyis eloszlatni. *Fontos eleme a vita a pártéletnek.* Miért is félnénk tőle?. Annyira fontos, hogy igazán *magasabb rendű pártegység* többnyire csak a pártszerű, *meggyőző vita után* jön létre. Amikor mindenki őszintén, tudatosan ért egyet a határozattal vagy intézkedéssel. Ez a megalapozott *cselekvési egység* kiindulópontja.

Vitatkozzunk hát útonútfélen? Változtassuk az országot egyetlen nagy Hyde-parkká? — talán ilyen kérdés is elhangzik mindezekre. Korántsem, mivel ennek is megvannak a maga határai. Noha nagy *türelem* és gyakran hosszas *meggyőzés* kell egy-egy jóhiszemű tévés nézet, felfogás eloszlatására, mégsem tartható az időtlen huzavona, amikor már a többség kialakította a maga helyes és főként tettekre serkentő véleményét. Ezenfelül gondolnunk kell arra, hogy nem tűrhetjük el *mindenféle nézet* felelőtlen hangoztatását. Nem dorongoljuk ugyan le a más nézetet vallók véleményét, de a felelőtlen hangoskodókkal, ellenséges, káros nézetek hangoztatóival, pusmogókkal szemben *a felelősségre vonásnak* lehet csak helye. S ez megintcsak nem egyedül a vezetők dolga, hanem *a kommunisták kötelessége*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 OKT 9
Pestmegyei Hirlap

Tavaszy Noémi grafikus

1021

Csehszlovákia, magyar művész szemével

Tavaszy Noémi kiállítása

Budapesten, a Csehszlovák Kultúra Népköztársaság útja 21. szám alatti helyiségében ma, csütörtökön délután 6 órakor nyílik meg Tavaszy Noémi képtárlata. Október 15-ig naponta — szombat és vasárnap kivételével — 9-től délután 5-ig tekinthető meg.

VISSZAUTASÍTOTT SZOMORÚSÁG Tavaszy Noémi művészete: Mivel képes a nosztalgia visszaszorítására? Renddel. Otthontiszta erdő, otthontiszta fák, otthontiszta tornyok tekintenek ránk képeiből, küzdelemmel, munkával megszerezett harmónia. A természetet és az ember alakította táj szépsége s rajzi bővítése segítette őt ebben. Gyakorlatban megvalósított művészi állásfoglalás ez. Eszméléstől a formáig vezet minden művének sarkalatos útja, a puszta helyváltoztatás mindig a képi gondolat belső utazásának használ járt. Ezt tapasztalhatjuk csehszlovákiai útiképeiben is.

Az alakzatok tömörítésével összegez: várost, történelmet, jövőt. Megfontoltságának eredménye, hogy bonyolult szerkezetei is követhetők. Mindezt vonalvezetése tisztaságának köszönhetjük. Alaposság és báj határozza meg haladási irányát, ismeretszerzési kedv, az ábrázolás lendülete, állandó rajzi érzékenység, mely pontos műszerként jelöli meg friss motívumokkal új felismeréseit. A kiválasztott táj lelkülete egyben, csak hangulatával és öntörvényeivel párhuzamos környezetet érint művészetében úgy, hogy témáit körbejárja, azután közelíti meg, először óvatosan, később egyre bátrabb lendülettel. A végső mozzanat a meghódított látvány árnyalása. Ezért nem elégszik meg a valóságnyomatokkal, hanem átköltözésükre törekszik Ez a festői grafikusi magatartás jellemzi mostani sorozatát, ez valóban „Csehszlovákia magyar művész szemével" s azért, az, mert egyaránt hű a látott, megfigyelt világhoz és saját eszményeihez.

KÉPALKOTÓ képzeletének költői érzékenységével leírja és értelmezi a *prágai óváros* fe-szes történelmi atmoszféráját, tetőringásának, toronyszerkezetének sajátos csoportosulását, az *Aranyművesek utcájának* varázsát, a *régi zsidótemető* torlódását. Másra is jut ereje! Arra, hogy megörökítse *a tátrai táj* méltóságát, a *Szepesség* üde kellemét, a *pásztor* és a *sulykoló asszony* munkaáhítatát. *„Szepes vára"* parasztházak koszorújából emelkedik, a *lőcsei gótika* azért olyan meleg, mert emberi lépték et fedezi fel számunkra Tavaszy Noémi linóleummetszete. Művészete főhajtás a természet és az ember tényleges és létrehozott szépsége előtt, számára a baglyok csillogó szeme ugyanolyan ünnep, mint a *Cseppkőbarlang* és a *Szövő-nő*. Semmi nem idegen tőle, ami emberi, ami derűt és örömet épít.

TÁRGYILAGOS TAJLEÍRÁSAI történelmi karakterrel teljesednek, s ezen meghosszabbításokat érlelten csöndes asszonyi lírával hatja át. *Lőcse, Prága, Krasznahorka vára, a Hagymástavak, a prágai Károlyi-híd*, így válik mindannyiunk tágas nemzetközi otthonává. Népeink közös erőfeszítéséből és barátságából, de Tavaszy Noémi festői, rajzi közreműködésével is. Rend és alaposság társul e kellemes áramlatokban, az építészet grafikával értelmezett árnyalásaiban pillantja meg a múlt és a jövő emberét, ennek lyamatnak és távlatnak feltárására vállalkozik.

Tavaszy Noémi: Pásztortaragások

Minden lapja modelljének korrekt, szinte műszaki leírását tartalmazza, azon túl a tárgyak és jelenségek líráját is a témához csatolja saját lelkületének együttérző mérlegén.

A MŰVÉSZ GRAFIKÁI legyőzték a szomorúságot, csöndes szépségük termő diadalával. Jogos a reményünk, hogy hamarosan művekkel örökíti meg megyénk tájait, is, annál inkább, hiszen újabban *Nagymaroson* alkot ferencvárosi tartózkodását megszakítva.

Losonci Miklós

Munkásoktatás a C

Benyó Ildikó fametszete

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Tavaszy Noémi

1021

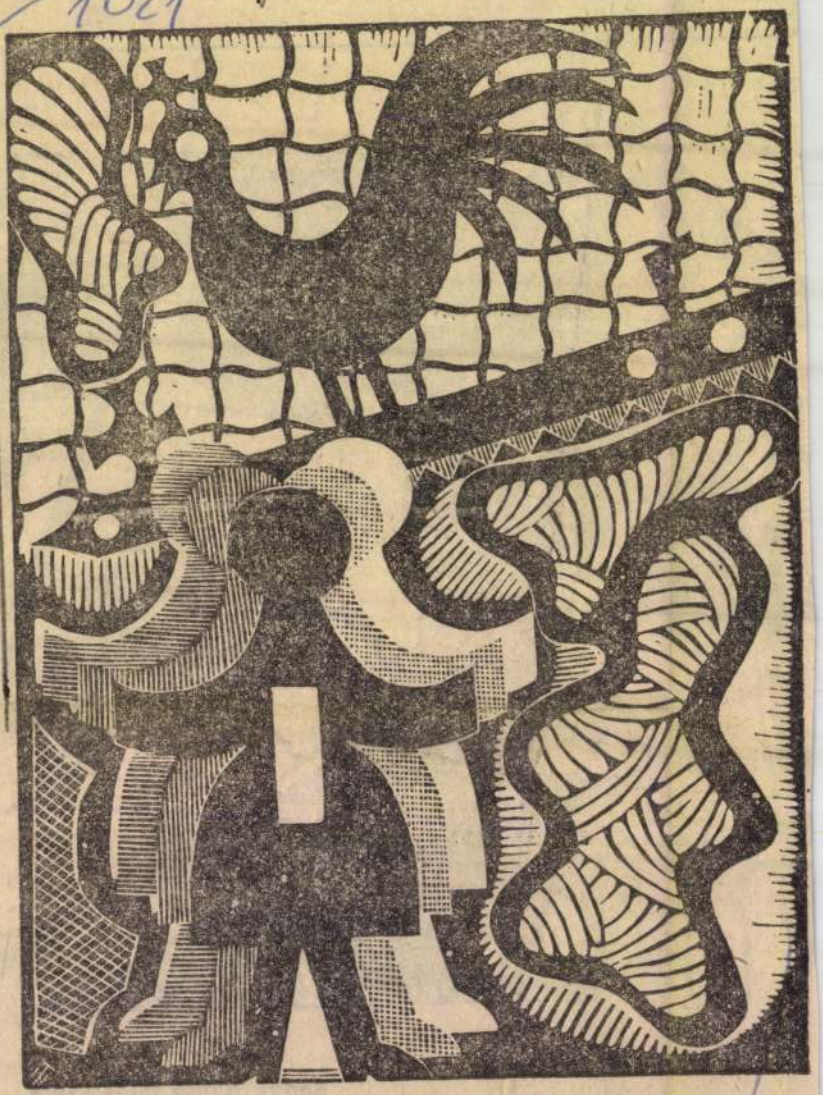

Tavaszy Noémi kiállításáról

1977. máj

A K... Baranya me... Igazgatóságának je... 1977. I. negyedévrő...

(Folytatás az 1. oldalról)

nem változott. Az iparban foglalkoztatottak havi áltagos bére 4,6 százalékkal nőtt. Az elmúlt évben tapasztalt munkaidő kihasználás javulása az I. negyedév folyamán tovább folytatódott, a túlórák száma több mint 12 százalékkal csökkent. Minthogy a tapasztalt közel 2 százalékos termelésnövekedést változatlan létszámmal érték el a vállalatok, nőtt a munka termelékenysége, hatékonysága.

202 lakást

ten vetettek őszi búzát. A kedvező időjárás jó telelést eredményezett, a korai tavaszodás, a kedvező csapadékviszonyok lehetővé tették a hatékony fejtrágyázást. A vetések állapota ez év március közepén lényegesen jobb minőségű volt mint tavaly. A március végén érkező lehűlés, a havazás és a tartósnak bizonyuló alacsony hőmérséklet nagy károkat okozott. Az őszi vetésállománynak mintegy 15 százaléka súlyosan károsodott, több termelőszövetkezetben ki kellett szántani a vetés egy részét. A szőlők közül elsősorban a koraiaknál okozott kárt a fagy, üzemenként ugyan eltérő arányban,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁJ 15
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Tavaszy Noémi

1021

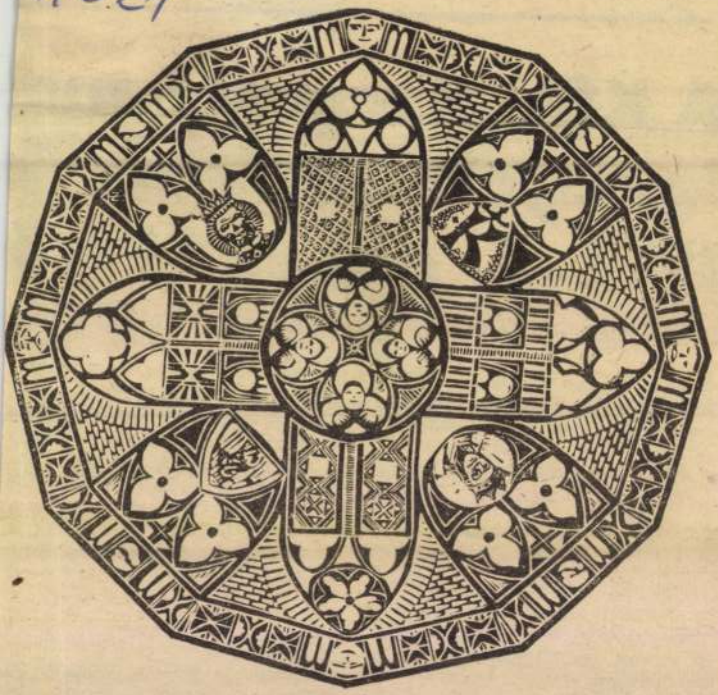

Tavaszy Noémi grafikája. A művésznek a lengyel—magyar hét alkalmából a Volán klubjában megnyílt kiállításából.

art közötti
gyikén egy
yot állította
dőközben
Kronor" nev

A XIII. s
grófja, aki
rály minisz
orony köré
etett fel, an

Stockholm alakult ki. 1436-
ban Stockholm a birodalom
fővárosa lett, mint Hanza-
város hamarosan jelentős ke-
reskedelmi központtá vált.
Az ország különböző vidé-
kéről, a nemesség, a klérus,
a kereskedők, az iparosok és
a népességnek a nagy része
a fővárosba költözött.

A XVII. és a XVIII. szá-
zadban szükségessé vált a
város területének a bővítése.
A szigetet vastag tölgyfa cö-
löpökkel, amelyeket a földbe

elrothadása. Egy helyben új-
ság ezeket a gondokat úgy
jellemezte: először elsüly-
lyedt a svéd nagyhatalom,
majd elrothadtak azok a cö-
löpök, amelyekre a svéd
nagyhatalom urai a házakat
építették.

A következő tíz évben né-
hány százmillió svéd korona
szükséges ahhoz, hogy az
Óváros egyes részeit ne fe-
nyegesse ugyanaz a veszély,
mint Velencét.

z—i

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÉPSZAVA

1977 MÁJ 14

Tavaszy Noémi

T21

így van mióta világ a világ.
Mit tehetsz lélek itt? Elviseled
némán a gonosz őrült cseleket.

Tavaszy Noémi: Szlovákiai emlék

inkább: kedvtelésből.
kozásra, kikapcsolódá
javak fogyasztásával."

Hozzáteszem: jogos
gyasztja a számára le
kultúrjavakat — olv
útleírást, nézi a krin
hallgatja a kabarém
közben esetleg müve
korántsem zárja ki a

A szórakozni vágyó ember kellemesen akarja szabad
jét eltölteni, élvezettel — ő tehát mindenekelőtt: fogyasztó.
De ha eközben ismeretei gyarapodnak, látóköre szélesedik,
érzelmi világa gazdagabb lesz — ez már művelődés. Ha ma-
radok a nem egészen ide illő közgazdasági szóhasználatnál:
ez már termelési folyamat, hiszen új gondolatok, felisme-
rések, eszmék, érzelmek, sejtelmek támadnak az emberben.

Még az ilyen — gyenge hatásfokú — művelődés is nagy
értékek forrása.

Amerikai közgazdászok számítása szerint a művelődésre,
az oktatásra, a tudomány fejlesztésére fordított beruházások
fizetődnek ki legjobban; elemzéseik szerint kettő—négyszer-
esen jobban az ipari beruházásokhoz képest. Ezek a köz-
gazdászok mindenekelőtt a szakmai, a tudományos ismere-
ek hatásfokát vizsgálták: hogyan nő ennek a tényezőnek
a szerepe, súlya, jelentősége a gazdasági életben — hogyan
tolódik át a termelés súlypontja a gépekről egyre inkább a
egfontosabb termelőerőre: az alkotó-kutató-kísérletező-
szervező emberre.

Van viszont a műveltségnek olyan minőségi rendje is,
amely elsősorban a magánéletben, a társas érintkezésben, a
közéletben van jelen, és számokkal, mennyiségekkel fölmér-
hetetlen a „hatásfoka". Az emberközpontú műveltségre gon-
dolok, amely nem elsősorban ismeretanyagok, sokkal inkább
érzelmi és erkölcsi értékek hordozója. Voltaképpen nem
is létezhet — a szó igaz értelmében — műveltség enélkül:
a legkiválóbb mérnök, a legkiválóbb vegyész, csillagász,
atomfizikus is szakbarbár enélkül.

Roppant gazdagok vagyunk — mondhatnánk az emberi-
ség által évezredek óta összegyűjtött és napról napra gya-
rapodó, mérhetetlen szellemi kincsre —, holott ez az egész
gazdagság: a ládafia kincse. Csak annyi válik belőle szá-
munkra kamatozó értékké, amennyit valóságosan haszná-
lunk, amennyit — éppen fogyasztása révén — gyarapítunk
amennyit átoltunk belőle a nyomunkba lépő nemzedé-
kekbe.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA
1976 JUN 26

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Hegyi pásztor

... hogy a Budapest
illomás között miért eng
ciirtását. A közelmúltb
: Debrecen—Nyíregyház
oettem észre, hogy a vas
oldalon kiirtották a fáka
engedik a MÁV vezetői
nek szerintem inkább
csak az megengedhető.
Thyány u. 53.).

*

... hogy ez év április 5-ig hibátlanul működő telefonkészülékünk, amelynek számát a fenti dátummal 460—417-re változtatták, miért nem használható. Huszonnégy nap alatt mindössze két napig használhattuk. Az átkötés óta sem mi hívni, sem minket hívni szinte lehetetlen. A 250—250 lágymányosi hibajelentőnél a 350—153-as Krisztina számhoz irányítanak, s ott órák óta rövid választ kapok: „Kábelhiba, viszontlátásra." Vajon meddig? Bazsó János (Budapest, Bürök utca 5.).

*

Április 24-i számunk Szerkesztik, írják: olvasóink oldalán közöltük Iván János (Budapest, VIII., Visi Imre u. 4. III. 3.) levelét „Balesetveszély — villamosmegállóban" címmel.

Olvasónk a napokban köszönetét fejezte ki a gyors intézkedésért, mert a 11-es, 17-es villamos végállomásánál levő hibás vízlevezető vasrostélyt — ami a balesetet okozta — kicserélték.

Levelekből — röviden

Olvasó munkásnők

Megszokott látványt nyújt a Szolnoki Papírgyár udvarán magasodó, olvasó munkásnőt ábrázoló szobor — írja levelében Bérczi Jenő könyvtervezető. Az ünnepi könyvhét napjaiban azonban ismét feldíszítették nagyszerű tartalmát:

sokoldalú érdeklődését. A marxista irodalom klasszikusai hasznos segítséget nyújtanak politikai tanulmányunkhoz. Igen keresettek a népszerű tudományos művek és sokan keresik a magyar és a világirodalom remekeit is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1916 JUN 5

Népszava

Tavaszy Noémi

1921

Tavaszy Noémi: Fonónő

TAVASZY NOÉMI KIÁLLÍTÁSA

Lengyel Kultúra

Tavaszy Noémi lengyel útirajzai nem leírások, hanem képi vallomások tájakról — gótikát, reneszánszot sűrítő városokról, varsói romokról. Balkáni, csehszlovákiai sorozatához képest gazdagodtak megoldásai. Felületei rendezettek, de olykor a képi leírás, máskor az emblématikus jelleg uralkodik az egyszerű vagy bonyolultabb vizuális fogalmazásban. Most saját belső történéseit is bátrabban egyezteti a külvilág tárgyrendjével, így a linóleummetszetek és olajpasztellek nemcsak a zemosci árkádsort és Frombork várát, hanem a *Kőbezárt szerelmet* is érzékeltetik a szerkesztés szigorúan zárt elemeivel.

Losonci Miklós

Tavaszy Noémi kiállítása

Élet és Irodalom, Budapest, 1974. ápr. 19.

41

rű bonyodalmokon át) a történet a végkifejletig. Rendező: Pós Sándor, dramaturg: Mesterházi Márton. (IV. 22., péntek, Kossuth 19.15.)

Figyelemre méltó műsoreseménynek ígérkezik

A MAGYAR RÁDIÓ DALVERSENYE

25 fiatal magyar versenyző „mérkőzik" három fordulóban. Először Schubert-dalok; másodjára bécsi klasszikusok (Haydn, Mozart, Beethoven) és XX. századi dalszerzők; a harmadik fordulóban Schumann- és Wolf-dalok szerepelnek a versenyműsorban. Élő adás lesz valamennyi. A zsüri elnöke: Lukács Pál. Műsorvezető: Zsoldos Péter, szerkesztő: Lázár Eszter. (Első adás: IV. 24., vasárnap, 3. m. 18.03.; a többi adások: IV. 30-ig a válogatók; 2. forduló: V. 4—5—6.; 3. forduló: V. 7—8.; eredményhirdetés: V. 9. 3. műsor: 19.00.)

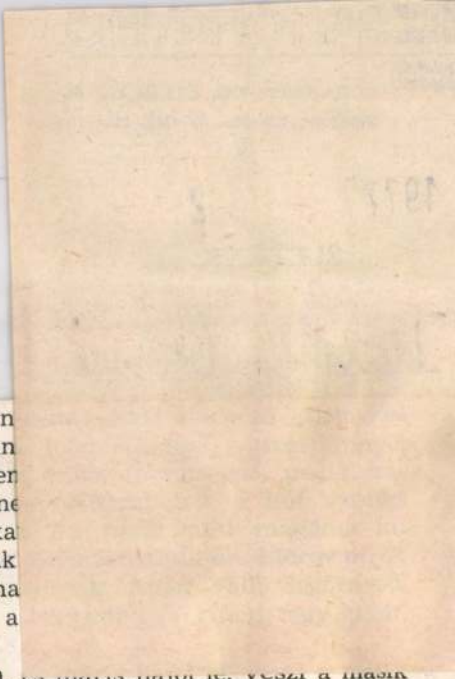

...ról az utcát. Az este fekete árn
k mi is. A lépcső lejtőjén siklun
domboldal, megtréfált utak. Ner
Sikerült, csak ez kavarog benne
el vizsgálja az elúszó csomagoka
ttatja vele a táskáját. Kotorásznak
en. Minket már nem érhet el ha
a bőrönd súlya. Megáll. Leteszi a
ki anyám.
nk! — mordul föl válaszul apám, és máris hajol le, veszi a másik
ndöt, s úgy rohan, mintha meg sem állt volna az imént. Én meg
em szabadultam a rövid szünet varázslatától. Szeretnék mindent
és ezért semmit nem tudok. Amíg állnak a tárgyak, addig kellene,
ddig kellett volna. A járás máris elsodorta a lámpaoszlopot, ami-
negálltunk. Az eső marta szürkészöld festést, a függőleges öntött-
t, amik a talapzat széléig futottak, s ott cseppekké kövéredve ér-
ir a felejtés áradása sodorja egyre messzebbre tőlem. Az idő a
z észlelés és a fölismerés pillanata között teljesen üresen maradt.
i sem történt volna benne. Lehet, hogy az emlékezés egészen más
ti föl majd ezt is, egészen önkéntelen jeleket képes kiragadni és
feledésbe. Így lesz az este félig ismert és félig jelenvaló körülöt-
csönget? Lehet, hogy föl is szállunk. Ez is egy lehetőség, és nem
rübb, mint a többi, amit legalább ilyen eredménytelenül hagytam
t. Ekkor már a lámpaoszlop olyan nehezen és olyan véletlenül föl-
z egyetlen szilárd pont eddigi rohanásunkban, sincs sehol. Még azt
ol veszítettem el, mi lett vele. Elnyel a villamos rohanása. Az ablak
szú hosszú, féktelenül eleven csíkká forrasztja a kirakatok, hom-
kátok, autók, lámpák, fák, oszlopok, plakátok, cégtáblák, fölírá-
lek látványát. Egy-egy tárgy föl és letűnése el sem ér tudatomig,
ami egymásba kényszeríti és kiválni sarkallja őket, s fojtott szen-
ztja létük, egész a fölismerhetetlenségig. Van, amikor úgy vélem,
m, hol vagyok, de hamar el kell veszítenem ezt a biztonságot, mert
g közbejön, idefészkel közénk, a már fölismert jelbeszéd közé s
gy rándulás, akár a hó, akár a szélkavarta por, a lökdösődés kö-
éstől ezüstössé szürkülő ablak négyzetéből saját arcom néz visz-
a látvány már semmi támaszt nem nyújt. Apámnak úgy kell le-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 2

ÉLETÜNK

Tavaszy Noémi

1021

TAVASZY NOÉMI: VARSÓI PIÉTA

és formákkal mégis közös képi rendben egyezt
már-már népmesei alakjával, a kaptárak ismét
val és a „Zárak" jelszerű szűkszavúságával. Ez
haladási irányát meghatározza. Hajdan elégiku
benne és a képben; öröm, fájdalom, remény é
teljessége.

Celldömölki tárlata után ezt az anyagot Budapesten, a Lengyel Kultúrában is bemutatják, később Kőszegen is. Közben Tavaszy Noémi hangolja magában a képpé alakítandó dunántúli tájakat és Ady költészetét, melynek harminc darabból álló metszetsorozatát a ráckevei Ady gimnáziumnak és a Magyar Nemzeti Galériának ajándékozza a művészet szolgálatának szép gesztusaként a halhatatlan lírikus születésének 100. évfordulóján.

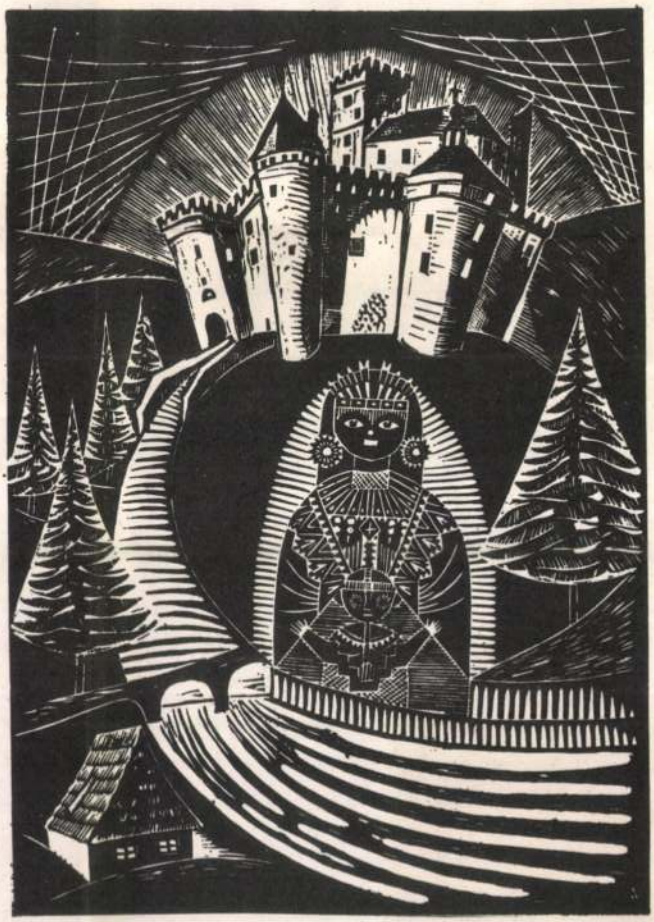

TAVASZY NOÉMI: NEDECI LEGENDA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 2

ÉLETÜNK
Tavaszy Noémi
grafikus-
1021

művészet

LOSONCI MIKLÓS

Tavaszy Noémi celldömölki kiállítása

Celldömölkön a Kemenesaljai Művelődési Központban március elején nagyszabású lengyel—magyar barátsági napokat tartottak, ahol lengyel iparművészeti tárgyakat és könyveket mutattak be. E rendezvénysorozat keretében nyílt meg TAVASZY NOÉMI grafikusművész lengyelországi útirajzainak tárlata. E művek a természeti, népi, nemzeti képződmény együttes rajzi értelmezései. Ezer esztendő összetett küzdelmével egy nagy tettekre jogosult nép felnőtt lett, s évtizedes összpontosítással Tavaszy Noémi képzőművész. Ez a kettős érettség találkozik a linóleummetszetek és olajpasztellek kifogástalan gondolatiságában. Érződik, — hogy Grunwald, Auschwitz után vagyunk a szó történelmi értelmében, és Tavaszy Noémi sem keresi többé, hanem birtokolja eszközeit a szó művészi értelmében. Világgyűjtő szorgalom, emberségnövelő szépség sorakozik a lapokon, melynek öltözete a fehér és fekete elegánciájára épít. E rajzi szmoking azonban belső tartalmat is hordoz. Mindenek előtt Lengyelország teljességét. Lublin belvárosának sikátoros íveit, tornyait, embereket rejtő, lehelő szűk utcáinak sűrű hangulatát, az elkülönült vár magányos méltóságát; ötvöződő töredékeket múltból, jelenből. A szinte horgolt, hímzett rajz női pedantériája kifogástalan, de nem aprólékos, — mindig összegezésre törekszik. Megroggyant Szent Anna templomot látunk, süllyedt, magába roskadt formáiban az idő súlyát. A látvány századokat foglal keretbe, — nemcsak leír hanem minősít. A várromok nem felhőbe horgadó romantikus töredékek, hanem reális jelek a múltból, nyomok, — segítségükkel tájékozódhatunk és közlekedünk az idő rétegeiben.

Tavaszy Noémi fejlődését abban látom a balkáni, csehszlovákiai, erdélyi útirajzokhoz képest, hogy szemléletében nem egysíkúan derűs, megoldásaiban szintén összetettebb. Ez saját életének lírájából és rajzi felkészültségének gazdagodásából adódik. Zakopane leíró természetességét az emblématikus összefogottságú „Varsói pieta" folytatja, az auschwitzi drámáról nem is beszélve, melyet szorított drótkerítés-mederben érzékeltet. Waweli bál, kőbezárt szerelem, krakkói ablakok, téli erdő, — ez mind Lengyelország és Tavaszy Noémi. Különös türelem és összpontosítás figyelhető meg abban, hogy az ivópoharak epikus nyugalmát azonos, rokon, eltérő szemlélettel

DOMJÁN GÁ

Ének a faluvé

Nesze pajtás nincsen más

kece-fice kutyolás
köd-köhögő kocogás

dilduldala dudaszó
csupasz csontom eladó

gyere gyerek hol a zsebed
itt egy forint nesze neked

Bírjad talpas sose félj

csindadratta! — hazérsz
bárha bőrig ázva mégy

szú-szívedre szikra száll
földübög a csorda-tánc

eszeveszett táncra rándulsz
kibicsakolsz a világból

karosszékek télen

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

2

ÉLETÜNK

Tavaszy Noémi

1021

TAVASZY NOÉMI: SÓBÁLVÁNY

ıdoltat a látvány, de másra is.
ége, Laborfalvi Róza japánlegye
klődése sok-sok ága. Festőszersz
ménye édesanyjáról, látcsöve, mi
ész, olló, vakolókanál, kőművesk
pecsétnyomói Petőfi és Széchenyi
ıt összekerül a társaság a mi udv
st és Marsot vizsgálni." Ott vanı
égű csáti törzset küldte nekem T
ı." Ásvány és csigagyűjtemény. M

s író, mintha az egész irodalomtörténet rajta pótolta volna mu-
gy aztán önelégülten húzódjon vissza régi medrébe.
az ország nagy színésznője. Viselete, ezüst-fekete főkötő, acél-
ta, japánlegyező, gereblyenagy díszfésük, karkötők, díszgombok,
vagyonosok életére vallanak. Első, aki irodalomból vagyonosodott.
ra váltotta a sorsa.
Herenden gyárthatták étkészletét. Majorsági épületből alakítotti
agolhatták porcelánjait, ahol valamikor lovak abrakoltak, kis-
, csecsszopó malacok visítoztak és tülekedtek, Jókai idejében már
i madaracskák szálltak, festődtek a kékesfehér csészékre, tálakra,
perzsa indák vagy juhászos, betyáros idillek, agaras vadászok, vág-
Készült az Apponyi-, a Viktória-, a Rothschild-készlet, elnevezve a
ől. Jókai-készletről nem tudok, nem lepne meg, ha lenne. De az
evári köcsögből uzsonnázta volna az aludttejet hűsítőnek füredi,
okon.
n minden állandóságot hitet velem. Túl a világháborúk szakadékán
szakállas, ős mester háziköntösében, mit él át annak a fiúnak az
st róla gondolkodik a háborúkon innen. Hogy a Viktória-mintás
szétfröccsenti egy becsapódó akna, s a stilizált mintás virágok és
e-vitrinek összekeverednek a sárral, papírhamuval.
az egyik legnagyobb magyarországi csatát a Balaton körül?
n németek szállták meg a falunkat. A falu közepén, a befagyott
hatalmas sátrat húztak, alatta javították autóikat, tankjaikat. S
őket délnek. Beszélték, micsoda harc folyik arra. Magyar kato-
ltak be hozzánk. Emlékszem egy búcsúzó őrmesterre. Kis gyerek
set értettem a háborúból, lényegét könyvből olvashatom. Tudom
illája közelében, a hadihajónak fölszerelt Csobánc-ot süllyesztette
lövedék. S úttörőtáborozásom kedvenc hajója is, a Szigliget, német

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

2

ÉLETÜNK

Tavaszy Noémi

a jövőbe.

1021

TAVASZY NOÉMI: ZÁRAK

Madonna

Tawanyhólski

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
19?6 AUG
Alföld

/1021

alföld

6 forint

Tavaszy Noémi

Madonna

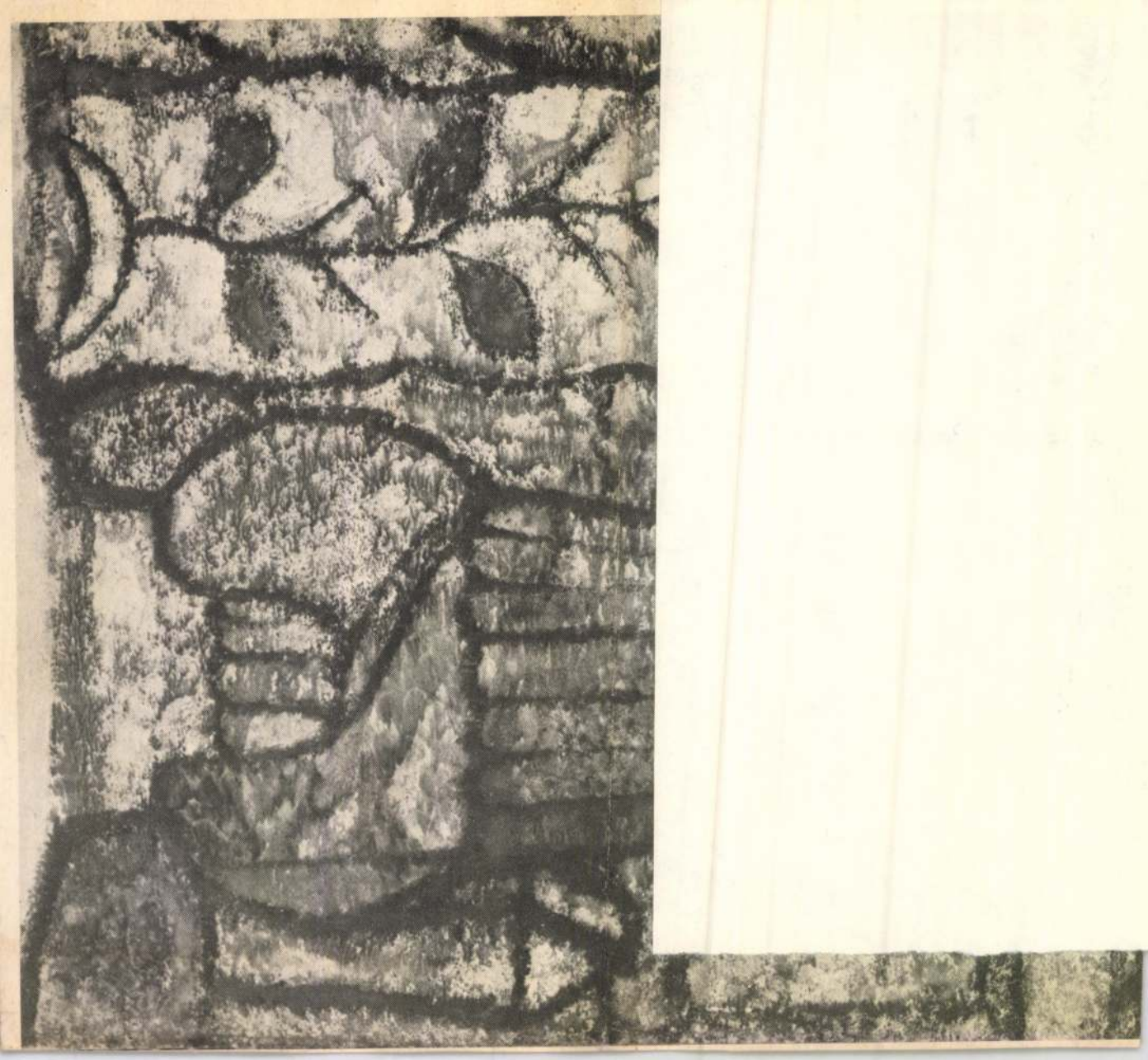

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 DEC 19

SOMOGYI NÉPLAP

Tavaszy Noémi
1021 7

(Tavaszy Noémi grafikája)

már előrevette. Buús Gyö
volt az idény legjobb kapu
az NB I osztályban. Buús
rangsorban 17 társát elő
meg. Az osztályzatok alapj
tehát így fest az NB I legjo
őszi tizenegye: *Buús (K. R
kóczi) — Török (Vasas), Sal
mon (DVTK), Mihalecz (ZT
Tóth J. (Ú. Dózsa), — Nyil
(FTC), Müller (Vasas), Pint
(Bp. Honvéd) — Fazekas (
Dózsa), Pásztor (Békéscsab
Váradi (Vasas).*

A kaposvári labdarúgók k

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 ... 11

Könyvtáros

Tavaszi Noémi

1021

Tavaszi Noémi linómetszete

targyaról, ágairól, felosztásáról, határ-, alap- és kiegészítő tudományairól nyújt rövid, de minden jelentős kérdésre kiterjedő elméleti-módszertani összefoglalást, ezt a referensz-művek felsorolása és részletes ismertetése követi könyvészeti műfajonként tagolva (lexikonok, kézikönyvek, adattárak, szakbibliográfiák, sorozatok és folyóiratok). Az ismertetésekből az olvasó képet nyerhet a művek tartalmáról, szerkezetéről, beosztásáról, jellegéről, használhatóságáról, továbbá arról, tartalmaznak-e bibliográfiát, illusztrálnak-e vagy sem, milyen mutatókkal látták el őket, melyik olvasórétegnek ajánlhatók, stb. Rendkívül hasznos a kiadványsorozatok címének és témakörének felsorolása, és még ennél is hasznosabb a szakfolyóiratok ismertetése. Az egyik legértékesebb alfejezet az illető szaktudomány

+ HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + H
ÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK

MA: 1977. január 9. Vasárnap. Marcell napja.

A nap kél 7.31 — nyugszik 16.12 órakor.

A hold kél 20.56 — nyugszik 9.15 órakor.

HOLNAP: 1977. január 10. Hétfő. Melánia napja.

A nap kél 7.30 — nyugszik 16.14 órakor.

A hold kél 22.08 — nyugszik 9.44 órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

Kevés felhő, legfeljebb egy-y átfutó hózáporral. Az énk, időnként erős észak-ugati szél mérséklődik, majd lnyugat felől fokozatosan nét megélénkül. Kisebb hó-vások. A várható legmaga-bb nappali hőmérséklet usz 1, minusz 4 fok között.

HOLNAP TEMETIK PALLÁS IMRÉT

Mint tegnapi lapunkban kö-ltük, a Hajdú-Bihar megyei irtbizottság, a Hajdú-bihari apló szerkesztősége és a Ma-var Újságírók Országos Szö-etsége mély fájdalommal tu-atta, hogy Pallás Imre, a Haj-ú-bihari Napló főszerkesztője etének 56. évében tragikus örülmények között elhunyt. Munkatársai, barátai, elvtársai olnap, hétfőn délután 4 óra-or búcsúztatják a debreceni öztemetőben.

★

Pallás Imre szegényparaszt aládból származott. Élete el-ő szakaszában napszámosként ngette életét, később tisztvi-elő lett. 1947-től volt párttag, 1951-től a megyei pártbizott-ig munkatársaként dolgozott. ésőbb újságíró a Napló szer-

P. J. JOUVE

EGY ÉVVEL EZELŐTT,

1976. január 9-én halt meg — 89 éves korában — Pierre Jean Jouve, francia költő és regényíró, a XX. század egyik kitűnő költője.

Fiatalon kezdett irodalommal foglalkozni, s előbb szimbolista, majd Romain Rolland hatására kollektív inspirációjú, úgynevezett unaninista verseket írt. Az első világháború idején pacifista elveket vallott és Romain Rollanddal barátkozott. 1917-ben vele együtt küszöntötte a februári orosz forradalmat, nagy feltűnést keltő, Üdvözlet az Orosz Forradalomnak című közös gyűjteményében. Freudból táplálkozott az 1920—30-as években írt műveinek furcsa szexuális szimbolikája, az Érosz és a Halál közelségének gondolata, amely regényeiben és verseskötetеiben egyaránt kimutatható.

A második világháború idején a hazafiak oldalára állt, és részt vett a költői ellenállásban. Érett hazafiságát, közösségi érzését bizonyítja az 1942-ben írt Dicsőség, majd az 1944-ben írt Párizs Szent Szüze című verseskötete. A felszabadulás után azonban visszahúzódva, a társadalmi-politikai problémákat kerülve, magányosan élt. Válogatott verseinek kötete magyarul is napvilágot látott.

— **Fogadóóra.** Dr. Csicsay Iván, a megyei tanács elnökhelyettese január 10-én, hétfőn fél 10-től fél egyig a hivatali helyiségében fogadóórát tart.

HÉTFŐTŐL: SOLTRÓL

Hétfőn hajnalban, műsorkezdetkor az 539 kiloherz frekvencián megszólal az új, 2000 kilowattos Kossuth adó. A próbaüzem alatt a solti állomás szerelésén dolgozó szovjet szakemberek és a posta szakértői vizsgálják a beépített alkatrészek tartósságát, az adóberendezések megbízhatóságát és elvégzik az adó végleges

Az Országos Anyag- és

A zöldség- és gyümölcsk termékek és a kávé fog

A lakosság friss és tartósí tott termékekkel való jobb el látása és a termelői érdekelt ség biztosítása céljából, vala mint a termelői költségek nö vekedése miatt az elmúl években jelentősen emelni kel lett a burgonya-, a zöldség és a gyümölcsfélék felvásár lási árát. Növekedtek az ipa ri feldolgozás költségei i Mindez szükségessé teszi a ezekből készült tartósítóipa termékek fogyasztói árána emelését.

A gyümölcskonzervek é -készítmények ára átlagosa 23 százalékkal, ezen belül gyümöcsízeké és dzsemeké át lagosan 35, illetve 32 százalék kal, a befőtteké, a szörpöké é a natúr gyümölcsleveké át lagosan 20 százalékkal emel kedik.

A zöldségkonzervek és -ké szítmények ára átlagosan 1 százalékkal lesz magasabb. fontosabb termékek közül zöldborsó (csemege) ára 10,6 Ft-ról 12,50 Ft-ra (16 százalék kal), a zöldbab (vágott) ár 9,80 Ft-ról 12,50 Ft-ra, (28 szá zalékkal), a sűrített parad

Háztáji

Igazgatósági ülésen ért kelték a Monori Állami Ga daságban a háztáji állattart segítésének múlt évi tapas talatait. Megállapították tö bek között, hogy a saját d gozóik részére 395 anyakoc adtak ki. A programot az id

HORDOZH

Keskeny hegyi vágatban v rendezést konstruáltak a Szov kezet segítségével 2,25 méter és vízszintes lyukak fúrhatók. A berendezés központi rész

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 JAN 9
Pestmegyei Hirlap

Tavaszy Noémi

Hírlap

1021

Ady Endre:

A vár fehér asszonya

A lelkem, ódon, babonás vár,
Mohos, gőgös és elhagyott.
(A két szemem úgy-e milyen nagy?)
És nem ragyog és nem ragyog.)

Konganak az elhagyott termek,
A bús falakról rámered
Két nagy, sötét ablak a völgyre.
(Ugy-e milyen fáradt szemek?)

Örökös itt a lélekjárás,
A kripta-illat és a köd,
Árnyak suhognak a sötétben
S elátkozott had nyöszörög.

(Csak néha, titkos éji órán
Gyúlnak ki e bús, nagy szemek.)
A fehér asszony jár a várban
S az ablakokon kinevet.

Tavaszy Noémi linómetszete

(AZ ADY-JUBILEUMI SOROZATBÓL)

zójának, volt ...
nek az 1929-e ...

Lázár Györ... ...en

Lázár Gyö... ...ott-
Politikai Biz... ...éget
a Minisztertanács elnöke pénteken látogatást tett a főváros VIII. kerületében. Részt vett a látogatáson *Katona Imre,* a Központi Bizottság a kerületi pártbizottság székházában *Szabó István* első titkár és *dr. Suhajda József,* a kerületi tanács elnöke fogadták.

Az Express jubileuma

Dr. Maróthy László köszöntötte az utazási iroda dolgozóit

Idén hatvanötezer magyar fiatal utazott külföldre, s 75 ezer turistát fogadott a KISZ utazási irodája — mondotta el *Völgyi István* igazgató pénteken az Express megalakulásának 20. évfordulója alkalmából rendezett sajtótájékoztatón a II. kerületi, Marczibányi téri ifjúsági házban.

A KISZ irányításával és segítségével további erőfeszítéseket tettek és tesznek, hogy növekedjék a belföldi turizmus. Jövőre 630 ezerre kívánják növelni az idehaza üdülő fiatalok számát, s a programokban az eddiginél jóval több gyalogtúrát, vízitúrát és más sportolási lehetőséget iktatnak be. A hazai lehetőségek mellett ma már szinte valamennyi európai országba, s a tengerentúlra is utaznak az iroda vendégei.

Az iroda folyamatosan továbbfejleszti az üdülőhálózatot: jelenleg mintegy 4000 személy befogadására alkalmas szálláshelyük van. Jövőre további autóbuszokat vásárolnak, s tervezik a meglevő ifjúsági üdülőtelepek továbbfejlesztését. Új Hotel Express épül *Balatonföldváron,* 1978-ban végrehajtják *Verőcemaros,* ezt követően *Balatonföldvár* rekonstrukcióját.

Ezen a napon az ifjúsági ház színháztermében vállalati ünnepségen emlékeztek meg az eltelt két évtized munkájának eredményeiről. Az ünnepségen *dr. Maróthy László,* az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KISZ Központi Bizottságának első titkára az ifjúsági szövetség nevében köszöntötte az Express dolgozóit. A KISZ Központi Bizottságának első titkára az ifjúsági és diák utazási iroda számos dolgozójának nyújtott át kitüntetéseket. Az ünnepségen *Regős Gábor,* a Magyar—Szovjet Baráti Társaság titkára az Express kollektívájának a magyar és a szovjet fiatalok közötti kapcsolatok, a népeink közötti barátság erősítéséért végzett munkájáért átadta az *MSZBT Aranykoszorús Plakettjét.*

Az ünnepségen részt vett *Kozári József,* az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, *Nádor György,* az Állami Ifjúsági Bizottság titkára, továbbá *Fejti György,* a KISZ Központi Bizottságának titkára.

MEDOSZ, KPVDSZ

Felmentések e...

Személyi kérdésekről döntött a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége. *Kovács Istvánt,* a szakszervezet főtitkárát érdemeinek elismerése mellett felmentette főtitkári tisztségéből és elnökségi tagságából. *Dr. Deli Istvánt,* a szakszervezet titkárát érdemeinek elismerése mellett felmentette titkári tisztségéből, mivel a szakszervezeti mozgalom más beosztásába kerül. *Dr. Dobi Ferencet,* a Központi Vezetőség tagját megválasztotta a szakszervezet elnöksége tagjának, valamint a szakszervezet főtitkárának.

Az emberi j...

Dr. Simai Mihály, a Magyar ENSZ Társaság főtitkára, az ENSZ Társaságok Világszövetségének elnöke nyitotta meg azt az ünnepi ülést, amelyet *az emberi jogok napja,* december 10. alkalmából tartottak pénteken a HNF Belgrád rakparti székházában. A Magyar ENSZ Társaság, az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, az Országos Béketanács tudományos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 DEC 11
Pestmegyei Hirlap

Tavaszy Noémi
grafikusművész

A ráckevei Ady-galéria gyarapodása

1021

Tavaszy Noémi illusztrációi

Ady-év, jövőre ünnepeljük korunk költőóriása születésének 100. évfordulóját. Egyik nyitánya az a nemes gesztus, melynek keretében *Tavaszy Noémi* grafikusművész három, most készült *Ady-illusztrációját* (képeinken) a ráckevei gimnáziumnak adományozta. Az első lapon *Ady és Léda* szerelmét kíséri a festő koronával, hintóval, kerékre írt versidézetekkel érzékeltetve, hogy e kapcsolat csillaga hideg hold volt.

A sorozat másik linóleummetszete költészetének, életének *több állomását* tárja fel. A fiatalság heves indulását látjuk, egészséges fákat, életvadon erdőt, virággal hintett sugaras utakat, a lendülő vándort és a csüggedten ülő beteg költőt, szirmokat és szörnykezet, tomboló tüzet és magányt; Ady életútjának teljességét, mely egyszerre vezetett minden együtthatójával a líra magaslatára.

A harmadik linón gyertyák égnek, és fenyők, hegyek környezetében ül a költő asszonyával éjszaka végén, hajnalodáskor, *vihar elől* félig betakarva.

Tavaszy Noémi szimbólikus rajzzal közelíti Ady szimbólumokkal telítődött költészetét. Saját világát, hangulatát egyezteti a versek titkaival, törvényeivel. E rajzok szerkezete érett, egyszerű pompája eddig ismeretlen oldalról értelmezi Ady verseit, s új távlatokat nyit meg bennünk és az ifjúságban, azt, hogy a költészet kincse nyitott és befejezhetetlen.

L. M.

Asztalitenisz

Jövő évi verseny — az idén

Frissek voltak Marcaliban az asztaliteniszezők, hiszen vasárnap, a Mikszáth úti általános iskolában már az 1981. évi járási—városi asztalitenisz-bajnokságot rendezték meg. Ennek oka, hogy a folytatásra, a megyei döntőre január első felében sor kerül Kaposváron. A járási erőpróbára 31 sportoló érkezett, s vívott időnként színvonalas, izgalmas mérkőzéseket a helyezésekért. A verseny szépséghibája volt,

»A mozgalom célja és mozgósítsa a 6—26 éves fiazesre, sportolásra, a nemen tozó követelmények teljesíté életmód kialakítását, a f készségek, valamint a mozg son lehetőséget a fiatalok e re, annak figyelemmel kísér bad idő hasznos eltöltésére.«

1977 tavaszán kezdődött. Az újságok, a rádió, a televízió egyre-másra ismertették az új rendszerű tömegsportmozgalom céljait és

Tavaszy Noémi

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP

1980 DEC 17

1021

Kiállítás a gyárban

Ebben az évben tizenhét kiállítást rendeztek a kaposvári elektronecsőgyárban. Fotó- és képzőművészeti tárlatok, néprajzi bemutatók szerepeltek a programban. Tegnap délután Tavaszy Noémi grafikusművész alkotásaiból nyílt kiállítás a gyárban. Hazai tájak szépségeit tárja a nézők elé a grafikus. Képünkön: a Szigliget éjjel című műve

Válogassunk a kínálat

Tallózás a rádió és a tévé ünnepi műsorából

Beszélünk sokat az információáradatról és a konzervelmény-zuha — magnó- és filmtekercsek milliárd kilométereiről, amelyek bombázzá kilo harminc dekás agyunkat. De ritkán sikerült ezt számokban is érni. Most itt az ünnepi példa, az idei négynapos karácsonyi pihen órából áll, s ez idő alatt a rádió három és a televízió két csatornája ös valamivel több mint 260 órán át kínálja műsorait. Ha naponta némi is beleszámítunk, akkor minden ébren töltött egy percre három perc n idő jut. Rákényszerülünk tehát a válogatásra. Nézzünk hát szembe a dattal.

Az éter hullámain

Ez a hatalmasabb erejű, mert a már-már gyógyszertabletta nagyságú-tól a bútorméretűig körülvesznek minket a hangszórók, és akár minden percünket kitöltik a szó- és a dallam-hullámok. Mégis érdemes néhány adást előre kijegyezni, kinek-kinek ízlése szerint . . .

DECEMBER 24., HÉTFŐ

Gyerekeknek . . . mindig kedves történet volt, és bizonnyal az is marad **Copperfield Dávid** kalandsorozata. Dickens regényéből készült rádiójáték, amelyet a Kossuth adón hallhatunk 10.03-tól. Mándy Iván az átdolgozásban főleg a lírai hangvételű jeleneteket sorakoztatja fel a gyerek Dávidot Kaszás Gergő, a felnőttet Szabó Gyula eleveníti meg.

rendező Moszkvából, Mario Vargas költő Limából, az ABBA együttes, Pa Ulten, a Pompidou Művészeti Köz igazgatója Párizsból, s végül Budape Ungvári Tamás, Hankis Elemér Ja Miklós és Kocsis Zoltán. A műsor részét a Kossuth adón hallhatjuk kor, míg a folytatást a Petőfi rádi vasárnap, 30-án 15.30-kor.

A Magyar Rádió Karinthy Színpad rádiószatírával jelentkezik a Petőfi lámhosszán 20.33-kor. Moldova Gyö **Mese az írógépről és a hegedűről** alkotásáról a következőket nyilatk ..1963-ban Magyarországon az értelm szűlők gyermekének hatszoros es volt a segédmunkások gyerekével s ben, hogy érettségizzen, és hüssz hogy eljusson a diplomáig. Nem én t tam ki, benne volt az újságban, t biztos igaz . . . "

3. műsor. 13.54 : A. Tolsztoj **Golgot** mű művének második része.

DECEMBER 26., SZERDA

Gyerekeknek . . . folytatódik a S Magda regényéből készült mesejáté **Sziget-kék.** Kossuth adó: 10.03-kor.

A Petőfi rádióban ennél kicsit ko ban, 8.05-kor kezdődik **A kismalac farkasok** című mini-meseopera a le sebbeknek. Zenéjét Vass Lajos, szöv Donászy Magda írta. A klasszikus mondható mese a szó legszorosabb é mében tündéri dallamokkal gazdago számottevő élményt ígér.

Ugyanezen a hullámhosszon folytat Gárdonyi Géza **Egri csillagok** című gényének rádióváltozata 12.40-kor.

Felnőtteknek . . . a nap rádiós műso ból kettőt mindenképpen ki kell en az ajánlatban. A Petőfi adón közvé az **Eldorádó** című irodalmi összeáll A buja tündérkertből a groteszk sug tú mai világba vezet a műsor a XIX a XX. század irodalmi alkotáso

Tavaszy Noémi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafi Mimmőrén

PEST MEGYEI HÍRLAP

1979 DEC 2 4

1021

Favágó

Tavaszy Noémi linómetszete

Szakszervezeti üdülő

löttéhez, a nagy Szovjetunióhoz.”

A kölcsönös magas szintű látogatások nyomán sokoldalúbb és intenzívebb lett Magyarország és Mongólia gazdasági együttműködése, *mind a két ország hasznára.*

Külpolitika

Mongólia 1961 óta tagja az ENSZ-nek, 66 országgal tart fenn diplomáciai kapcsolatot. *Nemzetközi tekintélye vitathatatlan.* Ez elsősorban szilárd és következetes külpolitikájának köszönhető.

A népköztársasági forma megteremtésével, az utolsó kán, az élő Buddha elűzésével 50 évvel ezelőtt indult meg a fejlődés útján Mongólia. A jelzők, hogy a mélységet és a magasságot jelöljék, semmit sem érnek. Hívjuk hát segítségül *Buddhát*, a százezer láma egykori országának Buddháját, aki azt tanította, hogy *a vágy a szenvedés forrása.*

Mongólia eredményei, a mai mongol élet bizonyítja, hogy *a mongol ember számára a megvalósult vágyak a cselekvés és az öröm forrásai.*

Diósdi László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 2 4

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi: Csokonai-emléklap

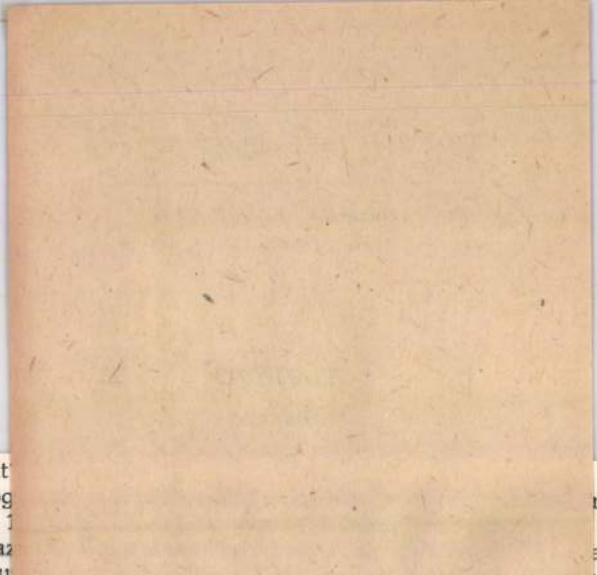

...ára érdeklődöm a drámák iránt
Kosztolányi egyik kísérletét, hog
vében a 104. oldalon, hogy az
kalmi verses jelenetet, melyet a
ban publikált Kosztolányi doku
egy korai – 1903-ból származó
közötti dialógus ez, mely „fon
mert alakjai a legszikárabb sém
drámává alakításának ötlete, m
az idéztem levélben Babits. Ko
(28. levél), hogy „olvasmányair
a levélben: „egy merész terve
szeretettel *Julianus apostatáról*".
Juhász, akit ugyancsak megragad e figura (29. és 42. levél), 1905 júliusában sürg
Kosztolányit: „Az istenért megírta-e már?" – s előrébb arra hivatkozik, hogy
„Nietzsche, a görögök és az evangélium egy marconán szép alakhoz vezettek. Jul
császárhoz." Vargha Kálmán is idézi ezt kismonográfiájában, külön fejezetet szer
Julián és Tolsztoj címmel e kérdésnek, mert – írja – „Juhász fontos szimbólumot
Julianus Apostata alakjában ... az ő szemében Julianus a pogány életöröm mártír
De Juhász, bár több költeménye születik ekkor az „antik pogány öröm" nosztalgiá
ból, drámai formában éppen az ellentétet, saját életkonfliktusát akarja kiírni magá
Kosztolányinak 1905. augusztus havában jelenti (53. levél), hogy „intim drám
írt.

Ez a darab, a *NOVÍCIUSOK;* mely ugyanúgy a váci noviciátusságát idézhette, mi
Szüzek című verse idézi, hisz így közli barátjával a dráma témáját: „A hőse én
gyok". Érdekes még itt megjegyeznünk, hogy az említett vers korábbi szövegváltoz
fölött is *Novíciusok* szerepel. Tehát az összevillantás nem véletlen. A dráma megse
misült. Juhász Oláh Gábornak megírta, hogy „összetépte". De mindez érdekes s
munkra; hiszen Babits is, talán a legkésőbben kapcsolódva be a színműírói tevéke

* A továbbiakban a Belia György összeállította levelezésgyűjteményre hivatkozom, a
maírásra ösztönző motívumokra figyelve, zárójelben a kérdéses levél sorszámára uta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 11

ALFÖLD
Debrecen

1021 Tavaszy Noémi

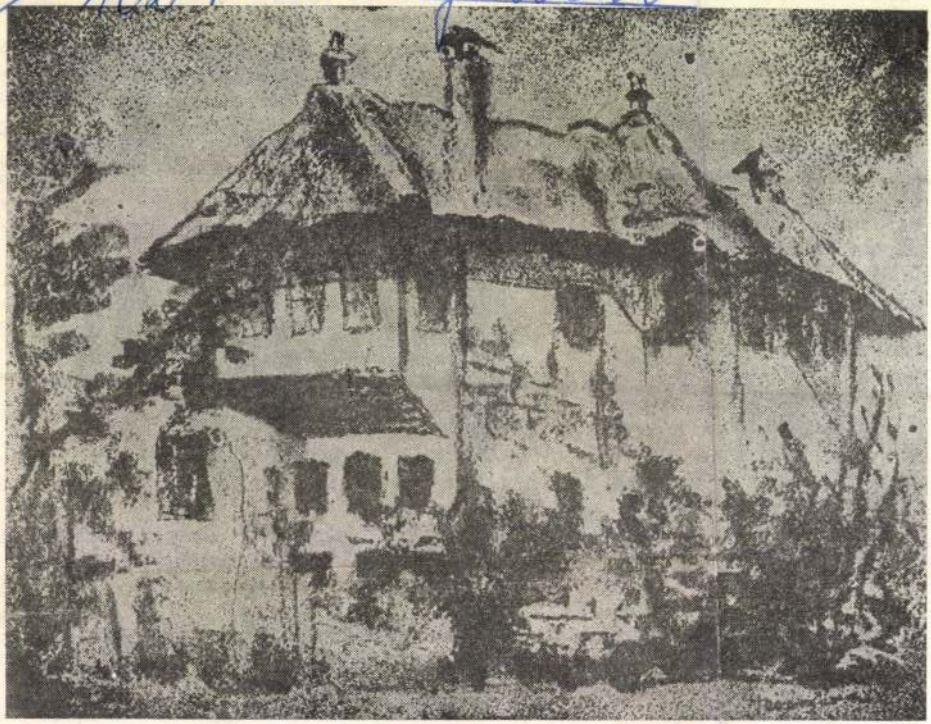

Tavaszy Noémi grafikája

ertársunk, a beteg

eszélgetés dr. Bárd Rudolffal

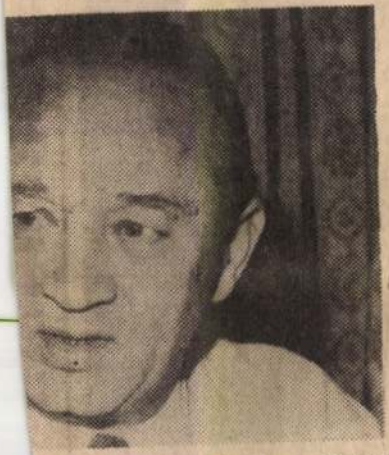

vári megyei kórház urológiai
ló főorvosát a Munka Érdem-
ék ki.

lemmel kell kísérni a beteget, mert bármikor szükség lehet az orvosi beavatkozásra. Ezt az én akkori ápolónővéreim *nem értették meg*, és sokszor kockáztattak. Nem tűrtem, és erélyességem miatt rövidesen én lettem a kórház mumu-

— Tizenegy év óta cukorbajom van, inzulinon élek. *Így a saját példámból is tudom, mit jelent a beteg embernek a segítség.* Először akkor döbbentem rá, amikor vérző gyomorfekélyt kaptam a fronton, és valaki tejet szerzett nekem. Valaki úrrá lett a *lehetetlenen*.

— Milyen szerepe lett később az életében a *lehetetlennek*?

— Néhány operációnál — vagy már előtte is — meggyőződhettem róla, vajmi kevés a remény. *Megpróbálni, a legsötétebb tényekkel* is fölvenni a harcot, ez hajtott olyankor. Számos ember jár az utcán, akire rá lehetett volna fogni, hogy képtelenség segíteni rajta. De előfordult, hogy nem sikerülhetett.

— Tehát győzött a lehetetlen.

— Még akkor is fojtogatott a keserűség, ha *teljesen nyilvánvaló okok miatt* nem lehetett szó a beteg életének megmentéséről. Még ilyenkor is gyötri az embert a kudarc érzése, még ha ezerszer is igazol a boncolás. Ebben sohasem lettem »profi«, a *ha-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Somogyi Néplap

1915 JAN 26

Tavaszy Noémi

1021

Ex libris Lilla (Tavaszy Noémi linometszete).

kultúrája

munkások észeti estje

A kórus.

ámot a péntek esti bemu-
tói is.

A kórus három éve alakult, legutóbb Karcagon, a szak-

mutatja, hogy a különböző iskolák is összefoghatnak, ha kell: a szakmunkásképző intézet csoportját — amely a BM

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ 11
Somogyi Néplap

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszy Noémi linómetszete.

övetségének havi lapja. Szerkeszti a
sztő: **dr. Varga Imre.** Szerkesztőség:
2. Tel.: 425-756,30. Levélcím: **1406 Bu-**
-én. Kiadja és terjeszti a **NÉPSZAVA**
ákóczi út 54. Tel.: 224-819. Levélcím:
Márton, a Népszava Lapkiadó Vál-
évre 12 Ft, fél évre 6 Ft. Befizet-
MNB 215—11 859 sz. számlájára.

Nyomda, Budapest
ka Gyula igazgató

mohósággal végig
mus, a futurizmu
Modigliani, Utril
Van Gogh műv
műtermekben sz
Cafe Dôme teras
időket rajzolja m
kortársa, Hatvan
telen az utóbbi a
képanyag is dís

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Tavaszy Noémi grafikus

1021

Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítását a ferencvárosi pincetárlatában rendezték meg.

Németh Miklós: Piacon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 3

Népszava

Tavaszy Noémi

megérteni magamat és a világot?

Kab Zsuzsa fordítása

1021

Tavaszy Noémi:

Jugoszláviai emlék

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirek

1973 APR 12

Tavaszy Noémi grafikusművész

/1021

Tavaszy Noémi grafikusművész műveiből nyílt kiállítás a Ferencvárosi Pincetárlat (Budapest, IX. Mester utca 5.) helyiségében. Képünkön a művész egyik linómetszete látható

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 27

ESTI HÍRLAP

Tavaszy Noémi grafikus

művész

□ *TAVASZY NOÉMI grafikusművész munkáiból nyílik kiállítás holnap este 6 órakor a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében. Megnyitót mond Bortnyik Sándor Kossuth-díjas festőművész.*

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MAR 3 0

Népszava

Tavaszy Noémi

1021

Tavaszi Noémy:
Népi motívumok

Akkor megterített nekünk a
zdaság, ettünk, és köszöntőt
ondtunk az óévre, meg az
ra.

Valaki felállt, azt mondta:
És az emberekre. Rátok."

Várkonyi Margit

Noemi Tavaszy
1021
BIURO WYCINKÓW GLOB PRASOWYCH
Prasowe Wydawnictwo Dokumentacyjne RSW „P K-R"
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
tel 28-59-59
SZTANDAR LUDU
MAGAZYN
Lublin, Al. Racławickie 1
wydanie
144 27 — 29 -06- 75

Polska mojej wyobraźni

Rozmowa z budapeszteńską graficzką NOEMI TAVASZY

W POŁOWIE czerwca otwarta została w Miejskim Domu Kultury w Lublinie wystawa grafiki wcale interesującej węgierskiej plastyczki — NOEMI TAVASZY. Pięćdziesiąt powstałych w ostatnich trzech latach grafik i exlibrisów, wykonanych techniką linorytu — tworzy kilka cykli tematycznych, których inspiracją była uroda przyrody i architektury oraz literatura różnych krajów, subtelnie przełożone na język znaku plastycznego. Szczególną uwagę widzów zwracają — ze zrozumiałych względów — grafiki z cyklu „Polska", bardzo sugestywne i piękne — zakupione zresztą tuż po otwarciu wystawy.

— Polski temat w pani graficce to z pewnością ślad wcześniejszych kontaktów z naszym krajem.

— Do Polski po raz pierwszy przyjechałam w roku ubiegłym na plener malarski w Kazimierzu nad Wisłą. Stąd moje kazimierskie i krakowskie grafiki. Dużo wcześniej, dzięki przyjaźni z attaché kulturalnym Ambasady PRL w Budapeszcie i z Polakami z Centrum Kultury Polskiej w naszym mieście, znakomitej polskiej literaturze (czytam wszystkie polskie książki ukazujące się w przekładzie na węgierski) a także dziesiątków innych kontaktów i okoliczności — Polska stała się dla mnie krajem bardzo bliskim. Jeszcze przed moją pierwszą wizytą w Polsce miałam w budapeszteńskim Centrum Kultury wystawę indywidualną. Pokazywałam na niej grafiki powstałe pod wpływem polskich lektur: Mickiewicza, Gałczyńskiego, Bronlewskiego.

— Jest pani także ilustratorką książek; czy zdarzyło się pani robić ilustracje do literatury polskiej?

— Tak. Był to „Pan Tadeusz" Mickiewicza. Prawdę mówiąc, ta epopeja ukształtowała bez reszty mój obraz nieznanej Polski, kraju cudownych, nieprzebytych lasów...

— ...A jak ideał wytrzymał próbę porównania z rzeczywistością?

— Sama byłam zaskoczona, że lasy polskie są właśnie takie, jakie ja z wyobraźni rysowałam ilustrując dzieło Mickiewicza. Wracając do spraw zawodowych — ilustrowanie książek, projektowanie obwolut, exlibrisów — to efekt mojego zainteresowania literaturą.

— Obecnie pani wizyta, w związku z lubelską wystawą jest także bardzo pracowita?

— Jeżdżę trochę po Polsce i bez pamięci szkicuję fragmenty architektury, motywy ludowe. Myślę, że po tym 3-tygodniowym pobycie w Polsce wywiozę cenne tworzywo dla całej serii grafik o polskiej tematyce. Po raz pierwszy wystawię je wiosną przyszłego roku w Budapeszcie, właśnie w Centrum Kultury Polskiej.

— W prezentowanych na lubelskiej wystawie grafikach często występują motywy krajobrazu, architektury i sztuki ludowej z różnych krajów.

— Grafiki z cyklu „Hercegowina" powstawały podczas moich licznych malarskich podróży do Jugosławii. Grafiki balatońskie mają pochodzenie oczywiste — Balaton to jeden z najpiękniejszych zakątków mojego kraju. Seria grafik indyjskich — to już tylko refleksje literackie z okresu gdy mój mąż — tłumacz literatury obcej — pracował nad przekładem „Świętej Księgi Indyjskiej".

W mojej twórczości chętnie i świadomie wykorzystuję też motywy ludowe — są mi bardzo bliskie.

— Wkrótce będziemy mieli okazję oglądać pani prace w Lublinie ponownie.

— Rzeczywiście, już we wrześniu moje grafiki będą prezentowane w lubelskim BWA na wspólnej poplenerowej wystawie — Kazimierz 74.

(p)

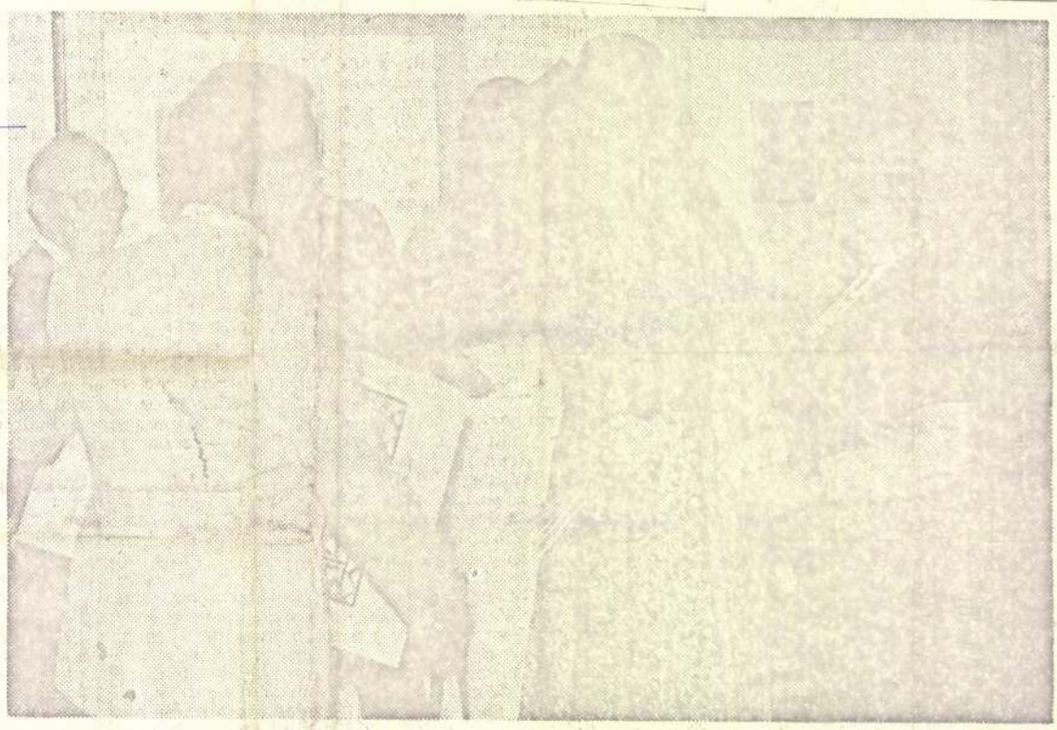

W czasie wernisażu lubelskiej wystawy Noemi Tavaszy jedną z jej grafik wylosował pan Władysław Lizut.

ra. 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. 22.1
porthírek. Totó. 22.20: Új lemezeinkb
.54: Zenekari muzsika. 24.00: Híre
Időjárásjelentés. 0.10: A barcelonai gye
ekkórus és az Attrium Musica énekk
regorián dallamokat énekel. 0.25: Hin
usz. 0.30: Vízjelzőszolgálat.

PETŐFI RÁDIÓ

6.58: Hallgatóink figyelmébe! 7.00: A
vangélikus egyház félórája. 7.30: Ji
einberger barokk műveket orgon
54: Torna. 8.00: Hírek. Lapszemle. Id
rásjelentés. 8.05: Mit hallunk? Érdeke
ségek a jövő hét műsorából. 8.30: Misk
ácsi levelesládája. 9.00: Örökzöld dal
ok. 9.58: A Magyar Rádió esztrádzen
ara játszik. 10.30: Hírek. 10.33: Műso
ánlat. 10.35: Szívesen hallgattuk. 12.0
ebédhez szól a nóta. 13.02: Hucklebe
Finn. Rádiójáték. 13.45: Időjárás- és
zállásjelentés. 14.00: Reklámparádé.
.05: Híres előadók albuma. 14.30: Hí
k. 14.33: Táskarádió. 15.30: Jelenidő
n. 16.00: Újdonságainkból. Külföldi
ndalok. 16.28: Hallgatóink figyelmébe!
.30: Hírek. 16.33: Útközben. 16.35: Rek
m. 16.40: A vasárnap sportja. Totó.
.00: Slágerek mindenkinek. 18.00: „Az
gentin eposz. 18.30: Hírek. 18.33: Az év
gjobb tánczenei felvételeiből — II. rész.
.12: Könny és parizer. Szále László
gyzete. 19.22: A Magyar Rádió szanzon
dalluma. 20.20: Mikrofon előtt az iro
almi szerkesztő. 20.30: Hírek. 20.33:
porthírek. Totó. 20.38: Sokféle... a fur
a történetekről. 21.38: Régi magyar da
k és táncok. 22.20: Kellemes pihenést!
.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Mű
rzárás.

3. MŰSOR

7.00: A pécsi stúdió szerb-horvát nyel
i műsora. 7.30: A pécsi stúdió német
velvű műsora. 8.00: Hírek. Lapszemle.
ójárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés.
8: Kurtág György műveiből. 8.36: Otto
emperer vezényli a Philharmonia zene
art. 10.10: Új Zenei Újság. 11.00: Hírek.
ójárásjelentés. 11.06: Emily Dickinson
rsei. 11.47: Márta. Részletek Flotow
erájából. 12.55: Kis magyar néprajz.
.00: Hírek. Időjárásjelentés. 13.03: Mű
rismertetés. 13.05: Hi-fi varieté. 13.53:
lágszínház, Borusz Godunov. 16.00: Igy
tam Kodályt. 16.32: Művészlemezek.
00: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Közv
n: 18.45: A magyar szépprózа századai.
rész. Kb.19.00: Hírek. Kb. 19.03: A
ngoraest folytatása. 19.48: Zenekari
uzsika. 20.49: Cherubini: Medea. Há
mfelvonásos opera. 23.30: Hírek Idő
rásjelentés. 23.40: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

.05: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétor
. 8.10: Mindenki iskolája. Matemati
. Tört-történet. 8.45: Történelem. Rend
béke. 9.15: Óvodások filmműsora. Kis
műsszeállítás. 1. Fújjunk riadót! 2.
olyafióka. Szovjet rajzfilmek. 9.35:
tszunk együtt! Fejelés. 0.45: Tüskevár.
agyar ifjúsági filmsorozat. VI. rész: Vi
rban. 10.15: Kézilabdasuli. A labdake
lés elsajátítása. Átadások és labdave
tés. 10.30: Hírek. 10.35: Kaland a szi
ten. Román—NSZK—francia film. 11.45:
latkert a Mecseken. A pécsi körzeti
dió műsora. 14.20: Bűvészcirkusz.

Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Lakatos
Lajos cimbalmozik. 0.25: Himnusz. 0.30:
Vízjelzőszolgálat.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! — Zenés műsor.
8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Az idegen rokon. Részletek Künneke operettjéből. 8.30: Hírek. 8.33: Jindrich Bauer fúvószenekara játszik. 9.00: Slágermúzeum. 9.50: „Teherpróba", Szél Júlia riportja. 10.00—11.55: Zenedélelőtt. 11.55: Filanatkép. 12.00: Lakatos Sándor népi zenekara játszik. 12.30: Hírek. 12.53: Kis magyar néprajz. 12.38: Tánczenei koktél. 13.25: A művelődéspolitikai rovat műsora. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00—17.00: Kettőtől ötig. A rádió kívánságműsora. 17.00: Az agresszió természetrajza. 17.30: Ötödik sebesség — különkiadás. Hol — mi? 18.30: Hírek. 18.33: Zeneközelben. 19.20: Reklám. 19.25: A Rádiószínház bemutatója. Erika nyaralni akar. Egy körutazás dokumentumai. 20.05: Újdonságainkból. Magyar táncdalok. 20.30: Hírek. 20.33: Senki többet? Harmadszor! Szellemi árverés a 25-ös stúdióban. 21.50: A-tól Z-ig a popzene világában. 22.30: Zenés játékokból. 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. 23.15: Dzsesszfelvételekből. A Weather Report együttes új lemezei. I. rész. 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

8.00: Hírek. Időjárásjelentés. 8.05: Műsorismertetés. 8.08: Fra Diavolo. Részletek Auber operájából. 9.00—9.30: Iskolarádió. 9.30: Szőkefalvi-Nagy Katalin népdalokat énekel, a Filharmónia fúvósötös játszik. 9.45: A Bartók-vonósnégyes Mozart-felvételeiből. 11.00: Hírek. Időjárásjelentés. 11.05: A londoni szimfonikus zenekar felvételeiből. 13.00: Hírek. Időjárásjelentés. 13.05: Műsorismertetés. 13.07: Az Aeolian kórus két Bach-motettát énekel. 13.25: A szegedi dzsesznapok felvételeiből. A Hat Szív együttes játszik. 13.46: Operafinálék. 14.44: Kamarazene. 16.00: Huszonöt perc beat. 16.55: Romantikus zene. 18.02: Zsebrádiószínház. Sírkövek. Hangjáték. 18.20: Győri zenei hét. Győr zenei élete tegnap és ma. 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. 19.05: Mindenki iskolája. 19.35: Rossini: Hamupipőke. Kétfelvonásos opera. 22.03: A hét zeneműve. 22.33: Láttuk, hallottuk. 22.53: Magyar zeneszerzők. 23.30: Hírek. Időjárásjelentés. 23.45: Műsorzárás.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 748, 340-726

Tavaszy Noémi grafikusművész

PEST MEGYEI HIRLAP
1979 NOV 25

1024

Hegyi pásztor

Tavaszy Noémi linómetszete

ÁLLAMI GAZDASÁGOK! TERMELŐSZÖVETKEZETEK! MEZŐGAZDASÁGI NAGYÜZEMEK!

A Kaposvári Mezőgép Vállalat a mezőgazdasági szállítási és rakodási munkák megkönnyítése érdekében azonnali szállítással biztosítja a KCR–4010 típusú MTZ 80–82 típusra szerelhető hidraulikus traktordarukat.

Fontosabb műszaki adatok:

Emelőnyomaték:	40 kNm (4 Mpm)
Emelőképesség:	20 kN (2 Mp)
Rakodási teljesítmény; (anyagtól függően):	50–80 Mp/óra
A darukar kinyúlása és emelőerő:	4,1 m–10 000 N (1 Mp) 3,0 m–13 300 N (1,33 Mp) 2,0 m–20 000 N (2 Mp)
Össztömeg:	1640 kg
Uzemi nyomás:	140 bar (kp/cm²)
Szivattyúteljesítmény:	40 l/min
Forgatónyomaték:	11 000 Nm (1100 mkp)
Kitámasztó talpak fesztáva:	3900 mm
Gémelfordulás vízszintes szöge:	410°

Megrendelhető a gyártó vállalatnál

MEZŐGÉPTRÖSZT HUNGARY

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A MEDOSZ LAPJA

1981 JAN 15

1021

Ferencvárostól Ferencvárosig

Bemutatjuk Tavaszy Noémi grafikusművészt

A *Duna*-parti lakás ablakából a Várra látni. Téli napsütés sziporkázza a *Hilton* ablakait, fehér fényesen emelkedik a Duna fölé a *Mátyás-templom* tornya. Idilli kép, ideális otthon egy művésznek. Ihlető, szemet, szívet gyönyörködtető látvány, amit megunni aligha lehet.

Tavaszy Noémi grafikusművész munkáin, rajzain, metszetein, képein azonban hiába keresem e feltárulkozó látványt, nincs megörökítve a falakra kirakott alkotásokon és nem látható azokon sem, amelyek a szekrények mélyéről kerülnek elénk.

Téli erdő

Annál többször feltűnik egy ferencvárosi ház képe. És ez nem véletlen. Itt élt gyerekkorában Tavaszy Noémi és valójában ma is itt él, itt dolgozik a régi

Székelykapu

kis szoba-konyhában. Legkevesebbet a szép lakásban tartózkodik, hiszen járja az országot, az év két hónapját alkotóházban tölti, ott tud elmélyedni nagyobb munkáiban.

Tóth Mihály, az édesapa *Somogy* és *Tolna* határáról, *Bedegről* jött fel annak idején feleségével, hogy szerencsét próbáljon a fővárosban. Szerencsés ember volt, hiszen a magafajta boldog lehetett, hogy felvették utcaseprőnek és feleségét, *Kéri Erzsét* cselédnek. Leányuk, *Jolán* itt született. Ha ma bemegyünk a ferencvárosi házba, az ott lakó emberek már tudják, ki az a Tavaszy Noémi, de korábban bizony csak tágra kerekítették a szemüket, úgy csodálkoztak az idegenre és csak nagysokára jöttek rá, hogy Tóth Jolánról van szó. Mert Jolánkát itt mindenki ismeri, itt született és ma is itt van az igazi otthona.

Somogyba gyakran elszárándokolok — mondja. Az embernek ismernie kell a múltját, azt, hogy honnan jött, merről indultak ősei. Márpedig Tóth Mihály és Kéri Erzse a tabi járásból került a nagyváros forgatagába. Tabon már volt kiállítása Tavaszy Noéminek és elárulja beszélgetésünk során, hogy titkos, dédelgetett vágya: *egyszer Tabnak ajándékozni mindent, amit alkotott, amit elért az életben!* Egy parasztházat rendezne be itt, ez lenne Tóth Mihály és Kéri Erzse igazi visszatérése Somogyba és Tóth Jolán—Tavaszy Noémié is, akinek a szíve mindig gyorsabban dobog, akárhányszor a Ferencvárosból Somogyországba viszi a vonat.

A Ferencvárosból indulni soha nem volt könnyű. Tavaszy Noémi indulása idején meg különösképpen nehéz volt. Egy cselédlány és egy utcaseprő lánya ugyan mit is kereshetett a *Ranolder* utcai előkelő iskolában? A szülők azt akarták, hogy legyen valaki. Háborús évek, sok gúny és hányattatás után Jolán elvégezte a tanítóképzőt, a Mester utcában tanított, kollégája lett egykori tanárainak.

Egy törekvő, erős akaratú apa, egy szebbre, jobbra vágyó, szívében merész álmokat ringató édesanya leányaként, Tóth Jolán nem elégedett meg azzal, hogy *csak tanító* legyen. A művészetek felé vonzódott, gyönyörűen énekelt, szavalt, táncolt, kultúrcsoportokat szervezett, irányított, tevékeny, gazdag életet élt.

Még nem tudta akkor, mi lesz igazi hivatása, miben tudja majd megvalósítani önmagát. A sors szólt közbe, mint a Tóth család életében annyiszor már. Betegség, műtét. Vége az éneklésnek, a tanári hivatásnak. De valami éppen ekkor kezdődött el. Mert az igazi ember, az igazi művész nem törődik bele a kudarcokba, az élet állította akadályokat újabb próbálkozásokkal gyűri le. Rajzolni mindig szeretett és tudott, hiszen rajztanári képesítése is volt. Ezzel próbálkozott. Amikor a sors és egy jó barát összehozta Bortnyik Sándorral, már szinte érett művész volt. Mégis sokat köszönhet a mesternek, erot bátorítást, irányítást.

Az asszony — aki ekkor már az ismert műfordító, *Tavaszy Sándor* felesége, tőle kapta új nevét, így lett Tóth Jolánból Tavaszy Noémi — már tudta, hogy a grafika az igazi műfaja. Bortnyik is sokszor beszélt vele a sokszorosítógrafika jelentőségéről, arról, hogy a metszetek ma mindenki számára hozzáférhetők.

Noémi megfogadta mestere szavait. Tehetségéhez páratlan szorgalom társult, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint, hogy 1967 óta több mint 70 kiállításon mutatkozott be. 1971 óta tagja a *Képzőművészeti Alapnak*. Bejárta az országot, *Somogy* után *Vas* megyét vallja másik hazájának.

Legutóbb *Ady* születésnapi centenáriumára készített sorozatot, most éppen *Nagymarosra* készül az alkotóházba, hogy elkészítse Bartók születésének 100. évfordulójára a sorozatát.

— Nagymarosról hova vezet majd az út?

— Természetesen a Ferencvárosba. Annál is inkább, mert május 14-én itt lesz kiállításom a pincetárlaton.

Leopold Györgyi

r sokat adott ki, szép
t fizetett, de megvolt
ügyessége is, a nyom-
zetett rá. *Nem ment*
dalomért, de ennek ér-
többet egy kiadó sem

ıdó sokat betegeskedett,
neg, 56 éves korában,
1-én. Elhunyta után
r Mátyás vette át a ve-
m sokáig, mert 1828-
vozott az élők sorából.
Mátyás veje, *Károlyi*
ılte. Károlyi ügyvéd
is írt epigrammákat,
csinyesebb volt, mint
sa, de azért tudott ál-
önösen Vörösmartynak
kásosnál jóval maga-
líjakat.

és megye

ánti tiszteletből felvet-
-Károlyi nevet, a nyom-
dát és a kiadóvállalatot is így nevezték. Károlyi Széchenyi híve volt, konzervatív gondolkodású ember, s ez meglátszik kiadványain is. Ilyenek a nyomdájában készült lapok is, a *Nemzeti Újság*, a *Világ*, a *Jelenkor*... Mint ügyvéd és városi tanácsos elérte, hogy a *Királyi* és a *Hétszemélyes Tábla*, valamint *Pest város és megye* nála nyomatta minden kiadványát.

Nagy figyelmet fordított a technikai fejlesztésre, az első gőzüzemű gyorssajtót ő hozatta Magyarországra.

A szabadságharc után hanyatlani kezdett a Trattner-Károlyi nyomda, tulajdonosa nem kezdett új vállalkozásokba, csak régi kiadványait nyomatta újra. Károlyi 1863-ban halt meg. Családja még pár évig vesződött a nyomdával, majd 1867-ben potom pénzen, 16 ezer Ft-ért eladta Bucsánszky Alajosnak.

VÉRTESY MIKLÓS

ó és a televízió műsorából

TH RÁDIÓ
nduló.
a vasárnap!
ójárás-jelentés.
.
ens hét napja.
s népdalfeldolgozásaiból.
ersek titkai.
i dal száz esztendeje.
ójárás-jelentés.
.
gi rádió műsora.
koktél.
abdarúgó-mérkőzésekről.
lklór.
ivételekből.
ikon.
retem Bartókot?
esti Koncertfúvószenekar
ójárás-jelentés.
.
bánat négy keréken.
sz kórusmuzsika.
r nyelv hete.
k.
ójárás-jelentés.

14.25: Korda Sándor-sorozat. Lady Hamilton. Angol film (ism.).
16.30: Műsorainkat ajánljuk!
17.00: Kalendárium.
18.00: Aki dudás akar lenni.
18.40: Tévétorna.
18.45: Esti mese.
19.00: A Hét.
20.00: Hírek. Totóeredmények.
20.05: Ellery Queen. Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat.
20.50: Kapcsoltam.
21.30: Sporthírek.
21.40: Hölgyek, urak, lehet, lehet.
22.10: Hírek. Totóeredmények.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25: Jó reggelt! — Zenés műsor.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.25: Mit üzen a rádió?
9.00: Karthágó kövein.
9.10: A hét zeneműve.
9.40: Ki kopog?
10.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
10.05: Kisiskolások műsora.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi
grafikusművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1981 MÁR 2 21

VÁLASZA A

104

Hommage a Bartók

Tavaszy Noémi metszete

A fővárosban, a Római-parton több helyen elöntötte víz a kerteket, part menti utcákat

ÁRVÍZI KRÓNIKA

(Folytatás az 1. oldalról)

zőgazdasági területet is ki kellett üríteni. Huszonöt ott élő családot költöztettek ki szükséglakásba, illetve a rokonaikhoz. A *gyularemetei* nevelőotthon 10-14 éves lakóit *Gyulán*, a Tisza kivételével — ország valamennyi terü tén megszűnnek az árv dekezési munkák.

A sarkadi és a gyu körzetben másodfol *Szarvasnál* és *Szeghalo nál* pedig első fokú belv védelmi készültséget tar nak. Az *Alsó-tiszavid*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A MEDOSZ LAPJA

1981 ÁPR

Tavaszi Noémi
grafikaművésznő

1021

TAVASZI NOÉMI LINÓMETSZETE

hívom azt az
élyét hosszas
oztam, hogy a
lakásomról e
hívom azokat,
23. alól bármit
, ellenkező es
mert nevüket
1945. ápr. 22.)
NCS ÚJ A NA
Ideiglenes N
1945. M. E. s
s 1-ről 2-ra v
e. Ennélfogva
ban az órákat
igazítani, a nyári időszámítás
nt. *(Cegléd, 1945. ápr. 29.)*

arnóth Zoltán metszete

Nagyapám nem volt főszere

Ha élne, 87 éves lenne
szikár ember volt. Mélyen ül
Kissé nyughatatlan termész
tétlenül ülni. Természetesnek
zon és sohasem várt érte se
Az alábbiakban néhány
1973-ban beszélt el nekem:

Jászkarajenőn, születtem 1894. nc
vember 24-én. Négy osztályt vé
geztem. Már kisgyerek koromt
gazdasági cseléd voltam. Amiko
betöltöttem a huszonegy évet, be
hívtak katonának. A harctérre v
zényeltek. 1916. augusztus 4-é
orosz fogságba estem. Több váro
ban megfordultam, mindenütt mur
kára osztottak be bennünket. Am
kor kitört a forradalom Oroszo
országban, Pétervárra mentünk, d
betegségem miatt rövidesen Baku
ba szállítottak.

1918 tavaszától azután nem vo
tunk többé hadifoglyok. A forrada
mi kormánytól levelet kaptun
ennek alapján szabadon járhattunk
kelhettünk Baku egész területén.
Vöröskereszt akkor már intézte
volt hadifoglyok hazaszállításá
így minket is útnak indítottak. Á
Portiban, a bevagonírozáskor, n
gyedmagammal visszamaradtan
Földimmel, *Both Istvánnal* elhat
roztuk, hogy nem térünk haza. K
sza hírek terjengtek ugyanis, hog
a hazatérőket az olasz frontra vi

HIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 APR 4
Tavaszy Noémi, grafikus-művész
PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

Csak tiszta forrásból

Tavaszi Noémi linómetszete

Első szakszerű leírása is e korból – a XVIII. századból — származik. . *Thesaurus Medicamentorum* 1756-an azt közli róla, hogy a rozmaing mellé *zsályát, gyömbért* és *leendulát* is célszerű keverni, s így párolva még kellemesebb lesz a olyadék illata.

Itthoni ismeretlenség

— S miképpen lehet az, hogy ott em ismerik e szert, ahonnan végre is a nevét kapta: tehát magyar ildön?

— Erre aligha van magyarázat! ény viszont, hogy sem népi gyóyászati emlékeink, sem az ide voatkozó feljegyzések nem őrizték neg még a nevét sem, nemhogy az sszetételére vonatkozó tudnivalókat. franciák viszont váltig gyártják! napokban is kaptam egy díszes ormájú üveget, benne a nevezetes nagyar vízzel.

ótorpedó

nényt csak mesterséges megvilágíással érhet el. Munkatársa 1895-ben lkészítette számára az első víz latti „vakut", úgy, hogy egy oxigénnel töltött üvegbúrában magnéziumszalagot helyezett el, s ezt platinadrót elektromos izzásával gyújtotta meg. Később, 1899-ben ívfénylámpa alkalmazásával, amelyet 25 amperórás akkumulátorral táplált, 50 méter mélységben figyelemre méltó felvételeket készítettek.

Ezután hosszú ideig nem volt lényeges előrelépés, míg 1937-ben Hans Hass osztrák egyetemista a világ időközben megszületett első kisfilmes gépét — egy Leicát — könnyű fémtokba szerelte, és eleinte légzőkészülék nélkül, később légzőkészülékkel szabadon úszkálva szenzációs felvételeket készített az Adrián, az Égei-, a Vörös- és a Karibtengeren. Először készített víz alatti fényképeket cápákról, ördögrájákról és addig ismeretlen állattársulásokról.

A II. világháború után mind a búvár-, mind a fototechnika rohamos fejlődésnek indult. 1950-ben Franciaországban elkészült az első „fototorpedó", amely lehetővé tette a korszerű villanófénnyel készített képek elkészítését. Néhány évvel később már sorozatban gyártották a víz alatti tokokat és ma ott tartunk, hogy a legmagasabb követelményeket kielégítő fényképezőgépek tartozékai is levihetők a víz alá.

A rádió és televízió műsorából

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

4.55: Rákóczi-induló.
5.00: Előttünk a vasárnap!
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.05: Útközben.
8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: A Nyitnikék postája.
9.02: Olvastam egy novellát.
9.27: Népdalok.
9.53: Mindennapi tegnapjaink.
10.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
10.03: Útközben.
10.08: Muzsikáról muzsikára.
11.04: Otto Klemperer vezényel.
12.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
12.10: Közvetítés az asztalitenisz VB-ről.
11.50: Kuckó.
12.20: Prágai tavasz, 1980.
12.55: Jégkorong VB.
15.30: Aki dudás akar lenni.
15.45: Billy Wilder-sorozat.
17.30: Műsorainkat ajánljuk!
17.55: Lehet egy kérdéssel több?
18.40: Tévétorna.
18.45: Esti mese.
19.00: A Hét.
20.00: Hírek.
20.05: Közjáték Vichyben.
21.25: Figyelem! Itt vagyok!
21.45: Hírek.
21.50: Zenés Tv-Színház.

2. MŰSOR

15.55—kb. 22.30: Telesport.
Közben: kb. 19.00: Camera obscura.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi

PEST MEGYEI HÍRLAP

grafikusművész

1981 APR 2 6

1021

Parasztasszony

Tavaszy Noémi rajza

A meghívo
jól szórakozta
zak, majd n
Planetáriumo
Jó, dicséret
hirdetni ezt
volt nézni a
zia rajzokban
zil munkákb
negelevenede
pályázatról
natjuk, nem
a fontos —
nal akadt d
a részvétel. Annak bemuta-
tása, hogy az utánunk jövő
nemzedék tudatában van egyik
legfontosabb elemünk, a víz
énvegének félti és óvja kör-
nyezetünket és jelmondatának
választotta: *„Unokáink is in-
ni fogják"!* Ötletben, friss szí-
nekben, a gyermeki megfi-
gyelés sokféle változatában
nincs hiány ezen a kiállítá-
son. Jó ötlet a hatalmas rajz-
lap, melyre minden látogató
a helyszínen is rajzolhat. Ke-
vés is már az üres hely raj-
ta.

Megérdemlik a dicséretet az
országos kezdeményezés kita-
lálói, segítői és mindazok,
akik részt vettek e rendhagyó
pályázaton.

— **Leopold** —

Ha életében semmi más
nem tesz a közért, csak azt
hogy segít megszervezni az
isaszegi ivóvíztársulatot, már
akkor sem kevés az utókor-
ra maradó munkája. Ám ő
közéleti ember volt és ma-
radt, így sokkal több törté-
nés részese lehetett.

A neve: *Berkes István*
januárban múlt öt esztende-
je, hogy nyugdíjas, és tizen-
öt éve tölti be *Isaszeg* nagy-
község *Hazafias Népfront* el-
nöki tisztét. Amíg aktív volt
a vízzel dolgozott. Alapítá-
tól, 1937-től az *Országos Ön-
tözésügyi Hivatal* alkalma-
zotta. Vízmesterként kezdte

Kétszáz éves hír
az első magyar nyelv

Ünnepi ülést tartott a kö-
elmúltban a *Magyar Tudo-
ányos Akadémia* az első

tány — a *Hawaii-szigetek* fel-
fedezése után — a bennszü-
löttekkel vívott harcban má

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi
grafikusművész

A MEDOSZ LAPJA

1981. JUN 1

1029

Csak tiszta forrásból...
Tavaszy Noémi linómetszete

Tavaszi Noémi, grafikusművész

-Május 27-ig, tart nyitva a Tavaszi Noémi kiállitás, a Ferencivárosi Pincetárlatban. A kiállitás cime: Onázs a Bartók.

Láttuk, hallottuk.

1981. V. 20. Petőfi 10.45 |Sz. Lné|.

sáik lényegesen sokrétűbbek lettek.

Javultak a könyvtárak működési feltételei is. Előrelépés tapasztalható a könyvtári gyűjtemények fejlesztésében, elsősorban a választék növelésében, újfajta könyvtári dokumentumok, hanglemezek, mikrofilmek, számítógépes adattárak megjelenésében. *Jól felszerelt zenei részlegek alakultak ki*, s a zenehallgatás egyre több könyvtárban a szolgáltatás szerves részévé vált. Mindezek mellett *a társadalmi fejlődéshez viszonyítva növekedett a könyvtárügy lemaradása* — mondotta a miniszter, majd rámutatott: az, hogy az elmúlt tíz évben a könyvtárügy *nem kapta meg azt a támogatást*, amelyre feladatainak megfelelő színvonalú ellátásához feltétlenül szüksége lett volna, semmiképp sem vezethető vissza kizárólag a népgazdaság teljesítőképességében érzékelhető nehézségekre.

Kedvezőtlen körülmények

A továbblépéshez olyan fontos könyvtári építkezések, felújítások nagyrészt *elmaradtak*. Az országos jelentőségű szak-

inkább képtelen m
irányában támaszto
ményeknek. Végső
kozza a gondokat,
könyvtárak nem
tek rendszerré.

Több munkás

A továbbiakban
Imre rámutatott, hogy a közművelődés egészének felada-

tározására vonatkozó *ajánlás* megfogalmazásával ér véget.

Szimpozion Gödöllőn

Gépesített növényvédelem

Kétnapos nemzetközi növényvédelmi gépesítési szimpózion kezdődött tegnap Gödöllőn, a MÉM Műszaki Intézetében. Az MTA agrártudományok osztálya, a MÉM agrár-műszaki bizottsága és más intézmények szervezésében rendezett tanácskozáson *dr. Dimény Imre*, a budapesti Kertészeti Egyetem rektora, az agrár-műszaki bizottság elnöke köszöntötte a részvevőket, köztük a Csehszlovákiából, az

A megnyitó előadást *dr. Nagy Balint*, a MÉM főosztályvezetője tartotta, aki egyebek között hangsúlyozta, hogy

az eltelt húsz év alatt a felhasznált növényvédő szerek mennyisége több mint tízszeresére nőtt.

A termelési technológiákban a növényvédő szerekre fordított költségek aránya *egyről hat százalékra emelkedett*. Egyes kulturákban ez a tizennyolc-húsz százalékot is eléri. Elsősorban a használt szerek ára növekedett, ami pedig a gépesítést, a terület műszaki fejlesztését, a munkák szervezését illeti, abban újabb előbbrelépésre van szükség, még akkor is, ha tudjuk, hogy az anyagok kijuttatásának költsége a növényvédelem munkálatain belül egy-két százalékot tesz ki.

A legfontosabb *a munka minőségének javítása*, ami a műszakfejlesztésben is sok tennivalót ad. Van dolog persze a meglévő gépállomány kihasználásában is: egy felmérés szerint

hazánkban több mint tízezer szántóföldi növényvédő gépet használnak a gazdaságok,

ezen felül a szőlők, gyümölcsösök művelői további négyezer permetező gépet tudhatnak magukénak, csakhogy például a szántóföldi szórógépek mintegy harmada amortizálódott állapotú.

Ezt követően a hazai és a külföldi kutatók tucatnyi előadást tartottak. A tanácskozás mai napján, szerdán, a debreceni Agrártudományi Egyetemen folytatódik a program, ahol a növényvédelmi gépek legnagyobb hazai gyártói-

Tavaszy Noémi évek óta állandó kiállító, elég ha rácke-vei és szobi bemutatkozására gondolok. Most a *pomázi Művelődési Ház avatására* kül-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1981 JÚN 3

Tavaszy Noémi, grafikusművész

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

1021

Muzsika a színek varázslatában

Tavaszy Noémi rajzi szorgalma olyan termő ág, mely most különösen szép gyümölcsöket érlel. Művekben, kiállításokon. Képzelete magyar, jugoszláv, lengyel, csehszlovák tájakról; emberekről közöl rendszeres képi beszámolót olajpasztellek és linómetszetek sorozatában. Emellett más ciklusai bepillantást nyújtanak Ady költői és Bartók zenei világába. Jellegzetessége, hogy minden új bemutatkozása összetett esemény, hiszen műveinek megnyitóin megszólal az ének, legutóbb többször is Bartók, Kodály muzsikája.

A Csehszlovák Kultúra fennállásának 30. évfordulóján prágai, lőcsei, tátrai alkotásait mutatta be, s ezért a művészi tevékenységéért oklevéllel és emlékplakettal tüntették ki.

★

Az idei Bartók-évfordulóra készült kollekcióit Budapesten, Kiskőrösön, Újpetrén és Harkányban is bemutatta, az utóbbi két helyen Ady-metszetek kíséretében. Bartók zenéjéből a Mikrokozmosz, az Allegro barbaro, a Cantata profana, a Kossuth szimfónia, az I. és II. hegedűverseny és a három színpadi műve ragadta meg leginkább. Jellegzetes képi formákkal és tónusokkal ad képzőművészeti jelzést arra, hogy hogyan és miképpen induljunk e varázslatos zene irányába. Kép, jel, szín építi e humánus hangzáshoz vezető lépcsőt. Violinkulcs, hangjegy, hegedű és zongoraalakzat révén költi át képzőművészetté a zenét. Különlegesen izgalmas az általa idézett, *Kékszakállú herceg vára*, mely a bibliai Bábel-torony kanyarjai nyomán értelmezi Bartók vallomását a szerelemről és a boldogságról.

Baranyában, Beremenden lengyelországi útiképei láthatók, s ez a kiállítás egyúttal a budapesti Lengyel Kultúra rendezvénye volt, mely szintén most ünnepelte 30. évfordulóját. Ugyanebben az időben, májusban nyílt meg Nagyharsányban, a református műemlék templomban Tavaszy Noémi kisebb gyűjteménye gótikus kompozícióból.

★

Nagy belső lendületre vall az a páratlan jelenlét, mely Pest megyére is átterjedt, ahol

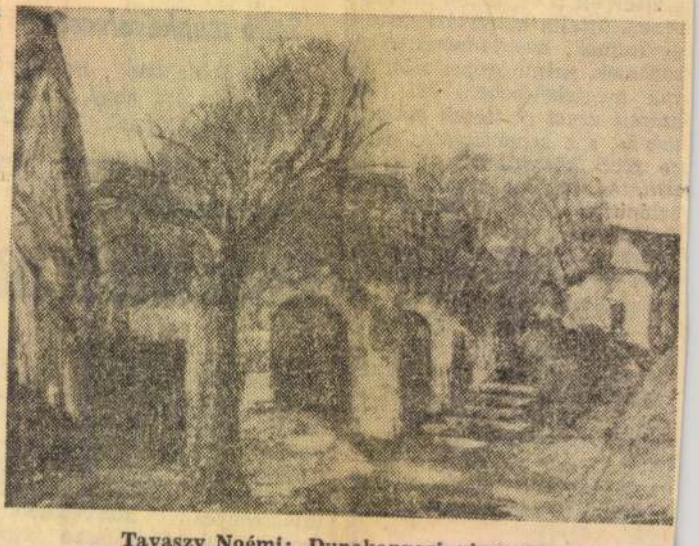

Tavaszy Noémi: Dunakanyari pincesor

dött 18 linómetszetet, melyet *Testvérnépek* címen rendeztek meg hazai és a szomszéd országok tájairól. Pencen a Cserhát Falumúzeumban a Dunakanyart bemutató metszeteiből válogatott.

Losonci Miklós

Amit szabad Jupiternek...?

Nem volt az szokás akl

Száz esztendeje, 1881-ben született a slágergyáros, aki máig élően hagyta ránk a címsort, meg sok tucatnyi más szerzeményének szállóigévé lett mondatait. *Zerkovitz Béla* a tízes évek elején írta meg a jól idomított, de kiruccanni vágyó férj sirámát így: *Asszonykám, adj egy kis kimenőt / Hadd zülljek éppúgy, mint azelőtt... / Megjövök éjfélre, háromra vagy négyre. / Vagy holnap délre, mint azelőtt...* Évtizedek időhomokja sem temette be a vágyat, azaz kimondva, kimondatlanul, ma is férji óhaj a *kis kimenő*. Vagy nem is csupán óhaj?! Hanem éppen mércéje, mutatója a családon belüli egyenlőségek és egyenlőtlenségek fura viszonyrendszerének?

Kisírta a meccset Pesten

Korábbi az ismeretség, így tehát

tönösen beépítenek az egyénbe — a jellemébe, a gondolkodásmódjába stb. — sokféle magatartásbeli alkotóelemet. Ezek viszont majd hatnak — és visszahatnak — a környezetre, a családra, tehát kialakul egy *folytonos kölcsönhatás környezet és egyén, egyén és környezet között.* Ennek a kölcsönhatásnak a különleges terméke az, hogy a családban, a kiscsoportokban az egyén miként viselkedik, mit vél kötelességének és jogának, keresi-e, vagy figyelmen kívül hagyja az egyenlőtlenségeket.

Három gyermeket tettek egyenes sínre úgy, hogy azok bármelyikének házába beleférne kétszer is a maguké, amelyik ott áll *Farmoson*, a *Szelei úton*. Irgalmatlanul sokat dolgoztak mindketten, *Hajas Ferenc* és felesége, egyéni paraszt korukban éppúgy, mint amóta termelő-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Tavaszy Noémi, grafikus

1981. JÚLIUS 5., VASÁRNAP

1021

Pincesor Nagymaroson

Tavaszy Noémi

mennyi tévéelőfizető tetszését. Az pedig, hogy mi a „magyar munkásság" véleménye egy-egy produkcióról, még kevésbé állapítható meg kategórikusan. A munkások kora, ízlése, kultúrális igénye is különböző. Egyetlen baráti kör még nem képvisel „osztály-ítéletet".

Az írószövetség közleménye

A Magyar Írók Szövetségének választmánya — tekintettel a közelgő közgyűlés előkészítéséből adódó megnövekedett feladatokra — 1981. július 9-i ülésén, a közgyűlésig szóló megbízatással, az írószövetségi titkárok sorába választotta *Fodor András*t és *Jovánovics Miklós*t. Fodor András és Jovánovics Miklós a titkári teendők mellett továbbra is betöltik eddigi munkakörüket.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi, grafikus művész

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 JUL 17

1021

Tavaszy Noémi: Illusztráció

a pályakezdő művészek indulási lehetőségeit elemzi. Azért is írunk külön a lapról, mert a művészeti alapszervezetek között igen alacsony az előfizetők száma. Mivel egyes szám ára 6 forint, egy évre pedig 72 forint, igazán nem okoz gondot egyik szb-nek sem az előfizetés. Márpedig e lap minden szb-titkár, tétés és tegyük hozzá: a tagok szociális kérdései iránt érdeklődő aktivista kezébe kívánkozik...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Tavaszy Noémi, grafikusművész

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1980 SEP

1021

Tavaszy Noémi metszete

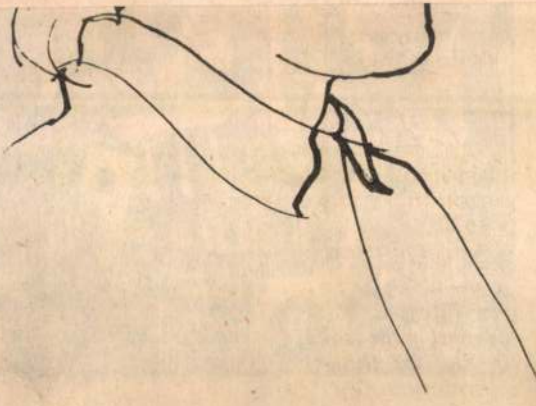

Bartl József

FEJTANULMÁNY

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Tavaszy Noémi,
NÉPSZAVA
grafikus
1981 JUL 2 6

1021

Tavaszy Noémi

LENGYELORSZÁGI EMLÉK

Tavaszy Noémi, grafikusművész

1983 DEC 31

MAHIR
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA

1021

Tavaszy Noémi
MASKARA

Népszava, 1983. dec. 31.

Tavasni Nsémi

Nejprava 1985. IX. 20

feltételek átszervezését tenné szükségessé. *A közeli években vagy évtizedekben katasztrofális következményektől nem kell tartanunk.* A tudással és technikai eszközökkel felvértezett ember megtanul védekezni a természet „cselszövései" ellen.

Valószínűtlen, hogy a közeljövőben természetes, tartós lehűlés tendenciája érvényesülne — ez az egyöntetű véleményük a világ huszonnégy országa meteorológiai szolgálata képviselőinek.

A természet, mint ismeretes, a saját tevékenységét nem hangolja össze az ember tevékenységével. És *az embernek készen kell állnia arra,* hogy a szükséges pilanatban ésszerű kiigazításokat hajtson végre a természeti erők folyamatában.

Nemzetközi együttműködés

A Szovjetunióban és más országokban is elméleti kutatásokat, valamint kísérleteket végeznek a meteorológiai folyamatok és az időjárás helyi méretű mesterséges befolyásolására (a jégeső, a köd elleni harc, egyes körzetekben a felhőképződés megakadályozása, a csapadék mesterséges előidézése.)

Ezen a területen nagyon fontos *a nemzetközi együttműködés* fejlesztése, a kutatások és a tevékenység nemzetközi méretű összehangolása.

TÓTH MIHÁLY

A rádió és televízió műsorából

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

5.55: Rákóczi-induló.
6.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
6.05: Kellemes vasárnapot!
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.05: Útközben.
8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: A Nyitnikék postája.
9.02: Olvastam egy novellát.
9.27: Operaáriák.
9.50: Váci Mihály versei.
10.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
10.03: Útközben.
10.08: A csizmás kandúr.
11.00: Kapcsoljuk a salzburgi Mozarteum nagytermét.
13.50: Az MRT gyermekkórusa énekel.
14.05: Gondolatjel.
15.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
15.05: Útközben.
15.14: Nyugat-berlini levél.
15.24: Népdalkörök országszerte.
15.44: Két népszerű filmdal.
15.54: Az országépítő.
17.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
17.05: Útközben.
15.55: Nadrág és szerelem.
16.30: Marlene Dietrich-sorozat. A becstelen.
18.25: Reklámpanoráma Veszprém megyéből.
18.40: Tévétorna.
18.45: Esti mese.
19.00: A Hét.
20.00: Hírek.
20.05: Új Scotland Yard. Angol bűnügyi filmsorozat.
20.55: Egy-két-há-négy ... — Zene.
Kb. 21.35: Telesport.
23.05: Hírek.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

6.25: Jó reggelt! — Zenés műsor.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.25: Operaáriák.
8.59: Lennék szobor.
9.09: A hét zeneműve.
9.39: Amerre a Galga folyik ...
10.00: Hírek. Időjárás-jelentés.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 AUG 19

Tavaszy Noémi, grafikusművésznő

MAGAZIN
1980. AUGUSZTUS 10., VASÁRNAP

1021

Földműves

Tavaszy Noémi grafikája

Antal. De nem elége
meg ennyivel. — Ké
elem, a rendszáma hus
három, Tantaloszról neve
el, aki a görög mitol
alakja volt, szürke színű
nyes, kemény, de jól nyújt
ható...

Paks homokzátonyainál Csányi főhadnagy már a negyedik fröccsöt kortyolta. Az éjszaka Virág Antalról álmodott: néhány lépéssel előtte haladt azon a bizonyos körgáton, egymás után dobálta el a felszerelését, majd amikor az utolsó darabtól is megvált, szembefordult és azt mondta: — Tévedett velem kapcsolatban...

Csányi főhadnagy a gátoldalon hasalt egy eső alkotta vízmosásban, a térkép segítségével egyeztette a kiszögellési pontokat, látcsővel felbecsülte vagy inkább ellenőrizte az erdő kiterjedését. A térkép szerint öt négyzetkilométer volt. A látcsővel úgy pásztázta az erdő sötét tömegét, mintha a valóságban is ott lapultak volna az ellenség egységei.

— Katonák! — mondta. — A magasabb egység légi felderítése lehetségesnek tartja, hogy az ellenséges csapatok elhagyták a leküzdésre váró terepet. A mi feladatunk, hogy tisztázzuk ezt, és a visszavonuló ellenség után nyomuljunk. Nem akarom maguk előtt rózsaszínben feltüntetni a feladatot...

A katonák komolyan hallgatták és megértették.

— A terep felderítésére egy fő önkéntes jelentkezését kérem!

ben gázol: fegyveret két kezzel fejmagasságban tartva. Megállt, vagy inkább megtorpant. A szemüvegével történhetett valami, vagy az arcába csapódott egy ág — latolgatta Csányi főhadnagy, aki a látcsövön át figyelte. Látta, hogy Virág Antal ismét nekilódul, de a mozdulataiba most már egy kevés esetlegesség is vegyült. Anélkül, hogy hátrafordult volna, a karjával szélesen intett: — Jöhettek, nincs semmi vész... Vagy ilyesmi. Aztán elbukott. A robbanás döreje valamivel később érkezett meg hozzájuk. Csányinak úgy tűnt: csak órák múlva. Azt hitte: ő is meghalt. Az erő kiszökött a testéből, látott csupán, vagy már azt sem, csak a katonái döbbent, beléje fúródó tekintetét érezte. Katonája még nem halt meg, meg se sebesült, beteg se nagyon volt, legfeljebb, ha előző este a kimenőn lerészegedtek. Arcát tehetetlenül szorította az agyagos földhöz.

Virág Vali ígéretéhez híven a hajóállomáson várta. Most jóval fiatalabbnak látszott, mint a temetésen.

A parton konflisok várták az utasokat. Virág Vali felkapaszkodott, Csányi is bemászott a kocsi ernyője alá. Enyhe istálló- és Ferkó-olaj-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tavaszy Noémi, grafikus

NÉPSZAVA

1981 OKT 1 1

1021

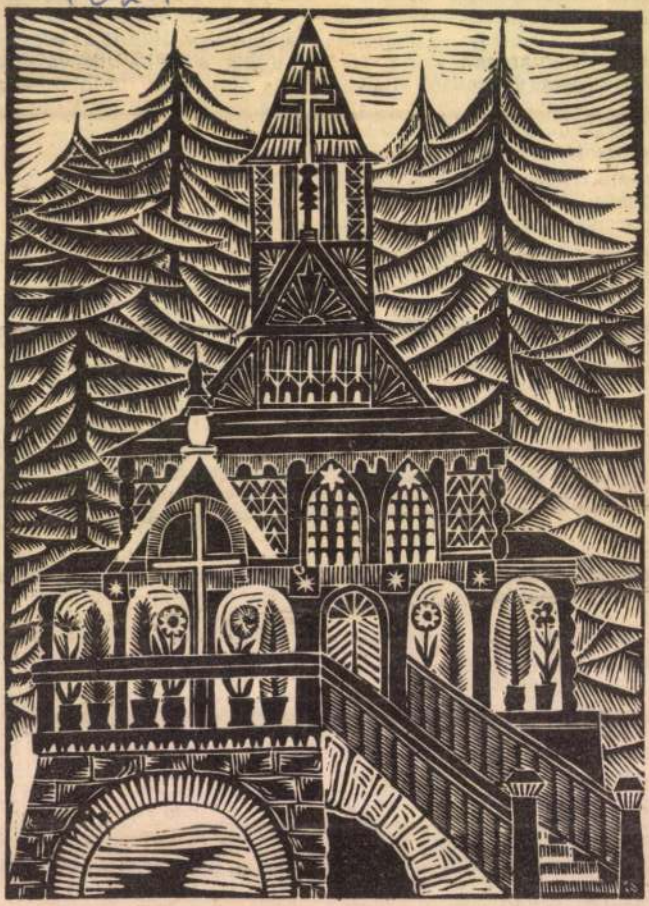

Tavaszy Noémi:

ZAKOPANEI MÚZEUM

ém.
iol, párizsikockákkal, gyümölcs.
rsóleves, töltött csirke vele sült
áta, sajtos napocska.
rözött, felvágott, piritós kenyér,

centis peremű sütőforma). Villával megszúrkáljuk és sütőben világosra sütjük. Közben a tojássárgákat belekeverjük a tejfölbe, majd hozzáadjuk a reszelt sajtot. Kevés sóval, reszelt szere-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 MÁR 20

NÉPSZAVA

Tavaszy Noémi,
grafikusművésznő

gokkal piro emberek

1821

Tavaszy Noémi

EMLÉK

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-744, 340-726
A MEDOSZ LAPJA
1982 JUN 1

1021

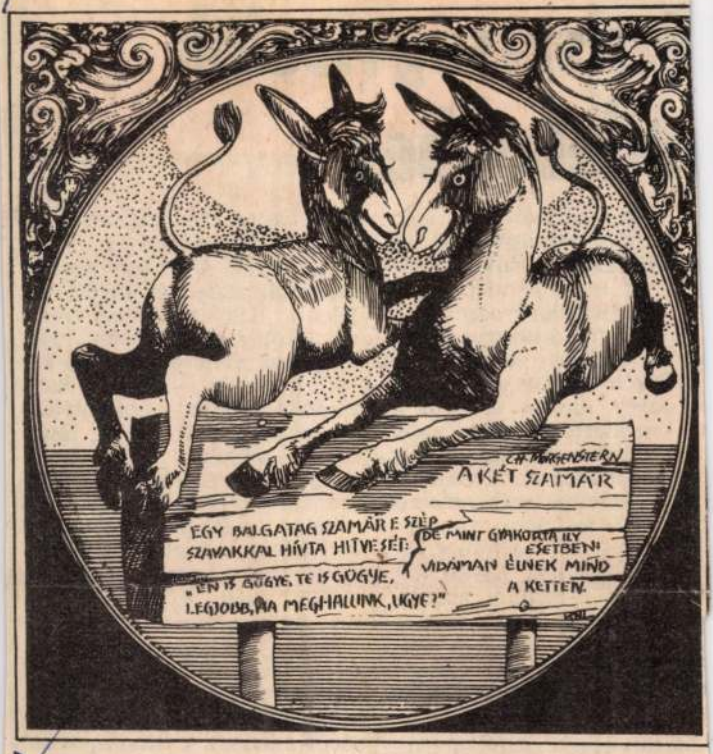

Kodály zenéje képekben

Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítására invitált nemrégiben a meghívó a *Vízügyi Tudományos Kutató*, a VITUKI Kvassay-zsilipnél lévő galériájába. A rendezvény közös volt a IX. kerületi Tanács V. B. Művelődési Intézmények Igazgatóságával.

Miért volt érdekes a MEDOSZ Lapja olvasói számára ez a kiállítás, mely a művész 112-ik bemutatkozása? Egyrészt, mert Tavaszy Noémit *A MEDOSZ Lapja* már jó ideje felfedezte magának. Sok szép grafikája, metszete jelent meg a lapban és hogy nem érdemtelenül, azt *Bortnyik Sándor* festőművész tanítványa már sokszor bizonyította.

A VITUKI-ban rendezett mostani kiállítását *dr. Kovács György* akadémikus főigazgató nyitotta meg, őszinte, meleg és hozzáértő szavakkal mutatva rá a művészi értékekre.

Ezen a kiállításon Kodály emlékére készített műveivel mutatkozott be Tavaszy Noémi. Kodály-évfordulóra készülünk, sokféleképpen emlékezve a nagy zeneszerzőre, életművére, tanításaira. Tavaszy Noémi a maga sajátos módján olajpasztellekkel és linómetszetekkel, 30 kiállított művével áldoz a nagy zeneszerző emlékének. Az olajpasztellek egy-egy Kodály-mű ábrázolását, képi, sajátos megelevenítését szolgálják. Így a *Székely keservestől* a *Kis kece lányomig*, a *Micsoda madárig*, vagy *Ady—Kodály: Fölszállott a páva* című műveig, sok és sokféle képben gyönyörködhetünk. És ott vannak Kodály virágai a linómetszeteken, melyek a gyűjtő, a nagy utazó útját is jelzik, és Tavaszy Noémi népművészeti ismeretét ugyanúgy. *Karád, Sárköz, Rábaköz, Kalotaszeg, Kalocsa, Korond, a Mezőség, Karcag* virágai és népi motívumai vannak beleszőve ezekbe a képekbe olyan csodás módon, hogy egy-egy virágszál íve violinkulcsot ábrázol, vagy éppen hegedűt.

Zene szól ezekből a rajzokból, metszetekből, Kodály tiszta zenéje. És ez sem véletlen. Hiszen a művész személyesen is ismerte Kodályt. Olyan iskolába járt, ahol elsőként alkalmazták a zenetanításban a Kodály-módszert. Sokszor vezényelt is a nagy zeneszerző ebben az intézetben és 70. születésnapján Noémi lerajzolta Kodályt. Máig szívesen őrzött emléke e rajz.

A Kodály virágai sorozatból a karcagi motívum

A VITUKI „*Jobban — többet*" nevű brigádja rendezte a kiállítást. A művész egy nyomatot a brigádnak ajándékozott. Szokása szerint egyet pedig kisorsolt a kiállításmegnyitón részt vevők között és milyen a véletlen, azt a képet is az egyik brigádtag nyerte.

A VITUKI brigádjával és vezetőségével közösen csodálatos emléket állítottak Kodálynak ezzel a kiállítással, mely Tavaszy Noémi bemutatkozásának sorából egy töredék csak, mégis sokat mutató és szívetlelket gyönyörködtető.

(leopold)

A ti
véde...

A közelmúltban az egyik ıllalatunk egységénél a munıhelyi vezető — általa valósık vélt indokok alapján — *ás munkahelyre osztotta be választott szakszervezeti bi-ılmit* anélkül, hogy ehhez őzőleg a felettes szakszerveeti szerv (jelen esetben az :b) egyetértését kérte volna. z eset után a bizalmi helyete rövid időn belül rendezőött, a felettes szakszervezeti zerv intézkedésére visszakeült eredeti munkakörébe. Ezel munkajogilag ugyan kárótolva lett a bizalmi, azonban *het, hogy egy életen át megarad a vele szemben törénysértő módon eljárt gazdaigi vezető intézkedésének káos erkölcsi hatása.*

Az esettel szorosan összefügg - az elmúlt időszakban, a ıunkajogi perekben benyújott törvényességi óvások kapsán — *a Legfelsőbb Bíróság ıegállapítása is,* amely szerint gyes vállalatok nem tartották e a választott szakszervezeti isztségviselők munkajogi védettségét biztosító rendelkezéeket. Több esetben előfordult, ıogy a munkáltatók — a törvényesség megsértésével — fegyelmi eljárást indítottak vásztott szakszervezeti tisztségviselők ellen, az érintett szenély munkajogi védettségének isztázása és ebből adódóan a elettes szakszervezeti szerv gyetértésének kikérése nélkül.

A fenti megállapítás *legıegdöbbentőbb következtetése,* ıogy maguk a tisztségviselők – bizonyára tájékozatlanságuk olytán —, de a szakszervezeti zervek sem jelezték, sőt eseenként a munkaügyi döntőbiottságok és a munkaügyi bíóságok sem vizsgálták hivaalból, hogy *a fegyelmi vétséet elkövetett dolgozó nem ll-e munkajogi védelem alatt.* :bből adódóan több ítéletet — ınint törvénysértőt — hatályon ívül kellett helyezni még lyan esetben is, amikor az elárás alá vont személy magaartásával, cselekedetével gyébként rászolgált az elmaasztalásra.

A fenti tapasztalatok alapán szükségesnek tartjuk, hogy smételten foglalkozzunk a vásztott szakszervezeti tisztségiselők munkajogi védelmével.

Immár *hat év telt el azóta,* ıogy a választott szakszerveeti tisztségviselők politikai édettsége mellett kiterjesztése került a munkajogi védelnük biztosítása is. Az ezzel kapcsolatos rendelkezések a Munka Törvénykönyve 16. §. és az Mt. V. 4. §-ában nyertek megfogalmazást. Ez pedig azt jelenti, hogy a szakszervezet választott tisztségviselőit megbízatásuk idejére és az azt követő két évig — kivéve, ha a visszahívásukra érdemtelenség miatt került sor —, munkajogi védelem illeti meg. Vagyis a személyüket érintő munkáltatói intézkedések előtt minden esetben előzőleg ki kell kérni a felettes szakszervezeti szerv egyetértését.

Miért vált szükségessé ennek kiterjesztése?

A szakszervezet érdekképviseleti és érdekvédelmi feladatainak végrehajtása során a különböző érdekek egyeztetéséből adódóan a *tisztségviselő és a gazdasági vezető között esetenként ellentmondások, nézetkülönbségek adódhatnak.* Ugyanakkor a vezető és beosztott viszonyából eredően megvan annak a veszélye, hogy a gazdasági vezető hátrányos körülményeket teremthet a feladatát politikai felelősségérzettel ellátó tisztségviselő részére. E lehetőség elkerülését szolgálja a szakszervezet választott tisztségviselőinek munkajogi védelme.

Hangsúlyozni szükséges a felettes szakszervezeti szervek ezen egyetértési joga csak akkor tölti be valóságos szerepét, ha az illetékes szervek ezzel kötelességszerűen élnek, ha betartják és betartatják a vonatkozó előírásokat.

A választott tisztségviselők szükség esetén az ellenük intézkedést foganatosító gazdasági vezető figyelmét hívják fel az őket megillető munkajogi védelemre, és azonnal értesítsék a felsőbb szakszervezeti szervet. *(Megtalálható a MEDOSZ KV 1980. december 5-i Irányelv 2. sz. mellékletében.)*

A felettes szakszervezeti szervek — a munkajogi védelemmel összefüggő — egyetértési joguk kötelességszerű gyakorlásával biztosítsák, hogy a becsületesen dolgozó, *a tagság jogos érdekeiért kiálló tisztségviselők ne legyenek kitéve zaklatásnak, ne kerüljenek hátrányos helyzetbe.* Ugyanakkor a vétkes magatartást tanúsító tisztségviselőknek a felelősségre vonásnál nem nyújthatnak védőpajzsot a Munka Törvénykönyvének a munkajogi védelemre vonatkozó rendelkezései.

(C. K.)

fák

áros anyagi kár. A bűnüldöző zervek *elfogtak egy 23 éves ábítószeres pikolófiút,* aki elsmerte, hogy az ő marihuánás

Alkotóműhelyben

Látogatóban Tavaszy Noéminél

Századik kiállítását a ferencvárosi Pincetárlat rendezte Bartók képeiből, a 110.-re a svédországi Kalmarban került sor. Értették és szerették képeit: linómetszeteit és festményeit a ferencvárosiak, és sikert aratott a kalmariak előtt is. S közben kiállításai voltak Kiskőrösön, Harkányban, Újpetrén, Tamásiban, helyt adott képeinek Tab, Lenti, Kiskunlacháza és Szob. Képeivel sokszor találkozhattak olvasóink is, a Népszavában évente jó néhány Tavaszy Noémi-grafika jelent meg.

Ady-illusztráció

Ki ez a művész, aki fáradhatatlan a munkában, a vidéki kiállítások elvállalásában, megrendezésében? A kalmari kiállításáról egy magánhasználatra készült albumot mutat Duna-parti lakásában. Igen, egy albumot betöltenek a kritikák, ismertetések, ezek fordításai. A hűvös svéd közönséget felforrósította e művészasszony tehetsége, képeinek színvilága, formáinak eredetisége. A kiállított képek többsége az 1981-es évfordulóra tekintettel Bartókot idézték meg.

De hát lehet-e képekre váltani Bartók muzsikáját? Lehet-e feloldani színekkel, vonalakkal, az olajpasztell finomságával, a kékek, lilák, zöldek, pirosak, sárgák sokféle árnyalatával ezt a zengő világot? Lehet-e a linometszetek fekete-fehér világából kihallani a *Kossuth-szimfónia dübörgését*, a *Pásztornóta* kanásztáncának ritmusát, a *Mikrokozmosz* kaleidoszkópját, a *Hegedűverseny* fortisszimóját, s láttatni kékbe öltözötten a *Kékszakállú herceg* várát? Igen, lehet, felel a kérdésekre Tavaszy Noémi, s elénk varázsolja a csodát, *megmutatja és felmutatja beleérző képességének különleges világát, a bartóki muzsikával való azonosulását.* Képeket tesz elénk, olajpasztelleket és linómetszeteket, hogy gyönyörködjünk és álmélkodjunk, s mondjuk ki: íme egy festő, aki szinte a lehetetlenre vállalkozott, megfestette Bartók muzsikáját.

De hát mit is festett valójában Tavaszy Noémi? Vonalakba álmodott muzsikát, színekbe öltöztetett táncokat, kopjafákat, gyermekeket, életfákat, sámándobokat, madarakat, brácsafejeket, szarvasokat, csillagos eget, alvó székely falvakat, felfénylő agancsokat, a Holdat és a Napot, a halál szőttesét, hideget és forróságot, szenvedélyt és boldogságot. Mert ezekből a rekvizitumokból áll össze ez a bartóki világ, mely érthetően hiteles és hitelesen érthető, mely eltávolít és közelhoz, s mely nemcsak felidézi, de egy lesz Bartók rendkívüli és különleges világával. *Igen, ez a művész úgy érti Bartókot, hogy hallja a muzsikát, és nekünk, a nézőknek is felcsendíti a képek láttán Bartók dallamait.*

Nézem a Kossuth-szimfóniát és hallom a muzsikát: látom a kép hármas tagolását, a rohanó, fújó paripákat, a csatát, a fejfák világát, s mindezt összefogja a Kossuth-kokárda. Vagy a Pásztornóta nagyszerű kompozícióját, melyben egy tülökfaragás idézi fel a bartóki muzsika hangulatát. S talán a legszebb és legmegrendítőbb képe: az *Elindultam szép hazámból*, amelyen két, balra és jobbra dőlő kopjafa, mögötte kék-fekete háttér, amely éppúgy lehet halotti szőttes, mint ahogy idézheti Amerika égbetörő felhőkarcolóit, de ha akarom, fenyők rengetegét vélhetem felmagasodni a kopjafák mögött. Ez a nagyszerűsége ennek a művészetnek: *fogódzót ad a bartóki műhöz*, a megidézett, s felidézett muzsikához, s aztán elereszti, csapongani küldi a fantáziát. Vagy az *Este a székelyeknél* lobogó, égő életfája világító lámpás is lehetne, s mintha éjsötétbe forduló kék szőttesen pihenne, nyugodna a világító ablakú székely porták csillagos gyönyörűsége.

Linómetszeteiről is szólni kell: a *Virágok Bartóknak* négy virágjáról a tulipán, a rózsa, az őszirózsa és a krizantém violinkulcsba fogott gyönyörűségéről és a *Kékszakállú herceg I. és II.* emberfejből mintázott, kékbe öltözött emberfejváráról.

Amíg e képek között jár az ember, hallja a muzsikát, azokat a dallamokat, amelyek felidézték, életre hívták ezt a képsort, mert lám, képekbe kívánkozott Bartók muzsikája. Talán sokak véleményét mondom: ott lenne a helyük ezeknek a képeknek a Csalán utcai Bartók-házban, hogy a művész emléke előtt tisztelgők láthassák: miképpen öltött testet a bartóki muzsika.

Tavaszy Noémi a pesti Duna-parton él, de csak a Ferencvárosban alkot. Ott dolgozik, ahol szülei laktak, sokáig ő csak Tóth Mihály leánya volt, a Jolán, később kapta nevét férjétől Tavaszy Sándortól, s azóta a művészvilág így ismeri: Tavaszy Noémi. *Bortnyik Sándor* tanítványának vallja magát, tőle tanulta meg a sokszorosító grafika jelentőségét és fontosságát. Első kiállítására 1967. március 21-én került sor, a 110.-re Kalmarban. A Balázs Béla utcai szobakonyhás lakás a műterme. Itt dolgozik, itt fest, vési metszeteit, s indul el — hisszük — újabb sikerek felé.

Takács Tibor

Közélet

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke az Ecuadori Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte dr. Osvaldo Hurtado Larrea köztársasági elnököt.

Lázár György, a Minisztertanács elnöke táviratban fejezte ki részvétét Zsambin Batmönhnek, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének, az Ulánbátort augusztus 3-án ért természeti csapás miatt.

A Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége meghívására hétfőn Budapestre érkezett a Szovjet Háborús Veteránok Bizottságának küldöttsége, Alekszej Zseltov vezérezredes, a Szovjetunió hőse, a bizottság elnöke vezetésével.

Horváth István belügyminiszter V. V. Fedorcsuknak, a Szovjetunió Állambiztonsági Bizottsága elnökének meghívására belügyi delegáció élén hétfőn a Szovjetunióba utazott.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács nyugállományba vonulásuk alkalmából, eddigi munkájuk elismeréséül *Kardos Bélának*, a Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezete pénzügyi és gazdasági osztályvezetőjének a *Munka Érdemrend arany fokozata*, *Ujvári Istvánnénak*, a Budapesti Közlekedési Vállalat Récsey-üzemegység szb-titkárának és *Mogyoródi Mihálynak*, a Volán 20. sz. Vállalat szb politikai munkatársának a *Munka Érdemrend bronz fokozata* kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket *Moldován Gyula*, a szakszervezet főtitkára hétfőn adta át.

dás

egy harmadiknak létrehozását. A pontos felméréseknek és a szocialista brigádok munkájának tulajdonítható a jó arány: harmincan gondoznak negyven idős embert otthonában.

SZEGED:

Az Országos Anyag- és … közleménye a központ… árintézkedésekről

Az éves népgazdasági terv teljesítése a vártnál nehezebb külgazdasági feltételek között folyik, s ezért az egyensúly javítása az előirányzottnál nagyobb teljesítményeket, több anyagi eszközt igényel. A termelés és a népgazdasági teljesítmények alig érik el a tervezettet, a lakossági jövedelmek, a fogyasztás pedig némileg meghaladják azt.

A kormány a vállalatoknál, az intézményeknél szigorú takarékosságot rendelt el, több intézkedést hozott a termelés, a gazdálkodás, a külkereskedelem hatékonyságának fokozására.

A kiegyensúlyozott áruellátás, az árualap és a vásárlóerő összhangjának megőrzése néhány központi fogyasztói áremeléseket határozott el, amelyek egyidejűleg a gazdasági egyensúly javítását, a fogyasztás tervezett keretek között tartását, az állami ártámogatás csökkentését, a költségvetés kiadásainak mérséklését szolgálják. Ennek megfelelően *augusztus 9-től:*

— A kenyérfélék, a liszt, a belőle készült termékek és a rizs fogyasztói ára *átlagosan 20 százalékkal emelkedik.* Így például az 1 kg-os kenyér ára 5,40 forintról *6,40* forintra, a kifli és a zsemle ára 50 fillérről *60* fillérre nő. A különleges minőségű kenyérféleségek ára *30 százalékkal* emelkedik. A finomliszt ára kilogrammonként 7 forintról *8 forintra*, a fényezetlen, hántolt rizsé 26 forintról *32 forintra* nő.

— A déligyümölcsök, a f… szerek, a kakaó- és csoko… féfélék fogyasztói ára *á… gosan 25 százalékkal er… kedik.* Így például a 10 d… os kakaópor 9 forintról *11,30 forintra*, a 10 dkg-os ét- és tejcsokoládé 13,60 forintról *17 forintra*, a 10 dkg-os mogyorós ét- és tejcsokoládé ára 19 forintról *23,80 forintra* változik. A citrom fogyasztói ára kilogrammonként 25 forintról *30 forintra*, a narancsé 30 forintról *39 forintra*, a banáné 33 forintról *43 forintra* emelkedik.

A kereskedelmi vendéglátásban az ételárak a kenyérfélék, a liszt és a rizs drágulása miatt az alapanyagköltség növekedésének megfelelően emelkednek.

Az élelmiszer-nyersanyag drágulását a gyermek- és diákjóléti, a szociális, valamint az egészségügyi intézményekben az állami költségvetés viseli, a lakosság által fizetett térítési díjak *nem változnak.* Az élelmiszer-nyersanyag drágulása a munkahelyi étkeztetésben a *fogyasztót* terheli. Ezt a költségnövekedést *a munkáltató átvállalhatja.* Az üdülési díjak *az idén nem emelkednek.*

A távolsági személyszállítási díjak *szeptember 1-től átlagosan 100 százalékkal emelkednek.* A teljes árú menetjegyek ára a vasútközlekedésben átlagosan *100 százalékkal*, a menetrendszerű távolsági autóbusz-közlekedésben pedig *120 százalékkal* nő. Így például a személyvonat 2. osztályán a 100 szolgáló … vasúton átlagosan *80 százalékkal*, autóbuszon pedig *100 százalékkal* emelkednek. A leggyakoribb utazási távolságokon a vasúti havi bérletjegy a jelenlegi 50 forint helyett *100 forintba*, autóbuszon pedig 60 forint helyett *120—130 forintba kerül.*

A tanulóbérletek ára az átlagosnál kisebb mértékben, *50 százalékkal* emelkedik. Jelenleg a költségek 90 százalékát az állam viseli. A leggyakoribb utazási távolságokon a havi tanulóbérlet ára vasúton 24 forintról *36 forintra*, autóbuszon 50 forintról *70 forintra nő.*

Az állami költségvetés jelenleg évente mintegy *16 milliárd forint árkiegészítést folyósít a tömegközlekedés támogatására.* A tarifaemelés az állami támogatás további növekedésének megállapítását és folyamatos mérséklését eredményezi.

A távolsági személyszállítási díjak emelése mellett indokolttá vált a különböző *utazási kedvezmények fokozatos és differenciált szűkítése.* 1983 januárjától mérséklik, majd a következő években megszüntetik a foglalkozáshoz, munkahelyhez kapcsolódó kedvezményeket és erősítik a kedvezményrendszer *szociális jellegét.*

(MTI)

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium és a Pénzügyminisztérium közleménye a távolsági utazási kedvezmények módosításáról

A távolsági (helyközi) közlekedés utazási következményei *1983. január 1-től* módosulnak.

Ennek megfelelően:

a nyugdíjasok által évi 8 alkalommal eddig csak vasúton igénybe vehető 50 százalékos kedvezmény *kiterjed az autóbuszra is*, 33 százalékról *50 százalékra emelkedik a 10—14 éves korú gyermekek és a diákigazol-* *kedvezménye.* A sorkatonák ugyancsak *50 százalékos kedvezményben részesülnek.*

A 10 éven aluli gyermekek 50 százalékos kedvezménye *változatlanul megmarad.*

A közszolgálati munkaviszonyban állók (közalkalmazottak, pedagógusok, postások, egészségügyi dolgozók stb.) 50 százalékos kedvezménye *33 százalékra*, a Ganz-MÁVAG és jogutódvállalatai … iknak *66* százalékos kedvezménye *50 százalékra* csökken.

1983. január 1-től megszűnik a vasúti közlekedésben a *menettérti kedvezmény, a 33 százalékos hétvégi, balatoni, velence-tavi üdülő- és gyógyhelyi menettérti kedvezmény, a szervezett csoportok, a sportolók és természetjárók kedvezménye*, a távolsági autóbusz-közlekedésben az *időszakos bérletjegy* formájá…

1982 AUG 1 0
NEPSZAVA
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT
Telefon: 337-738, 340-726
MTI SAJTÓFIGYELŐ

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

KÁNYÁDI SÁNDOR
TANDORI DEZSŐ VERSEI

GULYÁS PÁL
KIADATLAN ÍRÁSAI
TANULMÁNY A KÖLTŐRŐL

FÜR LAJOS
KODÁLY ÉS A TÖRTÉNELMI MAGYARSÁG

GUNDA BÉLA
KÉT NÉP VÁNDORAI

BERÉNYI DÉNES
KUTATÓINTÉZET MINT ALKOTÓMŰHELY

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM 1983 /10

alföld
12 forint

Együtt – egy egész világgal szemben

VISSZAESŐK

MAFILM
OBJEKTÍV STÚDIÓ

Írta és rendezte
Kézdi-Kovács Zsolt

A 36. Cannes-i Filmfesztivál
magyar versenyfilmje

Fényképezte:
Kende János
Főszereplők:
Monori Lili
Székely B. Miklós
Törőcsik Mari

„Ezek a megingathatatlanok vesztesek. Kézdi–Kovács Zsolt filmje bün[illegible]tlenül áthágja a legnagyobb tabut. Ketten egymásba szeretnek, s valamivel később megtudják, hogy testvérek... A rendező nagy ereje, hogy e kapcsolat nyilvánvalósága mellett dönt... A Visszaesők tömör és ragyogó, az év két legjobb filmjének egyike – az Egymásra nézvé-t már Cannes-ban láthattuk-, és messze a legeredetibb."
Claire Devarrieux írja a Budapesti Filmszemléről / LE MONDE

Csak 16 éven felülieknek!

Szeptember 22-től a mozikban!

MOKÉP

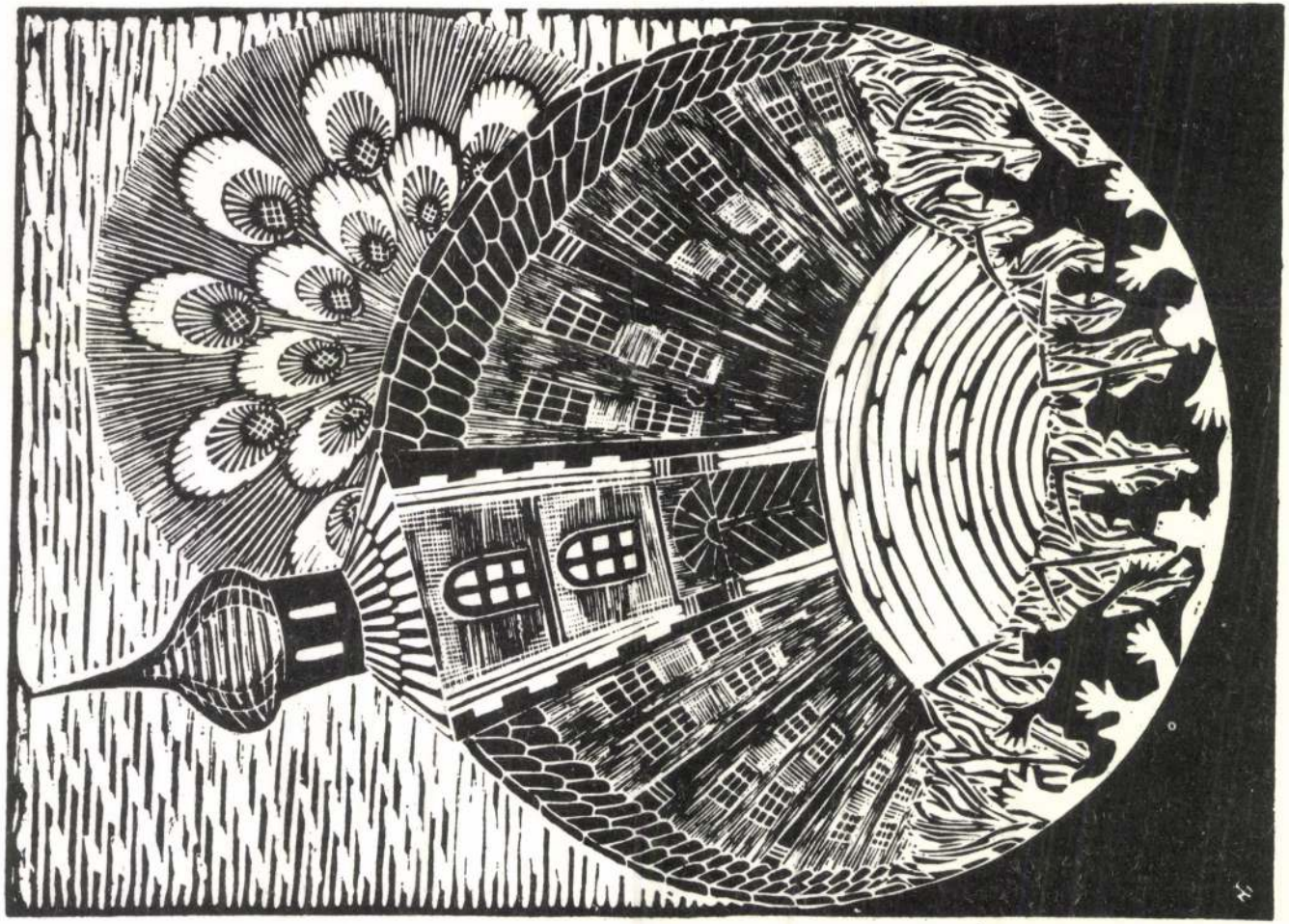

CALCUTTA TRIO

klasszikus indiai zenei hangversenye

ZENEAKADÉMIA KISTEREM

1984. november 17-én, szombaton este fél 8-kor a

RÁGA MALKAUNS • RÁGA SINDHURÁ

RÁGA SHYAM KALYÁN (Jugalbhandi)

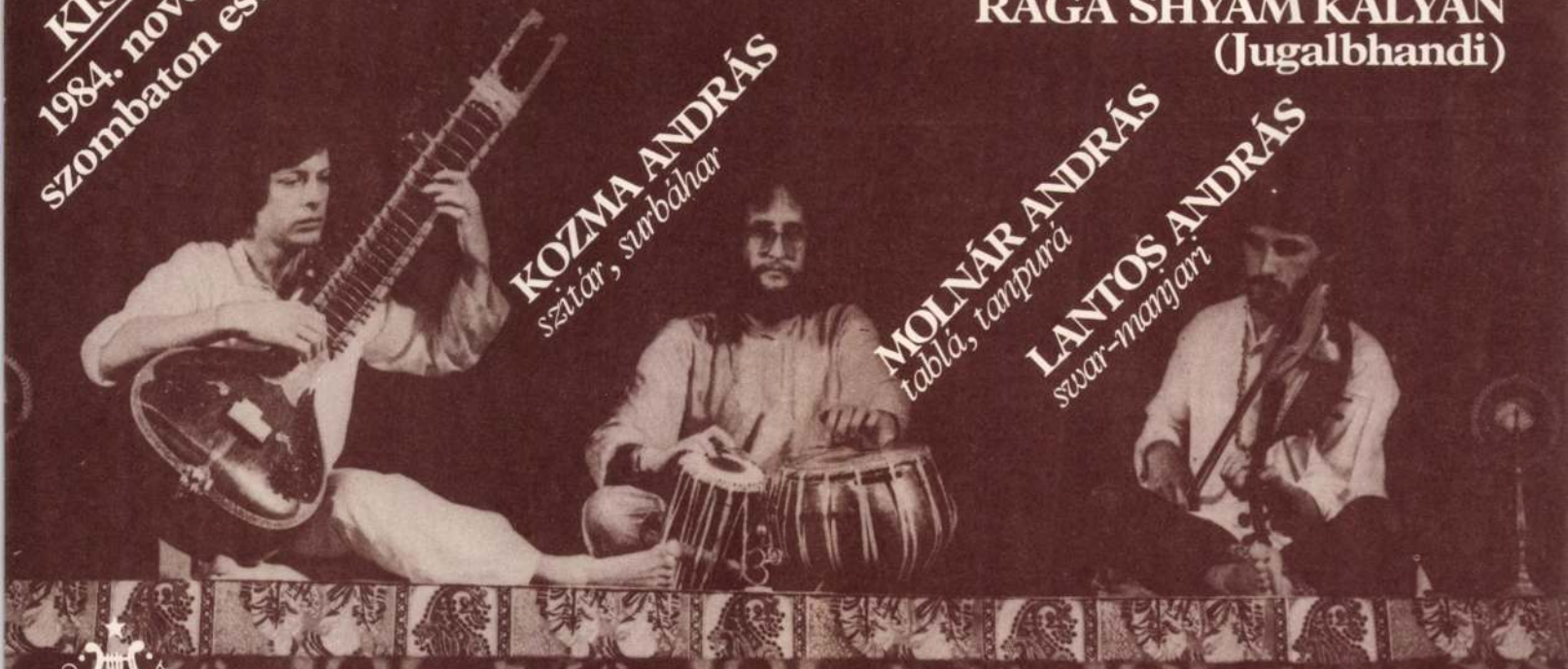

KOZMA ANDRÁS
szitár, surbáhar

MOLNÁR ANDRÁS
tablá, tanpurá

LANTOS ANDRÁS
swar-manjari

SZOLGÁLAT • ORSZÁGOS • FILHARMÓNIA

F.k.: az O.F. igazgatója

Sportpropaganda

Jegyek 40 – 60 forintos áron válthatók az Országos Filharmónia jegypénztárában (V., Vörösmarty tér 1.), telefon: 176-222, a Zeneakadémián, telefon: 420-179 és az üzemi közönségszervezőknél.

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

TAVASZY Noémi

illusztrációi. Közölve, 1983/10.

Képek

Tavaszy Noémi illusztrációi. A borítón Petőfi Sándor: Hull a levél... (I), Ady Endre: Új vizeken járok (II) és Ady Endre: Fölszállott a páva (III).

lampaláz fogja el. Lelke mélyén azt is belekalkulálja [illegible] megismerkedik valakivel, lesz egy kalandja, miért ne lenne, minden férjes szonynak szokott kalandja lenni, mit számít az. Neki még nem volt.

Persze, ma még hazamegy. Korán kelt – ez a gondolat valósággal örvendezteti, hiszen igazán ésszerű magyarázat arra, hogy ma még nem váll zik sétára, és nem használja ki a szabadságot. Egyszerűen csak hazamegy engedi magát.

A lakótelep közelében beugrik egy kis élelmiszerüzletbe kenyérért, nem a telepi ABC-ben vásárolni, ugyanis az a munkahelye, és a kolléganők szív érdeklődéséből hol neheztelést, hol lekezelést szokott kihallani, amiért közülük. Pedig nyilvánvaló, hogy ott a huzatban, még ha takaróba csava magát, a nyíló-csukódó ajtók állandó légvonatában nem gyógyulhatott Az utolsó időben már egyáltalán nem tudott figyelni. Néha hajmeresztő ütött be a gépbe. Örökös javítgatások, leállások, hogy az üzletvezetőve írassa a hibás tételt, vagy hogy a soron következő vásárló blokkján kor az előző tévesztést, kapkodva, mert jól látja, hogy őelőtte a sor mindig hoss mint a többi pénztár előtt, és keserűen, mert hallja, hogy a kolléganők a r pötyögtetés közben még csevegni is képesek egymással, a feje felett, míg ő rázkódik, ha véletlenül szólnak hozzá, mert olyan nehezére esik fölm a munkából – igazán indokolt volt, hogy végre kimentsék egy kicsit o No igen, így utólag már minden világos. De azért hetek mentek el úgy, Mari volt a leglassúbb, legügyetlenebb, legsavanyúbb pénztárosnő, s ha

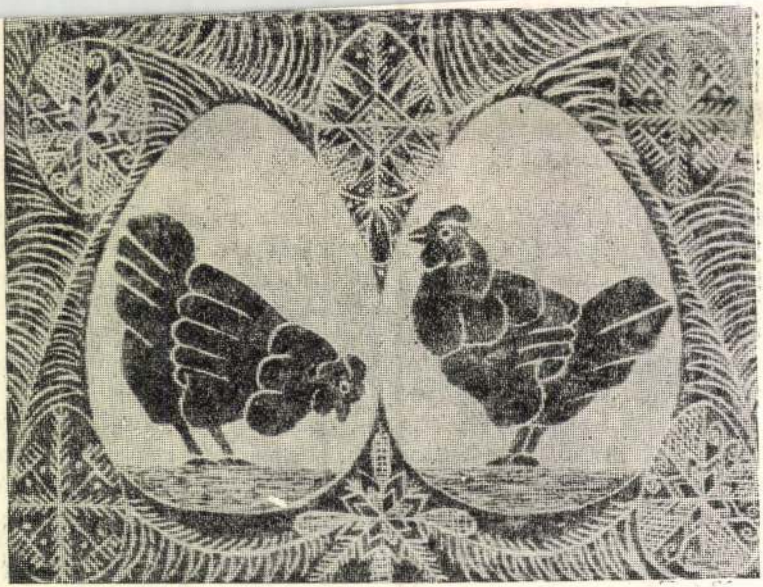

Kodály Zoltán: Székelyfonó (Két tyúkom...)

kormányok sorozatos balratolódása együttesen azt az illúziót kelt
látott méretű forradalom érlelődik a harmadik világban, ami jellegé
lesz ugyan, de a nyomában felépülő társadalom tisztábban és kö
őrzi forradalmi jellegét, mint a létező szocializmusok intézményé
helyzetelemzők – akár marxisták voltak, akár polgáriak – tagadt
nyességét, s rámutattak arra, hogy az „új baloldal" által felsorolt
nem azonos társadalmi tendenciák eredői, következésképp nem
jelenségként, éppen ellenkezőleg: csak helyi és kivételes esetek
realitása van annak az elképzelésnek, hogy az eljövendő forrad
és a parasztságra támaszkodó gerillaháborúk viszik diadalra, o
proletariátus és az„ortodox" kommunista pártok ellenében.

Az illúziók – éppen mert hitre épülők – ritkán befolyásolhatók
sőt gyakran még a tények evidenciája sem hat rájuk. Guevara is elő
később hősi halottja lett ennek az illúziónak, s vállalkozásainak
is inkább feltüzelte, mintsem kijózanította rajongó híveit. Halála
már-már egy profán megváltásmítosz messiásává emelte. Baszk sa
szerte jelképpé vált, és sokáig úgy látszott, az értelmiségi fiatalok őt
forradalmár eszményi típusának.

Az elmúlt tíz-egynéhány év alatt azonban „Che" legendája a
mozgósítóereje elenyészett. A róla szóló könyvek, melyek korábban
voltak – magam is meglepődve tapasztaltam –, érintetlenül poroso
polcain; képével nem dekorálják a diákszállók szobáit, nevét, m
lett a fiatal költők műveiben, hiába keresnénk az újabb keletű versek
nem minősíthető eleve megkésett és felesleges vállalkozásnak Moldo
Guevaráról írt dokumentumregénye, hiszen a művészeti értéknek
rulékos eleme a köznapi vagy politikai értelemben vett aktualitá

Kodály Zoltán: Micsoda madár!

...g a tűz,
én is egy szikrája vagyok.

Agricola látta először
még a mohácsi vész után,
de kicsi volt a tűz még akkor,
mint mikor meggyújtsz egy gyufát.
Agricola Mihály, „abó"-i
püspök, szólj le a másvilágról:
látod-e még, hogy a szakállas
agg „Ainemöinen" dalt kovácsol?
Nem volt több, mint egy gyufa lángja,
de kettérepedt a hideg...
Juslenius, Porthan, Gajander,
Sjögren, Lönnrot s a többiek

Petőfi Sándor: János vitéz

ereszkedő gyökereket: a „Kodály-modell" kissé háttérbe szorítot
hagyott fontos elemét szeretnénk ezúttal jobban láthatóvá tenni.

A történelmi magyarságban való fokozottabb mértékű gondo
szerint múltunk megrázó fordulói körül került előtérbe. Azt is m
hogy ez a „mentalitás" a kiélezett helyzetek egyik következménye v
csi tragédia századában jobbára a protestáns tanok, a következő szá
viták és a függetlenségi törekvések kanyargó folyamatában, az orszá
ság szétszakítottságának kegyetlen szorításában kapott megkülönbö
pet a gondolat. Aztán majd egy évszázadnyi csönd következett. Vég
fordulatot hosszan előkészítő évtizedek s a bukást követő évek torló
át – merőben más köntösben és célokkal – a legjobbak szemléletét.
dásnak e fellobbanó készségében azután – helyzettől, alkattól és szer
gően – hol az önbuzdítás vagy az önmarcangolás, hol a tárgyszerűbl
dás állítódott a középpontba. A történelmi magyarságban való gon

Ady Endre: A néma madarak

1021

alföld

IRODALMI, MŰVELŐDÉSI ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

KÁNYÁDI SÁNDOR
TANDORI DEZSŐ VERSEI

GULYÁS PÁL
KIADATLAN ÍRÁSAI
TANULMÁNY A KÖLTŐRŐL

FÜR LAJOS
KODÁLY ÉS A TÖRTÉNELMI MAGYARSÁG

GUNDA BÉLA
KÉT NÉP VÁNDORAI

BERÉNYI DÉNES
KUTATÓINTÉZET MINT ALKOTÓMŰHELY

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM

1983 /10

KÖVETKEZŐ SZÁMAINK

Illyés Gyula hátrahagyott versei

Száz éve született Babits Mihály – *Bakó Endre, Barta János, Fülöp László* tanulmányai

Király István verselemzése: Kosztolányi Dezső: Marcus Aurelius

Vita a közösségi művelődésről

Kritika – Figyelő

alföld

Irodalmi, művelődési és kritikai folyóirat

Juhász Béla főszerkesztő
Márkus Béla főszerkesztő-helyettes
Aczél Géza olvasószerkesztő
Bakó Endre
Fülöp László
Imre László
Köteles Pál
Simon Zoltán rovatvezetők

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-725
Tavaszy Noémi,
grafikusművész
ALFÖLD
1983 OKT

alföld

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM – 1983. OKTÓBER

Kányádi Sándor verse: Reggeli rapszódia 3
Tandori Dezső verse: Az égboltnyi kereszteződés 6
Ács Margit: A rés (elbeszélés) 8
Niklai Ádám versei: Óda Szabolcska Mihályhoz, Képeslap helyett, Sorok a sarokban, Epe-gramm, Tengerpart 15
Teski Tibor versei: J. Attilának, Nélküled, Idegen szép, Ősz, Quo vadis 17
Ferdinándy György: Bundás (elbeszélés) 19
Gulyás Pál kiadatlan versei: Útrabocsátás, A Kalevala tüze, Kis világból lesz a nagy, Finnországhoz 24
Lisztóczky László: Gulyás Pál útja a Kalevalához 27

Fórum

Für Lajos: Kodály és a történelmi magyarság 40
Gunda Béla: Két nép vándorai 62
Berényi Dénes: Kutatóintézet mint alkotóműhely 71
Kováts Flórián: A népművelők és a perifériák 80

Kritika

Simon Zoltán: Moldova György: A napló 84
Fülöp László: Szabó Magda: Megmaradt Szobotkának 87
Imre László: Esterházy Péter: Fuharosok 89
Olasz Sándor: Balogh Edgár: Acéltükör mélye 91
Grezsa Ferenc: Izsák József Illyés-monográfiája 93

Képek

Tavaszy Noémi illusztrációi. A borítón Petőfi Sándor: Hull a levél... (I), Ady Endre: Új vizeken járok (II) és Ady Endre: Fölszállott a páva (III).

Az Atya. Tavaszy Noémi metszete

a módja az elosztásnak.
:1–12. **225. Dicséret**

JÚNIUS 21. PÉNTEK

gta Saul a kardját, és beledőlt" (I. Sámuel
l szomorú vége. Egy tehetséges, jó adottsá-
lkező ember volt, aki engedelmessége idején
ke áldottjaként népe atyja volt. Amikor
gei sora után elvétetett tőle Isten Lelke, akkor
lelem, gyűlölködés szállta meg a szívét és
nnel került szembe, hanem emberekkel is.
tnánk: megromlott belpolitikája és külpoliti-
. Lelkileg az egész élete egy lassú öngyilkos-
az a jelenet, amikor valóságosan testileg is
csak nyilvánvalóvá létele egy csődbe jutott
ájának. Isten minden választottja, kedveltje
példa az élete. Magasról lehet igazán nagyot
zámoltat ajándékaival.
13–28. **93. Zsoltár**

JÚNIUS 22. SZOMBAT

ssége elesett halmaidon! Ó, hogy elhullot-
" (II. Sámuel 1). Tudott nagyon kemény és
tonás lenni Dávid. Ismerjük emberi gyarló-
a Szentírás igazmondó könyv és ezeket is
inkább hihető, hogy most is igazat mond,
gyászát írja le. Annyi Saultól elszenvedett
n, torokszorongatóan tiszta indulatú gyász-
z Úr előtt elmond. Népe királya és mellette
után Isten ajándékai voltak Dávid szemében
orú haláluk mélyen megrendíti Isten embe-
incs gyűlölség és káröröm a szívében az őt
. Milyen közel kellett lenni Dávidnak élete
n Istenéhez, hogy így tudjon érezni. Keres-
lségét, hogy ez az indulat legyen bennünk

A heti bibliai részhez

Joppe (I.)

A héten olvasunk Péter működéséről Joppéban (Csel. 9:36–43) Joppe (Jaffa vagy Yafo) ősrégi kanaánita kikötőváros. A zsidó hagyomány szerint Noé harmadik fia, Jáfet alapította. A nevét is tőle, vagy róla kapta. A héber szó jelentése: gyönyörű. A római mondavilág és Plinius szerint viszont a szélisten leánya. Joppa építette az özönvíz után 40 évvel. A tengerben a parttól nem messze egy vad, fekete sziklaszirt sötétlik. A görögök azt regélték erről, hogy ehhez a sziklához láncolták Andromédát, a tengerek istene, Poseidon szépséges leányát áldozatként a tengeri szörnynek, hogy a hajósokat a vihartól megkímélje. Egyszer aztán, amint a szörnyű sárkány a tajtékból felmerült, ott termett szárnyas lován Perseus, Andromeda szerelmese. A szörnyet megölte, kedvese láncait szétt ördelte. A széttépett lánc darabjai a nagy sötét szikla körül elszórt kisebb, feketéllő szirtek... A tengerparton állva úgy éreztem, a legendának némi reális alapja is van. A sziklák láncolata miatt a kikötő megközelítése valóban nehéz és veszélyes volt. Bölcskey Ödön cisztercita tanár 1928-ban zarándokolt a Szentföldre és azt írja, hogy a hajójuk csak a parttól távol tudott horgonyt vetni, őket kis csónakokon szállították partra a sziklazátonyok között.

[illegible], téglahordó, pallér, orvos", és szeretet
csak szükség volt".

A nemzet mindenesi posztján álló mű
erős oldala, nagyon fontos jellemző jegye a
lyülés volt. A téglahordó Kodály által felmu
ereszkedő gyökereket: a „Kodály-modell"
hagyott fontos elemét szeretnénk ezúttal job

A történelmi magyarságban való fokoz
szerint múltunk megrázó fordulói körül került előtérbe. Azt is mondhatnánk,
hogy ez a „mentalitás" a kiélezett helyzetek egyik következménye volt. A mohá-
csi tragédia századában jobbára a protestáns tanok, a következő században a hit-
viták és a függetlenségi törekvések kanyargó folyamatában, az ország és magyar-
ság szétszakítottságának kegyetlen szorításában kapott megkülönböztetett szere-
pet a gondolat. Aztán majd egy évszázadnyi csönd következett. Végül az 1848-as
fordulatot hosszan előkészítő évtizedek s a bukást követő évek torlódásában járta
át – merőben más köntösben és célokkal – a legjobbak szemléletét. A gondolko-
dásnak e fellobbanó készségében azután – helyzettől, alkattól és szemlélettől füg-
gően – hol az önbuzdítás vagy az önmarcangolás, hol a tárgyszerűbb önvizsgáló
dás állítódott a középpontba. A történelmi magyarságban való gondolkodás így

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 340-726
Tavaszy Noémi, grafikusművész
ALFÖLD
1983 OKT
1021

Ady Endre: A néma madarak

Egy tűz melenge
északról, egy ész
Ha ez a tűz nen
elnyelne a sírnak
Egy tűz melenge
ez oldja bennem
északról világít a tűz,
én is egy szikrája vagyok.

Agricola látta először
még a mohácsi vész után,
de kicsi volt a tűz még akkor,
mint mikor meggyújtsz egy gyufát.
Agricola Mihály, „abó"-i
püspök, szólj le a másvilágról:
látod-e még, hogy a szakállas
agg „Ainemöinen" dalt kovácsol?
Nem volt több, mint egy gyufa lángja,
de kettérepedt a hideg...
Juslenius, Porthan, Gajander,
Sjögren, Lönnrot s a többiek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
Iványi Nemes
grafikusművész
ALFÖLD
1983 OKT
1021

Petőfi Sándor: János vitéz

szerint illúziótlan, józanul gyakorlatias vagy egy
vanas évek végén szinte a világ minden táján –
ben – Che Guevarát, ezt az ízig-vérig romantik
Ennek a különös és váratlan fordulatnak visz
az évtizedben a kínai „kulturális forradalom
forradalom megszilárdulása, az afrikai gyarma
kormányok sorozatos balratolódása együttesen
látott méretű forradalom érlelődik a harmadik
lesz ugyan, de a nyomában felépülő társadalom tisztábban és következetesebben megőrzi forradalmi jellegét, mint a létező szocializmusok intézményesült formái. A józan helyzetelemzők – akár marxisták voltak, akár polgáriak – tagadták e koncepció érvényességét, s rámutattak arra, hogy az „új baloldal" által felsorolt jelenségek valójában nem azonos társadalmi tendenciák eredői, következésképp nem értelmezhetők világjelenségként, éppen ellenkezőleg: csak helyi és kivételes esetekként. Még kevesebb realitása van annak az elképzelésnek, hogy az eljövendő forradalmakat a diákokra és a parasztságra támaszkodó gerillaháborúk viszik diadalra, olykor akár a városi proletariátus és az „ortodox" kommunista pártok ellenében.

Az illúziók – éppen mert hitre épülők – ritkán befolyásolhatók racionális érvekkel, sőt gyakran még a tények evidenciája sem hat rájuk. Guevara is előbb buzgó terjesztője, később hősi halottja lett ennek az illúziónak, s vállalkozásainak tökéletes kudarca is inkább feltüzelte, mintsem kijózanította rajongó híveit. Halála felmagasztosította, már-már egy profán megváltásmítosz messiásává emelte. Baszk sapkás portréja világszerte jelképpé vált, és sokáig úgy látszott, az értelmiségi fiatalok őt tekintik a szocialista forradalmár eszményi típusának.

Az elmúlt tíz-egynéhány év alatt azonban „Che" legendája alaposan megkopott, mozgósítóereje elenyészett. A róla szóló könyvek, melyek korábban hozzáférhetetlenek voltak – magam is meglepődve tapasztaltam –, érintetlenül porosodnak a könyvtárak polcain; képével nem dekorálják a diákszállók szobáit, nevét, mely szinte toposszá lett a fiatal költők műveiben, hiába keresnénk az újabb keletű versekben. Ennek ellenére nem minősíthető eleve megkésett és felesleges vállalkozásnak Moldova György Ernesto Guevaráról írt dokumentumregénye, hiszen a művészeti értéknek csak töredéke és járulékos eleme a köznapi vagy politikai értelemben vett aktualitás. Igaz, az élmény,

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-720
Tavaszy Noémi, grafikusművész
ALFÖLD
1983 OKT

1021

Kodály Zoltán: Micsoda madár!

ajánlották, inkább sétát mint agyba...
vették ezzel a keservesen elhúzódó petefés
szigorú mozdulatlanságot parancsoljanak
vizsgálatra mennie, addig is szabad, mint
hát eddig valahogy eltotojázta az időt, e
ezen a héten tényleg nem lesz más dolga.
lámpaláz fogja el. Lelke mélyén azt is be
megismerkedik valakivel, lesz egy kalan
szonynak szokott kalandja lenni, mit szám

Persze, ma még hazamegy. Korán ...
örvendezteti, hiszen igazán ésszerű magyarázat arra, hogy ma még nem vállalkozik sétára, és nem használja ki a szabadságot. Egyszerűen csak hazamegy és elengedi magát.

A lakótelep közelében beugrik egy kis élelmiszerüzletbe kenyérért, nem akar a telepi ABC-ben vásárolni, ugyanis az a munkahelye, és a kolléganők szívélyes érdeklődéséből hol neheztelést, hol lekezelést szokott kihallani, amiért kidőlt közülük. Pedig nyilvánvaló, hogy ott a huzatban, még ha takaróba csavarta is magát, a nyíló-csukódó ajtók állandó légvonatában nem gyógyulhatott meg. Az utolsó időben már egyáltalán nem tudott figyelni. Néha hajmeresztő árakat ütött be a gépbe. Örökös javítgatások, leállások, hogy az üzletvezetővel aláírassa a hibás tételt, vagy hogy a soron következő vásárló blokkján korrigálja az előző tévesztést, kapkodva, mert jól látja, hogy őelőtte a sor mindig hosszabb mint a többi pénztár előtt, és keserűen, mert hallja, hogy a kolléganők a rutino pötyögtetés közben még csevegni is képesek egymással, a feje felett, míg ő össze rázkódik, ha véletlenül szólnak hozzá, mert olyan nehezére esik fölmerülr a munkából – igazán indokolt volt, hogy végre kimentsék egy kicsit onnar No igen, így utólag már minden világos. De azért hetek mentek el úgy, hog Mari volt a leglassúbb, legügyetlenebb, legsavanyúbb pénztárosnő, s ha mo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743. 340-726
Varga Nóra
grafikusművész
ALFÖLD
1983 OKT

1021

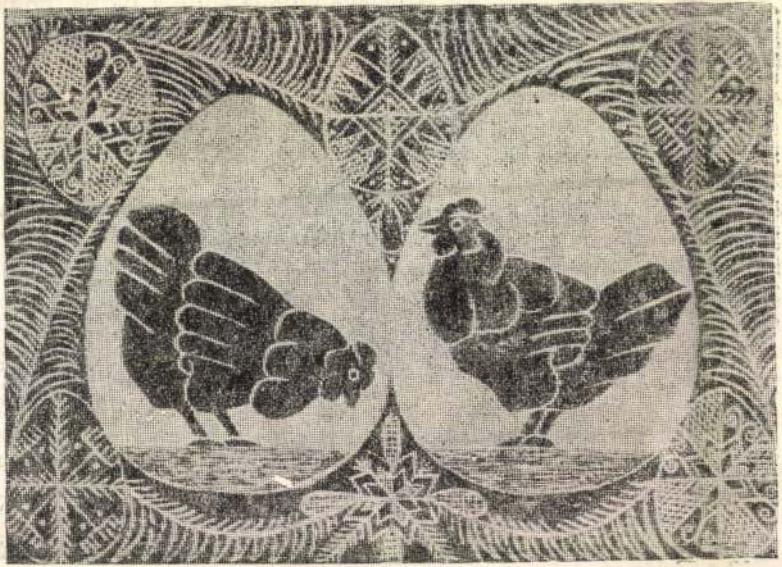

Kodály Zoltán: Székelyfonó (Két tyúkom...)

alföld

12 forint

Együtt – egy egész világgal szemben

VISSZAESŐK

MAFILM
OBJEKTÍV STÚDIÓ
Írta és rendezte
Kézdi-Kovács Zsolt

A 36. Cannes-i Filmfesztivál magyar versenyfilmje

Fényképezte:
Kende János
Főszereplők:
Monori Lili
Székely B. Miklós
Törőcsik Mari

„Ezek a megingathatatlanok vesztesek. Kézdi–Kovács Zsolt filmje büntetlenül áthágja a legnagyobb tabut. Ketten egymásba szeretnek, s valamivel később megtudják, hogy testvérek... A rendező nagy ereje, hogy e kapcsolat nyilvánvalósága mellett dönt... A Visszaesők tömör és ragyogó, az év két legjobb filmjének egyike – az Egymásra nézvé-t már Cannes-ban láthattuk-, és messze a legeredetibb."

Claire Devarrieux írja a Budapesti Filmszemléről / LE MONDE

Csak 16 éven felülieknek!

Szeptember 22-tól a mozikban!

MOKÉP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Iványi Noémi,
grafikusművész

ALFÖLD

1983 OKT

1021

ado Klubja
ánffy Györ
brigádtago
zép kulturá
a tagjai.
ott moszkv
ukkanok: *a*
éseken rész
dvözölték t
ívolból. Se szerí, se száma
gy jól és szervezetten zajló
rigádélet felejthetetlen doku-
ientumainak.

Figyelemre méltó és meg-
ató az a közismert gondos-
odás, amellyel felkarolták
'ritz István rokkantnyugdí-
ıst, aki aktív munkásőr volt,
s keringési zavarok miatt
mputálni kellett lábát-kezét.
982 óta patronálják őt.

Megható gondoskodás

— *Tavaly átalakítottuk ké-*
hajtású rokkantkocsiját
ektromos vezérléssel kormá-
yozható kocsira — beszél ró-
Botos Zoltán. — A karban-
artását azóta is mi látjuk el.

nyi tagja elolvasta. A napló-
ból kiderül az is, hogy tavaly
„Kiváló Dolgozó" kitüntetést
kapott: Németh Lászlóné és
Pintér Ferenc, újítási eredmé-
nyeiért.

Újabb patronálások

Rálapozok egy újabb patro-
nálásról szóló bejegyzésre. Egy
Budán lakó hetvenhat éves
nénit patronál a brigád, akit a
Nők Lapján „keresztül" is-
mertek meg: *esetenként meg-
javítják csöpögő vízcsapját, ki-
mossák a függönyeit, reparál-
ják háztartási kisgépeit. Segí-
tik, amiben rászorul.*

Bejegyzések tanúsítják, hogy
a brigád maximálisan részt
vesz a kommunista műszako-

N

dást tartott; egy szívélyes
eghívásnak téve eleget. *Mert*
apjai, még most is — jóval
l a nyugdíjkorhatáron —
eménydúsak. Az ország leg-
lönbözőbb vállalatainak

*össze, hogy meghallgassák elő-
adását. Feszült figyelem tük-
röződött az arcokon, mikor a
gyár párttitkárának üdvözlő
szavai után lassan felállt és
körülhordozta tekintetét a je-
lenlévőkön.* Levette zakóját,
akkurátusan feltűrte inge uj-
jait, és lassan, szinte suttog-
va beszélni kezdett. *És elkez-
dődött a varázslat.* Szinte nem
is tudom szavakba önteni azt
az élményt. Pedig nem először

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-740, 340-726

Tavaszy Noémi,
grafikusművész

IZZÓ

1984 JUL 26

1029

Tavaszy Noémi olajpasztellje Kodály: Székely keserves (Kőrösi Csoma Sándor emlékére)

Tavaszy Noémi

■ Tavaszy Noémi festő- és grafikusművész kiállítása az inotai Béke Művelődési Házban mától látható.

Népszabadság, 1987. XI. 17

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI *grafikáiból nyílt kiállítás szerdán Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Művelődési Központban. A művésznő százötvenedik önálló tárlatának anyaga keresztmetszetét adja eddigi grafikai munkásságának.*

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI *grafikáiból nyílt kiállítás szerdán Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Művelődési Központban. A művésznő százötvenedik önálló tárlatának anyaga keresztmetszetét adja eddigi grafikai munkásságának.*

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI KIÁLLÍTÁSA. *Kóborlások* címmel csütörtökön megnyílt Tavaszy Noémi festőművész kiállítása a Duna Galériában. A művész utazásairól mintegy 60 alkotást láthatnak az érdeklődők a bemutatón. A természet festőjének 155. tárlatán a szocialista országokon kívül — többek között — Törökország, Egyiptom, Marokkó, Svédország és Norvégia tájait ábrázolják az olajpasztellek. A kiállítás augusztus 31-ig tekinthető meg.

Magyar Hírlap 1986. VIII. 1.

Tavaszy Noémi

— **Tavaszy Noémi** grafikáiból nyílt kiállítás szerdán Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Művelődési Központban. A művésznő 150. önálló tárlatának anyaga keresztmetszetét adja eddigi grafikai munkásságának.

Nógrád 1986. III. 6.

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI grafikusművész kiállítását csütörtök délután nyitja meg a kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központban Romány Pál, a megyei pártbizottság első titkára.

Népszabadság, 1987. V. 5

Tavaszy Noémi

TAVASZY NOÉMI festő-grafikus alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap Kiskunfélegyházán, a Móra Ferenc Művelődési Központban. A munkák között van a Petőfi-linómetszet sorozata is.

Népszabadság, 1987. III. 11

TAVASZY Noémi

Reformátusok Lapja, 1990.szept.30. 8.p.

Tavaszy Noémi festő-grafikus művész Magyarországi református templomok című sorozatának 30 darabja kamarakiállítás keretében tekinthető meg a Ráday Kollégium (IX., Ráday ut. 28. II. em.) exhortációs termében. A kiállítást dr. Czine Mihály egyetemi professzor, egyházkerületi főgondnok október 1-jén, hétfőn de. 11 órakor nyitja meg a Vizsolyi Biblia 400 éves jubileuma kapcsán összehívott tudományos ülés alkalmából.

0 000 — 1986. V. 28. — 86.0814 Ságvári Ny. (M)

Tavaszy Noémi

Kóborlások a címe Tavaszy Noémi új kiállításának, amely a hónap végén, július 31-én nyílik meg a Duna Galériában.

<

Magyar Nemzet 1986. VII. 15.

TAVASZY Noémi

Reformátusok Lapja
1991. aug. 22.

Tavaszy Noémi festő-grafikusművész kiállítását a zalaegerszegi Városi Művelődési Központban (Landorhegyi út 21.) szeptember 13-án Laczkó András, a Somogy c. lap főszerkesztője nyitotta meg. A kiállítás október 6-ig naponta 11–19 óráig, szombat-vasárnap 8–12 óráig tekinthető meg.

TAVASZY Noémi.

– Tavaszy Noémi festő és grafikusművész BIBLIA PAURERUM című színes linómetszet-sorozatából rendeztek kiállítást a Pécsi Bazilika Kocsis Levente termében.

Művészet i barátai 1997. ?

Evangélikus templomok Magyarországon. Szerk.
Dercsényi Balázs. Bp. : Hegyi & Társa, 1992

KÖNYVSZAKMA

Könyvnapok: 1949

Az immár intézményessé vált könyvnapok sorában a huszadik nem volt egyszerű folytatása az előzőknek. Az akció eddigi rendezője ugyanis *társadalmi-érdekvédelmi* szerv, a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesülete volt; 1949-ben *hatóság*, az alig egy esztendeje működő Országos Könyvhivatal lett a rendező. Egy évvel azelőtt a sajtótájékoztatót a Fészek-klubban Cserépfalvi Imre, az egyesület országos elnöke tartotta, az 1949-es színhelye a miniszterelnökség, előadója pedig Losonczy Géza államtitkár volt.

A könyvnapi könyvek kiválasztásában az előző évben még a hagyományos, az egyesület által kidolgozott könyvnapi szabályzat volt érvényben: a könyvnapi listát az Egyesület könyvnapi bizottsága hagyta jóvá, ebben külföldi szerző műve *nem* kaphatott helyet. 1949-ben a könyvnapi könyvek listáját a Könyvhivatal állította össze, melybe két nem magyar szerző művét is felvették: Lenin válogatott műveinek II. kötetét (ára: fűzve 25,50, kötve 34 forint) és Puskin válogatott műveit két kötetben (ára: fűzve 31, kötve 49 forint), mindkettő Szikra-kiadvány. (Egy kg cukor ára ekkor 6 forint volt.)

Az előző évben a könyvnapi könyveket 20-25 százalékkal olcsóbban lehetett megvásárolni; 1949-ben az árengedmény mértéke 15 százalékosra mérséklődött. Igaz viszont, hogy ekkor már jó háromnegyed éve érvényben volt a könyvtárakat lényegesen csökkentő hatósági intézkedés. (Kuriozitásul: a könyvnapi könyveket a nyomdák – külön miniszteri engedéllyel – 20 százalékos árengedménnyel állították elő.)

Az előző évben a könyvnapon megjelent 33 kiadó közül 23 volt a magáncég; a 85 mű közül 44-et az utóbbiak adtak ki. 1949-ben a Könyvhivatal könyvnapi könyvként 11 kiadónak 42 könyvét hagyta jóvá, közülük mindössze három – a Cserépfalvi, a Dante és a Magyar Kórus – a magánkiadó, összesen öt kiadvánnyal. A könyvnapi könyvek között egyébként helyet kaptak a magyar klasszikusok (Kölcseytől József Attiláig 7 mű) a kortárs magyar líra és próza (17 mű); a politikai irodalom (9 mű), ez utóbbi irreálisan magas példányszámban.

A Cserépfalvi könyvesbolt a Váci utcában

Azzal, hogy a könyvsátrakban a könyvnapi könyvek mellett milyen egyéb könyvek is vannak, eddig senki nem törődött: központi propagandát nem kaptak ugyan, de ott lehettek. Most a Könyvhivatal külön hagyta jóvá annak a mintegy 250 műnek a listáját, amelyek a könyvsátrakban jelen lehettek.

Jelszavakat a magyar könyvnapok eddigi története nem ismert. Most ezek is megszülettek, természetesen a Könyvhivatal jóváhagyásával. Hadd idézzünk fel néhányat: *„Művelt, erős népet, szabad független hazában!", „A könyv fegyver a dolgozók kezében!", „Ma már a könyvnap nem a kiváltságosoké!"*

*

Július 1-jén zászlódíszbe öltözött a főváros. A hagyományoknak megfelelően a Blaha Lujza téren, a Nemzeti Színház melletti könyvsátornál, délelőtt 11 órakor nyitotta meg Szakasits Árpád köztársasági elnök az ötödik szabad könyvnapot. E központi megnyitón kívül vezető párt- és állami funkcionáriusok kerületi megnyitókon beszéltek. Ezek programját a június 1-jei napilapok közölték, köztük azt is, hogy aznap délután 7 órakor a pesterzsébeti Városháza előtt felállított Szikra sátornál a megnyitót Rajk László tartja. Rajk László azonban e megnyitóra nem érkezett meg: ekkor már második napja volt az ÁVH őrizetében. (A letartóztatásáról szóló közleményt a lapokban három hét múlva tették közzé.)

Könyvsátrak állottak a gyárudvarokon is. Szokatlanul új színt jelentettek a laktanyák udvarán első ízben felállított sátrak, a könyvnapi könyvekkel teli asztalok. A *Szabad Nép* arról tudósított, hogy az „üzemek dolgozóinak kérésére" egy nappal meg kellett hosszabbítani a könyvnapokat.

Vidéken – az akkori gyakorlatot követve – két héttel később rendezték meg az akciót. A lapok a vidéki könyvnapok sikeréről is lelkendezve számoltak be. Megírták, hogy a Szikra és a Könyvterjesztő Nemzeti Vállalat – ez utóbbinak ekkor még jószerint csak a névtáblája készült el – százezer kötet könyvet, mintegy 850 ezer forint értékben juttatott vidékre: „Nem egy helyen több ízben is ki kellett egészíteni a sátrak könyvkészletét, mert a dolgozók valósággal szétkapkodták a könyveket. Vasárnap estére mind a százezer könyv elfogyott" – olvasható az egykori híradásban, ismételten bizonyítva, hogy a papír mennyire türelmes. A legnagyobb könyvsiker „természetesen" Rákosi Mátyás *Építjük a nép országát* című kötete (ára: fűzve 15, kötve 23 forint), amelyből a jelentések szerint 32 ezer példány kelt el a könyvnapokon.

*

És szinte a könyvnapok befejezésével kezdődött meg a könyvszakma – négy évtizeden át permanensnek bizonyult – átszervezése. Az Országos Könyvhivatal már három hónap múlva megszűnt, funkcióját a Népművelési Minisztérium (miniszter: Révai József) vette át. Az 1949 elején alakult könyvkiadó nemzeti vállalatok átszervezésére a következő év őszén kerül sor, a Könyvterjesztő Nemzeti Vállalatot pedig egy év múlva előbb kettéválasztották egy nagy- és egy kiskereskedelmi vállalatra, majd újabb egy év múlva megszüntették, azaz beolvasztották az Állami Könyvterjesztő Vállalatba.

Az 1949-es könyvnapokon tehát a magánkönyvkiadók utolsó mohikánjaitól búcsúzunk. Viszszatérésükre kereken négy évtized múlva került csak sor.

Varga Sándor

Válogatás
a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
1995. I. negyedévi újdonságaiból

Szakács Imre: **Adózásról mindenkinek** (teljeskörűen és naprakészen) Kb. **3900 Ft**
Sille István: **Menedzserasszisztensek, titkárnők, titkárok kézikönyve** Kb. **2500 Ft**
Szakács Imre: **Számvitel A–Z-ig** Kb. **1900 Ft**
A Munka Törvénykönyve Kb. **1200 Ft**
Polgári Törvénykönyv Kb. **1200 Ft**
A Polgári Törvénykönyv magyarázata I–II. kötet Kb. **6400 Ft**
Új végrehajtási jogszabályok Kb. **1100 Ft**

A Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó újdonságai és korábban megjelent, de még kapható kiadványai megvásárolhatók:

Közgazdasági és Jogi Könyvesbolt
1051 Budapest, Nádor u. 8.
Tel./fax: 118-1652

Széchenyi István Könyvesbolt
1051 Budapest, Szent István tér 4.
Tel.: 117-4133, Fax: 117-4391

Szakkönyvesbolt
1054 Budapest, Vadász u. 27.
Tel.: 269-4017

Budai Bagoly Böngészde
1012 Budapest, Attila u. 77.
Tel.: 175-5731

Széchenyi István Közgazdasági és Jogi Könyvesbolt
7624 Pécs, Rókus u. 5.
Tel./fax: (72) 311-728

Könyvesboltok, illetve viszonteladók jelentkezését a Központi Elosztó Raktárunkban várjuk:
1106 Budapest, Jászberényi út. 29.
Telefon: 262-0288, 260-6362. Fax: 262-2553

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó
1054 Budapest, Nagysándor József u. 6.
Telefon: 112-6430
Fax: 131-4380

Széljegyzetek Nagy László Krónika-töredékéhez

Nagy László még csak 1995. július 17-én lenne hetvenéves, de már tizenhét esztendeje nincs közöttünk; ötvenkét évesen, költői ereje teljében, pályája csúcsán állt meg szívverése. Élete utolsó három esztendejéről részletes naplót hagyott ránk. *Krónika-töredék* címmel monográfusa, Görömbei András rendezte sajtó alá. Erről a sok tekintetben szenzációnak számító naplókiadásról szólva emlékeztetek a költő születésének közelgő 70. évfordulójára. A *Krónika-töredék* kiadása ugyanis az emlékezések legméltóbb preludiuma, mert az újabb Nagy László-irodalommal, Görömbei, Tarján Tamás, Vasy Géza könyveivel szembesítve is sok újdonsággal szolgál.

A költészettudományok doktora, Orbán Ottó állapítja meg székfoglalóval felérő három soraban Nagy Lászlóról: *„verse ha vers az élet / és ez nem kevesebbet jelent annál a sírig hordozható gubancnál / hogy a nagy eszmék összefüggnek a legközönségesebb / szerszámosládával is”*. A *Krónika-töredék* és Nagy László írói életművének szoros összefüggéseiről sem mondhatni ennél pontosabbat s tömörebbet. „Nagy lélek, nagy költő” esetében (lásd megint Orbán Ottó: *Nagy László-emlékrem)* ezek a kapcsolódások kitüntetetten fontosak.

Amikor József Attila összeroncsolt földi maradványait kiterítették a szárszói váróterem kőpadozatára, Magyarország kéznél lévő vasúti térképét borították rá. A praktikus gesztust „Nagy lélek, nagy költő”-tudatunk felfokozza. „Íme hát meglelte hazáját”: Magyarország a szemfedele!

Nagy László utolsó napjainak krónikájában arról olvasunk: *„Meggyalultam a ládika két földeldeszkáját, majd géppel megcsiszoltam. Közben · bekopogott Pintácsi úr egy kis rézdrótért, szalámiakasztónak.”* És olvassuk ugyanott: *„Kaptam aranyszélű meghívót a Parlamentbe, pénteken 4-kor visszaadják a jenkik a koronát. Elmegyek.”* A ládagyalulás, a szalámiakasztó rézdrót és a magyar szentkorona között ugyanolyan az összefüggés, mint „a közönségesebb szerszámosláda” és a „nagy eszmék” esetében. A dolgoknak ez a természetes elegyítése akkor lesz tanulságos, ha a gyalupad mellett a Szent István koronájára gondoló Nagy László jegyzeteinek egyéb hasonló helyeit is idézzük: a koronaátadáson „a nép helyett fekete autók az Országház körül”; lapozgattam „a Magyarság néprajzát”; éjjel „2-ig olvastam Szamosközy István könyvét”; „Szamosközyt olvasom éjfélig”; „Szamosközy Istvánt olvastam. Éjfél”; „Vettem a klubban néhány könyvet, pl. Györffyét. Ez fontos.”

Györffy György fontos könyve az *István király*-monográfia. Halála előestéjén, 1977. január 29-én, vasárnap este vásárolta a költő a zuglói Kassák-klubban. Ez volt az utolsó könyv, amibe belelapozhatott, s ha így tett, ezer év magyar történelmét lapozta. Ő ezzel a „Magyarország-térképpel” takaródzott be, mielőtt kiterítette a betegség.

Élmények efféle megsűrűsödését Nagy László rendszerint versre váltotta. Nem bizonyíthatom, csak elképzelem, hogy a koronaátadás, a Szamosközy Erdély-története és a Györffy művei iránti kitartó érdeklődés (mert 1977. január 2-án is Györffy György *Kortárs*beli írását olvasta „Árpád apánkról”), egyszóval a sok gyalupad melletti s éjjeli töprengés és olvasás a nemzeti múltról valamilyen felködlő versindulást invokál. *„Gím-testvéreim”!* – fordult ekkortájt erdélyi íróbarátjához, s célzott véle a Hunort és Magort, a történelmi Magyarországot szétszakító Trianonra – *„Én elsősorban emberi költőnek tudom és érzem magam. De a nyelv, a sors, a gond köt ehhez a hazához, néphez”* – válaszolta bortól bátor testvéröccsének, amikor az „kinyögte”, hogy „utálja a népinemzeti vonalat a költészetben”, s azokat, akik bátyját „zászlajukra tűzték”.

Íme a „nagy eszmék”, amelyek a *Krónika-töredék* tanúsága szerint 1977-ben Nagy Lászlót *„a legközönségesebb szerszámosláda”* szomszédságában foglalkoztatták.

*

A *Krónika-töredék* sokféle megközelítést kínál. Legkézenfekvőbb lenne információgazdagságát, analitikus hajlandóságait (álomlejegyzések, alkotáslélektani adalékok), az író kortársakról, a szűkebb baráti és családi környezetről adott jellemzéseit, az irodalmi élet és a közélet megörökítését kiemelni. Nagy László egyik vitathatatlan tekintélyű középponti alakja volt a magyar irodalom életének, de kötésig benne gázolt a irodalmi élet szennyesebb áramában is. Az *Élet és Irodalom* szerkesztőségében dilettánsok gyötörték véleményért, nem háríthatta el az érintkezést az írószövetségi és a pártprotokollal, küzdenie kellett az igazi tehetségek felismeréséért. (És elismertetéséért – lásd például Nádas Péterre és Székely Magdára vonatkozó utalásait.) S olykor bizony be kellett töltenie azt a nem vállalt (vállalt?) szerepet is, aminek elfogadását (ha elfogadta) Ágh István tette szóvá.

Az úgynevezett „népi-nemzeti” irány 70-es évekbeli hármas koronáját Illyés Gyula, Csoóri Sándor és Nagy László viselték. Illyés lebegett Úrként a vizek fölött, a „frontember” Csoóri szólaltatott meg prófétai indulatokat, s Nagy László volt a pajzsos-dárdás arkangyal, aki miközben kalapálgatta, tökéletesítgette fegyvereit, nem annyira triásztársaira, mint inkább Juhász Ferencre figyelt. Nemzedéktársi közösségük egymástól való távolodásuk ellenére sem bomlott fel. Költészetújító szándékaik közös tudata sem gyengült, s jóllehet Nagy László a hatalomközelinek hitt Juhászt kevéssé szívelte, baráti szolidaritásáról mindig cselekvően biztosította. És Juhász sem lehetett meg az ő barátsága és véleménye nélkül. A kettejük sokszor feszített viszonyára utaló naplóbeli helyek különös érdeklődésre tarthatnak számot. De még sokféle egyéb helyzetre, választásra, kényszerre, állhatatosságra vonatkozó értesülés, vélemény kötheti le a *Krónika-töredék* olvasóinak figyelmét, az irodalomtörténet-mérvű adalékoktól a közönséges pletykákig.

Az írótársak és a szerkesztőségi műhelyek karakterképe legalább olyan érdekes, mint az irodalompolitika hatalmi gépezetének működéséről tett néhány megjegyzés. Lapozzuk fel példának okáért az Aczél György 60. születésnapjának írószövetségi ünneplését megörökítő ironikus-szatirikus beszámolót:

„A. beszél Dobozy szobájában, mellette egy szék üres, oda kell ülnöm. Éppen azt mondja, ne marakodjanak az írók. Örkény dicséri a kultúrpolitikát […], Garai ajándékba adja legújabb versének kéziratát, noha »nem olyan értékes, mint Juhászé«, Jován ajándékoz az ÉS arcképcsarnokából egy rajzot. A. kinyitja, én is látom: Juhász képe, a karikatúra-sorozatból. Bajusza is van, ezért gondolom. Beszélgetés, nem érdekes, a termés, gabona, kukorica, P. I. egy mondata: bortermés is jó. Másik P.-szöveg. Pápáról, a húsgyárból dísztávirat: »Marx Károly Csontozóbrigád« aláírással. Derű. A.: nincs nagy prózai összefoglaló 45 utánról. Dobozy: több kisebb mű adja a szintézist. Nyilván önmagát is belegondolja. Feri örvendve fekete autóval, […], István körúton kiszállok. Krumplit veszek.”

A protokoll-Parnasszusról a pórias szférába rántó „Krumplit veszek” poénjával Nagy László bravúrosan agyoncsapja az egész feszengő ünnepélyességet, s a „fekete autós” megtiszteltetésből való kilépés távolságtartó kiszállás az egész politikai buliból.

*

Görömbei András mindent elkövetett, hogy a *Krónika-töredék* szerteágazó utalásait gazdaságosan magyarázza. Hadd tegyek mégis néhány korrigáló, kiegészítő megjegyzést. Az a *Tárnok*, akiről többször szó van, nem az író, hanem az egykori iskolatárs, Tárnok Gyula, aki többször fuvarozta Nagy Lászlót (nem „fekete autóban”). *Tavasziék:* Tavaszi Noémi festőművész és férje (a „Tavasz, Tavasziék” tehát szójáték). A Balassi-vershez olvasott forrásmunka nem az említettek között keresendő: Breszt Borisznak 1974-ben a Magvetőnél megjelent könyve az, amiről Nagy László a *Kortárs* 1975/5. számában olvashatott. Ez a naplóba zárt négy sor pedig, ami Arany tökélyére emlékeztet, a *Kísérőének fiának*… önállósult tartozéka: „Délutáni órát hármat átaludtam, / kiherélt prücsökként csillagtalan lukban / Ébredve derűre: magam nem derültem, / pedig vígat írtam, vagyis hegedültem.” – De erről majd máshol és máskor lesz szó, mert *Tények és emlékek Nagy László Balassi-verséről, Versmoccanások Nagy László naplójában* és *Balassi maszkjában* címmel három tanulmányt is „hegedültem” a *Krónika-töredék*-ről. Ez a mostani recenzió azok önállósult tartozéka.

Kovács Sándor Iván

Nagy László:
Krónika-töredék
Helikon.
539 oldal, kötve 730 Ft.

TOVATŰNT VILÁG

Nem is gondolná az ember, hogy egy-két emberöltő alatt mennyit változik a világ, még a mi kis világunk is. Változnak a szokások, eltűnnek korábban használatos tárgyak, hogy újak jelenjenek meg helyettük. Talán fokozottabban vonatkozik ez az ún. jobb polgári családok használati tárgyaira, szokásaira. Az egyszerűbb emberek hagyományőrzőbbek.

Ha bekukkantunk egy 60-70 évvel ezelőtti otthonba, mit látunk például a konyhában? Ott áll legalább két mozsár a hozzá illő mozsártörővel, egy kisebb, apróbb fűszerféléknek, egy nagyobb pedig cukornak, diónak, máknak, kávénak. Finom porcukrot ugyanis a süvegcukorból lehetett nyerni. A nagy konyhához hatalmas kamra tartozik, benne a szokásos élelmiszereken kívül a jókora lisztesláda, három rekesszel: a 0-ás, a dupla 00-cigányok egyetlen fatörzsből vájták ki. Faluhelyen, pláne tanyán, a kemencében meg is sütötték, városon inkább elvitték a pékhez a szakajtóba helyezett kenyértésztát. Nem messze a kamarától van a mosókonyha. Itt is látunk egy alkalmatosságot, a mosóteknőt. Ez abban különbözött a mosóteknőtől, hogy deszkalapokból volt összeállítva. Tanyán ez kádul is szolgált: a gyerekeket ebben fürösztötték. A mosókonyhában áll a nagy vasalóasztal. Kétféle vasaló járta: az egyikbe faszén parazsat tettek, a másik, a modernebb tüzesített vasmaggal adta a meleget, amit cserélgetni lehetett: míg az egyikkel vasaltak, a másik addig tűzben melegedett. Sok helyen itt, másutt a sapájzban állt a jégszekrény. A jéggyár kocsiján házhoz vitték a hatalmas jégtömböket, amik egydarabban vagy kissé megtörve kerültek a jégszekrény rekeszébe.

Érdemes még benézni a hálószobába is, ahol a két ágyon és rendszerint két ruhásszekrényen kívül állt a komód, ez a végig fiókos, asztal magasságú szekrény. (Sublótnak is nevezték.) Ebben tartották az ágyneműt meg a fehérneműféléket.

A 20-as évek közepe táján, elemi iskolás koromban, amikor a betűvetést tanultam, még palatáblát használtunk, amit nedvesített szivaccsal lehetett letörtölni. Ez a szivacs zsineggel a táblához volt erősítve, egyrészt, hogy el ne vesszen, másrészt, hogy kéznél legyen. A szivacsot iskolába indulás előtt megnedvesítettük, s hogy az iskoláskönyvet, füzetet ne nedvesítse meg, kilógattuk a hátitáskánkból. Mikor tintával kezdtünk el írni, akkor a tintásüveget magunkkal vittük. Aztán fejlődött a világ: a tintatartó már a padba sülyesztve állt. Az iskola udvarán kerekeskút állt, ha megszomjaztunk, abból ihattunk. Az óraközi szünetekben szívesen bigéztünk. A bige a két végén kihegyezett fadarab volt, amit a bigeütővel föl kellett ugratni, hogy aztán a levegőben elüssük.

Mikor a gimnáziumba kerültem, akkor kaptam az első órát, ami persze zsebóra volt, alumínium lánccal. A jobb módú felnőttek aranyláncon hordták órájukat, s a lánc kilógott a mellényzsebből.

Nyáron gyakran kikocsikáztam egy rokonommal a tanyájára, s az utat csézán tettük meg, ami a könnyű, négykerekű lovaskocsi neve. Megesett, hogy magam utaztam ki hozzá, akkor vonaton a III. osztályra váltottam jegyet. Holmimat vulkánfiber kofferben vittem. (Ezt valamivel kezelt papirból préselték, könnyű volt és tartós.)

Ha javítani vittem a cipőmet, susztert láttam a banklin dolgozni. Így hívták a cipészasztalt.

Érettségi ajándékul sétapálcát kaptam. Nagy öröm volt ezzel korzózni. Ha téli napon vendégségbe mentem, felvettem a bársonygalléros, fekete télikabátomat, hozzá fehér selyem sál és keménykalap tartozo
ellen. (Kár, hogy ez
megfázást megelőzne

Sáros, havas időb
ezt az előszobában
latyakot.

Édesapám a harm
nem volt önindítója,
xe se volt: karnyújtás
Nem jellemző, de en
tehát amennyit mozd
el a kerék is. Így egy
utcába (vagy országú
Egyébként a közel ö
autó futott az utcákor

Na és a hirdetésel
(Meinl, Odol, Richter
pet, a Schmoll-cipőp
Stühmer-csokoládét.

Hiába, változik a

Tavaszy Noémi kincsesháza

Csupán az utóbbi hónapokban rendezett kiállításainak felsorolása is felvázolja művészetének sajátos értékeit. Tavaly decemberben a pannonhalmi bencés gimnáziumban Biblia pauperum színes linómetszet sorozata, január-február az Országos Műemlék-Hivatal budai székházában Középső-ferencvárosi festménysorozata, márciusban a Művészetbarátok Egyesületének István úti Galériájában Népművészet a grafikában, áprilisban a pápai református kollégium dísztermében Magyarországi református műemléktemplomokról saját technikájával készült olajpasztell sorozat bemutatója.

Három évtizedes munkássága egyre dominánsabb részének a linóba metszett- és olajpasztell sorozatait tekinthetjük. Több tucatnyi a 10-30, de van 50-60 darabos sorozata is (Biblia pauperum). Elég ha ugyancsak irányjelzőként néhányat kiemelünk közülük: Ady, Petőfi, Katona József, Magyar népdalok, Kodály, Bartók, Kőrösi Csoma Sándor-sorozat, s fáradhatatlan utazásait feldolgozva a Felvidék, Csehszlovákia, Lengyelország, de a távolabbiak: Örményország Kórea, Japán, Vietnam, Indonézia- élményei is hiteles erővel vésődtek linótábláiba.

Februárban István úti Galériánkban látott kiállításán szerepelt Kodály sorozat (1983-86) lapjai ilyen címeket viseltek: Árva madár, Fürdik a holdvilág, Micsoda madár! Székely keserves, Székelyfonó, Császárné pávája, s az utazások lapjaiból: Gyémánthegyek tündére, Japán kert Kyotoban, Fatimék földjén, Bogumilok földjén, Rizsföldek kertje, Ecsmiadzin, Bali-madár, Wajang-játék, Táncoló dervisek.

Ez utóbbi megszületésének értését is megkönnyíti, ha ideiktatjuk az említett kiállítás

Tavaszy Noémi: János vitéz

Tavaszy Noémi: Kállai kettős

meghívóján mottóul választott Bartók-sorokat: "Az én igazi vezéreszmém... a népek testvérréválásának eszméje, a testvérréválásé minden háborúság és viszály ellenére. Ezt az eszmét igyekszem, amennyire erőmből telik, szolgálni zenében, ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, román, arab vagy bármilyen más forrásból. Csak tiszta, friss és egészséges legyen az a forrás." (Részlet az Octavian Ben-hez 1931. januárjában intézett levélből.)

A Somogyból Budapestre költöző, nincstelen parasztszülőktől a Ferencvárosban született, tanítónői diplomáig eljutó grafikus-festőművész útja ráérős részletezés nélkül is kirajzolódik az eddigiekből. A szülők és saját észleléseivel, tapasztalataival alapozódó világkép, majd ars poeticájának kikristályosodása, s a belőle következő hűség és szolgálat vállalása: immár következetes végigvitele a majdani utolsó vonal kimetszéséig.

A magyar nép ezeréves históriájában formálódó, az esztétika mércéjén is magasra értékelendő termése, alkotásai dalokban, közmondásokban, faragásokban, épületekben, naív rajzokban, festményekben, öltözékben, a mindennapi életet kísérő köznapi és ünnepi szokásokban, a vallásos és a világi szertartás íratlan, mégis pontos rendjében számbavehetetlenül gazdag kincstár. Mindezt megismerni úgy, hogy ötvöző erővé válik valaki egyéni életében, munkálkodásában, szolgálatában is, az óvásra, őrizetre, átörökítésre méltók tovább vivésének vállalása is: a legnagyobb, legdicséretesebb tettnek mondandó egy közösségben. Az is tehát, amit s ahogyan Tavaszy Noémi tesz évtizedek óta mind komokabbul, érleltebben.

Hogy szinte majd egészen a divatkergető posztavantgard korszakában is lehet mindezt komolyan veendőn és tiszteletre érdemesen mívelni, Tavaszy a példa rá. Kitartóan kikísérletezett formai megoldásai, fogalmazási módja, egyéni technikái szerencsés támaszai. A múlt év október 23-án neki átadott Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztje szerény elismerése életművének.

Gergely Mihály

[illegible] az 1991 végén tartott budapesti találkozó előkészületeit —. De akkor még csak harmincháromezer zarándok érkezett. Most több mint a háromszorosa... Nem volt más lehetőség. Ugyanakkor ezt kihívásnak is tekintettük: végtére rajtunk múlik, hogy tudunk-e úgy imádkozni, hogy a vásárcsarnokból templom legyen. Én úgy érzem, ez nagyjából sikerült...

Csend — Silence — Stille

nagybetűs feliratokkal járnak körbe néhányan a hatalmas csarnokban. Már túl vagyunk a vacsorán, átfáztunk kissé a szeles tetőn, mire megettük az eredetileg német katonáknak készült, jólesően meleg konzervet és amit még mellé adtak. Egyre telik, és csöndesedik a csarnok. Az egyik falnál középütt piros drapériák előtt szép zöld növények, néhány ikonmásolat és több száz mécses. A hangszórókból már halkan hallatszik egy kétmondatos szövegű ének, az érkezők letelepszenek a kabátjukra, lasssan átveszik a dallamot (aki nem tudja, a végére az is megtanulja, mert legalább öt-hat percig énekeljük folyamatosan ismételve — „beleringatják magukat az imádságba" — állapította meg erről a pécsi találkozón Cserháti püspök).

Különös, „nyitott" liturgia ez: nehéz pontosan meghatározni, mikor kezdődik és mikor ér véget. A fehér kámzsát viselő testvérek is egyesével jönnek be a csarnokba, s foglalják el helyüket. Mikor Roger testvér halk elmélkedő szavai megszólalnak, már javában imádkozunk. Néhány imádkozó, elmélkedő mondatot mond több nyelven, aztán ismét ének, aztán megint rövid ima. A közös alkalmak sűrűsödési pontja azonban az a nyolc-tíz perces teljes csend, amikor a legfontosabbak történhetnek meg velünk önmagunk legmélyén.

A közös imádságoknak gyakran voltak vendégei magas rangú egyházi személyiségek: *Soubrier* párizsi segédpüspök, *Daucourt* Troyes-i püspök, *Szergij*, Párizsban élő orosz ortodox főpap, *Stewart Schweizer*, francia evangélikus egyházi vezető, *Dabrowski* és *Michalik* püspök Lengyelországból. Szilveszter estéjén az utolsó közös esti imádságon részt vett *Jean Marie Lustiger* bíboros, Párizs érseke is. Ott kuporgott a kis sámlin Roger testvér mellett a sokaság közepén, a fél méter magas pódiumon, imádkozott és énekelt a fiatal zarándokokkal. És megköszönte áldozatkészségüket, hogy eljöttek, s remélte, hogy példájuk felrázza és követésre serkenti a francia főváros eléggé közömbös katolikus ifjúságát...

Roger testvér a keresésről beszél. A keresésről és a tovább-keresésről. *Lehetnek bennünk sötétségek* — mondja —, *de annak mélyén is ott van mindig egy tűhegynyi világos pont. Irányfény. Csak alázattal és türelemmel kell figyelnünk.*

rá.

A találkozók hangulata jól tükrözi ezt: több bennünk a hasonlóság mint a különbség, S hogy egymástól való idegenkedésünk legtöbbször előítéletekből fakad. Ezek lebontásáról szól itt minden, a kiengesztelődés lelkületének fölébresztését célozzák az imádságok és a csöndek, a beszélgetések: akár szépen fogalmazott mondatokkal, akár törve a nyelvet vagy kézzel-lábbal kommunikálva. Egy Zágrábból érkezett egyetemista lány ezt így fogalmazta meg: mi többnyire gyarlón beszéljük a másik nyelvét, mégis jobban megértjük egymást, mint egynémely diplomaták, akik kiváló nyelvismerettel is csak hadüzeneteket fogalmaznak meg egymás felé...

Nem protokollvendég...

Egyik nap ismerős arcot pillantok meg a sajtóközpontban. Ismerős, de nem jövök rá, ki lehet. Lázasan kutatok nem túl tágas külföldi ismeretségi körömben. Az egyik testvér aztán bemutat minket egymásnak: ekkor derül ki, hogy rossz helyen kutattam. A nyílt tekintetű, szakállas férfi Budapestről érkezett: *Dr. Solt Pál*, a Legfelső Bíróság elnöke. Húsz éve járt először Taizében, aztán még jónéhányszor, amikor csak lehetett; szoros személyes kapcsolatok fűzik Roger testvérhez és közössége tagjaihoz.

— Taizében egy valódi közösség él. Ökumenikus közösség, amely elfogadja tagjait olyannak, amilyenek: hiszen van köztük református, katolikus, anglikán és ortodox. Testvéreknek nevezik egymást és testvérként élnek: a kinegesztelődést keresik mindenütt és mindenkivel egy olyan világban, amely tele van választalakkal, drótakadályokkal, sebekkel és indulatokkal ember és ember, népek és népek, hitek és vallások között. A maga csendes állhatatos nyitottságával teszi nem hogy után vagyunk. „Kezdetről kezdetre" így szól egyik korábbi írásának címe. Az ember keres, aztán tovább keres...

— Taizében nagyon komolyan veszik az egyházhoz való hűséget. A szerzetesi közösség tagjai is ragaszkodnak a saját felekezetükhöz, s ezt kérik a fiataloktól is. Senkit nem akarnak magukhoz kötni, vagy „áttéríteni". Fontos ezt hangsúlyozni akkor, amikor számos újabb vallási közösség igen erőteljesen törekszik ilyesmire. Ők azt mondják a fiataloknak: menjenek vissza a saját egyházközségükbe, gyülekezetükbe, parókiájukra, és ott élesszék a hit és remény tüzét, ott szolgálják a kiengesztelődést. Taizében nem új vallást hirdetnek, nem valamiféle szinkretizmust képviselnek: ima-alkalmakat teremtenek mindenki számára. A csendet, az elmélyülést tanulhatják meg a fiatalok ezeken a találkozókon, hogy összpontosítani tudják figyelmüket a lélek mélyén végbemenő egészen apró csodákra.

Taizé üzenete

Szilveszter délutánján magyar mise volt a Xavéri Szent Ferenc templomban, előző nap pedig közös beszélgetésre invitáltak a hazai szervezők. Alois testvér nagyjából ugynarról beszélt, amiről a magyar mise homiliája is szólt: nemcsak egyszerűen hazatérünk e néhány nap múltán, hanem Jézus Krisztus küld minket haza. Hogy a szív békéjét vigyük magunkkal, a hit szelíd bizalmát, a kiengesztelődés és az osztozni tudás lelkületét. Az ilyen nagy találkozók végén gyakran megfogalmaznak valamilyen summázatot, üzenetet. Itt erre nem kerül sor: hazatérve mi magunk legyünk az élő üzenet.

Kipke Tamás

a Szent Vitus katedrális, a Szent György [illegible] és a prágai Hradzsinban lévő egyéb egyházi épületek tulajdonjoga az egyházat illeti meg, a Szent Vitus székesegyház gondnoka pedig a templom káptalanja. Az épületek állami tulajdonjogát a köztársasági elnökség kancellári hivatala követelte. Az ítélet kihirdetése után *Miloslav Vlk* bíboros, Prága érseke „Mindannyian győztünk" címmel nyilatkozatot tett közzé, amelyben kifejtette: a székesegyházra vonatkozó per az ország hagyományait érintette. Azelőtt ugyanis senki sem vonta kétségbe, hogy a székesegyház és a templomok az egyház tulajdonát képezik, mint műemlékek pedig a nép kulturális örökségének részei. A bírósági ítélet visszaállította a kommunista rendszer előtti helyzetet, megteremtette a folytonosságot az évszázados hagyományokkal. MK

KERESZTÉNYEK LETARTÓZTATÁSA EGYIPTOMBAN

Egyptomban letartóztattak egy fiatal lányt, aki az iszlámról keresztény hitre tért. Egy héttel a letartóztatás után a hatóság őrizetbe vette a lányt megkeresztelő lelkészt, később egy diakónust és egy templomi alkalmazottat is. A lelkészt az iszlám megsértésével vádolják, valamint azzal, hogy „hitehagyásra" biztatott és dokumentumokat hamisított. A Christian Solidarity International szervezet tiltakozott az egyiptomi hatóságoknál a letartóztatottak szabadon engedése, illetve a szabad vallásgyakorlás engedélyezése érdekében. CSI

A SZERETET HATALMA

Újév napján magas kitüntetést nyújtottak át *Chiara Lubichnak*, a Focolare Mozgalom alapítónőjének, szülővárosában, Trentóban. A kitüntetett ez alkalomból előadást tartott az 1995-ös békevilágnap témájáról, a békére nevelésről. Kifejtette: a nők lényük teljességét Krisztusban találják meg, aki helyreállította az eredeti rendet azzal, hogy megváltotta a férfit és a nőt, harmóniát teremtve közöttük. Jézus minden embert a szeretetre hív meg, amelyre a nők sajátos elhivatottsággal rendelkeznek. Chiara Lubich személyesen megtapasztalta ezt saját életében, amikor a II. világháború szörnyűségeinek közepette Trentóban elindította a szeretet hatalmát terjesztő Focolare Mozgalmat. Erre azért volt képes, mert rátalált a szeretet Istenére és Jézusra. MK

NŐK A VATIKÁNBAN

A II. Vatikáni zsinat előtt a vatikáni hivatalokban nők nem dolgozhattak, csak a 70-es évek óta alkalmaznak női munkatársakat. Ma 123 nő dolgozik a pápa közvetlen környezetében, ami az alkalmazottak 15%-át jelenti. Különböző kongregációk tanácsadói testületében is helyet kapnak a nők. *Rosemary Goldie* az első nő, akit a 70-es években meghívtak tanítani a Pápai Lateráni Egyetem teológiai fakultására. A II. Vatikáni zsinaton részt vett a „Gaudium et spes" kezdetű dokumentum kidolgozásán, Karol Wojtyla akkori krakkói érsekkel együtt. 1967-ben kinevezték a Világiak Pápai Tanácsa főtitkár-helyettesének.

Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusának legfontosabb tanácsadói között is találhatunk nőt, *Marie Hendrickx* személyében, aki Franciaországban született, a leuweni egyetemen tanult és ugyanott tanított egészen 1988-ig. A sajtó képviselőinek ő mutatta be II. János Pál pápa „Mulieris dignitatem" kezdetű apostoli levelét. Hosszú időn keresztül tanított a Pápai Lateráni Egyetemen is. MK

TAVASZY NOÉMI

Gyönyörű álmok álmodója

Portrévázlat Tavaszy Noémiről

A töltőtoll nem vetekedhet az ecsettel, a papír sem a linóleummal. Az olajpasztellek, a grafikák, a linómetszetek — amelyek immár több, mint kétszáz kiállításon szerepeltek — magabiztosabban vallanak alkotójukról, mint a tétova írás. Miért hát mégis a kísérlet, aminek eredménye előre tudhatóan nem lesz teljes kép, csak vázlat. Az ok: Tavaszy Noémi festő-grafikusművésznek 1994. október 23-án művészi pályája elismeréseként a köztársaság elnöke a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztje kitüntetést adományozta.

A müteremben rend van, és bár a falat körös körül salgó polcok borítják, valami csendes, de határozott elegancia. A polcon albumok, mappák, képek, metszetek, az asztalon a festőállvány mellett eszközök. A polcok rendje aztán nagyvonalúan több kupaccá válik, szétcsúszott jegyezetek, vázlatok halmazává az asztalon, ahogy a művésznő finom csapongással beszél az életéről, munkájáról. A tea elhűl a csészében, mert az egész Európát, Ázsia és Amerika egyes részeit bejáró utazások élményeiről készült sorozatok, a Ferencvárost megszépítő olajpasztellek, a templomok, a bogumil-sírok, a bibliai linómetszetek, az Ady, Bartók és Kodály sorozatok csodája nem törhető meg otromba kortyolással. A művész, ahogy fantáziájának színeivel, ceruzájának határozott vonalaival elragadott a földről, vissza is hoz, a teáscsésze kiürül. A valóságos álom aztán folytatódik, feltárul egy élet, egy sikeres élet, amelynek a sikerét nemcsak a nehéz és kitartó küzdelem, hanem a bölcs méltóság és a belső derű is megalapozta.

Tavaszy Noémi Budapesten született, a szülei somogyi „summásból" lettek ferencvárosiak. A kislány tehetségével, szorgalmával sok örömet szerzett szüleinek, akik mindent megtettek azért, hogy gyermekük tanulhasson. A vincés apácák Ranolder intézetében tandíjat kellet fizetni, amit a szülők sehogysem tudtak előteremteni. Így Jolán, (mert akkor még így hívták, mai nevét a férjétől kapta) gazdag lányok tanítását vállalta, hogy tanulhasson. A kislányt álmai messzire repítették a ferencvárosi proletár negyedből, de előbb a háború, aztán a mind jobban elterjedő kommunizmus újra és újra visszavetette. 1947-ben mégis megszerezte a tanítói oklevelet és hamarosan kollegája lett egykori tanárainak. A Mester utcai polgári, ahol rajzot tanított, néhány éven belül az orosz tanítás mintaiskolája lett. Így egyre nagyobb félelemben élt, nehogy valamelyik kádergyerek előtt olyasmit mondjon, amiből baj lehet. Baj pedig lehetett, mert férje Tavaszy Sándor, akivel 1951-ben házasodtak össze, nem volt „jó káder". Költő volt, író, műfordító, öt nyugati nyelven beszélt, dolgozott az amerikai nagykövetségen, majd az Actio Catholicánál. 1951-ben már nem is volt állása. Az egyik kádergyerek apja segített neki fűtőként elhelyezkedni. Az ÁVH azonban innen is elvitte, a feleségét pedig beidézték és erőltették: váljon el tőle. Ő azonban a számukra talán érthetetlen dolgot válaszolt: „Uraim, én szeretem a férjemet!" Lehet, hogy ezzel mentette meg, mert egy hét múlva kiengedték.

Tavaszy Sándort 1968-ban megkövették és a segédmunkás, fűtő, MÁV-csomagkihordó évek után osztályvezető lett az IBUSZ-nál. A felesége azonban úgy érzi, neki soha nem bocsájtották meg, hogy akkor kiállt a férje mellett. Sóhajt: „Talán ez a mostani kitüntetés?" Betegséggel is küzdött, anyagi nehézséggel is, végül mégis újra megvalósult egy álom: Bortnyik Sándor festőművész magántanítványa lett. Bortnyik „nagyon aranyos ember" volt, jó tanár, nem akart epigont nevelni a tanítványából. „Csináld csak — mondta — majd szólok, ha nem jól csinálod." De nem szólt, sőt később, 1975-ben maga nyitotta meg a már érett művésznő egyik kiállítását. Az első kiállítás 1967-ben volt, ezzel megkezdődött az alkotás, az utazások, a kiállítások máig tartó sorozata.

A sorozat a művésznő kedvenc műfaja. Sorozat utazásokról, országokról, tájakról, templomokról, zenéről, költőkről, a Bibliáról. Így fogalmazza meg ars poeticáját: „gyönyörködöm a szép tájakban, ismerkedem egy ország irodalmával, zenéjével, népeinek szokásaival. Keresem a közös vonásokat és szeretném megörökíteni a sajátosat. Őszintén hiszem, akkor tudjuk megszeretni a más népeket, ha megismerjük őket." Az utazások, a számtalan kiállítás gyárakban, kultúrotthonokban, sok örömet és sikert hozott Tavaszy Noéminek. A siker mögött azonban tehetség, rengeteg elszántság, ahogy a férje mondja „vehemencia" is van. Az idő múlásával egyre több a bölcsesség és változatlan a szeretet.

A Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztje itt van az asztalon, mégsem esik szó róla, csak a képekről, sorozatokról, az olajpasztell és a linómetszés technikájáról. A művésznő egyik kérdésemre visszakérdez: „Mikor is született?" Arra kíváncsi, ismerem-e azt a kort, amelyről beszél? „Istenem, a fiunk lehetne..." Egy pillanatra csönd lesz — nekik nem lehetett. Csak a képek. Csak az öröm, hogy a takarító asszony, aki egy üzemi tárlaton képet kapott ajándékba a művésznőtől, később megírta: elment a fiával a Nemzeti Galériába. Csak a vers, ahogy Tavaszy Sándor írja:

És Te, drága kincsem, gyönyörűket álmodsz,
színeiddel szólsz az elszürkült világhoz.
Oly szép víziókról vallasz dús ecsettel
— s hitet is teszel rá teljes életeddel.

Szikora József

Tavaszy Noémi Középső-ferencvárosi sorozatának válogatásából készült kiállítása megtekinthető az Országos Műemléki Hivatalban (1014 Bp. Táncsics M. u. 1) január 13-tól február 12-ig. A megnyitót január 13-án 15 órakor tartja Horler Miklós egyetemi tanár.

Ima Szent Margithoz

Árpádházunk drága gyöngye!
Megkínozva, meggyötörve,
Hozzád száll dalunk.
Villogó sűrű sötéten,
hátborzongós sűrű éjén
átver halk szavunk.

Hadd idézünk! mesze nézünk,
sírva csúszik el reményünk
hűs kezed után.
hétszázéves messzeségben,
Isten örök közelében
meghallgatsz talán.

Sírva jön Hozzád a nemzet,
kérve-kérünk, jaj ne vesd meg
esdeklő szavát.
Arcod tiszta szent varázsa
gőgös szívünk porba rázza
s verje mélyen át.

Égi szűzi Margaréta!
Tőled csillog mind a rét s a
tiszta ifjúság.
Tisztítsd szívünk lánggal,
áldozatos hőst vággyal,
s álljon új világ!

Árpádházunk drágagyöngye!
Megkínozva, meggyötörve
Hozzád száll dalunk.
Villogó vörös sötétben
messzenéző hő reményben
Téged vár karunk.

Rezek Román O.S.B.

A Somogyból Budapestre költöző, szegény parasztszülőktől a Ferencvárosban született Tavaszy Noémi 1947-ben szerzi meg tanítói oklevelét, majd Budapesten a Mester utcai polgáriban rajzot oktat, mellette állandóan képzi magát. Bortnyik Sándor festőművész magántanítványaként művészete egyre inkább kibontakozik, de ismereteit külföldi tanulmányutakon is gyarapítja.

Első kiállítását 1967-ben rendezi, melynek szép sikerével elkezdődik az alkotások, utazások és kiállítások máig tartó sorozata.

Három évtizedes munkássága domináns részét linómetszetei és olajpasztell sorozatai adják. Ezek 10-30 darabból álló munkák, de van 50-60 darabos sorozata is, pl. a Biblia pauperum.

Témái között szerepeltek utazási élményei országokról, tájakról, emberekről (Felvidék, Csehszlovákia, Lengyelország, Örményország, Kórea, Japán, Vietnám, Indonézia) templomokról, zenéről (Magyar népdalok, Bartók, Kodály), bibliáról, költészetről (Ady, Petőfi, Katona József) stb.

Több mint 230 önálló kiálltásáról tudunk, Magyarország számos városán kívül Svédországban, Németországban, Lengyelországban, Japánban, Kanadában és az USA-ban.

1994. október 23-án művészi pályája elismeréseként a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjét vehette át.

Tavaszy Noémi gazdag kincstárából Bartók Béla halálának 50. évfordulója tiszteletére két sorozat kiállítására vállalkoztunk. Linómetszeteinek Bartók-sorozata a pápai Bartók Béla Zeneiskolában, székely-sorozata pedig a Jókai Mór Városi Könyvtár folyosóján látható 1995. november 2-ig, naponta 10-től 19 óráig.

Csupán az utóbbi hónapokban rendezett kiállításainak felsorolása is vázolja művészetének rendkívüliségét és elévülhetetlen értékeit.

1994. decemberében a pannonhalmi bencés gimnáziumban került bemutatásra a Biblia pauperum c. színes linómetszet sorozata, majd 1995. január-február hónapokban a Szt. István úti Galériában Kodály-sorozatával szerepelt és az Országos Műemlék-Hivatal budai székházában **„Középső ferencvárosi festménysorozata"** került a művészetkedvelők elé. 1995. márciusában a Művészetbarátok Egyesületének budapesti Szent István úti Galériájában: **„Népművészet a grafikában"** c., 1995. áprilisában a pápai Református Gimnázium dísztermében: **„Magyarországi református műemléktemplomok"**-ról sajátos technikával készült olajpasztell sorozat bemutatója volt látható.

1995. szeptemberében Szegeden, Gyulán, Budapesten, Zamárdiban, október elején pedig Szatmárban volt kiállítása.

Tavaszy Noémi ars poeticájában Bartók gondolataival azonosul, aki így vall: **„Az én vezéreszmém: a népek testvérré válásának eszméje, a testvérréválásé minden háborúság és viszály ellenére. Ezt az eszmét igyekszem, amennyire erőmből telik, szolgálni zenében, ezért nem vonom ki magam semmiféle hatás alól, eredjen az szlovák, román, arab, vagy bármilyen más forrásból. Csak tiszta, friss és egészséges legyen ez a forrás."**

Tavaszy Noémi művésznőnek ezúton is köszönetet mondunk a Bartók- és székely-sorozatának pápai bemutatójáért és hisszük, hogy a város művészetkedvelő és pártoló közönsége is értőn és értékelő módon fogadja majd szívébe alkotásait Bartók Béla halálának 50. évfordulóján.

Bartók Béla Zeneiskola és a Jókai Mór Városi Könyvtár
a kiállítás rendezői

Cantata profana
(1989)

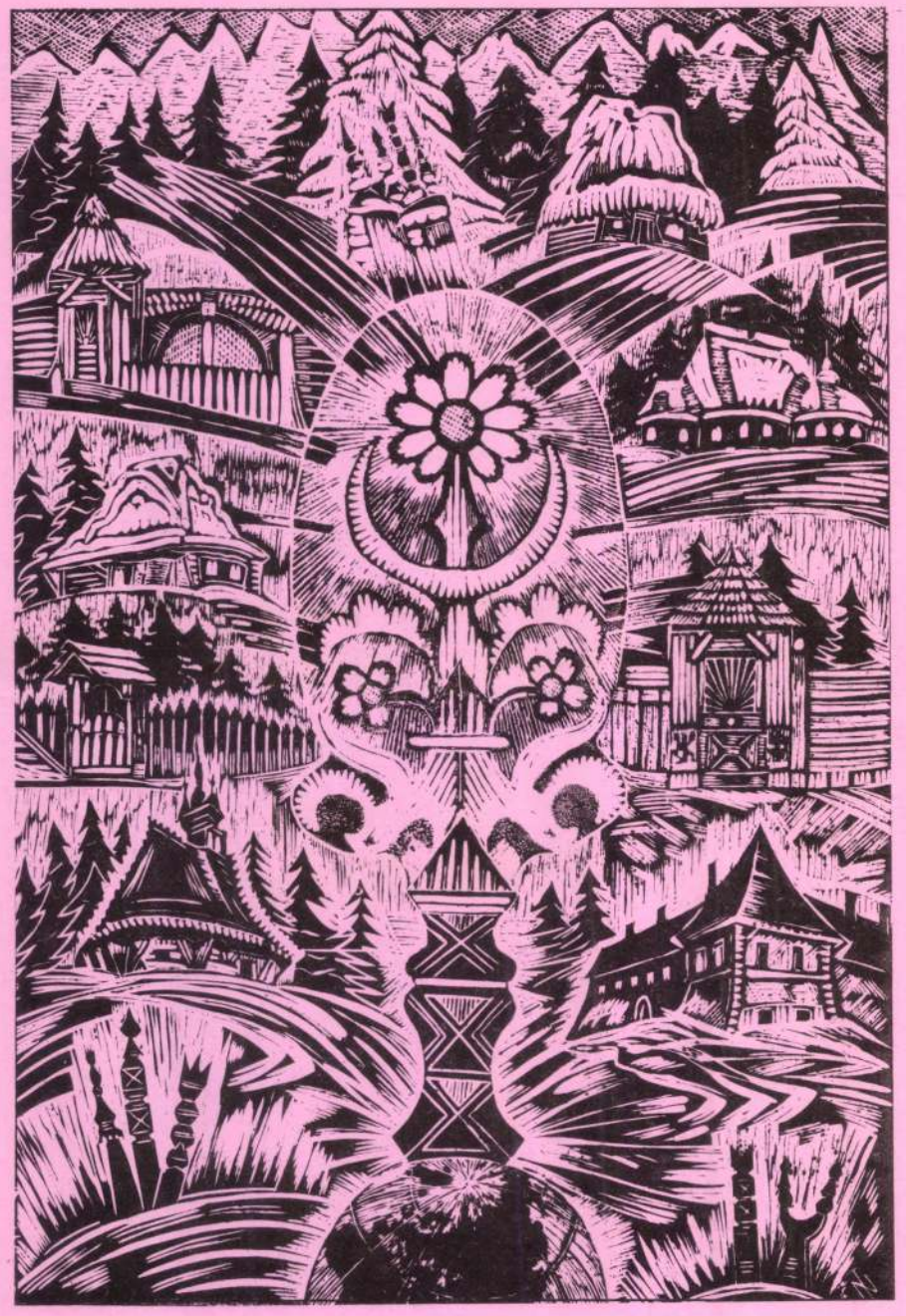

Este a székelyeknél
(1985)

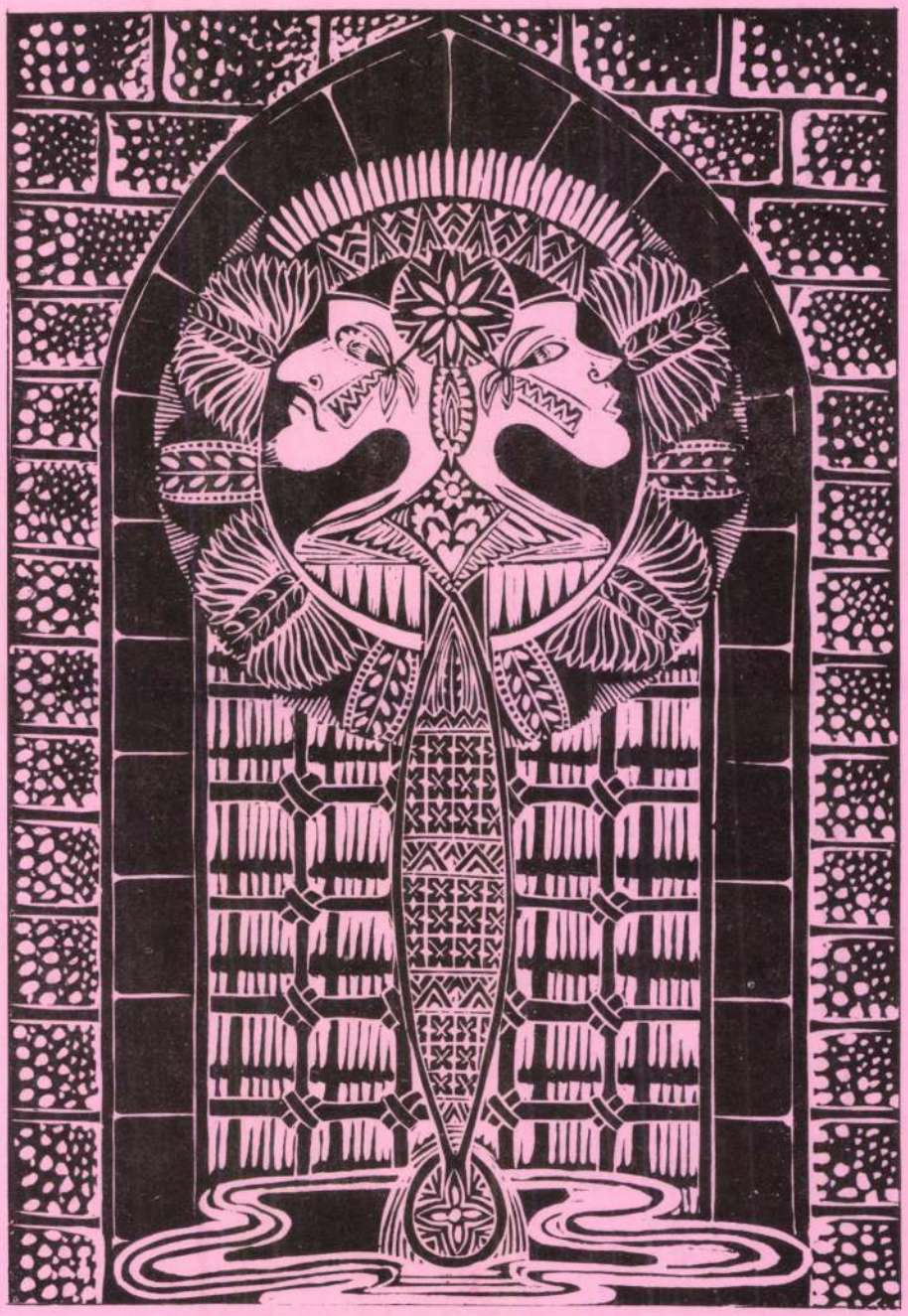

Kékszakállú herceg vára (II.)
(1989)

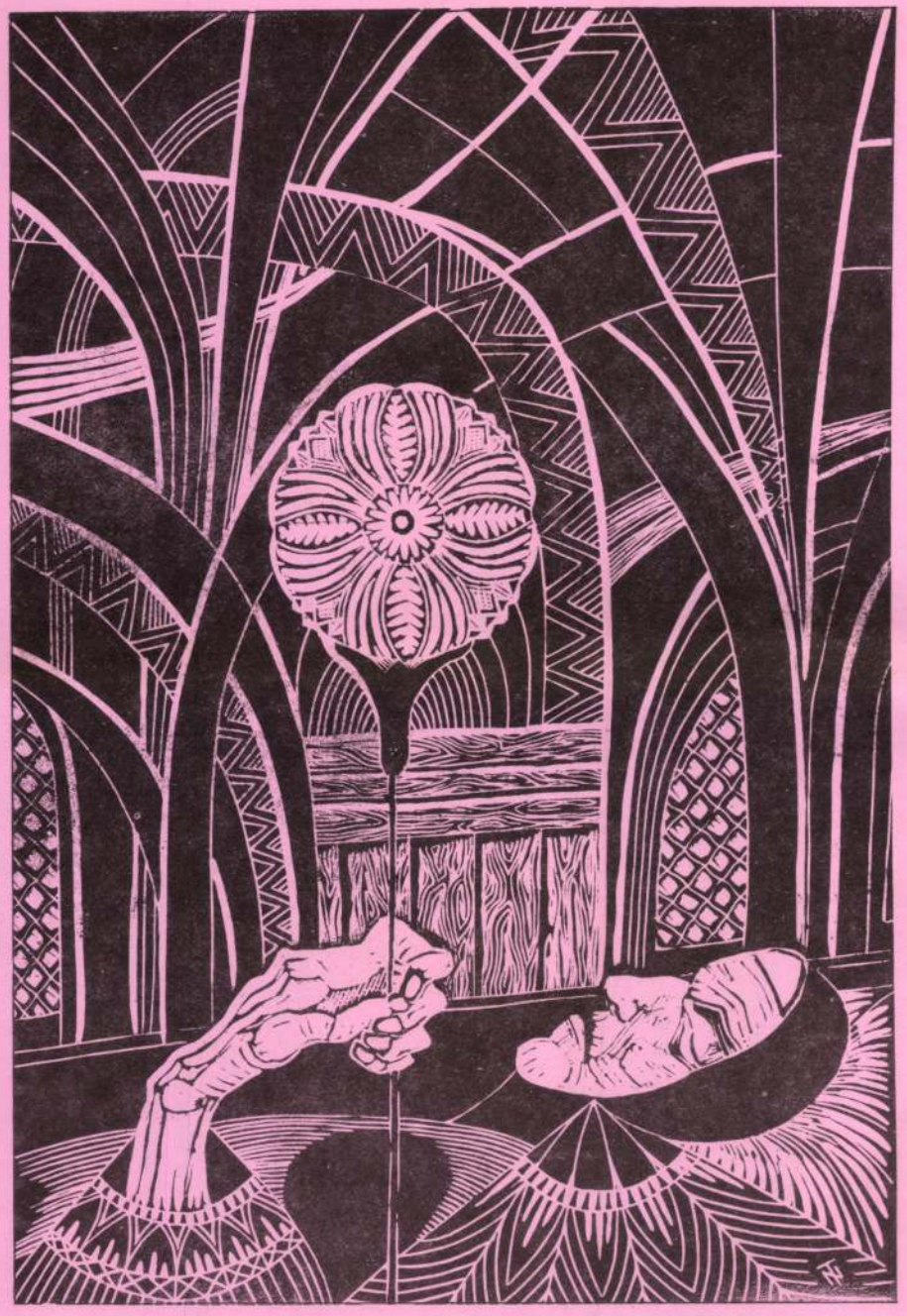

Siratóének
(1989)

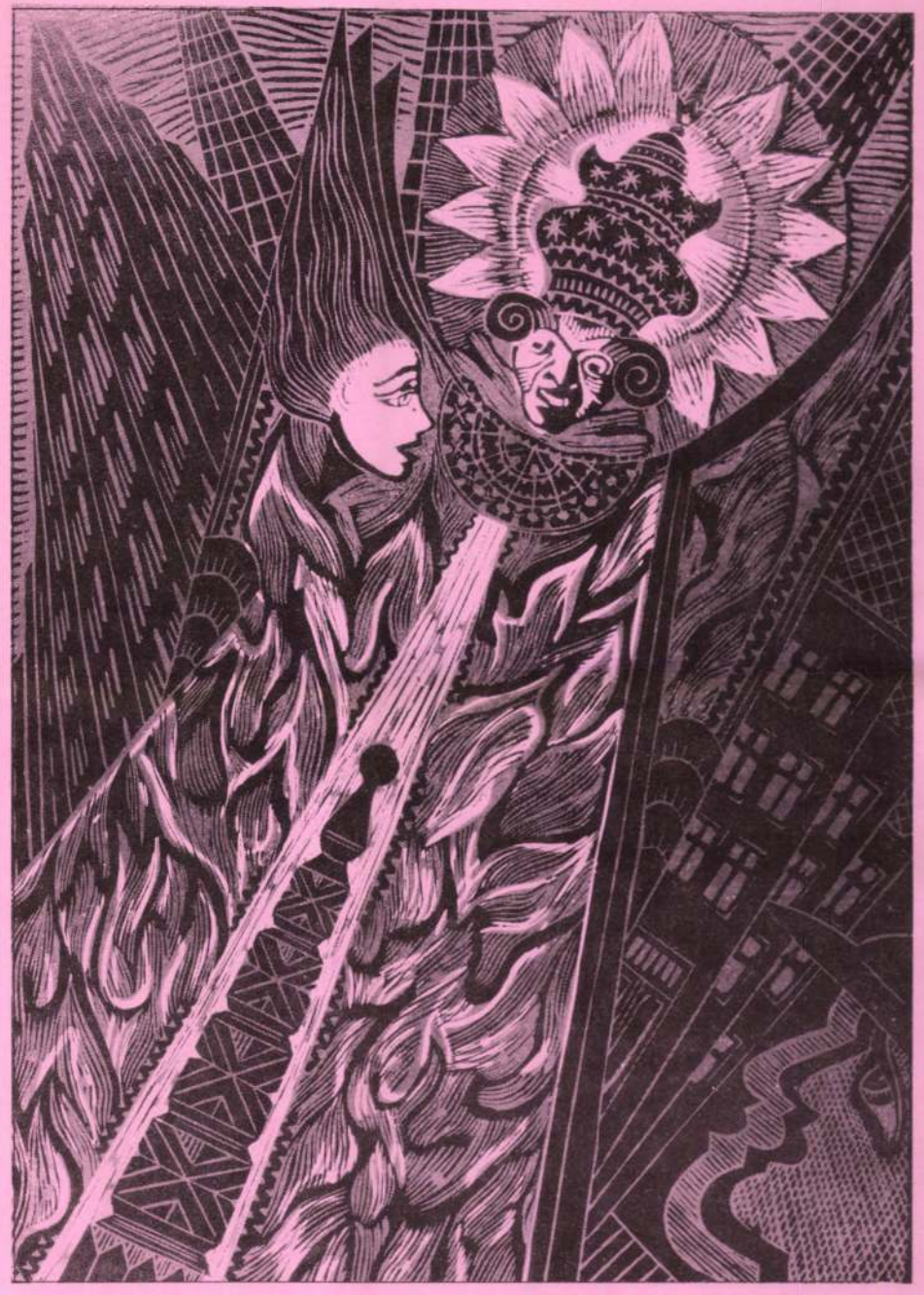

Csodálatos mandarin
(1989)

46

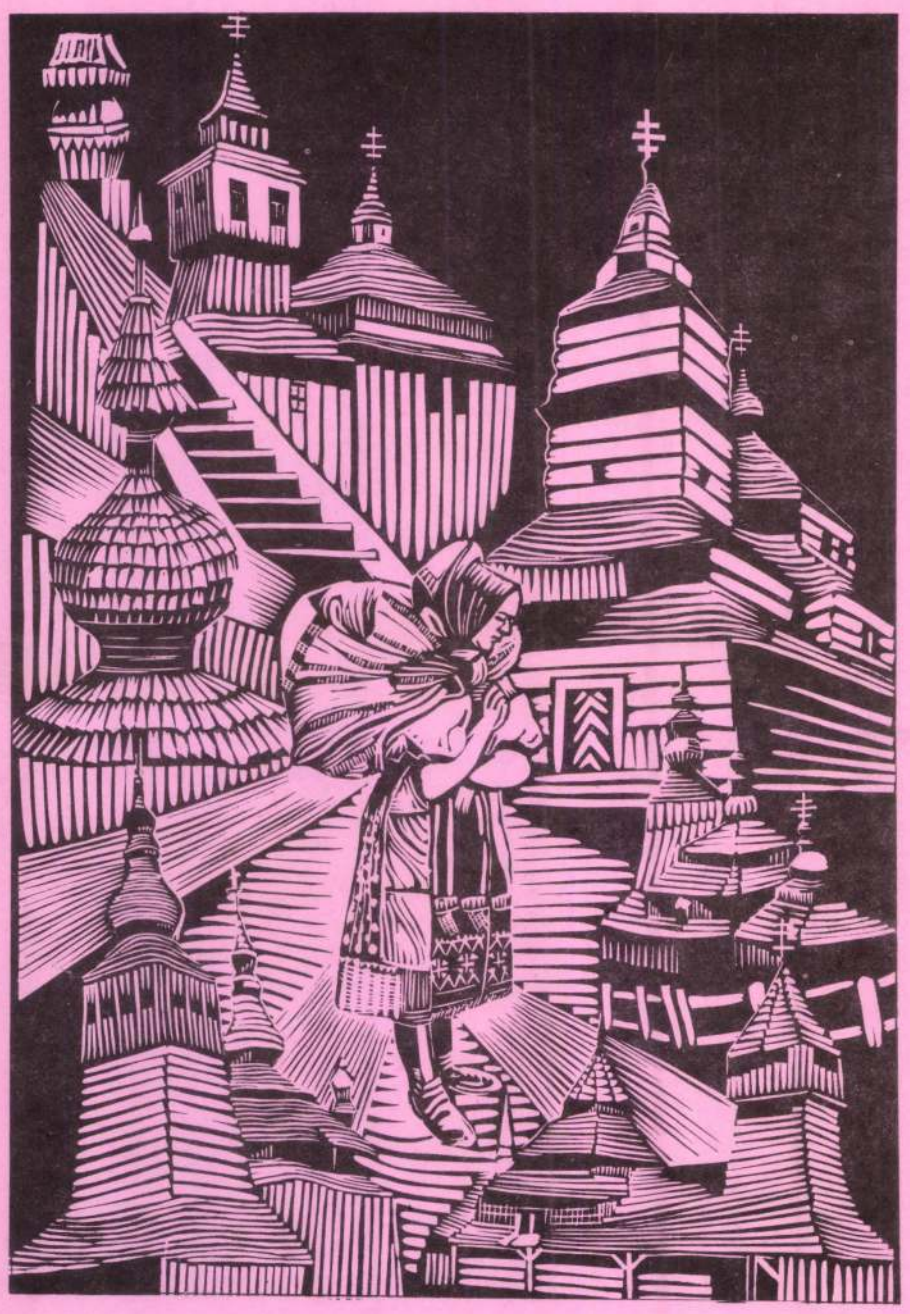

Körülzárva
(1975)

JMVK. SOKSZ.

Emlékkiadvány

Tavaszy Noémi
festő-grafikusművész
Bartók- és székely-sorozatának pápai kiállításáról,
Bartók Béla halálának 50. évfordulója alkalmából

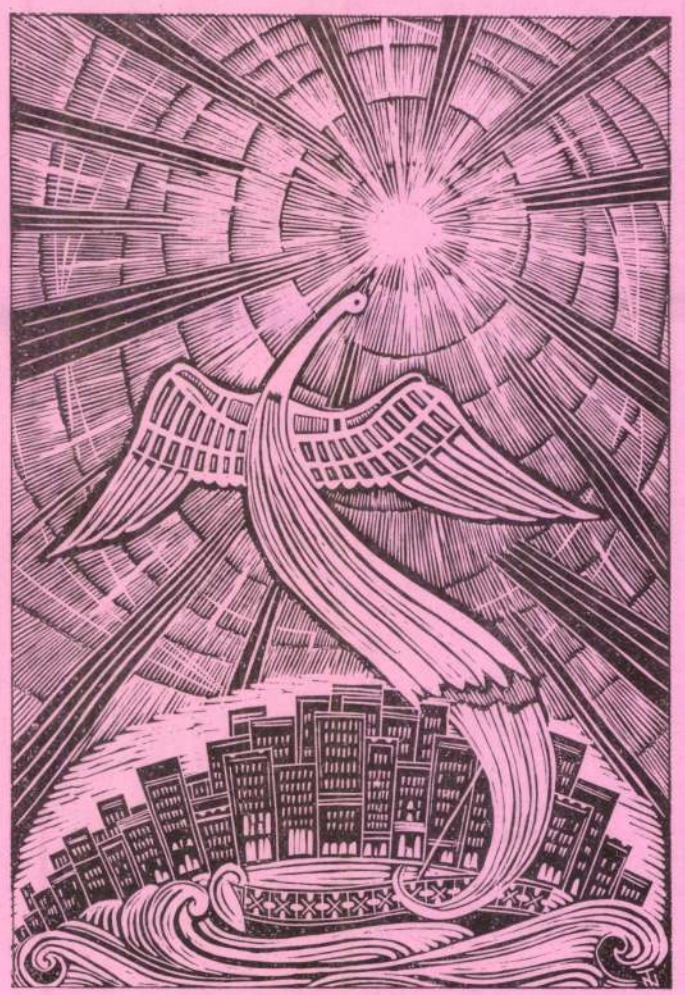

Hommage á Bartók (1987)

POZSGAY IMRE

Önmagamró

A szerkesztőség arra kért, mondjam el, miként éltem meg a rendszerváltást, hogyan látom ma a fordulattal kapcsolatos szerepemet, s a velem történteket. Gáláns és csábító ajánlat ez. Gáláns, mert lehetőséget ad olyasmiről szólni, amiről önszántamból még talán nem beszélhetnék; csábító, mert magában rejti a lehetőségét egy önigazolás megírásának. A Magyar Nemzet előzékenységét jó érzéssel, szívesen fogadom, a csábításnak pedig igyekszem ellenállni és — amennyire ez egy személyes beszámolóban lehetséges — tárgyilagosan írni magamról, tetteimről, megfigyeléseimről. Egy, a későbbi számadást is előkészítő visszapillantás talán segíthet megkapaszkodni a jövőben.

Még tavaly, az egyik külföldi lapnak adott interjúban azt mondtam, hogy 1989 az én évem. Azóta sokat gondolkodtam, valóban jól látom-e azt, ami körülöttem és általam történt? Ám ha eszembe jut, hogy milyen szapora elárultatásoknak és cserbenhagyásoknak lettem áldozata elvbarátaim és vélt híveim részéről, akkor mégiscsak jogos azt hinnem, hogy nem akármilyen ügyek előmozdítója lehettem abban a nevezetes esztendőben.

A '89-es év előzményei az én életemben messzebbre nyúlnak vissza. Soha nem hallgattam el, hogy eddigi pályám nagyobbik részét — vissza-vissza csúszásokkal bár —, de az előző rendszer hatalmi létjárán emelkedve tettem meg. Hogy mikor és miért kerültem oda, a létra tövébe, arról majd akkor írhatok, ha több időm és több terem lesz rá.

Egy újságoldal keretében csak annyit mondhatok, hogy mindig a változtatás igénye és egy igazságosabb társadalom megteremtésének vágya mozgatta képzeletemet és cselekedeteimet egyaránt. Ezért a célért küzdve, botladozva követtem el hibákat, tévedéseket, de bűnöket, gazságokat soha. Hogy ezt ma kimondhatom, annak egyik oka bennem rejlik, a másik a körülményekben. A belső okot az a család és közösség plántálta belém, amelyben felnőttem, s amelynek tradicionális keménysége a becsületben, az adott szó érvényesítésében kikerülhetetlenül meghatározta az oda tartozók jellemét, viselkedését. A körülményeket ilyen belső vezérléssel fogadtam, miközben a szerencsémnek is sokat köszönhettem. A legnagyobb szeremcsémnek azt tartom, hogy politikai pályám első, tévedésekkel leginkább terhelt korszakában oktatói és elméleti munkával foglalkoztam, így aztán nem is volt rá lehetőségem, hogy akár akaratlanul is kárt tegyek emberek sorsának, életének alakulásában. Tévedéseim a látókör szűkösségéből eredtek.

Azt elég korán felfedeztem — valamikor a hatvanas évek közepén —, hogy maga a rendszer igyekszik módszeresen és intézményesen szűkre szabni a látókört. De csak késve jöttem rá, hogy ez a módszer a rendszer diktatórikus, paternalisztikus lényegéből fakad. Ezért eleinte az én szabadságharcom egy nagyon is korlátozott célra irányult: javítani, humanizálni, demokratizálni a rendszert, s az irányító pártot, ami által hatékonyabb lesz a gazdaság, eredményesebb az anyagi és szellemi szükségletek kielégítése. A nemzetközi körülmények is e korlátozott cél vállalása mellett szóltak. Azt hittük, hogy a jaltai egyezményt talán még egy atomháború sem tudná kimozdítani sarkaiból.

Így aztán érthető, hogy nagyobb lehetőséget tulajdonítottam a reformok belső, átalakító erejének, mint a külső, ellenzéki bírálat fordulatot előidéző szerepének. Ezt a meggyőződésemet látszottak alátámasztani az 1968-as prágai, az 1970-es gdanski események; a lengyelországi Szolidaritás sorsa a 80-as évek első felében; az NDK, Csehszlovákia, Románia, Bulgária látszólag mély álma a sötétségben.

Az én életemben is fordulatnak kellett bekövetkeznie ahhoz, hogy alapvetően megváltozzék szemléletem, s magatartásom. 1982 nyarán — mivel a fennálló viszonyokhoz képtelen voltam alkalmazkodni és a Központi Bizottságban súlyos bírálatot mondtam az egész politikáról (1981. december 3.) — kiszorítottak a hatalom belső köréből. Hat esztendei kormánytagság után a Hazafias Népfront főtitkára lettem. (Itt jegyzem meg későbbi rosszhiszemű híresztelésekkel szemben, hogy ebből a hat évből mindössze az utolsó két évben tartozott hozzám az oktatásügy. Ebből is több mint egy év eltelt az új minisztérium megszervezésével. Így aztán csak arra maradt időm, hogy feltárjam a magyar oktatási rendszer gyötrelmes problémáit, hogy megoldásában részt vegyek, arra már nem.)

A népfront főtitkárságát a döntés kiagyalói mellékvágánynak szánták a nekem. Eleinte magam is annak tekintettem. Szétekintve a pályán, hamarosan felfedeztem, majd jóbarátok, nyílt, progresszív szellemű munkatársak és választott tisztségviselők százainak segítségével kiteljesíthettem a népfrontban rejlő lehetőségeket. Kádár és vezetőtársai, amikor észrevették a veszélyt, megbízható komisszárokat tettek a nyakunkra. Így próbáltak akadályokat gördíteni elénk. Nem sok eredménnyel. Hiszen ekkor már a sajtó, a rádió és televízió munkatársainak jobbik fele is minket támogatott.

Kezdetben inkább szórványos kezdeményezésekkel próbáltam ki a politika tűréshatárait. 1984-ben

BESZÉLGETÉS VITÁNYI IVÁNNAL

A Horthy családtól a — szoc

Sokakat meglepett tavaly nyáron *Vitányi* Iván szocialista párti képviselőnek az a nyilatkozata, mely szerint: egy teljes körű reprivatizáció esetén talán ő sem járna rosszul, hiszen jókora birtokra tarthatna igényt — örökségként az egykori ugocsai Hor-

tette nekem a meghatározó alapértékeket, amelynek két fő jellemzője a magyar és keresztény öntudat volt. Indíttatásom ellenére azonban sosem tartoztam a felső tízezerhez, mert családunk elszegényedett, édesapám évekig volt állástalan értelmiségi. Sokfe-

TAVASZY Noémi
1991. III. 15.

Tavaszy Noémi: Kodály virága

Elmondunk

most egy modern amerikai mesét. Három szenvedélyes „pecás" közös horgászútra indult egy kis hajóval. Útközben nagy vihar támadt, összetört a hajó és csak nagy keservesen tudtak kivergődni egy lakatlan szigetre. Az első napokban szinte élvezték a helyzet romantikáját. Azzal vigasztalták egymást, hogy majd csak megkeresik őket a szárazföldről. De amint múltak a napok, egyre türelmetlenebbek lettek. Legalábbis közülük kettő: az egyik farmer volt és már nagyon vágyott vissza a tehenei közé. A másik taxisofőr volt és már viszketett a tenyere, hogy nem forgathatja a volánt a kocsijában. A harmadikat nem izgatta a külső világ. Élvezte a szigetet és „lelkigondozta" a társait.

Egyszer, amikor a part mentén kóboroltak, találtak a homokban egy régi, rozsdás tengerészlámpát. Megpróbálták kinyitni és íme, amikor sikerült, kilépett belőle a bezárt szellem. „Köszönöm, hogy kiszabadítottatok — mondotta —, s most ezért hálából mindegyikőtöknek teljesítem egy kívánságát." A farmer azonnal jelentkezett: „Nagyon szeretnék már otthon lenni a teheneim között!" Ssss... egy suhanás és máris otthon volt. Azután jött a taxisofőr: „Én is szeretnék már otthon lenni és főként a kocsimban a volán mögött!" Ssss... egy suhanás és máris bent ült az autójában. „És te mit kívánsz?" — kérdezte a szellem a harmadik hajótöröttet. Az így válaszolt: „Én nagyon megszerettem ezeket az embereket, meg ezt a szigetet is. Én azt szeretném, ha továbbra is együtt lehetnénk mi hárman itt a szigeten." Ssss... egy suhanás és ismét együtt voltak mindhárman...

A prédikátoroknak figyelmébe ajánljuk: ha legközelebb erről az Igéről prédikálnak: „Ne nézze kiki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is" (Fil. 2:4), mondják el ezt a modern mesét, mert ez jobban szemlélteti az Ige igazságát, mint a hosszas elméleti fejtegetések. Minden kedves Olvasónkat pedig arra kérjük, hogy olvassák el ezt a másik Igét is: „Mindenki a maga hasznát keresi, nem a Jézus Krisztusét" (Fil. 2:21). Az egyik fordító nagyon megnyomja a ceruzáját és ilyen keményen fordítja a görög szöveget: „Mert mindenki, kivétel nélkül, állandóan a saját dolgait keresi, nem a Jézus Krisztusét." Mi lehet a Jézus Krisztus „haszna", vagy a Jézus Krisztus „dolga"? A klasszikus válasz erre az, hogy Jézus Krisztus azt akarja, hogy az emberek üdvözüljenek. Ez kétségtelenül igaz. De mit jelent ez a nagy igazság a hétköznapok forgatagában? Az idézett mesénél maradva: Vajon az a Jézus Krisztus ügye, „haszna", hogy a farmer ne a tehenei között legyen, hanem sorstársaival együtt boldog közösségben a „szigeten"? Kis szektákban is, nagy történelmi egyházakban is megszólal időnként ez a „teljes üdvösségre" hívó hang.

A bibliai igazság minden bizonnyal itt is „dialektikus": Jó szívvel kell gondozni a teheneinket, barátságosan kell fuvarozni az utasainkat — mindig hat napon át. De a hetedik napon — Isten rendje, törvénye szerint — igenis el kell menni a „szigetre" (a gyülekezetbe) és ott örülni kell egymásnak, a „szigetnek", a nyugodalomnak, az áhítatnak, Isten imádásának. A „hat plusz egy" útján jutunk el az élet teljességére és ez Jézus Krisztus gondolata. Eleve rossz az, ha az Istentől gondolt „kettősségek" közül letáborozunk az egyiknél és elhanyagoljuk a másikat (munka és pihenés, egyedüllét és közösség, imádkozás és szolgálat, család és gyülekezet...).

Jó lenne, ha ezt a fontos bibliai igazságot nem csupán a „hajótörés" után fedeznék fel és tapasztalnák meg a (boldogságot) horgászók viharokkal nem számoló hajósai! És jó lenne, ha az „üdvözülők" nem erőszakoskodnának azokkal, akik szívesen gondozzák a „marháikat"!

AZ IGE MELLETT

AUGUSZTUS 12. VASÁRNAP

„Örökre az Isten jobbjára ült, és ott várja, hogy ellenségei zsámolyul vettessenek lábai alá" (Zsidók 10:11—18). Amikor Jézus Krisztus Isten jobbjára ült, akkor nem jól megérdemelt nyugdíjba vonult, nem érdemeiért való tisztes végkielégítést kapott, hanem uralomra jutott. Szolgálatát folytatja a mennyei szentélyben, szüntelenül könyörög értetünk az Atyánál, védelmező uralmának oltalmában részesíti híveit és várja, hogy ellenségei a lábai alá vettessenek. Sőt, maga is munkálja ősi ellensége, a Sátán leveretését. Általunk is munkálja. Mert minden alázatos szívvel és igazi hűséggel végzett szolgálatunk ezt a végső kiteljesedést munkálja. Ez nem mindig látszik világosan, de a hit szeme látja a kibontakozást és hisszük, hogy igaz az Ige szava, hogy a végső győzelem az Úré.

II. Királyok 3:1—20. 98. Zsoltár.

AUGUSZTUS 13. HÉTFŐ

„Saját gyülekezetünket ne hagyjuk el, ahogy egyesek szokták, hanem bátorítsuk egymást" (10:19—31). Sokan szeretik idealizálni, azaz hibátlanná és eszményivé felértékelni az első keresztyén gyülekezetek életét, prófétai hévvel dicsőítve őket. Ugyanez a prófétai hév a ma gyülekezeteiben mindent rossznak és teljességgel tökéletlennek lát. A Szentírás nem idealizálja az első gyülekezeteket. Őszintén ír róluk, s mégis orcánk pirulhat, mert így is tanulhatunk tőlük. De voltak bajok és nyomorúságok is. Íme, már ott is „szokás" volt némelyek részéről elhagyni a gyülekezetüket. Tehát mindig könnyebb volt a közelről megismertekben „csalódva" elhagyni a gyülekezetet, mint elhordozni egymást, könyörögni egymásért, türelmes szeretettel inteni és téríteni egymást. Könyörögjünk új erővel a hűtlenség régi bűne ellen.

II. Királyok 3:21—27. 367. Dicséret.

AUGUSZTUS 14. KEDD

„Emlékezzetek a korábbi napokra, amelyekben miután megvilágosodtatok, sok szenvedéssel teljes küzdelmet állottatok ki" (10:32—39). A cél nem az önsajnáló nosztalgia ebben a tanácsolt visszanézésben, hanem az életet megerősítő hálaadás. A gyülekezet megtántorodott és új döntés előtt állt. Ebben az új döntésben segít a régi kegyelem minden gyümölcse, így a régi győzelmek sora is. Természetesen csak akkor, ha a hívő ember a küzdelmekben elért győzelemben elsőrenden nem a maga hősiességét látja, hanem Isten hatalmát. Az első szeretet tüzében való helytállás mindig Isten hatalmára emlékezteti a hívő embert. Nekünk is szükségünk lenne ilyen visszatekintésre, ilyen emlékezésre, mert megerőtlenedtünk. S volna mire emlékeznünk, mert Isten kegyelmének jelei a mi életünkben is ott fénylenek, csak látni kellene azokat.

II. Királyok 4:1—7. 363. Dicséret.

AUGUSZTUS 15. SZERDA

„Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt" (11:1—6). Szoktam óvni tanítványaimat a Teológián, hogy a szószéken négy szóval nagyon vigyázzanak. Ez a négy szó: soha, mindig, senki, mindenki. Minél gyakrabban használjuk felelőtlenül ezeket, annál igazságtalanabbak lesznek az ítéleteink. De vannak kivételek, amikor helye van az ilyen kizárólagosságot kifejező szavaknak. Ilyen a mai Igénk is, amikor arról szól, hogy „senki" nem lehet kedves Isten előtt hit nélkül. Itt halálosan komolyan kell vennünk ezt a szót: senki. Legyen ez a határozottság nagy figyelmeztetés minden kedves Olvasómnak. De legyen vigasztalás is. Az a hit, ami nélkül nem lehet Istennek tetszeni, az nemcsak követelmény, hanem ajándék is, amit Isten hűséges kérésre mindenkinek ad. Isten maga ajándékozza azt, ami által tetszhetünk Neki. Ő ilyen Atya.

II. Királyok 4:8—17. 479. Dicséret.

AUGUSZTUS 16. CSÜTÖRTÖK

„Hit által kapott kijelentést Nóé azokról a dolgokról, amelyek még nem voltak láthatók" (11:7—12). A hit merészeli kérni és tudja boldogan elfogadni Isten kijelentését, mert komolyan veszi azt. Isten pedig örömmel adja kijelentését a kérő és befogadó hit számára, mert kijelentését az embernek szánta, hogy mentő szeretetében részesítse bízó gyermekét. Így és ezért kapta Isten kijelentését Nóé is, és ez olyan szolgálatra tette képessé, amely Isten dicsőségét és az egész emberiség javát szolgálta. A kijelentésben megosztotta a jövő látását Nóéval az Isten és e hitben való kijelentés nyomán épült a bárka. Csak ez a kijelentés nyomán célt kapott hit építhette meg a bárkát. Egyébként esztelen vállalkozás, roskasztó robot, értelmetlen fáradozás lett volna.

II. Királyok 4:18—37. 228. Dicséret.

AUGUSZTUS 17. PÉNTEK

„Azt tartotta ugyanis, hogy Isten képes őt a halálból is feltámasztani" (11:13—22) Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy Ábrahám az ígéretek beteljesülésének emberi biztosítékát tette az oltárra Izsák személyében. Az ígéret ugyanis azt is tartalmazta, hogy Isten nagy néppé teszi őt, s ennek beteljesüléséhez az emberi lehetőség a csodás módon későn született Izsák volt. S ezt a fiút kellett az oltárra tenni és feláldozni. Engedelmességének gyökere és motorja az a biztos tudat volt, hogy Isten ígéretei mindenképpen valóra válnak, akár úgy is, hogy a megáldozott Izsákot feltámasztja. Más módon, de sokszor kell ilyen próbát kiállni nekünk is. Sokszor érezhetjük úgy, hogy ígéretei valóraválásának emberi biztosítékait veszi ki a kezünkből Isten. Hinnünk kell Isten lehetőségeiben.

II. Királyok 4:38—44. 25. Zsoltár.

AUGUSZTUS 18. SZOMBAT

„Hit által keltek át a Vörös-tengeren, mint valami szárazföldön" (5:1—14) Ahol a fáraó serege menthetetlenül elmerült, ott sok ember vonult át menekülve és a jövendőt keresve. De ez a nép Isten ígéreteinek abban a pillanatban hívő szívvel engedelmeskedve vándorol és ezért Isten mellette van és előtte jár. S a Vörös-tengert is az az Isten teremtette, aki most népe előtt megy és ezért a tenger azt teszi, az apály és dagály rendje úgy „táncol", ahogy a Teremtő parancsolja. Amikor Isten népe a pusztában engedetlenné vált, akkor parányi akadályok is veszedelembe sodorták, hite teljében azonban a Vörös-tenger sem lehetett akadály. Örök törvény ez Isten népe életében. Örök törvény ez a mi életünkben is.

II. Királyok 5:1—14. 497. Dicséret.

Dr. Fekete Károly

„Gyújtsd meg szövétnekét áldott szent Igédnek"

Olvasandó: Zsoltárok 119:105—112.

I. *Életkép a múltból.* Szinte halljuk hívását annak az idős tanítónak, aki maga köré gyűjti az ifjakat, hogy helyes életvezetésre tanítsa őket: „Jöjjetek, fiaim, hallgassatok rám, megtanítlak titeket az Úr félelmére" (Zsolt. 34:12). És képzeletünkben látjuk is, amint a köréje sereglett ifjak „néma kegyelettel függenek a szaván" és szomjasan hallgatják, amint élményeivel és gazdag élettapasztalataival tanítja őket. A rabbi tekintete távolba réved, s szavai felidézik a múltat, a fogság korát. — Igen, én ott voltam — mondja —, távol az otthontól, a hazától és az Isten házától. Volt részem nyomorúságban, megaláztatásban, nélkülözésben. De csüggedéseim, kétségeim ellenére is erősnek éreztem magam, mert *velem volt az Isten.* Még gyermekkoromban jól eszembe vésték az Úr törvényét, és az lett az én lábaimnak szövétneke és az én ösvényemnek világossága. Őriztem az Igét, s az Ige megőrzött engem. Hallottam az Igét, s az Ige vezérelt engem. És amikor a fogság véget ért, mások új hazát keresni vágtak neki a nagyvilágnak, de én hazajöttem, hazavágytam. Öreg vagyok. A romok eltakarításában reszt venni már nem tudok. De arra még alkalmasnak érzem magam, hogy részt vállaljak a lelki újjáépítésben. El tudom mondani a titkot, hogy „mi módon őrizheti meg tisztán az ifjú az ő utát"... (9. v.) és tudok tanítani a lelki élet ábécéjére is. Higgyétek el, hogy aranyat ér e zsoltárnak minden mondása, melyet agyamban és szívemben hoztam haza magammal. Tanuljátok meg ezt éntőlem, és legyen a ti lábaitoknak is szövétneke az Istennek beszéde...

II. *A múlt csak példa legyen most.* Vajúdásoktól sem mentes, átalakulóban lévő korunkban most mindnyájunknak erre van leginkább szüksége: *az Ige vezetésére!* Ez a kis életkép pedig tanítson minket is a legfontosabbakra: az Ige felfedezésére, a katekhézis szükségességére és megújulásunk evangéliumi normáira.

a) *Vezessen az ige a tanításban!* A „fogság" évei után lelkileg és erkölcsileg is romokban hever nemzetünk. Most minden lánglelkű katekhétára szükségünk van ahhoz, hogy az igazság ismeretét és a lelki élet alapelemeit a társadalom egész keresztmetszetében tanítani tudjuk. Legyen az Ige az életünk tanítómestere!

b) *Vezessen az Ige egyházunk megújulásában!* Valljuk be töredelmesen, hogy egyházi életünkben is utat tévesztettünk. Bár vallottuk és hirdettük a „sola scriptura" reformátori elvét, de egy idegen eszme által befolyásolt ige-értelmezés miatt egyházi életünk leépült, elsorvadt. Most az útkeresés időszakában vissza kell találnunk az igei normákhoz, és az evangéliumi módszerekhez egyaránt. Az Ige és a Lélek által. Hit által. Mert csak így lehet!

Szabó Sándor

IMÁDKOZZUNK!

Istenem! Bocsásd meg minden bűnünket és hamis cselekedetünket, hibás lépteinket és tévelygéseinket. Szolgáidnak és szolgálóidnak ne számold össze minden bűneit. Tisztíts meg minket úgy, ahogy tisztává tesz a te igazságod, és vezesd lépteinket, hogy a szív szentségében zarándokoljunk, a jót tegyük, mindazt, ami Neked tetszik és mindazt, amit elődeinknek kijelentettél. Igen, Uram, mutasd meg nékünk szentséges orcádat, hogy megtarthassuk a jót békességben, azért, hogy mi erős kezed őrizete alatt maradhassunk és megmeneküljünk minden bűntől.

Adj békességet és megértést nekünk, és a Föld minden lakosának, ahogy Te, Jézus, minket kaptál az Atyádtól, hogy hívhasd a benned hívőket megtérésre és részesítsd őket igazságodban. Vess alá minket mindenható és minden dicsőséggel teljes neved uralmának, és velünk együtt minden teremtményeket a Földön. Ámen.

(Római Kelemen [I. évsz.] imádsága)

A heti bibliai részhez

Damaszkusz (III.)

Ha valaki ma érkezik Damaszkuszba, először a bazárt mutatják meg neki. A városrészt kitevő bazár számtalan utcája a hőség miatt be van fedve. A nyitott kirakatokban elképzelhetetlen árubőség, az aranyárusoknál fél mázsa arany. A lopás ismeretlen, mivel a tolvajnak a mohamedán törvények szerint levágják a kezét. Az Abdul Hamid szultán nevét viselő bazár egyike a világ legrégibb piacának.

A mai bazár szélénél állt valamikor Hadad szíriai isten szentélye. Hadad jelvénye a régi reliefeken a villám és a mennydörgés. utóbbit kalapács jelképezte. K 64-ben, amikor megérkeztek maiak, Hadad viharisten hét egyesítették Jupiterrel. Kr. e. P. Q. Varus szíriai legatus ennek a Jupiter Damascenusnak mutatott be áldozatot, mielőtt elindult a germánok ellen és a Teutoburgi erdőben a vesztes csata után beledőlt a kardjába. Ez a Varus érvényesítette Palesztinában Augustus császár parancsát, a népszám lálást. A templom három gyönyrű korinthusi oszlopa ma is ható

Jupiter templomát I. Theod 9. császár alakíttatta át keresztelő templommá és Keresztelő nak, a „Prodromos"-nak, az tárnak szentelte. Később Ju nus császár megnagyobbítte u. 635-ben, amikor a mol arabok körülzárták Dam Khalid ibn-Valid kelet fel törött a városba. Mikor ezt maszkusziak észrevették, a nyugati felét gyorsan önként ták a nyugat felől táborozó Ubeida arab vezérnek. A két arab vezér és tábor Keresztelő János templománál találkozott — a város közepén.

Gárnyék: ró: 10. Kisvete: fél b: 5.

Mivel a város keleti fele meghódítottnak számított, kifosztották. A nyugati azonban átadott volt, így azt megkímélték. A középen fekvő templomot pedig a moszlimok és a keresztyének közös rendelkezésére bocsátották. A többhajós bazilikába ugyanazon a kapun léptek be valamennyien. A moszlimok aztán a templom keleti felében imádták Allahot, a keresztyének pedig a nyugati felében a Szentháromság Istent. 70 éven át tartott ez a békés együttélés, amikor I. Valid kalifa a Justinianus-féle templom alapfalaira felépítette a gyönyörű Umay-yade-mecsetet. A mecset udvarán lévő három minaret közül az egyik a Madinet Isa, a Jézus-minaret. A mohamedánok hite szerint ennek a tetejére lép először Jézus, a próféta, amikor az utolsó ítéletkor visszatér.

I. Valid idején élt Damaszkuszi Szent János, a híres teológus, akinek a rendszerére épített később Aquinoi Tamás. Szerzetesként fejezte be életét a Holt-tenger melletti St. Sabas kolostorban. Ennek romjait magam is bejártam...

Dr. Bajusz Ferenc

TAVASZY Noémi festő

Kp. bérm. Bp. 72.

Ára: 10 Ft

REFORMÁTUSOK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM, 31. SZÁM — A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HETILAPJA — 1990. AUGUSZTUS 5.

Gyermekeinkkel együtt az istentiszteleten

Benedek Elek, Magyarország és Erdély számos gyermeknemzedékének rajongásig szeretett Elek apója. Feltehetően a legnagyobb „gyermekszakértő". 70 éves korára 150 ifjúsági könyvet írt, több gyermek- és napilapot szerkesztett. E sorok írója már sokadszor olvassa a gyermekkoráról szóló csodálatos leírást: „Édes anyaföldem!" Íme ebből egy gyermekkori falusi istentiszteleti élménye:

„Hatodik esztendőt tapicskáló gyerek voltam, amikor Benkő Laji egy vasárnap délután az egész falu előtt, Istennek házában egzámenre állott. Mert a kántori pályázat valóságos egzámen vala. — Ó de szép ez az ének, ha szépen csengő hang vezet az orgona mellől, s kíséri jó énekesek, leányok, gyermekek szoprán, legények tenor, idősebb emberek bariton hangja! Csak úgy repül az ég felé:

Terólad zeng dicséretünk,
Nagy Isten! Téged tisztelünk!

Az istentiszteleten részt vevő hatéves kisgyermek érzéseit a 90. zsoltár hallatán így tolmácsolja a nagy író: „A kilencvenedik zsoltár! Ez a zsoltár, a vastag nyakú, sziklakemény hitű kálvinisták dacos tanúságtétele Istennek örökkévalósága mellett; ez a fenséges szép költemény, minden zsoltárok közt a legszebb... Csuda nagy örömnek, s büszkeségnek ragyogását látta gyermekszemem öregeknek, ifjaknak arcán..."

Ha feltett témánkról már többet nem írnánk, a tanulságot máris levonhatnánk: gyermekeinknek velünk együtt az istentiszteleten a helyük!

A tapasztalat azonban az, hogy istentiszteleteinken találkozunk magányos gyermekekkel — akiknek szülei éppen „nem érnek rá", s találkozunk magányos felnőttekkel, akik „nyugalmuk érdekében" nem hozzák el gyermekeiket, unokáikat, nagy kárára mind a családnak, mind a gyülekezetnek.

Sajnos, sok hívő „rövidzárlatos" felnőtt gondolkodása tükröződik ebben. A gyermek zavar. Jobb esetben: a gyermek nem érti, s unatkozik. A külön gyermek-istentisztelet az más: ott figyelembe veszik az életkori sajátosságokat, hasonló korúak társaságában van. Érdekes érvelés különösen akkor, ha a ki nem mondott gondolat az, hogy nagyobb a nyugalom ott, ahol nincs gyermek...

Rövidzárlatos az érvelés azért, mert sehol a Bibliában nem olvassuk, hogy az istentiszteleten való részvétel előfeltétele a „megértés". (Vajon hány felnőtt „érti" az Igét?) Másrészt honnan vesszük azt, hogy egy 4—6—10—12 éves gyermek nem érti az istentiszteletet? Az ilyesfajta érvelés abból a tévedésből ered, hogy a templomot összetévesztjük egyfajta értelmiségi klubbal, ahol csak az emberi intellektusnak van szerepe.

A gyermek-istentiszteletek szükségességét és fontosságát elismerve hangsúlyozzuk annak fontosságát, hogy a gyülekezeti istentiszteleten a nemzedékek teljes keresztmetszetének mutatkoznia kell. Más a szerepe a gyermek-istentiszteletnek, s más a szerepe a gyülekezeti istentiszteletnek. Ahol gettószerűen elkülönülnek a felnőttek, s elkülönítik a gyermekeket, ott fájdalmas szakadás jön létre. Az a gyermek, amelyik szüleivel együtt nem gyakorol istentiszteletet — noha gyermek-istentiszteleten megjelenik —, elidegenedik a felnőttgyülekezettől, nem szokik hozzá idősebbek társaságához, nem tud a felnőttekkel együtt énekelni, imádkozni. S már korán kialakul antagonizmusa: Mi keresnivalója van a fiatalnak az öregek klubjában?

(FOTÓ: IFJ. HORÓMPÓ GERGELY)

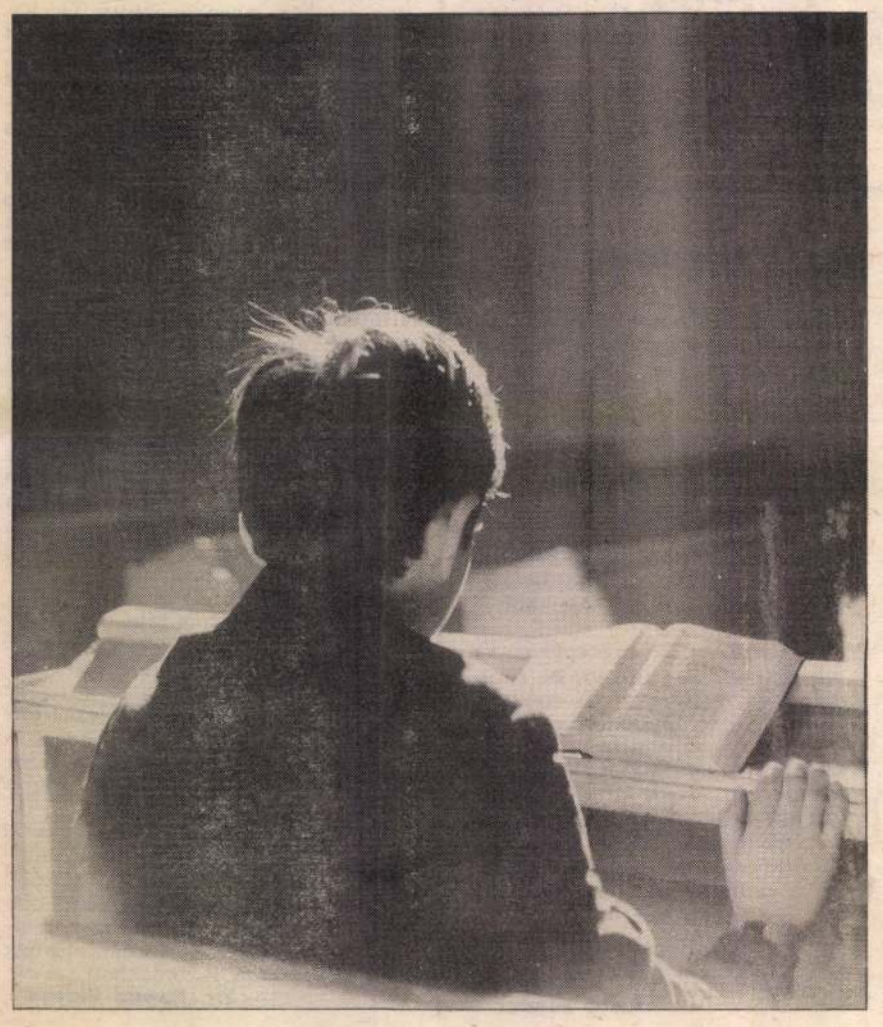

Az a gyermek, aki szüleivel, nagyszüleivel együtt kicsiny korától fogva részt vesz a gyülekezeti istentiszteleten, rájön arra, hogy bizonyos dolgokat a nemzedékeknek együtt kell végezniük. Rájön arra, hogy ő a felnőttek gyülekezetének megbecsült és nélkülözhetetlen tagja.

Kétségtelen, hogy sok mindent nem fog érteni. De lesz mit kérdeznie! S ahhoz, hogy kérdezhessen, értelmét, érzelmeit kérdezésre indító hatások kellenek. Mi mindent tudhat egy hároméves, amit a 10 éves, templomba nem járó gyermek nem tud! Már tudja azt, hogy van templom, milyen a templom, mit csinálnak a templomban? Vajon mit csinálnak a felnőttek, amikor kezüket összekulcsolják? Miért énekelnek? Kinek énekelnek és imádkoznak? Beszédet hallgatnak. De miért? Miért könnyezik édesanyja, vagy szemmel láthatóan minek örül? S közben nézelődik. (Jól teszi!) Feldolgozza élményeit és a hely hangulatát!

Egyébként pedig ne feledjük, hogy a Biblia vallása: családvallás! Az ószövetség Istene „az atyák Istene" (Ábrahámé. Izsáké, Jákóbé). Az Újszövetség Istene pedig „Mi Atyánk!" — Nem a kisgyerekek istenkéje, Jézuskája (ó felnőtt logika!), akit a konfirmáció után faképnél hagyhat. Amikor Ábrahám gyermekei még csak meg sem születtek, így szól az Úr: „Tudom róla, hogy megparancsolja az ő fiainak és az ő házanépének őutána, hogy megőrizzék az Úrnak útát..." (I. Mózes 18:19). A választott nép családjaiban ez legyen a rend: „Ha a te fiad megkérdez téged ezekután mondván: Mire valók a bizonyságtételek, rendelések és végzések, amelyeket az Úr, a mi Istenünk parancsolt nékünk, akkor azt mondjad a te fiadnak..." (V. Mózes 6:21). Gondolhatunk a virágvasárnapi jelenetre és Jézus szavaira a gyermekek védelmében.

Az egészséges gyermek természetszerűen kívánkozik szülei, a felnőttek társaságába. Amikor a tükör előtt apa, vagy anya cipőjébe lép, akkor is ezt fejezi ki. Ha az istentiszteletről nem rekesztjük ki gyermekeinket, nem kell félnünk nemzedéki elkülönüléstől! Szülő és gyermek lelkileg eggyé forr Isten színe előtt. Milyen felemelő élmény a gyermek számára együtt énekelhetni, imádkozhatni a felnőttekkel, s a mennyei Atya előtt egyformán gyermeknek lenni.

Ady Endre karácsonyi óhajtása az „Ides"-sel együtt gyakorolt istentisztelet-élményeket tükröz: „Nagyok között, kis Jézusért minden szépet tennék" (Kis karácsonyi ének').

Még egy gyakorlati tanács. Ahhoz, hogy gyermekeink lelkében valóban azt a hatást gyakorolja az istentisztelet, amit remélt, üljenek mellettünk. Ne külön a karzaton, vagy valahol a templom egy sarkában. Hadd hallják saját szüleik imádságát, énekét, s hadd figyeljék Igét hallgató szeretteik arcát.

Nem véletlenül íratta Benedek Elek saját sírjára a következő feliratot:

Jézus tanítványa voltam,
Gyermekekhez lehajoltam,
Őket karjaimra vettem,
Szeretetre úgy neveltem.

Istentiszteleteinken is vegyük ezt szó szerint. Amíg nem késő.

Papp Vilmos

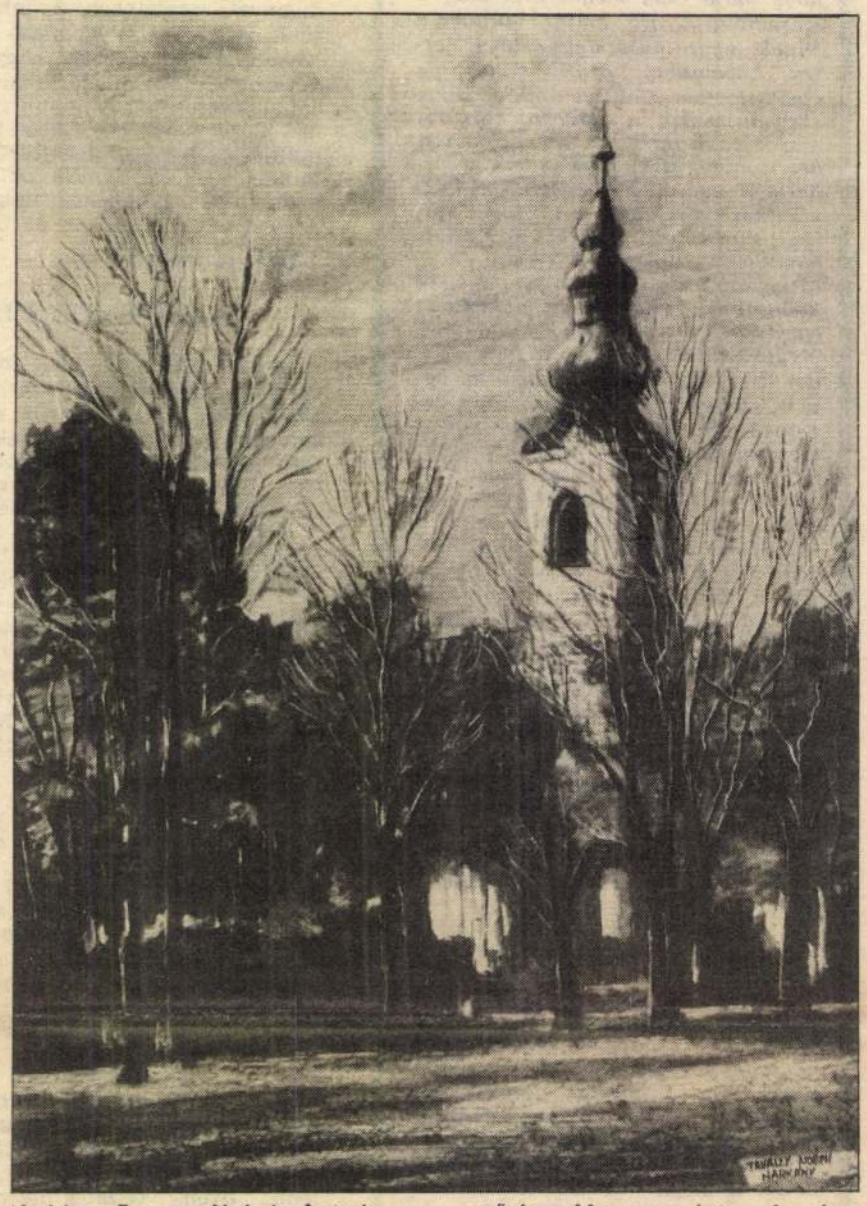

Harkány. Tavaszy Noémi festménye, a művész Magyarországi református templomok című sorozatából

Reményik Sándor:

BÉKESSÉG ISTENTŐL

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, — a szív,
Amíg ver, mindörökre nyugtalan.
De mindörökké nyugtalanul,
Istentől mégis békessége van.
Nyugalma nincs, de békessége van.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, — vihar,
Örök hullámzás a víz felszíne.
De lent a mélyben háborítatlanul
Pihen a tenger s az ember szíve.
Hadd hullámozzék a víz felszíne.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom,
Nyugtalanság, mint a járvány, ra
Te sugarazd szét békességedet
És szóval, kézfogással másnak ada
Az Isten békessége is ragad.
Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd és
A Feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled
És csillaghímesebb az éjszakád
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönj
Hogy köszöntésünkben lélek legy
Vihartépett fák — ágaikon mégis
Vadgalamb búg és békesség teren
Békesség: köszöntésünk ez legyen
Békesség Istentől.

KÖZHIR-PSZ
1900 BUDAPEST
0064336 REFLA

MTA.MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUT.CSOP
1014 BUDAPEST

URI U. 62.

00071B/900730
506/II GKJ.

Elolvasásra ajánljuk

Theológiai antropológia Kereszt ség az Újszövetségben

Az elmúlt negyvenöt esztendő teológiai irodalmunkat is elszegényítette. Belhasználatú főiskolai kurzusokon kívül édeskevés jó magyar szakirodalom állt rendes és levelező teológiai hallgatóink és a teológia tudománya iránt érdeklődők számára. Aki nem tudott egy-egy világnyelvet s nem volt külföldi „sponsora", nehezen tudta teológiailag tovább képezni magát.

Most hála a GLAUBE IN DER WELT svájci segélyszervezetnek dicséret Sajtóosztályunknak ez *szük*-ség 10 kitűnő könyvvel enyül. Az első kettő már meg is jent *dr. Szathmáry Sándor* kutatóofesszor és zsinati tanulmányi ztályvezető tollából (1. *Theológiai tropológia dióhéjban.* Bp. 1990. 2. *Keresztség az Újszövetgben.* Bp. 1990.). Antropológiája ézagpótló mű. Már csak azért is, ert félszáz neves teológus könyét nyújtja közel kétszázötven idéttel, sorozata 157 oldalán. Ez emcsak nagy felkészültségét, olvattságát és e témában való jártaságát jelzi, hanem alázatát is. Nem nmagát, hanem a témát akarja dni úgy, hogy aki tudni szeretné, kül, hogy lebecsülné a világi tudományok emberre vonatkozó kutatásait. Szathmáry professzor ismét bebizonyította, hogy a hitnek nem a tudomány, hanem a hitetlenség az ellenfele.

Második könyve (a sorozatban az első): *A keresztség az Újszövetségben.* Az előbbihez hasonlóan az ide vonatkozó legfontosabb irodalmat (húsz alapvető művet) feldolgozó és százharminc idézettel gazdag dolgozat ez is.

A könyv I. részének hat fő fejezete: 1. A keresztség alapja. 2. A János keresztsége. 3. Jézus megkeresztelkedése. 4. Jézus halála és feltámadása. 5. A Lélek kitöltése. 6. A keresztség előállása. A II. rész a keresztség teológiája. 1. A keresztség Krisztus halálának és feltámadásának üdveseményében való részesedés. A) A keresztség Jézus tulajdonába való átmenetel eseménye. B) A keresztség Jézus Krisztussal való együttmeghalás és együttfeltámadás. 2. A keresztség a Lélek ajándékában való részesedés, amely azonban nem válik el a vízkeresztségtől. (Lélekkeresztség — vízkeresztség)

Mezőcsávási református templom és harangláb

Egy erdélyi fatemplomra

Mint ahogyan madarat farag
Ugy röppen föl a torony-sisak.
Haranglábat, megrezdülő gégét
Dalolni az Urnak dicsőségét.

Es pontosan egymásra simulnak
A sorból egy zsindely ki nem
hullhat.
Mint ahogy nem veszhet hajad szala
Ha a világ Alkotója vigyázza.

Dicséri az Urat, ha jő a hajnal
Fürdik a permeteg sugarakban.
Es ha vész jön, szárnyát összezárja
Gyüjti népét óvó Isten-házba.

Megrezdül az ünnepi harangszó
S a mezőn át ölelésbe kapcsol.
Megmaradtál, őrizzen a Lélek
Kis fatemplom, fohászkodunk érted.

Kozma László

Csalárdabb

a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni?! (Jer. 17:9). A Szentírásban mintegy ezer helyen találkozunk a szív szóval. Ez a nagy szám mutatja a szó és még inkább a fogalom jelentőségét, de azt is sejteti, hogy tágas a szó jelentéstartománya. Az exegéták egységesek abban, hogy a „szív" a Bibliában nem azt jelenti, amire mi gondolunk e szó hallatán. Nem az érzelmek tűzhelye a szív, hanem gyűjtőfogalom: a külső viselkedéssel, cselekedetekkel szemben az ember belső világának teljességére utal. Tehát az érzelmeken túl a gondolkodást, az akarást, az indulatokat, a lelkületet is jelenti. „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szivedet, mert abból indul ki minden élet" (Példab. 4:23).

Jeremiás kemény Igéi között is a legkeményebbek közé tartozik az, amit idéztünk: a szív javíthatatlan, álnok, fondorlatos. Másokat is megcsal, de önmagát is megtéveszti. Az élet legkülönbözőbb területein cselekszi ezt a szív. Lelkigondozói tapasztalataink alapján most felsorolunk három olyan területet, ahol leginkább jelentkezik ez a csalárdság. Megcsalja az ember önmagát is, a többi embert is az önismeret, a szerelem és a bibliaolvasás világában.

Ismeretes annak a rákkutató orvosnak az esete, aki maga is rákbeteg lett s amikor már kiabálóan jelentkeztek a betegség tünetei és már mindenki tudta, hogy mi a diagnózis, ő maga következetesen félrediagnosztizálta a saját betegségét. Nem akarta, nem merte tudomásul venni az igazságot? Úgy tűnik: működik bennünk egy védekező mechanizmus. Leginkább akkor működik, amikor kínos az igazság. Ez a védekező-elhárító mechanizmus nemcsak testünk dolgaiban, hanem lelkünk gubancaiban is működik. Az „összorongás" (Urangst) el-

AZ IGE MELLETT

OKTÓBER 21. VASÁRNAP

„Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által" (Róma 7:21—25). Ez előtt a hálaadás előtt közvetlenül egy kétségbeesett felkiáltás olvasható. Itt a Bibliában a két mondat között csak egy kérdőjel van. A mi életünkben sokkal több. Maga a szabadítás. Így is mondhatjuk, hogy az a Jézus Krisztus van közben, Aki által hálát mond Pál Istennek. Ő a Szabadító. Szüntelen közelségben kell maradnunk Őhozzá, mert a hívő életben is kiújul a harc az „új ember" és az „óember" között. Ebben a harcban is csak Jézus Krisztussal lehet győztesen megállni. A hálaadás mélyíti el igazán bennünk Isten minden ajándékát és csak a hálaadás által lesz igazán mindaz mienk, amit Isten adott. Ezért szomorú az, ha imaéletünkben a kérés és a hálaadás egészséges egyensúlya felborul a hálaadás kárára.

Mikeás 7:1—10. **135. Zsoltár.**

OKTÓBER 22. HÉTFŐ

„Akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt" (8:1—8). Az apostoli leveleken végigvonul az egészséges tanítás harca a félreértések és a tudatos tévtanítások ellen. Az egyik végleten élnek azok, akik nem akarják tudomásul venni, hogy még e testben élünk. Ez nem jogosítvány a vétkezésre, hanem a földi dolgok komolyanvételére való serkentés. Sokszor kell ez ellen a mennybe való előresietés ellen küzdeni ma is. De komoly veszély a másik véglet is, és most erről van szó, amikor a „testben élő" ember „test szerint" kíván élni. Az előbbi az állapot, az utóbbi lelkület. Mégpedig veszedelmes lelkület, mert a Krisztus indulatával ellenkező indulatok szabadságát biztosítva, az örök élet helyett az örök halálra vezet. Ez az élet Isten előtt utálatos. Éljünk Lélek szerint szerető Atyánk kedvére.

Mikeás 7:11—20. **248. Dicséret.**

OKTÓBER 23. KEDD

„Ti azonban nem test szerint éltek, hanem Lélek szerint, ha Isten Lelke lakik bennetek" (8:9—11). A test szerint való járással ellentétes hatalom nem bennünk rejlik. Nem arról van szó, hogy a dásai is árulkodnak. Isten gondviselésének gazdagsága, a kegyelem belső békességet adó felmentő hatalma, a Lélek vezetésének biztonságot nyújtó ereje, az igazi testvéri közösség melegségének vonzóereje mind csak halvány előlegek a teljességből. A Krisztus „örököstársainak" a jellemvonásai hiányzanak az életünkből, ezért nincs vonzóereje életünknek.

Náhum 2. **368. Dicséret.**

OKTÓBER 25. CSÜTÖRTÖK

„Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk" (8:18—25). A reménység legjellemzőbb vonása a Szentírás szerint az „állhatatosság". Kifejezi ez a szó a hitben való megállást, a bízó kitartást, de a tevékeny szolgálatot is. Mert az állhatatos várakozás nem tétlen várakozás. Teljességgel félreértik az állhatatos várakozást azok, akik összetévesztik a tétlen várakozással. Pedig sokan vannak ilyenek azok között, akik magukat Isten reménykedő gyermekeinek tartják. A mi reménységünk legyen szilárd a földi szemmel láthatatlanok felől, várakozásunk pedig legyen tevékeny várakozás. Tudjunk dolgozni is azért, amiért imádkozunk. Ilyen drága ígéret az Isten országának eljövetele is. Miközben várjuk, mint Isten drága ajándékát, azonközben szolgálunk is Isten dicsőségére, az „ország" eljövetelét munkálva.

Náhum 3. **53. Zsoltár.**

OKTÓBER 26. PÉNTEK

„Azt, amit kérnünk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk" (8:26—30). Ha őszinték vagyunk legalább önmagunkhoz, akkor be kell vallanunk, hogy igaza van Pálnak. Mi sem tudjuk úgy kérni az igazán szükségeset és jót, ahogyan kérnünk kellene. Vagy ami még rosszabb, nem az igazán szükségeset és jót kérjük, hanem a vágyaink uralják imádságainkat. Figyelnünk kell arra, amit a Lélek kér bennünk, majd engedelmességre jutva már általunk. Igaz értékrendet mutat meg a Lélek. Kiöli a vágyat belőlünk a szemét, a nélkülözhető és a felesleges iránt és kívánatossá teszi Isten ajándékait, amelyeket azonban buzgó könyörgésre ad az Atya. Ezért kell kérni Istentől az Ő Lelke ajándékait.

IMÁDKOZZUNK!

Népeknek Ura, kegyelmes Isten! Köszönöm Neked, hogy ennek a népnek gyermekévé hívtál el engem. Köszönöm Atyám, hogy a nemzetem történetében megértem, mi a kegyelem és a kiválasztás. Megvallom előtted, nem volt jobb az én népem azoknál, melyeket elpusztulni engedtél, nem volt erősebb azoknál, melyek sírba roskadtak, de Te megtartottad. Add, hogy az én hazafiságom ne dőre álmokból épüljön fel, a nemzeti hiúság és gőg délibábjait rontsd le, Atyám, az én lelkemben és népem lelkében, s mutasd meg ezer év homokja alatt a Te rendelésed sziklaalapját.

Add, hogy az én kicsiny életem is legyen erőforrás nemzetem számára. Biztass azzal, hogy amit hűségesen elvégzek őrhelyemen, azzal legtöbbet szolgálhatok népemnek. Csendesen mondott könyörgésem messze hangzik, lélekről lélekre száll. Áldozatom és szolgálatom magvetés, egyszer hősiesség és jóság kelhet ki belőle. Ha névtelenül, csendes könyörgéssel irgalmadért és jóságodért esedezem, ez is küzdelem népemért és őszinte imádság, győzelmes harc előtted.

Krisztusért kérlek, Ámen.

(Muraközy Gyula: A Sionnak hegyén... Budapest, 1961.)

A heti bibliai részhez

Mikeás próféta

Beit Jibrin Izrael egyik legérdekesebb helysége. Itt vannak azok az ősrégi föld alatti lakások, amelyek a Krisztus előtti évezredekbe viszik vissza az utazót. Ugyancsak itt találhatók a Kréta-hegyek oldalába vájt s ma is épen álló sírok, amelyeket a sidoni görögök készíttettek, akik nagy művészettel áldoztak a halottak emlékének. Itt látható Kr. u. 200-ból egy római

TAVASZY Noémi

Kp. bérm. Bp. 72.

Ára: 10 Ft

REFORMÁTUS

XXXIV. ÉVFOLYAM, 41. SZÁM — A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS E[...] — OKTÓBER 14.

KÖZHIR-PSZ
BUDAPEST
1900
0064386
REFLA
1 PLD.
000714/901005
MTA.MÜVÉSZETTÖRTÉNETI KUT.CSOP
BUDAPEST
URI U. 62.
1014 506/II GKJ.

A JÓZANSÁG LELKE

„Légy józan mindenben" (2 Tim 4,5). Élete vége felé erre kéri Pál apostol Timótheust. Mi a józanság? Olykor nem egy tett a többi mellett, hanem egy tettnek a végrehajtási módja. Mert nemcsak az számít, hogy mit teszünk, hanem az is, hogy hogyan tesszük, amit teszünk. Éppen ezért a józanság életünkben igen fontos szerepet játszik. A józanság annyi esetben jelenti annak a bölcs eldöntését, hogy két tett közül melyiket tegyem, mikor tegyem. A kellő időben tegyem. Ne korán és ne későn.

Aki a józanság lelkét kapta, az józanul látja a világot. Nem látja sem rosszabbnak, sem jobbnak, mint amilyen. Aki a világot józanul látja, az nem bízza el magát és nem keseredik el. Nem is tudja felmérni annak jelentőségét, hogy mit jelent életükben a világnak józan, vagy oktalan szemlélése.

Most folyik egyházunkban múltunk értékelése. A nagy kérdés: Ki látja jól a múltat? Az, aki józanul látja. Az látja jól, aki a világtörténelem Istenének uralma alatt látja. Isten nemcsak Izraelnek volt Ura, hanem Babilonnak is. De Babilonban egészen másként lehetett szolgálni, mint Jeruzsálemben.

Pál ezt mondja Timótheusnak: „Nem félelemnek lelkét adott nekünk az Isten, hanem erőnek, szeretetnek [illegible] a lelkét" (2

Nincs ebben a parancsban egy felhívás arra, hogy a másik embert józanul lássam? Amikor róla véleményt mondok, magamat az ő helyére tegyem. Mit tettem volna az ő helyében? Egyet semmiképpen nem tehetek. Nem vihetem Jézust, mint mértéket magammal, akihez farizeus módra mindent mérek. Urunk ezt a mérést magának tartotta fenn. Jézust mások felé csak az Ő szeretetében vihetem.

A józanság lelkével az ember jól látja önmagát. Miután az ember magát jobban szereti, mint másokat, nem látja magát tárgyilagosan. Pál óv az összehasonlítástól: „Semmit nem cselekedvén versengésből, sem hiábavaló dicsőségből, hanem alázatosan, egymást különbnek tartván magatoknál" (Fil 2,3). A józanság lelke tudja, hogy mit ér ő és mit ér a másik. Nem hivatkozhatom a kegyelemre, ha rólam van szó és az ítéletre, amikor a másik embert bírálom. Tessék Istennek, hogy ellene vagyunk, de aki ellenünk van, az viselje a következményeket. A józan ember magát Isten bocsánatában látja. Ezért nem számol, mint Péter, hanem elmondja a zsoltáríróval: Ha a bűnöket számon tartod, Uram, kicsoda maradhat meg? (Zsolt 130).

A józanság lelke nem azt nézi, hogy bizonyos körülmények között mit [illegible]

nem ő. A mások elesésében [illegible] mint bíró ítél, hanem mint test[illegible] szenved. A farizeus hálát ad, h[illegible] nem ő vétkezett. A szeretetnek [illegible] ha a másik vétkezett. A szeretet jellemvonása, hogy a másikban a jót keresi. Jézus is ezt tette, amikor a pislogó gyertyabelet nem oltotta ki és a megrepedezett nádszált nem törte össze.

Jézus sok mindent el tudott szenvedni, de az irgalmatlan kegyességet nem tudta. Miért ítélte el a farizeusokat? Azért, mert kegyességük szeretetlen kegyesség volt. És mit tesz a józanság lelke azzal szemben, aki vétkezett: „Ha előfogja az embert valami bűn, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az olyat a szelídségnek a lelkével" (Gal 6,1).

A józanság lelke vigyáz a beszédére. Szívére veszi Jakab apostol intését: „Minden ember legyen gyors a hallásra, késedelmes a szólásra" (Jak 1,19). A józan ember nem siet a beszéddel, mert tudja, hogy beszédével sokat tud vétkezni. Milyen bölcsen tudott hallgatni és milyen bölcsen tudott beszélni Pál! Festus előtt nem volt könnyű helyzetben. „Nem vagyok bolond, bölcs Festus, hanem józanul beszélek" (Acs 26,25). És ő adta meg a beszéd aranyszabályát: Inkább öt szót értelemmel

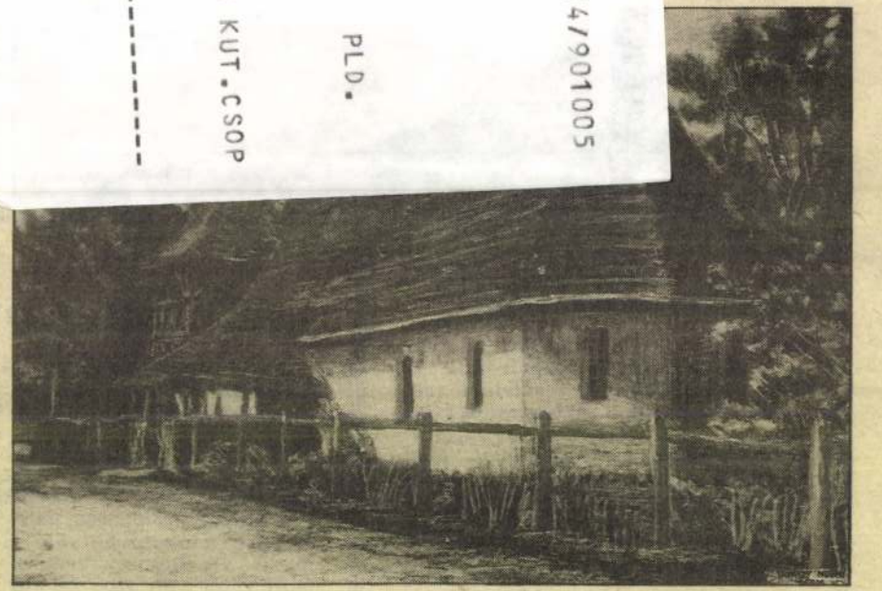

A túristvándi műemlék templom. Tavaszy Noémi festménye

Tudományos ülés a Vizsolyi Biblia évfordulóján a Ráday Kollégiumban

„Ragyogni kezd, mint a Nap, a Bibliám"

Látomás

az emberiség holnaputánjáról — nagyrészt Jim Wallis gondolatai nyomán. Ez az amerikai teológus arról nevezetes, hogy nem csupán „teologizál" a New Yorkba települt vagy illegálisan oda menekült közép-amerikai százezrek nyomorúságairól, hanem ő maga is beköltözött a bádoglemezekből összeeszkábált rozoga házaik közé és ott írja tanulmányait és elmélkedéseit. A látomás alapigéje: „A szegények mindenkor veletek lesznek és amikor csak akarjátok, jót tehettek velük..." (Márk 14:7). A látomás lényege: Nyugaton most keleti szél fúj, de holnapután déli szelek fogják ostromolni a (majdan) egyesült Európa és az egyesült gazdag világ köré épített közös védőfalat. Ma és holnap valóban ez történik: a viharos erejű keleti szél ledöntötte a berlini falat és „lerontott okoskodásokat (ideológiákat) és minden (politikai, katonai, társadalmi) magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett" (II. Kor. 10:5). Európa nagy része most ujjong és igaza van, bőven van ok az örömre: „Mikor jóra fordította Sion sorsát az Úr, olyanok voltunk, mint az álmodók. Akkor megtelt a szánk nevetéssel és örömkiáltás volt a nyelvünkön. Azt mondták akkor a népek: Hatalmas dolgot tett ezekkel az Úr..." (Zsolt. 126).

Ma és holnap ujjongunk. De jön a holnapután! Akkor majd nem térhetünk ki az elől a felismerés elől, hogy Európa öröme nem az egész világ öröme. Az emberiség nagyobbik része már ma sem tud együtt örülni Európával, mert az itteni „átrendeződés" még keserűbbé teszi a világ többi részén (főként „Délen") uralkodó gyilkos „rendezetlenséget" (az igazságtalanságokat, katonai diktatúrákat, faji megkülönböztetéseket, a „fegyver, éhség, döghalált", a népirtásokat, járványos betegségeket, a kétszámjegyű milliók éhhalálát). A ledőlt tegnapi berlini fal helyett Európa holnap körülveszi magát olyan erős (láthatatlan, de fölöttébb hatékony) védőfallal, amely megvédi gazdagságát a szegények Délről induló ostroma ellen. Nem is százmilliókról, hanem emberek milliárdjairól lesz szó! Egyideig még folytatódhat az, hogy a gazdagok mindig gazdagabbak lesznek és a szegények mindig szegényebbek. De holnapután feltámad a „déli szél" és akkor minden bizonnyal megismétlődik a berlini fal története: a növekvő szél nyomásának nem tud örökké ellenállni a közös „európai védőfal" sem! „Ma szabadságot és demokráciát hoz a keleti szél, de holnap és holnapután az emberiség nagyobbik részét, az elnyomott népeket felszabadító déli szél fel fog támadni és falakat fog dönteni" (Jim Wallis). Ma az ideológiai elnyomás rettenetes fala omlik össze. Holnap és holnapután a nemzetközi bankok és mamutvállalatok, a finánchatalmak, a kevesek világgazdagságát biztosító világgazdaság láthatatlan falát reszketteti meg a „szegénység atombombája".

Ma a „piacgazdaság" az új bálvány. De látni, tudni kell, hogy ennek a szegényekről nincs, csak a gazdagokról van látomása. A munkanélküliség réme fokozza a profitot sokasító „szorgalmas munkát". Ma már (vagy ma még) nem illik arról beszélni, hogy a „tőke" — rafináltabban, „emberarcúbban" ugyan, de továbbra is — szereti kizsákmányolni a kiszolgáltatott szegényeket. (Ez nem csupán az Észak-Amerikába szökött mexikóiakra érvényes, hamarosan tapasztalni fogjuk ezt Magyarországon is!)

A Biblia eszkhatológikus gondolkozásra serkent és tanít. A közeli, a holnaputáni „eszkhaton" látomása arra segíthet, hogy józanok maradjunk ma is, amikor valóban van okunk az ujjongásra. Rá kellene eszmélnünk és meg kellene tapasztalnunk, hogy a Szentlélek nemcsak extázisokat tud munkálni. Bibliás hitünk szerint Ő sokkal inkább az „erőnek, szeretetnek és józanságnak Lelke" (II. Tim. 1).

AZ IGE MELLETT

JÚNIUS 17. VASÁRNAP

„Mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket" (Efézus 5:15—20). Az új bibliafordítás annak a rövid szakasznak, melyből napi Igénket vettük, külön címet ad: „Igazi ünneplés." Valóban igazi ékessége lehetett a gyülekezeti közösség istentiszteletének a zsoltárigék mondása és a dicséretek és lelki énekek éneklése. Úgy érzem azonban, hogy az apostol többre is gondol itt, mint az ékes istentiszteletre. Lehetséges egy olyan „istenes légkör" a közösségben, ahol akkor is a zsoltár, a dicséret és a lelki ének szavai, légköre határozza meg a magatartást, amikor nem énekelünk egyházi éneket és nem idézzük szóról szóra a zsoltárt. Így hatotta át a Vizsolyi Biblia és a Szikszai Keresztyéni tanítások és imádságok" nyelve és lelkülete hívő őseink istentiszteletét, és mindennapjait is. Így legyen.

I. Királyok 4. **278. Dicséret.**

JÚNIUS 18. HÉTFŐ

„Ti is, mindenki egyenként úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony tartsa tiszteletben a férjét" (5:21—33). A tegnap emlegetett „istenes légkörnek" olyan gyakorlati következményei is vannak, hogy a férfi úgy szereti feleségét, mint önmagát és az asszony szerető megbecsüléssel tekint férjére. Vagyis az „istenes beszédből" következik az „istenes élet". Az istentisztelet levegője kiárad a kultusz szentségéből és betölti a családi közösséget, innen tovább a baráti kört és a munkahelyet. Ha így lennének „nyitva" a templomajtók ebben a világban, akkor sokkal nagyobb hatása volna a sok templomnak és az egyházaknak a földkerekségen. Kezdjük el ezt az áldott szolgálatot azzal, hogy mi keresztyén házaspárok így kezdjük szeretni és tisztelni egymást. Mi is boldogabbak leszünk.

I. Királyok 5:1—14. **471. Dicséret.**

JÚNIUS 19. KEDD

„Gyermekek! Engedelmeskedjetek szüleiteknek az Úrban... Ti pedig atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket" (6:1—9). Sokat emlegetik a nemzedékek harcát. Nem mai küzdelem ez. Nemzedékről nemzedékre megújuló, örök nagy háború. Ezért örök parancs az apostoli Ige is a gyermekek felé az engedelmességre, a szülők felé pedig a megértő, az Úr tanítása szerinti nevelésre. Nem könnyű parancsok ezek, ezért mindkét félnek adott intelmében leírja az Úr nevét az apostol. A gyermekeknek az „Úrban" kell engedelmeskedniük, az atyáknak az „Úr tanítása szerint" kell nevelni őket. Akkor nem legyőzni, hanem szeretni akarják egymást, ha először Krisztus legyőzte őket. Nem ott van-e a baj nálunk, hogy még egyik nemzedék sem rendezte a maga sajátos kérdéseit az Úrral? Kezdjük el a magunk dolgán!

I. Királyok 5:15—32. **192. Dicséret.**

JÚNIUS 20. SZERDA

„Öltsétek magatokra az Isten fegyverzetét" (6:10—17). Amikor végignézünk a veszélyeztetett világ sok félelmén és nyomorúságán, akkor politikai rendszerektől függetlenül eszébe jut az embernek ez a szó: leszerelés. Amikor azonban végignézek a magam és mások lelki szükségein, kísértésein és ránézek erre a fegyvertárra, amit az apostol szavain keresztül az én Uram kínál nekünk, akkor szeretném hangosan kiáltani mindenkinek: Általános és teljes felfegyverkezést ezekkel a fegyverekkel! Igazságszeretet derékszíjnak; a megigazulás elfogadása páncélzatnak; sarunak a békesség evangéliuma a lábainkra; a hit pajzsa a kísértések nyilai ellen; az üdvösség sisakja a fejünkre és a Lélek kardja a kezünkbe. A „levegőbeli hatalmasság" ellen ez a fegyverzet kell.

I. Királyok 6:1—13. **91. Zsoltár.**

JÚNIUS 21. CSÜTÖRTÖK

„Minden imádságotokban és könyörgésetekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által" (6:18—24). Annak az Isten dicsőségére és az ember üdvéért folytatott harcnak, amelyhez az Isten fegyverzetének arzenálja kell, a legfontosabb része az imádság. Megelőzi és hordozza a bizonyságtételt és a szeretetszolgálatot. Összeköt Istennel és az emberekkel. Elszakít a Gonosztól, rendezi gondolatainkat és megáld. Az imádság kéri, elfogadja és megköszöni a hitet. Tiszta pillanatainkban jól érezzük és tudjuk, hogy vereségeink fő oka imaéletünk betegsége. Az imaélet alapvető betegsége pedig a Szentlélek hiánya életünkben. Minden más imádságot megelőző imádság tehát ez: Jövel, Szentlélek Úristen. S ezután a Lélek maga kiált bennünk, gondozójává, hordozójává és megtisztítójává lesz imaéletünknek.

I. Királyok 6:14—38. **474. Dicséret.**

JÚNIUS 22. PÉNTEK

„Pál, a mi megtartó Istenünknek és Jézus Krisztusnak, a mi reménységünknek rendeléséből Krisztus Jézus apostola" (I. Timótheus 1:1—11). Bizonyosak lehetünk abban, hogy Pál itt nem apostoli tekintélyének alátámasztására írja ezt a köszöntést. A galáciabeliekkel szemben szüksége lehetett erre, de szeretett lelki gyermeke, Timótheus előtt nem kellett alátámasztani apostoli tekintélyét. Sokkal inkább egy drága örökséget akar átadni hitben igaz fiának: Megtartóm a hatalmas Isten, reménységem a megváltó Jézus. Nem akármilyen örökség ez. Érdemes felfigyelnünk rá. Pálnak olyan Istene van, aki a Jézus Krisztusban jelentette ki magát, és olyan Jézus Krisztusa, aki az Atya szeretetét hozta és az Atyára mutat. Nála nem borult fel a megváltás rendje és helyén vannak a dolgok. Ez az apostoli hitvallás tisztasága.

I. Királyok 7:1—22. **78. Zsoltár.**

JÚNIUS 23. SZOMBAT

„Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok" (1:12—20). Ha tegnap elmondtuk, hogy Pál nem apostoli tekintélyével akart dicsekedni, ma szilárdan ki kell jelentenünk, hogy Pál itt nem önsanyargatásra akar példát adni. Sokkal inkább a kegyelem megbecsülésére. Ő valóban úgy érezte, hogy a bűnösök közül az első volt, mert a megkegyelmezettek közül is az elsőnek érezte magát örömben és hálában. S úgy érezte, hogy senki nem volt annyira rászorulva erre az ajándékra, mint ő. Emlékezve előbbeni nyugtalanságára, kielégületlen hatalmi vágyára, dühödt haragjára, a teljes érdemtelenség tudata tölti el a kegyelem súlya alatt összetörve. Ha most nem érezné, hogy mennyire boldog, soha nem tudhatta volna meg, hogy milyen boldogtalan volt. Az üdvösség tudatában látja meg hajdani nagy veszedelmét. Mindenki csak innen láthatja.

I. Királyok 7:23—51. **456. Dicséret.**

Dr. Fekete Károly

Reménység az Úrban

Olvasandó: II. Kor. 1:8—11.

Amíg élünk, remélünk — állítja a régi mondás. Ámde korunkban sokan elvesztik reménységüket az egyéni és közösségi élet nyomorúságaiban. Belefáradnak, beleroppannak az életharcokba és feladják a küzdelmet. Hívő ember is juthat ilyen mélypontra, még Isten kiválasztott szolgái is. Igeszakaszunkban Pál éppen erről ír korintusi testvéreinek: túlságosan nagy nyomorúság szakadt rá és munkatársaira. A nagy apostolt is megterhelte az üldözés, a sok gond és ki tudja, még mi minden baj. És milyen őszintén mer erről írni azoknak, akik kissé elidegenedtek tőle. Már-már reménytelenül a halált várják, annyira kétséges és bizonytalan lett előttük a további életút, és mintha bezárult volna számukra a szolgálat kapuja is. A mély csüggedésben már magukat is halálra szánták.

Mostanában mi is átéljük ezt a lelkiállapotot és környezetünkben is megfigyelhetjük. Történelmi sorsforduló tanúi lehetünk. Mélyreható változások azonban még alig vannak. Mi magunk, gyülekezeteink, egész egyházunk és népünk is szinte dermedt; félholt állapotban tengődünk, többnyire reményt vesztve. Van-e kiút ebből a lelki kátyúból?

Jó, hogy Pál nemcsak mély válságairól ír, hanem tud a szabadulásról is. Neki is előbb rá kellett jönnie saját erejének elégtelenségére, véges voltára, teljes tehetetlenségére. Immár nem önmagában bízik, hanem a holtakat is feltámasztó Istenben. A földhözkötött remény csalóka és könnyen kifullad. De az élő Istenből és az ő szent Igéjéből sarjadó reménység hatalmas erő és kivon a halál minden fenyegető veszedelem karmaiból. Az apostol boldogan emlékezik visszza arra, hogyan is lendítette át szabadító Ura őt és munkatársait a holtpontokon. Az a hatalmas Isten, aki a bűn és kárhozat mélységéből kimentette és azóta is sok reménytelen veszedelemből kivezette, a jövőben is valóságos segítő lesz. Minden valóban hívő ember és közösség remélhet Jézusában, akinek ma is van hatalma megelevenníteni holtakat, felébreszteni alvókat és a még nem létezőket előhívni.

Égetően fontos kérdés számunkra és környezetünk számára: Tudunk-e a keresztyén élő reménység emberei lenni ma? Lassan kétezer év telik el a keresztyénség történetében. Mindig voltak Istennek áldott emberei, akiknek hite reménység is volt. Nekünk is hirdetnünk kell és meg is élnünk, hogy Isten népének ma is egyedüli reménye: Jézus Krisztus. Reménységünket tehát mi se magunkba, ne is a szerencsébe, fejlődésbe, emberekbe vessük, hanem a nyomorúságban is segítségül hívható mindenható Istenbe. Neki adunk már előre hálát, hogy a jövőben is elárasztja híveit minden lelki ajándékával. Ez a Szentlélektől gerjesztett reménység legyen mindig továbblendítő erő!

Molnár András

IMÁDKOZZUNK!

Mindenható Atyánk a Jézus Krisztusban! Hálát mond neked szívünk, mert adtál nekünk családi otthont, családi közösséget. Sok ember szívében él a vágy otthon után, de otthontalan. Sok embernek van otthona és benne mégis otthontalan. Hálával van tele a szívünk azért, hogy bennünket megáldottál az otthon örömével. Kérünk, adj bölcs szívet, hogy ezt az áldást jól tudjuk felhasználni, hogy tökéletes ajándékodat a mi tökéletlen szívünkkel szét ne romboljuk. Őrizz meg attól, hogy idegen kezek és gonosz nyelvek feldúlják békés otthonunkat. Urunk, őrizz meg a gonosztól! Adj olyan szívet, amelyik a másiknak szolgálni akar és nem vár szolgálatot. Adj erőt, jóságot, szeretetet egymás hibáinak elviselésére, hogy krisztusi türelemmel szenvedjük el egymást.

Szent Fiadnak nem volt hely, hová fejét lehajtsa. Hadd találjon Krisztus a mi otthonunkban hajlékra. Urunk Jézus, a te békességed töltse be hajlékunkat. Égessed bele szívünkbe a vágyat a mennyei otthon iránt is, melyet elkészítettél számunkra, hogy már földi otthonunkban ez ábrázolódjék ki. Ámen.

(Dóczi Antal: Az Úr az én világosságom. Budapest, 1942.)

A heti bibliai részhez

Pléróma

Az Efézusi levél olvasása közben ötször is találkozunk ezzel a szóval. Azt jelenti: Valami egészen meg van töltve, tele van vele, tehát: a teljesség. Mint a 12 tele kosár az 5000 ember megvendégelése után.

A régi görögök szerint ahogy az ember megtelhet fájdalommal, örömmel, szerelmi vággyal, ugyanúgy megtelhet az istenséggel is. Például Pythia, a delphi jósnő az istenséggel megtelve mondta jövendöléseit — írja Origenes egyházatya. (C. Cels. VII. 3.) Ilyen értelemben beszél Pál arról a nagykorúságról, „amelyben elérjük a Krisztus teljességét" (Ef. 4:13). Amikor a Kol. 2:9-ben azt olvassuk Jézusról, hogy „benne lakik az istenség egész teljessége", ez azt jelenti, hogy Jézus egészen telítve volt Isten lényével. És végül a Róm. 13:10-ben az a kifejezés, hogy „a törvény betöltése (plérómája) a szeretet", nyilván azt jelenti, hogy az tölti be színültig, az isteni követelés mértékéig a törvényt, aki szeret.

A nagy bibliai fogalmi szótárak azonban elmondják, hogy Pál apostol idejében a pléróma szónak volt egy speciális jelentése is: a hajónak a legénységgel való felszerelése. Hiszen így lett „teljes" a hajó! És most gondoljunk az Ef. 1:23-ra, amely úgy beszél Jézusról, hogy „az egyház az ő teste és teljessége". Ezért jelöli az Egyházak Világtanácsa is a maga emblémáján az egyházat egy hajó képével. Ez a hajó persze nem református, lutheránus, római katolikus, baptista, vagy egyéb lobogó alatt virtolázó hajó, hanem református hitünk szerint egy olyan hajó, ahová Krisztus felvesz mindenkit, aki őszintén és engedelmesen hisz Őbenne.

A jól felszerelt hajón aztán mindenki a maga munkáját végzi. Hiszen éppen ez a biztosítéka a „plérómának", a teljességnek. Ma még az a baj, hogy minden egyház féltékenyen őrzi a maga hajóját és azt engedi a fedélzetre, aki arra a zászlóra esküszik. Aztán ezek a hajók a felekezeti zászlók alatt vitorláznak a saját maguk által jónak tartott úton a saját maguk által kitűzött célok felé. Ha pedig egyszer megszűnne ez a lelkekért folytatott „vitorlásverseny", és mindenki felismerné, hogy csak egy hajó van, amely a „Krisztus t... és teljessége", aztán mindenk... kezdené ezen az egy hajón ... a maga munkáját — a ... dicsőségének a szolgálatát ... valósulna meg az Egyhá... Krisztus teljessége.

Dr. Bajusz Feren...

TAVASZY Noémi

Kp. bérm. Bp. 72.

Ára: 10 Ft

REFORMÁTUSOK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM, 23. SZÁM

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EG

ÚNIUS 10.

KÖZHIR-PSZ 000731/900607
1900 BUDAPEST 506/II GKJ.
0064336
REFLA

MTA.MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUT.CSOP

1014 BUDAPEST

URI U. 62.

Szentháromság vasárnapja

Új szív és új lélek

Lukács evangéliumában azt olvassuk, hogy Jézus elküldte tanítványait, „hogy hirdessék Isten országát". Majd néhány verssel később: „És ő magához fogadta a sokaságot, beszélt nekik az Isten országáról" (9:2,11). De mit is jelent ez a kifejezés: Isten országa? Ez a kérdés annál fontosabb számunkra, mert ezt nemcsak Jézus hirdette, hanem nekünk is hirdetnünk kell. De hogyan?

„Mindegy, mindhiába..."

Előbb nézzük meg az emberi életet Isten országa nélkül, hogy így jobban lássuk, mit jelent számunkra Isten országa. Találóbban nem lehetne megfogalmazni az ember állapotát, mint ahogy Reményik Sándor egyik versében írja: „Mindegy, mindhiába. A bűn, a betegség, a nyomorúság, a mindennapi szörnyű szükség tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés." Az ember léte fennakad a bűn és halál szövedékében és torzó lesz. Vannak ünnepi pillanatok, amikor úgy érzi, hogy életvágyai beteljesednek. Ilyen a menyegző, vagy egy gyermek születése. Szépen fogalmazza meg az ember reményét Mécs László egyik versében: „Megint egy jogcím: piros ünnepet csempészni a naptárba, zuhogós, zenés gátat, hogy csöppet szűnne meg a néma, halálos unalom... Megint egy jogcím: angyalszárnyakat suhogni vélni át az éjszakán, és tudni vélni, hogy a kis lakat, e kis gyermekszív rejti elveszett Paradicsomuk évről évre ritkább, álmokban vissza-visszasejtett titkát." De hamarosan kiderül: *az ígéretek nagyobbak, mint a beteljesedés.* És az ember ebbe beleroskad, belebetegszik. Korunk egyik gondolkozója, az ember lelki betegségével foglalkozva írja: „Az ember magasabb rendű szeretetre vágyik és alacsonyabb rendű szeretetet kap", ez az ember neurózisának fő tényezője *(Benedek I.)*. Lehetne ezt így is mondani: Magasabbrendű életet remél az ember és alacsonyabbrendű életet talál. A Bibliában a Prédikátor könyve az, mely az embernek a csalódottságát olyan találóan megfogalmazza. Hiábavaló minden, vigasság és öröm, mert az ember úgyis a szomorúsághoz és a gyászhoz jut el (7:2—4).

Isten országa ezzel szemben azt jelenti, hogy nem kell az embernek szegény kis életét többé foltozni egy kis ünnepléssel, örömmel, vagy éppen „vallással", mert Isten az ember egész életének megújulását, egy magasabb létre újjászületését hozta el, mely éppen ez a szó tűnik el: hiábavaló (I. Pt. 1:18—19). Isten olyan teljességet ajándékoz az embernek (ezt fejezi ki az üdvösség eredeti görög szava), melyet ez jellemez: hiánytalan, ép, teljes élet, maradandó boldogság. *Az emberi lét töredezettségével szemben a Szentháromság Isten életének a teljessége jelenik meg az ember számára ajándékként. Többet ad az Isten, mint amit az ember remélhetne, mint amit az ígéretek sejtettek.* Itt éppen a fordítottját éli át az ember: *a beteljesedés nagyobb, mint az ígéret.* Olyan nagy, hogy emellett a teljesség mellett az Ószövetség legnagyobb embere: Keresztelő János is eltörpül, a legkisebb az Isten országában nagyobb nála (Lk. 7:28).

Több a vártnál

Ahogyan Jézus az Isten országát hirdette, azt legtökéletesebben a tékozló fiú történetében látjuk. A fiú csak annyit várt, hogy *egy* lehessen a béresek között. Ennyit remélt a megbocsátás után. De íme, az atya a fiúság nem várt ajándékával fogadja: új ruha, saru, gyűrű, és olyan vigasság kezdődik, melyben az atya fiával akar örülni. Nagyobb ez a beteljesedés, mint a fiú reménysége. Jézus másik példázata szerint Isten országa olyan, mint a szántóföldben elrejtett kincs, melynek megtalálása a létezés teljes örömét jelenti (Mt. 13:44—46). Öröm Istenben, öröm saját léte felett. Istennek a bűnös ember „hazatérésén" való mennyei öröme (Lk. 15:7), Isten ajándékainak ez a túláradó gazdagsága, a várttal szembeni többlete, ez az Isten országa sajátossága. Valaki így fogalmazta meg: *Isten országa a „Van forradalma".*

Végnélküli ünnep

Isten országa azt jelenti, hogy Isten jön, hogy az ember bűnére és halálára feleljen. De ez a felelet megdöbbentő. Isten nem a csorbát köszörüli ki, hanem az egészet kicseréli. Új szívet és új lelket ad, új eget és új földet teremt. *A bűn alkalom arra, hogy az Isten újat teremtsen* (Róma 5:19—20). Ez a kegyelem. Nem a régi teremtés javított, átdolgozott kiadását hozza Jézus, hanem új teremtést hirdet és munkál. Az ember nem oda kanyarodik vissza, ahol a teremtésben állt, hanem az lesz, aki sohasem volt: Isten gyermeke, a Szentháromság Isten életének részese, Isten világának örököse (I. Kor. 15:45—49; Róma 8:14—17). Magának a világnak Isten jelenlétét ígéri, azt, hogy Isten az emberekkel lakozik, közöttük lakik (Jel. 21:3—4). *Ennek az új világnak a megjelenése és előlegezése az Isten országa.* Mivel a végső cél az öröm, ezért Isten országa hirdetésének a kísérője Istennek végéremehetetlen öröme. *Athanasius* így fogalmazta meg: „A feltámadott Krisztus az emberi életet vég nélküli ünneppé teszi".

Nekünk is ezt kell hirdetni, mert ez adhat célt, tartalmat, erőt, reménységet és bizalmat az embernek küzdelmében.

Dr. Szathmáry Sándor

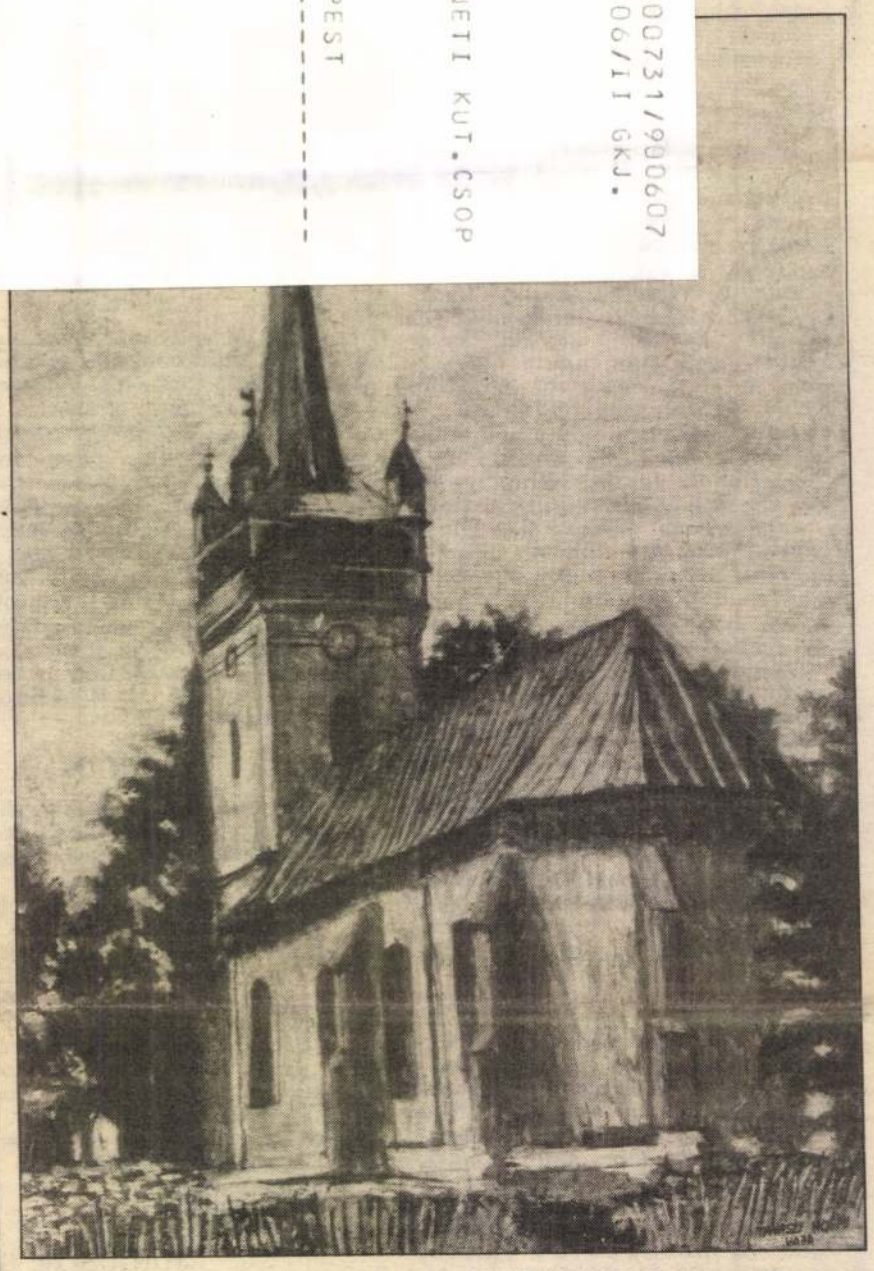

Vajai református műemlék templom. Tavaszy Noémi festménye, a „Magyarországi református templomok" című sorozatából

Bartholomäus Crasselius (1667—1724):

TENÉKED ZENG, JEHOVA, ÉNEK...

Tenéked zeng, Jehova, ének,
hisz nincs más Isten, Uram, csak magad,
Te nagy neved dicséretének
vezéreül Szentlelkedet megadd,
hogy énekemmel úgy dicsérjelek,
amint Te abban kedvedet leled,

Atyám, ó vonj Fiadhoz, engem,
hogy általa Tehozzád jussak el.
Lakozzék Szentlelked szívemben,
elmémet égi fényed töltse el.
S ha békességed jó ízét nyerem,
magasztal érte szívből énekem.

Ha Szentlelked tanítna kérni
olyat, mi tetszésednek megfelel,
azt bizton merhetem remélni,
mivel Fiad nevében mondom el,
ki által lettem én is gyermeked
és nyertem el ingyen kegyelmedet.

Mily jó ez áldott, szent bizonyság!
Szívem örömmel s hálával teli,
mert tudhatom, hogy nálad, Jóság,
ami csak kér, azt sorra megleli,
sőt szerfelett több az, mit adsz nekem,
mint kérni tudnám, vagy megérhetem.

Könyörgök hát Jézus nevében,
ki Szószólóm a mennyben jobbodon
s kiben Igen- és Ámen-képpen
felelsz, ha kérlek s hittel fogadom
Te legfőbb jódat: üdvösségemet.
Ezért örökre áldassék neved!

Fordította: **Fükő Dezső**

Június 11—12:

Ülésezik a Zsinat

Egyházunk legfőbb törvényhozó testülete, a Zsinat június 11—12-én ülést tart. Túlzás nélkül állítható, hogy törvényhozó testületünknek ez az ülése régóta várt, igen jelentős eseménynek ígérkezik egyházunk életében. A megkülönböztetett érdeklődés természetszerűleg annak tulajdonítható, hogy e zsinati ülésnek lesz a feladata a mindnyájunk által óhajtott megújulás egyházalkotmányi kereteinek a meghatározása. Mint ismeretes, korábbi ülésén a Zsinat úgy határozott, hogy egyházalkotmányunkat két lépcsőben kell megújítani. Először meg kell alkotni az új választójogi törvényt, egyházunk zsinat-presbiteri elveinek megfelelően, majd a továbbiakban egyházunk egész alkotmányának revíziójára van szükség.

A Zsinatnak ezen az ülésén az egyik legfontosabb tárgysorozati pont minden bizonnyal a már elkészült, s az előkészítő bizottság által lapunk május 13-i számában közzétett választójogi törvénytervezet vitája lesz. E rendkívül fontos, s egyházunk közeljövőjét mélyen befolyásoló törvény előkészítése során mindenkinek módja volt arra, hogy véleményét az illetékes zsinati bizottsághoz elküldje, s lapunk is teret adott a hozzászólásoknak. Volt mód arra is, hogy a már elkészült törvénytervezethez kapcsolódó újabb javaslatok, állásfoglalások is napvilágot lássanak. Így például még mostani számunkban is két hozzászólást teszünk közzé, tekintettel az ügy rendkívüli fontosságára.

Ma még nem mérhető le teljes pontossággal a már megjelent, s holnap a Zsinat elé kerülő törvénytervezet fogadtatása egyházunk közvéleményében. Már csak azért sem, mert megdöbbentően nagy azon gyülekezeteknek a száma, amelyek nem kívántak élni a hozzászólás lehetőségével. Mindenesetre az eddigi hozzászólások is jelzik: rendkívül nagy és felelősségteljes munka vár a Zsinatra, ha olyan törvényt akar megalkotni, amelyet mindenki jó lelkiismerettel a magáénak fogadhat el.

Ez a feltétele ugyanis annak, hogy a törvény ne csak megszülessék, hanem a gyakorlatban működjön is.

Köntös László

TAVASZY Noémi

Forrás, 1987.6.sz. 96. p.

GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS

Tavaszy Noémi grafikusművész kiállítása nyílt meg Kecskeméten az Erdei Ferenc Művelődési Központban május 7-én. A kiállítást Romány Pál, a megyei pártbizottság első titkára nyitotta meg.

				Átvitel:		

B. Sz. ny. 12–1[illegible] sz. Pátria Nyomdá. 15 377 - 800 000 - 7 05554 Pátria Ny. (Fsz. [illegible]51)

77-1337 FNYV 15

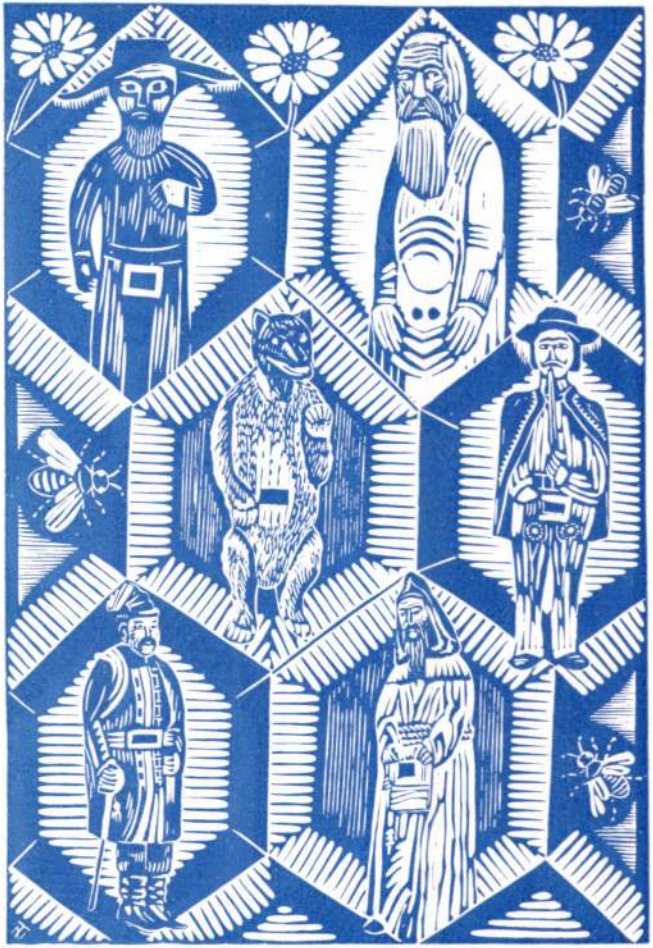

A PATAKY ISTVÁN MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
(Budapest, X., Pataky tér 7—14.)
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

TAVASZY NOÉMI

GRAFIKUSMŰVÉSZ

Lengyelországban jártam c.

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1977. november 29-én 16 órára

A kiállítás helye: emeleti galéria

A kiállítást megnyitja:
TAVASZY NOÉMI
grafikusművész

A megnyitó után tárlatvezetés
és a Lengyel Kultúra filmbemutatója.

A kiállítás megtekinthető:
1977. november 29-től december 9-ig,
naponta 14—20 óráig

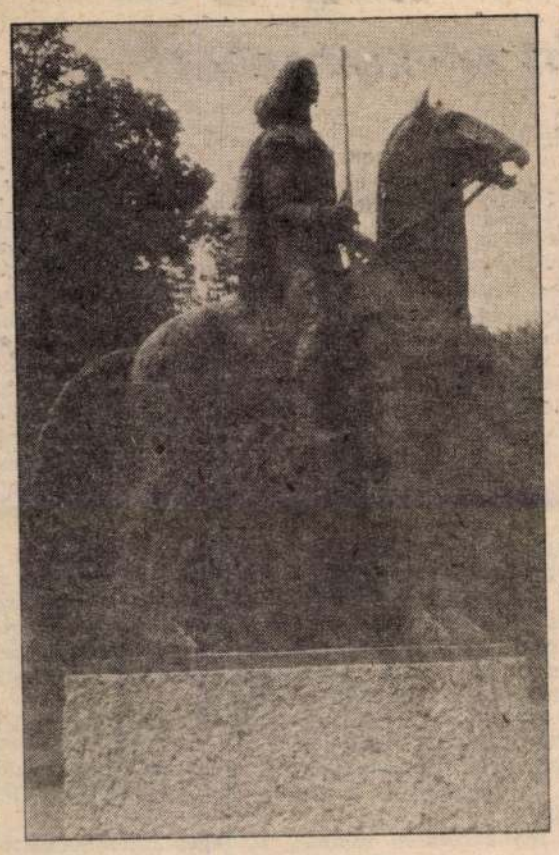

Szoborleleplezés Sárospatakon

A huszonhat esztendős II. Rákóczi Ferencet örökíti meg *Somogyi József* legújabb szobra, amit június 21-én *dr. Ladányi József* megyei tanácselnök adott át ünnepélyes keretek között a városnak, *Köpeczi Béla* művelődési miniszter jelenlétében, a sárospataki Rákóczi-vár kertjében. A megyei és városi vezetők mellett megjelent a szobor átadásán *Kürti László* tiszáninneni püspök.

A szobor átadásához kapcsolódóan a Művelődési Házban Köpeczi Béla népes hallgatóság előtt előadást tartott *A bújdosó fejedelem* címmel.

Tavaszy Noémi műhelyében

Elhagyva az ívlámpák sorát, a járművek és emberek forgatagát, s elhaladva az egykori Ranolder-leánynevelő intézet híres épülete előtt, néhány lépésnyire már alacsony házak, széles kocsibejárók, kis kertes házak között vezet az út.

A régi Ferencváros ez, a „város pereme", ahol egykor a kétkezi munka, ha mégoly tökéletes is volt, nem a jólétet, hanem, legjobb esetben — az életbenmaradást jelenthette. De ahogy a tér lombos fái mellett jobbra fordulunk, ismét más kép fogad: többemeletes bérkaszárnyák nagy homlokzatai, ahol a nyitott udvaros körfolyosó a „szoba-konyhás" lakásokat fűzi egy sorba. Neorealista díszlet is lehetne: a belső kopott lépcsőház, a száradó ruhák, a konyha ajtajában üldögélő emberek, a belső és külső házfalak, ahol még leolvasható a történelem.

Ebben a környezetben élte gyermekkorát — ma a belvárosi Duna-parton lakó — Tavaszy Noémi, s tanult becsületet és tisztességet egykori szüleitől, tudást és műveltséget pedig a Ranolder-intézet szigorú falai között. Ott, ahol a Szent Vince női apácarend tanárnői oktattak és neveltek, ahol a növendékek számára kötelező fekete harisnya és egyenruha egyértelműen jelezte, hogy csak a szorgalom, tudás és jó előmenetel számíthat elismerésre méltónak.

Az elemi iskola után polgári, majd tanítónőképző, és rajzpedagógiai oklevél. Ezután Bortnyik Sándor festőművész, a „magyar Bauhaus" mesterének festőiskolájában következtek továbbképzések, tanulmányok. Az út azonban sok-sok buktatón és nehézségen keresztül vezetett a mintegy 150 önálló kiállításig és azon át, honi tájakon és messze annak határain túl. E kiállítások közül számos nemcsak a művésznek jelentett egyéni sikert, de méltán vívott ki elismerést nemegyszer a mai magyar művészet számára is.

Műfajai: festmények, olajképek, pasztellek, olajpasztellek, rajzok, grafikák, linómetszetek, kevert technikájú rajzok és grafikák, illusztrációk, exlibrisek, kisgrafikák stb. De új technikákkal, újabb kísérletezésekkel is foglalkozik, mint pl. az üvegkarc. E sokrétű és változatos kifejezési formák és eszközök között — úgy tűnik — exlibrisei, kisgrafikái mellett, linómetszetei és olajpasztelljei a legfigyelemreméltóbbak. Mind a linótechnikában, mind pedig a fametszettechnikában — a történeti múltban és napjainkban is — számos művész csak a rajzot készíti el, és más végzi a kimetszés igen körülményes, nagy körültekintést és kézügyességet, tudást igénylő műveletét. Tavaszy Noémi metszetei azonban egy kéztől származnak: övé a rajz és ő készíti el a kivésést, tehát magát a technikai műveletet, de a nyomást, a levonatok készítését is műhelyében levő, maga szerkesztette nyomtatóján.

Művészet és mesterség, alkotás és művesség testesül meg tehát linómetszet-sorozatain, a ma emberéhez szóló formanyelven. Ez az egyéni stílus a magyar népművészeti és történeti hagyományok, a magyar és az egyetemes történeti múlt kulturális és művészeti örökségéig nyúl vissza, illetve ezek egy-egy mozzanatát, motívumkincsét, eseményét, táját vagy emlékét, szinte emlékképként, kiemelve a múltból új összefüggésekben, új képi és kompozicionális, valamint ornamentális kapcsolatban teremti újjá. Ez a formanyelv azonban nem egy esetben szimbolikus is, illetve tartalmaz ilyen elemeket, melyeknek feloldása értelmi és érzelmi megközelítést kíván.

Emeljük ki „Tisztelet Bartóknak", „Ady", „Kodály", „Irodalmi illusztrációk" c. sorozatait, a honi és távoli tájak, országok utazásainak képi megfogalmazású számos sorozata, lapjai közül.

Elmélyedten vizsgálva Tavaszy Noémi műhelyében ezeket az érzelem-, gondolat- és ornamentumgazdag alkotásokat, olajpasztelljei között egyre-másra előbukkannak református műemlék-templomaink képei: templomépületek, templombelsők, szószékek, parókiaépületek, templomkapuk stb.

A református templomokat megörökítő olajpasztellek eredetileg nem sorozatnak készültek. Tavaszy Noémi az elmúlt tíz évben bejárva hazánk szép tájait Baranyától Szabolcs-Szatmárig, megörökítette a táj képébe oly szépen beleillő, de abból mégis megfelelően kiemelkedő református műemléktemplomainkat is. Most így együtt látva ezeket az alkotásokat, mégis sorozattá váltak, annál is inkább, mivel technikában, méretben (50x70 cm, illetve maga a mű 42x58 cm) és témában azonos a mintegy 20 kép. A különböző helyszíni stúdiumokra utal, hogy egy-egy alkotáson különleges megvilágításokat, esti fényeket, sajátos fénytöréseket láthatunk, táji adottságok közötti templomkapukat, vagy éppen az ott álló harangozó megörökített alakját is. Felsorakoznak e szép olajpasztelleken — többek között — Zengővárkony, Nagyharsány, Nagykőrös, Nyírbátor református templomai, templombelsői. E munkák között azonban volt olyan is, melyeket, a helyszíni vagy a közeli városokban rendezett kiállítások alkalmával, a református gyülekezet, illetve az egyház megvásárolta. Így talált méltó gazdára a vajai, a celldömölki, a nagyharsányi templomok képe.

Meglehet, hogy e munkák létrejöttét családi kapcsolatok is ösztönözték, talán öntudatlanul is. Férjének, Tavaszy Sándor írónak, műfordítónak nagybátyja volt Tavaszy Sándor püspökhelyettes, a kolozsvári Református Teológiai Akadémia igazgatója.

Tavaszy Noémi munkásságában, hazai utazásai során így örökítődtek meg tehát református templomaink értékes műemléképületei, templombelsői. A téma nem lezárt, a sor nincs abbahagyva. Szerte az országban és a fővárosban is még sok templomunk adhat újabb ihletet újabb alkotások létrehozására. Egy azonban biztosnak látszik: ez az összeállítás még sohasem volt látható tárlaton. Így természetesen joggal fogalmazódik meg a kívánság: szívesen látnánk ezt a sorozatot egy önálló kiállítás keretében.

Dr. Koós Judith

KÖRKÉP

VALLÁSI NÉPRAJZ. Mutatós kötettel rukkolt elő az ELTE Folklór Tanszéke. Az úttörő vállalkozás célja, hogy bemutassa a protestáns egyházi néprajz terén az utóbbi években végzett kutatásokat. A kétkötetes tanulmány-gyűjteményben helyet kaptak a néprajz szakavatott tudósai mellett az e kérdéskörrel foglalkozó református, evangélikus lelkészek. Figyelemreméltó, amit a kötet előszavában *Voigt Vilmos* egyetemi tanár az utóbbi években egyre erősödő református egyházi néprajzról ír: „*...az utóbbi évtized egyházi néprajzi kutatásainak legnagyobb és legértékesebb részét a református egyház keretében végezték Magyarországon.* Olyan sokszor írták már le, hogy olykor szólammá vált, milyen *elválaszthatatlan a magyar református egyház és a magyar nép művelődéstörténete egymástól.* Íme, kötetünk és a mögötte meghúzódó sokszoros terjedelmű munka is igazolja, ez az állítás nem téves, nem túlzó, sőt inkább a lényegre tapintó. Mi, folkloristák *büszkék vagyunk arra, hogy együttműködhetünk a református egyház oly sok kiváló képviselőjével,* és reméljük, kapcsolataink továbbra is ilyen kiadványokban megnyilvánuló módon lesznek gyümölcsözők". A kétkötetes tanulmány-gyűjtemény első kötetében a református egyházi néprajzi kutatás általános módszertani kérdései kerülnek előtérbe *(Gunda Béla, Balogh István, Molnár Ambrus).* E tanulmányok azt kívánják tisztázni, mi a szerepe, feladata, célja ma az egyházi néprajznak, milyen szerepet töltött be a református egyház a magyar népi kultúra formálódásában.

Az első kötetben kap helyet több kutató, református és evangélikus lelkész egy-egy dolgozata a protestáns népi hagyományok egy-egy konkrét kérdéséről. (Pl. Kálvin a népi tudatban, Az úrasztala, A látomások szerepe a mai gyülekezeti életben, — hogy csak néhányat említsünk meg ízelítőül.)

A második kötet prostestáns egyházi forrásokkal, kutatókkal foglalkozik. Egyebek között itt találjuk *Szigeti Jenő* tanulmányát a hódmezővásárhelyi nazarénusokról és *Molnár Ambrus* írását a XIX. századi hajdúsági „Szent asszonyok" és „Szent emberek" társaságáról. A második kötet derekas részében az egyházi néprajz egy-egy nagy egyéniségéről olvashatunk tanulmányokat (Baksay Sándorról, Harsányi Istvánról, Illyés Endréről, Szabó Zoltánról). A kötetet a protestáns népi hagyományokról írt tanulmányok zárják.

A kötethez *Küllős Imola* egyetemi adjunktus — ő végezte egyébként *Dankó Imre* múzeumigazgatóval együtt a szerkesztés munkáját — írt utószót. „Amint az az itt közreadott dolgozatokból is kiderül, *az 1930-as évektől egyre több protestáns lelkész ismerte föl annak szükségességét, hogy egyháza szolgálata mellett annak a gyülekezetnek a kultúráját is alaposabban megismerje, ahol dolgozik.* Inkább csak hivatásos szakkutatóinkból hiányzott a megfelelő igény és érdeklődés, hogy a vallási néprajznak e területét is módszeresen feltárják vagy az eddigi adatokat monografikus igénnyel összegezzék" — így fogalmaz Küllős Imola azt indokolandó, e két kötetbe miért került túlnyomó többségben protestáns egyházi néprajzzal foglalkozó tanulmány. A munka eredményét így foglalja össze: „Némi túlzással azt is mondhatnám, e dolgozatok kijelölik azokat a főbb irányokat, kereteket, amelyek mentén és amelyeken belül a következő években, évtizedekben kutatnia, dolgoznia kell(ene) szakkutatóinknak is."

Őszintén örülünk annak, hogy tudósok és lelkipásztorok összefogásából ilyen tartalmas kötetet ajánlhatunk minden, egyházunk, népünk múltja és jelene iránt érdeklődő olvasónknak.

—s —ó

A MAGYARSÁGKUTATÓ CSOPORT *vezetőjével, Juhász Gyula akadémikussal — aki egyben a Széchenyi Könyvtár főigazgatója is — folytatott beszélgetést V. Bálint Éva, melyet Térben és időben vizsgálódni címmel a Magyar Hírlap 1986. június 24-i száma közölt. Mint a neves történész elmondta, a kutatás országos szintű összefogása, korszerű szervezeti kereteinek kialakítása mára elodázhatatlan szükséggé vált, s e társadalmi igény hívta életre az elmúlt év októberében a bázisintézményként tevékenykedő csoportot. Elképzeléseik szerint a magyarságkutatás három témakört ölelne fel. Egyrészt azt, hogy a nemzeti eszmében rejlő nagy erő kifejtése és érvényesülése összhangban legyen a szocialista tudattal, másrészt a külföldön élő magyarság történelmét és jelenlegi helyzetét szeretnék vizsgálni, végül a külföldön folyó hungarológiai oktatás és kutatás segítése, figyelemmel kísérése a harmadik terület. A csoport munkáját tudományos tanács segíti, olyan szaktekintélyek részvételével, mint Pach Zsigmond Pál, Klaniczay Tibor, vagy Bognár József akadémikusok. Az interdiszciplináris jelleget pedig az biztosítja, hogy a csoport tagjai között közgazdász, jogász, történész, szociológus, pszichológus, továbbá nyelvész és néprajzos is található. Mint Juhász Gyula elmondta, „munkánk során nagyfokú érzékenységgel kell számolnunk. Például az első program keretében foglalkozunk a szocialista országok nemzetiségi politikájával, a geopolitikai szempontok történeti alakulásával, a nemzeti mítoszok és a nemzeti kisebbségekhez való viszony összefüggéseivel stb.". A Magyarságkutató Csoport vezetőjével folytatott beszélgetést rendkívüli figyelemmel és fokozott várakozással olvastuk, gondolva többek között a határainkon kívüli, jelentős létszámú magyar református népességre is. Szerte a világon élő református szórványmagyarság gazdag színfoltját alkotják népünknek, s még alaposabb megismerésük bizonyára hozzájárulhat nemzeti önismeretünk gyarapításához.* **Dr. Polgárdy Géza**

A BÉKÉS MEGYEI SZEGHALOM városában június 14-én, a Péter András Gimnázium kertjében felavatták az iskola névadójának bronz mellszobrát, Kelemen Kristóf alkotását. A Sárrét „fővárosában" Péter András parasztbirtokos adományának köszönhetően születhetett meg hatvan évvel ezelőtt a középiskola, végrendeletében ui. 1506 katasztrális holdat adományozott e célra.

A „Magyar Hírlap" június 14-i számának mellékletében *Kovács Imre Péter András iskolája* című, egészoldalas írását olvastuk a jelentős kultúrtörténeti évforduló kapcsán. A szerző megállapítja, hogy olyan pezsgő szellemi központot, mint a szeghalmi gimnázium, „Budapesten kívül csak igen kevés településen sikerült létrehozni, községi viszonylatban pedig még inkább ritka esetben." Ebben az iskolában tanultak mai politikai és kulturális életünk olyan kiválóságai, mint Fehér Lajos, Maróthy László, Tímár Máté, Házi Vencel, Simai Mihály és mások. Majd sorra veszi a cikk azokat az okokat, melyek az iskola sikereit eredményezték, s megemlíti, hogy mindezt „segítette a tanári kar szerencsés kiválasztása, s az, hogy az ittenni reformátusoknak jó papjuk volt: Tildy Zoltán. A politikus pap (a Kisgazdapárt vezetője, a háború után a Magyar Köztársaság elnöke 1946—1948 között) a gimnázium tanárai között jó munkatársakra talált. (Egyikük, Nagy Miklós igazgató, az iskola megszervezője, államtitkárként vele ment később Budapestre is. Ma az ő mellszobra is ott áll a gimnázium régi épülete előtt.) Amilyen a pap, olyan a papné — szokták mondani. Ez ráillett Tildy Zoltánnéra is. A tehetségmentést ő a felnőttek között végezte. A Sárrét irogató kétkezi emberei hozzá vitték első zsengéiket, melyeknek javát azután a gimnázium évkönyveiben nyomtatták ki. A Sárrétudvariba való nincstelen napszámos, Nagy Imre költő, a füzesgyarmati útkaparó, Hegyesi János, a vésztőmágori juhász, Sinka István, a biharugrai Szabó Pál, a Talpalatnyi föld írója és mások itt próbálgatták szárnyaikat, mintegy a református egyház oltalma alatt, az iskolát ugyanis abban az időben a Tiszántúli Református Egyházkerület tartotta fenn" — olvashatjuk a cikkben.

P. G.

TAVASZY NOÉMY

Elhunyt dr. Lékai László bíboros érsek

Életének 77. esztendejében, szívroham következtében, Esztergomban elhunyt *dr. Lékai László* bíboros, esztergomi érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke.

A mindenható Isten vigasztaló kegyelmét kérjük mindazon magyar katolikus testvéreinkre, akik egyházuk főpapjában a minden megkülönböztetés nélküli krisztusi szeretet példamutató követőjét, a felekezetek közötti testvéri szót-értés, Krisztus földi egyháza és a világ közötti megbékélés elmélyítésének az Úrtól elhívott szolgáját gyászolják.

Hazaérkezett küldöttségünk Romániából

Hatnapos hivatalos, testvéri látogatás után június 29-én hazaérkezett romániai útjáról a Magyarországi Református Egyház küldöttsége. A négytagú delegáció — *Kürti László* püspök vezetésével — a Romániai Református Egyház meghívása alapján járt a szomszédos országban.

Útjuk során megbeszélést folytattak *dr. Papp László* nagyváradi és *D. Nagy Gyula* kolozsvári püspökkel. Látogatást tettek a kolozsvári teológiai akadémián, ahol eszmecserét folytattak a tanári karral. A küldöttség tagjai igehirdetéssel szolgáltak *Nagyváradon*, a *szatmári* lánccos templomban, *Kolozsváron* a Farkas utcai templomban, *Marosvásárhelyen* a Vártemplomban és *Székelyhidon*.

A Román Ortodox Egyház részéről a delegációt *Bukarestben* fogadta *Nifon* püspök, a pátriárka vikáriusa, a külügyi osztály vezetője, Nagyváradon pedig *Vasile Coman* püspök.

Bukarestben egyházunk képviselőit a vallásügyi hivatal részéről fogadta *Leon Toader* igazgató.

A lapzárta után hazaérkezett küldöttség útjáról következő számunkban részletesen beszámolunk.

Előkészületek teológiai békeszemináriumra

Amint arról annak idején hírt adtunk, ez év januárjában értékelték ki a Ráday Kollégiumban az 1984-es nagy teológiai békeszemináriumot. Megtárgyalták azt is, hogy a beérkezett levelek és sajtóvisszhang alapján valós-e az igény a munka folytatására, azaz: egy második szeminárium előkészítésére és megtartására.

A békemunka bibliai és teológiai alapjaival magas szinten foglalkozó, a témáról publikáló neves teológusok olyan arányban jelezték egyértelmű állásfoglalásukat a második teológiai békeszeminárium megrendezésének szükségessége mellett, hogy a januári megbeszélésen a szemináriumot egybehívó keresztyén szervezetek képviselői: a hollandiai Nemzetközi Kiengesztelődési Szervezet, a Pax Christi Internationalis és a szintén hollandiai Pax Christi (mindkettő római katolikus szervezet), a Holland Egyházközi Béketanács, a Keresztyén Békekonferencia, a Rajnai Tartományi Egyház (NSZK), a Brit Egyháztanács, a „Nukleáris Leszerelési Kampány", a Kiengesztelődési Szervezet (NSZK), az Orosz Ortodox Egyház, az „Európai Nukleáris Leszerelés" mozgalma (Nagy-Britannia), az Anglikán Pacifista Szövetség, az NDK Egyházszövetségének tanulmányi osztálya, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a magyar Egyházközi Békebizottság megállapodtak a második szeminárium előkészítésének menetében és tennivalóiban. A szeminárium tervezett időpontja: 1987. december 14—19, és helyszíne — az egyhangúan kifejezett igénynek megfelelően — Magyarország, Budapest, Ráday Kollégium.

A szervezőbizottság három alkalmat irányzott elő a második szeminárium előkészítésére: június 29—30-án a hollandiai Pax Christi római katolikus békeszervezet meghívására a Leiden melletti Oestgeestben, *dr. Tóth Károly* püspök és *Stephen Tunnicliffe* társelnökletével, majd 1987. januárjában kerül sor egy újabb előkészítő ülésre; végül 1987 nyarán, a szervezés végső tennivalóinak megbeszélésére az előkészítő bizottság utolsó ülésére kerül sor, minden valószínűség szerint Londonban.

A mostani hollandiai előkészítő ülés feladata — egyebek között — az lesz, hogy feldolgozzák az 1985. decemberében az első szemináriumon résztvevőihez kiküldött körlevélre érkezett válaszokat. A témák tekintetében egyértelmű az igény: az első teológiai békeszemináriumhoz hasonlóan a második szeminárium is kifejezetten bibliai, teológiai kérdésekkel foglalkozzék.

Bethlen Gábor Díj Domokos Pál Péternek

A most 85 esztendős *Domokos Pál Péter*, a magyar népzene- és zenetörténet kimagasló kutatóját — különös tekintettel a moldvai csángó-magyarok zenei kultúrájának feltárásáért — a Bethlen Gábor Alapítvány kuratóriuma az első alkalommal odaítélt Bethlen Gábor Díjjal jutalmazta.

A díjat *Márton János*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnöke, a Bethlen Gábor Alapítvány kuratóriumának elnöke adta át Domokos Pál Péternek.

Nemzetközi lelkészkonferencia Tahiban

Immár hetedszer került sor arra a nemzetközi lelkészkonferenciára, melyet a dunamelléki egyházkerület rendezett június 9—15. között Tahiban. Résztvevői NDK-beli, csehszlovákiai és magyar lelkészek voltak a dunamelléki egyházkerületből, valamint — *dr. Tóth Károly* püspök meghívására — tizenkét lelkész a dunántúli, a tiszáninneni és a tiszántúli egyházkerületekből.

A konferenciát az egyházkerület lelkészüdülőjében dr. Tóth Károly püspök nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a nagy ökumenikus gyűlések mellett szükség van a helyi ökumenikus érdeklődést és törekvéseket kifejező és munkáló találkozókra is. A konferencia elnöke, *dr. Bucsay Mihály* ny. professzor ismertette a konferencia témáját.

A német nyelven folyó tanácskozáson négy főelőadás hangzott el: „Keresztyénség és kultúra", „Világvallások és kultúra", „Szekularizáció és kultúra" és „Szocializmus és kultúra" címmel. Előadók: *dr. Bolyki János* professzor, *dr. Friedrich Büchner* lelkész (NDK), *Jan Capek* cseh-testvér lelkész és *dr. Hegedűs Lóránt* Budapest-Szabadság téri lelkészek voltak. Az igetanulmányokat *Szél János* Budapest-Cimbalom utcai, *Balog Zoltán* maglódi lelkészek és *Kern Mária*, a Budapest-Németajkú gyülekezet beosztott lelkésze végezték. Az esti áhítatokon német és cseh lelkészek szolgáltak.

Dr. Tóth Károly püspök június 12-én a konferencia résztvevői számára fogadást adott. Kilátásba helyezte a konferencia 1987-es megrendezését. A külföldi vendégek közül többen június 15-én, vasárnap gyülekezetekbe látogattak, ahol szolgálatot végeztek.

Merétey Sándor

Hogyan használjuk fel a földrengéskárok helyreállítására küldött adományokat?

Írta: Kovách Attila püspök

1985. augusztus 15-én a Richter-skála szerinti 5 fok erősségű földrengés volt — Peremarton—Berhida epicentrummal — a Balaton térségének keleti részén. A természeti csapás sok lelki fájdalom forrásává vált és jelentős kárt okozott mind a népgazdaságnak, mind az érintett települések lakosságának. Azóta több mint 200 hullámban ismétlődő földmozgások voltak észlelhetők.

A földrengés jelenlegi adataink szerint 44 gyülekezet (Mezőföldi Egyházmegye 5, Somogyi Egyházmegye 16, Veszprémi Egyházmegye 23) épületeiben okozott kisebb-nagyobb károkat. Emellett kisebb repedések az egyházkerület balatonfüredi üdülőjének belsejében is mutatkoznak. Megrongálódott 42 templom és imaház (Mezőföld 5, Somogy 15, Veszprém 22), 26 parókia (Mezőföld 3, Somogy 8, Veszprém 15), és 4 egyéb egyházi épület (Mezőföld 1, Somogy 1, Veszprém 2).

A károsodás általában a mennyezeten és az oldalfalakon, valamint a tornyokon okozott repedések formájában jelentkezett. A rongálódás foka természetesen különböző. Három templom (Füle, Berhida, Nyim) élet-, illetve balesetveszélyes állapotba került, további 2—3 templomot nem tanácsos használni. A leomlott mennyezet a fülei templomban szétzúzta az orgonát. A nyimi templomot le kellett bontani. Balatonkenesén leesett a toronygomb és a csillag. Komoly gondot okoz a nagy műemléki értéket jelentő vilonyai templom, amelynek egyik oldala már korábban süllyedni kezdett és most tovább romlott. Összesítve megállapítható: 19 templomot és 10 lelkészlakást nagy vagy közepes mértékű károsodás ért, további 23 templom és imaház, valamint 16 lelkészlakás romlása kis fokú, vagy jelentéktelen mértékű.

A károsodott épületek többsége jó vagy elfogadható állapotban volt, többet közülük a közelmúltban újítottak fel vagy javítottak ki.

Az érintett térségben a gyülekezetek lélekszáma általában alacsony, vagy egészen kicsiny. A gyülekezetek teljesítőképességét az is korlátozza, hogy több településen a gyülekezeti tagok egy részének lakóháza is megrongálódott.

A károsodás összegszerű értékéről, különösen pedig a helyreállítás várható költségeiről sajnos még mindig nincs pontos képünk. Néhány helyen további vizsgálatra, és az esetek többségében kivitelezői költségvetésre, sőt zárószámadásra van szükség ahhoz, hogy a pénzügyi szükségletet pontosan felmérjük. Az Állami Biztosító kártérítése fontos segítséget jelent a helyreállításhoz, annak költségeit azonban csak részben fedezi. A károsodott gyülekezetek mindenütt érintkezésbe léptek az Állami Biztosítóval, de a kártérítéssel kapcsolatos ügyintézés még nem mindenütt zárult le. Néhány Veszprém megyei gyülekezetben az egyházkerületi és egyházmegyei jogtanácsos közreműködésével igazságügyi szakértő véleményét kértük.

Az időközben eltelt 7 hónap alatt számos intézkedés történt a helyreállítás támogatására. Augusztus 21-én az illetékes esperesekkel levélben fordultam az érintett térségek gyülekezeteihez. Kifejeztük a károsodott települések lakosságával és a kárt szenvedett gyülekezetekkel való együttérzésünket. A levéllel bekért jelentésekkel elkezdődött a károk összesítése, a helyreállítási munkák figyelemmel kísérése és támogatása. Több gyülekezetet meglátogattam *Tislér Géza* egyházkerületi főjegyzővel és *Bakó Kálmán* esperessel együtt. Ez év tavaszán az érintett somogyi gyülekezetek lelkészeivel konzultációt tartottunk. Az egyházkerület és az egyházmegyék vezetői folyamatosan igyekeznek eligazítással, tanáccsal, segítséggel szolgálni.

Az egyházkerület elnöksége külön pénzügyi alapot hozott létre a helyreállítás elősegítésére. Nagyra kell értékelnünk a Reformátusok Lapja, közelebbről is *Komlós Attila* felelős szerkesztő segítő közreműködését, személyes tapasztalatok alapján szeptember 15-én és 22-én közölt beszámoló cikkeit. A károsodott gyülekezetek ügyére és helyzetére hatékony módon hívták fel egyházunk egyetemes közösségének figyelmét. Egyházkerületünk gyülekezeteit körlevelemben kértem: „Hordozzuk imádságban és ha módunk van rá, segítsük a természeti csapás által sújtott települések lakosságát." Felhívtam a figyelmet a Reformátusok Lapja híradásaira is és kértem: „Ne hagyjuk magukra károsodott gyülekezeteinket, hanem testvéri szeretettel segítsük hordozni lelki-anyagi terheiket!"

A sajtóban közölt és a körlevélben kifejezett kérés nyomán azonnal jelentős mértékű országos adakozás indult meg. Ezt segítette a rádió és a tv egy-egy rövid tudósítása is. A gyülekezeti és az egyéni adományok összege már október 29-én 830 000 forintot tett ki.

Egyházunk egyetemes közösségének támogatása még nagyobb méreteket öltött azáltal, hogy a Zsinat Elnöksége, illetve a négy egyházkerület püspöke az október 20-i perselypénzt e célra kérte beküldeni. Az Egyházközi Békebizottság felhívása tovább növelte a gyülekezetek támogató figyelmét. A két budapesti egyházmegye október 20-ra vendégigehirdetők szolgálatát kérte az érintett egyházmegyékből, illetve gyülekezetekből, majd október 21-én — a Ráday Kollégiummal együtt — neves művészek közreműködésével műsoros estet rendezett a Gorkij-fasori templomban. (Ennek perselypénze több mint 50 000 forint volt.) A dunamelléki egyházkerület november 20-án tartott közgyűlésén alkalmam volt a budapesti testvér-egyházmegyék és a Dunamelléki egyházkerület közösségének segítségéért köszönetet mondani. Itt értesültem arról, hogy az egyházkerület gyülekezetei — az akkori számítások szerint — körülbelül 300 000 forintot utalnak át a helyreállítási alap támogatására.

Az egyházkerülethez június 1-ig beérkezett *hazai adományok összege* 4 348 386 forint volt. Egyes külföldi testvéregyházak és segélyszervezetek — különösen is az NSZK-beli rajnai és westfaliai egyházak és a Gustav Adolf Werk Segélyszervezete, a svájci HEKS, a felsőőri és néhány amerikai magyar református gyülekezet szintén segítségünkre sietett. A *külföldi adományok összege* június 1-én 4 297 517 forintot tett ki. Ebben az időpontban tehát *e két forrásból* 8 645 903 forint összegű adományt tartottunk számon. A *Veszprém megyei Tanács VB* lekötelező módon 720 000 forintot biztosított a megye leginkább megrongálódott templomainak helyreállítására. Ezzel együtt *a támogatásként egyházkerületünkhöz érkezett összeg 9 365 903 forintot tett ki e hónap elején.* További kisebb összegek beérkezése még várható, de lényeges emelkedésre már valószínűleg nem számíthatunk.

Időközben természetesen megindult — különösen a kisebb károkat szenvedett — épületek helyreállítása is. Nagy öröm számomra, hogy a közepes mértékben károsodott gyülekezetek közül *Nemesvámoson* és *Litéren* már októberben, illetve novemberben hálaadó istentiszteletet is tarthattunk a templom belsejének újrafestése, illetve teljes felújítása alkalmából.

Ez év első öt hónapjában számos súlyos károsodást szenvedett épület tekintetében is elkészültek a helyreállítási, illetve felújítási tervek, sőt elkezdődött a munka is. Az a cél, hogy a munkálatok zöme befejeződjön 1986-ban.

Az egyházkerületi szinten szükséges intézkedésekről, illetve a segélyek szétosztásának módjáról az 1986. október 30-i esperesi értekezlet javaslatai alapján az Egyházkerületi Tanács november 27-én tartott ülése hozott határozatokat.

Ezek értelmében a károsodott gyülekezetektől részletes adatszolgáltatást kértünk be. Az esperesi értekezlet megbízást és felhatalmazást kapott a segélyek központi elosztására azzal, hogy minden esetben figyelembe kell venni a károsodás mértékét, az Állami Biztosító által nyújtott kártérítést, az adott gyülekezethez közvetlenül érkezett adományok összegét, a minimális helyreállítás és a vele együtt elvégzendő munkálatok szükségleteit, a helyi gyülekezet hozzájárulását és a gyülekezeti tagok saját károsodásának mértékét.

Elvi határozat született arra nézve is, hogy a különösen rászorult gyülekezeteknek némi támogatást nyújtsunk közalapi terheik fedezésére, illetve igyekszünk segíteni a földrengéskárt szenvedett lelkészözvegyeket és nyugdíjas lelkészeket is.

A folyó év március 17-én, május 7-én és június 12-én tartott esperesi értekezletek a fenti szempontok alapján elkezdték a segélyek elosztását.

Nyolc gyülekezet ez évi közalapi kötelezettségeinek teljes vagy részleges fedezeteként összesen 53 100 forint segélyt utaltunk át az egyházmegyei pénztárakba.

Két lelkészözvegy és két nyugdíjas lelkész épületkárainak helyreállítására összesen 50 000 forintot fizettünk ki támogatásként.

A károsodott gyülekezetek közül 9 nem kért semmilyen segítséget. Huszonhat kérelmező gyülekezetnek összesen 4 905 500 forint összegű segély biztosítására tettünk ígéretet. A Veszprém megyei Tanács 720 000 forint összegű támogatása 11 meghatározott gyülekezet helyreállítási munkálatainak támogatását szolgálja. A segélyek az engedélyek beszerzése és a munkálatok megkezdése után kerülnek kifizetésre.

Körülbelül 210 00 forintba kerül annak a teljes (keretes) állványzatnak a beszerzése és szállítása, amellyel szintén a renoválásokat kívánjuk megkönnyíteni.

Ezek szerint még mintegy 3 420 000 forint vár szétosztásra. Nem kétséges, hogy viszonylag magas összegről van szó. Azt is látnunk kell azonban, hogy 7 templom, illetve parókia helyreállítási (esetleg újjáépítési) költségei, illetve segélyszükséglete még nem ismeretes, és közöttük több olyan van, amelynek támogatásához minimálisan félmillió forintra, sőt egy-két esetben valószínűleg egymillió forintot is meghaladó összegre lesz vagy lenne szükség. Óvatosságra int az is, hogy a munkálatok során bukkanhatnak elő korábban nem látott károsodások.

Több mint magától értetődő, hogy az összegyűjtött adományokkal a lehető legnagyobb körültekintéssel kell gazdálkodnunk. Az is természetes, hogy a beérkezett összegekről, valamint felhasználásukról pontosan tájékoztatjuk és a jövőben is tájékoztatni fogjuk egyházunk egész közösségét. Ennek jegyében közöljük az adományokat a Reformátusok Lapjában.

A nem csekély károsodás okozta nehéz helyzetben, a súlyos gondok között ismét megtapasztaltuk Isten kegyelmét. A megpróbáltatás idején szinte azonnal tapasztalhattuk a segítséget is.

Megtapasztaltuk a közösséghez tartozás áldásait. Az ország reformátusssága áldozatkészen és a közös teherhordozás lelkületével mellénk állt, segítségünkre sietett. A természeti csapás kapcsán kifejezésre jutott és tovább erősödött egész egyházunkban az összetartozás, a közösség tudata és vállalása. Újra megtapasztaltuk a határokon túlnyúló ökumenikus közösség áldásait is. — Az Egyházkerületi Tanács határozatilag mondott köszönetet az országos egyház és a testvéregyházkerületek vezetőinek, a helyreállítást segítő gyülekezeteknek és egyéni adományokat küldő tagjaiknak.

Hálával szeretném megemlíteni azt is, hogy a károsodott gyülekezetek többsége, a helyreállítás gondját sok töredelemmel hordozó lelkipásztorok, továbbá egyes szakemberek — közöttük világi tisztségviselőink — igen sokat tettek a helyreállításért.

(A június 13-i egyházkerületi közgyűlésen elhangzott püspöki jelentés rövidített változata.)

vész tervezett, min
Miklós —, *gabonam*
hoz létre a régi gaz
si rendszerek szemlé
mutatására.

A Békés megyei
gondoskodik az egyes ta
vak, *tanyaközpontok körüli fásítások tervezéséről is. Telekgerendáson* például — az állami gazdaság központjában —, kiválóan sikerült a majorfásítás.

Banadics István, az Országos Erdészeti Egyesület gyulai csoportjának elnöke volt az országos tapasztalatcsere házigazdája. S hogy a táj látképe még tágabbra nyíljon: a kétnapos programban szerepelt a gyulai *Erkel Ferenc-szülőház*, és a tavaly nyílt *Kohán György képtár* megtekintése, valamint a békéscsabai *szlovák tájház* megismerése.

A baráti találkozón élénk vitaszellem alakult ki, amelynek témái között a természetvédelem különböző kérdései, az erdőtelepítések és zöldövezeti fásítások minden ügye szerepelt. Ez utóbbi *Békés megyében* különösen időszerű téma, mivel az országos átlag 19 százalékos erdősültség, ezen a tájon mindössze *kilenc százalék az erdő*. A Békés megyeiek jó használ láttak az ország erdőben gazdagabb vidékei erdőmérnökeinek tanácsait, követésre méltó munkamódszereit.

T. Á.

ságok a cselédlakások felszámolásában nem ragaditak meg valamennyi lehetséges eszközt. Javításra szorul a nem telepített munkahelyek (erdőgazdaságok és vízügy) dolgozóinak meleg étellel való ellátása. Gyenge a tisztségviselők felkészítése. *Még mindig kevés fizikai dolgozó kap beutalót, és a nyugdíjasokkal is többet kell törődni.* Aztán a ma és a holnap tennivalói kerültek terítékre. Elmondtuk, hogy a párt politikája mindenütt jó feltételeket teremt munkánkhoz, s hogy ezt a jó légkört a javunkra fordítva kell dolgozni mindenkinek.

A kongresszusi határozat öt esztendőre szab feladatot. A bizalmiakon keresztül *az egész tagságot be kell vonni annak megoldásába.* S hogy a bizalmiak, főbizalmiak meg tudjanak felelni megnövekedett feladataiknak, arra fel kell készíteni őket. A mozgalmi munka fundamentuma *a szakszervezeti csoport*, égetően fontos tehát *a politikai munka erősítése a csoportokban.* Ajánlottuk a szakszervezeti bizottságok munkastílusának korszerűsítését.

(vári)

Tavaszy Noémi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

A MEDOSZ LAPJA

1980 DEC 15

1029

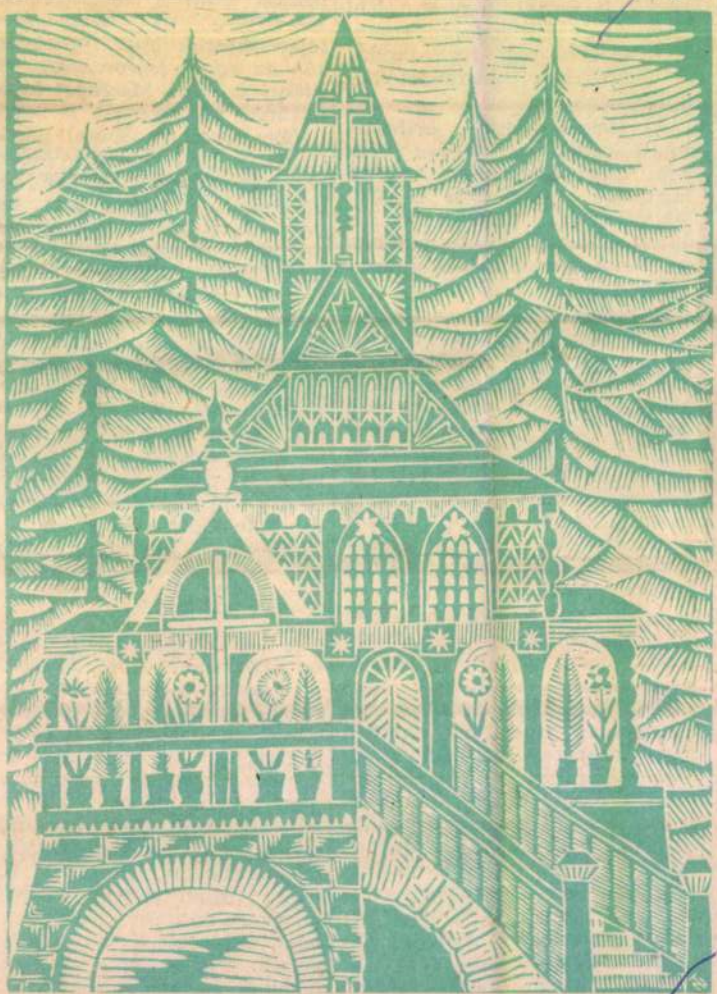

Tavaszy Noémi linómetszete

Református Lap

1990. december 23—30.

TAVASZY NOÉMI

Széles e világon

Napkeleti bölcsek. Tavaszy Noémi metszete

ntő „Stille Nacht"

Joseph Mohr (1792—1848) Salzburgban sz
Apja katona volt, muskétás, püspöki szolg
Anyja költőnő. Gyermekkorától papi pályá
ták. 1815-ben szentelték pappá. Lelkipász
lyafutása Oberndorfba helyezésével bontak
Ezen a barátságos vidéken mutatkozott r
ször tevékeny lénye.

Mohr bizalmas barátai közé tartozott a
tanító, Franz Xaver Gruber (1787—1863
szomszédos Arnsdorfban tevékenykedett, d
dorfban is ellátta az orgonista szolgálatot.
jó baráti kapcsolatnak köszönhetjük a vi
legkedvesebb karácsonyi dalát.

A Stille Nacht-dal a megbékélés angyal
amely a szívekben ma is visszhangzik.
ben is.

Domonko

CSENDES ÉJ

Csendes éj, szentséges éj!
Mindenek nyugta mély;
Nincs fenn más csak a szent szül
Drága kisdedük álmainál,
Szent Fiú, aludjál,
Szent Fiú, aludjál!

Csendes éj, szentséges éj!
Angyalok hangja kél;
Halld a mennyei hallelúját,
Szertezengi e drága szavát:
Krisztus megszabadít.

ıt várja az Atya, mert haragunk
ıtat közötte és közöttünk.

168. Dicséret.

ANUÁR 8. KEDD

a jó cselekedeteket ne az emberek tok" (6:1—8). Amit az emberek „emberekért" teszünk Isten dicsőig egy kicsit az emberek „előtt" is ı baj, ha a példaadás természetes-. Jézus a „mutatványok" veszedelr visszatéríteni bennünket. Itt már lat vezet bennünket, hogy látván a einket, dicsőítsék a mennyei Atyát, tó módon a babérokat mi akarjuk büntetése erre az, hogy megengedi okat, de ezt „végkielégítéssé" teszi: örök élet koronája helyett.

8. Zsoltár.

NUÁR 9. SZERDA

d az ország, a hatalom és a dicső-" (6:9—15). Olyan szépen foglalja ergi Káté azt, hogy miért is mondést az Úr imája végén. Íme: „Mindrjük tőled, mert Te, a mi királyunk lett hatalommal bíró Felség, nekünk g akarsz adni és meg is adhatsz." tésben tehát benne van a mi szent afelől, hogy nem tudunk olyat vülesne hatalma körén. De ez a di-: imánknak csak akkor igazi erőforegszokásból, hanem hittel mondjuk.

484. Dicséret.

JÁR 10. CSÜTÖRTÖK

ig böjtöltök, ne nézzetek komoran" emlékemet adom közre annak megy Urunk parancsa teljesíthető. Fia-

gyenek előtted és általad szent Atyád előtt. Ámen.

(Szikszai: Keresztyéni tanítások és imádságok. Pozsony, 1802.)

A heti bibliai részhez

„Üdvözítő született ma néktek..."

A karácsonyi történetben az angyal azt mondja a pásztoroknak: „Hirdetek néktek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma néktek, az Úr Krisztus a Dávid városában" (Luk. 2:10—11). A szöveg Jézusnak három nevét említi: Szótér, Kyriosz és Chrisztosz.

1. A görög szövegben a „hírüladás" helyén az „euangelizomai" kifejezés található. Ezt a szót használta Ézsaiás próféta, amikor bejelentette népének a babiloni fogságból való szabadulást. De evangéliumnak mondták a római birodalomban Augustus császár megszületésének a hírét is, akivel megkezdődött az aranykor. Az „evangélium" szó tartalmát tehát mindenütt értették a birodalomban: híradás az egyes emberek és népek életét jobbá formáló nagy eseményekről. Lukács evangéliumnak mondja a Jézus születéséről szóló hírt is, mert ő is „Szótér", Szabadító, Üdvözítő. Mivel az Ószövetség — de a Luk. 1:47 is — Istent nevezte ezzel a szóval, mivel Ő sza-

népét és tőle várták

„Hirdetek néktek nagy örömet!" Tavaszy Noémi metszete

Reformátusok Lapja 1990 51-52.

TAVASZY NOÉMI

re vagy a különböző államok állampolgárai közötti házasságra vonatkozó kérelmek intézésekor biztosítják, hogy a család tagjainak cselekményei vagy mulasztásai nem hatnak hátrányosan a kérelmező jogaira, ahogy ezek a vonatkozó nemzetközi jogi dokumentumokban szerepelnek.

14. Biztosítják, hogy minden olyan dokumentum, amely szükséges a Helsinki Záróokmány és a többi fent említett EBEÉ-dokumentum emberek közötti kapcsolatokkal foglalkozó rendelkezésein alapuló kérelmekhez, könnyen hozzáférhető legyen a kérelmező számára. A dokumentumok érvényesek maradnak az eljárás egész időtartama alatt. Megújított kérelem esetén az előző kérelmek kapcsán a kérelmező által már benyújtott dokumentumokat figyelembe veszik.

15. Egyszerűsítik a Helsinki Záróokmány és a többi fent említett EBEÉ-dokumentum emberek közötti kapcsolatokkal foglalkozó rendelkezésein alapuló kérelmekkel kapcsolatos gyakorlatukat, és fokozatosan csökkentik az adminisztratív követelményeket.

16. Szavatolják, hogy ha a Helsinki Záróokmány és a többi fent említett EBEÉ-dokumentum emberek közötti kapcsolatokkal foglalkozó rendelkezésein alapuló kérelmeket elutasítják az idevágó nemzetközi jogi dokumentumokban meghatározott okok alapján, akkor a kérelmező haladéktalanul írásbeli hivatalos értesítést kap a határozat alapjául szolgáló indokokról. Általában — és minden olyan esetben, amikor a kérelmező azt igényli —, a kérelmezőt megfelelően tájékoztatják a fent említett nemzetközi jogi dokumentumokban szereplő, rendelkezésre álló hatékony adminisztratív vagy bírói jogorvoslati lehetőségek felhasználási eljárásáról. A külföldön való letelepedés céljából történő kiutazások esetén ezt a tájékoztatást a fentebb leírt hivatalos értesítés részeként adják.

17. Ha ebben az összefüggésben egy egyéni kiutazási kérelmet nemzetbiztonsági okokból utasítanak el, biztosítják, hogy bizonyos szigorúan garantált időtartamon belül az egyén utazására vonatkozó korlátozás a lehető legrövidebb lesz, és azt nem alkalmazzák önkényesen. Biztosítják továbbá, hogy a kérelmező az elutasítást hat hónapon belül és — szükség esetén —, ezt követően rendszeres időközönként felülvizsgáltathatja annak érdekében, hogy az elutasítás körülményeiben bekövetkező bármilyen változást figyelembe lehessen venni, mint például az azt követően eltelt időt, hogy a kérelmező utoljára nemzetbiztonsági jellegű munkát végzett, vagy ilyen szolgálatot látott el. Mielőtt az egyének olyan munkát vállalnak, vagy olyan szolgálatba lépnek, amely nemzetbiztonsági jellegű, hivatalos tájékoztatást kapnak arról, hogy az érinti-e, s ha igen, milyen módon, egy esetleges ilyen utazási kérelmet.

18. Ahol ez még nem történt meg, ott a bécsi utótalálkozó [illegible]

állampolgárai, akik személyes vagy szakmai okokból — többek között kulturális, tudományos és oktatási tevékenységekben való részvétel céljából —, ideiglenesen területükön tartózkodnak, megfelelő személyes biztonságot élvezhessenek.

Az emberi kapcsolatokért

25. Megkönnyítik és ösztönzik közvetlen személyes kapcsolatok létrehozását és fenntartását állampolgáraik, valamint intézményeik és szervezeteik képviselői között az egymás államába való utazás és a kapcsolattartás más eszközei révén.

26. Megkönnyítik az ilyen kapcsolatokat és együttműködést népeik között olyan intézkedések révén, mint a közvetlen sportcserék helyi és területi szinten, a testvérvárosi megállapodások akadálytalan kötése és végrehajtása, valamint diák- és tanárcserék.

27. Ösztönzik a közvetlen kapcsolatok további fejlesztését a fiatalok, valamint a kormányzati és nem kormányzati ifjúsági és diákszervezetek és intézmények között; ösztönzik továbbá az ilyen szervezetek és intézmények közötti két- és többoldalú megállapodások és programok kialakítását, valamint a fiataloknak szóló és a fiatalok által rendezett két- és többoldalú oktatási, kulturális és más eseményeket és tevékenységeket.

28. További erőfeszítéseket tesznek, hogy könnyítsék a fiatalok utazását és az ifjúsági turizmust, többek között azzal, hogy ajánlják a Vasutak Nemzetközi Szövetségébe (az UIC-be) tartozó vasúti hatóságaiknak: terjesszék ki az Inter-Rail rendszert egész európai hálózatukra, továbbá azzal, hogy ne[m] UIC-tag vasúti hatóságaiknak ajánlják: vizsgálják meg hasonló kedvezmények bevezetésének lehetőségét.

29. Az Egyetemes Postaegyezménnyel és a Nemzetközi Távközlési Egyezménnyel összhangban

— szavatolják a postai kommunikáció szabadságát;

— biztosítják a postai küldemények, beleértve a személyes levelek és csomagok gyors és akadálytalan kézbesítését;

— tiszteletben tartják továbbá a postai és telefonérintkezések magánjellegét és integritását, és

— biztosítják a szükséges feltételeket a gyors és zavartalan telefonhívásokhoz, beleértve a nemzetközi közvetlen távhívási rendszerek használatát, ahol ilyen van, és ezek kifejlesztését.

30 Ösztönzik az állampolgáraik közötti köz-

XXXIII. évf.
/1989. III. 12./
REFORMÁTUSOK LAPJA

„Elindultam szép hazámbul...”

Tavaszy Noémi kiállítása a Rátkay Művész Klubban

Lapunk olvasói számára *Tavaszy Noémi* neve közeli ismerős. Többször írtunk róla, meglátogattuk műhelyében, kiállításait, szépséges linómetszetei nem egy alkalommal szerepeltek a „Reformátusok Lapja” első oldalán.

Most az egyik legutóbbi kiállításának alkalmával idézzük fel alkotásait, melyeknek témáját és a kiállításnak célját a tárlat mottója jelöli meg a legvilágosabban. A metszetek erdélyi és székely emlékeket, tájakat, motívumokat ábrázolnak, és Erdélyhez, annak történetéhez kötődő történelmi, művészeti, irodalmi személyiségek alakjait idézik fel. A 40 darab, fekete-fehér, egyszínű, illetve színes linómetszet a művésznő különböző sorozatainak vagy egyedi darabjainak ide vonatkozó lapjai. Néhány alkotása pedig most készült, erre a bemutatóra.

Nincs lehetőségünk arra, hogy mindegyik előtt gondolatban ismét megálljunk azért, hogy felidézzük témáit, motívumait. Emeljünk ki azonban néhányat közülük, amelyeket talán ismerünk a hazai és külföldi bemutatókról. Ilyen — többek között — az „Ady”-sorozat fekete-fehér lapjainak tizenegy bemutatott darabja, valamint az úgynevezett nagy sikert elért „Bartók”- és „Kodály”-sorozatok. Utóbbiról emlékezetesek maradnak, pl. a „Székelyfonó” és az „Este a székelyeknél” c. lapok. Ezeknek ihletése nem kíván külön magyarázatot.

Gyönyörködtetésre és elmélkedésre késztetnek azok metszetek is, melyeknek egy erdélyi vonatkozású vers indíttatása. Ilyen — példának okáért — Április Tavasz a házsongárdi temetőben” c. költeméa már említett Ady-sorozathoz tartozó lapok. Erdélyhez kötődő történelmi személyiségek is megelevenednek, mint pl. Mikes Kelagy Kőrösi Csoma Sándor. Az alkalmazott, felált — ugyancsak erdélyi — díszítőmotívumok, nálati tárgyak, s az erdélyi környezetet kifejező jellegzetes tájképi együttesek — mint pl. székely kapuk, fatornyok, fatemplomok vagy a mindennapi élet nehéz munkáinak kellékei, pl. a sulykolófa — Tavaszy Noémi lényegre törő, mégis líraian és gazdagon kidolgozott, tökéletes művészeti technikájával megvalósítva jelennek meg lapjain.

A kiállítás egységes gondolati tartalmat hordozó anyagát négy helyiségben láthatták az érdeklődők és a megnyitón szép számmal megjelent közönség. *Bartis Ferenc* erdélyi származású író, költő szavai méltóképpen világítottak rá e tárlat jelentőségére. Hiszen ez nem volt szokásos értelemben vett bemutató, hanem egyben felajánlás is az erdélyi menekültek számára. A művésznő ugyanis a tárlaton megvásárolt képeinek — tíz metszetnek — az értékét erre a nemes célra ajánlotta fel.

Tavaszy Noéminak Erdélyhez való kötődése családi, rokoni tradíciókon, kapcsolatokon is nyugszik. Férje: Tavaszy Sándor író, műfordító erdélyi származású, s anyai ágon Kőrösi Csoma Sándorig vezethető vissza a

rokonság. A művésznő férjének szülei Erdélyből menekültek. El kellett hagyniuk szülőföldjüket, mivel nem írták alá a hűségnyilatkozatot, vállalva a Trianon utáni menekültek életét, a vagonlakást is. Apai ági rokonai közül pedig csak Tavaszy Sándor nagynevű teológiai professzort említjük.

Most, amikor nem kevés azoknak a bemutatóknak, művészeti, társadalmi, irodalmi, zenei stb. eseményeknek a száma, melyek gondolatban és szellemiségükben visszaszállnak Erdély történelmi földjére. Tavaszy Noémi linómetszetei sajátos szépséget tudtak adni: a megfogalmazásnak, a kifejezésnek és a belső tartalom igazságának és őszinteségének azt az egységét és erejét, mely mindig is jellemezte őt.

Dr. Koós Judith

Tavaszy Noémi
MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 349-728
grafikusnő
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1983 JAN 15
1021

1983. január 15.

Hommage á Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfél százados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik meg a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról. A városi művelődési központban állították ki Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

Kukorica közt születtem...

Pásztorok királya

Látta Iluskává válni a virágot...

K

Háromezer család foglalkozik szőlőműveléssel Phan Rang városban (Thuan Hai megye) Közép-Vietnamban. Az új telepítéseknek köszönhetően tavaly megduplázták az 1981. évi termés-eredményt.

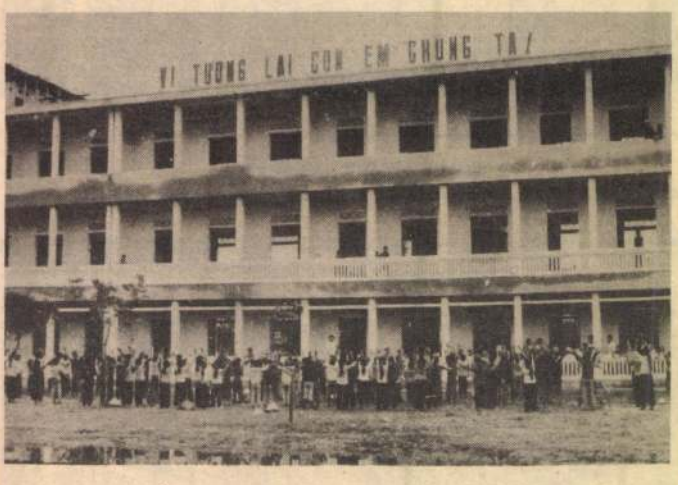

Új általános iskola épült Hai Ching helységben (Hai Hau járás), Hanoitól délre. A háromszintes épületben 21 tanterem van, 720 tanuló részére. Tornaóra az új iskolában.

Gazdag zsákmányt hozott tavaly a halászat Vietnam vizeiben. Ho si Minh-város egyik üzemében exportra készítik elő a tengerirák-szállítmányt.

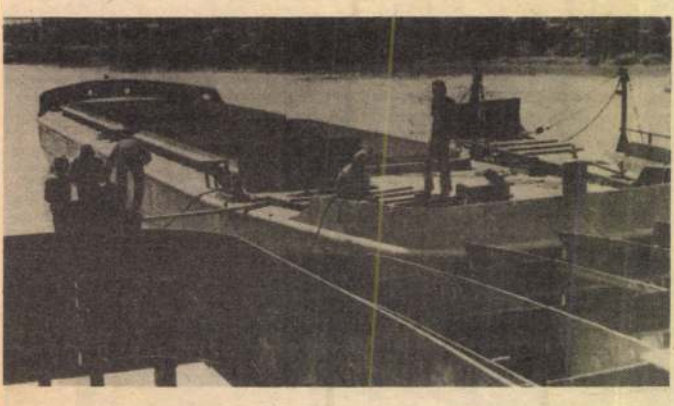

Ho Si Minh-városban sok ezer kézműves és kisiparos dolgozik szövetkezetben. 100 tonnás bárkát építenek az V. kerületi szövetkezet hajóépítői.

Buftea, a román fil

Bányász fúvószenekarok külföldi sikerei

Nyáron három bányász fúvószenekar járt külföldön: a Német Szövetségi Köztársaságban a Dorogi Szénbányák Vállalat, Ausztriában az Oroszlányi Szénbányák Vállalat, Csehszlovákiában a Mátraaljai Szénbányák Vállalat koncert fúvószenekarai szerepeltek.

A dorogi zenekar kerületi zenei ünnepségen, fesztiválon vett részt. A fesztivál versenyén 23 ifjúsági és 11 felnőtt zenekar társaságában mutatta be versenyműsorát. Minden szereplés alkalmából a közönség vastapsa kísérte a magyar kompozíciókat — Erkel, Kodály, Hubay, Hidas műveinek tolmácsolását — valamint népdalokat. Ki emelkedő tevékenységét a Néme Zenei Szövetség zsűrije első he lyezéssel ismerte el.

Az Oroszlányi Szénbányák kon cert fúvószenekara június 25—2' között az ausztriai Steiermarkba.. vendégszerepelt. A Fohnsdorfi bányászzenekar vendégeként részt vett a zenekar fennállásának 120. évfordulójára rendezett ünnepségeken. Az együttes egyórás koncertet adott a város főterén, ahol első ízben mutatta be a közeljövőben sorrakerülő Dunántúli Bányász-zenekarok Fesztiváljára készülő műsorát. Az oroszlányiak ki-

MUNKA
1982
1091 BUDAPEST, IX., DÍLLOI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726
MHSAJTÓFIGYELŐ

nyét — a legmagasabb művészi szintű műsorként említette a mátraaljaiak produkcióját.

A bányászzenekarok méltóan képviselték a magyar fúvószenekarokat külföldön. A magyar és más művek magas színvonalú tolmácsolásával elismerést vívtak ki és nagy közönségsikert arattak.

TÓVIZI SÁNDOR

Egy arc — máglyafényben

(Jurij Trifonov: Máglyafény című könyvéről. Magvető Kiadó, 1982)

„Minden ember magán hordja a történelem visszfényét... A történelem úgy lobog, akár egy hatalmas máglya, s valamennyien belévetjük a magunk galyacskáját... Apám közel állt a tűzhöz. Egyike volt azoknak, akik a lángot élesztették: fáradhatatlan munkása, kazánfűtője a forradalomnak, egyike e gigászi tűz táplálóinak" — olvashatjuk e költői pátosszal teli, már-már szónokian magasröptű sorokat a nálunk is jól ismert szovjet író új könyvéből, amelyet a Magvető Könyvkiadó népszerű, *Tények és tanúk* sorozatában jelentetett meg az idei könyvhéten — 16 évvel a moszkvai kiadás után.

Való igaz, maga Trifonov sem siette el könyvét: hosszú, türelmes búvárkodást, nyomozást követően, régi levelek, dokumentumok, túlélők személyes megnyilatkozásainak birtokában fogott műve megírásához, amely édesapja alakját villantja föl, háttérben azzal a fénnyel, amelyet a forradalmi harcok, majd Október és az azt követő emberpróbáló küzdelmek szítottak.

Objektivitásra törekvő, oknyomozó írás Trifonové. Dokumentumok sokszínű szálaiból szőtt múltidéző tényregény, amelynek valójában cselekménye is oly kusza és szerteágazó, mint maga a megidézett történelem. Az író édesapja jelentős szerepet játszott, éredemeket szerzett a Vörös Hadsereg megalakításában, az intervenció viharában. Az események középpontjában az édesapa, Valentyin Trifonov áll (mellesleg az akkor meg nem jelenhetett A jövendő háború körvonalai című könyv szerzője), akinek fiatalsága: barikádok, bíróságok, Szibéria, majd a forradalom védelme, s végül, 1937 nyarán a nyomtalan eltűnés. Arcok sokasága villan föl mellette, köztük az író nagybátyjáé, anyai nagyanyjáé, akinél egy ideig Sztálin is lakott illegalitásban, Kun Béláé, akivel Valentyin Trifonov vonaton utazva, az eljövendő világforradalom közelségéről beszélget. Minden arc, minden alak és esemény csak hitelesíti azt a közeget, amelyben elénk állítja a szerző apját, akit — mindössze 49 éves korában — örökre elborított az addig oly fényesen lobogó máglya.

SZÉKELY DEZSŐ

Kodály zeneisége — képekben

Tavaszy Noémi munkássága

Tavaszy Noémi 1927-ben született. Közelebbi környezete a Ferencváros volt, ahol munkásszülei éltek. Bortnyik Sándor tanítványaként több mint száz önálló kiállítása nyílt itthon és külföldön.

Mestere a linónak, s emellett olajpasztelleket fest hazai és külföldi tájakról. Pompás sorozatokat készített az Ady és a Bartók centenáriumra, Kodály ciklusát most mutatták be a Landler Jenő Művelődési Ház munkásközönségének.

Komoly gyűjtőmunka előzte meg ezt a vállalkozását. Egyrészt azon tájak hímzéseinek virágmotívumait lendítette grafikai lapokká, ahol Kodály is népdalokat gyűjtött. Megragadta zeneműveinek képekben is tetten érhető szellemiségét a Mátrai képekben ugyanúgy, mint a Galántai táncok sodrásában, a Kállai kettős mozdulatritmikájában. Rajzokkal járja körül Kodály muzsikáját — így idézi a pünkösdi rózsákat, Vidróczki híres nyáját, a Székelyfonó cifra palotáját —, megannyi képzőművészettel folytatható, idézhető, fokozható zenei tájat, Kodály Zoltán születésének 100. évfordulójára.

Új teendő várja: Petőfi születésének 160. évfordulója, a kiskőrösi ünnepség, ahova Petőfi illusztrációkkal készül újabb önálló kiállítására.

LOSONCI MIKLÓS

Székely keserve

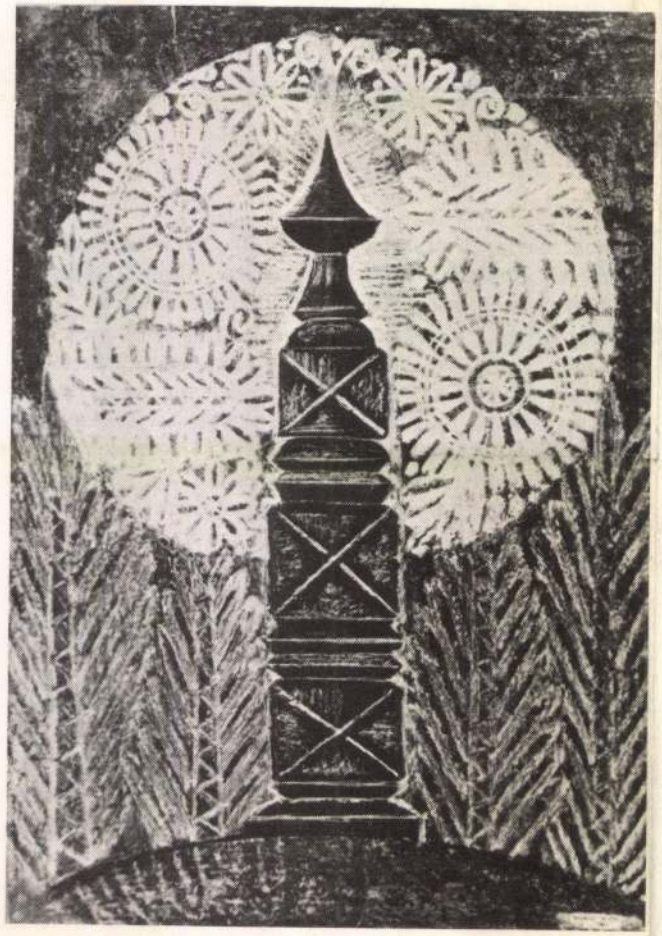

O, mely sok hal...

Mihez kezdenél v
Szürke ködök k

Ma még arany

és kieveznék vele
Ott mindig csillo
és halkan sistereg
ahogy elmúlik est
vöröset hagy mag
már csak árnyak

Tudod mit jelent hogy az
ezüst feketébe olvad hogy
meg sem szólalok holnap.
csak fekszem és nem kell más?
Már magamnak is sok vagyok.
egyszer magamba fulladok.
mert a váltás késik egy kicsit.

A jókedv nem ér utol.
mint máskor szokott — mikor
hirtelen felkapott. forgatott.
fülembe súgta a hitet
és a nagyokat mellette mind —
egyszer csak eltűnt megint.

A nap sistereg újra.
Árnyak. Kitapintom az ágyat.
és a mélység magába húz.

— Az én anyukám otthon va
Siófokon.

— Zoli bácsit hogy hívod?

— Apunak.

— Ês őt miért?

— Mert megengedte, hogy íg
hívhassam.

— Most akkor én kid vagyok ne
ked?

— Apukám, de nem szeretlek té
ged.

— Elfelejtettem.

— Ha szeretnél engem, úgy min
régen, akkor biztosan nem felejtet

magazin

Tavaszy Noémi
grafikusművész.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 310-726

KISALFÖLD

1983 JAN 15

1021

■ **Tavaszy Noémi: Kukorica közt születtem ...**

salá

n lecke? Nincs lecke?

ulás nem könnyű dolog,
ösen akkor, ha a gye-
k még nincs gyakorlata
. Más módszerrel kell
nkbe verni egy verset,
nek minden betűje
, és másként olyan szö-
ami ismerős, mert ar-
mit az tartalmaz, sok
ett a tanórán is, otthon

erős látvány: a köny-
unkafüzetei fölé gör-
töprengő, mélázó fej,
gyanakkor nem va-
egészen biztosak arról,
a gyerek gondolatai
ol is járnak. Kisisko-
rban (de sok esetben
később is) nem adatott
indenkinek az az aka-
amelynek segítségé-
tanulni vágyó elterelné
nét a játékról, ked-
időtöltéseiről, a tan-
e szövegei és ábrái fe-

esetben a felnőttek
sa és az idő sürgeté-
elég. A figyelem meg-
jut belőle mindenho-

úgy halálra ítélt, mint a második.

Ugyanis a magára hagyott

Tavaszy Noémi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

NÉPSZAVA
1982 OKT • 9

1021

Tavaszy Noémi

TÁTRAI EMLÉK

n könyörgőknek és sasszárnyon hordoz-
kintőket. A kevélyeket pedig megalázza.
427. Dicséret.

PRILIS 26. PÉNTEK

k részesei az Úr asztalának is, meg az
k is" (10:14–22) A megtéréssel megtör-
ozás bennünk, de ezzel egyidőben nem
tozás körülöttünk. Maradhatnak a nehéz
ísértésekkel teli munkahelyi viszonyok,
ízó erőkkel terhelő család, „baráti" kör.
k boldog vendége minden alkalommal
menni a zajló élet tereire. És ez a vissza-
ttség azt jelenti, hogy nem vétettünk ki
lelkületileg szakadhattunk el tőle, de
ıek mindhalálig megmarad. De a Krisz-
ül le többé „az ördög asztalához". Rájött
rget evett.
198. Dicséret.

'RILIS 27. SZOMBAT

tehát, akár isztok, bármit cselekesztek,
icsőségére tegyetek" (10:23–33). Íme a
ál tartja magát. Mindent Isten dicsőségére
ibliában a leginkább Isten dícsőségére
ot úgy nevezik, hogy „istentisztelet". Pál
tehát evésünk és ivásunk, munkánk és
ánt istentisztelet legyen. Ez bizony szigorú
es alávetni magunkat ennek a mértéknek,
ása nyugszik életünkön. Az istentisztelet
sában részesül, nemcsak a templomban

jelemettel, tekints le énreám, Benned hívő méltatlan tanítványodra, szódra hallgató, halálod által megváltott tulajdonodra. Ámen.

(Szikszai György: Keresztyéni tanítások és imádságok.)

A heti bibliai részhez

A paráznák

Pál azt írja a korinthusbelieknek: „Paráznák nem fogják örökölni Isten országát" (1. Kor. 6:9k). A görög „porneia" egyaránt jelenti a meg nem engedett szexuális kapcsolatot és a prostitúciót. A szó valószínűleg a „pernymi" görög szóból származik, ami azt jelenti: „eladni". A porneia tehát olyan „szerelem", amit venni és eladni lehet, és így természetesen nem is szerelem a szó igazi értelmében.

Nem véletlen, hogy Pál ezzel kezdi a bűnök felsorolását. A körötte lévő világban mindenki természetesnek vette a házasságon kívüli kapcsolatokat. Demosthenes, a nagy görög szónok azt írja: „Szeretőket tartunk a testi vágyaink kielégítésére és feleségeket, hogy törvényes gyermekeket szülienek és hűségos

7. osztályát befejező hozzánk készülő diákok képességeit írásban megvizsgálja és velük szüleik jelenlétében elbeszélget. Arra kérjük azokat a tanulókat, akik 1992 szeptemberében nálunk szeretnék középiskolai tanulmányaikat kezdeni, hogy *1991. június 18-án, kedden 10 órára* szíveskedjenek megjelenni a Kollégium Oratóriumában, hogy rövid tájékoztatás után fogalmazást írjanak és feladatlapot töltsenek ki. Az elbeszélgetés egy későbbi időpontban (várhatóan szeptember végén) lesz, ennek pontos idejét a tájékoztatón fogjuk közölni.

Kedves Szülők! A nagy érdeklődésre való tekintettel csak a legjobb tanulók jelentkezését várjuk. A jelentkezés küldje be a lelkipásztori ajánlólevelet. Felhívjuk figyelmüket, hogy csak azoknak a tanulóknak a jelentkezését tudjuk figyelembe venni, akikkel június 18-án személyesen találkoztunk.

Kedves Lelkipásztor Testvérünk! Szeretettel kérjük, hogy az érdekelt szülőket és diákokat a fentiekről tájékoztatni szíveskedjék, istentiszteleti hirdetés formájában is. A részletes ajánlólevelet az alábbi szempontok figyelembevételével szíveskedjék elkészíteni: 1. Családi körülmények, a családnak a gyülekezettel való kapcsolata. 2. A tanuló jellemzése. 3. A gyermek és a gyülekezet kapcsolata.

A Debreceni Református Gimnázium Igazgatósága

Ifjúsági hét Kecskeméten

A virágvasárnappal záródó hét estéin evangélizációt tartottak a kecskeméti ifjaknak a budapesti teológusok szolgálatával, amelyeket bizonyságtételek, imádkozások és testvéri beszélgetések tettek teljessé. Virágvasárnosan, elkülönülten legyenek keresztyének. Minden gyülekezeti alkalom mindenkié, az idősek és ifjak ne csak a különleges ünnepi alkalmakon találkozzanak, hanem együtt szolgáljanak az Igével, az egyházépítő munkában, a

II., Cimbalom utca 22-24: fél 10 Hegedűs Zsuzsanna. – **Pasarét:** 8 és 10 Cseri Kálmán. – **Pesterzsébet-Klapka tér:** 10 Bartha Géza. – **Pesterzsébet-Központ:** 10 Takaró Tamás. – **Pesterzsébet-Szabótelep:** fél 11 Simonfi Sándor. – **XX., Torockó utca 20:** fél 9 Simonfi Sándor. – **Pesthidegkút:** 10 Tájnel Gábor. – **Nagykovácsi:** 5 Tájnel Gábor. – **Pestimre:** 10 és 4 Orbán Kálmán. – **Pestlőrinc-Erzsébettelep:** 9, 10 Bajusz Árpád. – **Pestlőrinc-Ganzkertváros:** 9, 10 Németh Pál. – **Pestlőrinc-Kossuth tér:** 9, 10 Bácsai Gábor. – Szász Barnabás, 5 Szász Barnabásné. – **Diószegi út:** 2 Szász Barnabásné. – **Kistemplom:** fél 9 Papp Csaba, 10 Zsiros József, 5 Papp Csaba. – **Ebes:** 10 Papp Csaba. – **Kossuth utca:** 10 Derencsényi István, 4 Derencsényi Istvánné. – **Mester utca:** 9, 6 Tóth Lajos. – **Nagytemplom:** 8 ifj. Fekete Károly, 10 Arató Ferenc, 6 Bencze János. – **Nagyerdő:** 10 Püski Lajos, 5 zenés áhítat. – **Nagycsere:** 10 Jászai Gyula. – **Nagy Sándor telep:** 10, 3 T. Nagy Imre. – **Nagymacs:** fél 10 Tankó István. – **Kismacs:** 3 Tankó István. – **Szabadság telep:** 9, 10, fél 6 Mónus Béla. – **Széchenyi kert:** 10, 5 Szabó Dániel. – **Kórházi istentiszteletek: Bartók:** fél 11 Tóth Ferenc. – **Bem tér:** 9. – **Bőrklinika:** 10 Pethő Lajosné. – **Kenézy:** fél 10, 6 Tóth Ferenc. – **Tüdőklinika:** 11 Pethő Lajosné.

Szerkesztőségi kérelem

Kérjük az események előtti hírek beküldőit: híradásaikat úgy küldjék be, hogy az a tervezett **eseményt megelőző lapszámunk megjelenése előtt legalább két héttel beérkezzen.** Gyülekezeti híradásokat csak a lelkipásztorok aláírásával és az egyházközség bélyegzőjével ellátva fogadunk el.

Kérjük cikkíróinkat és mindazokat, akik közlésre szánt írásokat küldenek be szerkesztőségünkbe, hogy kéziratukat **írógéppel írva, 2 példányban, soronként 64 leütéssel, kettes sortávolsággal** s a normál ívpapírnak **csak egyik oldalára** írják. Kézzel írt, vagy nem a fentiek szerint gépelt kéziratok lassítják a megjelenést. – Kérjük azt is, hogy a kézirat végére **pontos címüket** (irányítószámmal) **és személyi**

MISKOLC

Alsóváros: fél 9, 10 és fél 5 Kóris Lajos. – **Zsarnay telep:** fél 3 Kóris Lajos. – **Avas:** 9, fél 11 dr. Mészáros István, 5 dr. Mészáros Istvánné. – **Belváros:** fél 9, 10 és 6 Szabó Sándor. – **Csabai kapu** (Dankó P. u. 56.): fél 10, fél 11 és 4 Ágoston István. – **Diósgyőr:** 9, 10 és 3 dr. Szőnyi György. – **Diósgyőr-vasgyár:** 9, 10 és 3 Ablonczy László. – **Felsőváros:** 9 Debreczeni Istvánné, fél 11 és fél 12 Szilágyi László, 4 Debreczeni Istvánné. – **Görömböly:** fél 10, 10 és 3 Kovács Imre. – **Hejőcsaba:** 9 Virágh Sándorné, 10 Virágh Sándor, 3 Virágh Sándorné. – **Martintelep:** 10, negyed 12 és fél 3 Keresztessy László. – **Pereces:** 11 dr. Bartha Árpádné. – **Szirma:** 9, 11 és fél 4 Szombathy Dénes. – **Tapolca:** fél 9, 11 és 5 Kovács Imre. – **Tetemvár:** 10 és 4 Benke György. – **Kórházi istentiszteletek: Szentpéteri kapui kórház:** 5. – **Semmelweis kórház:** 9. – **Reumakórház:** 5.

MÁTRAHÁZAI Lelkészüdülő: 10.

A Fiú. Tavaszy Noémi linómetszete

sikerélmény volt számomra az előző kiállitásomon, ahol a Kodály anyagból egy rész került bemutatásra, egy idősebb néni nézte a képeket, és elkezdte dudolni, hogy "jaj, a kis kece lányom, fehérben vagyon".

- Megálltam itt az egyik képe előtt. A cime: Szomoru füzfának 33 ága.

- Arra reászállott 33 páva. A szomoru-füz ágáról minth egy páva eresztené le a farktollait.

- Gyönyörüek a népi himzés rajzai is.

- A családban édesanyám is, nagyanyám is, én magam is sokat himeztem és foglalkoztam is a különböző tájak himzéseivel, és ugy éreztem, hogy itt egy jó alkalom, hogy Kodály amerre járt, népdalokat gyüjtött, annak a tájnak a népi motivumait... Persze azt átvive...

- Stilizálva már.

- Stilizálva igen, hogy egy violinkulcs-forma, vagy egy hegedünyak-forma legyen benne, de szigoruan a népi motivumokhoz alkalmazkodóan.

- Hadd kiváncsiskodjam. Szeret még ma is énekelni?

- Néha amikor jókedvem van, és amikor ezt a sorozatot készitettem, akkor nem is tudtam másképpen, csak vagy Kodály zenéjét hallgatva lemezről, vagy dudolva a dallamait.

1982.VII.8. 18,30 /Kerekes/

-1021

Esti Magazin

- Azt hiszem, Tavaszi Noémi grafikusmüvész óriási szerencsője, hogy a zene nemhogy egyszerüen nem maradt ki az életéből, de legalább annyira meghatározta, mint a rajzolás. Azért gondolom, hogy ez szerencse, mert Kodály szerint akinek müveihez a müvész egész sorozatot készitett, fejleszteni az emberben három dolgot érdemes: az értelmet, a türelmet és a közlő erőt. A tehetséget nem lehet, az vagy van, vagy nincs. A szorgalom és az adottságok mellett azonban ugy gondolom, a sors kegye is kell ahhoz, hogy az ember szüleinek otthonában ottlegyen a zongora vagy a lemezjátszó. Mert mindent lehet később pótolni, a zene beépülését életünkbe azonban nem. Szathmáry Ilona beszélgetése következik.

- Kivételes szépségü és értékü müvészi alkotásokat mutat be Tavaszi Noémi a XXXII.Országos Vasutasnap alkalmából itt Ujpesten, a Landler Jenő müvelődési központban. Remek olajpasztell képeit és lino-metszeteit ezuttal Kodály Zoltán életmüve ihlette. A Székelyfonóban, a Háry Jánosban, a Mátrai képekben feldolgozott, világhirü magyar népdalai, és Kodály népdalgyüjtésének szinhelyein a jellegzetes himzésmotivumok müvészi megjelenitése. Noémi személyesen is ismerte Kodály Zoltánt?

- Igen, diákkoromból. A IX.kerületben egy olyan iskolába jártam, ahol Andor Ilona volt az énektanárnőnk...

- Ranolder intézet?

- Igen, a Ranolder intézet 50 éves évfordulóján a Zeneakadémián léptünk fel, és énekeltük Kodály Zoltán vezényletével a Vizkeresztet és a Pünkösdölőt. Utána is találkoztam Kodály Zoltánnal a 70.születésnapján rendezett ünnepségen a Magyar Tudományos Akadémián, ahol két rajzot készitettem róla, és azóta is legkedvesebb emlékként őrzöm ezt a két Kodályt ábrázoló rajzomat. Zenéje azért is áll ma is nagyon közel hozzám, mert Somogyból származó szüleimtől nagyon sok népdalt tanultam, amelyekkel később Kodály müveiben találkoztam. Kodály zenéjét hogy megörökiteni képeken? A családunkban édesapám is faragott és Tóth Mihály a népmüvészet mestere, faragómester. Én ugy érzem, hogy ezek a népi faragások és a népi motivumokat kellett átvinnem képekbe, ábrázolva, hogy Kodály zenéjét vissza tudjam adni. Nagyon-nagy

VÁLTOZÓ ÉLETÜNK

Lépéshátrányban?

A csetlő-botló gyalogok számára néhány lépés után véget ér a sakkjátszma. A könyörtelen ellenfél a tábla szélére parancsolja őket. Ha nagy ritkán elérik az ellen utolsó sorát, tisztet hozhatnak játékba, ám számukra ez is a lelépést, a véget jelenti. Az értelmiségi pályán küzdők „második vonala" csak az elit családok — az orvosok, mérnökök, tanárok — utódainak van fenntartva. Pedig a nagyon sajnált „F"-esekért hátrányuk ledolgozásához mindent megtesznek a társadalmi „sakkszabályok".

Pillanatnyi keserűség táplálta kifakadásnak tulajdonítottam először ezeket, a megyejáró utaim egyikén hallott sornyitó gondolatokat. A pedagógusok körében oly divatossá vált önsajnáltatásnak, az elveszett társadalmi presztízs siratásának véltem. S mivel néhány éve tanító fiatalember szájából hangzottak el, egy kicsiny szimpátiát sem csalt ki tőlem a szemléletes fejtegetés. Csak akkor idéződött fel bennem újra, amikor a megyeszékhely tanárképző főiskoláján a megújuló ösztöndíjrendszer kapcsán a hallgatók szociális, kategóriája került szóba. A tanulmányi osztályon elmondták, hogy a nyilvántartó kartonokról jól kivehető: a divatosabb szakpárokra főleg az értelmiségi szülők gyermekeinek sikerül a felvételi, míg a nehezebben betölthető keretszámoknál a fizikai dolgozók továbbtanuló fiai, lányai vannak többségben.

Ők lennének tehát a későbbi pályakezdő „gyalogok", akik — talán a felvételik idején — kényszerűségből belső pályamódosítást hajtanak végre? Félve az elutasítástól a zsúfolt szakpárok helyett a kevésbé népszerű tárgyakat választják, vagy lemondva a tanári szakról, a rövidebb képzési idejű tanító szakot írják be a felvételi lapra? Ezzel a „kis" áldozattal a pedagógushivatásra készülhetnek, de mégsem igazán azon a területen, amely a szívükhöz, tehetségükhöz a legközelebb állna.

●

Beszélgetésünkkor Szabolcs-Szatmár egyik fejlesztésre kijelölt tanyáján lakott, és Bátorliget iskolájában dolgozott Durucskó Erzsébet tanítónő.

— Egészségügyi szakközépiskolában végeztem. Szüleim — apám mezőőr, édesanyám a tsz-ben növénytermesztő — gimnáziumba akartak adni, gam, hogy is mondjam, kisebb rendűnek, rangúnak azért, mert egyszerű emberek a szüleim. Ez lehet alkati kérdés is. A felvételim, mint említettem, egyből sikerült. A főiskolai vizsgáknál nem nézték, ki honnan jött. A tudás számított. Kisebb gyerekeknél, általános iskolás korban inkább lényegesnek tartom az odafigyelést. Ha tizennyolc éves korig mindent egyformán megkaphatnak, azután már nem jöhet felszínre a családi háttér különbözőségéből fakadó hátrányos helyzet, mert az egyén elég érett, tud ellene tenni.

●

Közel éve annak, hogy utoljára találkoztam K.-én tanító pedagógusismerősömmel. Szinte vonszolt magával a hóban éppen tető alá húzott házához. A kanyar után hamarosan feltűnt a kétszintes családi ház. A még meztelen téglafalak izzottak a téli fehérségben. A látvány láthatóan átfűtötte a boldog tulajdonost, aki macska fürgeségével rohant végig az utcai árkon átvetett keskeny pallón. Csörrent a magával hozott kulcs, kilincs. Csak akkor higgadt le kissé, mikor sűrű lélegzetvételek között az emeleti szoba erkélyéről tekintetével befogta a nagyközség környező épületeit.

— Két végigdolgozott, hólyaghúzó, derékfájdító nyári vakáció van ebben a házban. Nem számítva a futkosást a kölcsönökért, a rokoni segítségért, építőanyagért. De talán néhány hónap, és beköltözhetünk.

Elhallgatott. A korábbi beszélgetésből már úgyis ismertem egész kálváriáját, amit az otthonteremtés görcsös vágya járatott végig vele.

— A múltkoriban találkoztam volt főiskolai csoporttársaimmal. Mikor megtudták, hogy építkezem, csodálkoztak: miért falun? Nem lett dolgozzam a különbséget. Kiszesként szívesen szerveztem alapszervezeti programokat. Felfigyeltek rám, hamarosan a főiskola KISZ-vezetőségébe választottak. A mozgalmi munka annyira kitöltötte az időmet, hogy csak a legrázósabb szemináriumokra készültem. A vizsgaidőszakra maradt a hajrá. Így pedig nem várható alapos, rendszerezett tudás. Az egyetemen a történelem kiegészítő szakon is erre ébresztettek rá a tanárok. Levelezőn munka, család mellett nem ment...

— Közben elkezdődött az építkezés is. A végigtanított évek után úgy látom, a pedagógustársadalomban a helyemen vagyok. Egy faluban tenni, hatni — ez erőmhöz mért.

●

A lónyai születésű Somogyi Jolán néhány éve Nyíregyházán lakik, onnan jár ki naponta tanítani Vasmegyerre. Vékonyka, beteges gyerek volt, termelőszövetkezetben dolgozó szüleitől minden támogatást megkapott a továbbtanuláshoz. Nyíregyházán szeretett volna kezdeni.

— Végzősként biztattak, lesz állás. Már egy minigarzont is vásároltam, természetesen szülői segítséggel. Végül nem sikerült a városban elhelyezkedni, hét éve ingázom. Szeretem a munkahelyem, a kollégákat. A tantestületben tréfálkozva, csipkelődve „parasztpedagógusnak" nevezzük egymást. Minden sértő szándék nélkül, ám mégis érzünk mögötte valami ki nem mondott kisebbrendűséget. Mintha a pedagógushierarchia alsóbb fokait véglegesen nekünk szánták volna, és onnan a legkitartóbb, legjobb munkával sem tudunk elmozdulni.

— A főiskolás csoporttársak szétszóródtak, csak néhányukkal levelezem. A kijárás miatt nem jut idő a nyíregyházi ismerősökre sem. Néha nagyon magányosnak érzem magam. Panaszkodjam? Nem én vagyok egyedül így. Ha özvegy édesanyám eladná a szülői házat, beköltöztetném hozzám. Könnyebb lenne mindkettőnknek.

●

A pedagógusi „össztudat" a társadalom egészén, illetve az értelmiségen belüli hátrányt

Balo

A történel

1

Tizenhat éve egy történelmet kedvelő gimnazistát Horváth Sándor tanár úr elvitt a nyíregyházi levéltárba. Az igazgató éles szeme kutatta, rábízhat-e egy olyan írást, amiből csak egy van, ezáltal pótolhatatlan. A patronáló tanár szava meggyőzte, és lassan megbarátkozott az egyre gyakrabban idejáró lánnyal.

A történetet nem azért mondtam el, mert velem esett meg, hanem mert jellemző. Balogh István segítő-oktató tudását csak az élvezhette, akiben megbízott. Ehhez pedig a munka vezetett, amiben ő szinte fáradhatatlan. A titkát is elárulta, és mint minden jó tanácsát, ezt is megjegyeztem. *„Ha kérem én este fáradt vagyok, akkor egyszer magyarul olvasok, másik este németül, aztán latinul, olaszul, románul és angolul is tudok annyit."*

54 évesen csak azért is megtanulta az irodalmi orosz nyelvet. A nyelvtudás — még ha olyan nagy kincs is — csak eszköz, hogy szolgálja őt kutatásaiban. A múlt eddig megfejthetetlen titkaiból olyanokat választott, amelyek szülőföldjének népét mindennapi gondjaival, örömeivel mutatják be.

2

Balogh István otthonában a legnagyobb szobát foglalja el a könyvtára, ezzel jelezve azt is, hogy lakójának életében talán a legfontosabb szerepet kapta. Az írott szó értékét csak az becsülheti enynyire, aki maga is ismeri azt. Egy futó pillantással felmértem a polcfalat, és meglepődtem a ritkaságok láttán. Történelmi munkák, kézikönyvek mellett képzőművészeti tanulmányok, albumok díszítik a sort. Jó néhány szépirodalmi van, és feltűntek a népi kultúrát összegyűjtő kötetek is.

Ha ez alapján képzeljük el tulajdonosukat, annyi kiderül, hogy a társadalomtudomány minden ágát kedveli.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 JAN 08

1021

Tavaszy Noémi: Kukorica közt születtem . . .

Hommage á Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfél százados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek Szilveszter éjszakáján volt 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítják ki január 15-ig Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

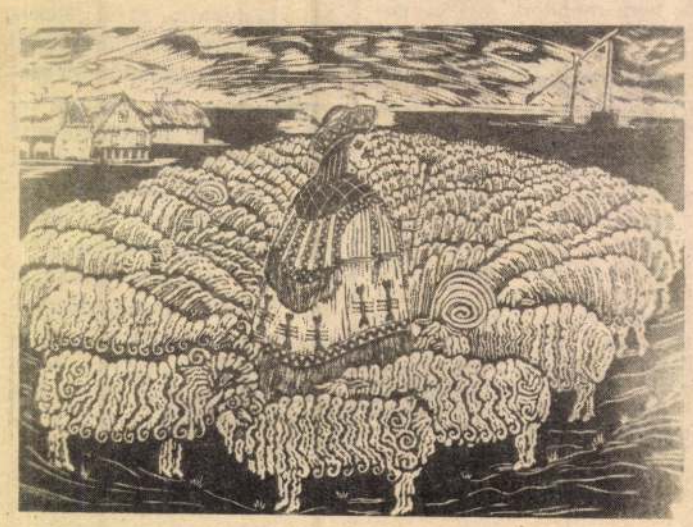

Tavaszy Noémi: Pásztorok királya.

Tavaszy Noémi: Látta Iluskává válni a virágot . . .

Bodnár István:

Telet képzelek

Egy gyönyörű
telet képzelek magamnak
fehér hóval
megáldott időt
ahol a lélek
fejet meghajtva elidőz
csöndet
és békét hozna ez a tél
a nyírfák
fehérlő némaságát
mint az álomban
az emberek
egymás felé sietnének
meghirdetve
a szépség tisztaságát
kegyelem vezetné utunkat
hófödte csúcsok
látomása kísértene
mozdulatlan
tartanám a tollat
megszületne a vers

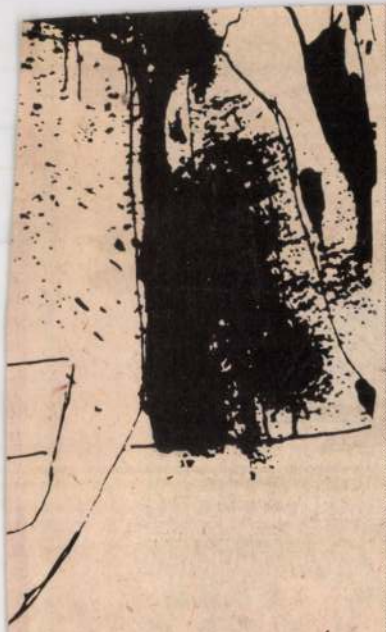

BESZÉLGETŐK

mondogatták, hogy végre van valaki, aki nem bekötött szemmel él közöttük.

Csak ezt, ezt az árkot nem tudta elintézni, sohasem. Ez gyerekes dolognak tűnt mindenki szemében, talán azért, mert még sohasem próbálták.

Mintha teherautó robogott volna el a szálló előtt. A nehezen csukható ablakok beleremegtek. Majd halk morajlás hallatszott, később dörrenés, csattogás kísérte az egészet. Néhány pillanatra kifehéredett a szoba. Látni lehetett a bútorok meg az alvók körvonalait.

— Itt a vihar! — jutott a tudatáig a felismerés. Eltűnt Mimike lakkos feje, el a munkagépek zaja, a falon fantasztikus táncot jártak a szoba gyér berendezésének az árnyai, majd esőfüggönyt kapott odakinn a föld, sűrűt, áthatolhatatlant.

Ahogy újra kifeszült a csend, ismét eltűnt a képzeletéből minden zavaró, a véget nem érő utazások sora, meg az árok és újra hallatszott a g-moll szimfónia.

Ijedten rebben v
csontokig sebzet
s egyre tündökl
kettőnk suhanó

Csajka Gábor

ÖNARCK

(1936, ceruza)

Láthatod, milye
de siess, lassan
A kenyérhéj gl
fejem fölé, mög

Ilyen gyönyörű
a végső stádium.
A feketeség a jobbszememben
s a másikon a virrasztó fehér.

Arcomon éj és fény és csontkereszt.
Fáj: te is éppen ilyenné lehetsz —
halálodat is körülrajzolom:

ilyen gyönyörű a Menthetetlen.
A feketeség a jobbszemedben
s a virrasztó fehér a másikon.

NÉPSZAVA
1982 JUL 17
1051 BUDAPEST IX., DLLOI ÚT 31.
Telefon: 337-148, 340-726
MHSZ SAJTÓFIGYELŐ

1021

Tavaszy Noémi

LENGYELORSZÁGI EMLÉK

TISZAFÖLDVÁR. Óvirághegy III. u. 14. sz. alatti 600 négyszögöl szőlő, megosztva is eladó. Érdeklődni a helyszínen. Kécskei István. (11370)

zold normállyukú 40x40x2 milliméteres, 20x20x2 milliméteres, szögvasoszlop 50x50x5 milliméteres, 40.— Ft folyómétere, egy és négy m³-es vaslemez olajtartály el-

EC
év
ha
va
re
..F
a
Gelkához. (11324)

Nyugdíjások jelentkezés: Szolnok, Mártírok u. 11. szám alatt, a telepvezetőnél. Telefon: 13-445. (H. 2525)

A GABONAFORGALMI ÉS MALOMIPARI VÁLLALAT SZOLNOKI KÖRZETI ÜZEME SZOLNOKI MUNKAHELYRE felvételre keres terményforgalmazásban jártas középfokú iskolai végzettséggel rendelkező raktárost, tmk villanyszerelőt, lakatost és asztalost, továbbá női segédmunkásokat. Az újszászi és tiszaföldvári raktárhoz férfi segédmunkásokat. Jelentkezés a helyi raktáraknál, ill. Szolnok, Mártírok u. 10. sz. alatti központi irodában. (H. 2550)

A VASIPARI VÁLLALAT takarítónőket vesz fel 4 vagy 8 órás munkaidőre. Jelentkezés: Szolnok, Hunyadi u. 4. Gondnokság. (11335)

A SZOLNOK MEGYEI VÍZ- ÉS CSATORNAMŰ VÁLL.

titkárnői

beosztásba gyors- és gépírót keres.

o

Középiskolai végzettség és gyakorlat szükséges

Jelentkezni lehet: Szolnok, Vízmű u. 1. sz.

személyzeti és oktatási osztályon. (II. 1.)

SZOLNOKI Centrum Áruház

PÁLYÁZA
helyettes
Pénzügyi
5 évszakn
Jelentkez

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
1983 JAN 4

1021

Petőfi Sándor születésének másfélszázados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek Szilveszter éjszakáján volt 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítják ki — december 29. és január 15. között — Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Egy ezekből, címe: Pásztorok királya

elep u. 28. 2600), —
Márianosztra, Kossuth
- Tóth Istvánné (Nyárs
524), — Weigt Ferenc
adság tér 4/a. 2133).

GYERMEKREJTV

Pajtások! Föld körüli
nai rejtvényünkben a
országba, Romániába
VÍZSZI

1. Az említett helyis
7. sor eleje és vége
apró darabokra tör.
Fereferél. 11. Rövid
15. Arad folyója. 16.
és földgáztermelés eg
Egyforma hangzású
22. Tova. 23. Román
saba felé, magyar ne
vékenyeny, ismert lat

FÜGGŐ

1. A Duna bal
Romániában. 2. Ann
Az ország fővárosának
nán neve. 4. Dezső, végek nélkül! 5. A
elenlegi évszak. 7. Ez a félsziget az
Azovi- és a Fekete-tenger között terül
1. 9. A Tolna megyei Sárköz legnagyobb
özsége. 11. Kis űrtartalmú pohárka. 12.
zagos páratlan betűi. 13. Csak félig fon-
os. 14. Kőszénkátrányból nyert vegyü-
et, a szerves ipar fontos alapanyaga. 17.
lis üreg. 18. Becézett Teréz. 20. Eszével
elfogja. 21. A szív háromnegyed része!

Pajtások! Kérjük, hogy márciustól
ezdve a heti rejtvénymegfejtéseket —
ltségkímélés végett — egyszerre, a kö-
etkező hónap 10-ig küldjétek be a szer-
esztőséghez, kizárólag levelezőlapon. Te-
át a márciusban megjelenő 5 rejtvény
egfejtését április 10-ig várjuk. A jövő-
en kizárólag csak az iskolás pajtások
elyes megfejtéseit jutalmazzuk.

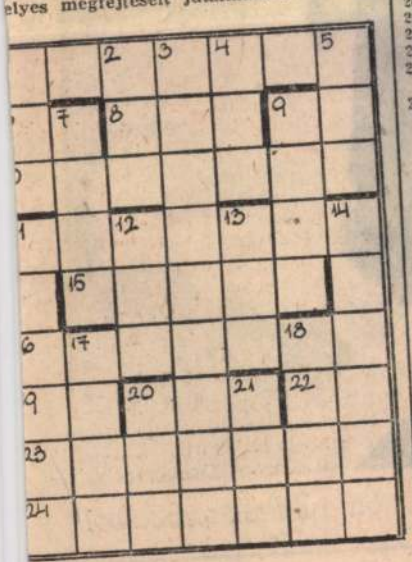

PEST MEGYEI HÍRLAP

1981 MAR 1

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-148, 340-126

8.05: Mit hallunk?
8.30: Vasárnapi koktél.
10.03: Szivárvány.
12.00: Jó ebédhez szól a nóta.
12.57: A gyermekrádió műsora.
14.05: Újdonságainkból.
14.30: Hírek.
14.33: Táskarádió.
15.30: Jelenidőben.
16.00: Sullivan operettjeiből.
16.30: Hírek. Útközben.
16.40: Slágerek mindenkinek.
17.40: A vasárnap sportja. Totó.
18.00: Ha még nem tudná . . .
18.30: Hírek.
18.36: Népzenekedvelőknek.
19.06: Megéledt műemlék.
19.26: Gloria Gaynor hangversenye.
20.10: Gesztusok és látványok.
20.30: Hírek.
20.33: Sporthírek. Totó.
20.38: Vers a péklegényekről.
20.41: A Rádió Dalszínháza.
23.22: Világslágerek vonószenekari változatban.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

7.00: Szerb-horvát és német nyelvű műsor.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.11: Tenoráriák.
8.35: Lionel Rogg orgonál.
10.10: Új zenei újság.
11.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
11.06: Énekszóval, muzsikával.
11.26: Kis magyar néprajz.
11.31: A progresszív beat híres előadó
12.10: Pegazus istállója.
13.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
13.05: Operaáriák.
13.36: Otto Klemperer vezényel.
14.55: Beethoven kései kamaraműveiből.
16.28: Bellini: Beatrice di Tenda.
19.00: Hírek.
19.03: Debussy felvételeiből.
19.49: A magyar szépprózа századai.
20.02: A Rádiószínház bemutatója.
20.44: Kamarazenekari hangverseny.
22.10: Kemény Zsigmond: A rajongók.
23.00: Zenei panoráma.

A kiderülő égbolton éppen akkor ünt el a szivárvány.

„Mi történt veled azután, hog disszidáltam?" „Megversz, ha e mondom." „Egy ujjal sem nyúlo

1021

Brácsaverseny

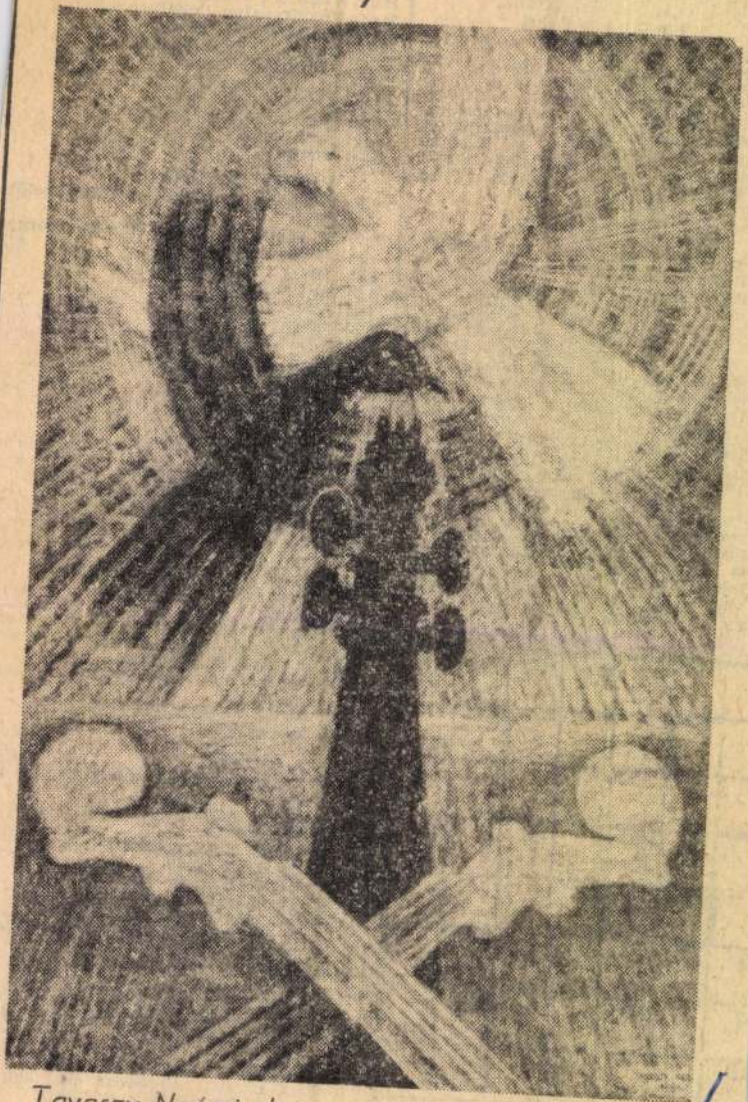

Tavaszy Noémi olajpasztellja a Bartók-sorozatból

Öt o
az E

A Belgrád
is megválas
zi szavazás
labdarúgó
rangsorolta
patait.

Az idei s
ság szakíró
Európa legjobb tizenegyébe a világbajnok olasz válogatottból öten kerültek be. A Belgrádi Sport szavazása alapján 1982. legjobb tizenegye:

Daszajev (szovjet) — Gerets (belga), Scirea, Collo-

Franciaország (267), Lengyelország (172) előtt. A további válogatottak már leszakadtak, Anglia 52, a Szovjetunió 39, Belgium 21, Ausztria 6, Skócia, Észak-Írország és Jugoszlávia 1—1 pontot kapott.

Irány Egyiptom?

— Új munkatárssal gyarapodtunk, hivatalba lépett Egervári Sándor, a Bp. Honvéd, a SZEOL AK és az MTK-VM ismert, volt NB I-es játékosa, mint az edző bizottság titkára — mondotta dr. Páncsics Miklós, az MLSZ főtitkára. — Agilis, tevékeny fiatalember, sokat várunk működésétől, különböző megbeszéléseket folytattunk a rohamosan közeledő eseményekről. Így többek között tárgyaltunk a téli túráról is. Amennyiben minden a tervek és a jelenlegi megbeszélések szerint halad, akkor január végén az A-válogatott Egyiptomba utazik, az olimpiai csapat pedig Spanyolországban és Portugáliában játszik mérkőzéseket. Előkészítettük a csütörtöki napot, amikor tavaszi műsoregyeztető megbeszélés lesz az NB I-ben szereplő klubok vezetőivel, itt rögzítjük a teljes tavaszi programot, s megtartjuk a Magyar Népköztársasági Kupa sorsolását is.

A TOTÓ 1. heti 13 plusz 1 találatos szelvénye

1.	Ascoli—Cesena	1:1	x
2.	Catanzaro—Avellino	1:1	x
3.	Napoli—Verona	1:2	2
4.	Pisa—Torino	0:1	2
5.	Sampdoria—Fiorentina	0:0	x
6.	Udinese—Internazionale	0:0	x
7.	Atalanta—Lazio	1:1	x
8.	Bari—Cremonese	0:1	2
9.	Bologna—Lecce	2:0	1
10.	Campobasso—Sambenedettese	1:0	1
11.	Cavese—Como	0:0	x
12.	Pistoiese—Palermo	1:2	2
13.	Varese—Foggia	1:0	1
	Pótmérkőzések:		
14.	Arezzo—Perugia	1:1	x
15.	Milan—Reggiana	3:0	1
16.	Juventus—Cagliari	1:1	x

VAS NÉPE

1021

Hommage á Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfélszázados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek Szilvester éjszakáján múlt 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítottákki — december 29. és január 15. között — Tavaszy Noémi linóleummetszetsorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

Tavaszy Noémi: Kukorica közt születtem...

Tavaszy Noémi: Pásztorok királya.

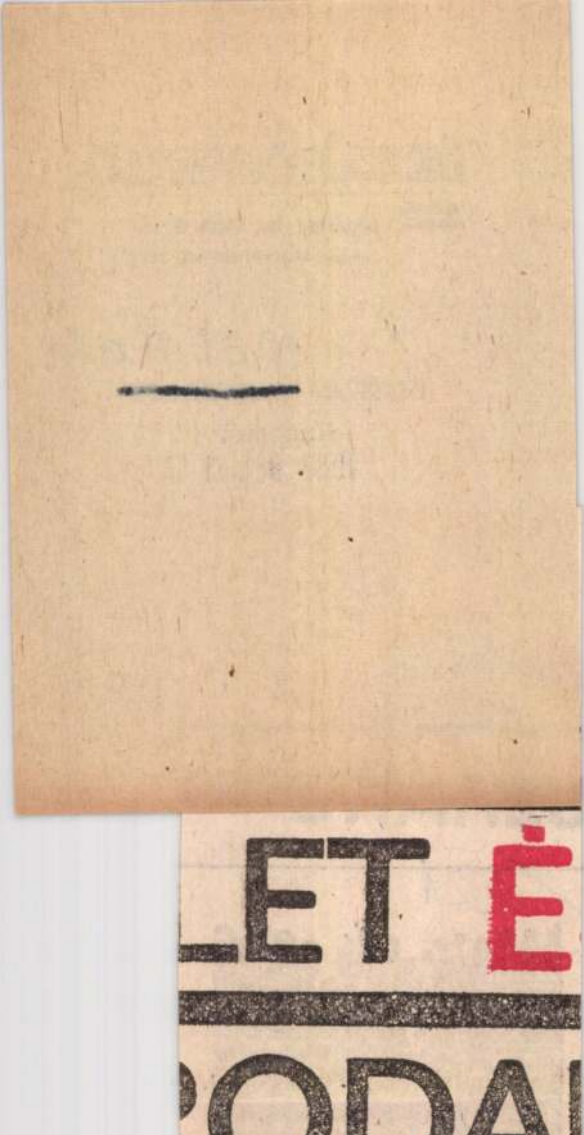

LET É

RODA

LMI ÉS POLITI

Berg egy asszony levágott fejét
olva sörényét, a ringyót, szeméve
sonk vérütemét, Darius Milhaud
iaországnak döntve pasziánszot j
-kúpja hajszáleres nyálkahártyab
Whitmant kereste, és egy Minota
ott Manuel de Falla üzekedés kö
tt-feküdt Apollinaire döglött hon
Progress szakállas babája Strav
ódzott és Papa harmonikázott áb
zenekarban. Én meg piros szárn
patkókat szögeztem. És odajött E
villám és azt mondta: „Fiam." M
gen-képet hoztuk. Papa azt mon
kezembe is adják!" És a Február
y-doboz. És a dobozban színes ü
mint pávatoll-csápú kitinöltöny-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IRODALOM

ÉLET ÉS ~~TUDOMÁNY~~
Budapest
1982 DEC 17

SZHANG

1021

Tavaszy Noémi: Kodály-lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ma megy… ka
tikai életé… té-
szerű kérd… lá-
történelmi… ko-
kezik, has… rá-
közreadás… la-
testületek, … sé
káját. A … at,
alakulásán… kö-
fordulója …
irat szerkesztőségi cikkben méltatja a világtörténelmi esemény jelentőségét, s elemzi a soknemzetiségű állam hat évtizedes küzdelmét a békéért, az elnyomás és kizsákmányolás minden formájának megszüntetéséért, az ember felemeléséért, az egyetemes emberi haladás ügyéért. Sokoldalú együttműködésünk ezzel az állammal, megbonthatatlan barátságunk ezzel a néppel megfelel népünk legigazibb érdekeinek — állapítja meg a szerkesztőség — s ezért valóban nemzeti ügyünkké vált!

Pártalapszervezetek és pártszervek a közelmúltban elemezték munkamódszereiket és

Skoda Ferenc az alapszervezeti munkatervek minőségének javítását szorgalmazza. Szalai László a megyeszékhely 230 pártalapszervezetének taggyűlésén elhangzott vélemények, s az elfogadott határozatok alapján szól a pártfórumok hatékonysága, az egyes kommunisták aktivitása növelésének lehetőségeiről. Rith Lajosné a balassagyarmati városi, Sinka Sándor a rétsági járási pártbizottság irányító munkájának egy-egy fontos területét mutatja be. A gazdaságpolitikai rovat valamennyi írása a gazdaságszervezés, az irányítás, a hatékonyabb gazdálkodás egy-egy aktuális kérdéskörét írja le.

KNEB-ellenőrzések 1983. első fél évben

Gazdasági és társadalmi életünk fontos, sokakat érintő kérdéseit, egyebek között a falvakban lakók életkörülményeit, az általános iskolai oktató-nevelő munka feltételeit, a tömegsport helyzetét vizsgálja a jövő év első felében a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság.

A népi ellenőrök országos felmérések tapasztalatait összegezve képet adnak majd arról, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek anyagi erőforrásaikat hogyan kamatoztatják a falvak fejlesztésében, támogatásaik miként segítik a gazdasági feladatok teljesítését, a községekben élők foglalkoztatását. Az ellenőrzés ugyanakkor kiterjed arra is, hogy mennyire biztosított a nagyüzemek munkájához szükséges munkaerő-utánpótlás.

Nem újkeletű a népi ellenőrök érdeklődése az általános iskolai oktató-nevelő munka helyzete iránt. A közelmúltban több szakaszba vizsgálták a tanítás feltételeit, a diák szociális ellátás helyzetét, különös figyelmet fordítva a tanteremfejlesztésre, a napközi ellátásra és az étkeztetésre.

Az e vizsgálatok nyomán tett intézkedések eredményeiről érdeklődnek majd jövőre a népi ellenőrök, és elemzik a gyermekétkeztetés, az iskolai világítás helyzetét is.

Mérges Godó István.

Illetve, nem is az: ideges, mégpedig úgy, hogy kezei is beléremegnek.

— Látja — néz rám, s tolja fel homlokára szemüvegét — éppen akkor nem jó a szerszám, amikor bizonyítani kellene, hogy jó lesz ez a széria is, hibátlan, nem fanyalognak rá majd, ha meglátják, a nyugatnémet urak, hölgyek. És pont most nem megy...

Állok a kemence előtt, a

NÓGRÁD

1982 DEC 30

1021

Hommage à Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfél évszázados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőröst. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek szilveszter éjszakáján lesz 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítják ki — december 29 és január 15. között — Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, melylyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből két János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

Tavaszy Noémi: Kukorica közt születtem...

Tavaszy Noémi: Pásztorok királya

lyparkban

tő az olajmezőn

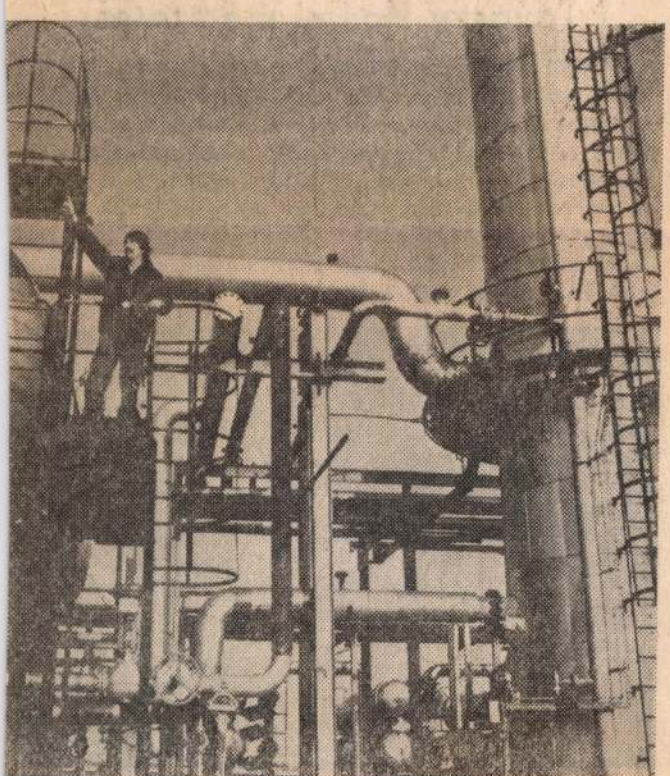

Somogyi Károlyné felvétele

Tartályok, csövek, tornyok

kedik a nap minden órájában.

Megjegyzi:

— Sok küzködéssel, veszekedéssel jár a fölújítás. Ügyelnünk muszáj a folyamatos munkára, hogy a termelés ne csökkenjen, s ugyanakkor sok mindent magunknak kell kiokoskodni, mert a tervezok nem felújításhoz rajzolták az elképzeléseiket. Sürgős a munkánk, szeretnénk is másfél év múlva befejezni. Eddig megközelítően 60 millió forintot költöttünk, s a végösszeg várhatóan 80 körül alakul.

Az elképzelt és a megvalósítható munkák koordinálója *Borka Sándor*. Szerinte nincs is építkezés, vagy bárminemű más beruházás zökkenők nélkül. A főgyűjtő felújításakor is akadt egynéhány. Nemegyszer előfordult, hogy fagyban-latyakban kellett cserélniük a szivattyút, hegeszteni a csöveket. A korszerűsítés munkálatait az üzem dolgozóin kívül a Budapesti Kőolajipari Gépgyár kollektívája is segítette. Ők például az állandósító toronyhoz kapcsolódó technikai rendszert újították fel. A fenékforralónál levő tartálynál lengyel és cseh vendégmunkások dolgoztak a téeszek ipari brigádjaival. Volt nap, mikor százan is tevékenykedtek a főgyűjtőnél. Ezeket az időket se Borka Sándor, se Müller József nem nagyon sírja vissza. Aki belegondol a mai építkezések menetébe — szaladgálás, anyaghiány, munkafegyelem —, meg is értheti.

A főgyűjtő munkálataihoz szigorú biztonságtechnikai és tűzrendészeti előírásokat követel az élet. Aki itt dolgozik idegőrlő, embert próbáló hétköznapokat él át.

Azt mondják, a legveszélyesebb munkák egyike, mikor lékelik a gázzal-olajjal teli vezetéket. A módját az öreg „csövesek" már kiválóvillog, a kezelő már indul is. Ottjártunkkor nyugodtan beszélgethettek az egyenruhás emberek a keverőpulthoz hasonlatos asztalnál. A falon függő szinoptikus táblán a nyugalom jelei mutatkoztak. A munkahelyi csendben csak a rádió árasztott kellemes zajt. A figyelmes férfinépség valamelyike betűnyomóval a szolgálati telefon fölé írta: „Anyánk, 19-935." Amiből nem volt nehéz kitalálni: „női is van a dologban". Ki is derült nyomban, hogy *Dávid Péterné* termelőmesternek, elszámolónak jár ez a megtisztelő cím, ki kávét főz, tanácsokat osztogat. Ő a csapat mindenese.

Idő teltével dudál a tábla, s *Bubrják László* ellenőrzi az a szín villant-e föl, amelyiknek kellett. Megtudtuk, ha változik valami kint a tartályok között, a folyamatot a tábla jelzi, s a számítógép is azonnal reagál rá. Nem ez a legmodernebb technika, bár nagyon megbízható — mondták a hozzáértők —, ki fogják cserélni. Az új tábla állítólag sokkal praktikusabb lesz, s a rossz nyelvek szerint még énekelni is tud majd.

Csendes csapatmunka

Az olajmező kelytállóiról legendák is keringenek. S az ilyesmit a békés hétköznapok érlelik. A kedd délelőttöt a csendesek közé sorolták, annak ellenére, hogy a kilyukadt hűtőbe befolyt az olaj, és a szomszédoktól is bajt jeleztek. Kicsit hangos lett a műszerterem, de különösebb baj nem történt. A délelőttösök: *Barna József*, *Vass Ferenc*, *Andró Ferenc*, *Szabó Ferenc* és *Kriska László* termelőmester és *Oláh Ernő* — ki ellátta a távollevő Dávidné helyett

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 DEC 3 1
DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

4

Hommage a Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfél százados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek Szilveszter éjszakáján lesz 160 esztendeje. A városi művelődési központban láthatják az érdeklődők január 15-ig Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Ez úttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

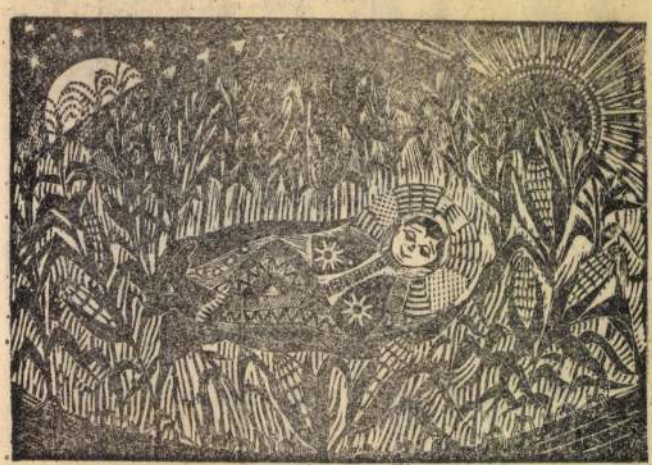

lő szakmunkást, valamint tá-
karítónőt. Jelentkezni a sze-
mélyzeti osztályon lehet.

osztályán, Veszprém,
tóber u. 99.

A Várpalotai Bányaüzem
föld alatti bányamunkára

FELVESZ

18—40 év közötti férfiakat.

KERESETI LEHETŐSÉGEK munkakörönként:

vájár szakmunkás	7 000—10 000 Ft,
segédvájár	6 500— 9 000 Ft,
csapatcsillés	5 000— 8 500 Ft.

EGYÉB JÖVEDELMI KEDVEZMÉNYEK:

- nyereségrészesedés,
- minden évben (szeptemberben) bányásznapon hűségjutalom-fizetés az eltöltött évek és az éves kereset arányában 5,5–19,5%-ig,
- havi 230 Ft szénjárandóság fejében,
- korszerű munkásszálláson havi 120 Ft térítés mellett elhelyezést biztosítunk.
- napi háromszori étkeztetést 22,50 Ft-ért,
- egyéves munkaviszony után szénfalon, illetve csapaton dolgozók részére lakást juttatunk,
- 5 napos munkahét, három műszakos munkarenddel,
- bányászoknak felemelt fizetett szabadság: 15–34 napig.

Bányaüzemünk biztos jövőt
és jó megélhetést nyújt dolgozóinak és családjuknak.
Érdeklődést, felvételre jelentkezést
szombat kivételével mindennap 6–14 óráig várjuk
bányaüzemünk munkaügyi csoportján.
Levélcím: Várpalotai Bányaüzem
Várpalota, Gárdonyi Géza u. 39.
8101

L Ó R E K L Á M

Cím: Pápa, Kol

Veszprém Dózs
szobás bővíthet
kertes, gazdálko
munkára alkalma
eladó vagy Egry
ső emeletire cser
lődni: Jázmin u.

Sümegprágai C
adó 600 n.-öl jó
300 n.-öl gyümöl
felszereléssel egy
ni: Oszkai Istv
Rákóczi u. 23.

Balatonfüred, J
23. háromszobás,
téses öröklakás
lődni lehet janu
minden szombat
között.

450 000 Ft kp-ve
ható nyaralót ke
tonrendes–Aszófő
igére a szombat
be.

Ajkán családi
Választ: „Domb
az ajkai fotósz
Ajka, Szabadság

Eredményekben gazdag, boldog új évet kíván valamennyi kedves Ügyfelének

az Állami Biztosító

ÁLLAMI ÁB

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1982 DEC 30.

1021

Hommage a Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Petőfi Sándor születésének másfél százados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőrös. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek Szilveszter éjszakáján lesz 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítják ki – december 29. és január 15. között – Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, melylyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

Kukorica közt születtem . . .

Látta Iluskává válni a virágot . . .

Pásztorok királya.

nem unták a
dot. Bárki, aki
kapcsolódhato
Legnagyobb si
tésnek volt. E
gus, a kaposvá
né, a felsőmo
Károlyné és a
Gézáné avatta
ket a pingálá
Szabó tanárnő
édesanyjától ta
mintákat, amel
vábbadott. A t
kor a lányok,
ga volt — s hogy ezen sem-
mi sem változott, azt bizo-
nyítja a tegnapi kis csoport
is; fiút alig láttunk.

A lányok lelkesen készü-
lődtek. S okkal! Küszöbön a
húsvét hétfő, s a locsolkodó-
kat illik megajándékozni.

A fiúk sem maradtak azon-
ban foglalatosság nélkül: ők
Tamasoczky Mihály és Vas-

tag László vezetésével készí-
tettek repülőmodelleket. Sza-
bó Gyuláné, a bábosok „Luj-
zi nénije" — mi sem termé-

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
1982 ÁPR 10

arcomba, maig meg nem lejthető
bizodalom stigmáját mérve rám:
„Nagyon rendes gyerek vagy!"

Tavaszy Noémi illusztrációja Ady verséhez

18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.30: Hírek. Útközben.
18.45: Sporthírek. Totó.
18.50: Diákönyvtár hangszalagon.
19.50: Verdi: Traviata. Opera.
21.20: Vészi Endre versei.
22.00: Hírek. Sporthírek. Totó.
22.20: Mit jelent önnek?
23.10: Nagy mesterek — világhí
művészek.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: XVI—XVII. századi ismer
szerzők művei.
0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ

6.00: Népszerű muzsika — koránk
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.05: Mit hallunk?
8.30: A gyermekrádió műsora.
9.00: Bibliai utak és találkozások.
9.53: Tóvári Istvánnak hívják: festőművész.
10.23: Hírek.
10.26: Színházi magazin.
11.53: Jó ebédhez szól a nóta.
12.50: Tudósítás bajnoki labdarúgó-mérkőzésről.
12.54: Mesejáték.
13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.
14.00: Reklámparádé.
14.05: Nemzetiségi műsor.
14.30: Hírek.
14.33: Táskarádió.
15.30: Én, te, ő... A „jobb" család.
16.00: A vasárnap sportja.
16.30: Hírek.
16.35: Táncházi muzsika.
17.00: Slágerek mindenkinek.
17.55: Mit üzen a rádió?
18.30: Hírek.
18.33: Nótakedvelőknek.
19.20: Dzsesszfelvételekből.
19.53: Történetek világsztárokról.
20.20: A világűrben gyöngyszemei.
20.30: Hírek.
20.33: Sporthírek.
20.38: Társalgó.
22.05: Kellemes pihenést!
23.00: Hírek. Sporthírek. Totó.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

7.00: A pécsi körzeti stúdió műsora.
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
8.08: Kiállítótermek programjából.
8.11: Lemezekből.
9.03: Mozart-operák.
9.55: Új zenei újság.
10.45: Öt kontinens hét napja.
11.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
11.06: Évszázadok mesterműveiből.
13.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
13.03: Műsorismertetés.
13.05: Zongoraművek.
13.55: Kis magyar néprajz.
14.00: Sztárok sztereóban.
14.40: Operafelvételek.
15.27: Filharmonikus zene.
17.03: Siratóballadák.
17.20: Rádióegyetem.
18.05: Opera-művészlemezek.
19.00: Hírek.
19.03: Zenekari muzsika.
20.00: Egy magyar hegedűs pályafutása.
21.00: Töltsön egy órát kedvenceivel!
22.00: Világszínház.
23.30: Hírek. Időjárás-jelentés.
23.33: Műsorzárás.

15.28: Visszapillantó.
15.58: Hallgatóink figyelmébe!
16.05: Kóruspódium.
16.30: Világablak.
17.00: Hírek. Útközben.
17.10: Bartók Béla zongorázik.
17.48: Népdalok.
18.15: Esti mese.
18.30: Esti magazin.
19.15: Csak arra vagyok kíváncsi...
20.15: Szép hangok öröme.
21.30: Vonalvég.
22.20: Tíz perc külpolitika.
22.30: Halló, itt vagyok!
23.30: Lehel György vezényel.
0.10: Alexandra. Operettrészletek.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25: Jó reggelt! — Zenés műsor.
8.05: Az MRT gyermekkórusa énekel.
8.20: Figyelmébe ajánlom...
8.33: Népi muzsika.
9.15: Slágermúzeum.
10.00: Zenedélelőtt.
12.00: Népdalok.
12.33: Kis magyar néprajz.
12.38: Tánczenei koktél.
13.25: Világújság.
14.00: Kettőtől ötig.
17.00: Tudomány és gyakorlat.
17.30: Ötödik sebesség.
18.33: Minden hangra emlékezem.
19.30: Kirakodóvásár.
20.33: Társalgó.
22.00: Verbunkosok, nóták.
23.00: Hírek. Időjárás-jelentés. Sporthírek.
23.20: Dzsesszfelvételekből.
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés.

3. MŰSOR

8.55: Műsorismertetés.
9.00: Orgonahangverseny.
9.54: Rimszkij-Korszakov operáiból.
10.30: Rádiólexikon.
11.05: A Guarneri-vonósnégyes játszik.
12.21: Magyar Múzsa.
13.00: Hírek. Időjárás-jelentés.
13.07: Szimfonikus hangverseny.
14.21: A három Pinto.
15.10: Csajkovszkij: V. szimfónia.
16.00: Iskolarádió.
16.30: A hét zeneműve.
17.00: Harminc perc beat.
17.30: Sztereó-mustra.
17.49: Zsebrádiószínház.
18.18: A kamarazene kedvelőinek.
19.00: Hírek.
19.05: A polgári forradalmak kora.
19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémiát.
Kb. 21.15: Dzsesszfelvételeinkből.
21.40: Verdi operáiból.
22.30: Hírek. Időjárás-jelentés.

MOM
MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-126
1981 DEC 1 3.

PEST MEGYEI HIRLAP

1021

A kékszakállú herceg vára

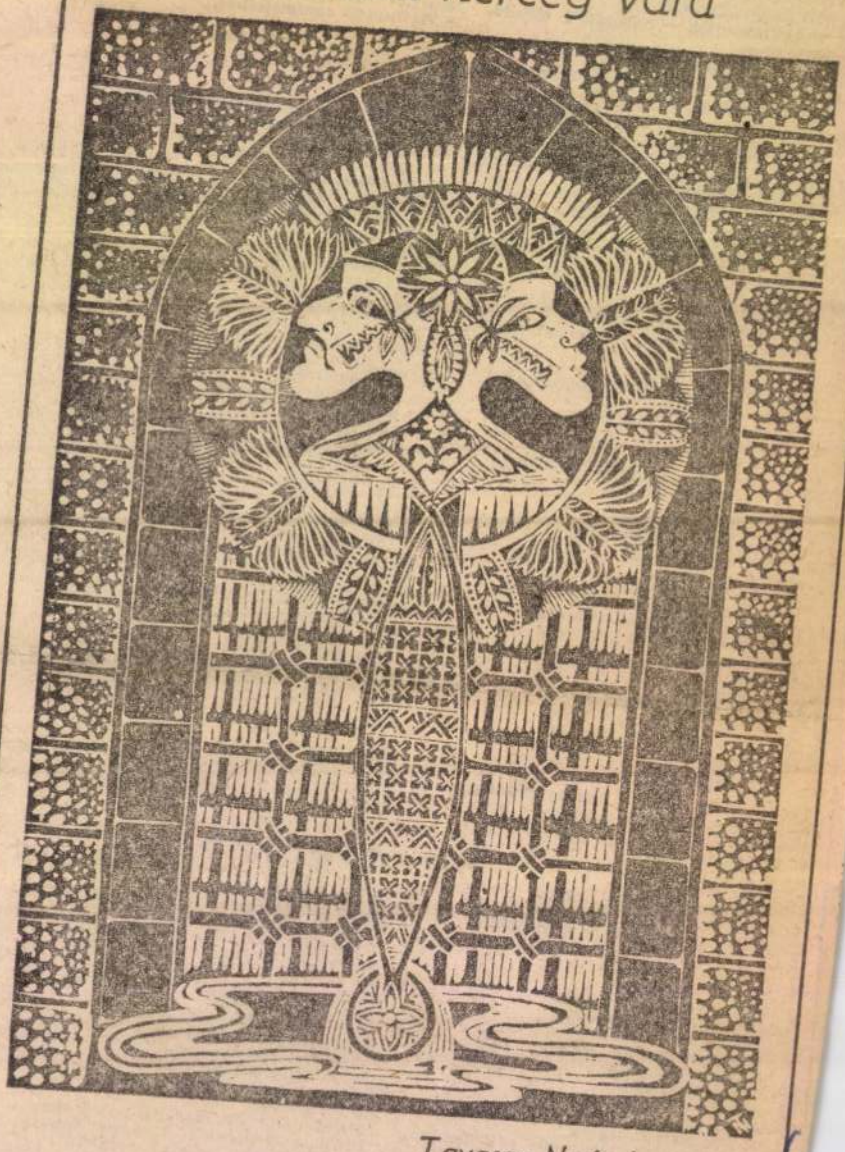

Tavaszy Noémi metszete

onajok. Nemcsak megüresedett házak árv
kodnak az utcákban, újonnon épültek is
szítenek.

Hanem a kupai határoknak háttal, a f
legvégén, holdvilág derengésében révülök
egy félig lerombolt épületre. De hisz ez v
a szegényház! Riadt arcok suhannak föl
romok közül.

Csupa Julis néni. Időtlen korú, csont, b
Mosolytalan, egypöndölyös, mezítláb já
Tiszta. Téglával súrolta kezét, lábát. Se
sem tudta, mi a böcsületes neve, honnan ke-
rült közénk. Megbízásból zsebkendőbe kö-
tött három tojással is elment a messzi tízki-
lométerekre lévő piacra. Fáradalmát olykor
köcsögnyi aludttejjel is honorálták. Panasz-
kodni nem hallotta senki. Neki is lehetett
pedig élettörténete, vágya, szomorúsága. Te-
metéseken ő vitte a fátyolos keresztet, ami-
ért a gyászkendőt, a karjára akasztottat, ma-
gáénak tudhatta. Többre nem vihette. A jö-
vedelmező siratóasszonyságot nem érhette el.
Lehet, hogy pipiskedett utána? Miből élt,
nem lehetett tudni. Nem koldult. Ami étel-

ja látom, nézi a házam. Előbb nem ismertem
meg, bátyám!

— Én sem magát, ne is haragudjon.

— Nem csudálom. Amikor maga elment, bugyuta kölök voltam. Az idő elkötyög fölöttünk. Én vagyok a kis Vilim.

— És itt lakik?

— Itt, itt lakok családostól a magamében.

Ahogy a szarvára fogyatkozott hold, meg a távoli lámpafüzérek derengésében kérdő szemöldököm fölszalad, emberem szava megered.

— Na, igen. Maga erről nem tudhat. A ház úgy az enyém, hogy megvettem. Tíz év óta itt állt, romlásnak indulva, lakatlanul. A falu tartogatta, hogy köllhet ez még. De lakót az élet már nem teremt belé! Erőszakkal sem lehetne embert belehajtani.

— Én meg, bár nem itt születtem, itt csöpörödtem föl, vágyódtam rá. Mikor a tehetségem kinőtt, megvásároltam. Belülről raktam egy új házat, olyat, amiért nem kell elpiruljak. Mert, amúgy nehézgépkezelő vagyok. Építettem. Szégyellje magát az élet, ráöltöm a nyelvemet!

— Most, ahogy a romokat bontom, helyére tágul a kiskert. Szilvafákat ültetek oda. Apám, nyugodjon, szerette a szilvát. A magáéról nem szedhetett soha. Néha a férgeséből löktek néki egy-egy kalappal a gazdák. Most majd, ha esszük a termést, rá gondolunk.

— Szóval akkor nem kell többet szegényház?

— Hát, hogy köllene, kinek köllene?

— Ebben biztosak lehetünk?

— Rajtunk nem múlik!

Kezet rázunk.

Sietős a dolgom. Madzagot fonok a fűrészre, deszkát szabok, vizesvályút fenekelek, baltát köszörülök, ásónyelet faragok, leállítom a kerítésoszlopokat. Azóta nem járnak át anyám kertjébe a szomszédok jószágai.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

1983 JAN 08.

1021

Hommage à Petőfi

Tavaszy Noémi metszetei

Tavaszy Noémi: Kukorica közt születtem...

Petőfi Sándor születésének másfél százados évfordulóján avatták várossá szülőhelyét, Kiskőröst. A most egy évtizedes város ünnepségsorozattal emlékezik a tíz esztendő fejlődéséről, s egyben Petőfi születésnapjáról, melynek szilveszter éjszakáján volt 160 esztendeje. A városi művelődési központban állítják ki — december 29-e és január 15-e között — Tavaszy Noémi linóleummetszet-sorozatát, mellyel a költő emlékének adóznak. Ezúttal ezekből három János vitéz-illusztrációt mutatunk be.

Tavaszy Noémi: Pásztorok királya

Tavaszy Noémi: Látta Iluskává válni a virágot...

A tenykerdes
függetlenül tén
A nagyérdemű
negligálja a va
tehát az: az en
mét a vasút
mint azt már
1945-ös jelszó
De hogyan f
berek az arcuk

Nyilvánva-
ló a válasz: ha
kedvet csinál
nak hozzá.

Ezért tartom
úttör jelensé-
gűnek azt a
kezdeménye-
zést, hogy az
egyik útvona-
lukra jegyet
váltók ingyenes
belépőt kapnak
a végállomás
múzeumának
megtekintésére.

Mivel engem
vonzanak a mú-
zeumok, ígé-
rem, hogy még
ebben az ötéves
tervben magam
is váltok a jel-
zett vonalra
jegyet.

Persze a töme-
gek vonzalmá-

Esetem a maszeko

Amikor összegyűlt egy cso-
mó javítanj való dolog a ház
körül, nejem ekképp okosított

készül egyszer. Addig pedig
nézze a nagyórát az állomá-
son. Különben is, ha nem lát-
ná, most éppen tízóraizom

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1982 DEC 3

102A

Tavaszy Noémi: Látta Iluskává válni a virágot...

1021

Tavaszy Noémi: Szigliget

! Ami egyszerű
pop-rock, beat, pu
t is műrongyokb
n módi manapság

en elemezni, hog
szórakoztatózene
n koncert pórium
zata, hanem inká
lábbis olyan nehé
gsemmisítő rock
ltalában beszélg
a vendégek. Eg
és lehetne hang
lódó, kissé ittas c
hanem azt a szó
felejthetetlen ha
k téma. Kevesebb és több is.
ó szakmai biztonság. Emberis-
al vendéglátóipari szórakoztató

Krizsik Ali

1982 SEP

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nem pó

— A műanyagok i[pa]sában még jócskán kínálkoznak lehetőségek. Jelenleg nem hasznosítjuk azokat fontosságuknak megfelelően — véli *Balogh Béla* vegyipari gépészmérnök, a Váci Kötöttárugyár műszaki felügyeleti irodájának vezetője, a kérdés alapos ismerője.

— Tulajdonképpen, mintegy három évtizede ismerjük, s használjuk széles körben a műanyagot. Sajnos, nem a legcélszerűbben. *Pótszernek tekintjük* még ma is, nem pedig olyan anyagnak, amelynek megvan a maga sajátos alkalmazási területe, ahol a funkciónak megfelelően hasznosítható.

Méterben olcsóbb

Nem vitás, azért ma már csatát nyert a műanyag, hiszen egyszerűbb, lényegesen olcsóbb, mint a természetes anyag.

— Ezt sokan vitatják — mond ellent Balogh Béla. — S van is benne igazság, ha például 1 kilogramm acél, vagy 1 kilogramm műanyag előállítását vizsgáljuk. De a műanyag oldalára billen a mérleg, amint az üzemeltetés, vagy a beszerelés, a megmunkálási költség is szóba kerül. Méterben ugyanis lényegesen olcsóbb már, mint a hagyományos anyagok, például a fémek. Nem véletlen, hogy a jövőkutatók szerint alaposan megemelkedik majd a világ műanyagfogyasztása. Míg 1980-ban egy lakosra 10 kilogramm műanyag jutott, 2080-ban már 60 kilóra nő ez a mennyiség. A fejlett tőkés államokban már most 60 kiló körül mozog ez a szám. Magyarországon valamivel több mint 10 kiló.

Cseppet sem mindegy tehát, sem a népgazdaság, sem a termelő közösségek számára miként élnek a rohamosan fejlődő vegyipar nyújtotta lehetőségekkel — a műanyagokkal. A textiliparban — az ipar- ben oldódó vasionok foltosodást okozhatnak a textílián, az üveg drága, kétszáz forint métere, marad tehát a PVC, a polietilén, vagy a polipropilén cső.

Konyha váci módra

Mégsem olyan rózsás a helyzet, mint a fentiek alapján bárki is gondolhatná, de az érdeklődés azt igazolja, hogy már *tanulnak arabusul* az ügyben érdekelt szakemberek, s meg is kapják a segítséget ahhoz, hogy jól beszéljenek a műanyagok nyelvén, hogy megismerjék az alkalmazás legcélszerűbb módozatait.

A szemléletváltás, a Váci Kötöttárugyárban sem megy zökkenők nélkül. A festődei rekonstrukció kapcsán vetődött fel az új *festékvegyszerkonyha* kialakítása annak érdekében, hogy a korszerűbb, értékesebb termék festése is magasabb színvonalú legyen. A megvalósításra kínálkozott több lehetőség is. A korszerű külföldi technológia méregdrágának bizonyult, így maradt a gazdaságosabb, hazai alapanyagokra támaszkodó megoldás.

— A Metalloglobus üzemmérnökével, *Kupi Lajossal* közösen gondoltuk ki ezt az eljárást, amelynek az a lényege, hogy a vegyi anyagok szállításához *műanyag csővezetéket* használunk. Ezzel az összes költséget tekintve fele annyiba kerül a rekonstrukció, mintha a külföldi technológiát vásárolnánk meg. Remélem, sikerül keresztülverekedni minden fórumon ezt az elképzelést.

Az iroda vezetője búcsúzóul egy igaz történetet mesél.

Az egyik termelőüzemben szerettek volna egy hosszú szállító csővezetéket építeni — műanyagból. A főhatóság nem adott rá engedélyt, mondván, *nincsenek tapasztalatok* az új módszer alkalmazásáról.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1981 MAR 8

1021

Bartók: Gyermekeknek

Tavaszy Noémi olajpasztellja

ész sor,
tán hal-
nüködött
vétel el-
így
ött Ko-
ály, Gó-
Ládányi
ari Jó-
nt Mak-
Agárdi
ga Lász-
muzeá-
s érde-
ogy a
ok akár
megörö-

dió:

csi Fil-
Zenekar
ersenye.
in Maa-
és min-
hallott

anuár 2., szombat

ádió:

Örömök
Zoltán
ia Bar-
címmel

18.33: **Egy rádiós naplójából.** Sebestyén János sorozatszerkesztő ebben a

génjét Réz Ádám fordításában. A címszerepet Harkányi Endre játssza. Rendező: Vadász Gyula.

Televízió 1. műsor:

12.15: **Újévi koncert Bécsből a képernyőn is.** Közreműködik a Bécsi Filharmonikusok Zenekara, a Bécsi Fiúkórus és a Bécsi Állami Operaház balettkara, vezényel Lorin Maazel. Műsorvezető: Sebestyén János. Sokak számára ezek az újévi délelőttök valóban bensőséges hangulatú alkalmat teremthetnek az újévi számvetésre.

2. műsor:

20.35: **A halál átutazóban.** Ez az egyetlen igazán jó krimi kínálkozik választásra az ünnepi műsorsorozatban. A belga rendező, Freddy Charles filmjének története igazán izgalmas, egy fiatal kamionvezető és csinos útitársnőjének törökországi viszontagságait eleveníti fel.

színház. Joó László, Balázs Péter (címszereplő), Szabó Gyula és Pathó István közreműködésével.

című művét mutatja be a Rádió-

Petőfi rádió:

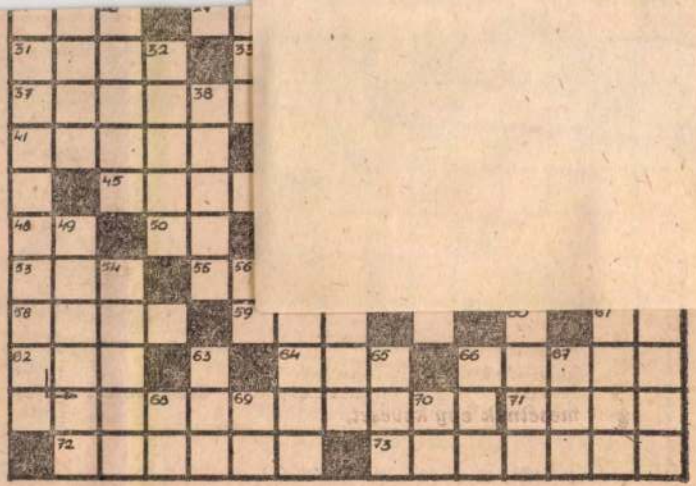

VÍZSZINTES

1. Cseh antifeudális, egyházellenes és nemzeti mozgalom híve a XV. században. 8. Mulatságos szerepeket játszó színésznő. 14. Autóközlekedési Tanintézet névjele. 15. **Az idézet első folytatása.** 17. Földkerítés. 18. Ókori görög építészeti stílus. 19. Helyez. 20. „. . . . király", Lalo operája. 22. Női becenév. 24. Ivadék. 25. Szerep Gerschwin: „Porgy és Bess" című operájában. 27. „Esterházy . . . ", Raffaello festménye a Szépművészeti

Schiffer István (Verőcemaros, Árpád u. 70. — 2621), Újváry Ferenc (Gödöllő, Mátyás király u. 25. — 2100), Vágány László (Tápiószele, Zsolt u. 1. — 2766).

GYERMEKREJTVÉNY

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

T

PEST MEGYEI HÍRLAP

1981 DEC 31

Ékköves ezüst hàlak

1021

Hercegnők ékköves ezüst halak
teste a szép vizekben villogat

Fénylavina zúdul a fenyvesekre
a sellő nyomtalan a mélybe veszve
Egy harmatcsepp egyetlen szikra bár
s reggel a réten fellobog a nyár
Az éden száműzötteit fogadja
az édes hárs a kakukkfű a hanga
A megnyílt ég alatt a föld szintén
árad a fény a paradicsomi fény

Miért hullatják este könnyüket
miért reszketnek éjjel a füvek

Vilém Závada verse
Tavaszy Noémi műve

a legkiseb-
rból, a *gyer-*
p kiránduló-

), a bemuta-
: *Boczkó Ti-*
őr manöken-

ű szabadidő-
hétvégi vise-
a műszál-pa-
előnye a ré-
m térdesed-

hogy divat-

kértek néhá-
hazai vendé-
bemutatót.
született az
tagjai ren-
at. Most sze-
ül. Szeret-
ánlani, ame-
ándulásokon

aki titkár és
ervezi a sze-
nyával, *Ber-*
ogóra. A gö-
uknak kelle-
élhetően ha-
si házban is

nétől

14. Emelet rövidítése. 15. Al
legnagyobb folyója. 17. Fel
mű. 18. Sajogni szokott. 20.
jáért és olajos magváért ter
tik. 22. Finom falatok és
kedvelője. 24. Hallgat a sz
(két szó). 25. Női név. 27. A
mélyebb hangú rézfúvós han
28. Kitisztul az égbolt. 29.
békéscsabai nyomdász- és k
kiadó család. 31. Alább. 33. E
szöveg nélküli éneklés. 34. T
kozás. 36. A falba verik. 39.
kapocs. 40. A bőgő része! 42
löng. 44. Egyiptomi politikus
46. Ez a felkelés 1831- és 183
a francia proletariátus első
önálló megmozdulása volt.
júsági Magazin. 50. Elhint. 5
bériai folyó. 53. A szabad
tréfás rövidítése. 55. Ingye
mondják. 57. The ..., feli
angol filmek végén. 59.
küld levelet? 60. A szarvas
ténye. 61. Az inga belső r
62. Alcsút egyik fele!!! 64.
cseh nyelven. 66. Helytáll
Például a cipő, bakancs, c
71. Turgenyev szülővárosa
Híres betyár volt (Jóska). 7
lághírű magyar hegedűn
(József, 1892—1973).

FÜGGŐLEGES

1. A világtól elvonulva
Dátumrag. 3. Egyforma bet
Ferenc becézve. 5. Hozzáér
mihez. 6. Hangtalanul lép.
oroszul. 8. Kutyának való
csont. 9. Máltai és bolgár
lek. 10. Magánhangzók. 11.
idézet második sora (zárt
R, D). 13. A Föld felszínén
lamely nagyobb része. 16.
füles. 19. „Áll, mint ... szar
— tehetetlenül áll. 21. A kér
első rovata. 23. Község De
szomszédságában. 24. AEL.
hegyekről lezúduló hótöme
Idős hölgy. 32. Üzletviteli k
35. Ételbe szórjuk. 37. Kettő
az ábécé végéről. 38. A kul

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1982 MÁJ 1

1021

Muzsika

Tavaszy Noémi alkotása

PEST MEGYEI HIRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726
1982 AUG 2 01

CSALÁDBAN — HÁZ KÖRÜL

Ilyenkor augusztus végefelé már csaknem mindenki hazaérkezett a nyarlásból. A családok, a barátok szívesen találkoznak, hogy kicseréljék élményeiket a hazai és világjáró körutakról. Az összejöveteleket jó időben legkellemesebb a szabadban tartani. A családi házak vagy a hétvégi telkek kertjeiben a pázsitos részek legalkalmasabbak a terítésre Attól függően, hogy a társaság menynyire kedveli a romantikát, tüzet is rakhatunk, természetesen csak megfelelő elővigyázatosság mellett. Rovatunkban a kerti vendéglátásról szólunk, szépségdiétát ajánlunk, ügyes kezű asszonyoknak otthon elkészíthető kötény- és hímzésmintát mutatunk be. Receptet közlünk az ünnepi ebédhez.

Vendéglátás a szabadban

Virágáradatban tobzódik még a természet. Ilyenkor nyár végén csodálatos a hamvas rózsabimbó, a kertkapura fölkapaszkodó másodvirágzású futórózsa. Izzik a legényrózsa, szép a kardvirág és a dália, s hamarosan bontja már szirmait az őszirózsa. *A kiskertek meghitt környezetében* egészen más az összejövetelek hangulata, mint a négy fal között. Jobban esik a falat a levegőn, szívesebben eldiskurálunk.

Most az ünnepek alatt van idő arra, hogy találkozzunk a barátokkal, összejöjjünk a családtagokkal. *Érdemes kihasználni ezt a három napot,* hiszen csakhamar itt az ősz, egyre ritkábban ülhetünk ki a kertbe. Különleges hangulatú, szép élményt nyújthatunk vendégeinknek. Tüzet rakhatunk a szabadban, *szalonnát* vagy *rablóhúst* süthetünk. (Előre készítsük el a nyársakat.) Ha körül üljük a tüzet, tegyünk ki *kispárnákat.* Kissé távolabb helyezzük el az *asztalt kerti fotelokkal, székekkel.* (Mindig akad a társaságban valaki, aki nem szereti a tábortüzes romantikát.)

Ha nem rakunk tüzet, akkor is érdemes a szabadban teríteni. Válasszunk ki egy árnyas, pázsitos részt, ahol stabilan állnak a kerti bútorok. Ha már a kerti berendezésnél tartunk megemlítjük, hogy igen szépek a *vesszőből* fontak, de az *Erdőkertesen* gyártott *fehér garnitúrák* is nagyon jól mutatnak a zöld fűvön. Párnát tegyünk a székekre is. Az asztalterítő mintája lehetőleg *egyezzen meg a többi textíliáéval.* A szobai terítéssel ellentétben, kinn tobzódhatnak a színek.

A háziasszonyon áll, hogy jól válo-

Takarékos háztartás

Az ország villamos energiájának ti- séglete ma már jóval kisebb, mint a

KERESZTREJTVÉNY

Fénylő búzaföldek

Alszik a sűrű... Tóth Árpád versének folytatását kell beírni a függőleges 18., vízszintes 2., függőleges 1., 22. és 24. számú sorokba.

A sarokkockák betűi: S, O, K, A.

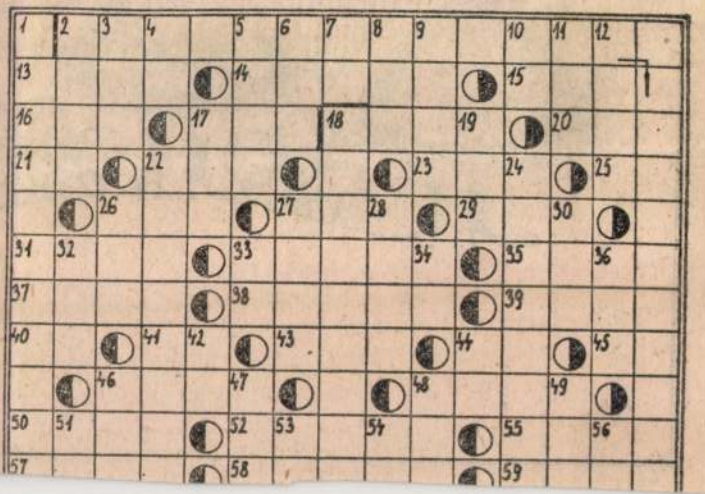

/ 1021

Kodály · Galántai táncok (részlet)

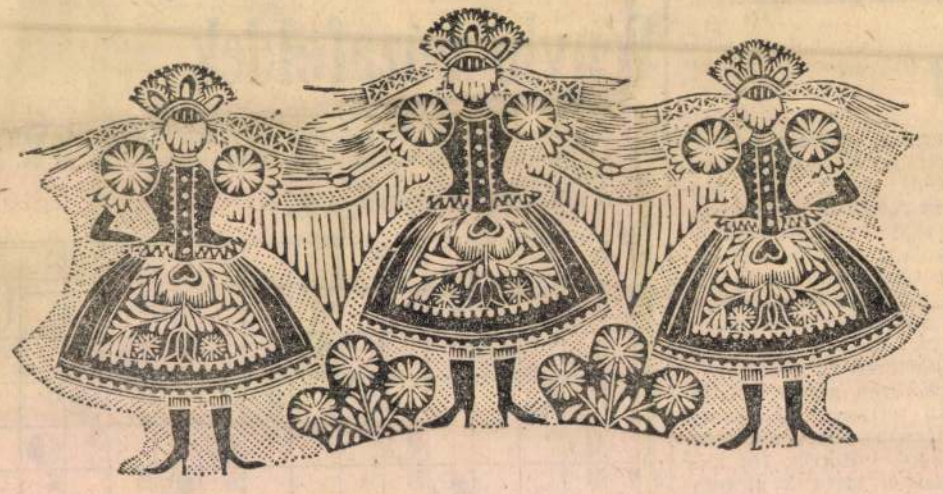

Tavaszy Noémi metszete

Tavaszy Noémi linómetszete

Reformátusok Lapja
1992. ápr. 15. 4 p.

törődöm lustaságát, amely időközönként úrrá lesz r
színesebb, könnyen látható vonásai hiánytalanul n
részének idilli báját, közvetlen, meleg hangulatát
képeinek komoran felharsanó pátoszára? Pedig ép
pelődő vergődés az, ami festményei javát első látásr
kedélyes, aprólékos természetábrázolástól, s ez tesz
gedező erecske fűzi a francia *paysage intime* ezüst
hez. Látnunk kell tehát Paál lelkületének azt a forr
alapformára szűkített szerkezeti vázon belül az elő
ba s a fojtott színek fel-felcikázó hevébe roppantja
táj csupán törpe foglalat, a végtelenbe áhítozó eml
Nem véletlen – s erre Farkas Zoltán is figyelmezte
terhes káprázta tó déli napfényt hasztalan keresnők
a megtépázott szellem világa: a sejtelmes hajnal, a
esti hamvasodás.

Franciaországi éveiben nemcsak a sikertelenség
szinte nyomorúság ró barázdákat homlokára, és v

TAVASZY Noémi

A Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola és a Művészetbarátok Egyesülete tavaszi tárlatának megnyitója április 6-án 17 órakor lesz Budapesten, a Szakközépiskola XIV., Kerepesi út 124. sz. alatti aulájában. Kiállító művészek: Tavaszy Noémi és Heil József. A kiállítás megtekinthető május 6-ig, munkanapokon 14–18 óráig.

templomban

Ref. lapja
1992 ápr. 5.

s dolgon kezdett, hogy ő rossz
ni, elég ha az ember látja, hogy
ajdonságai, egyszerűen rosszak,

ita. Mindketten hímeztünk-há-
gattunk, végül is mindössze oda
giccs, a giccs pedig nincs feltétle-
ban éreztem az egész beszélge-
lologban. Ezért éppen új horgot
inyithattam volna számat, *Geor-*
y karmester az összegabalyodott
gall kakas, imígyen szólalt meg:
etileg, hanem gyakorlatilag kell
om megkülönböztetésekkel dol-
ágosan felülről, rembrandti ma-
agy nagyon alacsonyra ereszti a
sel. Pedig itt nemcsak minőség-
em szerint csakis egy határozott

TAVASZY Noémi

Ref.Lapja, 1992. április26.

13 000 Ft értékű természetbeni adományát a nyíregyházi Magdaléneumnak vitték el.

Tavaszy Noémi festő-grafikusművész „Magyarországi református műemléktemplomok" olajpasztell sorozatának kiállítása megtekinthető a nagykőrösi Arany János Művelődési Központban (Szabadság tér 7.) május 3-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óra között.

gy hamis alapelv elfogadására:
s tartalmilag folyton tisztuló

ti esszényelv kialakítására tö-
zve is kötelezőnek érezte. Ezen
egyében igyekezett sajátos fo-
egy egyéni terminológia kiala-
lménnyel, hiszen semmiféle szak-
rlete, ami egyébként is a túl-
ien használt fogalmak szócsi-
szobraival kapcsolatban emle-
milag meg nem határozott/
tilkritika" fogalmak a szöveg

MEGHÍVÓ

A JÓKAI MÓR VÁROSI KÖNYVTÁR

tisztelettel meghívja Önt és művészetet kedvelő ismerőseit

TAVASZY NOÉMI
grafikusművész

"BÁRDOS LAJOS templomai"

c. kiállításának megnyitására
a könyvtár folyosójára
1999. március 26-án 15 órakor

A kiállítást nyitja:

LUKIN LÁSZLÓ
Bárdos Lajos Társaság főtitkára

A kiállítás megtekinthető:
a könyvtár nyitvatartási idejében.

MVK. SOKSZ.

CANTEMUS! - ÉNEKELJETEK!

BÁRDOS LAJOS
EMLÉKNAPOK

PÁPA
1999. március 26-27.

1899-1999

Hogyan élünk, hogyan éljünk, ha szeretnénk a mindennapi hajszát túlélni?

Recept – rózsaszín szemüvegre

Félre a stresszel, félre a rossz közérzettel! Az élet szép, csak úgy is kell felfogni. Az Elle című francia magazin 10 tanáccsal szolgál azzal kapcsolatban, hogy miként tehetünk szert rózsaszín szemüvegre.

1. Tegyünk meg mindent azért, hogy a nap 24 órájában semmit és senkit ne kritizáljunk. Utána könnyűnek és szabadnak érezzük magunkat, mint a madár.

2. Még a legkisebb izgalmat is kerüljük. Nyugodtan keveredjünk könnyed csevegésbe azzal a jóképű férfival (dekoratív nővel), akivel a liftben összehozott a sorsunk.

3. Felnőtt fejjel se tagadjuk meg önmagunktól gyermekkorunk kedvenc ételeit: a sült krumplit, a vattacukrot, a mogyoróvajat. Ne legyen rossz lelkiismeretünk.

4. Nyugodtan kérdezzük meg, ha meglátunk egy csodás szőnyeget, hogy nem kapunk-e árengedményt. A munkahelyünkön érdeklődjünk a fizetésemelésünk felől.

5. Énekeljünk egy dalárdában. Ez edzi a légzésünket, emellett jó hangulatba is hoz.

6. Sokat kiránduljunk: behunyt szemmel, mezítláb fussunk a réten, érezzük a természet közelségét.

7. Olvassuk el újra és újra első szerelmes leveleinket. Azonnal a hetedik mennyországban érezzük magunkat.

8. Az élet legszebb dolgait ne halasszuk másnapra, hanem már ma élvezzük ki őket teljesen.

9. Elegyedjünk gyakran beszélgetésbe, akárha a közértben vagy egy színházi pénztárnál állunk is sorba. Gyorsabban múlik az idő, és csodálkozni fogunk, hogy arcizmaink mennyire ellazulnak.

10. Gondoljunk többet önmagunkra, és foglalkozzunk kevesebbet másokkal. Csak akkor tehetjük embertársainkat is boldoggá, ha mi magunk jól érezzük magunkat.

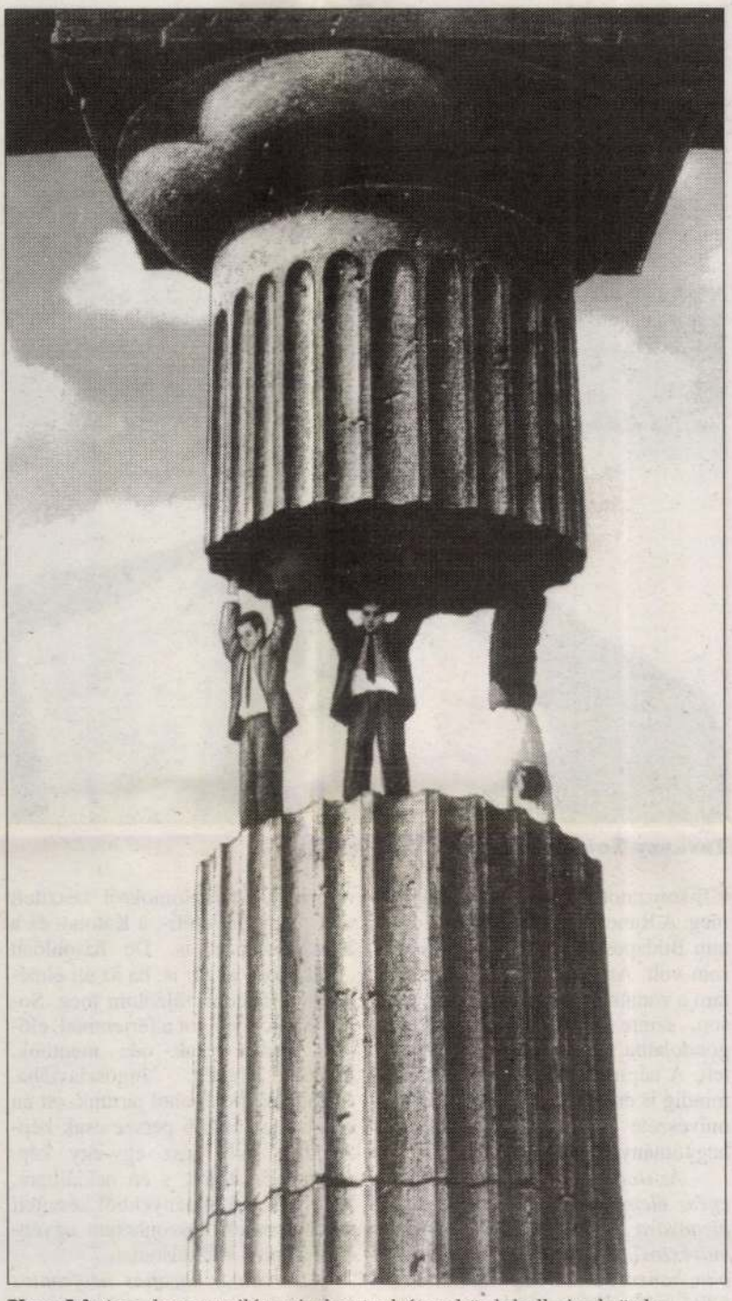

Nem biztos, hogy a világ minden terhét nekünk kell cipelnünk.

Pszichoterápia hívőknek

Az amerikai pszichiáterek egy része az utóbbi években egyre inkább hajlik arra, hogy feladja korábbi semleges magatartását – esetenként ellenkezését – a vallással szemben. Rájöttek ugyanis, hogy páciensük hitbéli elkötelezettségének igenis hasznát vehetik.

Persze sokan vannak még, akik szilárd meggyőződéssel hangoztatják, hogy a kétféle lelki világot élesen el kell határolni. Egyes vallási vezetők attól félnek, hogy a pszichoterápia Isten (vagyis hit) nélküli egoizmushoz vezeti a kereszténye-ket. Néhány lélekgyógyász viszont amiatt aggódik, hogy a hiten alapuló kezelés elfedheti a klinikai módszereket alkalmazó terápia szükségességét.

„Én sohasem győzködöm a hozzám fordulókat, hogy Jézus a válasz mindenre – magyarázza Ken Zeigler keresztény pszichoterapeuta. – Inkább azt mondom, Krisztus az az alapzat vagy váz, amire ráépíthetik az életüket."

Már csak azért is fontos a páciensek eligazítása, mert a legkomolyabb nehézséget az jelenti számukra, hogy miképpen tiszteljék fenntartások nélkül Istent, miközben állandóan bonyolult és bizonytalan kimenetelű helyzetekbe sodródnak. Magyarán, az újabb és újabb csapások után megkérdőjelezik a Mindenható irántuk való szeretetét. A vallásos pszichiátert felkereső személy biztos lehet abban, hogy az előírt terápia nem hat rombolóan korábbi erkölcsi normáira. Például az orvos nem tanácsol választ, helyette inkább kihangsúlyozza a házasság megbonthatatlan szentségét, és arra kéri a pácienst, hogy ennek fényében változtasson életén.

„Amennyiben valaki nem rendelkezik a hitbelihez hasonló, mély elkötelezettséggel, hogyan is várhatnám el tőle, hogy a megoldáson is teljes erejéből fog dolgozni?" – kérdezi Russell Lingle keresztény házassági tanácsadó. Manapság olyan gondokkal kerülünk szembe, amelyekre nem nyújt gyógyírt a Szentírás – sokkal inkább egy velünk egy hiten álló, ám modern tapasztalatokkal bíró pszichiáter. Erre már a gyülekezeti vezetők közül is számosan ráébredtek, és mind többen küldik nyájuk problémás tagjait a terápiákra.

A túléléstől a joggingig

Csupa szindróma a világ. Angliában mindennapos probléma lett az újfajta túlélési szindróma. Így nevezik azt a tünetegyüttest, amely a leépítés alatt álló vállalatok alkalmazottait kínozza, akik nem tudják, fejük felett lebeg-e az elbocsátás réme, vagy azon kevesek közé tartoznak, akik megúszták.

Az ún. affluenza-szindróma viszont azoknak a tüneteit írja le, akiknek legfőbb gondja pénzügyeik rendbe tétele.

Különleges jelenség is akad, mint amilyen a Reggio Calabria-szindróma. E kórkép történetesen a maffiózókat gyötri, akik a sok stressztől gyakran kapnak gyomordaganatot, és fenyegeti őket a fogamzásképtelenség réme is.

Az értelmező szótárba bekerült a Dániel-szindróma is. A skizofréniában szenvedők tudatállapota ez, amikor Dánielhez hasonlatosan ellenállhatatlan késztetést éreznek arra, hogy beugorjanak az oroszlánketrecbe.

Az idegorvosok sokat mesélhetnének a Jeruzsálem-szindrómáról, a zarándokok sajátságos tüneteiről, akik a szent helyeken transzba esve magukat képzelik Keresztelő Szent Jánosnak, esetleg Jézusnak vagy Mohamednek, ki-ki a maga istene szerint.

Régóta ismert kórkép a Stendhal-szindróma, amely az elragadtatott múzeumlátogatókat szokta hatalmába keríteni, miként Stendhalt is, amikor 1817-ben Firenzében járt, és valóságos ekstázisba esett, vágtató pulzussal szédelgett a képzőművészet csodái között.

Nem kell azonban messze mennünk, hogy elhatalmasodjon rajtunk korunk legjellegzetesebb tünetegyüttese: csak ülünk tétlenül a vibráló képcsőre meredve órák hosszat, ez a tévé-szindróma.

Festő, grafikus

Beszélgetés Tavaszy Noémi grafikus- és festőművésszel

Kecskemétnek köszönhetem az életem

Az idén hetven esztendős Tavaszy Noémit nem kényeztette el az élet. Soha nem tartozott a kiemelt, állami mecenatúrával támogatott művészek közé. Hosszú éveken át sehol sem állíthatott ki. Egyházi iskolában tanult, és ez az elmúlt évtizedekben bűnnek számított. Férje, a hat nyelven beszélő költő-műfordító, Tavaszy Sándor sem volt a sors kegyeltje. Többek között az volt a bűne, hogy 1944-ben a Magyar Rádióban dolgozván ő olvasta fel Horthy Miklós proklamációját. Tavaszy Noémi azonban szerencsés alkat: nem töpreng a múlton. Újabb és újabb kiállításokra készül, tervezi a jövőt. Immár férje nélkül, aki negyvenhat évi házasság után, idén januárban hunyt el.

Tavaszy Noémi grafikus- és festőművész.

– Miért köszönheti Kecskemétnek az életét? Egyáltalán, hogyan került kapcsolatba a hírös várossal?

– 1972-ben voltam először a műkerti alkotóházban, majd az 1980-as évek végéig szinte minden évben ott töltöttem 2-3 hónapot. Nem szégyellem, mert így volt, az akkori megyei és városi vezetés szerette a munkáimat. 1974-től kezdve eddig 50 kiállításom volt Bács-Kiskun megyében, Kecskeméten pedig 39 tárlaton mutatkoztam be. Megszerettem az Alföldet s a várost, s 1987-ben úgy döntöttem, hogy a szüleim pesti lakását kecskemétire cserélem. Tíz éve tehát kecskeméti lakos is vagyok, a Bajcsy-Zsilinszky utcai lakásom félig galéria, félig műterem. Mikor a lakást felújítottam, kaptam egy értesítést: menjek el a tüdőgondozóba szűrésre. Ott vették észre (szerencsére még időben!) a daganatot a mellemben, s a megyei kórházban operáltak meg. Hát így köszönhetem az életemet a hírös városnak.

– Az alföldi táj sok-sok olajképén visszaköszön, linómetszetein pedig a a város nagy szülötteinek, Katona Józsefnek, Kodály Zoltánnak állít emléket. Megfogta a táj és annak múltja?

– Tősgyökeres ferencvárosi vagyok, s Kecskemétnek több olyan része van, amely emlékeztet engem a szülőhelyemre, eszmélésem első éveire. Majd megláttam az alföldi tájat, s azonnal rabul ejtett. Olyannyira, hogy a végtelen pusztákat a férjemmel is sikerült megszerettetnem. A táj szépsége és szeretete pedig önként hozta magával például Petőfi verseinek újraolvasását. Ennek az újraolvasásnak vagy inkább igazi olvasásnak köszönhetem a Petőfi-sorozatot. Kodály másért fogott meg. A Ranolder Tanítóképzőbe jártam Budapesten, s ott Kodály tanárom volt. Amikor 1972-ben leszálltam a vonatról a kecskeméti állomáson, szinte beleszédültem abba a gondolatba, hogy Kodály itt született. A népművészet, a népköltészet mindig is érdekelt, Kodály és Petőfi művészete pedig szorosan kötődik hagyományainkhoz.

– Az irodalom, a versek szeretete egész életművének jellemzője, s ez bizonyára nem véletlen egy olyan művésznél, aki nemcsak házasságban, hanem alkotói kapcsolatban élt költő-műfordító férjével.

– Valóban így van, mi a férjemmel 46 éven át folyamatosan inspiráltuk egymást. Az ő barátai és így az én barátaim is egytől egyig irodalmárok, írók, költők voltak. Az életünket, a mindennapjainkat az határozta meg, amiről olvastunk. A férjem leírta, amit gondolt, én pedig megfestettem vagy linóba karcoltam.

– Így születtek meg a ma már országszerte ismert sorozatok?

– Igen. Egy-egy témáról nekem annyi minden eszembe jut, hogy azt képtelenség egyetlen képbe sűríteni. Így született meg az Ady-sorozat, a református templomokról készített sorozatom, a Petőfi-, a Katona- és a Kodály-sorozat is. De hasonlóan „működök" akkor is, ha az úti élményeimet festem, rajzolom meg. Sokat jártuk a világot a férjemmel, először persze csak oda mentünk, ahova lehetett: Jugoszláviába, Csehországba. S ahol jártunk, ott én dolgoztam. Előbb persze csak képzeletben volt kész egy-egy kép, majd hazajöttünk, s én nekiálltam. Az egyik, úti élményekből készített sorozatomnak köszönhetem egyébként az első kiállításomat.

– Ez volt a hazafias népfrontos korszak?

– Igen, ez. Egyházi iskolában diplomáztam, önálló tárlatom évekig nem volt. Aztán a Hazafias Népfront fel akarta venni a kapcsolatot Jugoszláviával, és kellett valaki, aki megfestette már a Bácskát. Nekünk éltek ott rokonaink, s én a magam kedvére akkor már csináltam egy bácskai sorozatot. Így kezdődött a „karrierem", a jugoszláv után sorra hívott a többi szocialista követség is. Később – de akkor is a saját pénzemen – Nyugatra is elmehettem.

– S mikor volt az első kiállítása?

– Tizenöt évvel a pályakezdésem után, 1967-ben. Nem végeztem főiskolát, magántanítványa voltam Bortnyik Sándornak. Abban az időben ő volt a Képzőművészeti Főiskola rektora. S azt mondta: ha senki nem engedi meg, hogy önálló kiállítása legyen, majd megengedem én. Elmegyek, és én nyitom meg a tárlatát. Így is lett, s utána ki is állíthattam. Bortnyik egyébként nemcsak a pályámat indította el, de neki köszönhetem az üvegkarc és a linómetszet iránti szenvedélyes érdeklődésemet is.

– A képzőművészek közül sokan lebecsülik a linómetszetet, mert sokszorosítani lehet, s így a műalkotás elveszíti egyedülvalóságát. Megismételhetővé válik. Igazuk van?

– A linómetszet, illetve a fametszet évszázadok óta elismert műfaj. S egyáltalán nem igaz, hogy a sokszorosítás révén elveszíti az értékét. Gondoljunk csak Picasso rézkarcaira. Ezzel együtt engem a kényszer is vitt a linómetszet felé. Azt mondták, ha jó művész vagy, ha bírod a szakmát, mutasd meg a grafikáiddal. S így lett, aztán szépen beskatulyáztak. Pedig sok-sok olajképet is festek.

– Éveken át nem állíthatott ki, Kecskeméten és a megyében kedvelték ugyan, de az országos elismerés a 80-as évekig váratott magára. Nincs Önben keserűség?

– Soha nem tudtam és nem is akartam alkalmazkodni abban az értelemben, hogy megfeleljek a politikai elvárásoknak. Arra viszont a küzdelmes életem megtanított, hogy soha nem szabad feladni. Az első lakásunk árát úgy hoztam össze, hogy bérmunkában otthon kötést vállaltam. Az első megrendelések árából vettem kötőgépet, s évek alatt spóroltam össze a lakás árát. A férjem 17 éven át segédmunkásként dolgozott, reményünk sem volt arra, hogy valaha is jobb napokat éljünk. Ennek ellenére mind a ketten megszállottan dolgoztunk. Aztán jött egy viszonylag jobb időszak, s a rendszerváltás után újabb gondok. Nincs mecenatúra, ki kell jönni a nyugdíjból. Két kollegám annyira nem bírta ezt elviselni, hogy öngyilkos lett. Nekem ebben is a férjem, az ő betegsége segített. Két éven át ápoltam otthon, s ezt a két évet átbeszélgettük. Amikor meghalt, összeomlottam, s csak az segít, hogy hál'istennek sok helyre hívnak. Több kiállításra is készülök, decemberben Kalocsán, januárban Kecskeméten lesz tárlatom. S azért a hivatalos elismerésből is kijutott: Ferencváros díszpolgára vagyok, s Göncz Árpád a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével tüntetett ki.

Ábrahám Eszter

A református értelmiség megújulása (III.)

Bűnbánatra és megtérésre hívunk

A puritanizmus jelentősége a nevelés terén

Ha csak a nagyon immanens lehetőségeket vesszük is számba, a református értelmiség felélesztésének meg vannak a mai lehetőségei. Történetileg múltunk református ortodoxiája és puritanizmusa, ezeknek megélése a mindennapjainkban jelenleg pedig az a tapasztalt tény, hogy az alagút sötétségéből kikerülve örömmel fedezhetjük fel – minden riasztó jelzés ellenére –, hogy van református értelmiség, csupán meg kell adni sajátos lelki-szellemi arcélét és meg kell teremteni azokat az intézményes formákat, amelyekben ez megtörténhet. Erről a lelki-szellemi és szervezeti feléledésről szólok a következőkben.

Kérem, hogy fogadják el a következő keret és tartalom párosításokat azzal, hogy az átfedésekre és az áthallásokra is legyenek érzékenyek. Tehát: templom – prófétai igehirdetés, iskola – puritán életvitel, egyesületek – missziói töltet, szeretetintézmények, kórházak – diakóniai készség.

Amikor a *templom – prófétai igehirdetés* párosításáról beszélek, akkor persze főleg az értelmiség lelkipásztori csoportját szólítom meg. S bár ismert követelmények hangzanak el, hiszem, hogy amit mondok, nem nyitott kapuk döngetése lesz. Az igehirdetés (itt most a templomi prédikáció) prófétai jellege elsősorban *textusszerűséget* jelent; a prédikációnak azért kell ragaszkodnia a textushoz, mert a próféták csak akkor szóltak, amikor „így szólt az Úr", másképp hamis prófétáknak bizonyultak. Ez nemcsak nem zárja ki az *üzenetprédikációt*, hanem egyenesen ahhoz vezet. Ez utóbbi kifejezésben – üzenetprédikáció – nem szabad semmilyen liberális vagy pietisztikus felhangot kihallanunk. Ha a textuson nem hallatszik át a mennyei üzenet a kor emberéhez, akkor érvénytelenítjük Isten akaratát, ami bűn. Másodsorban: a prófétai igehirdetés *értelmes és építő beszéd*, amit Pál a nyelveken szólással való ellentétben hangsúlyoz. Nem egyszer megmutattuk, hogy le tudunk mondani minden üresjáratú szócséplésről, papi demagógiáról s ezen a téren ma is bizonyítanunk kell. Harmadsorban – mivel a prófécia mindkét testamentumban a már meglevő Isten-népet, illetve gyülekezetet szólítja meg –, a prédikációnak a „befelé" szóló *ítélet és kegyelem* kettősségében belmissziós jellegűnek kell lennie. Nem az a feladatunk, hogy a templomablakon kinyújtsuk öklünket és megfenyegessük a világot (mármint azt a világot, amelyik úgy se hallja, hiszen nincs ott a templomban), hanem hogy bűnbánatra és megtérésre hívjuk fel *saját magunkat*, s hirdessük Istennek bűneinknél is nagyobb kegyelmét. Református mivoltunk Isten szerinti feléledésének legfőbb eszköze az igehirdetés. Mi, református lelkipásztor-értelmiségiek vagy felismerjük ezt, vagy lemondunk magunkról.

Iskola és puritán életvitel. Református lelkiségünknek, szellemiségünknek legjellemzőbb vonását éppen a puritanizmus adta és adja meg. A mai magyar református puritanizmus – emberileg szólva – Sárospataknak és iskolájának köszönhető, s hozzánk Erdélybe is a Tolnai Dali János – Lorántffy Zsuzsanna – Medgyesi Pál vonalon jutott el, Apáczaiban és kolozsvári iskolájában érvényesült leginkább. – Itt most egyaránt kell gondolnunk négy teológiai akadémiánkra, református kollégiumainkra, de arra is, hogy a Kárpát-medence református egyházainál sok helyen megindult az állami iskolákban is a református vallástanítás. Így, míg az előzőekben inkább a lelkipásztorokhoz szóltam, most a tanár-értelmiségiektől kérek figyelmet. Az oktatás szakmai igényességén, a pedagógiai érzéken túl, a nevelés terén a református egyház azt várja tanáraitól s a református tanároknak saját magukkal szembeni igénye is az kell legyen, hogy *az iskolákban meghonosítsák ezt az életvitelt*. A puritanizmus olyan tisztaságot, egyszerűséget, fegyelmet, mértéktartást jelentett, amelyet Isten Igéje diktált. A református tanárok habitusa, de maga a nevelés is ki kell hogy alakítson egy olyan puritán életformát, amely Isten Igéjének mértéke alatt áll, sok-sok korjelenséggel szemben. Igényt kell támasztani a szakmai többet-tudás, a minőségi értelmiség kialakításával szemben – de ennek nem szabad sem a karrierizmusba, sem a mások lenézésébe torzulnia. A református értelmiségi státus szimbólumát nem a köbcentik, hengerek és az emeletek, a perzsázott-plüssözött irodák adják, hanem a tiszta családi és hivatali élet, beleértve az öltözködést, vendéglátást, korrekt irodavezetést is. A nemi felvilágosítás, a szexuális élet tisztasága nem kikerülendő kérdés a nevelésben, s a tanároknak ezekre a kérdésekre is keresniük kell a feleletet Isten Igéjéből. De ezek tisztázása nemcsak nem vezethet el a pornográfiáig, de egyenesen kizárja azt. A puritánság nem tűr semmilyen kettősséget: a hitéletben és azon kívül, őszinte, képmutatásmentes magatartásnak a gyökerei az iskolában vannak.

(Kolozsvár)

Kozma Zsolt

Szolgadiákból világhírű tudós

Eddig világszerte több mint 200 megemlékezést tartottak a Kőrösi Csoma Sándor emlékévben, halálának 150. évfordulója alkalmából. Hazánkban a Kőrösi Csoma Társaság és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészeti Kara – közös szervezésben – háromnapos konferenciát tartott április 28–30-án.

Dr. Vékás Lajos rektor megnyitója után az ünnepi beszédet *dr. Göncz Árpád* köztársasági elnök mondotta. *Dr. Kulin Ferenc*, az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke „A nemzeti egység aktuális problémái" címen, *dr. Kiss Gy. Csaba*, a Közép-Európai Intézet igazgatója „Mi a magyar ma?" címen tartottak előadást, utalva Kőrösi Csoma Sándor világhírnévre szert tett tudós mivoltára. A megnyitó ünnepélyt *S. J. Malik*, az Indiai Köztársaság nagykövete köszöntötte. A Magyar Tudományos Akadémia nevében *dr. Tőkei Ferenc* akadémikus, majd kolozsvári, bukaresti, New York-i, genfi, göttingeni és kovászna-csomakőrösi küldöttek szólaltak fel.

Az ünnepélyt *dr. Kálmán Attila* államtitkár, az Emlékbizottság elnöke, a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnoka zárta be. Az ünnepi délutánt az ELTE Bartók Béla Énekkara Kodály–Bartók kórusművek éneklésével tette színesebbé, *Baross Gábor* vezényletével.

A három napig tartó emlékülésen 21 hazai és külföldi tudós tartott Kőrösi Csoma Sándor egész életét feltáró, magas szintű előadást. Megismerhettük azt a hatalmas küzdelmet, amelyet nagy célja elérésére, a magyarság őshazájának felkutatása érdekében folytatott, miközben felbecsülhetetlen értékű munkát fejtett ki a nyelvtudományok szolgálatában. Ő volt az első európai tudós, aki behatolt a tibeti buddhizmus világába és annak erkölcstanát, lélektanát, bölcseletét megismertette a világgal.

Életútjáról csak annyit, hogy 1819. november 23-án Nagyenyedről Bulgárián, Törökországon átmenve hajózott Alexandriába, onnan Bagdadon, Palesztinán, Iránon, Perzsián, Afganisztánon keresztül – négy év alatt mintegy négyezer km-t gyalogolva – ért el Dél-Tibetbe, a Himalája oldaláig. A tibeti lámák között barátokra lelve, roppant szerény, kitartó, szinte makacs magatartásával kivívta az angolok megbecsülését. Láma-kolostorokban, 20–30 fokos hidegben, rendkívül szerényen élve visszautasított minden olyan támogatást, amely önérzetét sértette. Az 1833-as pozsonyi országgyűlésen országos gyűjtés indult meg számára. Ennek eredményét saját pénzével kiegészítve alapítványként visszajuttatott a nagyenyedi kollégiumnak 400 aranyat, a kézdivásárhelyi katonai iskolának 100 aranyat, a Magyar Tudományos Akadémiának 200 aranyat. A MTA 1833-ban levelező tagjává választotta, a Calcutta-i Asiatic Society rendes tagjává lett. Munkáját a Calcutta-i egyetem könyvtárosaként folytatta. 1842-ben útnak indult magyarságkutató tervének teljesítésére. A Himalája lejtőjén 2584 m magasan lévő Dardzsilingben április 4-én megbetegedett és 11-én meghalt. Angol, francia és egyéb tudósok, láma barátainak nagy részvéte mellett temették el. 1942-ben Marosvásárhelyen szobrot emeltek emlékére. A Magyar Tudományos Akadémia 1984-ben négy testes kkötetben kiadta a tibeti–angol és szanszkrit szótárakat, amit a konferencián be is mutattak Kőrösi Csoma Sándor jegyzeteivel együtt.

Amikor az egész világ a legnagyobb tudósok között tiszteli, nekünk, magyar reformátusoknak különös hálával kell reá gondolni, mint aki élete végéig megtartotta a buddhizmus tengerében is kálvinista hitét.

Id. Kis Boáz

NIKODÉMUS

Sötétben indultam, Uram, feléd,
holdtöltekor, csillag se fénylett;
hallgatni bölcs és halk beszéded,
s lerakni szívem minden kételyét.

Mert nincs vigasz és immár mit se véd
a gyengülő test gyötrelmei ellen
a földi tudás, ha mindenben
ott látni a halál kísértetét!

Szél fú és nem tudhatni, honnan?
e rövid élet hirtelen kilobban…
nincs gondom véle már, nem félek:

fény hatja át a sűrű éjszakát,
s küldi felém egy másik élet
liliomillatú fuvallatát!

Zászlós Levente

Elolvasásra ajánljuk

Fürödj meg, és meggyógyulsz

1987 szeptemberében egyhetes evangélizáció alkalmából hangzott el a Torockó téri református templomban *Cseri Kálmán*, a gyülekezet lelkipásztorának igehirdetéssorozata a II. Kir. 5:1-19., és befejezésként a Lk. 4:27. alapján: Fürödj meg és meggyógyulsz címmel.

Az evangélizáció egy szíriai hadsereg-főparancsnokot, az arámi Naámánt állítja a hallgatóság elé. Emberséges ember, minta családapa, népének megmentője a rátörő ellenségtől. Minden szépet és jót el lehet mondani erről a közszeretetnek és tiszteletnek örvendő, mintaképül szolgáló emberről. Ám ez a férfiú – leprás. Ő a főszereplő.

Látszólag! A főszereplő valójában mi vagyunk. Az Istentől elfordult, elbizakodottságában, gőgjében önmaga pusztulását előidéző világának gyilkos indulatai és sötét bűnei örvénylő mocsarában vergődő hitetlen és hívő lelkek – mi valamennyien. Hét estén át Naámán jellemképén keresztül zúdul az Ige pörölycsapása a nyílt és rejtett bűnök sokaságára.

Cseri Kálmán hét estén keresztül a felolvasott igeszakaszban a szíriai tábornokról beszél – és reánk mutat, az Ige operálókésével feltárva a lélek rejtett zugait, s minden dicséretes és jó tulajdonságaink mellett – megláttatja bűneink leprafoltjait is.

Hiába Naámán minden jó tulajdonsága, hiába a mai emberiség sok korszakalkotó csodálatos vívmánya, holdsétája, űrrakétája – mindez mit sem ér –, „leprás". S estéről estére folytatódik Naámán története. Ez a pogány katona minden erejével szeretne meggyógyulni, leprafoltjaitól megtisztulni. De a gyógyuláshoz vezető út nehéz, saját megcsontosodott emberi tulajdonságai akadályozzák. Ám végül is legyőzi önmagát, gőgje alázattá, pogány hite az egy-igaz-Isten-hitté változik. S az Igében a lelkipásztor mindenkor ránk mutat, párhuzamba állít Naámánnal, lelkünkbe nyúl, a Biblia mércéjével méri meg hitünket.

Végezetül a nyolcadik napon, az egyhetes evangélizáció summázataként az Ige reflektorfényével (Lk. 4:17.) a 850 évvel Jézus előtt élt Naámán példázatának prizmáján át a golgotai keresztre világít. A megtisztulni vágyó lélek ma is megszabadulhat leprafoltjaitól, ha megmártózik az élet vizében, melyet Jézus kínál mindenkinek – ingyen.

A szunnyadó lelkeket ébresztő evangélizáció lenyűgöző hatása lemérhető abból az azóta se szűnő, egyre növekvő igényből: – olvasni, terjeszteni a bibliai Naámán hitrejutásának történetét.

Ezt az igényt elégítette ki a Harmat Kiadó Alapítvány, amikor most könyvalakban megjelentette ezt a hatalmas ívelésű evangélizációs igehirdetés-sorozatot, a tárgyához méltó dicséretes köntösben. Ám a második oldalon három sor elmaradhatott volna: „All rights reserved". Alatta ráduplázva magyarul is: „Minden jog fenntartva, beleértve a bárminemű eljárással való sokszorosítás jogát is". Az evangélium terjesztésére hivatott könyvben ez – szerintem – meghökkentő és megbotránkoztató. Azonkívül felesleges is. A törvény ennek feltüntetése nélkül is védi a szerződésbe foglalt szerzői jogot. Jézusnak (Lk. 19:45.) nem a pénzváltás és a galambárusítás ellen volt kifogása, hiszen erre szükség volt. Ostort azért ragadott, mert az evangélium hirdetése és a kufárság egyszerre, egyhelyen – összeférhetetlen.

Borbély László

*

Cikkírónk fenti megjegyzésével – melynek érzelmi részét értjük, azonosítjuk is vele magunkat – kiadói jogi szempontból azonban nem értünk egyet, mert a „copyright" igényét bevett gyakorlatnak kell elismernünk. Más kérdés az, hogy ennek felvetésével máris elérkeztünk az evangéliumi magánkiadók eddig kellőképpen át nem gondolt – s át nem látható – probléma-halmazához, illetve annak központi dilemmájához: Helyes-e ilyen jellegű irodalmat a profitérdekeltség jegyében kiadni, ellentétben az egyházi kiadókkal, amelyek a könyveken „nyert" bevételeiket visszaforgatják az egyház életébe. Ily módon jellegükben, státuszukban jogilag is – ellentétben az evangéliumi irodalmat kiadó, gombamód szaporodó magáncégekkel – ellenőrizhetően nem nyereség-érdekeltek.

Persze, vannak országok, ahol már sikerült ezt a feladatot is megoldani. A megoldás pedig az, hogy az ilyen jellegű kiadók – státuszuk szerint is, megvallottan és az adóhivatal által ellenőrizhetően – „non-profit oriented", azaz *nem nyereség-érdekeltségű* vállalkozások, mert a kiadványaik által „termelt" bevétel más, hasonló jellegű újabb sajtótermékek vagy programok előállítására, illetve megvalósítására fordítják. Ily módon az ilyen jellegű vállalkozások legnagyobb nyeresége: *hitelességük*. Ebben a kiadói műfajban talán *ez* a legfőbb és legtöbb, amire törekedni kell. *(A szerkesztő)*

A Boldogmondások margójára

(Máté ev. 5 rész 1–12. versekhez)

Boldogok, akik tudják, miért élnek, mert akkor azt is megtudják majd, hogyan éljenek.

Boldogok, akik összhangban vannak önmagukkal, mert nem kell szüntelen azt tenniük, amit mindenki tesz.

Boldogok, akik csodálkoznak ott is, ahol mások közömbösek, mert örömös lesz az életük.

Boldogok, akik tudják, hogy másoknak is lehet igaza, mert békesség lesz körülöttük.

Boldogok, akik nevetni tudnak önmagukon, mert nem lesz vége szórakozásuknak.

Boldogok, akik meg tudják különböztetni a hegyet a vakondtúrástól, mert sok zavartól kímélik meg magukat.

Boldogok, akik észreveszik egy diófában a bölcsőt, az asztalt és a koporsót, és mindháromban a diófát, mert nemcsak néznek, hanem látnak is.

Boldogok, akik lenni is tudnak, nemcsak tenni, mert megcsendül a csöndjük és titkok tudóivá válnak. Leborulók és nem kiborulók többé.

Boldogok, akik mentség keresése nélkül tudnak pihenni és aludni, mert mosolyogva ébrednek fel és örömmel indulnak útjukra.

Boldogok, akik tudnak elhallgatni és meghallgatni, mert sok barátot kapnak ajándékba és nem lesznek magányosok.

Boldogok, akik figyelnek mások hívására anélkül, hogy nélkülözhetetlennek hinnék magukat, mert ők az öröm magvetői.

Boldogok, akik komolyan tudják venni a kis dolgokat és békésen a nagy eseményeket, mert messzire jutnak az életben.

Boldogok, akik megbecsülik a mosolyt és elfelejtik a fintort, mert útjuk napfényes lesz.

Boldogok, akik jóindulattal értelmezik mások botlásait, akkor is, ha naívnak tartják őket, mert ez a szeretet ára.

Boldogok, akik gondolkodnak, mielőtt cselekednének, és imádkoznának is, mielőtt gondolkodnának, mert kevesebb csalódás éri őket.

Boldogok, akik el tudnak hallgatni, ha szavukba vágnak, ha megbántják őket, és szelíden szólnak, mert Jézus nyomában járnak.

Boldogok, akik mindebből meg is tudnak valósítani valamit, mert életesebb lesz az életük.

Dr. Gyökössy Endre

Tavaszy Noémi metszete

Könyörögjünk Szentlélekért

Urunk parancsa ez (Luk. 11:9,13.), amelyet biztatásnak is kell éreznünk. Áldott ígéret van ebben a bátorító felszólításban (13. vers): sohasem utasíttatik el a legfőbb jóért hittel elmondott könyörgés.

Évről évre nyolc napon belül két ünnepet tartunk, a pünkösd napjait és a Szentháromság vasárnapját. Úgy kellene ezt tennünk, hogy a Lélek Isten-voltát erejéből, hatalmából megérezzük és megértsük, mindennapi imánk „címzettje" legyen, mint ahogyan hittel könyörgünk az Atyához és a Fiúhoz. Ő kíséri kimondhatatlan fohászkodásokkal erőtelen imádságainkat (Róma 8:26.). Az esztendő 365 napjából csupán néhány napot szentelni ünnepi *megemlékezésre:* nem keresztyén hitet jelez, hanem csonka hitet. Milyen áldás, hogy ünneplési értetlenségeink, tévelygéseink ellenére a Szentlélek Isten jelen van életünkben, amiként jelen volt a világ teremtésében, az Ószövetségben, a pünkösdi nagy kiáradás előtt is a tanítványokban. Ahol hit van, élő úrvacsorai közösség, eredményes hitoktatás, ott a Lélek jelenléte cselekszi mindezt, ugyanakkor Ő dorgál is bennünket Lélek-telen bukdácsolásainkért.

Ahol keresztyén egyház van – pontosabban hit által élő gyülekezet, Isten népe van –, ott a szentek közössége (egyessége) létrejött, naponként küzdve és megújulva pásztoroltatik az egyetlen nyáj részeként a jó Pásztor által, aki életét adta a juhokért. Egyház csak egy van, felekezet többszáz. Vallásformációk (szekták, pogány világvallások és kisebb-nagyobb nemkeresztyén csoportok) még számosabban, s ebben a zűrzavarban egyetlen kérdés igazít el: „Vettetek-é Szentlelket?" Nagyon kemény probléma tisztán látni a különböző vallásokban, mert igen nehéz megítélni (százmilliók napi gondja, sőt elkeseredett harca ez), hogy hol és kikben munkálkodik valóságosan, üdvösségesen Isten Lelke.

Az első pünkösd napján megalakult a krisztusi gyülekezet, elkezdett élni az Újszövetség népe, az egyház. Akkor, és még sokáig nem voltak templomok, ünnepek sem, „csak" a kegyelemből nyert hit volt: igemagyarázatok, úrvacsora, ima, szeretetszolgálat, jogi *keretek* nélkül. Ezek aztán lassanként kialakultak, s ma már, amikor százmilliókban mérhető a megkereszteltek száma, mindenütt van templom, harangok, anyakönyvek, még pénztárkönyvek is; iskolák és sok egyéb alkotják az egyház külsőleg is látható kereteit. Ez rendjén is van így, szükséges mindez, hanem a nagy kérdés mindig az: Üresek-e a keretek, vagy pedig meg vannak töltve tartalommal, erővel? A Szentlélek munkálkodik-e mögöttük és bennük?

Ezt a súlyos kérdést végső fokon nem mi döntjük el, akik részint a magunk igazához szeretünk ragaszkodni, részint hiszékenyek vagyunk (de legalábbis lehetünk). Mi csak egyetlen tételt fogalmazhatunk meg logikailag, a Szentírás alapján. Az alapige ez: „…akiben nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé." (Róma 8:9.). Az a tétel pedig, amely nem kinyilatkoztatás (ám nem is logikai játék), így fogalmazható meg: Sokan hiszik és vallják, hogy a Lélek *kizárólagosan* őbennük, vagy az ő felekezetükben van jelen, ez tehát nem dönt el semmit; az viszont bizton állítható, hogy ahol valóban a Szentlélek munkálkodik, ott nincs két igazság (vö. Kármel-hegyi istenítélet). Ez a tétel levezethető a Szentírás megannyi helyéből, bár maga a logikai tétel csak emberi fogódzó, amely hasznunkra lehet, de nem oldja meg a nagy kérdést.

Mi hát a végső megoldás? A könyörgés, mely ha igazi, tehát alázatos és bizakodó, nem hiábavaló, hiszen maga Jézus szavatolja ezt. Szárnyaljon énekünk is – nemcsak pünkösd szent ünnepén – az ég felé teljes reménységgel, hogy elnyerhessük a legfőbb jót: „Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel…" (463. ének).

Keresztessy Attila

Andreas Gryphius:

PÜNKÖSDI SZONETT

(Du siehst, es will bei uns …)

Már minket, látod-é, sötétség kezd befödni.
A tiszta szeretet s a forró áhítat
Kihül s kialszik itt. Őrült bűn-áradat
Gátat szakít, s a Föld rémült színét elönti.

A sok teher szívünk a csüggedésbe dönti.
Egy új csapás: vasérc a szép égboltozat,
Vért izzad sziklabérc, folyóvíz kiapad.
A pásztor mind alélt, s a nyáj kezd széledezni.

Ó, mennyei Vihar, ellent rémítve, kelj fel,
Gyújts föl, te tiszta Láng, örök szereteteddel,
Te Harmat, légy vigasz vergődő szívemen!

Ó, Fény, te űzöl el vak éjszakát, sötétet,
Erő, Veled szívünk túléli majd a véget:
Él sírban is, ki itt meglát, én Istenem!

Szénási Sándor fordítása

Útinapló

Annecy, Nürnberg, Kastl

A Zsinat lelkészi elnökének nyugat-európai körútja

A Budapesti Zsinat május 4–5-én tartott ülésszaka után mindjárt a következő nap a Francia Református Egyház nemzeti zsinatának meghívására Annecy-be repültem. Részt vettem a zsinati ülésen, s fontos megbeszéléseket folytattam a francia zsinati elnökséggel. Más nyugat-európai egyházakhoz hasonlóan örömmel fogadták azon javaslatomat, hogy a Magyarországi Református Egyház – mint az egyik legjelentősebb létszámú kálvinista egyház, különösen is, ha a hit, szeretet, s hitvallás egységében élő Magyar Református Egyházról beszélünk itt a Kárpát-medencében – meghívja az európai kisebbségi református egyházakat Budapestre. E tárgyalások gondolatát felvetettem a zsinat plénumán is, ahol azt melegen üdvözölték. Kifejtettem, hogy az Európai Protestáns Nagygyűlésen elsőrendűen az angolszász és a német egyházak hallathatták hangukat, s ezért is nagy szükség van e nem kisebb jelentőségű találkozó létrejöttére, melyen sor kerülhet a közös gondok és problémák megbeszélésére, kálvinista önazonosságunk testvéri közösségben történő, együttes átélésére az újulás szellemében.

Ezen a református találkozón és nagygyűlésen a portugál, a spanyol, az olasz valdens, a francia, a lengyel valamint – mint vendéglátók – a Kárpát-medence magyar református egyházai vennének részt. Az említett egyházak képviselői szeptemberben előkészítő ülésen találkoznának Budapesten, míg ez év végén, vagy 1993 tavaszán sor kerülhetne a tényleges találkozóra, ill. nagygyűlésre.

Ezt követően a németországi reformátusok nürnbergi zsinatára utaztam, melynek fő témája a zsidó-keresztyén párbeszéd volt. Az aktuális gondok közül a németországi reformátusok új zsinati székházának építése, s az ezzel kapcsolatos tervek váltották ki a legnagyobb érdeklődést a zsinat háromnapos ülésén. A tervezett székház Nürnbergben épül fel, hisz ez a város a németországi kálvinizmus centruma.

Zsinati felszólalásomban részletes tájékoztatást adtam a Magyarországi Református Egyház jelen egyházpolitikai és missziói helyzetéről, a legsürgetőbb tennivalókról. Előterjesztésemet testvéri megértéssel fogadták németországi református testvéreink, s további támogatásukról biztosították egyházunkat az örömteli missziói lehetőségeket, de egyre nagyobb terheket is jelentő új korszakban.

Innen a Kastl-i Magyar Gimnáziumba vezetett az utam, ahol 25 konfirmandus fiatal konfirmációi ünnepélyén szolgálhattam igehirdetéssel és úrvacsorai ágendával. E németországi magyar ökumenikus gimnázium valóban példaértékű nevelési ideált mutat fel. Ökumenikus nyitottsággal nevel a szeretetre, más értékek megbecsülésére, s magyarságtudatra. A 25 konfirmandusból 20 fiatal volt református, öten más protestáns felekezethez tartoztak. Csak példaként említem, hogy az úrvacsorát a kastl-i katolikus templomban osztottam, mivel e kicsiny helységben nincs református templom. Ugyanitt a római katolikus lelkész egy református dogmatikai szempontból is teljesen kifogástalan exhortációval szolgált a protestáns konfirmandusoknak. Disszertációját a lelkész az evangélikus Bonhoefferről írta.

A magyar gimnázium tanárai és hallgatói szinte felülmúlhatatlan szeretettel vettek körül. Ez nem csupán személyemnek szólt, hanem ez a Magyarországi Református Egyház megbecsülését is jelentette. A világ minden részéből összesereglő szülők igazi örömmel nyugtázták, hogy végre sor kerülhetett e hivatalos szintű, püspöki látogatásra a protestáns konfirmációi ünnepély alkalmával.

Úgy érezhettük mindnyájan, akik a felemelő ünnepségen részt vehettünk és szolgálhattunk, hogy egyrészt Isten az imádatban az Ő trónusa elé alázott bennünket, hogy felmagasztalhasson annak idején, – másrészt, hogy az Ő Jézus Krisztusban emberré lett, s a golgotai kereszten világtávlatra ölelő karjai bennünket a legérezhetőbben átöleltek.

Dr. Hegedűs Loránt
püspök, a Zsinat lelkészi elnöke

TAVASZY Noémi

Ref. Lapja 1992. május 24.

Tavaszy Noémi festő-grafikusművész 25 éves jubileuma és 200-ik önálló kiállítása alkalmából június 7-én délután 5 órakor a „Magyarországi műemléktemplomok" című sorozatot megnyitja Szabó Gábor esperes, közreműködik Béres Ferenc kiváló művész. Helyszín: Tiszakécske, Öregház Galéria.

1937–44 a Nemzeti Színház, 1945–48 a Vígszínház, 1948–49 a Művész Színház, 1949–50 a miskolci Nemzeti Színház, 1950–51 az Úttörő Színház, 1951–57 a Magy. Néphadsereg Színházának tagja, 1956 az USA-ba távozik, 1957–58 a New York-i Petőfi Színház szervezője és tagja, bármixer, műszaki rajzoló, 3 évig a minneapolisi amerikai Nemzeti Színház tagja, a Broadwayon, Hollywoodban szerepelt, 1975–77 a pécsi Nemzeti Színház, 1977–83 a Vígszínház tagja, 1984– ny., a Madách Színház tagja. Jászai Mari-díj (1953), Kossuth-díj (1955, 1991), érdemes művész (1981), kiváló művész (1985). ***F. sz.:*** Rosland: *Cyrano de Bergerac*, Versinyin (Csehov: *Három nővér*), Rómeó (Shakespeare: *Rómeó és Júlia*), Brutus (Shakespeare: *Julius Caesar*), Ádám (Madách: *Az ember tragédiája*), Zoltán (Bókay: *Feleség*), Gessler (Schiller: *Tell Vilmos*), Schiller: *Don Carlos*, Molière: *Tartuffe*, Noszty Feri (Mikszáth–Benedek–Karinthy: *A Noszty fiú esete Tóth Marival*), Gróf Erdődy Pál (Hernádi: *Királyi vadászat*), Zrínyi Miklós (Kárpáthy: *Zrínyi*), filmen: *A pusztai királykisasszony* (1938), *Ne kérdezd, ki voltam!* (1941), *Vihar után* (1944), *Forró mezők* (1948), *Tűz* (1948), *Janika* (1949), *Déryné* (1951), *Különös házasság* (1951), *Rákóczi hadnagya* (1953), *Az élet hídja* (1955), *Topáz* (1969 amerikai), *Herkulesfürdői emlék* (1976), *Fekete gyémántok* I–II. (1976), *Magyarok* (1977), *Krakatit* (1979), *Kiálts, város!* (1978 tv), *A névtelen vár* I–VI. (1980 tv), *A helytartó* (1981 tv), *Mária nap* (1983), *Játszani kell!* (1984), *A fekete császár* (1982 tv), *Különös házasság* I–IV. (1983 tv), *II. József* (1985 tv), *Megoldás* (1987 tv), *Balthazárok* (1988 tv), *Birtokos eset* (1989 tv), *Kártyaaffér hölgykörökben* (1990 tv), *Tizenkilenc késszúrással* (1990 tv), *A lázadó* (1990 tv).

SZABÓ Sándor gyógyszerész. Zalaegerszeg, 1941. júl. 22. ***Sz.:*** Szabó László, Éhn Olga. Nős, 1983, Szemerédi Ágnes. ***Gy.:*** Kinga, 1969, Tamás, 1984. ***T.:*** SOTE Gyógyszerésztud. Kar., 1961–66, BME, 1971–73. 1966–80 az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár technológusa, kísérleti üzemvez., orvostud. főoszt.vez., 1980–87 a Medimpex tud. főoszt.vez.h., 1987– a Biopharm Kut. Fejlesztő Kft., a Medipharma Kut. Fejlesztő Kft. ügyvez. ig. 1991– a Magy. Gyógyszerész Kamara eln., a Magy. Gyógyszerészeti Társ. eln.ségi tagja, az UNIDO szakértője. ***Hobbi:*** aforizmák gyűjtése. ***C.:*** Biopharm Kft., 1087 Bp., Könyves Kálmán krt. 76. Tel.: (1)113-6228.

SZABÓ Sándor diplomata. Mezőhegyes, 1951. aug. 24. ***Sz.:*** Szabó Sándor, Palotai Etelka. Nős, 1977, Kiss Anna. ***Gy.:*** Sándor Balázs, 1979. ***T.:*** MKKE, 1970–74. 1974–77 a Külügymin. elemző és tervező főoszt. munkatársa, 1977–81 a moszkvai nagykövetségen dolgozik, 1981–84 a Külügymin.-ban közép-k-európai együttműködési kérdésekkel foglalkozik, 1984–89 az MSZMP KB külügyi oszt. munkatársa, 1989–90 a Külügymin. k-európai főoszt.-án dolgozik, 1990– szófiai nagykövet. ***Hobbi:*** sport. ***C.:*** 1021 Bp., Kuruclesi út 55.

Szeptemberben újraindul a Julianna Református Általános Iskola

Az intézmény államosításának körülményeiről

1926. szeptember 13-én a Vilma királynő úti református templomban tartott istentisztelet keretében ünnepélyesen megnyílt a holland segítséggel alapított, budapesti első református elemi iskola, amely az akkor 17 esztendős holland trónörökösnő nevét felvéve „Julianna iskola"-ként vált ismertté. A sors ironikus játéka (?!), hogy 1948 szeptemberében, amikor névadója Hollandia királynője lett, a nevét viselő iskola már nem indíthatott új tanévet. – Ez a tény nemcsak ezt az oktatási intézményünket érintette, hanem a „művelődésügy földreformja"-ként ünnepelt, államosításra került iskolák sorsában osztozott. Az államosítás keretében 2 kisdedóvó, 1024 elemi (általános) iskola, 3 férfi és 1 női tanítóképző, 14 polgári iskola, 19 fiúgimnázium, 5 leánygimnázium, 3 gazdasági szakközépiskola, 1 felsőkereskedelmi szakiskola, 1 jogakadémia, 4 teológiai akadémia állományból *egy ideig* **4 gimnázium (2 leánytagozattal, tehát lényegében 6), 1 jogakadémia és 4 teológiai akadémia maradt 1948-ban. (Ugyanis 1949-ben a kecskeméti jogakadémiát szüntették meg, 1951 őszén a sárospataki és a pápai teológiai akadémia nem nyithatta meg kapuit, 1952-ben pedig a debreceni kivételével valamennyi, az 1948-as államosításkor és az „egyezményben" meghagyott gimnázium az államnak való „felajánlás"-ra került. E korántsem véletlen eseménysort szeretnénk összefüggéseiben felvázolni szerzőnk alábbi cikkével és a budapest–fasori presbitériumnak az iskola megtartásáért tett erőfeszítésének példája nyomán gyülekezeteink ragaszkodó küzdelmét bemutatni.**

A hatalomért folyó harc már a háború utolsó hónapjaiban, a front előrehaladásával megkezdődött. Ravasz László az 1945. november 21-én elmondott püspöki jelentésében rámutatott arra, „... hogy Magyarországon a háború elvesztésével az egész politikai rendszer szélsőjobboldalról olyan erővel vágódott át a szélső baloldalra, hogy ezt az átcsapódást méltán nevezhetjük az egyik legnagyobb magyar forradalomnak. Közállapotainkat még korántsem lehet kiegyensúlyozottaknak nevezni. Ezért van az, hogy a végleteket feloldó és kiegyenlítő szintetikus erők még mindig nem hatalmasodtak el. Sokszor az a benyomásunk, mintha a jobboldali fasizmust baloldali fasizmus váltotta volna fel, s szívszorongva figyeljük, hogy az ellenkező végletekbe szédületesen kilengő inga mikor tér nyugalmi állapotba..." Ha a moszkvai irányítás alatt álló kommunisták hevessége időnként mérséklődött is, a cél: a hatalom kizárólagos birtoklásának megszerzése változatlan maradt, s ehhez minden eszközt gátlástalanul igénybe is vettek az ún. összeesküvési pertől (1946–1947) a társadalmi és ifjúsági szervezeteket és egyesületeket feloszlató, 1947. július 4-én kelt belügyminiszteri rendeleten át a más pártok likvidálásáig. Ebbe a vonalba jól illeszkedik az egyházak visszaszorítására, majd felszámolására való törekvés is, előbb egyes prominens személyek eltávolításán, majd az egyházak vallásos nevelő funkciójának korlátozásán át az ún. „egyezmények"-kel és egyéb rendelkezésekkel való gúzsbakötéséig. 1946 tavaszán az egyházaknak – főként a római katolikus egyház szervezettsége révén – még sikerült megakadályozniuk az iskolai hitoktatás fakultatívvá tételét. (Noha az 1948-as „egyezmények"-ben még kötelező formában szerepel, 1949. szeptember 5-én az elnöki tanács törvényerejű rendelete minden teketória nélkül eltörli a kötelező iskolai vallásoktatást.) 1948 elejére az erőviszonyok – korántsem parlamenti küzdelmek révén – oly mértékben tolódtak balra, hogy a kommunista párt vezetői elérkezettnek látták az időt a döntő csapások megtételére. 1948. március 9-én a Sárospatakra összehívott „félhivatalos megbeszélésen" a tiszáninneni egyházkerület és a Kollégium vezetői előtt Kovács Máté kultuszminisztériumi államtitkár már hangsúlyozta, hogy a népi demokrácia és a polgári demokrácia között a harc eldőlt, és most már minden felelős tényező csak azon gondolkodhat és munkálkodhat, hogy a népi demokráciát hogyan tudjuk minél hamarabb és minél teljesebb mértékben kifejleszteni. Kiemelte az egyház és az állam problémái rendezésének szükségességét, a népi demokrácia művelődéspolitikai igényeit az egyházi oktatással szemben. (Hasonló „félhivatalos megbeszélés"-re sor került még Debrecenben április 19-én, Pápán április 21-én, Budapesten április 26-án, s az evangélikusokkal – ugyancsak Budapesten – április 27-én.)

1948 tavaszán sikerült dr. Lászár Andor dunamelléki főgondnokot és dr. Ravasz László püspököt az egyház éléről eltávolítani, egy új, korábban „másodvonalbeli", kevésbé ellenálló vezetést ideiglenesen még megtűrtek, de az év őszén és 1949-ben már Rákosi által kiválasztott, megbízható személyeket juttattak az egyház felső vezetésére. – Ravasz László eltávolítása után kerülhetett sor az immár erősen balratolódott állam és a református egyház viszonyának „rendezésére", amelynek egyik neuralgikus pontja az *iskolakérdés* volt. Ennek „megoldására" „megegyezési tervezetet" dolgozott ki egy 1948. május 14-én, miniszteri tanácsi határozattal kiküldött bizottság, amely tervezetet a Magyar Kommunista Párt Politikai Bizottsága Rákosi Mátyás elnöklete alatt és előterjesztésében május 20-án megtárgyalt és elfogadott. Még aznap átadták egy hirtelenében összehívott református konventi bizottságnak (élén dr. Révész Imre püspök, a Zsinat lelkészi alelnöke, Papp Ferenc, Debrecen, Győry Elemér püspök, Bereczky Albert, Enyedy Andor püspök, Szabó Imre budapesti – rangidős – esperes és Matolcsy Sándor egyházmegyei gondnok, Kaposvár). A megkapott tervezetet a konventi bizottság többször megtárgyalta és az „eredetitől" „ismételt hosszas megbeszélés" után is „alig eltérő" módosítással nyújtotta be a bizottság május 22-i együttes ülésén, ahol „előzetes megállapodás" jött létre, többször hangsúlyozottan, hogy végleges döntést csak a Zsinat hozhat. (A kormánybizottság tagjai voltak: Ortutay Gyula miniszter, Darvas József, Kiss Roland, Bóka László és Alexits György; – érdekesség, hogy Darvas József és Kiss Roland nemsokára az evangélikus, illetve a református egyházban magas világi tisztséget töltöttek be.)

Az 1948. június 2-án és 3-án tartott Zsinati Tanács ülése körlevelet bocsátott ki a presbitériumokhoz, amelyben tájékoztatta a gyülekezeteket a tárgyalások állásáról, másrészt felelősségteljes állásfoglalásra szólította fel a presbitériumokat e nagy horderejű kérdésben. A fasori gyülekezet – Szabó Imre révén – már korábban tudomást szerezhetett a készülő tervezetről és az állásfoglalás lehetőségéről, ezért hozhatta meg a presbitérium az alábbi határozatát még a Zsinati Tanács vonatkozó döntése előtt. (Számos presbitérium hozott határozatot az iskolák megtartása mellett. Azok feladásáról szóló határozatról nincs tudomásom.) Azonban ezeknek nem sok foganatja lehetett, hiszen az állásfoglalások beérkezése előtt, június 15-én a Zsinatnak döntenie kellett, mert másnap, június 16-án az országgyűlés elfogadta az 1948. évi XXXIII. törvénycikket az iskolák államosításáról. Így legfeljebb kortörténeti dokumentum értéke van: íme, így történtek az események a népi demokrácia hajnalán!

A két bizottság május 22-i ülésén Szabó Imre igyekezett menteni a Julianna iskolát, hangsúlyozva annak külföldi, holland alapítását és holland tulajdonban lételét, ez a június 14–15-i zsinati ülésen is szóba került, de minden eredmény nélkül.

Egy korszak lezáródása után – a Julianna Iskola újra megnyithatja kapuit, hogy az újra induló intézet legyen „méltó régi nagy híréhez"!

Dr. Ladányi Sándor

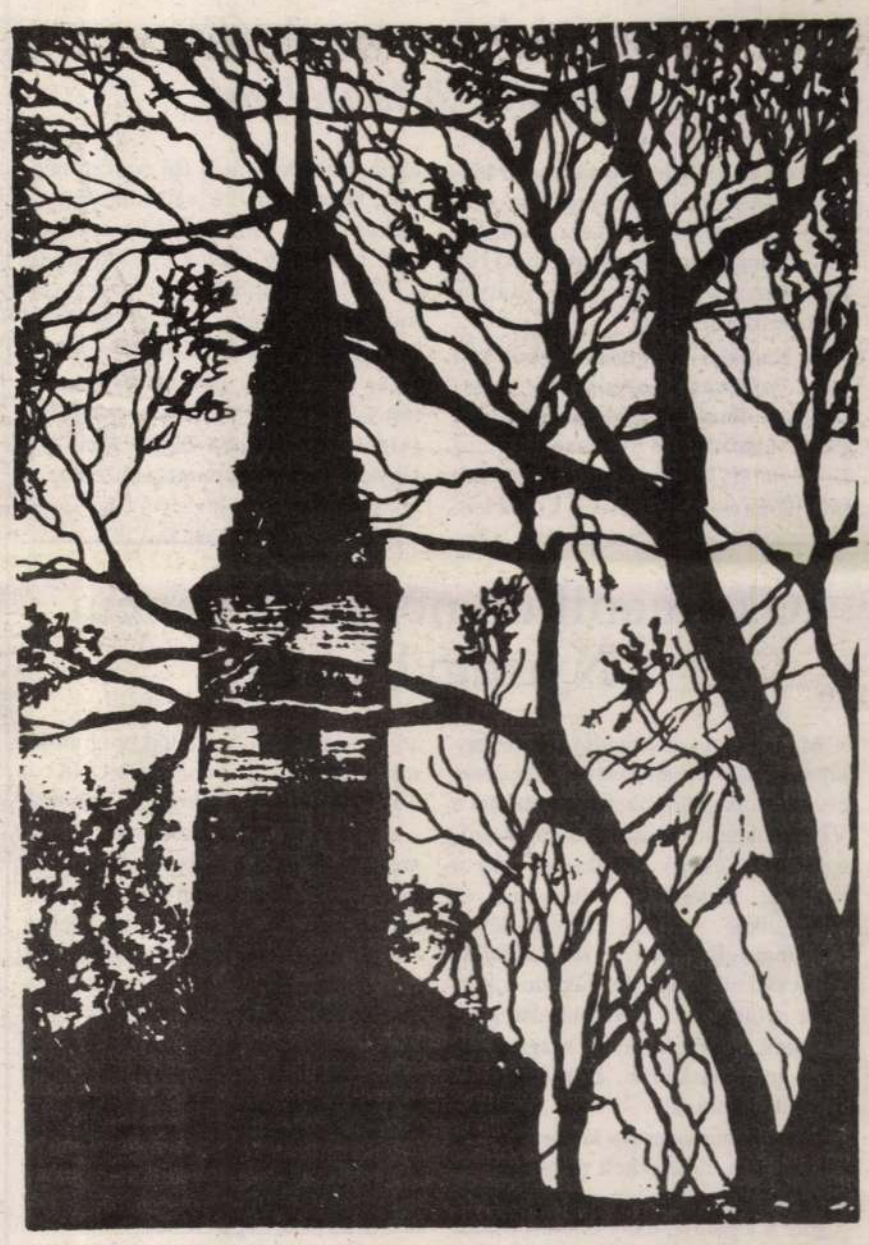

A tiszakécskei református templom. Tavaszy Noémi grafikája

Megnyílt Tavaszy Noémi 200. kiállítása

Pünkösdkor került sor Kecskeméten Tavaszy Noémi festő-grafikus – akinek műveiből lapunkban is már több alkalommal közöltünk – 200. kiállításának megnyitására, „Magyarországi református műemléktemplomok" címmel. A kiállítást megnyitó beszédében – melyet az alábbiakban közlünk – Szabó Gábor esperes méltóképpen értékeli Tavaszy Noémi művészetét.

E gyönyörű pünkösdi délutánon többszörös jubileum részesei lehetünk. *Tavaszy Noémi* 25 éve állít ki munkáiból folyamatosan, és a most itt látható tárlat a 200. Rendhagyó módon, mégis a helyről kell szólnom először. Ahol ez a 37 szép kép látható, az Öreg Ház Galéria Társalgó termeiben, egy felújított öreg paraszthéz. Kicsiny ablakai, mestergerendás helyiségei, a szobákban a tégla padlat csodálatos hangulatot áraszt. Felidéződik gyermekkorom szép temploma, s a hangulata mintha itt lenne. Tavaszy Noémi templomokat hozott az Öreg Házba, egy templomos hangulatú régi helyre.

Számunkra a templom: otthon. Amikor bemegyünk az Isten házába, nem hangsúlyos számunkra, hogy műemlék. Természetesen, templomaink története nemzetünk története. Templomaink sorsában népünk sorsa tükröződik. Ám a templom lelki otthonunk, ahol megkereszteltek, ahol a konfirmáció fogadalmát tettük, ahonnan hitvesünkkel egy útra indultunk, ahol az úrvacsora titkában megtisztulunk, s ahol az igehirdetés ítélete és feloldozása hálaadásra, imádatra indít, és elfogadhatóvá teszi a másik emberrel az együttes utat. Ugyanakkor a templom áttételesen az anyaszentegyházat jelenti. A kultúrateremtő egyházat, amely kultúrahordozó. Az egyháznak ezt a feladatát és rangját ma különösen hangsúlyoznunk kell, hiszen az elmúlt kor elvitatta tőle ezt, monopolizálva a kultúrát!

Íme, ebben a környezetben jelennek meg templomaink, itt és most, 37 pompás képben. Tavaszy Noémi számára a templom nem puszta épület, vagy épület-részlet, mint ívek, oszlopok, konzolok, templombelsők, vagy éppen templomtető: föléje magasodó toronnyal. Nem csupán egy szószék – amint egyik képén látjuk. Nem csupán ódon templomkapu – bár megrendülve szemlélem, hisz ezen a kapun járok a szentegyházba. Tavaszy Noémi ösztönösen ráérez a titokra. A szép és félelmetes titokra: egy nép sorsa idéződik fel e templomokban. Szellemi és lelki erők áradása zúg. E titkot érzi, látni véli templomaiban festőnk. Ugyanakkor e magyar templomokban az egész világ tükröződik. A titok sajátja: minden részlet mögött is az egyetemesség magasodik. Felragyog az elkötelezettség, a hit, a hűség, az öröm, s valami mélyről jövő csendes békesség. Mindezt visszafogottan, sejtelmes titkok tudójaként mondja el képein.

Messziről indult – egy csendes ferencvárosi otthonból –, hogy közel jöjjön hozzánk. Úgy jön, hogy közben orgonaszó hangzik templomaiból, de benne lüktet Bartók és Kodály zenéje, összeölelkezik Szegedi Kis István énekével: „Jövel, Szentlélek Isten, / Tarts meg minket Igédben, / Ne légyünk setétségben / Maradjunk igaz hitben" (368. dicséret). Ahogy az Udvaros Béla rendező szavaiból hangzott, és elragadó szépen Béres Ferenc testvérünk énekéből zengett. Körülfonták a szavak és dallamok a templomokat, mint Katona József emlékére készített sorozatában az élet indái a képek – alakok, épületek – mindahányát, hogy fény, áradás, zúgás, megnyugtatás legyen minden kép; ám mindegyikben érezzük meg: önmagunk vagyunk!

Képei: csendesült nyugodt formák, tisztult színek – megannyi játék: fény hajnala árad a templom mögül – igen, az Ige fénye, csendes este takarja be, s a körülötte lassan álomba burkolózó falu, melyet fölé magasodva szinte véd és óv a templom, ahonnan csendes áldások áradnak szét – Isten Igéje hirdettetik ott. A templomajtóban felbukkan a harangozó – vagy a cinteremben ülő, imádságban átszellemült öregasszony, kinek imára kulcsolt kidolgozott keze egy egész élet küzdelmét mutatja fel – jól illenek a templomi környezetbe, jelzésként arról, hogy a templom nem önmagáért van.

Műfajai: olaj, pasztell, olajpasztell, tollrajzok, ceruzarajzok, de a többféle technika is keveredik lapjain. Hiába rejtené önmagát: mindig kitárulkozik, minden faja művészeti mesterségének: a lényeg megragadásának eszköze.

Végül – miután e sok szépséget látni kaptuk ajándékul – szeretnék én is ajándékot adni. Azt a gondolatot: templom és iskola együvé tartoznak. Ha elválasztjuk egymástól, az azokat használó ember szegényül. A 65. születésnapon – egy csodálatos életmű csúcsán – emlékezzünk a Gazdára, aki mindezt adta és naponta újuló szeretetében megcselekedni engedte. Emlékeztetőül, hogy kedves Tavaszy Noémi útja továbbra is „égre nézők földi útja" lehessen, egyházmegyénk magyar református iskolák világtalálkozója alkalmára készített plakettjét adom át, a további elkötelezések útjára indító Igével: „Tegyetek tanítvánnyá minden népet!"

Az ma még nem általános, hogy valaki a művészetpártolást úgy végezze, mint *Fekecs Jenő* testvérünk, aki sok áldozattal teremtette meg az Öreg Ház Galériát, megmentve egy öreg épületet, és ablakot nyitva a kiállítótermekkel a világra, hogy az Tiszakécskén is legyen, a szelíd akácok Szabolcska Mihály által megénekelt Tisza-parti városában. Vállalkozásában szeretettel biztatjuk.

Teológiai posztgraduális továbbképző tanfolyam

Július 6–31-ig teológiai posztgraduális továbbképző tanfolyam lesz gyakorló lelkészek számára az: Evangélikus Hittudományi Egyetemen (1141 Bp., Rózsavölgyi köz 3.), a Bosnyák tér szomszédságában.

A bentlakó tanfolyam-hallgatókon kívül szeretettel fogadják az egyes szakágak-témák iránt érdeklődőket is. Ezek: újszövetségi tudomány (július 6–10., július 13–17.), rendszeres teológia (július 6–10., július 13–17.), a teológia társtudományai (pl. vallási néprajz, összehasonlító vallástörténet) – (július 6–10., július 13–17.), ószövetségi tudomány (július 20–24., július 27–31.), egyháztörténet tudomány (július 20–24,, július 27–31.), gyakorlati teológia tudománya (július 20–24.).

Az érdeklődők bővebb felvilágosítást kaphatnak dr. Cserháti Sándortól (1141 Bp., Rózsavölgyi köz 3.). Ugyanitt részletes programfüzethez is hozzájuthatnak még.

Ökumenikus női konferencia Nyíregyházán

Május 23-án, az Imádság vasárnapját megelőző szombaton a nyíregyházi evangélikus gyülekezet adott otthont a VI. ökumenikus területi női találkozónak. A találkozó csendesnap volt a baptista, metodista, református és evangélikus egyház részvételével. A téma: „Bízzatok... ne féljetek". Nemcsak mi nyíregyháziak, de a környék gyülekezetei is várakozással készültünk, mert felismertük magunkban az aggodalmaskodást, és szükségünk van bátorításra,

Reggel mindannyian kézhez kaptuk a gondosan előkészített programot, a lapokon sokszorosított énekeket, feltűztük a jelvényt, mely kifejezi összetartozásunkat. A gyülekezeti terem szűknek bizonyult a több mint százhúsz résztvevő számára, így a templomban kezdtük a közös éneklést, hogy „felhangolódjon" a mindennapi gondoktól megfáradt szívünk, s megtaláljuk a közös ritmust, összhangot egymással. *Bozorády Zoltánné* nyíregyházi lelkész köszöntése utána nyitóáhítaton *Csernák Erzsébet* metodista lelkész hirdette Isten üzenetét. A félelem a hitetlenség betegsége, a hit a sorsokat formáló, alakító Istenre néz. De ne tévesszük össze az aggodalmaskodást a másokért való aggódással, féltéssel. A szeretteinkről, embertársainkról való gondoskodás Istentől kapott feladatunk, munka, amit sokszor „orcánk verítékével" kell végeznünk.

Az előadásokat *Keveházi Lászlóné* pilisi és *Sárkány Tiborné* miskolci lelkészek tartották, akik az Ökumenikus Tanácsban a női munka kezdeményezői és szervezői. A délelőtt programjának összefoglaló címe: JÖVŐNK: a félelmek háza vagy a bizalom otthona?

A félelmet keltő események világszerte szaporodnak. A betegség, háború, halál legyőzésében nem segíthet a modern tudomány sem. Minden félelem mélyén az Isten iránti bizalom elvesztése van. A Szentírásban 366-szor van biztatás: Ne félj! Tehát az év minden napjára szól. Istenben való bizalmunk az alapja az egymás iránti és a jövő iránti bizalomnak. Így lehet az épülő „Európa-ház" – benne a mi életünk – a félelmek háza helyett a bizalom otthona.

Az előadásokat csoportos megbeszélés követte négy bibliakörben. A témák rámutatnak a félelmeink forrására: az anyagiak, a nehézségek, a másik ember és a jövő. Itt elmondhattuk egymásnak személyes aggodalmainkat és a bizalomból eredő tapasztalatokat.

A bibliaköröket vezették: *Vassné Jakab Szilvia, Szűcs M. Sándorné,* nyírlövői református lelkészek, *Boncsérné Pecsenya Anna* és *Bozorády Zoltánné* evangélikus lelkészek.

A délutáni előadásokon Keveházi Lászlóné ismertette az ökumenikus női munka történetét, céljait és az eddigi konferenciákat, Sárkány Tiborné külföldi élményeiről, tapasztalatairól számolt be.

A találkozó úrvacsorai istentisztelettel zárult. Az Igét Keveházi Lászlóné hirdette, az úrvacsorai szolgálatot 3 lelkésztársával – Csernák Erzsébet, Szűcs M. Sándorné, Sárkány Tiborné – végezte.

Palotai Erzsébet

Megemlékezés a hódmezővásárhelyi Újtemplomban

Pünkösd vasárnap bensőséges hangulatú megemlékezést tartottak Hódmezővásárhelyen, abból az alkalomból, hogy 1792. június 8-án rakták le a Kálvin téri református Újtemplom alapkövét. Az építkezés egy idős tiszteletes, Szőnyi Benjámin imádságával kezdődött, melyben a reformáció hagyományaira oly büszke alföldi város népe nagy lelkesedéssel és nemes lélekre valló adakozással vett részt.

A példamutató erőfeszítéseket méltó siker koronázta, hiszen négy esztendő elteltével már istentiszteletet tartottak az Újtemplomban, melyet azután – 30 debreceni diák közreműködésével – 1799. május 19-én szenteltek fel. Nagy dolognak számított ez, mert a korabeli feljegyzések azt bizonyítják, hogy az akkori vásárhelyi embereknek sem volt éppen könnyű sorsuk.

A templom tornyának tetőzetét 1887-ben újíttatta fel az egyházközség. Ekkor helyezték vissza például a korábban levett toronygombot, amelybe a renoválás mikéntjére, költségeire, az egyház állapotát megrajzoló hivatalos jelentésre vonatkozó okiratok, dokumentumok is felkerültek. Ezek egyik szerzője Szeremlei Sámuel hódmezővásárhelyi tudós-lelkipásztor volt.

A pünkösdi zenés áhítaton idősebb *Kádár Ferenc* esperes hirdetett Igét, aki többek között Isten házának megtartó erejéről beszélt. Ezt követően *dr. Botkáné Égető Mária* orgonaművész, a Városi Vegyeskar, a Vásárhelyi Fúvósötös, valamint a New Choir ifjúsági együttes működött közre.

Nagy Attila

Gyülekezeti ház Taksonyban

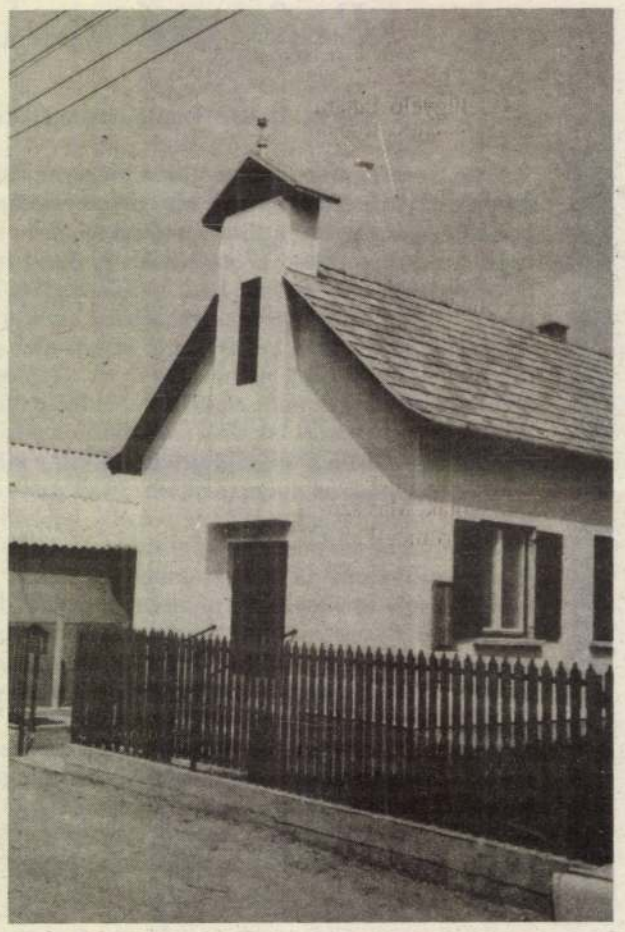

Sokáig emlékezetes marad számunkra az a meleg, családias ünnepség, amelyen május 24-én, délután *Villányi Péter* és *Juhász Sándor* esperesek felavatták a Dunaharasztihoz tartozó taksonyi szórványban felépült gyülekezeti házat.

A helyből és a környékből összegyülekezett ünneplő sokaságot a Taksonyi Német Nemzetiségi Baráti Kör énekés zenekara, majd *Nyeste István* polgármester köszöntötte.

Villányi Péter esperes ünnepélyesen, Igével nyitotta meg az épület ajtaját. *Máté Sándor,* a délpesti egyházmegye gondnoka helyezte el az úrasztalára a díszes kötésű Bibliát, az egyházmegye ajándékát. Az avató igehirdetést Juhász Sándor tb. esperes végezte a Máté 21:13 alapján: „Az én házam imádság házának mondatik." Szólt arról, hogy a világteremtő Isten hajlékot formál itt a földön, hogy Vele találkozhassunk. Az Ő Krisztusban adott üdvözítő szeretetére imádságos, Neki szentelt életünk lehet a válasz.

Villányi Péter esperes imádságban kérte Isten áldását a felépült hajlékra, a benne összegyülekező hívekre. A jelenlévő lelkipásztorok egy-egy Igével áldották meg a gyülekezetet. *Cserháti Kálmán* lelkipásztor a Dunamenti Lelkészkör köszöntését tolmácsolta. *Kovács Bálint* ny. lelkész a hollandiai Gravenzande-i Református Gyülekezetek nevében szólt. Rámutatott arra az őszinte testvéri szeretetből fakadó segítségre, amellyel holland testvéreink az építkezés ügyét hordozták. *Lőrincz Gáspár* volt mátyusi, jelenleg kisújszállási lelkipásztor örömének adott kifejezést, hogy a Mátyusról Taksonyba került Néhai Gerő Imre gondnok családját hogyan használta fel Isten a szórványgyülekezet belső és külső építésében. *Kalló József* helybeli római katolikus plébános ökumenikus szellemben azt hangsúlyozta, hogy az ünnepi együttlét mellett mennyire fontos egymás megbecsülése a hétköznapokban.

Faragó Tibor lelkipásztor beszámolt arról, hogy a gyülekezeti ház alapja 1987 őszén, az épület pedig 1988. karácsonyára elkészült. Azóta vannak itt az istentiszteletek. A járulékos munkák, belső berendezés munkái csak ebben az évben fejeződtek be.

Az építkezés költsége 700 000 Ft volt. Az épületet a gyülekezet tagjai „közmunkával" építették fel. A fenti, legnagyobbrészt anyagköltségek fedezetét a taksonyi hívek adományán kívül, az anyagyülekezet, a környező egyházak, az egyházmegye és a holland testvérek támogatása biztosította. A legnagyobb segítséget a Gustav Adolf Werktől 1990 őszén kapott 200 000 Ft adomány jelentette. Ennek elnyerésében nagy szerepe volt Juhász Sándor esperesnek és dr. Tóth Károly püspöknek, akiket illessen ezért köszönet. Ebből az összegből vásárolt a gyülekezet harangot – s így az ünnep harangszentelés alkalmává is lehetett.

Az ünnepség szeretetvendégséggel fejeződött be.

F. T.

Látogatók a Lepramisszióban

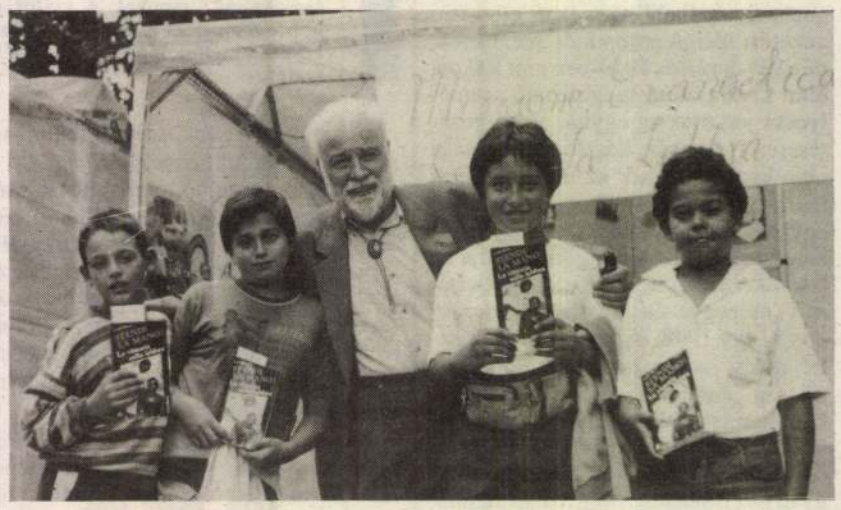

Archimedes Bertolino olasz valdens lelkész, a leprás gyermekek gyógyítására gyűjtögető valdens gyermekekkel

Két nevezetes látogatója volt ez év májusában a magyar református egyház joghatósága alatt ökumenikusan működő Lepramissziónak. Az egyik *J. Clavaud* francia hugenotta-református lelkész, volt kambodzsai misszionárius, aki jelenleg a franciaországi lepra-missziói munka vezetője. Bár Franciaországban a protestánsok száma alig 1 millió, főleg közöttük Clavaud lelkész évente 300 000 dollárt gyűjt össze a Londonban székelő protestáns lepra-misszió részére. Ez a misszió a világ 34 országában 400 000 leprás gyógyítását és gondozását végzi Ázsiában és Afrikában. Clavaud lelkész Nyírbátorban, Hajdúböszörményben, a leányfalui református szeretetotthonban, az alsónémedi és a dömsödi református gyülekezetekben és Sopronban, az evangélikus egyház gyülekezeti termében ökumenikus közönség előtt mutatta be mozgófilmen egy Indiában leprában megbetegedett család megrendítő történetét.

A másik nevezetes vendég *Archimedes Bertolino,* az olaszországi valdens-református egyház san secondói gyülekezetének lelkipásztora volt. Kevesen tudják, hogy a valdens egyház a legrégibb református egyház Európában, mely 1250 táján kezdte el működését Vald Péter bibliai hitre jutott gazdag francia posztókereskedő missziói munkája nyomán. A főleg Olaszország északi részén alakult gyülekezetek rendkívül sok üldözésen mentek át, de Isten egy maradékot megtartott közülük. Jelenleg 20 000 valdens-református él az 50 milliós országban. Teológiai főiskolájuk Rómában van. Valdens gyülekezetek vannak Szicíliában és Dél-Amerikában is. Bertolino lelkész 8 éve önkéntes munkát végez főleg az olaszországi protestánsok között, előadásokat tartva és adományokat gyűjtve a Lepramisszió részére. Torino közelében, 1300 méter magasan van a valdensek AGAPÉ nevű ifjúsági tábora és konferencia-telepe, ahova a mi fiataljainkat is szívesen látják.

Bertolino lelkész május 24-én a szlovákiai Komarnóban, a magyar református templomban hirdette az Igét és délután a volt Bencés Gimnázium nagytermében tartott vetítéses előadást főleg azokról az indiai leprásokat gyógyító kórházakról, melyeket személyesen is meglátogatott. Hazánkban előadásokat tartott az egri, noszvaji református, a kiskőrösi baptista gyülekezetekben, valamint a kiskőrösi baptista öregotthonban. Áldozócsütörtökön Igét hirdetett a budapest–Baross téri, s május utolsó vasárnapján a vásárosnaményi református gyülekezetekben.

Áldozócsütörtökön délután Tápiószőllősön a templomot teljesen megtöltő gyülekezet előtt szolgált *Riskó Jánosné* pilisvörösvári református lelkésznővel és *Dobos Károly* ny. lelkésszel, a magyarországi Lepramisszió vezetőjével együtt. Rétközberencsen pedig az új gyülekezeti teremben szolgált Bertolino lelkész *Horsai Ede* kéki lelkipásztor tolmácsolásával. Átutazóban felkereste Debrecenben *Czégény Miklós és neje* Böszörményi úti otthonát, kis házi összejövetelen is szolgálva, mert 1985-ben, a londoni Lepramisszió nemzetközi titkára, Perotti lelkész az ő otthonukban tartott titokban hazánkban első ízben vetítéses ismertetést a keresztyén Lepramisszió egész világra kiterjedő munkájáról.

– s. k. –

Életünk.

dicsősége is, de szégyene is lehet az, hogy „vezetett" emberek vagyunk. Sok naiv és gőgös ember azzal büszkélkedik, hogy „nekem nem parancsol senki, én azt teszem, amit én akarok!" Az ilyen primitív önáltatás mögött rendszerint kemény rabszolgaság rejtőzik. Érdemes visszaidézni a tudós amerikai szociológus, Riesman, csoportosítását. Ő háromféle vezetésről beszél. Mi hozzá teszünk egy negyedikfajta vezetést, amit hitünk által kapunk és váltunk valóra. Az alapállás rendszerint az, hogy a tradíciók, a hagyományok vezetik az embereket. Példának említi Riesman, hogy amikor a puritán kálvinisták áthajóztak Amerikába, olyan házakat, templomokat építettek, olyan törvényeket hoztak, amilyeneket maguk mögött hagytak Angliában. Értéke is, de kockázata is van annak, ha valaki a mai viharos gyorsasággal változó világban letáborozik az atyáitól örökölt rendszerek mellett. Az ilyen hátulról *vezetett emberek után másodiknak említi Riesman a* belülről *vezérelt embereket. Ezek az igazi „demokraták". Belül kivívott szabadságban, nyitottságban élnek. Képesek új eszméket mérlegelni, új értékek mellett dönteni. „Az én vezérem bensőmből vezérel" – mondta József Attila. Mutatós ez az embertípus, de sajnálatosan kevés van belőlük és a példák azt bizonyítják, hogy nem olyan felette bölcs ez a mi belső „vezérünk". (Tudjuk, hogy végül is hová vezette József Attilát az ő belső vezére.)*

Elsatnyult az emberi társadalom – mondja Riesman. Megjelent a kívülről *vezérelt ember. A döntések alapelve itt ez: Mit tesznek mások? Mit tesz a szomszédom, a barátom, mi a divat, mi a sláger? Én is úgy akarok élni, ahogy a többség él. Cigarettáznak, isznak? Én is. Mammon az istenünk? Az enyém is. Ezen az úton „magányos tömeggé" lesznek az emberek. Nyájemberek lesznek, s a nyáj könnyen hordává, állatok csordájává válik. Sőt: szadista gyilkosok hadseregévé démonizálódik.*

Sok keresztyén hívő hálát ad Istennek, hogy ő nem ilyen. Ő felülről, *Szent Lélektől vezérelt ember. Ezt közelebbről így érti: csalárd a szív, ostoba az ember gondolata, téves a mérlegelés, hibás a döntés, ezért mindezeket elhallgattatva veszi a Szent Lélek vezetését. Szépen, kegyesen hangzik ez, de nyilvánvaló, hogy Pál apostol nem így gondolta a Lélek vezetését. Legerősebb bizonyíték erre ez a vers: „A Lélek a mi lelkünkkel* együtt *tesz bizonyságot arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk" (Róma 8:16). Hangsúlyos itt az a szó, hogy „együtt". Azaz: a Lélek nem a mi gondolkodásunkat* kikapcsolva *vezet, hanem éppen azt megtisztogatva,* elmélyítve *vezérel. Szánalmas látvány a medvetánc. Az állat nyakán lánc van, a lánc vége a gazda kezében van és ő parancsszavakat hangoztatva táncoltatja, „vezeti" a medvét. Nem ez a keresztyén modell! Mondhatjuk úgy is, hogy „felülről" vezérel a Lélek, de pontosabban szólunk, ha így mondjuk: még beljebben belülről vezérel a Lélek, mint ahol az Én-ünk trónol. Egész belső világunkat – értelmünket, érzelmeinket, akaratunkat – mozgósítva a lelkünkkel „együtt" vezérel a Lélek. Belép itt a* felelősség *gondolata. Ha lelki-szellemi képességeinket és tevékenységünket kikapcsolva vezet a Lélek, akkor övé a felelősség, mi csak kivitelezői vagyunk egy tőlünk független, reánk diktált idegen akaratnak. Már pedig a Biblia többször beszél emberi felelősségünkről, mint a ma oly divatos „emberi jogokról". Áldjuk tehát Istent azért, hogy nem engedelmeskedő „robotokká", hanem emberré teremtett és ezért életünket úgy pásztorolja a Lélek, hogy vele „együtt" nekünk is felelősen kell gondolkoznunk, mérlegelnünk és döntenünk.*

AZ IGE MELLETT

JÚLIUS 5. VASÁRNAP

„Az Úr erőt ad népének, az Úr megáldja népét békességgel" (Zsoltárok 29). A hívő zsoltáros csodálattal szemléli az Úrnak, az egyedüli igaz Istennek hatalmát. Mennyei trónusán látja őt és mint az egész mindenség Urát dicsőíti. Sziklák ingadoznak, fák dőlnek, állatok rettegnek szavától és trónját nem veszélyeztetik a vizek, mert ha kell, az özönvíz felett is szilárdan megáll az. S ez az Isten a zsoltáros Ura. Látja hatalmát mindezekben és csodálattal tölti el Istenének ez a hatalma, hiszen a védelmét szolgálja ennek az Úrnak az oltalma. De a legnagyobb áldás mégsem ez, hanem az, hogy „az Úr erőt ad népének, az Úr megáldja népét békességgel". A viharok tombolásából a hívő mindig érzi szeretetét, mert hallja azt a halk és szelíd hangot is, amelyben választottaival beszél. Figyeljünk ma is erre a hangra.

Róma 16:1–16. **227. Dicséret.**

JÚLIUS 6. HÉTFŐ

„Az Aséra szobor is ott maradt Samáriában" (2 Királyok 13). Az északi országrész, Izráel életét Aháb idejétől fogva, több mint fél évszázadon át megkeserítették a damaszkuszi arámok. Isten ostoraként csattogtak Izráel hátán. Jóáház király mai igénk szerint „megengesztelte az Urat". Bizonyára nemcsak arról volt szó, hogy gazdag áldozatokat mutatott be oltárokon, hanem ezt kísérte az igaz bűnbánat, s az Úr megvizsgálta ezt a töredelmet és válasza a szabadítás volt. Annál szomorúbb azonban, amit utána olvashatunk. Miután otthonaikban lakhattak és boldogság szállt a népre, mégsem távolodtak el Jeroboám házának bálványozásától. Sőt, még az Aséra szobor is ott maradt hivalkodva Samáriában. Mielőtt ítéletet mondanánk felettük vizsgáljuk meg szabadítást megért életünket, hogy a mi cselekedeteink dicsőítik-e a Szabadítót?

Róma 16:17–27. **504. Dicséret.**

JÚLIUS 7. KEDD

„Mivel te megverted Edómot, felfuvalkodtál" (2 Királyok 14:1–14). Salamon birodalma két részre szakadt, az egyik Izráel, a másik Juda, az egyik észak, a másik dél országrésze. A köztük levő sorozatos viszálykodások egyikének a születésébe tekinthetünk ma be. Amácja, Juda királya győzelmet arat Edom felett. Fejébe száll a dicsőség és szinte nem fér a bőrében. Nem örül a győzelem adta békének, nem fog hálás munkához országa építéséért, hanem szinte provokálja a testvér-ország királyát és háborút robbant ki. Izráel királya figyelmezteti felfuvalkodottságára, de felveszi a felé dobott kesztyűt, hadbavonulnak és a kihívó rajtaveszt. Nem kell királyi korona a fejre, hogy felfuvalkodottság költözzék a szívbe. Vigyázzunk, hogy az áldás, a sikerek ne tegyenek elbizakodottá. Az alázatosokat az Úr magasztalja fel.

Galata 1:1–5. **122. Zsoltár.**

JÚLIUS 8. SZERDA

„Mert meglátta az Úr Izráel igen keserves nyomorúságát..." (2 Királyok 14:15–29). Mind a két királyság felszabadult egy időre. Az arám nyomás után szinte minden téren fellendülés állt be, kivéve a lelki életet. A „vallási élet" rendeződése, a kultusz tisztasága, az erkölcsi magatartás példaszerűsége nem következett természetes velejárójaként a politikai felemelkedésnek. Isten Igéje azonban nem fekete-fehérben, hanem színesen és árnyaltan ábrázolja mindig az emberi életet, ezért most is megírja II. Jeroboám koráról a jót is és a rosszat is. Látva Isten népe nyomorúságát, megtartva az Atyáknak adott ígéreteit, megszabadítja őket nem érdemükért, hanem az Ő nagy irgalmáért. Tanuljuk meg mai lelki kenyerünkből, hogy a külső körülmények megváltozását követni kell bensőnk megváltozásának, ha a teljes szabadságot el akarjuk nyerni.

Galata 1:6–9. **208. Dicséret.**

JÚLIUS 9. CSÜTÖRTÖK

„Így teljesedett be az Úr Igéje, amelyet kijelentett Jéhunak: Negyedízig ülnek fiaid Izráel trónján". (2 Királyok 15: 1–16). Ha visszagondolunk a 9. Rész eseményeire, s emlékezünk Jéhú vérengzéseire, akkor megértjük azt, ami mai igénkben történik. Bár Isten parancsára hajtotta végre az ítéleteket, de indulatában elfeledkezett arról, hogy Isten nagy tervében az ítélet határok közé van szorítva, csak a kegyelem határtalan. Jéhú pedig eszeveszett dühösséggel csapott le elleneire. Isten ígérete négy utódra szólt csak. Ha Jéhú az ítéletben nem tudott határt szabni, akkor Isten a kegyelemben szab határt. A negyedíziglen való ígéret ideje lejárt, így vége a Jéhú háza uralkodásának. Lehet, hogy az időleges felvirágzások idején el is felejtették Isten határt szabó szavát, de az Úr nem felejtette el.

Galata 1:10–24. **249. Dicséret.**

JÚLIUS 10. PÉNTEK

„Anyja neve Jerúsá volt, Cádók leánya. Azt tette, amit helyesnek lát az Úr, egészen úgy, ahogyan apja, Uzzijjá tette." (2 Királyok 15:17–38). Jótám apja Uzzijjá azt tette, amit az Úr helyesnek látott, ennek ellenére poklossággal próbáltatott meg. Fia, Jótám, apja példáját követve, azt tette, amit helyesnek látott az Úr. Bizonyára nem véletlen, ha meg van említve édesanyja. Pap leánya volt a királynő, s mint „anyakirálynő" jótékonyan hathatott fiára, ezért jegyeztetett fel neve. Csodálatos erőforrás az, ha a porladó ősök, a megholt elődök és az élő családtagok emléke és segítsége erősíti az Úrral való kapcsolatot az életünkben. Hálásnak kell lennünk, ha ilyen őseink és hozzátartozóink vannak. Kérni kell ilyen erőforrásokat. Magunk is legyünk ilyen segítőkké.

Galata 2:1–10. **330. Dicséret.**

JÚLIUS 11. SZOMBAT

„Ezután elment Áház király Damaszkuszba... és meglátta a damaszkuszi oltárt" (2 Királyok 16). Ha csak meglátta volna Aház király diplomáciai útján a damaszkuszi oltárt, az még nem lett volna baj. Sok mindent kell látni az embernek életében. De hazaküldi tervrajzát és „hű" papjával, Urijjával el is készítteti, mire hazaér. Megérkezése után a rézoltárt elvitette az Úr színe elől. Az új, hatalmas, pogány mintára készült oltáron kellett ezután minden áldozatot bemutatni, a rézoltár sorsán pedig még gondolkodott a király, addig az félreállítva „pihent". Azt gondolta a diplomáciai tojástáncot járó király, hogy egy oltárcsere megoldja a kérdéseket. Engedelmes életét kellett volna „oltárra tenni", az Úr utaiban kellett volna járni.

Galata 2:11–14. **79. Zsoltár.**

Dr. Fekete Károly

Erősek és erőtlenek

Olvasandó: Róma 14:1–4.

Amikor azt mondjuk: „erős" ember, akkor olyan valakire gondolunk, aki legyőzi a másikat, legyűri a gyöngét és lenézi azt, aki nem olyan erős, mint ő.

Jézus azonban – a Hegyi Beszédtől kezdve – szüntelenül arra tanította az övéit, hogy Isten országában ugyanaz a törvény másképpen – néha éppen fordítva – érvényes, mint az emberek közt általában. Milyen tehát a jézusi értelemben „erős" ember?

1. Elhordozza a gyöngét. Úgy igazodik a gyöngéhez, hogy az lépést tudjon tartani vele. Amikor (még) gyalogosan meneteltek csapatban a katonák, akkor – általánosan elfogadott szokás szerint – az első sorban mentek a leghosszabbak és hátul a legkisebbek. Ennek gyakran lett az a komikus következménye, hogy az utolsók szinte „futottak" az elsők hosszú léptei után. Ez a „világi" rend. Ezzel szemben a keresztyéni rend az volna, hogy előre állítja a kicsiket, hogy hátul a hosszú lábúak kicsiket lépve együtt tudjanak haladni az egész csapattal. Az erősek nem fordulhatnak szembe a gyöngékkel, nem azokkal szemben, hanem őket hordozva kell bizonyítaniuk erejüket.

2. El- és befogadja szeretettel, kritizálás nélkül a gyöngéket. A gyülekezet közösségén belül nem a lelkek megítéléséről van szó – nem ettől óv az apostol (vö. L. Ján. 4:1) –, hanem arról, hogy nem kíván a gyöngétől erején felüli teljesítményt. Nem tekinti „alacsonyabb" fokon állónak hitbeli gyöngesége miatt, hanem tudomásul veszi a gyönge másságát. Mindketten hitben vannak, mindketten ugyanannak az Úrnak gyermekei, csak az egyik hite többet „bír ki", míg a másiké kisebb kísértésnél is megbicsaklik, nem bírja tovább. Aki fél a televíziótól és a színháztól, fél a regénytől és a szeszes italtól és mindentől, ami „pogány" eredetű, azt kár volna egy hitben „erősnek" erőltetnie. Pál magára nézve azt fogadta el: „ha az étel megbotránkoztatja testvéremet, inkább nem eszem húst soha" (I. Kor. 8:13). Akkor erős igazán az erős, ha valamiről le tud mondani a gyöngébb kedvéért.

3. S teszi midezt azért, mert tudja: ő maga is el- és befogadott ember. Az adós szolgának azért kellett volna megbocsátania, mert ő is bocsánatot kapott (Mt. 18:33). Mert ugyan mit képzelhet magáról az erős (4.V.), ha szembeállítja magát az egyedül igazán erős Istennel?! Ha a „ki vagyok én?" kérdést Isten előtti csöndességben tesszük föl (II. Sám. 7:13), akkor csak alázatos választ adhatunk rá. Sem jogosult, sem méltó nem vagyok arra, hogy Isten saját értékeim alapján fogadjon el. Ha pedig kegyelemből befogadott ember vagyok, akkor nem bírálhatom a másikat gyengébb hite miatt.

Nem az az erős tehát, aki magát másokra terhelve dirigál és minden eltérő véleményt – természetesen, ha az csupán gyöngébb hitből való – kritizál és elítél, hanem az erős, aki a gyöngébbeket elfogadva, szeretetben hordozza őket, az egyedül erősnek, a legerősebbnek: Jézusnak a példája nyomán.

Tegez Lajos

IMÁDKOZZUNK!

Szentelj meg minket, Igazságnak Atyja, mert a te Igéd igazság. A te Igéd megmarad, ha a menny és föld elmúlnak is. Igéd örömünk lesz mindenkor, mert a keresztyénnek abban áll fő java, hogy hozzád közel van s reménységét benned helyezi, Igéd vigasztalásunk lesz örökké. E nélkül a veszedelmek között el kellett volna merülnünk, de szikla volt az, melyet a veszély napján megragadván elkerültük a kárhozatot.

Te magad buzdítsad fel a hajlandókat, hogy befogadják az Igét, mely lelkeiket boldogíthatja, hogy áthatva általa, megtartsák azt, szeretetet gyakoroljanak s Neked hódoljanak. Töltsd be Lelkeddel a gyülekezet tanítóit, hogy tisztaságban hirdessék beszédedet. Legyen az foganatos lelkünkben, tegyen alkalmasokká a Te szeretetedre, mert aki Igédet megtartja, abban szereteted tökéletes. Foglalkoztassa belsőnket minden napon, mert boldogok, akik hallgatják és megtartják azt.

(Imádságok és buzgólkodások, Budapest, 1892.)

A heti bibliai részhez

„az erőtlen zöldségfélét eszik" (I.)

A Róma 14:1–12 szerint mintha a gyülekezetben meghasonlás támadt volna. Egyesek azt tanították, hogy a Krisztusban nyert szabadsággal minden régi „tabunak" is vége van. Mindegy, hogy az ember mit eszik, mit iszik, a tiszta és tisztátalan állatokról szóló mózesi törvényhez már semmi köze a keresztyén embernek. És a napok között sincs különbség, a szombat aprólékos megtartásának ideje is elmúlt.

Ugyanakkor, mások tele voltak aggályoskodással. Azt mondták, hogy nem szabad húst enni, csak zöldségféléket. A zsidókból lett keresztények részéről érthető ez az elbizonytalanodás. A zsidó mészárosok a rituálisan levágott állatok húsából ezeknek a zsidóságot „eláruló" testvéreiknek már nem adtak, a pogány húsvágás pedig mindig rituális pogány áldozati mozdulattal járt együtt, ezért ebből a húsból – a korinthusiakhoz hasonlóan (1. Kor. 8.) – lelkiismereti okokból ők sem akartak enni. Ami pedig az ünnepek megtartását illeti, ebben a korai időben egyesek – köztük maga Pál is – még a szombatot tartották meg, de már jelentkezett a hét első napjának, az „Úr napjának" (Jel. 1:10) megülése is a szombat helyett. A hitben erőtelenek ebben is elbizonytalanodtak.

Tény, hogy a régi világban sok vallásnak megvoltak az ételtörvényei. A zsidók Mózes 3. Könyve 11. Fejezetében hosszú listát találtak arról, hogy mit szabad megenni és mit nem. Szigorú szektájuk, az esszénusok vették ezt a legkomolyabban. Ez a közösség együtt étkezett, étkezés előtt megfürödtek és más ruhát öltöttek. Ételeiket a papok készítették el és ami nem így készült, azt nem étték meg. – A pogány világban pedig a pythagoreusoknak voltak különleges étkezési törvényeik. Pythagoras azt tanította, hogy az ember lelke egy bukott istenség, amelyet úgy korlátoz a teste, mint egy föléje domboruló sírhalom. Hitt a reinkarnációban, amelynek során a lélek emberben, állatban vagy növényben egyaránt tartózkodhat, a létezés végtelen láncolatában. Szabadulás ebből a láncolatból csak abszolut tisztaság és fegyelmezés által lehetséges. Ez a fegyelmezés pedig a következőkből állt: hallgatás, tanulás, önvizsgálat és mindenféle hústól való tartózkodás.

A római gyülekezetnek tehát nemcsak a zsidókból, hanem a pogányokból lett keresztyén tagjai is bőven láttak példákat az étkezési törvényekre és a tabukra. Nem csoda, hogy az „erőtlenek" csak zöldségféléket ettek...

Dr. Bajusz Ferenc

TAVASZY Noémi

0006137920609
506/II GKJ.
MTA.MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUT.CSOP
1014 BUDAPEST
ÚRI U. 62.
REFLA
KOZHIR-PSZ
1900 BUDAPEST
0064386

Kp. bérm. Bp. 72.

Ára: 19 Ft

REFORMÁTUSOK LAPJA

36. SZÁM A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ HETILAPJA 1992. JÚNIUS 28.

Dunamelléki
esület
Kántus munkájáról
gy „nyelvben bujdosóval”
Újraindul a Julianna iskola

Illés próféta. Tavaszy Noémi metszete. (Cikkünk: a 6. oldalon)

Megosztás fenyegeti az emberiséget?

Észak Dél ellen

Jamaicában ülésezett a Református Világszövetség amerikai tagozata

A genfi központú Református Világszövetségnek 86 országban, 173 egyháztestben 70 millió tagja van. A tagegyházak többsége három, földrajzilag meghatározott egységben él és szolgál. Az első az Európai tagozat, amelynek a kárpátmedencei magyar református egyházak is tagjai. A második az 1989-ben alakult délafrikai református egyházak szövetsége, végül a karibi és észak-amerikai tagozat. Ebben az esztendőben a karibi és észak-amerikai tagozat gyűlését Jamaicában a Jamaica és a Nagy Cayman sziget Egyesült Egyháza vendégeként tartotta a közelmúltban. Mindig tanulságos egy nemzetközi gyűlésen résztvenni. Különösen ez alkalommal, mert egy harmadik világhoz tartozó trópusi szigeten rendezték meg, ahol lehetőségük volt a résztvevőknek első kézből megismerni az ottani reformátusok problémáit gyülekezeteik látogatása, az igehirdetési szolgálatok és lelkészeikkel való beszélgetések közben. Cikkünk szerzője – amerikai magyar református lelkész – hat esztendei terminusban képviseli az RVSZ észak-amerikai tagozatában az amerikai Krisztus Egyesült Egyházát. Ennek része az egyik amerikai magyar református egyháztest, a Kálvin Zsinat.

A sokféle előadás, vita és eszmecsere közül csak egyet szeretnék megosztani, amelynek kiszámíthatatlan globális következményei vannak és hatással lehet a magyar nemzet jövőjére is. Ezt a témát egy mondatban így foglalhatnánk össze: Észak Dél ellen, vagy pontosabban Dél Észak ellen.

Szétesett világkép

Az emberiség az elmúlt 45 esztendő alatt Kelet és Nyugat kategóriáiban gondolkodott. Az első és a második világ közötti politikai, ideológiai, gazdasági feszültség életmeghatározó tényező volt. A két egymással farkasszemet néző tömb között pedig az úgynevezett harmadik világ legtöbb országa „hintapolitikát” folytatott: hol ide, hol oda szavazván, a remélt külföldi segélyek nagysága szerint.

Ez a kétpólusú nemzetközi helyzet napjainkban szétesett. A második világ gyakorlatilag megszűnőben van. Egyik része: Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország, a Baltikum és a volt Szovjetunió több európai köztársasága igyekszik felzárkózni az első, a nyugati világhoz. De félő az, hogy az új közép-ázsiai iszlám államok, a Kaukázus egy része és a Balkán félsziget lecsúszhat a harmadik világ politikai, szociális és gazdasági elmaradottságába, bizonytalanságába.

A XX. század utolsó évtizedében az emberiséget egy új megosztás fenyegeti: nem Kelet és Nyugat, hanem Észak és Dél között. Ez lehet a XXI. évszázad legnagyobb problémája, mert Dél színes népessége robbanásszerűen növekszik, fiatalodik, ugyanakkor azonban gazdasági helyzete rohamosan rosszabbodik. Ezzel szemben Észak fehér népessége csökken és elöregszik, ám a világvagyon egyre növekvő részét birtokolja. Napjainkban Dél politikai, de főleg gazdasági menekültjei elözönlik a gazdag Észak államait. Az USA-ba milliók áramlanak évente, engedély nélkül, jobb megélhetést keresve. Már olyan javaslat is elhangzott, hogy egy vizesárkot kell ásni az USA és Mexikó között, amin nem lehetne átszökni. Franciaország eredménytelenül próbál elzárkózni az afrikai arabok beáramlása ellen. Németország nem tudja hova tenni a balkáni cigányokat. Folytathatnánk a sort.

A veszélyes választóvonal

Mi lesz ennek a következménye? Ha Dél elkeseredett, koldusszegény tömegei nem tudnak békésen Északra bevándorolni, akkor erőszak alkalmazásával követelhetik a világvagyon újrafelosztását. Egyre nő azoknak az államoknak a száma, amelyek szegénységük ellenére képesek atom- és hidrogén fegyverek gyártására, főleg ha a munka nélkül maradt orosz atomfizikusok is segítenek. Ha ezt a kérdést nem orvosolják, akkor a harmadik világháború veszélyét nem hárítottuk el, csak elhalasztottuk gyermekeink, unokáink számára, a XXI. évszázadra.

Magyarország különösen is nehéz helyzetbe kerülhet. Kétségtelenül fontos az,-hogy Szerbia vagy Románia megadja az ottani magyaroknak az önrendelkezés jogát, de ez csak egy részkérdés. Világpolitikai fontosságú az, hogy képesek-e ezek a nemzetek felzárkózni Észak politikai, szociális és gazdasági színvonalára? Mert ha nem, akkor könnyen előállhat az, hogy az emberiséget megosztó új választóvonal Magyarország déli határánál húzódik majd, beláthatatlan következményekkel. A jelenlegi ádáz jugoszláv polgárháború az északi, nyugati orientációjú Horvátország és a déli balkáni Szerbia között főpróbája lehet egy későbbi Észak-Dél közötti világméretű ütközésnek.

Isten kezében

De miért tárgyal világpolitikai kérdésekről egy református gyűlés Jamaicában? Azért, mert a hívő keresztyén számára a történelem eseményei a mindenható Isten kezében vannak. Nem vak gazdasági, vagy politikai tényezők vezetik az emberiséget, hanem egy olyan Erő, amely a verebeket is számon tartja (Lukács 12:6). Isten nemcsak az egyéneket, de a társadalmakat is vezeti és befolyásolja. Jó példa erre a nemrég erőszak nélkül összeomlott Kelet és Nyugat megoldhatatlannak látszó szembekerülése, ahol csak a hitben találhatunk kielégítő magyarázatot. Nagy félreértés az, hogy az egyházak, közöttük a Magyarországi Református Egyház elmúlt 45 esztendőjének csak az erőtlenségeit látjuk. Isten csodálatosan felhasználta hívő népét arra, hogy békés megoldás születhessen az emberiség számára egy reménytelennek tűnő történelmi helyzetben. Az Ő népe élő só, növekedő, kelesztő kovász volt a mögöttünk levő pusztai vándorlásban is. Ezt igazolja az, hogy: – hűségesen hirdette Isten országának jelenlétét még egy magát teljesen ateistának tartott környezetben is, az azzal járó veszélyek és hátratételek ellenére, – megőrizte a történelmi folytonosságot nemzete múltjával akkor, amikor azt a múltat igyekeztek marxista módszerrel átszínezni vagy egyszerűen elhallgatni, – megőrizte a külvilággal összekötő nyelvezetet, kultúrát, etikát; ezért tudott azzal – minden rákényszerített mesterséges elzártság ellenére – kommunikálni, miközben az uralkodó pártállam saját propagandájának leszűkítő csapdájában vergődött, – Isten népe olyan kiszámíthatatlan lelki

(Folytatás a 3. oldalon)

Aggódó levél Rio de Janeiroból

Új eget és új Földet keresünk

Az egyházak felelőssége a bolygónkat fenyegető krízisben

A mai ember – tekintsünk magunkba, vajon nem így vagyunk mi is? – annyira elfoglalja magát szűken vett környezetének gondja-bajával, hogy szinte semmit nem vesz észre abból, ami tágabb összefüggésben körülötte történik. A teremtett világ, a mi otthonunk, Istentől kapott életterünk éppen a mi figyelmetlenségünk folytán az alig helyrehozható katasztrófa szélére sodródik. Amikor az ember erről hall, erről olvas, hajlamos mindezt valami szépelgésnek, fontoskodásnak vagy éppen a „valós” napi problémák szándékos elterelésének tartani. Pedig olyasvalamiről van szó, amire oda kell figyelnünk, hiszen ennek az ügynek nem lehet más vesztese, mint a gondok okozója, maga az ember. Ezért van az, hogy a Föld jelenéről és jövőjéről tanácskozó Rio de Janeiro-i konferencia végre már nagyobb nemzetközi érdeklődést váltott ki az eddig megszokottnál. Jelen voltak ezen a tanácskozáson az Egyházak Világtanácsa képviselői is (mint köztudott: ez a 44 éves szervezet 340 tagegyház 400 milliónyi keresztyén tagját képviseli, 100 országból). „Új eget és új Földet keresünk” témakörű külön megbeszélésükön összefoglalták azokat az időszerű, keresztyén fogantatású észrevételeket, amelyeket e témakörben fontosnak tartottak. Mindezt az egyházakhoz írott nyílt levelükben fogalmazták meg. Ennek bevezetőjében egyebek között azt írják az egyházaknak: „Veletek együtt imádkozunk Szentlélekért, hogy szálljon le gyengéden a csúcstalálkozóra összegyűlt népekre, hogy ihlesse fiainkat és leányainkat prófétaságra, töltse be ifjainkat az igazság látomásával, és öregjeinket e sebzett világ gyógyításának álmával. Ez a lélek cselekszik a kozmikus elemekben, betölti Isten dicsőségével és energiájával a világegyetemet, megeleveníti szívünket lelkesedéssel mindaz iránt, ami kreatív, jó, igaz és nemes.” Az alábbiakban közreadjuk a levél további részét.

A sürgetés érzetével írunk. A Föld veszélyben van. A mi egyetlen otthonunk léte kockán forog. Önmagunk elpusztításának szakadékánál állunk. Mert most először a teremtett világ történelmében már bolygónk bizonyos életfenntartó rendszereit pusztítja az ember... Mintha Ézsaiás szörnyű látomása elevenedne meg köztünk: „Gyalázatossá tették a földet lakói, mert megszegték a törvényeket, megmásították a rendelkezéseket, megszegték az örök szövetséget. Ezért átok emészti a földet, megbűnhődnek lakói” (Ézsaiás 24: 5-6a).

Testvérek, értitek, hogy miért nehéz a szívünk. 20 évvel a stockholmi környezetvédelmi konferencia után a környezetpusztító folyamat sem változott. Az élet ma még fokozottabb veszélyben van. Félünk a még brutálisabb tényektől, amik majd 20 év múlva bekövetkeznek... Határ-

(Folytatás a 3. oldalon)

1983 JAN 7 21
PEST MEGYEI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI Hírlap

...somagolás

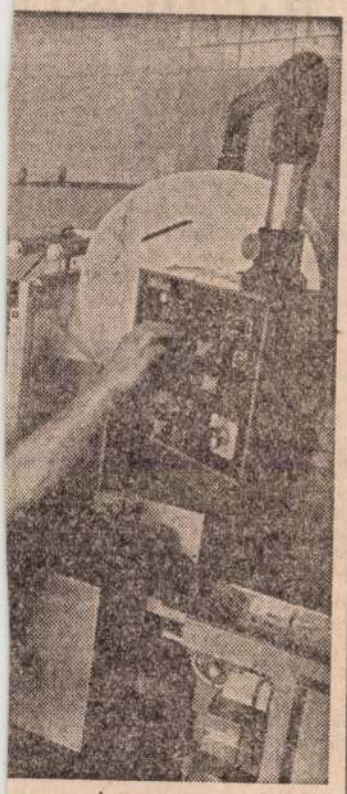

...rban a múlt évben állították ...zsemtöltő-záró berendezést.
Barcza Zsolt felvétele

... munkával

...tovább bővíthető, a lehetőségeket a szakemberek most keresik. Mint *Timár Gyula*, az ócsai nagyüzem közgazdasági elnökhelyettese elmondta, az immár kétéves múltra visszatekintő gazdasági társaság mindkét fél részére hasznot hoz.

A megállapodás úgy szólt, hogy az indulás esztendejében, tehát 1981-ben a nyereségből 30 százalékot kapott a varsányi téesz, tavaly már 40 volt, az idén pedig 50 százalékra nő ez az arány. S az sem elhanyagolható szempont, hogy az építő és szolgáltató ágazatban dolgozó több, mint félezer ember közül 350 termelőszövetkezeti tag, akik a szakcsoportban még többletjövedelemhez is juthatnak.

F. Z.

A megy...

Lá...

Tág hátterű idegenforgalom legyen ...

Örvendetesen növekszik évről évre a megye *idegenforgalma*, nemcsak a közismertnek — és felkapottnak — számító *Dunakanyarban*, hanem más tájrészeken szintén ez tapasztalható. A bel- és külföldi turisták fokozódó érdeklődése érthetővé és indokolttá tette, hogy *a népfrontmozgalom fölfigyeljen az együttműködés lehetőségeire és szükségességére* az idegenforgalomban érintett és érdekelt szervekkel, közülük is elsősorban a *Pest megyei Idegenforgalmi Hivatallal.*

Hét végén tízezrek

Így került a *Hazafias Népfront Pest megyei Bizottsága elnöksége* kedden délután tartott ülésének napirendjére — most első ízben — a téma, *a megye idegenforgalma és a népfrontmozgalom kapcsolatainak bővítése*, illetve egyáltalán, az együttműködés megteremtése helyben, egy-egy településen. Mind a megtett utat, mind a további teendőket érzékelteti, ha leírjuk: a megyében a kereskedelmi szálláshelyeken 1981-ben — az 1982-es adatok, érthetően, még nem ismeretesek — 245 ezer vendéget fogadtak, akik közül *90 ezer volt a külföldi.* Ehhez a népes sereghez természetesen társítani kell azok sok ezres táborát is, akik egy-egy hét végén választják úticélnak a megye valamely táját, hiszen — hangzott el az ülésen — gyarapodik azoknak a turistáknak a száma, akik megízlelték a *Galga* és a *Tápió mente* föltámasztott népi hagyományait, *Ráckeve és környéke* kulturális és természeti értékeit, *Vácrátót, Fót, Ócsa* különleges környezetű hangversenyeinek vonzerejét, s akik az ízlelés nyomán látogatóból, azaz egyszeri kirándulóból baráttá, visszatérő vendéggé lettek, lesznek ezeken a helyeken.

Egy évtized alatt csupán a megyei idegenforgalmi hivatal tulajdonában, illetve bérleményében levő szálláshelyeken 140 ezerről 380 ezerre emelkedett az ún, vendégéjszakák — azaz a letáborozó vendég által eltöltött egy, három, öt vagy éppen tíz napból az éjszakázással egybekötött huszonnégy órák — száma, *az összes vendégéjszakáké pedig meghaladta a 783 ezret.* Ha most ehhez hozzáadjuk azok táborát is, akik egy-egy szombaton, vasárnap, vagy éppen a nyári szabadságok idején a megye valamelyik részét keresik fel — s itt a létszám egy-egy hét végi időszakban tízezreket tesz ki —, akkor be kell látni: pusztán azok, akik hivatalból foglalkoznak az idegenforgalommal, nem képesek eleget tenni a gyorsan növekvő követelményeknek.

Falusi üdülés

Minden segítséget, támogatást nagy örömmel fogadnak az idegenforgalom gazdái — mondotta a felszólalók egyike, s mint a vitából kiderült, a népfrontmozgalom valóban hatásos lendítője lehet a vendégvárásnak és -fogadásnak. Részterületek és részfeladatok sorára terelődött szó az eszmecserében, így például *a tágan értelmezett környezet óvására, a táji, természeti, műemléki értékek ápolására*, hiszen gyakran annak lehetünk szemtanúi, hogy a rendbe hozott, látogatókat vonzó helyek rövid idő alatt leromlanak. A népfront kezdeményezte településtisztasági akciók, a műemlékek társadalmi őrzésének megszervezése sokat segíthet a tiszta, ápolt, tehát kellemes környezetű idegenforgalmi úticélok fenntartásában.

Hasonló, közvetlen és közvetett kapcsolatok kiépítésére kínál módot *a honismereti mozgalom*, ahol a megőrzött, összegyűjtött néprajzi, népművészéti anyag, a tájrész múltjának értő bemutatása az átutazóban fölkeltheti az alaposabb megismerés vágyát, amint programot teremthet a környéken üdülőknek. Szó esett az elnökség ...

Konzervcímke

A jó bornak is kell

TAVASZY Noémi

1021

PEST MEGYEI Hírlap

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Klasszikusok képi műfordítása

Tavaszy Noémi grafikusművész újabb tárlata 1983. január végéig látható a kiskőrösi Petőfi Sándor Művelődési Központban.

Tavaszy Noémi évtizedek óta vezet *képi naplót* szüntelen utazásairól, amelyeket hazai vidékeken, külföldön tapasztal, elmélyülő benyomásokkal. Tapasztalatait *linómetszeteken és olajpasztellsorozatokon örökíti meg.* Felismerésekhez vezető vándorlókedve tovább folytatódik: új műveit rendre bemutatja az ország több városában, így Budapesten, Kaposvárott, Celldömölkön, de kisebb helységekben is: Szobon, Kiskunlacházán, Tabon, Ráckevén, Veresegyházon. Ezúttal *Kiskőrösön,* ahol százharmincharmadik önálló kiállítása nyílt meg. Páratlan energiát rejt ez a szám, arról nem is beszélve, hogy képsorokban dolgozta fel a magyar tájak vizuális értékeit, jugoszláviai, csehszlovákiai, lengyelországi élményeit. Ez utóbbiakért díjakban és kitüntetésekben részesült.

Ajándék a látogatónak

A megyénkben gyakorta kiállító művésznő országos érdeklődést keltett azzal is, hogy *nagyjaink évfordulóira képsorozatokat készített,* értelmezve Ady líráját, Bartók, Kodály zenéjét. Az Ady-sorozat első példánya a Magyar Nemzeti Galériába, második nyomata a ráckevei Ady Galériába került nagylelkű adományozása révén. Mindez komoly festői közszolgálatot jelent. Egyben azt is, hogy *minden tárlatán sorsolással egy-egy linóját ajándékozza a jelenlévők szerencsés egyikének,* több munkás, fiatal képzőművészeti érdeklődését kezdeményezve, mélyítve el ezzel.

Az sem kerülte el Tavaszy Noémi figyelmét, hogy 160 esztendeje született költészetünk halhatatlanja, Petőfi Sándor. Különös vonzalommal, *választékos fantáziával keltette újra életre alakját, költészete tájait monotypiák, linók és olajpasztellek ciklusaival.* A képi elemzések nemes megosztással elemzik a János vitéz gyermekeknek szóló üzenetét, felderítik világának benső tájait és forradalmiságát. Pompával, fegyelmezetten, sokrétűen. Tavaszy Noémi képzelete belekapaszkodik Petőfi kedvességébe, de hajthatatlanságába is, innen a művek sokoldalúsága, ahogy az Petőfi költészetének is utolérhetetlen karaktere.

Népmesei elemek

A János vitéz képi feldolgozására *a népmesei elemek* a jellemzőek, a rajz duhaj jókedve és választékossága a színskála egészében jelenik meg. Erőteljesen alkalmazza a kiemeléseket, így *A négyökrös szekér* grafikai intepretációjában a csillagmezőre összpontosít, az *Anyám tyúkja* képi műfordításában a tulipános láda jut főszerephez.

Tavaszy Noémi a valóság részleteibe kapaszkodik, s e fontos töredékekkel, őszi levelek színes rozsdájával, lilás árnyalataival érzékelteti a *Szeptember végén* elmúlásig fokozódó érzelmi tombolását, halkulását. Telitalálat, ahogy a *Reszket a bokor* virágkörnyezete emberarcokkal pillant felénk. Mindez Petőfi lírájának mély megértéséből és képi továbbteremtéséről tanúskodik. Segesvár is megjelenik a híddal és a rohammal, megjelenik úgy, hogy a táj Petőfi arcát villantja fel monumentális méretben, és a színárnyalatok az *Egy gondolat bánt engemet* partitúráját követik. Kiemelkedő a *Jövendölés* című lapjának tisztázott ritmusa, mely a költő alakját láttatja, azt, hogy időtlen értékei bennük, egy nép, egy nemzet lelkületében hullámzanak tovább.

Petőfi-képtár

Tavaszy Noémi a János vitézről készült sorozat első példányát a most alakuló kiskőrösi Petőfi Képtárnak adományozta azzal a szándékkal, hogy műveit továbbiak kövessék. 1983-ban Kiskőrösön megrendezik képző- és iparművészeink Petőfi-tárlatát, ahol mindenki követheti Tavaszy Noémi példáját, az önkéntes ajándékozást. Ennek a címzettje Petőfi és utókora, mindannyian, akik e kezdeményezés nyomán szellemi birtokunkká avatjuk majd az új létesítményt, a Petőfi Képtárat is.

Losonci Miklós

Fürdik a holdvilág...

Megy a juhász...

A-konferencia

EU CE PA

BUDAPEST
1982

Tapasztalatcsere Lábatlanon

Az októberi verőfényben indultak az autóbuszok országunk négy tája felé, hogy az elméleti tanácskozások közbeiktatott pihenőnapján az EUCEPA konferencia résztvevői ízelítőt kapjanak hazánk szépségeiből, értékeiből, valamint papír- és nyomdapirai kultúránkból. Az autóbuszok közbeeső legfontosabb úticélja a Lábatlani Papírgyár, a Fűzfői Papírgyár, a Diósgyőri Papírgyár, valamint a békéscsabai Kner Nyomda voltak. Itt tehát nemcsak jelképesen, de valóságosan is északnyugat, délnyugat, északkelet és délkelet felé indultak a vendégekkel zsúfolásig teli járművek. Ki-ki ér-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 DEC 4

MAGYAR PAPÍRIPAR

Tavaszy Noémi

1021

Művészetek találkozása

A kiskakas (rézkarc)

Kiállítással emlékeztek *Kodály Zoltánra* a PV-központ nagy tanácstermében. A világhírű komponista és zenepedagógus születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett tárlaton *Tavaszy Noémi* grafikusművész *Tisztelet Kodálynak* címmel, a centenárium jegyében összeállított alkotásait mutatták be.

Kodály Zoltán a XX. századi zenetörténet kimagasló alakja. Róla elnevezett zenetanítási módszerét szerte a földön alkalmazzák. *Bartók Bélával* — kutatóként — együtt felbecsülhetetlen értékű gyűjtőmunkát végzett, sok napjainkra tán veszendőbe menő népdalt, vagy azok kevésbé ismert változatát mentve meg az utókornak.

Ezt a kincset művészetébe építve is megőrizte. Elsősorban daljátékaiban nyúlt vissza az eredeti dallamokhoz — gondoljunk csak a *Háry Jánosra* —, ám jellegzetes nemzeti hangja van kórusműveinek: *Ady: Fölszállott a páva* című versének zenekari munkájában sem nehéz fölfedezni a népi dallamvilágot.

Ezt a világot, hangulatot érzékelteti a maga eszközeivel *Tavaszy Noémi*, aki képei témájául is az ismert dalok címeit választotta. A csodálatos színekben pompázó képek, a nagy képzelőerővel kidolgozott és mégis tiszta, egyszerű linómetszetek híven tükrözik az eredeti művek gondolat- és érzésvilágát, különösen kifejező a *Kállai kettős* című linómetszet, a *Cifra palota*, s egészen megdöbbentő, mély hatást vált ki a *Fölszállott a páva* képi megjelenítése.

Az egy hétig nyitva tartó kiállításon szemet-lelket gyönyörködtető, művészi élményben volt részük a látogatóknak.

TAVASZY Noémi

Művészet és barátai
1993/1.

- Tavaszy Noémi festő-grafikusművész Katolikus Templomok című kiállítását rendezték meg Sátoraljaújhelyen.

Tavaszy Noémi rajza – PODOLIN

Budapest – Utazás '83

A Budapesti Tavaszi Fesztivál idején,
március 19-én, 20-án, 26-án és 27-én
egynapos autóbuszkirándulásokat indítunk
Kecskemétről az Utazás '83 kiállításra.

A programban városnézés, ebéd és — igény esetén —
a fesztivál egyik programjának megtekintése szerepel.

Részvételi díj: kb. 200 Ft.

Részletes felvilágosítás és jelentkezés az
IBUSZ-irodákban.

246

IBUSZ

1983 FEB 13
PETŐFI NÉPE
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
MHSZ SAJTÓFIGYELŐ

U

ház

köz

minőségileg

Ajánlatunk:

Csillag összecsukható kempingkerékpár, ára 3150 Ft.
Velence 28-as női kerékpár, ára 2480 Ft.
Sellő 28-as női kerékpár, ára 2630 Ft.

Megrendelését várja a Csepel—KERAVILL kerékpár-márkabolt:

Budapest VIII., József krt. 41. 1085

258

1021

Tavaszy Noémi Petőfi-illusztrációiból:

● Anyám tyúkja.

● Reszket a bokor.

● Megy a juhász szamáron (linómetszetek).

TAVASZY Noémi

Vita

Szegények, de sokakat gazdagítók

A RÉGI latin közmondás ezt állítja: „Ha ketten mondják ugyanazt, az nem ugyanaz". *Cseri Kálmán* velem vitázó írása (az augusztus 30-i számban) ékesen bizonyítja, hogy mennyire érvényes ez a régi bölcsesség. Ebben az írásomban először azt állítom, hogy igazában egy malomban őrölünk: Cseri Kálmán és én ugyanazt mondjuk. Utána pedig azt fogom állítani, hogy mégis két malomban őrölünk: emberi, lelkületi különbségek választanak el minket egymástól. Ez nem tragédia. Isten irgalmas szeretetébe így is beleférünk mindketten – és egyik sem könnyebben, mint a másik.

KETTEN *egy* emberként valljuk a címben idézett Ige üzenetét: szegények vagyunk és ugyanakkor sokakat gazdagító hívők. Megbírált írásomban (az augusztus 16-i számban) én arra tettem a hangsúlyt, hogy *szegények* vagyunk (ez az állapotunk), Cseri Kálmán pedig arra tette a hangsúlyt, hogy „...de sokakat *gazdagítók* vagyunk" (erre a kegyelem erői képesítenek). *Mindkét pólus igaz, de csak együtt igaz.* Ha csak az egyiket tanítja valaki, tévtanítóvá lesz. Emberi gyarlóságunkból következően azonban a kettőt *kiegyensúlyozottan* együtt hirdetni aligha lehet. Óhatatlanul sarkítunk az egyik pólus felé. Ez történik kettőnk írásában. Cseri Kálmán a „gazdagságra" kisarkított írásában sem feledkezett meg a hívők szegénységéről. Ezt írja: a hívő ember is „önmagában változatlanul szegény, semmije sincs, de Krisztusban gazdag". (Jó lenne tudni, mit jelent ez a súlyos szó. „változatlanul". A megtérés nagy „változása" után is „változatlanul" szegény?) Én viszont Jézus képes beszédéhez (Luk. 11:5–8) ragaszkodva ezt a dialektikus igazságot így fogalmaztam meg: „... mi magunk is éhesek vagyunk, de van egy gazdag 'Barátunk': Őhozzá kell fordulni".

Általános jelenség az, hogy a dialektikusan érvényes *egy* igazság egyik oldalát az egyik „szekértáborban" hangsúlyozzák (túlhangsúlyozzák), másik oldalát pedig a másik „szekértáborban" hangsúlyozzák (túlhangsúlyozzák). Például: hit és/vagy cselekedetek. A Szent Lélek vezetése és/vagy felelős emberi döntés. Imádkozás a belső szobában és/vagy kilépés a „minden teremtés" világába (Márk 16). A mi esetünkben is ilyesmi történt. Kettőnk kétféle fogalmazása semmit nem változtat azon, hogy *ugyanarról* a bibliai igazságról tettünk vallást: szegények *és* gazdagok vagyunk. Magunkban szegények vagyunk, a kegyelem ajándékaival megajándékozottan viszont gazdagok vagyunk. Aki elfogultság nélkül olvassa kettőnk írását, arra a felismerésre jut, hogy ugyanarról beszélünk mindketten.

ENNEK TISZTÁZÁSA után következhet a második állítás: mégis két malomban őrölünk. Ennek szemléltetésére én is elmondok egy történetet és pedig azt, ami a „franciákat" arra ösztönözte, hogy Jézus fentebb idézett példázatát tegyék evangélizációs konferenciájuk középpontjába. Martin Luther Kingről szól a történet. Mérhetetlenül felzaklatva lépett be irodájába egy gyülekezeti tag. Elmondotta azt, amit látott, átélt: a buszon egy halálosan fáradt néger munkásasszony utazott hazafelé. Mellette állt egy fehérbőrű ifjonc. Az asszony elmulasztotta, hogy átadja ülőhelyét a fehér ifjúnak, pedig a „törvény" erre kötelezte. Ezért megverték, leszállították a buszról, börtönbe zárták. „Nem tudok megnyugodni, gyűlölöm őket" – mondta a látogató. Martin Luther King vigasztalta s megtett mindent, amit a „nagy könyvek" tanítása szerint ilyen esetben tennie kell. És mégis: amikor látogatója elment, úgy érezte, hogy ennek az éhezőnek nem adott kenyeret. A keserves négersors alázatos keresztyén elfogadását prédikáló keresztyén lelkigondozást nem tekintette „kenyérnek". Mikor látogatója elment, Martin Luther King magára zárta az ajtót, letérdelt és szinte kiáltva kérte Isten vezetését: mit kell *cselekednie* ebben a rettenetes helyzetben. Többen is és egyre többen imádkoztak vele. Végül megkapták a világosságot és ezzel elkezdődött a híres busz-bojkott, az erőszakmentes küzdelem a négerek jogaiért. Martin Luther King szerint a kiharcolt *szabadság* volt az igazi „kenyér", amit elgyötört népének adnia kellett. Nem volt hajlandó ennél kevesebbel beetetni az embereit – még „keresztyénség címén sem.

A LÉNYEG itt az, hogy az addig megszokott lelkigondozást kevésnek találta. „Térjetek meg, forduljatok Jézus Krisztushoz, Ő majd erőt ad nektek nehéz négersorsotok türelmes hordozásához": ez az „evangélium" egyszer csak kevés lett Martin Luther King számára. És innen kezdve koldus-szegénynek érezte magát, mert átélte, hogy mennyire nem tud „kenyeret" adni sokszorosan éhező népének. Ez a szegénysége odakényszerítette gazdag Barátjához és addig „erőszakoskodott" vele, amíg népe nem kapta meg a „kenyeret" (szabadságot).

Igaz, hogy Pál apostol is a „beletörődés" evangéliumát hirdette. Nem foglalkozott társadalmi kérdésekkel, nem foglalkozott „politikával". De ne feledjük el: ő úgy gondolta, hogy „az idő rövidre van szabva" (I. Kor. 7:29). Jézus hamarosan visszajön. Erre a kis időre tehát nem érdemes a társadalmat megnyomorító igazságtalanságokkal foglalkozni. De Jézus nem jött vissza, töretlenül folytatódik a tragikus-véres történelem. Súlyos teológiai kérdéssé lett az, hogy egy az egyben valljuk-e továbbra is Pál apostol „paruziás" etikáját, vagy pedig az új helyzetekben új döntések kockázatát is vállalnunk kell – a Szent Lélek megvilágosító kegyelmének reménységében. Martin Luther King az utóbbi álláspontot foglalta el és eközben élte át, hogy ő maga is milyen éhes és milyen szegény, amikor égetővé lett a feladat, hogy kenyeret adjon éhező népének. Ha csak Igét kellett volna hirdetni, ha csak vigasztalni kellett volna, akkor Martin Luther King gazdag lett volna, mert erre bőven voltak kincsek a lelki kamrájában. De amikor átélte, hogy felelőssége kiterjed népe szabadságának, felszabadításának feladatkörére is, akkor nagyon szegénnyé lett, mert akkor élte át, hogy milyen tehetetlen ő a tennivalókkal szemben.

A MAGYAR REFORMÁTOROK is nagyon szegények voltak, mert nem csak „lelkekben" gondolkoztak, hanem nemzetben, magyarságban, túlélésben és amikor fölvállalták a gyötrelmes terheket, akkor élték át azt, hogy milyen szegények, milyen tehetetlenek. De ebből a megimádkozott, megküzdött szegénységből reformáció lett. Akiknek fáj, engedjék meg, hogy mégis föltegyem a kérdést: Elégedjünk meg azzal a gazdagsággal, amit a „lelkek üdvösségéért" folytatott szolgálatok során nyerünk el? Áldja meg Isten ezeket a szolgálatokat, de engedtessék meg, hogy mások más ügyekért küzdjenek – szegényesen.

HITE ALAPJÁN dönti el mindenki azt, hogy gazdagnak, vagy szegénynek érzi magát, hogy mit tekint kenyérnek és mire mondja azt, hogy ez még nem kenyér, mit tekint evangéliumnak és mire mondja azt, hogy ez még nem a teljes evangélium. Nem az az igazi baj, hogy oly sokféle változata van az egy hitnek (Eféz. 4:5). Az igazi baj a türelmetlenség, a szeretetlen ítélkezés, a Biblia dialektikájának egy vonalra szűkítése. Ne bántsuk tehát egymást azért, mert különbözőképpen értelmezzük a Krisztus evangéliumát. Cseri Kálmán szerint az igazán hívők gazdagok. Én szegény vagyok. Legnagyobb Igéim közé tartozik Jézus első szava a Hegyi Beszédben: „Boldogok a lelki szegények...". Gyakran megkínoz szegénységemnek új meg új átélése. És mégis: boldog szegény vagyok! Jó dolog üres edénynek lenni, mert Isten csak azt tudja csordultik megtölteni. Jézus is szegény volt. Beleöltözött a bűnesetben végzetesen megszegényedett emberi létformába és így lett minden szegény ember – köztük a „lelki" szegény hívő ember – jó Testvérévé. Bizonyos vagyok felőle, hogy így értelmezve Jézus sokakat gazdagító szegénységét, ismét teljesen egyek vagyunk ketten: Cseri Kálmán és

Farkas József

(Szerkesztőségünk a vitát ezzel befejezettnek tekinti.)

Tavaszy Noémi metszete

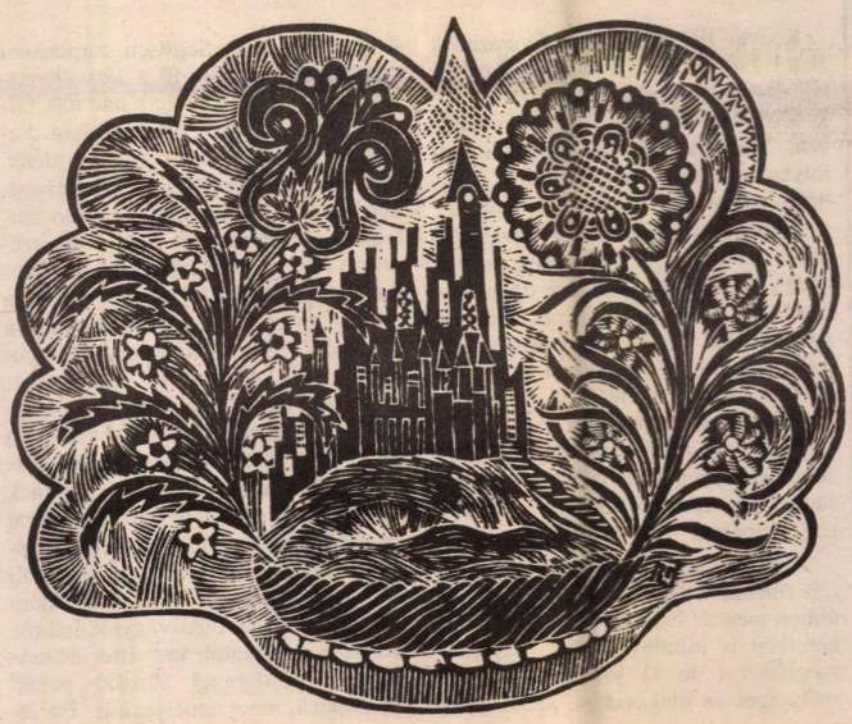

TAVASZY Noémi

1996: III. Magyar Református Világtalálkozó – Erdélyben

Csendes, ám jól megalapozott építkezés

Az MRVSZ támogatja az egyetemes zsinat összehívását

A Magyar Reformátusok Világszövetségének elnöksége és Választmánya augusztus 13-14-én tartotta ülését Budapesten a Ráday Kollégiumban. Az elmúlt esztendő tevékenységéről, szolgálatának eredményeiről *dr. Bütösi János* ny. püspök, a világszövetség elnöke és *dr. Márkus Mihály* püspök, főtitkár adott beszámolót. A testületek meghallgatták a számvizsgáló bizottság jelentését és megállapították a '92–93-as évi költségvetést.

A választmány több fontos határozatot hozott. Döntöttek arról, hogy az MRVSZ egy önálló, hírlevél formájában szerkesztett kiadvány útján kívánja tájékoztatni tagszervezeteit a világszövetség életéről. Ez a sajtóorgánum a hírek mellett igemagyarázatokat, teológiai témák feldolgozását és különböző gyakorlati útmutatásokat is tartalmaz majd. A leendő Hírlap-alapítvány kiadványaként jelenik majd meg. Egyébként a lapban imanaptárt is szándékoznak közölni, amely jó tájékoztatást ad majd arról, hogy melyik vasárnap melyik gyülekezetért könyörögjenek együtt az MRVSZ tagszervezetei. Mindemellett azt is kívánatosnak tartják, hogy a világszövetség munkájáról a Confessióban, a Reformátusok Lapjában, valamint a Rádió és a Televízió egyházi adásaiban is rendszeresen szó essék. A sajtószolgálat munkájának szervezésére és irányítására a választmány bizottságot hozott létre.

A Magyarok III. Világtalálkozójával kapcsolatban az MRVSZ külön üzenetben fejtette ki támogató és a jövőbeni együttműködés reményét kifejező gondolatait.

Arról is döntöttek, hogy a külföldi szolgálatra készülő lelkészeknek a jövőben átgondolt, megtervezett módon kívánnak segítséget nyújtani sajátos szolgálatuk megalapozásához.

Alapszabály-értelmezéssel foglalkozva, a dokumentum tagsági követelményének meghatározását („a református hitelvi alapon szerveződött egyesületek") úgy értelmezték, hogy alapszabályukban kifejezésre juttassák a Bibliához, a Heidelbergi Kátéhoz, a II. Helvét Hitvalláshoz való ragaszkodását, a református egyház történelmi hagyományaihoz való hűségét és egységének építését.

Az MRVSZ választmánya kifejezésre juttatta: mindenben támogatja az egyetemes magyar református zsinat összehívását, ám azt tartja helyesnek, hogy ezt a Zsinatot az anyaegyház (a Magyarországi Református Egyház) Zsinata szervezze meg. „Örömmel vesszük – szögezi le az állásfoglalás –, ha a tervezett Zsinatra a világszövetség elnöke, ill. képviselete meghívást nyerhet. A világszövetség a zsinati anyagokat készséggel tanulmányozza és véleményezi. Imádkozik azért, hogy a kiemelkedő, történelmi jelentőségű vállalkozás töltse be küldetését: legyen újabb évszázadokra a magyar reformátusság lelki, szellemi és szervezeti életének egységes meghatározója". Ennek értelmében a világszövetség a Magyarországi Református Egyház Zsinatához továbbítja az egyetemes zsinattal kapcsolatos, hozzá beérkező javaslatokat, beleértve a liturgiai és egyházzenei tanács létrehozásának ügyét is.

A világszövetség választmánya az ügyben is állást foglalt, hogy – egy ez irányú javaslatra reflektálva – a szórvány magyar reformátusságnak „tizedik egyházkerületté" történő szervezését jelenleg irreálisnak tartja. Az ez irányú javaslatot az egyetemes zsinat előkészítő bizottságához továbbítja.

A választmány örömmel üdvözölte a romániai (királyhágómelléki és erdélyi) egyházkerületek javaslatát, mely szerint 1996-ban a magyar Reformátusok III. Világtalálkozója Erdélyben kerüljön megrendezésre. Egyetértettek abban is, hogy a világszövetség 1996-ban esedékes közgyűlése szintén Romániában ülésezzen. A választmány javasolja valamennyi tagszervezetének, hogy az előkészítő és szervező munkák minél alaposabb előkészítése érdekében minél többen építsék ki a testvérgyülekezeti, ill. testvéregyházmegyei kapcsolatok rendszerét.

Az MRVSZ védnöksége a világszövetség szervezési és ügyintézési munkáját minden térítés nélkül végző tisztségviselőinek köszönetet mondott. Ugyancsak köszönetét fejezte ki a Magyarországi Református Egyház Zsinatának és elnökségének az MRVSZ irodájának létrehozásáért és fenntartásáért.

A számvizsgáló bizottság bejelentette a választmánynak, hogy a Magyarországi Református Egyház Zsinata 1992. április 9-i keltezéssel létrehozta a „Magyar Reformátusok Világszövetsége Alapítvány" elnevezésű alapítványt 1,5 millió forint induló tőkével. A fenti összeghez a Kereskedelmi Bank Rt. további 500 ezer forintot adományozott.

Az MRVSZ elnökségének és választmányának következő ülése 1993. július 6-8-án lesz.

(Az MRVSZ elnöke és főtitkára beszámolójának ismertetésére visszatérünk.)

Patak visszavár ...

Méltóan a kollégiumhoz, a városhoz

Napjainkban – éljünk magyar reformátusként bárhol is a világon – szemünk újra Patakra figyel, s valamennyien örömmel várjuk, hogy a nagy múltú Kollégium újra megnyitja teológiai akadémiáját (amint erről lapunkban egy másik cikkben beszámolunk). Ez alkalomból adjuk közre – s ajánljuk különösen is figyelmébe a régi, a mai, s a leendő pataki diákoknak – dr. Enyedy Andor, volt tiszáninneni püspök 1951-ben, a pataki teológia államosításának évében írt levelét, melyet Bacskay László lelkész őrzött „prófétai reménységgel" 41 éven keresztül, s juttatta el szerkesztőségünkbe.

Kedves Ifjú testvéreim! Évszázadok alatt Isten dicsőségét hirdető, az Ő palántáló és öntöző munkáját végző sárospataki főiskolánk szünetelő állapotba kerülvén, Tinektek más főiskolákban kell folytatnotok tanulmányaitokat, a lelkipásztorságra való előkészületeiteket.

Minket, a tiszáninneni egyházkerület népét és vezetőségét szeretetünk, ragaszkodásunk, áldozatkészségünk drága szálai fűznek sárospataki főiskolánkhoz. Ez a szeretetünk természetesen nemcsak az intézményt öleli át, hanem titeket is, kik e drága keretnek kitöltői, ez áldott kaptárnak méhecskéi voltatok. S mikor a szeretet a szívünkben fájdalomra változott, ez a fájdalom is felétek száll: körünkből és közelünkből eltávozott ifjú testvéreinkhez.

Fájó szívünkkel mit mondhatnánk, mit írhatnánk Nektek, mint azt, hogy áldjon meg az Isten az új helyen, az új keretben is mindnyájatokat. Segítsen megismerni az Ő jóvoltának egész mélységét és magasságát, szélességét és hosszúságát. Segítsen naponként növekedni abba, aki fő, a Jézus Krisztusban és eljutni Benne a halottak feltámadására, az új életben járásra. Segítsen a hitetek mellé jócselekedetet, tudományt, mértékletességet, tűrést, kegyességet, az atyafiakhoz való hajlandóságot, mindenek felett pedig szeretetet ragasztani. Áldja meg tanáraitokat, hogy jókedvvel, az élő hitnek, a gazdag és gazdagító tudománynak, a példaadó életnek ékességével forgolódhassanak előttetek és körülöttetek. Áldja meg társaitokat, hogy befogadjanak titeket nemcsak a soraikba, hanem a szívükbe is. Áldja meg bennetek és veletek azokat a főiskolákat, amiknek a kapui, lelki és szellemi kincsestárai megnyíltak előttetek. Mi más kívánságunk lehetne, mint hogy legyetek az új keretben sárospataki főiskolánk ajánlólevelei: a hittől, tudásvágytól, lelkiismereti szabadságtól, testvéries és családias bennsőséggel áthatott pataki szellemnek megszemélyesítői. És legyetek majd mind megannyi felelet, beteljesedés ama teremtett világnak, amely ma is, drága magyar földünkön is sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. Mit kérhetnénk Tőletek, mint hogy az új falak között se felejtsétek a régi szent falakat, s hordozzátok hálaadó és könyörgő imádságotokban, hogy a visszametszett szőlőtőkéből, a sárospataki iskolából a megszűkült keretek között is áradjanak bőséges áldások a megújuló magyar életbe.

S ha él, ha felújul szívetekben az elhagyott fészek után emlékező, vágyó szeretet, azt kérjük, hogy írjatok. Mi nem szűnünk meg Titeket a magunkénak tartani, sorsotok után érdeklődni, érettetek imádkozni, hozzátok tartozni. Ha pedig lehet, amikor lehet: jöjjetek. Szupplikáció, legáció, vakáció alkalmai haza, visszavárnak s mi is mindig visszavárunk, hogy a régi szeretet dédelgetésével pihentessünk, s az otthonból kapott új erővel, ihletéssel, ösztönzéssel, az egybetartozás megerősödött érzésével, meg aztán egy kis zsebbe való pénzzel is bocsáthassunk vissza.

Isten kegyelme, az Úr Jézus szeretete, a Szentlélek közöltetése és a mi szívbeli együttérzésünk, áldáskívánásunk legyen mindnyájatokkal.

A Tiszáninneni Egyházkerület, volt édesanyátok nevében küldi köszöntését idősebb testvéretek és szolgatársatok:

Miskolc, 1951. szeptember 20.

Dr. Enyedy Andor s.k.
püspök

Don-menti keresztek (I.)

„Kik porladoztok mily sok éve már"

„Apák, fiak, szerelmes vőlegények,
Kik porladoztok mily sok éve már,
Kik elé dörgő ágyúszóval
véres mezőkön toppant a halál."
(Dr. Zempléni Miklós)

Egy fiatal tanár – *Mártha Tibor* – elhatározta, hogy felkutatja a Don-menti magyar honvédsírokat, hogy a hallgatás hosszú évei után a hozzátartozók végre eljuthassanak oda, ahol szeretteik nyugszanak. S 50 év elteltével a jeltelen tömegsírok fölé egy kopjafa vagy kereszt kerüljön, s végre egy ima is elhangozhasson az ott nyugvók fölött.

Így szervezett az elmúlt év júliusában egy emlékutat a hozzátartozók számára, melynek során sok sok utánajárás eredményeképpen 1991. július 8-án a Repjevka-i templom kertjében felállíthatták az első kopjafát a magyar honvédek emlékére. Innen hazaérkezve pedig elhatározta, hogy alapítványt hoz létre a „Don-menti honvédsírok gondozására".

A gondolat – Istennek hála – sokak szívében megértésre talált. Sokan támogatták és támogatják, s 1991. novemberében létrejöhetett az alapítvány.

A Kolbinóban felállított kereszt

Sok adományt kapott az alapítvány, s így teremtődött meg anyagilag a lehetősége annak, hogy idén *Mefogyij* metropolita, Voronyezs és Lipeck megye metropolitájának meghívására – öt sírkereszttel – az alapítvány küldöttségeként négyen elindulhassunk a Don-kanyarhoz, hogy ott azokat felállítsuk, s ökumenikus istentisztelet keretében felavassuk.

A küldöttséget Mártha Tibor vezette, mint a kuratórium elnöke. A küldöttség tagjai voltak *Sebestyén István* gégényi videós, – tavaly „Zarándokút a Donhoz" címmel, két részes filmet készített, melyet Budapesten a Nyitott Világ Alapítvány kábeltévés társaság több alkalommal is műsorára tűzött; ez alkalommal is az egész utat végig filmezte, s így utazásunkat 12 órás videofilmen örökítette meg –, *Ferenczfi Zoltán* pácini református lelkész, aki 1943 óta az első magyar lelkész, aki eljuthatott a Don-kanyarhoz, hogy magyar nyelven gyászistentiszteletet tartson az ott nyugvó magyar honvédek emlékére. A küldöttség negyedik tagja *Wizinger János* volt, aki tolmácsként Munkácsról jött velünk.

A hazánk címerével díszített tölgyfából készült kereszteket a pálházai erdészeti üzem készítette, melybe a nyírtéti református lelkész véste bele a következő feliratot: „2. Magyar Hadsereg 1942–43."

Így indulhattunk el július 20-án a Don-kanyarhoz a Debreceni Orosz Főkonzulátustól és az ungvári magyar konzultól kapott engedéllyel a zsebünkben, amely igazolta a határállomáson és a későbbi igazoltatások során is, hogy nem cselekszünk törvénytelen dolgot.

Az utazás két napot vett igénybe, hiszen Kisvárdától Voronyezsig több mint 1700 km-t kellett megtennünk. 20-án, hétfőn este 7 órára érkeztünk meg Kievbe, ahol a Magyar Nagykövetségen szálltunk meg, de már hajnali 3 órakor újra útnak indultunk. Már esteledett, amikor megérkeztünk Voronyezsbe.

Mefogyij metropolita nem tartózkodott Voronyezsben, de *Petrov Petr Zaharovics* atyának, helyettesének, aki Voronyezsben a Nyikolszka-i templomban szolgál, lelkére kötötte, hogy mindenben legyen segítségünkre. Péter atya testvéri szeretettel fogadott bennünket, s valóban minden tőle telhetőt megtett azért, hogy küldetésünket teljesíthessük.

Július 22-én Péter atyával együtt érkeztünk meg Kolbinóba, ahol a templom mellé temették el 1942. őszén és 1943. januárjában az elesett magyar katonákat. Kolbinótól nem messze van ugyanis uriv, ahol a Szovjet hadseregnek már 1942. augusztusában sikerült hídfőállást elfoglalniuk. A magyar csapatok megpróbálták visszafoglalni a hídfőállást. Ezekben a harcokban, augusztusban és szeptemberben ezer tiszt és 29 ezer honvéd vesztette életét, de az Urivi hídfőállást nem tudták visszafoglalni. Az elesett katonákat az arcvonalból hátravitték eltemetni. Így az Urivnál elesett magyar katonák közül sokat Kolbinóban temettek el. A kolbinói templom kertjében állítottuk fel az első keresztet, amelyet előbb Péter atya pravoszláv szertartás szerint felszentelt, majd ezután következett a református gyászistentisztelet. Könnyeimmel küszködtem, miközben a kolbinói templom kertjében a 90. zsoltárt énekeltem, s közben láttam, milyen meghatottsággal állnak ott a helybeliek is, akik időközben szép számban összegyűltek körülöttünk. Istentől erőt kérve és kapva énekeltem, majd olvastam az Igét Pál apostolnak az I. Korinthusi levél 15. részéből: „Ha azért Krisztusról hirdettetik, hogy a halottak közül feltámadott, mimódon mondják némelyek tiközületek, hogy nincsen halottak feltámadása?... Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk."

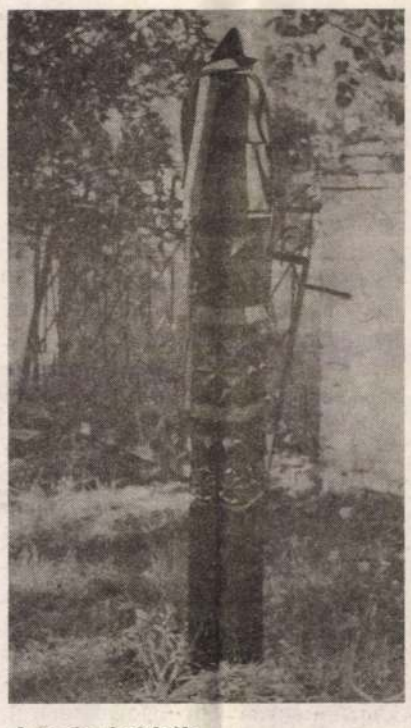

A repjevkai fejfa

Elmondtam a kolbinói embereknek, hogy mi szívünkben Istenbe vetett hittel, bizalommal indultunk el erre a nagy útra. Úgy érezzük, hogy missziót teljesítünk azzal, hogy ezeket a kereszteket elhoztuk és felállítjuk. Sok hozzátartozónak lelki megnyugvást fog jelenteni, hogy ez végre megtörténhetett, s 50 év után az itt nyugvó magyar katonák sírja fölött is hirdethetjük az Igét. Mi békességgel és keresztyén testvéri szeretettel jöttünk abba az Oroszországba, amelynek népe ezer éve keresztyén. Nem akarunk mást, csak kegyelettel emlékezni az elhunytakra, apáinkra, nagyapáinkra. Hisszük, hogy Isten megáldja a kegyelettel emlékezőket. Nem csak emlékezünk azonban, hanem hirdetjük a feltámadás és az örök élet evangéliumát orosz földön, a tömegsírok fölött.

Nagyon jólesik látni, hogy az itt levő orosz emberek szíve együtt dobban a mienkkel. Álljon itt ez a kereszt, s hirdesse, hogy mi nem akarunk újabb háborút, újabb tömegsírokat.

Könnyes volt a szemünk, amikor az imádság és a 276. ének eléneklése után elhelyeztük koszorúnkat a kereszt tövénél, de könnyes volt a helybeliek szeme is, amikor ők is elhelyezték a kegyelet virágait. Majd kenyérrel és tejjel kínáltak, hogy kifejezzék szeretetüket, s megígérték, hogy mindig lesz virág a keresztnél. Így búcsúztunk el a kolbinói emberektől, s indultunk vissza Voronyezsbe, ahol a szállásunk volt.

Ferenczfi Zoltán

A kolbinói gyászistentisztelet

Ökumenikus menekültügyi továbbképzés

A svájci protestáns szeretetszolgálat (HEKS) és a Keresztyén Egyházak Konferenciája (KEK) június 1.–július 10. között „tréningprogramot" szervezett a Közép és Kelet-Európai országok egyházai által delegált szakemberei részére. Erre a továbbképzésre meghívást kapott a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat is.

Az első két hetet Genfben, az Ökumenikus Központban töltöttük, ahol elméleti előadásokat hallottunk a menekültügy európai összefüggéseiről, s egyes nemzetközi szervezetekben tettünk látogatásokat.

Frans Bouwen: A menekültügy és az egyházak című előadásában a menekültügy bibliai alapjairól beszélt, amely alapján minden egyháznak vallania kell a rászorultak, menekültek támogatását. Kiemelte annak veszélyét, hogy a menekültek áldozatai a jelenlegi gazdasági helyzetnek, a nacionalizmusnak, az egyes országok ún. „belső biztonsági törekvéseinek", a resztriktív állami politikának.

Gilbert Jegaer és *Philip Rudge* a menekültügy jogi kérdéseit elemezték, hangsúlyozva azt, hogy a genfi menekültügyi konvenció módosítása elengedhetetlenül szükséges, s a nyugat-európai országok nem kormányközi szervezeteinek menekültügyi munkáját ismertették.

A nemzetközi szervezetek sorában meglátogathattuk a Nemzetközi Vöröskeresztet (Croix Rouge), a Nemzetközi Egészségügyi Világszervezetet (WHO), az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságát (UNHCR).

A két hetes elméleti képzést követően a közép és kelet-európai országokból érkező résztvevők három hetes gyakorlati képzésen vettek részt. Így *Kováts Béla* Rotterdamban a VWR (Vluchtelingen Werk), *Dr. Trócsányi László* Párizsban a Cimad (Service Oecuménique d'Entraide) szervezeténél tölthette el a szakmai gyakorlatot. Megismerkedhettünk a franciaországi és hollandiai egyházi menekültügyi szervezeteinek munkájával és az ottani állami hatósági ügyintézéssel. Megállapíthattuk, hogy az egyházi alapítású segélyszervezeteknél az alkalmazottak igen erős motivációval rendelkeznek, szolgálatnak tekintik munkájukat, s több százan ún. „benevolként", ingyenesen segítik a segélyszervezetek munkáját.

Imponáló volt az alkalmazottak szakmai ismerete is. Alapelvük, hogy az állami hatóságoknak csak akkor tudnak partnerei, egyes esetekben ellenfelei lenni, amennyiben több, vagy legalább annyi szakmai ismerettel rendelkeznek, mint az állami tisztviselők. Az erős motiváció, gazdag szakmai ismeretek pedig megadják ezen szervezetek társadalmi presztizsét. Bármerre jártunk ezen szervezetek nevében, azt mondhatjuk, hogy nyitott kapuk fogadtak mindenfelé.

A három hetes szakmai gyakorlatot követően ismét a genfi Ökumenikus Központban találkozhattak a résztvevők, s az egyes országokban eltöltött időszakról egymásnak tájékoztatást nyújtottunk. A továbbképzés eredményesen zárult, hitbelileg, szakmailag feltöltekezve érkeztünk haza, s megszerzett ismereteinket igyekszünk idehaza hasznosítani a menekültek érdekében.

Külön örömünkre szolgált, hogy a genfi Ökumenikus Központban az Ige szavával is hirdethettük Istennek országát. Istennek Józsué részére adott parancsa – úgy érezzük –, hogy a menekültügyi munkát végzők részére is erőt kell, hogy nyújtson: „Légy bátor és erős, ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr a Te Istened mindenben, amiben jársz" (Józs. 1:10).

A tréningprogram folytatásaként a résztvevők 1993. januárjában Budapesten találkoznak, ugyanis a HEKS a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálattal közösen, a program lezárásaként egyhetes szakmai találkozót tart.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani *Walter Tschoppnak*, aki a továbbképzés alatt mindvégig velünk volt, tanácsaival, szeretetével igyekezett szakmai programjainkat mind eredményesebbé tenni. Ugyancsak köszönettel tartozunk *Rosemarie Oetikernek*, a HEKS Menekültügyi Osztálya vezetőjének is, aki lehetővé tette, hogy Zürichben a HEKS szervezeti felépítését, munkamódszerét, s menekültügyi munkáját részleteiben is megismerhessük.

K. B. és T. L.

Elolvasásra ajánljuk

A kolozsvári Református Kollégium Könyvtára

Egy történeti értékű könyvtár ajándékozói lajstromainak, tulajdonosi bejegyzéseinek vizsgálata – látszólag – a bölcsészek magánügye, hogy ne mondjam, kedvtelése. De csak látszólag! Mert a Sipos Gábor kolozsvári levéltáros-szerkesztette, a Szegedi József Attila Tudományegyetem „Olvasmánytörténeti dolgozatok" sorozatában megjelent, *A kolozsvári Református Kollégium Könyvtára a XVII. században* című könyvecske például a teológiai oktatók-hallgatók-gyakorló lelkészek, sőt, az egyháztörténet iránt érdeklődő gyülekezeti tagok számára is kínál tanulságokat. Méghozzá olyanokat, amelyekre ma, a református iskolaügy reneszánsza idején, érdemes odafigyelni.

Bár a könyvtárállomány-elemzést „szürke", szenvedélymentes műfajnak tartja a közvélemény, e kis könyv egyes részleteit nem lehet megrendültség nélkül olvasni. Például arról, hogy az életét nagy nyomorúságban bevégző Apáczai Csere János és holland felesége, az Áprily Lajos-megénekelte Aletta van der Maet hogyan gyarapította a bibliotékát: „Az adományozók körének részletesebb bemutatását a professzorokon kezdve elsőnek az iskolát kollégiumi rangra emelő, páratlan hatású és tekintélyű tudós nevelő, Apáczai Csere János könyvtárára fordítjuk a figyelmünket... Közvetlenül Apáczai halála után, özvegye ajándékaképpen került a kollégium könyvtárába a Galenus munkáit tartalmazó ívrét kötet..."

Néhány oldallal hátrébb pedig arról olvashatunk, hogy az alma mater gazdagítása nem állt arányban az ajándékozók anyagi helyzetével: „A kollégium nemesi vagy főúri diákjai... is hódoltak a könyvadományozás szép szokásának, de korántsem arányszámuk és anyagi lehetőségeik szintjén: korszakunkban csupán négyről van tudomásunk."

Megerősítheti ez adni-akaró nemes szándékukban mindazokat, akik „két fillérjeikkel" netán méltatlan patrónusoknak érzik magukat. A fenti egyháztörténeti példázat mellett számos adatot elemző leírást olvashatnak Sipos Gábor könyvében azok is, akiket kifejezetten kutatói szándék vezérel Kolozsvárra.

P. É.

Magyarországon tartja következő nagygyűlését az RVSZ

A Református Világszövetség Végrehajtó Bizottsága Wellingtonban Új-Zélandon tartott ülésén döntést hozott, hogy a legközelebbi nagygyűlést 1996-ban Magyarországon tartja. A jelentős esemény megrendezésére több jelentkező volt: Írország, Indonézia, Afrika, a VB azonban a Magyarországi Református Egyház meghívását fogadta el.

A Világszövetség legutóbbi nagygyűlése 1989 augusztusában Szöulban volt. Jelenleg 183 tagegyháza van 80 országban, és 70 millió reformátust képvisel.

A VB tagjai közül nemzetközi előkészítő bizottságot választottak, amelynek *Tamás Bertalan* külügyi osztályvezető is tagja lett.

Hit és művészet

Beszélgetés Gregor József operaénekessel

A gárdonyi református templomban, egy jótékonysági koncerten (a helybéli idősek otthona javára) volt alkalmam együtt szolgálni Gregor Józseffel, aki Szegedről e Velencei tavi településre tette át a „székhelyét". Állandó zongorakísérője, Oberfrank Péter közreműködésével operaáriákat adott elő – többek között a Varázsfuvolából Sarastro híres „Ó, Irisz és Ozirisz"-ét, továbbá Verdi nem igazán közismert Simone Boccanegrá-jának egy nagyhatású részletét, illetve A sevillai borbély „Rágalom-áriáját". E találkozó jó alkalom volt arra, hogy beszélgessek a nem csak ritka tehetségű, de ritka emberségű művésszel.

Milyen kapcsolat fűzi Önt a református egyházhoz?

– Sajátos. Ugyanis, bár katolikusnak születtem és inkább hívő, mint hit-gyakorló vagyok, református templomokban gyakrabban fordulok meg, mint „anyaegyházamban".

Van esetleg egy közös célja ezeknek a hangversenyeknek?

– Igen. Elsősorban az ország református templomaiban található Angster-orgonák felújítására igyekszem „összeénekelni" egy kis pénzt. E nagyhírű hangszergyár orgonái többnyire igen rossz állapotban vannak. S bár a protestánsokat – közhelyesen és igaztalanul – sokszor zene-ellenesnek kiáltották ki, jól ismerem Kálvinnak a muzsikával kapcsolatos gondolatait, s tudom, hogy a zene nem dísze, hanem szerves része az istentiszteletnek. Márpedig ma, amikor oly örvendetesen megtelnek a templomok, nem mindegy, milyen minőségű hangszeres zene mélyíti az áhítatot.

Kérem, említse meg néhány templomi koncertje helyszínét!

– Gárdonyban – mint helyi lakosnak – lassan hagyománnyá válnak a hangversenyeim. De énekeltem Martfűn, készülök Kiskunmajsára, Kecskemétre, sőt, talán határainkon túli magyar gyülekezetekbe is. Készülök, mert azt tartom: aki valamicskével többet kapott Istentől, mint az átlagemberek, köteles ezt a többletet visszajuttatni nehezebb helyzetben lévő egyéneknek és közösségeknek. Más szóval: ezeket a „jószolgálati", „szeretetszolgálati" fellépéseket nem hiúságból vállalom, nem azért, hogy állandóan szem előtt legyek, hogy mindig be-becsempésszem magam a köztudatba. Énekelek – mert másként nem tehetek –, mert Isten arra teremtett, hogy zenével tegyem könnyebbé az emberek életét.

Ezt úgy értsem, hogy a közvetlen jótékonysági célon túl egyfajta lelkigondozói munkának is tekinti ezeket az egyházi fellépéseket?

– Feltétlenül. Mint a közismert, sokat idézett Dávid-Saul példa is mutatja, miként a hitnek, a zenének is van gyógyító-nyugtató ereje. Márpedig, manapság annyi minden terheli az embereket, hogy csak győzzük a gyógyítást. Ez éppúgy kötelessége a művészeknek, mint a lelkipásztoroknak.

Szeretettel kívánok – lapunk olvasói nevében is – sok erőt ehhez a szép vállalkozáshoz. Annyi rosszízű „hakni-kísérlet" közepette nem mindennapi jelenség Gregor József „énekes-diakónusi" szolgálata.

Petrőczi Éva

Andok között. Tavaszy Noémi linómetszete

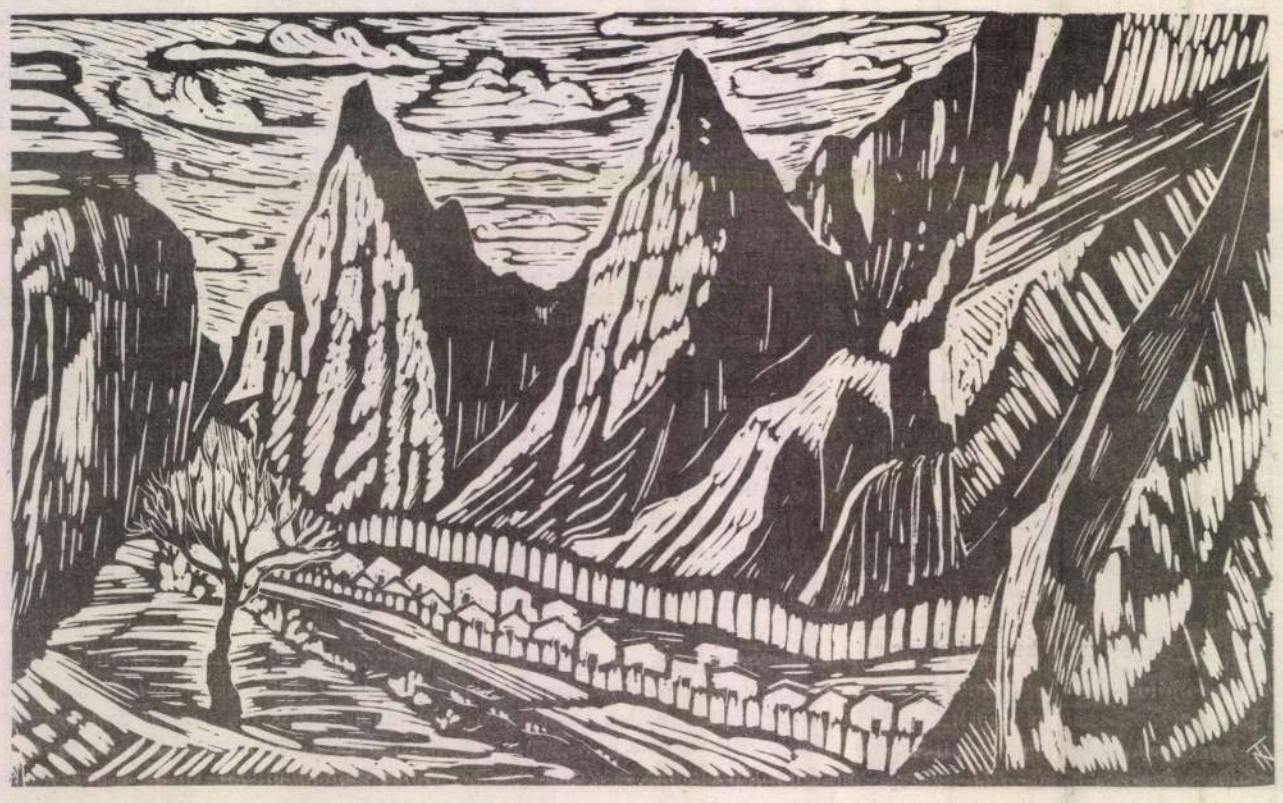

A szolgálat világtávlatú útjain I.

Skócia, Észak-Írország, Ausztrália református között

A püspöki szolgálat átmeneti, XX. század végi, apokaliptikus korunkban mondhatatlan mélységet, roppant tágasságot és ezért rendkívüli kihívást jelent Isten kegyelméből. Mert semmi sem bejáratott utakon, előre lefektetett vágányokon s módszeres előírások szerint történik, hanem úgy, ahogyan a Szentírásban (Apostolok Cselekedetei 8:26) is olvassuk: „Az Úrnak angyala pedig szóla Filepnek, mondván: Kelj fel és menj el dél felé, arra az útra, mely Jeruzsálemből Gázába megy alá. Járatlan ez". A járatlan utak világtávlatú utak manapság. Isten Lelke ma a felelős egyházi őrtállót sem a lelkek legbelső útjainak járásától, sem a gyülekezettől gyülekezetig vezető utak megismerésétől nem menti fel. Mindezeken túlmenően pedig hív bennünket a határokon túli gyülekezetek sokasága. S ahogy beszámoltam erdélyi, kárpátaljai, felvidéki útjaimról, a délvidéki menekülttáborokban tett látogatásomról, úgy most a diaszpórában tett utamról számolok be egyházunk népének.

A globális faluvá lett világban a középkelet-európai változások egyházi vetülete nagy érdeklődést vált ki szinte mindenütt. Így nem csoda, hogy erről kellett beszélnem a bécsi református gyülekezetben, a spanyolországi San Sebastian nyári egyetemén, most pedig a skót és az észak-ír református testvéregyházak zsinatán, majd az ausztráliai reformátusok között.

Érdekes volt megfigyelni, hogy a különböző történelmi időszakokban kikerült honfitársaink mennyire másként gondolkodnak a hazai társadalmi és egyházi változásokról. Megrendítő látni oly gyakran az égig érő tanácstalanságot, s azt, hogy a belső bizonytalanság a fészektelenségben egyesek életében a legmegrendítőbb mélységekig hatol. S ezért is kapaszkodnak két kézzel az anyaországhoz, az anyaszentegyházhoz, s ahhoz, aki mindegyikből hozzájuk jött. S nem tehetjük meg, hogy ne mondjuk el nekik: az anyaország nyújtja felétek a kezét. Most már nem vagytok disszidensek többé, hanem külhonban élő honfitársak, az anyaország meghosszabbított keze, s szükség van rátok, mert oly kevesen vagyunk. S megrázó átélni, hogy mi itthoniak nekik az anyaöl, a szívverés, a szomjukat oltó isteni szeretet forrása vagyunk.

A skót és az észak-ír református egyházak meghívására májusban egyetemes zsinataikon vettem részt. Ezt az alkalmat arra is felhasználtam, hogy teológusaink számára több ösztöndíjlehetőséget tudjak kiharcolni az angol nyelvterületen. A skót egyetemes zsinat május 16-tól 23-ig tartott.

A delegátusok csodálatos precizitású, másodpercnyi pontosságú zsinati „menetrendet" kaptak kézhez a testvéri fogadtatás után. Mindenki a legvilágosabb betekintést nyerhetett az utolsó fillérig az egyház anyagi gazdálkodásába. Az aktuálpolitikai és egyetemes zsinati állásfoglalások szinte „ezer százalékos" előkészítéssel kerültek a zsinat elé. A zsinat egésze híven tanúskodott a skót református egyházi közszellem jellegzetes súlypontjairól, skót református testvéreink életfelfogásáról. Meglepő volt, hogy a skót egyház belső ügyeivel foglalkozó stáb mellett működik egy másik is, amelyik a „tengeren túli" egyházak kérdéseivel foglalkozik. Innen nézve furcsa csak, de számukra természetes, hogy ez utóbbi csoportba tartozik például Németország és Franciaország, de Magyarország is „egynémely" kontinens mellett, mint pl. Afrika, Ázsia, Amerika, Ausztrália. Az is okozott némi meglepetést a vendég delegátusok körében, hogy a zsinati atyákat talán jobban érdekelte a Brit szigetekhez tartozó egykori gyarmatbirodalom, Malávi sorsa, mint a hatalmas közép- és keleteurópai változások forradalmi, átalakító hatása, szinte az egész világra nézve. Mindemellett maguk is érezhették, hogy a zsinaton mindenkire kötelező 3 perc alatt nem lehet érdemben beszámolni e térség egyetemes érvényű, demokratikus átalakulásáról. Ezért túl a zsinati felszólaláson egy vérbeli ökumenikus grémium előtt tarthattam e nagyon is összetett kérdéskörről előadást. Az egyház vonatkozásában arról is beszéltem nekik, hogy most együtt kell, hogy hasson az igei radikalizmus és az egyházpolitikai kíméletesség. Ezzel a felfogással a legteljesebb mértékben egyet is értettek. A szenvedő egyház képének és teológiájának felvázolása szinte lélegzet elállító csodálkozásig fokozta érdeklődésüket. Beszéltem az egyház hitvallóiról, s a hitvalló egyházról kárpát-medencei református közelmúltunk vetületében. De nem tagadtam el a „másik oldalt" sem: az árulást, a tagadást, a kiszolgálást.

Egy szolgatárs élete példáján keresztül, aki most az erdélyi református egyházkerület püspöke (*dr. Csiba Kálmán* – szerk.) talán sikerült velük megértetnem: mi a szenvedésben is Istennel szembesülhettünk, s az Ő egyszülött Fiában testet öltő kegyelmével találkozhattunk. Hisz Isten a legreménytelenebb mélységben is megtalálja az utat ahhoz, aki Benne bízik. Ezt tapasztalta meg a maga szenvedésén keresztül erdélyi szolgatársunk is. A fülébe „üvöltő" tökéletes némaságban vágta a nádat valahol a Duna-delta egy fogolytáborának foglyaként. Tudja, hogy innen nincs menekvés, s már öngyilkosság gondolatával rémíszti és kísérti a Sátán, amikor hirtelen énekhang-foszlányokat visz feléje a szél. Mintha ismerős volna számára az ének… Arra nem fordulhat, mert az tilos, oda nem mehet, mert egyből lelőnék, de egyet tehet: lassan araszolva előre, s folytonosan vágva a nádat eljuthat odáig, hogy már hallható és érthető az ének. „Az áldott Orvos közeleg…" S valaki éppen az utolsó verset énekli: „Ti gyermekek, kicsik, nagyok, Tiétek is Jézus, Csak az Ő útján járjatok, és veletek lesz Jézus. Ó mint zeng az égi kar édes visszhangjaival. Szívemben is zeng e dal: Jézus, Jézus, Jézus."

S amikor már egészen közel ér, akkor látja, hogy az egyik géppisztolyos őr énekel, aki talán Székelyföldről, az egyik református templom tövéből került oda. S a fogoly öngyilkos kétségbeesése a hívő ember hálaadásává változik át: – Uram, köszönöm, hogy itt vagy velem, s tudom, nem hagysz el engem. S ha évek múltán is, soksok szenvedés után is, de hazakerült övéihez az, aki most püspöke az erdélyi reformátusoknak.

Elmondtam azt is, hogy most az ateizmus utáni keresztyénség uralkodik el Kelet- és Közép-Európa egyházainak legmélyebb rétegeiben. S szükséges, hogy ez a minden ateizmust kiálló ateizmus utáni élő hit találkozzék Nyugat-Európa kiművelt, de rendkívül kiábrándult és naiv, szekularizálódó keresztyénségével. A kiművelt és a megszenvedett hit, a nyugati és keleti keresztyénség találkozása új korszakot hozhat el mindnyájunk számára. De szembesülhettünk ezen a zsinaton a keresztelés, az úrvacsora, a halál, az örökélet legmélyebb teológiai értékelésével is. Isten különös és drága ajándéka volt, hogy skót református testvéreink nemzeti zsinatán együtt tapasztalhattuk meg a teológiai mélységet, az anyagi becsületességet és a Végtelenre való nyitottságot. Fogadtak a skót „Abonyi utca 21-ben", a George str. 121-ben. Tárgyalhattam a főtanácsossal, a zsinati iroda osztályvezetőivel, az egyházi könyvkiadás illetékeseivel, a tanulmányi munka irányítóival. Úgy gondolom, hogy az Edinburgh-ban szerzett tapasztalatokat idehaza valóban hasznosítani kell, s „aprópénzre" lehet váltani.

Az észak-ír zsinat kezdetéig néhány nap volt még hátra. A teológiai elmélyülés skót benyomásai azt erősítették meg bennem: ha nem mélyülünk el teológiailag, ha nem minőségi szinten neveljük teológusainkat idehaza, akkor nem fogunk bírni az új idők kihívásaival. Ezért az ajándékul kapott „szünnapokat" arra használtam fel, hogy felkeressek szinte minden skót teológiai intézetet, fakultást. Glasgow, St. Andrews, Aberdeen voltak utam állomásai. A legmodernebb oktatási eszközökkel és módszerekkel ismerkedhettem meg, pl. azzal, hogyan hasznosítható a kompjuter-technika a teológiai oktatásban, a kutatásban, a könyvtár-kezelésben. A professzorok kutatásaikról, saját szakjuk legújabb eredményeiről számoltak be, s figyelemmel hallgatták meg beszámolómat hazai teológiai oktatásunk helyzetéről, terveinkről. A megbeszélések eredményeként egy-egy tanévre 2-3 diák jöhet hozzánk kiegészítő tanulmányok végzésére. Megismerhetik ily módon teológiánkat, egyházunk történelmét és irodalmát, teljes múltját, miközben angol nyelvű bibliaórákat tarthatnak, s prédikálhatnak közöttünk. Mi pedig a négy egyetemi fakultásra minden évben 1-1 magyar teológust küldhetünk ki tanulmányainak folytatására, a nyelvtudás magas szintű megszerzésére. Bízom abban, hogy ez ugrásszerűen járul majd hozzá teológiai munkánk színvonalának emeléséhez református anyaszentegyházunkban.

Dr. Hegedűs Loránt
püspök, a Zsinat lelkészi elnöke

Liga Kft. akciója!!

Tomi Kristály 2,4 kg	296,73- Ft
Tomi Sztár 2,4 kg	321,84- Ft
Clorox Hypo 1/1	60,00- Ft
Ariel utántöltős 2,4 kg	477,10- Ft
Pampers	481,72- Ft
Biopon automata 2,4 kg	424,95- Ft
Domestos	127,54- Ft

Az árak az ÁFA-t nem tartalmazzák!

Nagyobb vásárlás esetén további kedvezmény!

Várjuk rendelését és személyes vásárlását.

Liga Kft.,
Pápa, Juhar u. 3.
Telefon/fax: 89/313-292.

(102033) (38852/1H)

VIDEOTON Szerviz Kft.

vezeték nélküli riasztórendszerek

Előnyei:

- vezeték nélküli kapcsolat az érzékelők, a központ és a sziréna között,
- speciális utólagos bővíthetőség,
- vésés, bontás nélkül 2 óra alatt felszerelhető,
- tölthető akkumulátorok, biztonság áramkimaradás esetén is,
- abszolút szabotázsbiztos részegységek,
- több évtizedig hibátlanul működik,
- távirányítóval 100 m-ről is működtethető,
- frekvenciaengedéllyel rendelkezik.

Szfvár., Berényi út
Tel./fax: (22) 327-712

Egyetemet, főiskolát végzettek, figyelem!

Kettő év alatt új diplomát szerezhet Székesfehérváron, ha jelentkezik a Pénzügyi és Számviteli Főiskola

Pénzügyi Szakos Vállalkozási Szaküzemgazdász képzésre.

A jelentkezéshez csak felsőfokú intézményben szerzett oklevél szükséges!

Szervezi: a Minerva BT., a főiskola megbízásából

Ha megcímzett, felbélyegzett válaszborítékot küld, részletesen tájékoztatjuk.

Levélcím:
8000 Székesfehérvár, Királykút ln. 22. I/45.
Minerva Bt.
Telefon:
8-14 óra között:
(22) 328-441

Minerva

Jelentkezési határidő: 1994. szeptember 9.

A Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara – a Székesfehérvári Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ közreműködésével – **1994 októberétől** érettségivel rendelkezők részére

SZEMÉLYÜGYI SZERVEZŐ

főiskolai diplomát adó kihelyezett képzést indít levelező tagozaton.

A képzési idő: 6 félév.

A főiskolai szak elvégzése után a **HUMÁN SZERVEZŐ** egyetemi végzettség megszerzésére is lehetőség van.

Felvételi követelmények: társadalomismereti és műveltségi teszt (írásbeli, szóbeli) pályaalkalmassági pszichológiai vizsgálat.

Jelentkezési határidő: 1994. szeptember 9.

Érdeklődni és jelentkezni a Képző Központ Humán osztályán lehet

személyesen vagy telefonon.
(Székesfehérvár, Seregélyesi u. 123.
Tel.: 22/310-308)

Belvárosi székhelyű pénzintézet felvételre keres

felsőfokú szakirányú végzettséggel – banki gyakorlattal – rendelkező munkatársat,

finanszírozási munkakörbe.

Rövid szakmai önéletrajzot is tartalmazó jelentkezéseket „Bank 39245" jeligére a kiadóba kérjük.

(39245/1H)

Baja
Pécs
Szolnok
Dombóvár
Zalaegerszeg után
Székesfehérvárott
is megnyitottuk

mezőgazdasági gépalkatrész áruházunkat

a Mártírok útja - Seregélyesi út sarkán
Tel./Fax: 22/340-729

Zetor, MTZ, IFA, munkagép

(38243/1H)

PÁLYAKEZDŐK, FIGYELEM!

A Székesfehérvári Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ ez év szeptemberétől az alábbi szakokon indít iskolarendszerű képzést:

Élelmiszeripari laboráns **Külkereskedelmi üzletkötő**
Automata gyártórendszerek üzemeltetője
Számítástechnikai programozó

A képzés napi 6 órában folyik.
Kollégiumi elhelyezés megoldható.
A jelentkezés feltétele:
középiskolai végzettség és egészségügyi alkalmasság.
Érdeklődni és jelentkezni
1994. szeptember 5-ig az alábbi címen lehet:
Székesfehérvári Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ
Székesfehérvár, Seregélyesi út 123. Tel.: (22) 310-308
Ügyfélszolgálati Iroda:
Székesfehérvár, Piac tér 10. Tel.: (22) 312-312/154

AGROBANK RT

MAGASABB KAMATOT FIZET

GARAS	
90 nap rulírozó	20,0%
KRAJCZÁR	
180 nap	23,0%
366 nap	24,5%
540 nap év végén kamatos kamat	25,0%
DUKÁT	
181-270 napig	23,5%
271-365 napig	24,5%
366-539 napig	25,5%
540 naptól a kamatot előre üzleti	26,0%
KORONA	
91-180 napig	23,0%
181-270 napig	24,5%
271-365 napig	27,0%

Székesfehérváron a Palotai u. 4. sz.,
Móron a Dózsa György u. 23/A. sz.,
Sárbogárdon
az Ady Endre u. 162. sz.,
Dunaújvárosban
a Szórád Márton úti
II. Szolgáltató Házban.

KEDVEZMÉNYES UTÓSZEZONI ÜDÜLÉS!

Komáromban a termálfürdőben ***30%-os árengedménnyel kínálunk 4 és 6 személyes faházakat szeptember 1-től október 15-ig.***

KOMTHERMÁL KFT.
2900 Komárom,
Táncsics M. u. 34-36.
Tel.: 34/342-551. (39114/1H)

NYUGDÍJASOK, EGYEDÜLÁLLÓK.

A T&T Kft. meghirdeti lakásállomány hasznosítási programját, melynek keretében kihasználatlan 2-3 szobás lakását, házát nagyobb ingatlanát már igen kedvező feltételekkel kisebb hasonló lakásra + magas életjáradékra cserélheti.

(Melyre ingatlanfedezetet biztosítunk.)

Lakásrezsi csökkenéséből adódó megtakarításból és a havi életjáradék összegéből most lehetősége nyílna a nyugodt és gondtalan élet megteremtésére.

Székesfehérvár József A út 42. (RÉV SZÁLLÓ)
22/328-603/22. 06-60/396-619 (35984/1K)

A Dunafashion KFT.
1994.
augusztus 25-én, 26-án
öltöny és zakó vásárt rendez,
engedményesen.
Évnyitóra kamaszméretek is kaphatók.
Nyitva: 13.00-18.00-ig.
(39051/1H)

NYÁRVÉGI KIÁRUSÍTÁS

A TULIPÁN Rt.
Seregélyesi úti gyára területén lévő mintaboltjában a még több mint ötszáz darab férfi zakóból álló nyári árukészletét kínálja a vásárlók számára.

Kapható:
- színes férfi zakó 50-58-as méretig, illetve sötét színű nagyméretű férfi zakó 64-es méretig **2.990,- Ft-ért.**
- férfi szövet nadrág több színben **1.250,- Ft-ért.**

Az akció ideje alatt más árukészletet a mintabolt nem tart.
Nyitva: pénteken 14-18-ig, szombaton 9-12.30-ig.
Az akció ideje alatt augusztus 26-tól a Liszt Ferenc utcai „SIKER ÜZLETHÁZ" illetve a Juhász Gyula utcai „Férfi-divat" szintén engedményes áron értékesíti a TULIPÁN Rt. által gyártott termékekből megmaradt árukészletét. (39380/1H)

AZ ÜVEG-ÁSVÁNY KFT ÉS ALVÁLLALKOZÓI AZ ÖNÖK SZOLGÁLATÁBAN!

ÜVEG-ÁSVÁNY KFT.

TELEPHELY:
8052 Fehérvárcsurgó, Pf.: 7
Tel./Fax: (22) 311-010
Tel.: (22) 418-302

ÉPÍTÉSI HOMOKOK, GYÖNGYKAVICSOK, ÉPÍTÉSI KERÁMIÁK - NÁLUNK A LEGOLCSÓBBAN!

AKCIÓBAN: - 4000 m^2 I.oszt. 15x15 cm fehér csempe (gyári ár - 10% kedvezmény) -Kerítésfonat
Üi: Molnár Lászlóné

TÖMEGÁRU SZÁLLÍTÁS, FÖLDMUNKÁK

Billenőplatós gépjárművek, homokrakodó gépek, buldózerek igénybevétele.
Tel.: (22) 413-023, (22) 413-008, 06 (60) 390-412 Üi: Dreska József

SZKÉPERLÁDÁVAL FELSZERELT RÁBA ERŐGÉPEK

Útalapok, üzemcsarnokok, sportpályák finomlefedési és tereprendezési munkái
RÁBA erőgép szervizszolgálat
Tel.: (22) 311-010/31-es mellék Üi: Halász Tibor

LAKATOS-HEGESZTŐ SZAKIPARI MUNKÁK

Tel.: (22) 311-010/13-es mellék Üi: Kohán Győző

KERÁMIA BOLT NYÁRI VÁSÁR

Hazai és olasz csempék, csaptelepek, fürdőszobai berendezések
Bemutatóterem: Mór, Vértes út 12.
Székesfehérvár, Kassai út 43.
Tel.: (22) 311-010/30-es mellék Üi: Fürjes Istvánné

KÖNYVVEZETÉS SZÁMÍTÓGÉPES ADATFELDOLGOZÁSSAL

Teljes körű könyvelés, bérszámfejtés, SZTK, munkaügy
Tel.: (22) 316-177
Székesfehérvár, Horváth I. út 11. II/3.

TERRANOVA BOLT

Megrendelhetők: Üveg-Ásvány Kft. teljes termékskálája TERRANOVA család termékei
Tel/fax: (22) 301-653 Székesfehérvár, Kassai út 112.

A színes képeslaptól a több száz oldalas könyv komplett elkészítéséig.

Találkozunk? Találkozzunk!

VÖRÖSMARTY NYOMDA Rt.
8000 Székesfehérvár, Irányi D. u. 6.
T.: (22) 312-550 Fax: (22) 312-170

A FEJÉR MEGYEI HÍRLAP REKLÁMIRODÁJA
Székesfehérvár, Fő utca 21.
Tel.: 316-590,
Fax: 312-884

ALCOA-KÖFÉM Kft.
SZÉKESFEHÉRVÁR

ALCOA

Pályázatot hirdet

ÉPÍTÉSZTECHNIKUS SZAKKÉPZETTSÉGŰ

személy részére.

Feladatok:

Project előkészítésben való részvétel, üzletágak és mérnökirodák közötti koordináció, a szerződésekben foglalt munkák ellenőrzése

Feltételek:

- Építésztechnikusi szakképzettség
- Legalább 5 év szakmai gyakorlat

A pályázatot részletes szakmai önéletrajzzal az alábbi címre kérjük:

ALCOA-KÖFÉM Kft., Személyügyi szervezet
8002 Székesfehérvár, Pf. 102.

KEDVEZŐ AJÁNLAT VÁLLALKOZÓKNAK, TÁRSASÁGOKNAK!

Társaságunk partnert keres a Székesfehérvár, Budai u. 52. sz. alatti üzlethelyiségének hasznosítására.
A város központjában, főútvonal mellett található, a helyiség alapterülete 143 m^2.
Hasznosítási ajánlatunk: bérbevétel, csere.
Ügyintéző: Pappné Kolozsvári Alice,
Telefon: 217-0133/274. (39102/1H)

Az Alföld augusztusi számából

Haláláig a költő szabadságáért perelt

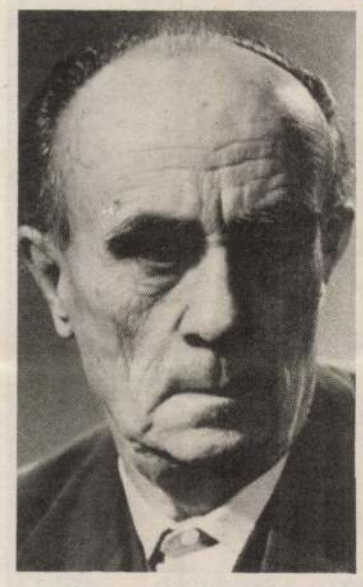

Kassák szamárságnak tartotta a szocialista realizmust

Hallottam már olyan (buta) véleményt is, miszerint Kassák nem is volt költő. Mások szerint viszont kikerülhetetlen óriás, aki nélkül nem értelmezhető századunk irodalma. Nos, az irodalom nem atlétikai verseny, de nem is népszavazás. Az benne a gyönyörű és izgalmas, hogy a különböző értékek, színeik motiválják egymást. Az Alföld augusztusi számában két igényes tanulmány igazolja mintegy megerősíti ezt Szegedy-Maszák Mihály Kosztolányi nyelvszemlélete című írása a nagy költő és a nyelv viszonyát elemzi. A probléma — mármint a magyar nyelv ügye — időnként valóban túldimenzionált, immár Herder óta. Kosztolányit is irritálja a nagy világnyelvek és tudósaik gőgje, amellyel kijelentik, hogy nincs is ennyi nyelvre szükség, következésképp népre, államra, kormányra sem. Nos, Trianon árnyékában ez a fenyegetettségérzés csak felerősödhetett, előhívta a védekező reflexeket. Pedig Kosztolányiék akkor még nem élték meg — előre látták, érezték! — a Modern, a konzumkultúra, a kommersz elsöprő, mindent egyszínűre mosó fölényét, amely a kisnépek kultúráját, nyelvét, létét fenyegeti legjobban. Nos, Kosztolányit — fejti ki Szegedy-Maszák — éppen az avantgard internacionalizmusa ábrándította ki az izmusokból.

Egészen más utat járt be Kassák, akit nem az (iskolában) megszerezhető ismeretanyag, műveltség emel a költészetbe. Sőt! formabontása lázadás, ráadásul kifejezetten osztályalapon (munkásság) az elavultnak vélt értékrend, eszmények, kultúra ellen. Aczél Géza (őszi konstruktivitás) viszont éppen azt elemzi, hogyan vált Kassák már életében úgy klasszikussá, hogy őszikéi, (Üljük körül az asztalt) mintegy megelőlegezték, jelezték a hatvanas években azt a váltást, amely a hetvenes-nyolcvanas években a magyar lírában bekövetkezett.

Az idős mester — következetesen múltjához — ugyanis szembeszállt a kor hivatalos ideológiájával, hatalmasainak elvárásával, miszerint a költészet a politika szolgálóleánya. Ő, aki már Kun Bélával is konfliktusba keveredett, aki tényleg a „legmunkásabb" költő volt szamárságnak és hazugnak tartotta a szocialista realizmust, s haláláig a költő, a költészet szabadságáért perelt. Felül tudott emelkedni a népies urbánus vitán (mondvacsinálтnak, ostobaságnak tartotta, s ezért meg is orrolt rá mindkét szekértábor). Túllélte, s most úgy hivatkoznak rá, élnek vívmányaival, hogy mármár kánonná, dogmává merevítik az avantgardot. De ehhez az ízlésterrorhoz Kassáknak már semmi köze.

H.S.

Tavaszy Noémi képei Csákváron

VALLOMÁSOK HITRŐL, HŰSÉGRŐL, CSENDRŐL

Nagy öröm, hogy itt, Csákváron mindig van valami meglepetés, valami szép és felemelő, ami a rohanó hétköznapok között meghitt órákat teremt, amelynek hajtóereje: a szeretet.

Az idén, Tavaszy Noémi kiállított alkotásaiban gyönyörködhetünk, akinek nevét országszerte ismerik. Érzékeny, finom képei sok ember lelkét megfogták, megérintették, amelyekről a napfényes derű, a tiszta levegő varázsa árad. Alakjainak báját elvisszük magunkkal, mert e légiesen finom alakok a művész szívéből születtek egy-egy szép gondolat, álom nyomán. Átmelegít bennünket a látvány, s osztozunk a művész örömében, amit szívvel-lélekkel, s nemcsak ecsettel és tollal készített. Az örömről írt Schiler és Beethoven a zene hullámhosszán küldi felénk ma is üzenetét. Ma mi is öröm-üzenetet kaptunk, hogy együtt legyünk, s végigjárjuk a művész útjait képein, alkotásain keresztül, melyek egyre mélyebben szépülők, egyre látványosabbak, s egyre többet mondanak nekünk. Nyugalmat adnak és újabb és újabb élményt tolmácsolnak.

Tavaszy Noémi számára a templom — amit e kiállításán is látunk — nem csak épület, hanem megrendítően szépen szemléli és áhitattal járja be a szentegyházakat. Művészetében felragyog a hit, az öröm, a hűség, valami csendes békességet fest meg, amelyet mi is átélünk képei láttán. Szólnak hozzánk a templomok tornyaiban élő harangok, és itt a csákvári kedves harangok is, amit olyan szépen ábrázol — egy-egy épület része, egy-egy belső, amely titkokat rejt.

De látjuk itt Vaja, Visegrád, Nyíregyháza, Nagyharsány tornyait, Szigliget, a téli Balaton fényeit, az Eszterháziak kastélyát.

Képei nyugalmat árasztanak letisztult színeivel, csendesült formáival teret nyit a szép felé. De jelen van alkotásaiban a tanyák magányossága, a kastélyok előkelősége és pompája, a napfelkelték és napnyugták, partok, hegyek és virágok.

Műfajai az olaj, a pasztell, a színes ceruza, a tollrajzok és a kedvelt linómetszetek, amelyek már sok lapban, könyvben megjelentek. Vajon mire gondolt a művész, amikor elkészítette? Amikor festette, rajzolta? Vajon milyen benyomások érték akkor?... És mit mond nekem, neked, nekünk?

Minden művész életműve akkor lesz maradandó, ha az általános értékei mellett, valami különöset is tud adni. Tavaszy Noémi — túl a 200. kiállításán — sajátos stílusával, kifinomult ízlésével, felelősségérzetével adott, ad s alkot a színek és vonalak özönében.

(Elhangzott a tárlatnyitón, amelyen Fenyves Mária Anunciáta grafikusművész méltatta az alkotót.)

A rádió mellett

MŰSOR AZ ANYAI ÉRZÉSRŐL

Az Embermesék című sorozat szerkesztőjétől, Lengyel Nagy Annától megszokhattuk: Embermesék című sorozatában időnként visszatér régi beszélgetőpartnereihez, megtudakolni, mi történt velük azóta, hogy megosztották velünk fordulatokban gazdag történetüket...

Egy anyáknapi műsor keretében hangzott el annak idején a 49 éves újságírónő hangos portréja. Arról, mit is jelent számára — egy ifjúkori botlás után — az anyaság. S most Lengyel Nagy Anna elénk tárta Judit asszony kálváriájának végét is... Ami ebben az asszonyban lenyűgözött bennünket: az őszintesége, pontos mondataiból sugárzó realitásérzéke. A nagypolgári családban nevelkedett kislány 16 évesen teherbe esett. A család igyekezett titkolni a „szégyent". A gyerek apja felajánlotta: feleségül veszi, ám ezt az ifjú anya nem akarta. Nem maradt más hátra, mint az örökbeadás: akadt a kórházban egy asszony, akinek meghalt a gyereke...

Felejteni mégsem tudott: különösen, amikor kiderült, nem lehet többé gyereke. Későbbi férjével ugyan örökbefogadtak egy kisfiút, s nagy örömüket lelték a gyereknevelésben. Ezért fogadtak örökbe egy kislányt is: a vele való kapcsolata már „zűrösebb", mint a fiával. Válása után Judit egyre többet gondolt saját, elveszített gyerekére. Némi kárpótlást talált, amikor megismerkedett egyik ismert művészünkkel, s a barátság afféle anya-gyermek viszonnyá vált. Bach Szilvia parodista segített megtalálni a lányát is. A műsor most felidézte ezt a különös találkozást, s ezúttal anya és lánya vallott arról a furcsa érzésről, amit a másik hiánya okozott. A felfedezést, amit a köztük lévő hasonlóság jelent: Judit lánya is remekül fogalmaz, szívesen ír... De szó esett arról is, hogy mindez nem lett volna harmonikus annak az asszonynak a megértése, segítsége nélkül, aki végül Judit lányát felnevelte.

Mert az anyaság érzése, a szeretet gyakorta ilyen sokszínű és bonyolult...

gábor

Kulturmix

Szia, szia Szaurusz!: időutazás játékkal

Durrel meséje nyomán Béres Attila írta a Szia, szia, Szaurusz! című játékos időutazást, amelynek zenéjét Novák János szerezte. A Kolibri Színház produkcióját Székely András rendezésében augusztus 26-án lesz a premier a Margitszigeten, amelyen a nézők kétszázmillió évet repülhetnek vissza a sárkánygyíkok világába. A darabról ezt állítják: „Ilyet még nem pipált az öreg Margitsziget!

Nyelvészeti kongresszus Egerben

Négynapos nyelvészeti kongresszus kezdődött Egerben, az Eszterházy Tanárképző Főiskolán. A tudományos tanácskozásra hatodik alkalommal került sor.

Angolkert rajzpályázat Ercsiben

Az ercsi napok rendezői a kisebb és nagyobb gyerekekre is gondoltak, gazdag és szórakoztató programokból válogathatnak. A héten volt részük játszóházban, aprók táncházában. Angolkert címmel rajzpályázatot hirdettek, s a művekből kiállítást rendeztek. Csütörtökön játékos vetélkedő lesz az oktatási intézmények között.

Csuhébaba, nemezelés, gyöngyfűzés

Az idén is megrendezték Székesfehérváron, A Szabdművelődés Házában a SZETA-tábor programjait. A jótékony támogatók segítségével gazdag és színes ajánlattal várták a gyerekeket. Az augusztus 27-ig tartó táborban minden résztvevő találhat kedvére való elfoglaltságot. Így megismerhetik a csuhébabakészítés, a gyöngyfűzés trükkjeit. A népi kismesterségek közül bepillantást nyerhetnek a fazekasság, a nemezelés, a batikolás tudnivalóiba. Kipróbálhatják tehetségüket és a gyertyaformázásban, a mézeskalácskészítésben. Vendég lesz Dinnyés József, aki gyermekműsorral szórakoztatja a gyerekeket.

Könyv a szerb népköltés fordítójáról

Gyulán, a Békés Megyei Levéltár kiadásában megjelent Elek Lászlónak a szerb népköltészetet magyarra ültető Székács Józsefről, a tudós múlt századi evangélikus papról írott tanulmánykötete.

Székács József (1809-1876) Orosházán született, Mezőberényben, Sopronban, Besztercebányán, Eperjesen, Berlinben és Lipcsében tanult, évekig a Délvidéken — Rudnán és Karlócán — házitanítóskodik egy szerb családnál, s ott ismerkedik meg a szerb népköltéssel, amelyet akkoriban Európa-szerte nagy tetszéssel fogad az olvasóközönség. Fordításkötete 1836-ban látott napvilágot; később a szerben kívül görögből és latinból fordított, s költemények, cikkek szerzője is. Pesti lelkészként ő temette Petőfi szüleit, 1865-től már püspökként Orosháza országgyűlési képviselője.

A monográfia számtalan érdekes adalékkal szolgál mindazok számára, akiket érdekel a múlt századi magyar-szlovák, magyar-szerb, magyar-német kapcsolat, valamint az evangélikus egyház és iskoláinak története.

A kötet, félezer példányban, Orosháza újratelepítésének 250. évfordulójára jelent meg a Közlemények Békés megye és környéke történetéből című gyulai levéltári sorozat 6. darabjaként.

Japán-magyar tárlat

Lélek és természet

Lélek és természet címmel közös tárlaton mutatkozik be egy japán, valamint egy magyar képzőművész Budapesten, a Dorottya utcai Galériában. Jiro Okura szobrász- és Záborszky András festőművész munkái csütörtöktől tekinthetők meg a Belvárosban. A két alkotó legújabb munkáit tárja a nagyközönség elé, Jiro Okura szobrai például a közelmúltban készültek el a nagyatádi nemzetközi művésztelepen. A japán-magyar közös tárlat szeptember 18-áig látható a fővárosban.

Matúz Csilla játszott orgonán az Eötvös-napok alkalmából az ercsi katolikus templomban

Mégis megvették a Rácfürdőt

70 szóval 42 ellen szavazta meg a vásárt a főváros közgyűlése — Izgalmas harcok a pénzügyi bizottságban és a főváros közgyűlése kulisszái mögött: A jobboldal összefogott az ellenzék ellen — Kikorrigálták a multkori hibát símán keresztülment a zárszámadás — Megválasztották a részvénytársaságok igazgatóságát

Megkezdődött a főváros nyári szünete

(Saját tudósítónktól.) A főváros közgyűlése ma este megszavazta a Rácfürdő megvételét. Két hét előtt, legalább a polgárság körében senkinek még csak halvány sejtelme sem volt arról, hogy belőle ilyen sürgősen Rácfürdő-tulajdonos lesz, ma délelőtt a főváros pénzügyi bizottságában tizennyolc bizottsági tag közül kilenc a javaslat ellen szavazott és az elnöklő helyettes polgármesterben volt annyi ildomosság, hogy a maga szavazatával ne korrigálja ezt az érdekes számarányt, de estére a közgyűlésre mozgósítottak mindenkit a városházi kormánypártokból és a Rácfürdőt megveszik. Hát vegyék meg. Minket nem az objektum érdekel, nem a vásár nyers tárgyi ténye, hanem a szellem, ami mögötte van és aminek — szabadjon ezt őszintén megmondani — éppen a fordítottját vártuk az új főpolgármestertől. Mit vártunk tőle és mit várunk tőle — a Rácfürdő-incidenstől függetlenül — ezután is?

Megértést a polgárság, az adófizető, az emberek teherbíróképessége iránt. Mert nem Rácfürdők kellenek nekünk, hanem megelégedett, nyugodt, a jövedelméből és a keresetéből megélni tudó polgárság. És itt eszünkbe jut a klasszikus londoni koldus, aki zsebében penny nélkül terpeszkedve a Westminster lépcsőjén, boldogan elmélázik: — Hiába! Mégis enyém India, Kanada, Ausztrália, a Fokföld, a gyarmatok és a dominiumok. Hát köszönjük, de mi nem akarunk HÉV és Rácfürdő birtokában ilyen dúsgazdag budapesti koldusok lenni. Nekünk elég, ha megmaradunk szerény középpolgári sorban kínok és gondok, adósságok és nyűgök nélkül. Legyen miénk a bútorunk, amit felírtak adóban, a ruhásszekrény és a pohárszék, az ebédlőasztal és a székek és akkor mi nagyon meg leszünk elégedve és nem vágyunk sem HÉV, sem Rácfürdő, sem kisvasút, sem nagymedence tulajdonjogára. Előbb élni, azután fürödni.

9:9 — nincs döntés a pénzügyi bizottságban

Péntek délelőtt a pénzügyi bizottságban próbálták keresztülhajtani a Rácfürdő megvételét. Az ülés elején *Liber* Endre helyettes polgármester *Csilléry* Andrást rendreutasította, mert olyan kijelentést tett, hogy *az adminisztráció félre akarta volna vezetni az autonómiát.* Csilléry ez ellen tiltakozott és kimutatta, hogy *az előterjesztés mindenesetre hiányos volt.* Hiányzott belőle az, hogy az opció november 6-ig szól, sőt állítólag nem is addig, hanem *december 1-ig.* Ilyen körülmények között *nem volt megindokolva a sürgősség.*

A legélesebb szavakban kérte ki magának azt, hogy törvényhatósági bizottsági működésében történt kijelentései miatt lovagias eljárást indítsanak ellene. Arról is suttogtak, hogy a *Rácfürdő megvételének terve nem is az alpolgármestertől, hanem a főpolgármestertől indul ki.* Felborul a rend, ha a polgármester urak nem tudnak az ügyekről.

A szociáldemokrata párt segítségére sietett a szélső jobboldali Csillérynek és Büchler József a legélesebb szavakkal *ochrana* tagjainak nevezte azokat, akik fenyegetnek és terrorizálnak. *Vannak, akik karddal, mások tiszont perrel.*

Kovácsházy Vilmos tanácsnok bocsánatot kért a bizottságtól, hogy magántermészetű ügyével alkalmatlankodott, de amikor Csilléry a kérdéses kijelentést tette, *az öklét rázta feléje.* Az autonómiának is önérzetes és gerinces tisztviselőkre van szüksége.

Csilléry és Liber még egy ideig vitáztak egymással, majd *folytatták a Rácfürdő megvétele ügyében megindult vitát.* Weisz Konrád és Bánóczi László felszólalása után *elutasították a halasztó indítványokat és 9 szóval 9 ellen nem döntöttek a Rácfürdő megvételéről.*

Liber alpolgármester először saját szavazatával akarta elintézni a vitát, de kiderült, hogy *az új törvény ezt nem engedi meg, tehát az eldöntetlen vélemény került a közgyűlés elé.*

A Tabán rendezési terveit *Kozma* Jenő, *Párkány* Frigyes, *Homonnay* Tivadar, *Láng* Lajos és *Bródy* Ernő hozzászólása után szintén *megszavazták.*

Wolff Károly élére állt a vásárlóknak

A közgyűlési teremben csöndesen pergett le a napirend. *A Rácfürdő kérdéséről is hosszan vitáztak, de a döntés nem a nyilvánosság előtt játszódott le.* A főváros mindenáron keresztül akarta hajszolni a vételt és a terv sikerült is.

Mindenekelőtt a *községi polgári pártban tették pártkérdéssé a fürdő megszavazását.* Ez simán ment, ellenben *annál nagyobb akadály volt Wolfféknál.*

Csilléry András a végsőkig exponálta magát a vétel ellen és ezért elsősorban őt kellett leszerelni. Csilléryt még délelőtt nem tudták megszelidíteni, ellenben Miklós Ferenc és társai, akik egy-két nappal ezelőtt még nyíltan a vétel ellen voltak, váratlanul *elmaradtak*, már a pénzügyi bizottság üléséről is. Ez már jelezte, hogy a *Wolff-pártban történt valami.*

Amikor a közgyűlési tárgyalás megkezdődött, a vételnek még sok ellenzője volt, sőt *közöttük igen tekintélyes kereszténypárti politikusok.* Wolff Károly egész délután tárgyalt és körülbelül *két óra tájban jelent meg az új városháza épületében.*

A lecsöndesedett Csilléry András

Wolff az akció elején tartózkodóan viselkedett ebben a kérdésben, a pénzügyi bizottságban elvileg ugyan a gyógyforrások megvétele mellett volt, ellenben a *Rácfürdő megvételét diplomatikusan attól tette függővé, vajjon a szanálásra szoruló fővárosnak van-e a vásárlásra pénze.*

Borvendég Ferenc főpolgármester erre kijelentette, hogy a *vételért vállalja a financiális felelősséget.* Wolff azért nem mondott gyorsan igent, hanem *gúnyos megjegyzéseket tett, hogy a főváros ilyen körülmények között mégsem lehet olyan nagyon rossz anyagi helyzetben.*

Hogy a kulisszák mögött mi történt, azt senki sem tudja, az azonban tény, hogy *amikor az esti órákban megjelent Wolff Károly a közgyűlési teremben, egyenesen azért jött, hogy pártjának Petur bánjait leszerelje.*

Ez lassan-lassan sikerült is és erre rögtönzött pártértekezletet tartott, amelyen *pártkérdéssé tette a Rácfürdő megvételét.*

A kiszivárgó hírek szerint *Csilléry András nagyon röstellte magát*, hiszen napokon keresztül vezette a harcot a megvétel ellen, állítólag azzal is fenyegetőzött, hogy *ha pártkérdéssé teszik az ügyet, kilép a Wolff-pártból.* Csilléry András az utóbbi időben nagyon fontos szerepet játszott a keresztény községi pártban és előretörését sokan nem nézték jó szemmel. Már-már pártszakadástól tartottak, de *Csilléry az utolsó pillanatban nagyon csöndes lett.*

Barátai azzal érveltek, hogy a szociáldemokrata pártban olyan nagy a fegyelem, hogy mindenki alárendeli véleményét a többség akaratának, tehát ha Csilléry a *keresztény községi párt döntését elfogadja, ez csak azt mutatja, hogy demokratikus gondolkozású és az egyéni szempontjait alá tudja rendelni a párt érdekeinek.*

Wolff Károly annyira ment, hogy *az ellenzőknek még azt sem engedte meg, hogy eltávozzanak és így Csillérynek valóban végig kellett járnia a kanosszát.* Úgy ő, mint azok a társai, akik meggyőződésből a Rácfürdő megvétele ellen voltak, *hangos szóval szavaztak a Rácfürdő megvétele mellett.*

A város vezetősége berendelte tisztviselőit is, a hivatalból kirendelt törvényhatósági bizottsági tagok pedig felülről kapták meg a parancsot, hogy *a vétel mellé kell álljanak. Megvolt tehát a többség.*

Ellankadt az ellenállás

Ilyen körülmények között az *ellenzék harci kedve is csökkent.* Egyedül a szociáldemokraták és a szabadelvűek tartottak ki határozottan. A Friedrich-párt és a demokratapárt tüntetőleg *távol maradt*, ellenben a vétel ellen vonult fel Fábián és három társa.

A közgyűlési teremben az egyes felszólalók elmondották ugyanazt, amit ebben a kérdésben már unosuntalan ismételgettek. *Balkányi* Kálmán azt fejtegette, hogy a Rácfürdő megvásárlása *egyértelmű a szanálás kompromittálásával.* Nem lehet 2 millió pengőt kidobni az ablakon, különösen akkor, amikor *a fürdő nem is éri meg ezt az összeget.*

Takács István szerint helyes volna, ha minden forrást megszerezne a főváros, de *a jelenlegi helyzet nem alkalmas ilyen objektumok vásárlására annál is inkább, mert a tiszti főorvos véleménye szerint balneológiai szempontból a fürdő mai állapotában nem sokat ér.*

Schodits Lajos vihart támasztott azzal a kijelentéssel, hogy a vásárlást nem politikai szempontból kell megítélni, hanem *szakszerűség szempontjából kell megvizsgálni az ügyet.*

Az ellenzék hevesen tiltakozott az ellen, hogy így állítsák be őket és *Bródy* Ernő hangja hallatszott:

— *Pénzt pocsékolni nem lehet!*

Vitéz Aladár tiltakozott az ellen, hogy a deficites üzemek számát szaporítsák. *Harrer* Ferenc azt magyarázta, hogy nem lehet egy magánérdekeltség részére nagy áldozatokkal fürdővárost létesíteni. A Tabánt csak akkor szabad megépíteni, ha a Rudasfürdőt is megveszik.

Simonyi Simon szintén a vétel ellen volt és Nagy Lajos még a kisajátítási eljárást is jobbnak találta, mint a hirtelen megvételt.

A mostani ár egyharmadáért meg lehetett volna kapni a Rácfürdőt

A közgyűlésen az igazi bomba akkor robbant fel, amikor a szocialista *Horovitz* Gábor váratlanul kijelentette, hogy *már csak azért sem járulnak hozzá a Rácfürdő megvételéhez, mert 1932 decemberében ugyanezt a fürdőt, amelyet most 1,800.000-ért akarnak a város nyakába sózni, egyharmadáért ajánlották fel.*

Nagy megdöbbenés fogadta Horovitz kijelentéseit, majd Fábián kérdezte:

— *Mennyiért, hatszázezer pengőért?*

Horovitz kijelentése fölött megindult a vita és *Párkány* Frigyes azt indítványozta, hogy *küldjenek ki egy pártközi bizottságot, amely ezt a kérdést megvizsgálja.*

Már-már úgy volt, hogy ezen a ponton bukik meg a javaslat, de akkor híre terjedt, hogy *mentőakció indult meg, amely sikerrel kecsegtet.*

Expressztárgyalás az eladókkal

Borvendég főpolgármester saját szobájába vonult vissza és a város vezetői *tárgyalásokat kezdtek az eladókkal.* Az eladók természetesen kéznél voltak.

Az egyik igen előkelő Wolff-párti bizottsági tag hamarosan azt terjesztette, hogy *a keresztény községi pártnak újabb sikere van, sikerült az eladókat 50.000 pengő erejéig igényeikkel visszaszorítani* és ezzel elmult azon Wolff-párti bizottsági tagok aggodalma is, akik féltek, hogy a főváros károsodik, ha most veszi meg a fürdőt. Az *50.000 pengő nyereség ugyanis kamatjövedelem*, mert most csak 400.000 pengő fizetendő, a többi pedig az opció lejárta után.

A közgyűlési teremben véget ért a vita, szünetet rendeltek el addig, amíg az eladókkal a megbeszélések befejeződtek.

Negyedtíz órakor nyitották újra meg a félbeszakadt közgyűlést és *Liber* alpolgármester előadta, hogy *Horovitz bejelentése kapcsán tárgyalást kezdett az eladókkal, akik kijelentették, hogy nevükben senki olyan olcsó ajánlatot nem tehetett.*

Ekkor váratlan jelenet következett. *Huszár* Aladár volt főpolgármester, mint az OTI elnöke bizottsági tag is, megjelent a közgyűlési teremben. *A bizottsági tagok felugráltak és a volt főpolgármestert lelkesen megéljenezték.* Addig éljeneztek, amíg elfoglalta helyét a közgyűlés padsoraiban.

Liber felolvasta az eladók nyilatkozatát, amely szerint *valótlant állít az, aki azt mondja, hogy ők ilyen ajánlatot tettek.*

A lárma általánossá vált. Az ellenzékiek azt követelték, hogy *a pártközi bizottság 5 perc alatt vizsgálja meg Horovitz adatait*, a jobboldal pedig gúnyosan kiabált Horovitz felé.

Liber még bejelentette azt a megállapodást is, hogy az összeg legnagyobb részét csak az opció lejárta után kell fizetni.

Horovitz továbbra is fenntartotta állításait

Horovitz Gábor személyes kérdésben kért **szót.** A főpolgármester először nem akarta engedni be-

szélni, később mégis hozzájárult, mert hangoztatta, *felelőssége tudatában jelentette ki, hogy az eladók olcsó ajánlata valóban megtörtént.*

Horovitz folyton növekvő zajban azt magyarázta, hogy *tessék őt hitelrontásért beperelni, a bíróság előtt majd bizonyítani fog, vagy tessék kiküldeni pártközi bizottságot, amelynek odaadja adatait.*

Borvendég Ferenc főpolgármester még hozzátette, hogy *Horovitztól személyesen kérte az adatokat, de azokat nem kapta meg.*

A nagy zajban *Nagy* Lajos kezdett beszélni.

— Az igazság érdekében kötelességünk ezt a kérdést tisztázni, — hangoztatta — igenis tudni akarjuk, hogy a főváros pénzével mi történik.

Peyer Károly hangja süvített át a termen:

— *Ezért a vételért ki fogja az öt évet leülni!?*

Hetvenen negyvenkettő ellen megszavazták a vételt

A főpolgármester nem törődött a nagy zajjal, hanem elrendelte a szavazást. *Hetvenen a megvétel mellett, és negyvenketten a megvétel ellen voltak.*

Csilléry nagyon ideges volt a szavazás alatt. Hol bejött, hol kiment a teremből, végül megállt Wolff mellett és hangosan kiabálta az igent. *Az ellenzék gúnyosan kacagott Csilléry viselkedésén.*

A feszültség ezután engedett, a Tabán rendezését már minden komolyabb vita nélkül megszavazták. *Petrovácz* felszólítására Sipőcz polgármester kijelentette, hogy *még az idén nyáron másfélmilliós közmunkát fognak elvégeztetni a Tabánban.* Mindent megtesznek, hogy a munkanélküliség enyhüljön. A kölcsön is rendelkezésre áll.

Az ellenzék kivonult és *egyhangúan szavazták meg a Tabán rendezését.*

Símán keresztülment a zárószámadás is

A közgyűlés elején beterjesztették a multkor leszavazott zárszámadást. *Fábián* Béla kifogásolta, hogy a szanálási kérdésekhez a közgyűlés nem szólalt hozzá. *Bánóczi* László sürgette az állammal való problémák megoldását. *Lázár* Miklós felszólalására *Borvendég* főpolgármester bejelentette, hogy a *közüzemi díjak megállapítása a főpolgármester feladata, a Helyiérdekű tarifája valóban revízióra szorul és ősszel azt meg is fogják oldani.*

Hatvannyolcan szavaztak a zárszámadás elfogadása mellett és huszonnégyen ellene.

Megválasztották az üzemek igazgatósági tagjait

A közgyűlés alatt megválasztották a különböző üzemek igazgatósági tagjait. A BESzKÁR hat igazgatósági tagja a következő: *Pásztor* Imre, *Scheuer* Róbert, *Szabó* József, *Usetty* Béla, *Verebély* Jenő és *Weiller* Ernő, a kisebbséget képviseli dr. *Erdélyi* Sándor. Felügyelőbizottsági tagok lettek: *Hajdu* Marcell, *Nemes Nagy* Mihály, *Sávolt* János és *Studinka* Béla.

A *Községi Takarékpénztár* igazgatósági tagjai *Fáber* Fülöp, *Mónus* Illés, *Morvay* Zsigmond, *Szakáll* Géza, *Szentgály* Antal és *Várkonyi* Kálmán. Az angol hitelezők képviselőinek fentartott igazgatósági tagsági helyre *Koós* Zoltánt választották meg. Felügyelőbizottsági tagok: *Ascher* István, *Dabasi Halász* Lajos, *Erősdi* Sándor és *Pető* Ernő.

A *Kisipari Hitelintézet* igazgatósági tagjai: *Biber* József, *Hubert* Vilmos, *Ilovszky* János, *Munkácsy* Gyula, *Szilágyi* Antal és *Váli* Gábor, a felügyelőbizottság tagjai: *Cseh* András, *Jakab* János, *Hoffmann* Károly és *Szepesi* Albert.

Tíz óra már elmult, amikor Borvendég Ferenc főpolgármester bezárta az ülést. Kellemes nyári vakációt kívánt és ezzel *a főváros nyári szünete megkezdődött.*

A lakáspiac feszültsége még tart

(Saját tudósítónktól.) Van-e sok üres lakás Budapesten? Erre a kérdésre a háziurak rendszerint azt felelik, hogy *nem szabad építkezni, mert túlontúl sok az üres lakás,* viszont a lakók azzal válaszolnak, hogy *csak a nem modern lakásokat nem tudják kiadni a háziurak, minden modern lakást valósággal elkapkodnak.*

Illyefalvy I. Lajos, a főváros statisztikai hivatalának igazgatója most ezt a kérdést vizsgálta meg. A februártól májusig terjedő lakbérnegyed adatait vetette össze.

Az első lakbérnegyedben *15.319 üres bérleményt jelentettek be és ebből 10.843 volt a szorosabb értelemben vett lakás,* 2647 üzlethelyiség, 1142 raktár és 687 egyéb helyiség állott üresen. *A lakáspiac feszültsége tehát még tart.* Az üres lakás a lakásállomány 4.2 százalékát teszi ki, holott a lakásügyi szakértők véleménye szerint *egy és fél—két százalék elég, hogy a lakáspiac rendes működése akadályba ne ütközzék.* Novemberrel szemben van bizonyos emelkedés, mert akkor 13.523 bérlemény, pontosabban 9702 lakás állott üresen, de a téli hónapokban félbemaradt építkezések tavasszal befejeződtek. Ha a mult esztendő azonos időszakát hasonlítjuk össze az ideivel, úgy megállapíthatjuk, hogy *az üres lakások száma fogyott.*

A lakáspiac válsága elsősorban *a nagylakásoknál észlelhető.* A négyszobás lakások 5.6 százaléka, az öt- és a többszobás lakások 6.9 százaléka maradt üresen, a háromszobás lakásoknak már csak a 4.6 százaléka, a kétszobás lakásoknak pedig 4.1 százaléka üres. *Az egyszobás lakásoknak csak a 3.9 százalékát nem tudták kiadni.*

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

A kanadai Alberta állam mezőgazdasági laboratóriumában új eljárással zabból benzint készítenek. A kanadai lapok erről ezzel a címmel számolnak be: »Az autó is zabot eszik!«

A villamos lépcsőjén:

— Mit szól a Ráctürdőhöz?

— Úgy látszik, erősen iszapos.

Fényképezőgéppel szerelik fel a rendőröket. Kard, revolver, gumibot, fényképezőgép! És mindehez csak két kéz?

Ma délután tűz volt a lámpagyárban. Ez csak természetes!

Anyaghiány van Németországban. Hogyan, már mindenkit elfogtak?

A Városi Színház hajója nyilt tengeren hányódott. Végre meglátták a partot és felkiáltottak: — Föld! Föld!

Egy amerikai gyerek 50 törött csonttal született. Szülei most tanácskoznak, hogy autóversenyzőnek, vagy bokszbajnoknak neveljék-e?

Mindenben első a Pesti Napló

— **Serédi hercegprímás hazaérkezett a magyar zarándokokkal.** A 750 magyar zarándok, aki *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás vezetésével járt Mariazellben, rövid lilienfeldi és bécsi tartózkodás után csütörtökön éjfélután *megérkezett autóbuszain az Apponyi térre,* ahol *Zsembery* István, az *Actio Catholica* országos alelnöke fogadta őket. A hercegprímás Bécsből *egyenesen Esztergomba* utazott.

— **A gömörtornai református egyházmegye súlyos helyzete.** *Miskolcról* jelentik: A gömörtornai egyházmegyei közgyülésen *Juhász* László református esperes szomorú helyzetképet adott jelentésében. Elpanaszolja, hogy *az államsegély állandóan csökken.* A tavaszi lelkészképző konferenciát nem lehetett megtartani *pénzhiány miatt.* A községek helyzete katasztrofális. Az anyagi bajokhoz *lelki válság is járul,* ami a baptista mozgalom terjedésében jut kifejezésre. Dr. *Magda* Sándor kassai püspök beiktatásával kapcsolatban megemlíti a jelentés, hogy *a csehek bebörtönözték a kassai egyházkerület gondnokát, Tornallyay* Zoltánt. Végül a jelentés sürgeti, hogy *Tompa* Mihály szobrot kapjon. Gyüjtést tart szükségesnek ebből a célból.

— **Baross Gábor, a TESz országos elnöke, a társadalomepitő munkáról és feleketzeti kérdések kiküszöböléséről beszélt Sátoraljaujhelyen.** A »Hegyaljai Hét« keretében Sátoraljaujhelyen július 5-én TESz-napot rendeztek, amelyre az országos elnökség részéről *Baross* Gábor vezetésével *Borsody* Gyula kormánytanácsos, vitéz *Mándoky* Sándor tábori főesperes és dr. *Nagy* Sándor társelnökök utaztak le. A TESz elnökségének kiküldötteit ünnepélyesen fogadták a vasutállomáson, ahol dr. *Orbán* Kálmán polgármester és dr. *Domján* Elek kormányfőtanácsos, ev. főesperes vezetésével küldöttség üdvözölte a budapesti kiküldötteket. Az ünnepi ülést délelőtt 11 órakor a vármegyeház közgyülési termében tartották zsúfolt padsorok előtt. Megjelentek vitéz leveldi *Kozma* György főispán, *Lernáth* Aladár alispán, dr. *Orbán* Kálmán polgármester, *Domján* Elek, a TESz helyi elnöke és a város előkelőségei közül számosan. *Orbán* Kálmán a város közönsége nevében üdvözölte Baross Gábort és a TESz kiküldötteit, majd *Baross* Gábor mondott beszédet. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége 15 esztendővel ezelőtt azért alakult, — mondotta — hogy a nemzeti társadalmat egységes szervezetbe öntse, tehát feladatszerűen hirdeti *a társadalmi egység gondolatát.* Mi lelkiismeretes gondossággal kerüljük mindazokat a problémákat, amik szétválaszthatnak bennünket. Mi nem foglalkozunk a mai politika kérdéseivel, de éber figyelemmel kísérjük azoknak a politikai kérdéseknek a sorsát, amelyek felfogásunk szerint a nemzet életét és jövőjét befolyásolják. *Mi nem ismerünk vallási különbséget és nem ismerünk osztálykülönbséget,* minekünk egyaránt kedves mindenki, *aki magyarul érez és magyarul cselekszik.* Mi nem tekintjük és nem vizsgáljuk a születést, mi nem vizsgáljuk a ruházatot és kezet, mi nem vizsgáljuk az anyagi erőt és szellemi képességeket. *Mi egyedül a lélek tiszta magyarságát vizsgáljuk.* Ha tehát a magyar kormányelnök felelős helyről az összefogás és testvériség elveit nyiltan hirdeti és magáénak vallja, akkor alapvető célkitűzéseinkhez híven járunk el, ha mellé állunk. Utána *Borsody* Gyula, a TESz társelnöke beszélt a Nemzeti Munkahét célkitűzéseiről.

— **Eltemették Curie-nét.** Párizsból jelenti tudósítónk. Pénteken a Párizstól mintegy 30 kilométerre fekvő Sceaux temetőjében helyezték örök nyugalomra Curie Mária asszonyt. A gyászszertartáson csak a rokonok és a legszűkebb baráti kör vett részt. A sírt elborították a virágok és a koszorúk. A kormány úgy tervezi, hogy egy későbbi időpontban a Sorbonne-on gyászünnepséget tart az elhunyt emlékére, amelyen tudományos munkásságát fogják méltatni. *(United Press.)*

— **Magyarország egyetlen pogányát beperelte az óbudai pogánytorony tervezője.** Óbudán az Aranyhegyen háromemeletes kilátótorony épült, amelyet tulajdonosa, *Szász* Farkas, egy nyolcvanévesnél is idősebb magánzó, *pogánytorony*-nak nevezett el. Hogy mi volt a torony építésével a célja, azt senki sem tudja, talán ő maga sem, tény azonban, hogy vagyona egyhatod részét, mintegy 30.000 pengőt belefektetett a torony építésébe. A tornyon rejtelmes felírások vannak, mint amilyen »Jelkép-mauzoleum«, »Attila király, Árpád fejedelem, Koppány vezér«, »Pogány Budapest 1933«, ezekből azonban nem állapítható meg, hogy mi a torony rendeltetése. Szász Farkas, aki a Ranolder ucca 1. szám alatt saját házában lakik, a feltünő torony rendeltetése iránt érdeklődők előtt azt a kijelentést tette, hogy *ő Magyarország egyedüli pogánya* és ez a kijelentés is csak alig igazít el a toronnyal kapcsolatos titokzatosságok és rejtelmek között. A torony ügye most a bíróságot is foglalkoztatni fogja. A tornyot Szász Farkas megbízásából Täuber Géza okleveles építész tervezte az Aranyhegyen, Szász Farkas 22.506. hrsz. ingatlanán. Az építész elkészítette a háromemeletes kilátótorony vázlattervét, mérnöki tervezetét, költségvetését és munkaterveit, megszerezte a székesfőváros mérnöki hivatalától és a Közmunkatanácstól az építési engedélyt, tárgyalt az iparosokkal és a szomszéd birtokosokkal, kialkudott honoráriumát azonban Szász Farkastól megkapni máig sem tudta, holott munkáját már 1933-ban elvégezte. Az építész most pert indított Szász Farkas ellen és 2640 pengő megítélését kéri a bíróságtól.

— **Párizsban aggodalommal néznek a vasárnapi tömeggyülések elé.** *Párizsból* jelentik: A frontharcosok szövetsége szombaton és vasárnap tartja országos gyülését Párizsban. A közvélemény és a hatóságok bizonyos aggodalommal néztek a gyülés elé, mert attól tartottak, hogy uccai tüntetésekre kerül a sor a kormány ellen. Az utóbbi napokban a frontharcosok vezetői kijelentették, hogy nem akarnak forradalmi térre lépni. Türelemmel vannak a Doumergue-kormány iránt és időt adnak neki, hogy igéreteit beváltsa. Ugyancsak vasárnap tartja gyülését a tűzkeresztesek szövetsége is. A szocialista-kommunista közös front és a frontharcosok szélsőbaloldali alakulata ellentüntetésre készül. Minthogy a két felvonulás csaknem egyidőre esik, attól lehet tartani, hogy mégis összeütközésre kerül a sor.

— **6272 bünügy volt az elmult hónapban Budapesten.** *Ferenczy* Tibor főkapitány a közigazgatási bizottság hétfői ülése elé terjesztendő havi jelentésében közli, hogy júniusban 6272 bünügy fordult elő Budapesten. Ezek közül 911 irányult az ember élete és testi épsége ellen. Többek között 2636 lopás, 906 sikkasztás és 709 csalás történt. E bünelselekményből kifolyólag 326 egyént helyeztek előzetes letrtóztatásba. A toloncügyosztálynál 1229 egyén került közigazgatási elbánás alá. Az eltoloncoltak közül 13 férfit és 16 nőt hosszabb-rövidebb időre kitiltottak a főváros területéről. A kihágások száma most is elég sok. Szabálytalan hajtás miatt 101, a gépjárművek közlekedésére vonatkozó szabályok megsértéscért 395, szabálytalan kerékpározásért 323, a villamosokról való fel- és leugrálásért 92, állatkínzás miatt 3, uccai botrányért és verekedésért 9, záróramegszegésért 7, az ebtartási szabályrendelet áthágásáért 25, a gyalogutakon való közlekedés akadályoztatása miatt 265, szabálytalan motorkerékpározásért 93, a köztisztasági szabályok áthágásáért 26 esetben indult meg kihágási eljárás. Az elmult hónapban 89 gépkocsibaleset történt, amelynek két halálos áldozata volt. A rendőrségnél az elmult hónapban 29.708 külföldi ittartózkodását jelentették be.

— **Öregedési tüneteknél** a margitszigeti gyógyfürdő kénes, szénsavas, rádiumos gyógyvize gyógyít, frissít, fiatalít.

— **Nyilaskeresztesek egymás ellen.** *Mlinko* Imre járásbíró pénteken folytatta annak a pernek a tárgyalását, amelyet *Oláh* Árpád indított gróf *Festetics* Sándor ellen. Oláh azon a címen, hogy ő a »Mezőföld« cimü nyilaskeresztes lapnak budapesti szerkesztője volt, 3126 pengőt követel a gróftól. A pénteki tárgyalásra nagyszámban vonultak fel az azóta két táborra szakadt nyilaskeresztesek, a közülük kihallgatott taunk egyrésze Oláh mellett, másik része ellene vallott. A járásbíró *kötelezte Festetics grófot, hogy a legközelebbi tárgyaláson személyesen jelenjen meg.*

= **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek,** valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes »*Ferenc József*« keserüvíz használata által állapotuk javulását érhetik el.

3 közérdekű könyv

Az alvás, az álom és az álmatlanság.
Dr. Reuter C. tr előadása ..... Ára P —.80
A rákbetegségről. Dr. Verebély T. tr előadása Ára P —.80
Mit kell tudni a vese- és hólyagbetegségekről. Írta Dr. Ujhelyi I. ..... Ára P 1.—

Kapható AZ EST könyvesboltjában
Budapest Erzsébet körút 18

Teben, Hans zu

köfaragómester, Königs

1495-1509.

l.

Hoffmann Pozsony 38.l

Hoffmann Südost

M. Teckert Anna

ZÁ

sörnyű gazdasági
sztlakóinak, törpe-
ött, nyüzsgött, mint
tot nem tudott adni
te el a fejét, a nagy-
csüggedetlen szívvel
ián ismét jólét derül
nivatottságának him-
aival, díszes kötésben 3.20

nusza cz

A Szt István Társulat
könyvei 1941.

Technikatörténeti Múzeum, Szeged
Magyar Hírlap 38. ef. 30. n. 2005. febr. 5. 14 l.

Technikatörténeti Múzeum víztoronyban

Amint befejeződik a szegedi Szent István téri víztorony felújítása, Technikatörténeti Múzeum kap helyet a műemlék épületben. A kiállításon több látványos kísérletet is bemutatnak, és egy Foucault-inga mutatja majd a Föld forgását. A múzeum létesítése egy nagyszabású rendezvénysorozat egyik állomása: az idén, a fizika évében az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Csongrád megyei csoportja, a Szegedi Tudományegyetem és a városi önkormányzat több programot szervez előadás-sorozattal, diákpályázatokkal, játszóházakkal, szabadtéri fizikai napokkal, bemutatókkal a fizika népszerűsítésére. *(mh)*

ból rohamosan felfokozza a szervez
letet az abszolut irracionális mag
kielégiteni. Szerinte a cukor és a
a nép több cukrot fogyaszt, sokkal
tania, bőségesen, hogy megkapja azt
mint, amelyet a magasabb cukorfogya
Ránéztem a barátomra s elcsodálkozt
a kitünő fiziológusnak abszolut iga
arány mellett meg nem felelő és drá
fogyasztás emelése /amely egyik ves
nekem is, mert hiszen egy hold kalás
hold cukorrépa pedig száz napon feli
tani veszedelem, mert azt a kevés re

Teckendorfer János ötvös
meghalt. 1469. -ben.
Lárd: Kassai Mihály -t.

Teckendorfer János († 1469) és *Pernwalder János* (1471) bécsújhelyi ötvösök, akiket a régebbi irodalom magyar származásúaknak tartott, minden bizonnyal németek, közelebbről bajorok voltak. W. Boeheim[276] ingadozott, hogy a Straubing és Passau között fekvő, dunamelletti bajor Deggendorf városkát értse-e Teckendorfer neve alatt, vagy Teckendorfot, az erdélyi falut, amely a kolozsmegyei Tekével azonos. Pernwaldert egy oklevél betűszerint deggendorfi ötvösnek mondja, származásának problémája tehát ugyanide tartozik. A szó Deggendorf formában történt leírása bizonyossá teszi, hogy bajor művésszel van dolgunk. Philipp Maria Halm[277] viszont egy XV. századi oklevelet közöl, amelyben a bajor helység neve Teckendorf. Nyilvánvaló tehát, hogy a két ötvös Bajorországból vándorolt Bécsújhelyre, különben, ha erdélyiek lettek volna, nevük mellől nem hiányozhatna a Siebenbürger vagy Walach szó, mint Siebenbürger Zsigmond esetében láttuk.

ungarn, wie auch die häufige Schreibung seines Namens *Jacob der* Kaschauer beweist. Die in den Dokumenten verstreut vorkommenden Daten sind von Wolter nur lückenhaft verwendet worden. Wie bekannt, kommt er 1429 zum ersten Male in Wien vor und ist vor dem September 1463 gestorben. Ein authentisches Werk seiner Hand ist der 1443 entstandene Freisinger Hochaltar, dessen Statuen zum Teil in München, zum andern Teile in Stuttgart noch vorhanden sind. Diese sind in der deutschen Fachliteratur nicht unbekannt. Von dem dem Meister von Wolter und Kieslinger zugeschriebenen Statuen können stilistisch nur die beiden im Wiener Privatbesitz befindlichen weiblichen Heiligenbüsten (abgesägte Altarschreinfiguren) in Betracht kommen. (Abgebildet auf Tafel 2, 3.) Jakob Kaschauers Stil, der lange unableitbar schien, ja sogar an niederländische Einflüsse denken liess, ist eben ungarischer, oder enger gefasst Kaschauer Ursprunges. Die Madonnenfigur eines aus dem Anfang des XVI. Jahrhunderts herrührenden Kaschauer Flügelaltars verrät denselben, seltenen ikonographischen Typus, wie die Freisinger Mutter Gottes: das Jesuskind in den Armen der Mutter, mit der Brust nach unten gewendet, als ob er schwimmen wolle. Dieses beweist, dass sich dieses Thema in Kaschau entwickelt und dort weiter gelebt hat. Der monumentale Realismus der Freisinger

HÍREK

A KÉPZŐMŰVÉSZET MEGJELENÉSI IDEJE e havi számunknál eltolódást szenvedett egy teljes héttel. Ezt a késedelmet a Tisza István-emlékmű pályázatának kiállítása okozta, mely a sajtó számára 15.-én nyílt meg. Miután a róla való beszámolót nem akartuk szeptemberi számunkra halasztani — július és augusztus hónapokban a Képzőművészet szünetel — inkább választottuk a késedelmes megjelenés ódiumát. A szeptemberi számtól kezdődően egyébként át fogunk térni a hónap közepén való megjelenés helyett az elsejei megjelenési időpontra. A *Képzőművészet* szeptemberi száma már szeptember 1-én fog megjelenni.

TÉCSY LÁSZLÓ ÉS WAGNER JÓZSEF KIÁLLITÁSA. Két országos nevű művész kiállítása nyílt meg Gyulán a Békésmegyei Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat rendezésében. *Técsy* László szobrászművész nevét a Műcsarnok kiállításairól is jól ismeri a műértő közönség. A gyulai kiállításon mintegy 40 drb plakettel és szobormunkával vett részt. Nagy karakterérzéket mutató portréi, hatásos érmei és a plakett műfajában elért magas nívója természetesen szűkebb patriájában is biztosították számára a sikert. *Wagner* Józsefnek tavaly volt nagysikerű kollektiv kiállítása a Nemzeti Salonban, de már annak előtte is jól ismerte nevét a tárlatlátogató közönség egyéni stílusú és mély természetérzésben fogant képeiről. Több képe már a megnyitás napján el kelt a gyulai műbarátok között.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI DIÁKHŐSIEMLÉK LELEPLEZÉSE. F. hó 2.-án leplezték le verőfényes időben, ünnepi keretek között a felsőkereskedelmi iskola hősi emlékszobrát, *Bory* Jenő gyönyörű alkotását. *Csikós* Andor bankigazgató, a diákszövetség elnökének szép megnyitó szavai alatt hullott le a szoborról, melyet *Zavaros* Aladár dr. polgármester lelkes beszéd kíséretében a város nevében átvett. *Kiss* Ferenc színművész hatásos szavalata után *Vértes* József keresk. isk. igazgató gyújtó avató beszédet mondott. Majd a szobor megkoszorúzása következett. A szobor Bory Jenő egyik legszebb alkotása. A kőtalapzaton van egy haldokló diákkatona pompásan megkomponált és megmintázott domborműve. E fölött tart babérkoszorút a magyar géniusznak remekbe öntött érczobra. A talapzat elülső és hátulsó oldalán 49 hős diák neve olvasható.

HARMINCÖT SZOBRÁSZ PÁLYÁZOTT A TISZA-SZOBOR ELKÉSZÍTÉSÉRE. *Tisza* István gróf szobrára eddig 508.000 pengő gyült egybe. A beérkezett pályaműveket a Műcsarnokban állították ki. A szobor elkészítésére, meghívásra pályáztak: *Beck* Ö. Fülöp, *Damkó* József, *Horvai* János, *Kallós* Ede, *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond, *Ligeti* Miklós, *Margó* Ede, *Pásztor* János, *Róna* József, *Sidló* Ferenc, *Szentgyörgyi* István, *Telcs* Ede, *Tóth* István és *Zala* György. Meghíváson kívül pályáztak: *Vastagh* György, *Vastagh* László, *Bory* Jenő, *Istók* János, *László* Flórián Gyula, *Bödy* Kálmán, *Lux* Elek, *Petry* Lajos, *Szamosi Sós* Vilmos, *Sztankó* József, *Moiret* Ödön, *Forgách* Erzsébet, *Ruff* András, *Cser* Károly és *Sződy* Szilárd.

AZ AMERIKAI KOSSUTH-SZOBOR ÜGYÉNEK SZENZÁCIÓS FEJLEMÉNYEI. Megírtuk annak idején, hogy a *Horvai* János Amerikába küldött Kossuth-szobrát az összeomlás veszélye fenyegeti. Amerikai lapokból vett idézetekkel illusztráltuk azt a botrányt, melyet az ottani közvéleményben a szobor lelkiismeretlenül hibás öntése kiváltott. A *Képzőművészet* híradása után a napisajtó is foglalkozott a kínos üggyel, sőt a főváros közgyűlésén is követelték a szobor újraöntését és a felelősség kérdésének megállapítását. Teljesen megbízható értesülésünk szerint a magyar művészet presztizsét mélyen sértő ügyben most újabb fordulat állott be. Nem New-yorkban, hanem Budapesten. A rendőrfőkapitányságra ugyanis feljelentés érkezett ismeretlen tettesek ellen s ennek következtében a rendőrség fogja most megállapítani, hogy kit terhel a felelősség — ezúttal bűnügyi felelősség — a rosszúl öntött Kossuth-szobor esetében.

VIGNALI RAPHAEL,
A MILLENÁRIS EMLÉKMŰ BRONZBA ÖNTŐJE

A KISPESTI ÉS PESTSZENTLŐRINCI KÉPZŐMŰVÉSZEK bemutatkozó kiállítást rendeztek a városháza közgyűlési termében. A kiállítást pünkösd vasárnap nyitotta meg ünnepélyes keretek között vitéz dr. *Válya* Gyula polgármester, az egyesület díszelnöke. Az új művésztársaság bemutatkozása Kispest város intelligenciájának osztatlan tetszésével találkozott.

A szerkesztésért felelős: Dr. Gyöngyösi Nándor
A kiadásért felelős: földvári Dr. Nagy Jenő
Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

Képzőművészet
1929. 21. sz.

vadászfestőjéről. *Nagy* Ferenc, *Balczer* György, *Tőkés* Sándor, *Berkes* Irma, *Rimóczy* József és *Király* Jenő (Hajdúböszörmény) képei egészítik ki a debreceniek tárlatát.

A negyedik teremben a nyiregyháziak kiállítása kissé vegyes érzelmeket ébreszt. Ez a kiállítás élénken mutatja, hogy *mennyivel többet kell áldozni magának a hivatalos városnak a saját lokális művészete megteremtésére és istápolására. Benczúr* Gyula hagyatékából került ki a nyiregyháziak kiállításának értékes anyaga és néhai *Benczur* Gyula „Millenáris hódolatának" első vázlata talán az egész tárlat leglátogatottabb képe lesz. Ezen a vázlaton a nagy mester tudásának javát csillogtatja meg, de meghatódottan nézegettük el azokat a fiatalkori vázlatait is (Csatakép), amelyet Nyiregyháza városa kegyelettel őriz. A kiállítás többi része *Jánossy* Gyula (Kemecsei táj), *Szalay* Pál (Erdőbénye), *Kovács* Tibor (Alkonyat az erdőben), *Molnár* Rózsi, *Tóth* Ilona és *Halász* Pál képeiből, valamint *Benczúr* Idának *Benczúr* Gyula „Uffizi-i" arcképének ügyes másolatából regrutálódik.

Az ötödik terem Kecskemété, amelynek művésztelepe miskolci szereplését a leghelyesebben fogta fel és igazán szép reprezentáns anyaggal jött. Mindenekelőtt meg kell emlékeznünk a magyar piktura ősz mesteréről. *Révész* Imréről, akinek „Munka közben" című képe a maga élő, erőteljes parasztlány figuráival monumentális alkotás. — Nagyon sok és szép művészi effektust rögzít le *Prohászka* József, *Benyovszky* István („Itatás", „Bugaci csikósok") nagyon szép, erőteljes eszközökkel fogja meg az alföldi csikósélet témáit, bár képeinek hatása *Juszkó* ismert képeire emlékeztet. *Irányi* István két érdekes akvarellel szerepel. A kecskemétiek termében foglal helyet három békéscsabai festő, akik közül *Wágner* István értékes pasztellképekkel tűnik ki, míg *Mokos* József és *Sass* Árpád érdekes olajképei is figyelmet érdemelnek. — Ugyancsak ebben a teremben vendégszerepel egy szegedi festő, *Pfeiffer* Elek egy finom csendélettel.

A hatodik teremben a szegediek szerepelnek meglehetősen gyengén. Ennek oka talán az, hogy ugyancsak most készülnek Szegeden egy nagy, reprezentatív kiállításra. Közöttük a legreprezentatívabb erőt az ősz *Nyilassy* Sándor képviseli, akinek „Leányok a Tisza partján" című képe az ő zöld, rózsaszín és fehér színű ünnepi parasztruhákból alkotott szimfóniájának nemes tradíciója. Az ő képén kívül a szegediek kiállításának legjobb darabja *Parubek* Alajos „Vasárnap délután" című képe, amelyen pompásan összefogott árnyékok és leszűrt, tüzes színek nagyszerű harmóniában csendülnek össze. Nagyon érdekes és dekoratív kép *Dinnyés* Ferenc „Paprikahasítók" című nagy olajfestménye, *Fogarassy* Ödön, *Tóbiás* György (Színvázlat), *Doroghy* Imre (Mosónők), *Molnár* Lajos képei egészítik ki a szegediek kiállítását.

A hatodik terem második felében és a hetedik teremben a miskolci festők állították ki képeiket. Három miskolci festőcsoportról kell beszámolnunk és egyben *ismételt sajnálkozásunkat kell kifejeznünk afölött, hogy a három csoport külön utakon jár és erősen nélkülözi az egységes és termékenyítő vezetést.* A miskolci művészek hármas tagozódása a következő: csoportonkívüliek, Miskolci Művészek Társasága és a Lévay József Közművelődési Egyesület képzőművészeti szakosztálya. A miskolci csoportonkívüliek osztoznak a hatodik termen a szegedi kiállító művészekkel. Közöttük nagyon szépen szerepel *Gimes* Lajos két nagyon értékes képpel (Napnyugta a pusztán, Piránói halászbárkák), *Halász Hradil* Elemér, egy virágcsendélettel, *Sassy* Attila démonikus elképzelésü képével (Éjszaka), *Kolár* Nándorné (Emlékek) című tökéletes technikájú olajfestményével, amelynek lírai finomsága és tökéletes tónusai valóban megkapóak, *Kmetty* János két pasztellfelfogású tájképével, *K. Haller* Stefánia pompás csendéletével, *Petheőné Ertl* Livia kedves és finom pasztell csendéletével, valamint *Hradil* Vilmos, *Hradil* Alajos, *Jelenffy* Lajos és *Dala* József István.

A hetedik teremben a Lévay József Egyesület képzőművészeti szakosztályának tagjai közül különösen ki kell emelnünk *Kiss* Lajost, aki rendkívül finom akvarellekkel szerepelt. *Bartus* Ödön (Patakrészlet télen, Deák-tér Miskolcon) kiforrott és értékes művészetet képvisel. *Szontágh* Tibor (Téli táj), *Madáchy* István, *Petrányi* Miklós (Alpesi táj), *Nyitray* Dániel (Női arckép), *Balogh* József (Mezőkövesdi cserépvásár) előnyösen szerepelnek.

A Miskolci Művészek Társaságának kiállított képei között sajnálatosan kevés a miskolci vonatkozás. Kiemelkedő kép *Benkhardt* Ágost „Bágyadt őszi nap a Dudujkán" és „Velence Miskolcon" című, lehiggadt művészetről tanuskodó képe. *Meilinger* Dezső „Öreg Tisza partján" és „Tiszatarjáni rév" című képe külön és hangsúlyozott figyelmet érdemel. *Hámor* Ilona Renoirra emlékeztető „Páholy" c. képe, *Bizony* Ákosné (Tamariszkusz), *Dudosits* Jenő „Önarckép"-e, *Barzó* Endre „Falu vasárnapja", *Szeiler* Károly, *Say* Géza, *Sárkány* Lóránt, *p. Horváth* Margit, *Döbröczöni* Kálmán (Szegény leány), *Burány* Nándor (Betlehemi csillag) képei egészítik ki a miskolciak tárlatát. *Friml* Géza „Fekete rigó" című képen gyöngén szerepel. Ugyanebben a teremben feltünést kelt dr. *Hollaender* Béláné három nagyon finom himzése.

Kellemes színt visz a kiállítás anyagába *Gajdácsné Borbély* Gizella (Békéscsaba) néhány plakettje. A hódmezővásárhelyi kerámiai műhely néhány gusztusos cserépedénye és dísztárgya, a nyiregyháziak kerámiai tárgyai, valamint *Gorba* Géza (Nógrádverőce) egy-két izléssel megtervezett kerámiai munkája.

Az anyag artisztikus rendezéséért *Bartus* Ödön, *Meilinger* Dezső, *Kiss* Lajos és *Burány* Nándor festőművészeket illeti dicséret.

Kóródy Béla.

PÉCS. EGYHÁZMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS. A Szövetség, Magyar Festők, Szobrászok, Építészek és Iparművészek Társasága *Virág* Ferenc megyéspüspök fővédnöksége alatt *Foerk* Ernő, *Márton* Ferenc, *Thury* Gyula, *Mihálovics* Miklós, *Leszkovszky* György és *Damkó* József meghívott művészek és a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága művésztagjainak részvételével most rendezte meg Pécsett egyházművészeti kiállítását. A kiállítást Virág Ferenc megyéspüspök nyitotta meg nagyszámú, előkelő közönség jelenlétében. A kiállításon a meghívott művészeken kívül *Gebauer* Ernő és *Miertl* Gyula pécsi festőművészek szerepeltek.

Tácsy László

M. 929. XII. 17.

*** Gyulai művész plakettje a Dürer-muzeumnak.** Vitéz *Tácsy* László szobrászművész, aki Dürer szülővárosában, Gyulán él, rendkívül sikerült Dürer-plakettet készített, amelyet megküldött Nürnberg városának, a Dürer-muzeum számára. A nürnbergi Deutsches Museum vezetői elragadtatással fogadták a kitünő plakettet, itéletük szerint ez a legértékesebb a mostanság nagy számban készült Dürer-plakettek között. Nürnberg város tanácsa köszönő-levelet intézett vitéz Tácsy Lászlóhoz, amelyben a sikerült müterméket Gyula és Nürnberg lelki kapcsolata szimbolumának nevezi.

M. 929. XII. 17.

tartat meg nem írottnak tekintem.

Igen tisztelt

Gyula, 1928. márc. 3.

Péczy Kázmér

szobrászművész

Técsy László
Hobrász

TÉCSY LÁSZLÓ
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
GYULA
KOSSUTH LAJOS-UTCA 32.

A Műemlékek Nagytekintetű
Bizottságához

Budapesten

Pisztelettel jelentem, hogy tegnap
kelt levelemet ezennel visszavo-
nom – illetve kérem azt mint tárg-

TÁCSY LÁSZLÓ
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
BUDAPEST
XII. KÚT-ÁROK KÖZ 10.

TECSY *László, vitéz*, szobrász és ~~éremművész.~~ * Gyula 1892 aug. 11. A bpesti iparművészeti iskolában Mátrai Lajosnál képezte magát. Rajztanár Békéscsabán. Itt és Gyulán iparművészeti kiállításokon több díjat nyert. Leginkább portré-szobrokat és plaketteket készít.

I.

GRÓF SZ. PORCELÁNGYŰJTEMÉNYE ÉS EGYÉB MŰTÁRGYAI

SZILÁRD VILMOS

BUDAPEST IV,
MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7
(Hungária-szállodával szemben)
TELEFON: 813—60

RÉGISÉGEK

NÉPMŰVÉSZETI RITKASÁGOK
METSZETEK — KERETEK

A MÜGYÜJTÖ

MŰVÉSZETI ÉS MŰKERESKEDELMI
HAVI FOLYÓIRAT

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV., Mária Valéria-u. 7. Tel.: 813-60
Évi előfizetési díj 10 pengő

Szerkeszti:
Szilárd Vilmos

Első képünk: A nyiregyházai leánycserkész-ünnepélyen Ruszinkó Jenőné fogadja József Ferenc főherceget és Anna főhercegasszonyt. (Govitzky felv.)

*

A második felvétel: Az Angolkisasszonyok kecskeméti templomképének felszentelésén résztvettek csoportja.

*

A harmadik kép: Técsy László szobrászművész műve: Arckép.

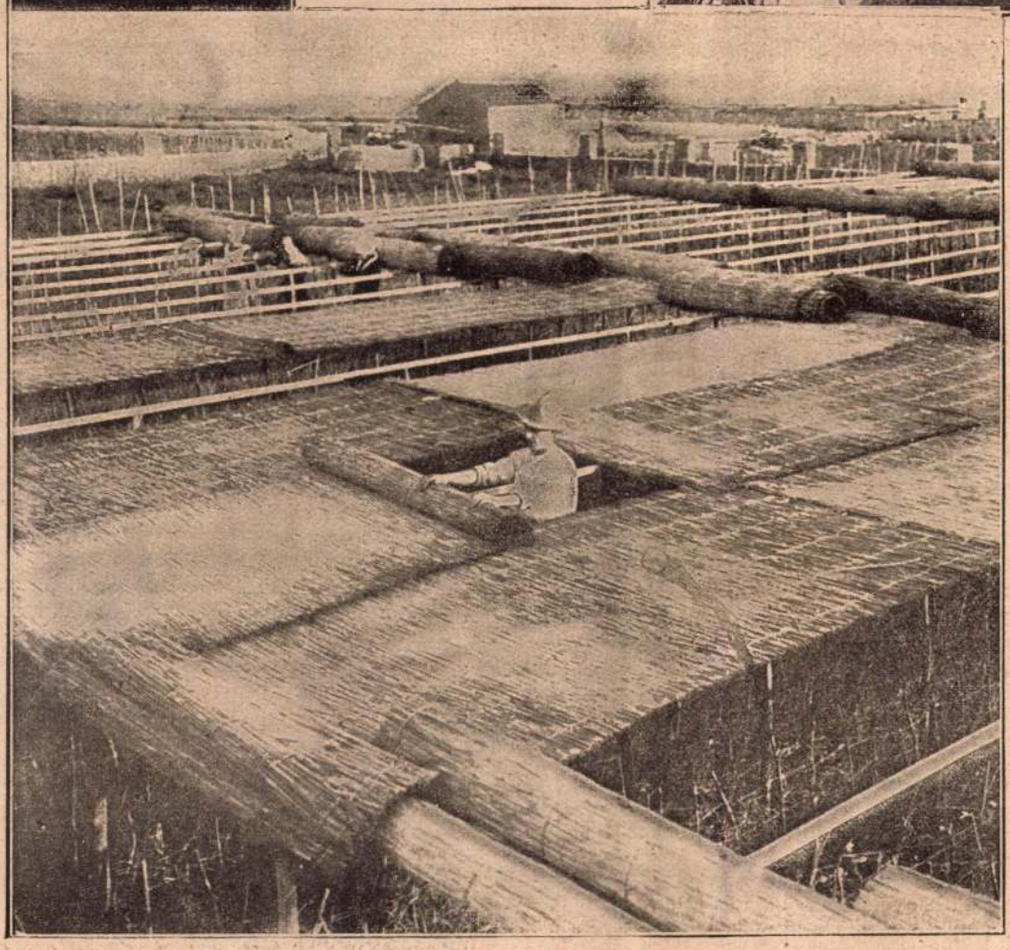

A negyedik fotografia a seregélyesi róm. kath. ifjuság műkedvelőiről készült, akik Debreceny Gyula plebános vezetésével a hősök szoboralapja javára rendeztek előadást. (Fekete Zoltán felv.)

*

Az olasz virágkertészetből mutatunk itt be egy érdekes fotografiát. Ismert dolog, hogy Olaszországnak béke idejében hatalmas virágexportja volt, ami ha meg is csappant, a nagykiterjedésü virágtelepek jórészt ma is üzemben vannak. A klima azonban nem mindig kedvez a virágültetvényeknek, — hogy egyebet ne említsünk, rövid napok előtt egész éjszaki Olaszországban kövihar dühöngött, — viszont a perzselő nap is jelentékeny károkat okoz néha. A virágtelep-tulajdonosok gyékényből fonott sátrakkal védekeznek az időjárással szemben s nem csupán a hideg, hanem az égető déli napsugár ellen is védik ezzel ültetvényeiket.

fényüzés, jólét, a munka öröme, kielégitett tudásszomjuság levegője csap meg belőlük. Mennyi áldássá, tudománnyá változott pénz! Százötvenezer dollár, amit egyetlenegy ember, Mister Harrison *Williams* áldozott a tenger kutatására. Ugyan volt pártfogója az 1923-iki Galapagos-expedíciónak is, amelyet ugyancsak William *Beebe* vezetett, aki az „Arcturus" mostani utján is paranesnokolt a tudós bizottság élén. Nem vérbeli tengerkutató, hanem madarász-tudós és ezen a téren nagy hire van. Csak azt csodálom rajta, hogy *erre az expedíciójára csupa fehérnépet vitt magával.* Uramteremtőm! Ugyan mit csinálhatott velük, mikor kissé udvariatlanabbul hullámzott a tenger? Vagy, mikor mind egyszerre beszélt?

Meg kell hagyni, Ruth *Rose* kisasszony, ki cseppet sem rút, vitézül állta meg helyét a buvárruhában, Miss Isabel *Cooper* és Helen *Tee-Van* pedig pompásan rajzolnak és festenek, — amint az a jelentés remekbe készült tábláiból kitünik, — de azért ez a sok brieseszes és fürdőtrikós hölgy — husztól negyvenig — nem való az igazi tengerkutató kemény fizikai munkájára. Az expedíciónak különben az volt a főcélja, hogy *az Atlanti-oceán uszó ősrengetegét, a szargasszumtengert kifürkéssze,* de én már, amikor utnak eredt, fogadást mertem volna kötni, hogy *Beebe* ismét a Galapagos-szigeteknél fog kilyukadni. Még akkor is, ha netalán sarki expedicióra indult volna. Meg is nyertem volna, mert az „Arcturus" — miután megrakodott a Szargasszo-tenger tudományos kincseivel — átsiklott a Panama-csatornán és a Kókusz-szigetek érintésével a Teknősök szigetcsoportjához evezett.

Nincs ebben a vargabetüben semmi csodálnivaló. *Beebe* 1923-ban pazar zsákmányt szerzett a tudomány számára a Galapagos-szigeteken. Ott fedezte fel a karmosszárnyu madarat, bőségesen rátalált a Darwintól felfedezett tarajos tengeri gyikokra. *Valóságos paradicsom vár ott a zoológusokra.* Viszont az „Arcturus"-expedición kitünt, hogy a Szargasszo-tenger nagyobb probléma, amit egy expedicióval elintézni nem lehet. Most alakitják át az 1245 tonnás „Vanadis"-nevü Diesel-motoros jachtot, amelynek 1200 tengeri mérföld a müködési sugara. Ugyancsak bizonyos Harrison *Williams* vette meg a newyorki állattani intézet számára csekély *százezer dollárért.* Vajon miért nem járkál itt nálunk is az utcán egy Harrison Williams, aki a nevét egy tengerkutató expedicióval örökitené meg? A „Vanadis" fogja a Szargasszo-rejtélyt megoldani évekre terjedő kutatásaival.

Az „Arcturus" megpihent a Chatham-öbölben, a kalózok régi tanyáján, s a cetvadászok vizfelvevő telepén, ujabb szigeteket fedezett fel a Galapagos-csoportban, — az egyiket a nagy *Osbornról* nevezték el, — sőt, egy müködő tüzhányóra is rábukkantak. Gyönyörü fényképmutatja, amint *az izzó lávafolyam a tengerbe szakad.* A két őselem birkózik egymással nagy sistergés közepette, *a tengerben pedig vigyázatlan polipok, halak és tengeri oroszlánok hullái uszkálnak megfőzve.* Földanyánk hatalmas konyhája készitette el őket. *Itt a sült hal igazán az asztalra repül. Beebe* hat hétig halászott az Észak-Atlanti-oceán mély vizeiben, de igen silány eredménnyel. Annál gazdagabb állatvilágra bukkant a Csendes-tengerben, különösen ott, ahol a meleg és hideg áramlatok egymással találkoznak. A mexikói és a déli egyenlitői áramlás, amely *a világ minden folyamánál szélesebb, a halak elképzelhetetlen tömegétől* már rég megugrott a veszedelem elől. Fogtak mérges tengeri kigyókat, küzködtek behemót ördöghalakkal, kötélre vettek mesés nagyságu rájákat, amik mellett törpének látszik a felnőtt ember és szigonyoztak cápákra is, amik ott leskelődtek körülöttük. Az „Arcturus" oldaláról lebegő hid — plattform — nyult ki a tenger felszinére. Olyan labilis, mint a politikai plattformok. Onnan dobta bele a halász szigonyát a settenkedő bestiákra. Nem egyszer kegyetlen tornát kellett velük vivnia, hogy közéjük ne bukfencezzék.

A galapagosi kitérő után az „Arcturus" hazafelé vette utját. *Beebe* visszafelé megint meghatározta, hogy az uszó

Az expedició tagjai szortirozzák a kifogott halakat.

hemzseg. Középen a kis halak csoportosulnak, az áramlás szélén pedig a két méteres delfinek fickándoznak, de *néhány méterrel odább már megszünik az élet.*

Beebe hajója helyenkint óriási bibor vörös foltokat keresztezett. *Hatalmas meduzanyáj festette pirosra az oceánt.* Máshol repülőhalak, tarka pillangóhalak zsongták körül, pilótahal siklott mellettük és részük volt mindama gyönyörüségekben, amik a tengerkutatót örökre az oceán rabjává teszik. Rózsalehelletü, acélkék, barnászöld *mélytengeri halak rendeztek számukra világitó szerveik diadémjaival pazar tüzijátékokat.* Az örök sötét birodalom hosszu fürészes rákjai ontották magukból a hajó akváriumában a fehéresen foszforeszkáló fényt, máskor meg az irdatlan mélységből kihalászott gyengetestü polip *rendezett füsttámadást.* Bronz-szinü szépiája csak lassan oszlott el a hatalmas medencében, de akkorára a kis lábasfejü szargasszumok mekkora területet boritanak be. Ez ugyanis *évszakonkint változik.* A Chesapeake-öbölben, az amerikai nemes osztrigák termőhelyén, Mr. *Williams* szállott a hajóra és üdvözölte a tudomány argonautáit. Majd a Hudson folyó torkolatában kutattak és 1925 julius 30-án, a folyvást tülkölő motoros hajók és cirkálók rajától kisérve, kötöttek ki Newyorkban. Azóta szakadatlanul ontják a remek szines táblákkal ékesitett tudományos beszámolókat és készülnek az ujabb expedicióra.

Leidenfrost Gyula dr.

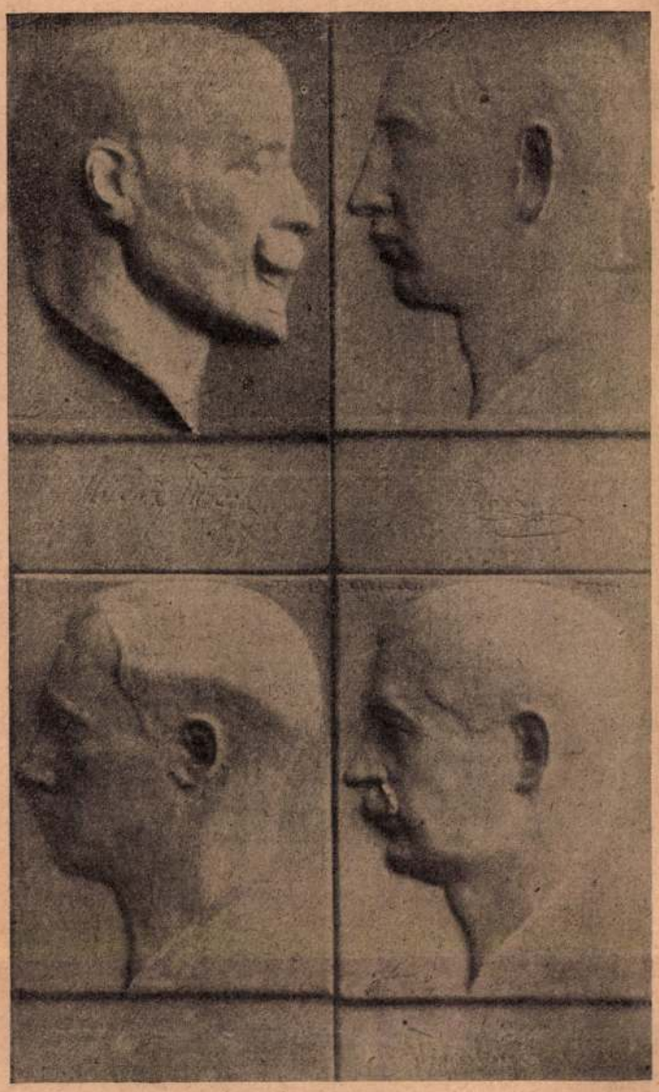

Magyar művészet Oroszországban. A solikamszki fogolytáborban Técsy László zászlós készítette fogoly tiszttársairól ezeket a plaketteket

Az északi: Hogyne. Én nagyon nehezen alszom el, de akkor azután nem tudom abbahagyni. Egyfolytában húsz órát. De ha félbeszakítottam, nem tudom egyhamar folytatni.

A déli: Én akármikor. Ha lehajtom a fejemet.

Az északi: Végig akarsz? Ne költselek föl?

A déli: Ne. Csak el ne aludj te is.

Az északi: Dehogy. Bár tudnék.

A déli (a zsebébe nyúl): Én az ébresztő-órámat mindenesetre beállítottam.

Az északi (mosolyogva): Légy nyugodt.

A déli: Remélem, neked nem kellemetlen.

Az északi: Dehogy. Azt gondoltam ugyan, hogy ma már nem tudsz; és szívesen játszottam volna néhány partie piquet-t. De így is jó. Kitünő.

A déli: Mit csinálsz?

Az északi (lassan és nagy élvezettel iszik egy kortyot): Most már szivarra gyujtok. Ülök. Nem gondolok semmit. Ez a legjobb. Hasis talán még jobb volna, de nem merem elkezdeni. A szivemmel már nem lehet tréfálni: a dohány is nagy próba már neki. Később talán irok egy levelet. Közben elolvasok egy-egy regényt.

A déli: Van még?

Az északi: Azt hiszem, igen. Borzasztó, hogy milyen keveset írnak.

A déli: Keveset?

Az északi: Detektivregényt. Egyebet: azt írnak. De én csak detektivregényt olvasok. Csak ezt érdemes. Félóra alatt elolvasom a legvastagabbat. A helyzet irtóztató szövevényes, de egy félóra alatt megoldódik minden. Nincs titok az egész univerzumban. Ezt szeretem. De ilyet keveset írnak jót. Az írók mindenféle ostobaságon törik a fejüket és azt akarják, hogy az olvasó velük törje a magáét.

A déli: Ha elfogytak, próbáld meg a régebbieket. Sue. Montépin.

Az északi: Igen. De azt hiszem, akkor mindjárt Homeroszt veszem elő.

A déli: Hát: az a legszebb.

Az északi: Detektivregény: az igen. Nem számit. De irót — költőt — csak akkor érdemes olvasni, ha elmult ezer éves.

A déli (mély meggyőződéssel). Az úgy van. (Szünet. Hallgatnak.)

A déli (elszítta a cigarettáját. Föl akarja emelni a zsebéből kiszedett gyürött könyvlapokat, hogy olvasson, azután meggondolja a dolgot és rágyujt még egy cigarettára): Az irások megvannak?

Az északi: Meg. (Szivarozik. Belesüppedt a karosszékébe és álmodozva bámul maga elé.)

A déli: A kommüniké?

Az északi (a kerek asztal felé int): Ott van.

A déli (elgondolkozva): Nem kellene még hozzátenni egy mondatot? A kölcsönös érdekek . . . mind a két szerződő félnek nyereség . . .

Uj Idők 1916. XXII. 33. sz.

A Poprád partján. Az Uj Idők amatőr-fényképpályázata. A tizenhatodik díj nyertese. Ifj. Brésel Sándor műve

zalmassággal mondja: „kegyelmes uram, nekem az estilap számára még okvetlenül kell adnom valamit." A miniszterelnök egy fáradt kézmozdulattal felel. „Kegyelmes uram, csak ennyit: optimista legyek vagy peszszimista." A déli miniszterelnök halkan és lesütött szemmel felel: „A reménységet az utolsó percig nem szabad föladni."

Az északi miniszterelnököt egész csomó ujságíró ostromolja. „A börzén őrült pánik van," — mondják. „A szerkesztőségek előtt megakad a közlekedés." „Egy megnyugtató szót az országnak." — Az északi miniszterelnök végignéz a fölizgult társaságon, azután lemondó gesztussal így szól: „Én bizom, akármi történjék is, a nemzet okosságában és az ország erejében."

A két miniszterelnök azután szinte erőszakkal áttöri magát a tömegen, átmegy egy harmadik szobán és odaér a tanácskozó-terem elé. A tanácskozó-terem ajtaját két lakáj őrzi, a két lakájon kívül két tábori csendőr is — egy északi és egy déli — van itt diszkrét őrszolgálaton. Amikor a két miniszterelnök megjelenik, a két lakáj gyorsan kinyitja a kulccsal bezárt, nagy szárnyas ajtót. Egy-két másodpercre belátni a terembe. A középen kerek asztal áll. Néhány iromány van rajta. Oldala hosszú zöld asztal szabályosan elrendezett nagy aktacsomókkal. A kerek asztal mellett két egyeneshátú szék. Oldalt egy dohányzó asztal körül puha klubszékek és egy divány. A dohányzó-asztalon üvegek, poharak és egy szivartartó. A falon néhány régi kép.

A két miniszterelnökkel együtt belép — besurran — a terembe a két titkár. Ezeket eddig alig lehetett látni. Most bemennek a terembe, a kerek asztalra, a két szék elé letesznek egy-egy duzzadt nagy bőrtárcát, azután hangtalanul kijönnek a teremből. A két miniszterelnök egyedül marad. A lakájok beteszik a nagy, szárnyas ajtót. A két titkár átjön a szobán. A szobában a két lakáj és a két tábori csendőr marad. A két titkár ezt az ajtót is beteszi maga mögött. Elvegyülnek az ujságírók közé.

Bent egyedül van a két miniszterelnök.

Az északi (borotvált arc. Egyenes orr, mélyen ülő szürke szem, puha és meleg száj. A szája körül egy kötekedő és ravasz vonás. Rózsás arcbőr, dús, ősz haj. Hatvan éves).

A déli (őszülő bajusz, kusza, szürkülő, rövid szakáll. Sas-orr; nagy, barna szem, amelynek a fiatal tüze már fáradt egy kissé. A barna arcbőrön sok elmúlt harcnak, nagy fáradtságnak, nagy töprengéseknek a mély ráncai. A keskeny száj csupa fanatikus akarat. — Hatvanegy éves).

Az északi (megfordul és belülről is bezárja az ajtót. Azután odamegy a kerek asztalhoz, kis kulccsal kinyitja a nagy bőrtárcát és kirakosgatja a tartalmát az asztalra).

A déli (zsebéből egy illusztrált könyv néhány kitépett, gyűrött lapját veszi ki. Azután odamegy a diványhoz, a feje alá gyűjti a párnákat és lefekszik. A párnákat igazgatja még egy kicsit. Azután véglegesen elhelyezkedett).

Az északi (a bőrtárcából tarka táblás könyveket és fehér selyempapirosba csomagolt szendvicseket szedett ki. Ezekkel áthurcolkodik a dohányzó-asztalra. Az asztalt az ablak felé húzza. Melléje gördít egy széket is. Az asztalon lévő üvegekből előbb whiskyt tölt, azután szódát fröccsent egy pohárba. Szivart vesz elő, levágja a végét és leteszi az asztalra. Kibont egy szendvicset, beleharap és derülten leül a székbe. Jó étvággyal eszik).

A déli (cigarettára gyújt).

Az északi: Ma is?

A déli: Óh! Hogyne. Különben nyárig kellett volna várnom rá, hogy alaposan kialudjam magamat.

Az északi: Hogy tudsz ennyit aludni?

A déli: Öt hónapja várok rá. De hiszen te . . .

Az olvasó írja

Mint egy szál ibolyát...

...ma is őrzöm én, kezdődik az andalító sláger. És folytatjuk egy csipetnyi kijózanítással. Én is őrzöm, már hogyne őrizném, de nem a valakinek a kék mosolyát, hanem azt a tenger papírt, amelyben 1988 óta évenként vallok a jövedelmemről. És így teszünk sok millióan az adózás rendjéről szóló törvény jóvoltából.

Már a karácsonyi bejgli mellett is éreztük a gyenge csikarást, *megint eleget kell tenni ennek a kínos kötelezettségnek* az új évet követő hetekben. Kinek kell majd adóbevallást benyújtania, ki az aki mentes ettől a dilemmától?

Annak, akinek kizárólag egy munkaviszonyból, gazdasági társaságban, polgári jogi társaságban, szakcsoportban fennálló tagsági viszonyból származott jövedelme, és erről 1994. január 15-ig a munkáltatónak írásbeli nyilatkozatot ad, az adóját a munkáltatója állapítja meg és vallja be. (Nem szabad megfeledkezni arról, hogy nemcsak a munkából származhatott jövedelem. Bérbeadásból, ingó vagy ingatlan értékesítéséből is „csinálhatunk pénzt", és akkor önadózók leszünk.) Tulajdonképpen a magánszemélynek az előbb említett nyilatkozata maga az adóbevallás, amelyet *a munkáltató továbbít az adóhatóságnak*. Nem adhat nyilatkozatot a munkáltatónak az, aki a munkáltatótól származó egyéb bevételével szemben költségeket akar elszámolni. Nem adható ilyen nyilatkozat akkor sem, ha a magánszemélynek az év utolsó napján már nincs munkaviszonya, tagsági viszonya. Ilyenkor válik *önadózóvá* a nyugdíja mellett dolgozó is, hiszen ha van az év utolsó napján munkaviszonya, helyette — nyilatkozata alapján — a munkaadója elvégzi az adó kiszámítását és bevallását. Itt jegyezzük meg, hogy bár a nyugdíj nem tartozik az adómentes kategóriába, a rá eső adót megfizetni nem kell. Egyéb jövedelmek esetén azokkal összevonva „sávemelő" szerepe lesz.

Akinek *értékpapírból származó jövedelme van*, önadózóként az osztalékát fel kell tüntetnie, de ha a munkaadója készíti el a bevallását, erről is nyilatkoznak helyette. (Ha ettől a szervezettől származik a külön jövedelme.)

Kik azok, akiknek nem kell jövedelemadó-bevallást adniuk? Ha a magánszemély összjövedelme éves szinten nem érte el a százezer forintot (nyugdíjasok esetén ez 108 ezer forint együttes jövedelem, illetve a csak nyugdíjból jövedelmet szerzőknél a nyugdíj éves összege), nem kell adóbevallást adni.

Az adómentes jövedelmek „úgy viselkednek", mintha adózás szempontjából nem is lennének, tehát azokat sem összevonni, sem bevallani nem kell. A kisösszegű kifizetéseket sem, ha a kifizető abból a kifizetéskor levonta a negyven százalék szja-t. Nem kell bevallani a takarékbetétből, a földjáradékból származó jövedelmet sem. A társasház által hasznosított közös tulajdonból származó jövedelmet, a totó- és lottószelvény árusításáért kapott jutalékot sem kell bevallani. De „más tészta" az egyéni vállalkozás keretében végzett értékesítés. A szerencsejáték szervezéséről szóló törvényben meghatározott engedélyhez kötött sorsolásos játékból, ajándéksorsolásból, valamint fogadásból származó — egyébként adóköteles — nyereményből származó jövedelmet sem kell bevallani.

Dr. Kertész Éva

Mítoszok földjén

Az utóbbi időben örvendetesen megnövekedett a dekoratív kiállítású és tartalmilag is igényes könyvek választéka. Közéjük sorolható a *Magyar Könyvklub* legújabb kötete, a *Mítoszok földjén* című is, amely leginkább korábbi slágerkönyvükkel, *A világ száz csodájával* rokonítható. Korábbi kiadványukban és a mostaniban is az emberiség tíz évezredének lenyűgöző építészeti alkotásaiból válogattak. Azzal a különbséggel, hogy a Mítoszok földjén a rejtélyes, magyarázatra szoruló alkotásokat veszi számba, hiszen a világ szent városairól, megjelölt helyeiről, ősi településeiről és elsüllyedt földrészeiről tár elénk rendkívül gazdag és érdekes képanyagot.

Olyan felvételek sokasága szerepel a kötetben, amelyet ha magunk szeretnénk elkészíteni, öt földrészt kellene bejárnunk. Egyebek mellett megismerkedhetünk *Stonehenge* titokzatos templomával, *Mekkával*, a zarándokok paradicsomával, *Bábel* legendás tornyával, a *nazcai* perui óriás rajzokkal, a *Húsvét-sziget* óriás szobraival, *Szúzával*, a perzsák pazar városával, *Lyonessével*, az elsüllyedt földdel. Közben a tudomány segítségével választ kaphatunk az említett helyekkel összefüggő rejtélyeknek, sokáig megmagyarázhatatlannak tűnő kérdésekre is.

Jeruzsálemmel kapcsolatban — amelynek óvárosi falain belül három vallás kegyhelye is megtalálható — például a következő kérdések szerepelnek: Miért szent a Szikladóm templom sziklája? Honnan kapta nevét a Siratófal? A Szent Sír-bazilika valóban Krisztus sírját jelöli? Az említettekre és a többi helyszínnel kapcsolatos kérdésekre a válaszok azt sugallják: világszerte bármilyen indítékkal is születtek az alkotások, azok mind-mind az emberiség kultúrájának értékes, pótolhatatlan részei.

Bányai János

Külföldről hoztak papot

A kaposvári „betonpüspök" a világiak felé fordul

A somogyi megyeszékhely fél éve kinevezett első püspökét, Balás Bélát a mai negyvenesek-ötvenesek többsége csak „betonatya"-ként ismeri. A katolikus fiatalok százainak egykori táborszervezője, a Bükk-fennsíkon rendezett focimeccsek legendás hírű betonhátvédje — túl az ötvenen — ma már inkább autóvezetéssel tartja karban fiatalos erőnlétét. Volkswagenje hetenként másfél ezer kilométernél is többet fut, mert mint mondja: nagy a nyáj, kevés a pásztor, sok az adminisztráció, ám mindemellett a gépkocsivezetés pihentető is.

Miközben az egykori kaposvári zárdából — majd tisztiklubból — most alakítják ki a püspöki rezidenciát, Balás Béla a taszári plébánián lakik társbérletben egy négygyermekes családdal. Itt kérdeztük a püspököt eddigi tapasztalatairól, gondjairól, illetve az új esztendei terveiről.

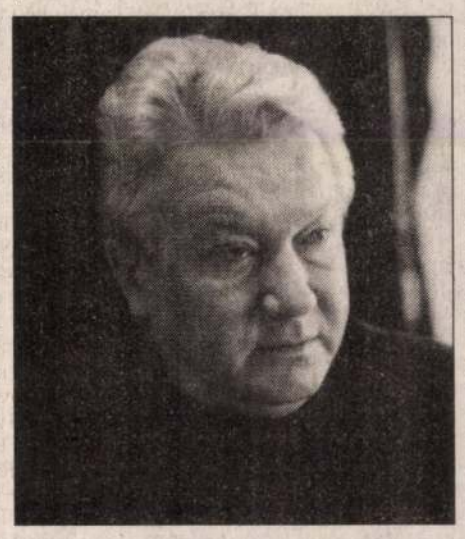

— Kaposvár és Nagykanizsa körzetében, az új egyházmegye területén csaknem félmillió ember él, és becslésem szerint ebből 326 ezer tekinthető hívőnek — mondta *Balás Béla*, majd a pasztoráció gondjairól szólt. — Az egyházmegyében 157 plébánia, 245 filia és ezenkívül még 11 misézőhely van, ezzel szemben mindössze 113 paptestvér munkájára számíthatok.

— Milyen az egyházmegye lelkipásztorainak összetétele?

— Nyolcvannégy plébános, öt káplán, huszonnégy nyugdíjas pap, együttesen tehát alig több mint száz felszentelt testvérem kell hogy ellássa a szolgálatot, ami kimondhatatlanul nagy erőfeszítést és áldozatot kíván részükről. Hadd tegyem hozzá: paptestvéreim többsége idős és beteg ember, tízen már túl vannak a nyolcvanadik életévükön, és a hetvenévesnél idősebbek száma is harmincnégy. Mindezek — úgy gondolom — érzékletesen mutatják gondjainkat. Jellemző, hogy a több ezer lelket számláló Nagybajomba, Boross Péter miniszterelnök úr szülőfalujába csak a közelmúltban sikerült külföldről papot szerezni.

— Ilyen körülmények között hogyan tudják ellátni a lelkipásztori szolgálatot?

— VI. Pál pápa óta megengedett, hogy bizonyos egyházi szolgálatokra világiak jöjjenek segítségünkre. Ahol nincs pap, vagy van, de nem győzi egyedül a munkát, ott a világiak vasárnapi istentiszteletet vezethetnek, prédikálhatnak, keresztelhetnek, temethetnek. Karácsony előtt a kaposvári székesegyházban huszonöt világi férfit, főként családosokat avattam akolitussá, s ezen kívül négy diakónus testvért is felszenteltem. Ők jelentősen könyítik a munkánkat, ugyanakkor az egyház szövetét is erősítik — mondta Balás Béla.

Kaposvár első püspöke egyébként más tekintetben is optimista. Karácsonyi nyilatkozatában az élet legértékesebb sávjának nevezte a fiatalságot, és az ifjúságban szunnyadó energia felszabadításáról, radikalizmusuk szükségességéről beszélt.

— A fiataloknak gondolatok, távlatok, tekintélyek kellenek, mert ha nívótlan dolgok és hamis tekintélyek kerülnek látómezejükbe, akkor lázadni fognak — mondta a kaposvári egyházmegye püspöke. **Gulyás J. Attila**

Séta a 10-es körül

„Tovább gyűrűzik a 10-es mez körüli botrány" — írhatnók, ha bármiféle botrányról lenne is szó. *Névtelen* olvasónk vélemény ürügyén szitkokat szór Sebesre, Puskásra.

Szeretnénk az ügyet azzal lezárni, hogy Pelé 10-es mezét már a tömegkommunikációs kor, a tévés világközvetítések sokasága tette ismertté, innen eredeztethető a legenda. Úgy véljük, a két világklasszis bármelyikét megkérdezhetnénk, mindkettő elismerné a másik nagyságát.

Jelzők

A Vasárnapi Hírek 1993. november 28-i számában olvastam ezt a kifejezést: „... ezt a *botcsinálta parlamentet...*". *(Az újságíró nem kérdezett vissza rá.) Én eddig úgy tudtam, hogy ezt a parlamentet a* magyar nép választotta. *A nyilatkozó lenézi a magyar népet? — kérdezi* Battha Endre *Budapestről.*

A nyilatkozó természetesen nem nézi le a magyar népet. A nyilatkozó, Marton Frigyes humorista a maga nyelvén jellemezte azt a parlamentet, amely szerinte az elmúlt három és fél év során nem állt mindig a helyzet magaslatán. Ez részben természetesnek is tekinthető, hiszen tagjainak először nyílt alkalmuk, hogy ezen a szinten gyakorolják a demokráciát. Az újságíró nem érezte szüségét, hogy fennakadjon e jelzőn, mert nem találta sértőnek. Politikusokat eltaláltak már ennél cifrább minősítések is...

A levelező „dolgozik"

Doktori címmel rendelkező nyájas olvasónk tisztelte meg lapunkat. Levelében olyan sokaságú és változatos fajtájú helyesírási hibát rejtett el, hogy csak arra gyanakodhatunk: készakarva tette, tréfának szánta. Vagy — íme, nekünk is van humorérzékünk — doktori fokozatát valamely szerencsejátékon nyerhette.

Érdemben nemigen tudunk a neves tévés személyiséget illető cikkünkre reagáló episztolával foglalkozni, lévén hogy annak tartalma üres személyeskedésekben merül ki, és — talán egyetért velünk a kedves „Mackóváry doktor" is — ilyes dolgokkal tán nem helyes az olvasók türelmét próbára tenni.

Csak egy apróság: a pocskondiázott „idős mester" y-nal írja vezetéknevét.

Keverve, kutyulva

Aromák a szépségnek

Ugyan ki ne szeretne még szebb, fiatalabb, kívánatosabb, kiegyensúlyozottabb lenni? Nőknek kár is föltenni az effajta kérdést, hiszen ők inkább a hogyanra kíváncsiak. Különösen most, amikor az ünnepre készülve megrakott szatyrokkal sietnek, kora hajnalban kell fölkelniük és késő éjszakáig főznek, takarítanak. Az ünnepi asztal mellett azonban szeretnének kipihentnek, vonzónak látszani. Nos, az ő számukra ajánlunk illóolajakból, növényekből készíthető keverékeket, amelyek már a középkorban is csodát műveltek keleten és nyugaton.

Évszázadok óta tudják, hogy a zsálya, az eukaliptusz, a rozmaring gyógyít, frissít. Mi az utóbbi évtizedekben megfeledkeztünk az aromaterápiáról, pedig tőlünk nyugatra — elsősorban a nők — pontosan tudják, mi mire való, s hogy ezektől az olajaktól harmonikusabbá szépülhetnek a hétköznapok. Magyarországon a Sanitas Természetgyógyászati Alapítvány adta közre végre *Maggie Tisserand* tanításait a szépítő, gyógyító növényi olajakról. Érdemes e tanácsokat fiatal lányoknak és háziasszonyoknak is megfogadniuk.

Hányszor ébredünk fáradtan, kábultan, pedig ilyen állapotban senkinek sem jó a napkezdet. Pedig aki rozmaringot csepegtet a fürdővízbe, tíz perc után fölfrissül. Ha fürdésre nincs idő, két csepp rozmaringot és két csepp muskotályzsályát tehetünk egy tál forró vízbe, fölé hajolva, gőzét belélegezve kisimulnak a vonásaink. A felzaklatott idegeket egy pohár mézes vízbe kevert rózsaolajjal lehet lecsillapítani. A bazsalikomolaj a szellemi teljesítményünket javítja. Elég, ha néhány cseppet egy szövetdarabra öntünk, s azt belélegezzük. A diétázóknak borókát ajánl Maggie. Szerinte, ha ezt a „kritikus" testtájon a bőrbe masszírozzuk, lassan eltűnnek a zsírlerakódások. S aki úgy gondolja, hogy ezekhez az aromákhoz úgy sem tud hozzájutni, az járja végig a gyógynövényboltokat, és — az olajak minőségét sokáig megőrző — sötét színű kis üvegekben biztosan megtalálja szépsége, ifjúsága forrásait.

Fazekas Ágnes

A család éve

Nem hagyok válaszolatlanul sem ünnepnapi, sem újévi jókívánságokat. Időben írtam, késedelem nélkül postáztam a hazai és külföldi leveleket. Hogy újságon keresztül is van mondanivalóm, a lehetőséggel örömmel élek, mert a kedves baráti sorokból arról is értesülhettem, hogy az újságjainkat olvassák Svájcban, Amerikában és máshol is. És ennek őszintén örülünk! Személy szerint köszönöm annak is elismerését, hogy „aktívan dolgozom". De ezt rögvest az újság „családjának" továbbítom...

És már helyben is vagyunk! Ez az év a család éve, a családoké, akik itthon élnek vagy bárhol a nagyvilágban. Ezért örülünk, hogy az elért sikerek, eredmények a távol élők örömét, boldogságát, a „gazdasági problémák" pedig a megértést és segítőkészséget kiváltják.

Még gyermekkoromban ott, a vasi végeken véső dött emlékezetembe az igazság: *„A nemzet az egyénben boldogul / És pusztuló házban pusztul a Haza..."* Bizony, így van ez ma is! Jó, ha erről egy pillanatra sem feledkezünk meg. Ezért örülünk annak, hogy külföldön élő magyarok: „családtagok", akár tudósként, politikusként, vállalkozóként vagy szakmunkásként dolgoznak, megbecsülést szereznek nemcsak maguknak és szűkebb családjuknak, hanem a „nagy családnak": népünknek, nemzetünknek, hazánknak. Személy szerint is örülök, hogy *Takács Lajos* professzort — külföldi egyetemek tudományos elismerése mellé — a Magyar Tudományos Akadémia kitüntető, megtisztelő határozata: „külső tagnak" választotta. A távolban élő fiai sikereinek, eredményeinek örülnek az itthoniak is!

A családok életképessége a nemzet fennmaradása. Ezért nálunk, hazánkban is mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy biztos legyen a mindennapi kenyér. És az életadó kenyér mellett meglegyen a béke. „Osszátok meg javaitokat a szegényekkel" — mondja az írás. Megengedhetetlen, hogy milliós, tízmilliós jövedelmek mellett százezreknek a létminimum is hiányzik. Nem szabad az ország javait sem tékozolni, sem úgy elosztani, hogy kirívó, megszégyenítő intézkedések áldozatai legyenek családok ezrei, gyermekek tízezrei! Szociális szellemnek kell érvényesülnie mindenütt, hogy egyén és család boldoguljon és a haza felvirágozzék! Ne késlekedjünk! Már most, az év elején kezdjünk hozzá a családvédelemhez!

Fónyad Ernő

● A MIR-program jövőjéről olvashatunk a Magyar Asztronautikai Társaság idei első Űrkaleidoszkópjában. A kalinyingrádi Energia Ügynökség és az Orosz Űrkutatási Iroda 1996-ig összesen hat személyzetes Szojuz-repülést tervez. A MIR-komplexum 1994. évi programjában három űrrakéta-indítást találunk, melyek közül az első januárban várható. Szeptemberben startol a Szojuz TM—20, melynek fedélzetén lesz egy újabb űrhajós hölgy, Jelena Kondakova.

Iszlai Zoltán

Ügyködő iskola

— A múltkor megint volt egy jó kis eset a suliban — folytatja esedékes heti beszámolóját — kíváncsi nejemnek — bimbózgató szomszédlányunk, Xénia.

— Már megint történt nálatok valami?

Xénia bólint: — Figyelj! A Kállai, tudod, az a kis kurva, csütörtökön beleszeretett egy nyolcadikosba. Az Aldobaiba.

— Ne hülyéskedj, tényleg? De ne mondj ilyet a Kállaira — nevelné a kislányt a megértő szomszédanya.

— Jó. De a szerelem, az igaz.

— Szóval szerelemcsütörtök. És később? Mi lett belőle?

— Először semmi. A Kállai, az a kis ..., szóval nem merte neki megmondani.

— Kinek?

— Hát az Aldobainak, érted?

— Világos. Aztán mégis megmondta.

— Dehogy! Nálunk? Egy lány egy fiúnak? De pénteken az Aldobai Ellák ügyeletes lett, és bejött az osztályunkba, és kérte a jelentést, és a Morcos meg ráüvöltött, hogy figyelj, te szemétláda, hát beléd szeretett a Kállai, az a kis... nem mondom meg, micsoda.

— Ez a Morcos egy új lány? Még nem hallottam róla.

— Á, egy hülye csaj. A Morcos Tamara. A másik suliban valami felelős volt, és itt is mindenbe beleszól.

— No, de mit szólt erre Aldobai?

— Semmit. Akart adni egy fülest.

— Kinek?

— Hát a Morcosnak. De az a hülye elszaladt előle.

— Kész?

— Nem kész. Mert azért a második szünetben odajött hozzám az Ellák, és azt kérdezte: melyik az a kis... szóval tudod. Ő kimondta.

Xénia ezenfelül éppúgy szereti az édességet, mint beszélgető partnere, de most mindketten nevelve vannak nálunk — ellene.

— Te se vigyél többé negrót az iskolába. Állandóan cukrot ropogtattatok a táborozáskor is. Teljesen elfeketültek a fogaitok.

— Én már nem szoktam enni. Csak értsd meg, hogy kell vinni valamit oda.

— Minek? Benne van az iskolai rendtartásban vagy a nemzeti alaptantervben?

— A nemzeti miben? Nincs benne semmiben. De hát nem érted? Nálunk ma már mindenki hoz valamit. Kínálgatni.

— Miért?

— Nem t'om. Ez a divat. Év eleje óta.

— És?

— És kiröhögik azt, akinek nincs kínálnivalója.

— Rendben. De miért nem viszel cukormentes rágót? Az legalább erősíti a nyakizmokat.

— AZ ISKOLA EGÉSZ KÖRZETÉBEN RÁGÓZNI TILOS!

— A szünetben is? Az kisfiaméknál a szünetben még lehetett.

— SZÜNETBEN IS TILOS! Akit meglátnak, szeptember tizenhéttől kapja az intőt.

— Volt, aki már kapott?

— Igen. Az Aldobai Ellák.

— Az a szép nyolcadikos. És mi történt vele?

— Nem szép, csak okos. Semmi nem történt vele. Bokán rúgta a főcitanárt. Ismered, nem?

— Most már kezdem ismerni. És miért rúgott?

— Mert a főcis átnyújtotta neki az intést.

— Hol?

— A katedra előtt.

— És megbüntették az Ellát — vagyis az Ellákotokat?

— Nem. Mert tudod... az Elláknak már megint valami olyan rokonféle a papája...

Tércsy László szobrán

Hatszázezer sors

Cigány, cigány, mért vagy cigány?

Az elmúlt évtizedben új házak épültek az egyik ózdi domboldalon, messziről nézve festői szépségűek. Most ott állnak félbehagyva, mindinkább leromlottan. Építőik és tulajdonosaik kohászok, öntők, mozdonyvezetők voltak, ma állástalanok, és egyszerűen csak cigányok — mondotta a Borsodból érkezett *Tóth Pál* pénteken, az MSZP Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Tagozata által a Magyarországon élő cigányok helyzetéről, a magyar—cigány együttélés normáiról rendezett szakmai vitán. A fölvillantott kép jól érzékeltette a tragédiát, miszerint a nagy nehezen és végre kijegecesedő, a társadalomban leginkább integrálódni tudó cigány középosztály, szakmunkásréteg is visszacsúszik oda, ahonnan jött. Holott ennek a rétegnek lett volna hivatása és lehetősége, hogy magával vonja a hatszázezres cigányság többségét az igazi egyenjogúság és az emberhez méltó élet szintjére.

A *Tabajdi Csaba* és *Péli Tamás* — a méltán világhírűnek nevezhető festőművész — szocialista párti képviselők által készített, végre komoly és nemcsak óhajokat megfogalmazó vitaanyag is borús képet fest. 1992-ben a cigány családok összjövedelme az úgynevezett megélhetési szintnek csak 66, e családokban az egy főre jutó jövedelem pedig a nyugdíjminimumnak csak 80 százalékát érte el. Míg 1990-ben a cigány családok jövedelmének több mint a fele származott bérből és fizetésből, addig 1993-ban fő bevételi forrásukká már a családi pótlék és a munkanélküli-ellátás vált. *A feladat tehát a jelenlegi válság leküzdése, s az öt-hatszázezres lélekszámú cigányság újra beilleszkedése, az-az reintegrációja a magyar társadalomba.*

Minden eddigitől eltérő politikára és felfogásra van szükség, hiszen éppen a jelenlegi katasztrofális helyzet mutatta meg, hogy a „paternalista állam" gondoskodása, holmi jótékonykodás és pozitív diszkrimináció csak ingatag látszateredményeket szül. Ezt hangoztatták többen az élénk vitában, cigány- és kisebbségi szakértők, *Fátyol Mihály, Acél Anna, Choli Daróczi József, Báthori János, Gvadányi János, Bíró András*... Az új megközelítésekre most van is lehetőség: a kisebbségi törvény alapján a nemzetiségi, etnikai, így cigány önkormányzatok megalakulásával, s a másféle önszerveződések felhajtóereje révén. Az állam természetesen — olvasható a szocialisták által készített anyagban — nem helyezkedhet arra a nézőpontra, hogy „segíts magadon, az Isten is megsegít!" Az erőket és eszközöket azonban mindenekelőtt a jövőre tekintve kell koncentrálni, az első és legfontosabb az oktatás. A cigányság felemelkedésében jelentős szerepet játszhatnak a népi kollégiumok, az esélyegyenlőséget biztosító oktatási formák, érvényesüljenek bár szegregált vagy „közös" iskolákban. Fontosságát tekintve az oktatást az aktív és a cigányság helyzetére figyelő foglalkoztatáspolitika követi, s a szociális támogatások rendszere csak harmadik a sorban.

„A szocialisták — olvasható a vitaanyagban — különösen lényegesnek tartják azon cigány szervezetek tevékenységét, amelyek érdekérvényesítést folytatnak, jogsegélyszolgálattal, szociális munkával, vállalkozói tanfolyamokkal, oktatási segítséggel járulnak hozzá a cigányság társadalmi beilleszkedéséhez, életének megszervezéséhez... A magyar politikai és társadalmi erőknek végre tanúsítaniuk kell, hogy bármennyire »kényes« is a cigányság egyenjogúsításának feladata, készek a problémákat súlyuknak megfelelően szakszerűen kezelni."

Szjj.

Fideszes fogadó

Ruha a frakciónak

A közvélemény-kutatásokból levonható következtetéseket is elemzik a Fidesz elnökségének és parlamenti frakciójának jövő hét eleji háromnapos ülésén, amelynek helyszínéül a sitkei fogadót választották. A Vas megyei tanácskozáson a várakozások szerint betöltik a megüresedett frakcióvezető-helyettesi posztokat is.

A helyszínválasztásnak — tudtuk meg *Deutsch Tamástól*, a párt alelnökétől — két indoka is van: egyrészt ezen a fertályon régen tartottak országos rendezvényt, másrészt *Kovács Ferenc*, a helyi fogadó tulajdonosa a Fidesz színeiben száll ringbe a voksokért. A fiatal demokratáknak már 150 biztosnak tekinthető képviselőjelöltjük van, s a még hiányzó helyeket január végére, február elejére szeretnék betölteni. Ez alkalommal áttekintik a jelöltállítás helyzetét, a választási előkészületeket is, valamint megvitatják a kampány politikai koncepciójáról szóló jelentést.

Téma lesz a parlament tavaszi ülésszakára való felkészülés is. A Fidesz már korábban is jelezte, hogy szeretné több — így az Alkotmánybíróságról, az Állami Számvevőszékről, a médiákról szóló — alvó törvénytervezet vitáját felelevenítse, azaz kisebbfajta törvénykezési csomaggal állnak majd elő. A tervek szerint megvitatják és elfogadják a parlamenti csoport új szervezeti és működési szabályzatát, amely — reményeik szerint — egyben a választások után megalakuló, jóval méretesebb frakcióra szabott ruha is lesz.

Személyi döntések is várhatók: két új frakcióvezető-helyettest választanak a választmányi elnökké előrukkolt Szájer József s az alelnökké előlépett Deutsch Tamás helyébe. A VH értesülései szerint négyen is esélyesek: *Rockenbauer Zoltán, Varga Tamás, Trombitás Zoltán és Glattfelder Béla.*

-vess-

A szocialisták egyeztetést ajánlanak

Érdemi végjátékot

Milyen lesz a következő alig fél év a választásokig? Széthúzásoktól, vádaskodásokkal terhes, vagy telhet akár céltudatos és eredményes munkával is? Mindkettőnek vannak jelei, tűnt ki az MSZP elnökségi ülése után *Horn Gyula* pártelnök és *Kovács László* képviselő nyilatkozatából.

Mint Kovács László elmondotta, a hét elején a kormány egyik új tagja a televízió képernyőjéről azzal riogatta az országot, hogy ha netán a szocialisták győznének, akkor semmiképpen sem juthat be az ország az Európai Közösségbe, a NATO-ba. Mindez enyhén szólva is tájékozatlanságról vall — mondotta a parlament külügyi bizottságának elnöke —, hiszen a Nyugat nem azt vizsgálja, hogy egy-egy országban milyen színezetű a kormány, csupáncsak azt, hogy demokratikusan választották-e a parlamentet, s a kormányzat képes-e megteremteni a megfelelő politikai stabilitást, a jó viszonyt a szomszédokkal. Egyébként pedig a közelgő NATO-csúcs s a békepartnerségről kifejtett Clinton-terv láthatólag közelebb áll például a szocialisták korábban is vallott elképzeléseihez, mint a jelenlegi kormány illúziókat sem nélkülöző óhajaihoz.

A „kit fogad el a Nyugat" témájú viták a választások előtt leginkább csak arra jók, hogy megtévesszék a választókat, és rontsák az ország nemzetközi megítélését.

Horn Gyula nyilatkozata másféle perspektívát ígért: az újra összeülő parlamentnek a választásokig már nagyon rövid idő áll rendelkezésére, ezt valóban érdemi munkában kell eltölteni. Meg kellene születnie a rendőrségi és a médiatörvénynek, egységes szemléletet kellene kialakítani a létfontosságú privatizációról és az imináron elodázhatatlan államháztartási reformról. Ez csak úgy lehetséges, ha a parlamenti pártok tárgyalásokon egyeztetik véleményüket egymás közt és a kormánnyal is. A szocialisták erre ismét kifejezték készségüket.

-o-ö

Siófokon a terepjáró készen áll

A múlt vasárnap röviden hírt adtunk arról (VH január 3.), hogy Siófokon *természti védettség alatt lévő területeket jelöltek ki kárpótlásra.* Híradásunkban 88 hektárt említettünk, de *Szebényi Bélától*, a siófoki önkormányzat szakértőjétől, a kérdéssel foglalkozó felelős főmunkatárstól megtudtuk, hogy *összesen mintegy 300 hektárnyi területről van szó.* Ennek egy része (több tízmillió forint értékben) *a város tulajdonában van;* e tulajdon fejében az önkormányzat nem részvényt, hanem a védett(!) *földtulajdont kéri.*

Érvényes törvény

A rendkívül gazdag természeti adottságokkal (de igen csekély mezőgazdasági termelőértékkel) rendelkező *lápos-erdős terület* megóvására már a kilencvenes évek elején tettek lépéseket. *1991 során* (március 28., december 11.) részletes jegyzőkönyvek, kidolgozott tervezetek bizonyítják, hogy felelős — és illetékes — testületek, gazdaságok *elgondolásokat, terveket vitattak meg a táj védelmére.* (Amely védelem *közvetlenül összefügg a Balaton vizének előrelátó megóvásával is.*) 1992. május 21-én — az érvényes törvény szerint — az önkormányzat a terület egy részét *helyi védelem alá helyezte.* (Aktaszám 77/92.) Ugyanez év október 22-én a védelmet *további — összesen 298 hektárnyi — területre terjesztette ki.* (Aktaszám 166/92.)

Mindezek után *1993 novemberében* a kárpótlási földalap kijelölésére létrehozott ad hoc bizottság a területet a *kárpótlás során igényelhető földek közé sorolta.* Annak ellenére döntött így a bizottság többsége, hogy e célra a siófoki állami gazdaság jogutódjának *Bálványoson, Gamászán, Szabadiban, de Fejér megyében is több privatizációra alkalmas területe van.* És annak ellenére is, hogy az egyik — a törvény szerint is — legilletékesebb bizottsági tagja, a *Dél-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóságnak a képviselője se járult hozzá a döntéshez.*

Szemlére jön

A siófoki önkormányzat — hangsúlyosan hivatkozva a Balaton vízvédelmére is! — elküldte tiltakozó levelét a földművelésügyi, a környezetvédelmi miniszternek, a Kárpótlási, Kárrendezési Hivatal és a Természetvédelmi Hivatal elnökének. Mivel a Magyar Posta *közismerten lassan jár, a levelek megérkezéséről nem tudunk beszámolni.* Értesülésük szerint azonban *Tarján Lászlóné* környezetvédelmi államtitkár asszony — Szebényi Béla információja szerint — *„lejön szemlét tartani, azután döntenek".* És a tiszteletre méltó természetvédő lokálpatrióta hivatalnok hozzátette még ehhez: *„Rajtam nem fog múlni, már előkészítettem a terepjárót."* A többi pedig remélhetőleg rövidesen kiderül.

Nem támogatják

A földdel, a kárpótlási ügyekkel kapcsolatos törvények, rendeletek egyik legjobb ismerőjének, Csepregi Istvánnak, a Természetvédelmi Hivatal főosztályvezető-helyettesének véleményét kértük a siófoki — és ehhez hasonló — problémákkal kapcsolatban.

— *Védett területek privatizációját nem támogatjuk. Az ebbe a csoportba tartozó területek világszerte zömükben állami, kincstári tulajdonban vannak, nemzeti parkok vagy egyéb, a szakszerűséget és védelmet biztosító intézmények gondnokságában. E felfogásunk érvényesítésére minden rendelkezésünkre álló szervezeti, szakmai valamint hivatali lehetőséget felhasználunk.*

Szabó Tamás tárca nélküli minisztert elsősorban Balaton-parti országgyűlési képviselői minőségében kérdeztük meg. Elmondta, hogy rendkívül fontosnak tartja a Balaton mentén már védetté nyilvánított — így a siófoki — természeti értékek megőrzését is, ezért, ahogyan már több sajtótájékoztatón kifejtette, *nem támogat olyan kárpótlást, amely ezeket a nemzeti kincseket veszélyezteti.* A kérdés részleteinek megismerése után hatáskörén belül kifejtett nézeteinek megfelelően igyekszik cselekedni.

A — sajnos nem egyedülálló — siófoki privatizáció így áll tehát 1994. január nyolcadikán...

B. P.

Politikai kulisszatitkok

Végakarat

Egyelőre elcsitultak a találgatások *Antall József*, az elhunyt kormányfő végrendelete körül. Az Magyar Demokrata Fórum vezető köreiben olyan elhatározásra jutottak, hogy mivel nem egy összefüggő okmányról lehet beszélni, hanem külön-külön kívánságok, megnyilatkozások soráról, a pártvezetők lehetőleg ne nyilatkozzanak erről. Annál is inkább, mivel az Antall József végakaratára vonatkozó eddigi megnyilvánulások jelentős része egymásnak is ellentmondó jellegű volt, még a tekintetben is, hogy a tartalom a nyilvánosságra tartozik-e.

Mi az, ami az elhangzottak, valamint a szállongó hírek alapján valószínűnek tekinthetően, legalábbis utalásként, megtalálható a végakaratként nyilvántartott politikai feljegyzésekben? Ami iránt senkinek nem lehet kétsége: Antall *Boross Pétert* akarta látni a miniszterelnöki poszton. Mint ismeretes, Boross Antall második helyettese volt a kormány élén; mivel hivatalból a belügyminiszter volt a helyettes, előzőleg (így a taxisblokád idején) *Horváth Balázs* volt Antall helyettese. Borossal viszont Antall maradéktalanul elégedett volt. Habitusuk, stílusuk nagyon különböző volt, de értékrendjükben központi helyet töltött be ugyanaz a fogalom: a lojalitás. (A pártban Borosst, mint az előjátékból ismert, nehezebben fogadták el, mint a kormányapparátusban, ahol kedvelték pragmatizmusáért. Már korábban tapasztalható volt, hogy amikor Boross helyettesítette Antallt, a kormányülések rövidebbek, összefogottabbak, hatékonyabbak voltak; a volt belügyminiszter a maga adminisztratív-közigazgatási gyakorlatával igyekezett integrálni az eltérő nézeteket.)

Feltételezik, hogy Antall szándékának szellemében történt *Kónya Imrének* a frakció éléről a Belügyminisztérium első posztjára történő áthelyezése. Kónya helyzete az utóbbi időben a frakció élén nehezebbé vált. Úgy hallani továbbá, hogy Antall felhívta az Fórum vezetőinek figyelmét arra: *Jeszenszky Géza* és *Szabó Tamás* miniszterek bírálatok kereszttüzébe kerülhetnek, és megérdemlik azt, hogy megvédelmezzék őket.

Végül Antall végső útmutatásaiban — így hallani — kifejezésre jut a nagyrabecsülése, *Für Lajos* honvédelmi miniszter iránt — annak ellenére, hogy a *Csurkával* bekövetkezett szakítás időszakában a honvédelmi miniszter kétségei is kifejezésre jutottak. Elképzelhető, hogy Antall József, akinek gondolkodása, elemzőképessége szinte mindvégig teljesen tiszta volt, felismerte Für nélkülözhetetlenségét egy olyan esetleges szituációban, amikor mégis jobbra kell nyitni... Azt mondják, Antall mindig alkalmasnak vélte Fürt egy államelnöki posztra is.

A mostani honvédelmi miniszternek, aki a kampány előkészítését az MDF vezetői közül talán a legkomolyabban veszi, mindenféleképpen jó esélyei lehetnek a párt első emberének posztjára.

Ófalu másodszor?

Az atomenergia alapvető nehézsége tárolóhelyet találni a radioaktív hulladéknak. (Arra, már rég tudjuk, nem lehet számítani, hogy Oroszország és Ukrajna biztosítson helyet az ilyen anyagok lerakására.) A nyolcvanas évek végén merült fel az az ötlet, hogy Ófalun létesítsenek hulladéktárolót — a helybeliek és az önkormányzat ellenállásán ez a terv azonban megbukott. Most, mint illetékesek közölték, két koncepció megvalósítását tervezik. A kiégett üzemanyagok közbülső elhelyezéséhez magának a paksi erőműnek a területén építenének mintegy hárommilliárd forint értékű hulladéktárolót.

A másik beruházás a kényesebb és problematikusabb. A szilárd kis és közepes sugárzású hulladék elhelyezésére csak alapos földtani, vízügyi vizsgálatok után kerülhet sor; föld alatti vízfolyásoktól, ivóvízforrásoktól távol kell a tárolóhelyet kiépíteni. Alapkövetelmény, hogy a terület ritkán lakott legyen. Egy nyilatkozat szerint, amely a Napi Gazdaságban látott napvilágot, Tolna megye nyugati, illetve Baranya megye keleti részét látják elképzelhetőnek. A gond értesülésünk szerint csupán az, hogy az érintett megyei, illetve helyi önkormányzatok minden valószínűség szerint igen élesen fognak ez ellen tiltakozni. Ez lehet a második Ófalu. Külön probléma forrását jelentheti az — s erről nem szól a Napi Gazdaság cikke —, hogyha a tárolóhelyet az államhatárhoz viszonylag közel telepítik, mert akkor az eredetileg belpolitikai probléma nemzetközi feszültséget gerjeszthet.

Nincs semmi összefüggés...

Szabályszerű hírzárlat van a brutális orosházi gyilkosság ügyében. Mint ez a sajtóban már megjelent, szerda este tíz órakor saját lakásában, ahol leánygyermekeit a másik szobában bilincselték meg, ismeretlen személyek a szó szoros értelmében „kivégezték" *Némethné Márton Editet.* A 38 éves asszony a két és fél éve elrabolt *Farkas Helga* nagynénje volt.

Az ügy részletei rendkívül szövevényesek: a férj előzőleg eltávozott hazulról, az ajtókon betörési nyom nincs. A család jómódú volt, tudták róluk, hogy nyerőautomatákat is üzemeltetnek. Az első hivatalos jelentések szerint „csak" rablógyilkosság történt, és ez a bűntett nem függ össze Farkas Helgának a magyar bűnüldözés történetében szinte páratlanul rejtélyes eltűnésével.

Csakhogy itt a bökkenő: éppen mert a rendőrök nem tudják, ki vagy kik és miért gyilkolták meg Helgát (maga a gyilkosság is csak feltételezés, amíg nincs holttest), akkor hát honnan lehet bárki biztos abban, hogy nincsen semmi összefüggés? Vagy csupán a villám csapott kétszer egymás után majdnem ugyanarra a helyre?

V.

A gyulai mindenes

Újra a régi helyén Göndöcs Benedek szobra

Göndöcs Benedek szobrát tegnap, 1994. január 8-án, halálának 100. évfordulóján ünnepélyesen avatták fel újra Gyulán a Göndöcs-kerti Pavilon előtt, és koszorúzták meg a város polgárai; délután 4 órakor pedig az Erkel Művelődési Házban emlékülésen idézték fel az előadók Göndöcs Benedek jeles életútját.

Nagyhírű ember volt Gyulán 1873 és 1894 között Göndöcs Benedek apátplébános. Számos kulturális és gazdasági kezdeményezés elindítója, ösztönzésére épült meg a városban az első árvaház 1875-ben, 1889-ben a hangversenyek, műsoros esetek, bálok rendezésére alkalmas pavilon, melyben ma a Kohán Képtár kapott helyet, megalakította a megyei régészeti egyesületet, részt vállalt a pusztaszeri feltárásokban és a hazai méhészet kiemelkedő szervezője is volt. Halálának 39. évfordulóján, báró Apor Vilmos dr. akkori gyulai apátplébános indítványára határozott úgy a városi képviselő-testület, hogy szobrot állítanak Göndöcs Benedeknek a Pavilon homlokterében. A mellszobrot Tércsy László szobrászművész készítette el, és azt 1933. május 14-én dr. Lindenberger János apostoli kormányzó avatta fel. Az apát mellszobra az 1950-es éveken a múzeum raktárába került, ahol szerencsésen átvészelte a következő évtizedeket. Évekkel ezelőtt született meg a gondolat: a Göndöcs-szobrot vissza kell állítani eredeti helyére. Voltak, akik a belvárosi templom előtt helyezték volna el, a vita hosszú ideig tartott, és nem használt a nemes gondolatnak. Végül a Képzőművészeti Lektorátus javaslatára a városi képviselő-testület az eredeti hely mellett döntött.

Sass Ervin

Prospektus

Tedesco Anna.
Kultura

1963 M. H. Arch.

Tedesco Anni

206	Uj élet	rézkarc	15.—
207	Az álom	rézkarc	15.—
208	Tanulmányok	rézkarc á	10.—
209	Tanulmány	ceruzarajz	Mgtul,

Nemzeti Szalon
[Akv_past kiáll_1932 máj-jun]

1250. Aign

Sz. Wienben 1818 január 18-án. †

Saját arczképe.

Egész alakban ábrázolja dultan áll, de visszanéz. Ke zatra támaszkodik, csipőre vetett piros béléső fehér kö tollas kalap, testhez álló söté és czipő. Derekát csokorra övezi, jobb vállán nemzeti oldalán pedig kard lóg. Job át, a szabadba nyerünk kil »*Josef Aigner*«.

Vászon, méretei 35 : 24 cm. az 1909 április 15-iki ajánlat sze 80 K-án (648–909). — Kifizette számoltatott 1909 május 20-án jóváhagyta az 1911 márczius 11- (912–911).

19

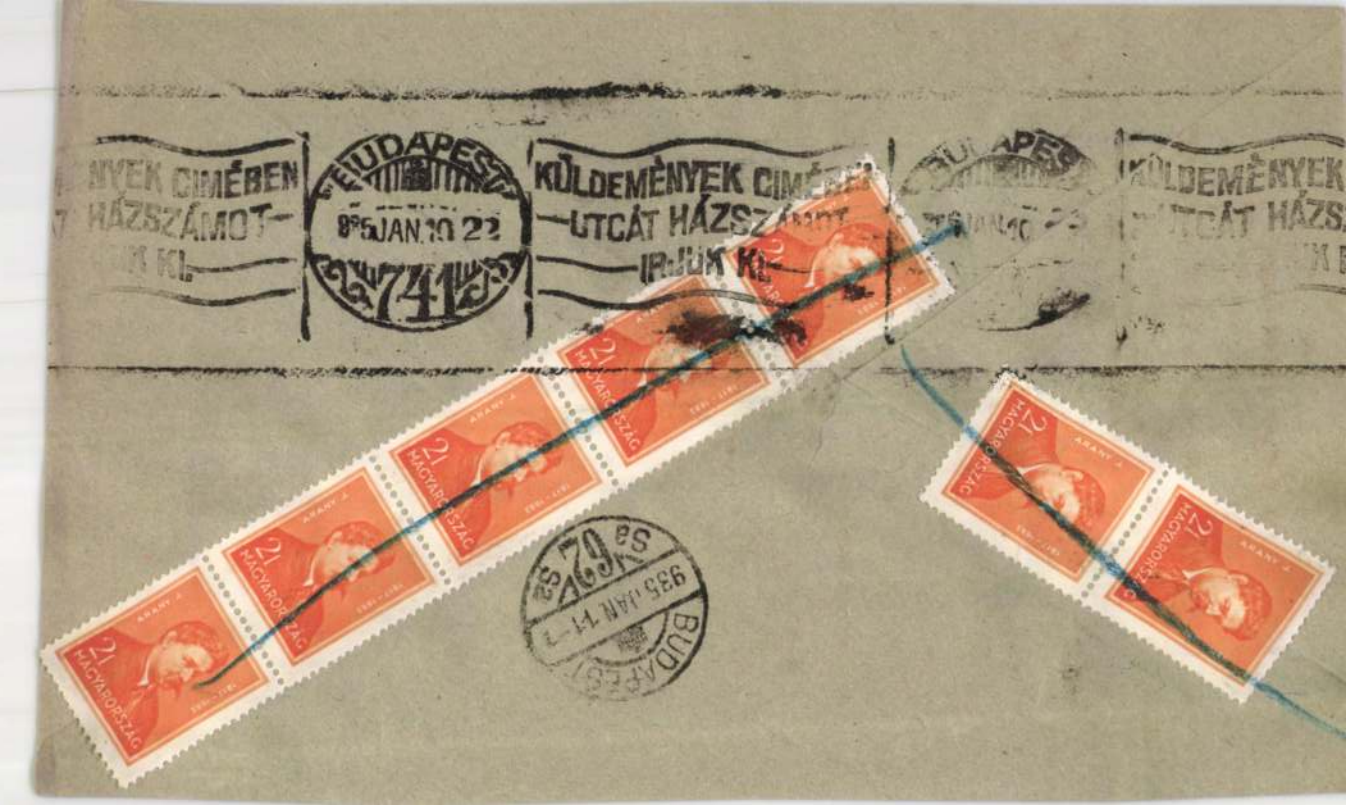
KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
HÁZSZÁMOT-
BUDAPEST
9 JAN 10 22
741
KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
UTCÁT HÁZSZÁMOT
IRJUK KI
MAGYARORSZÁG
BUDAPEST
935 JAN 11

Teffer János

Kőszegi orgonakészítővel
1782 okt. 30. született
a novai templomra vonat-
kozólag.

Szombathelyi püspöki levél-
tár.
D. Kanyis Antal ur
szives közlése

vegyes

l. 72

1 köt. 8°

Oros

Endre

Téglás István emlékezete

(Különlenyomat az „Erdély" 1915. évi 7.–12. füzetéből)

1.–18. ll, 1 képes tábla

Téglás István

Kolozsvár
1915
Egyesült könyvnyomda

TÉGLÁS ISTVÁN. Tíz éven át buzgón működő munkatársát vesztette a «Művészet» Téglás Istvánban, akit ez év augusztus 14-én ragadott el a halál Tordán (szül. 1853. szept. 23.) 1904-ben jelent meg lapunkban első cikke, amelyet saját rajzai alapján készült illusztrációk díszítettek. Azóta több tanulmány látott e hasábokon napvilágot, néhánynak megírására készült is, de ezek publikálásában megakadályozta a halál s lelkes tevékenységének alig 61 éves korában vetett véget. Téglás István, visszavonulván a tanfelügyelőségtől, szép tordai otthonában egészen az archeológiának és népművészetnek élt.

Művészet 1915. 378, 379. l.

Krónika —

A tordai kúria valóságos múzeummá nőtt, a melyben gazdagon halmozta fel a szebbnél szebb erdélyi népművészeti termékeket, a régi magyar világ kultúr-ereklyéit és sok római bronz- és agyagtárgyat, amelyek nem egyike valóságos díszpéldány, s amelyek szorgos gyűjtése révén szerencsére megmenekültek az enyészettől. Ezeket tanulmányozta, gyűjtötte s publikálta több folyóiratban a legnagyobb kedvvel s kiváló hozzáértéssel s e réven meggazdagította művészeti és archieológiai irodalmunkat. Finom ízlésű és nemes lelkű kutatót és gyűjtőt vesztettünk benne.

golta be hazáját, Olaszországot és érzékeny idegzete hevesen reagált a körülötte tomboló exaltált életre. «Egli era sempre allegro; e tutto chè in età decrepita, mosravasi pien di vigore e di fuoco Rimirava le opere de' valentuomini con tal avidità, e piacere; che li scintillavano gli occhi in fronte, e gli si augumentava la non mai estinta voglia di dipingere.» Ha nem is olvasnók e szavakat Rattiban, akkor is így képzelhetnők el festményei alapján a művészt:

ják a legközelebbi nemzedék magyar művészi természetét. Felfogás, ízlés, szellem dolgában egészen eklektikus intézmény az Iparművészeti Iskola, mintha oly közönséget, oly kulturát tartana szem előtt, amely a világ legkülönbözőbb tájain szóródik el. Miért nem mondhatjuk el róla azt, ami elmondható — angol, belga, francia példát most nem említve — a prágai iparművészeti iskoláról, amely sajátos, belső érték dolgában, stilusformáló erőt tekintve, még a bécsinek is eléje kerül? Apparátusában az iskola nem áll a hasonló külföldi intézmények mögött, a kultuszkormány nem vádolható

Hegel

Téglás István

Rajzai vannak az Archeologiai értesítő 1889. évfolyamában. A régészeti irodalom terén is működött.

Tegnő Bálint

háromszéki építész
a XVII. sz. ban

Balogh nüvel
548 l –

radt. Az urak vacsorát hozattak fel és éjfélre felverték és berendelték a bank főtisztviselőit, akiknek segédkezésével átrevideálták az összes könyveket. Egész éjszaka ki volt világítva a Szabadság-téri bankpalota épülete. Az elsőemeleti igazgatósági teremben lázasan vizsgálták át a könyveket, mig a második emeleten a vezérigazgató lakásán szintén nem tértek nyugovóra ezen az éjszakán. Még egy gyanus tételt találtak: Kintzig Géza ismert földbirtokos 100.000 koronás kölcsönnel szerepelt. Az igazgatósági tagok tudták, hogy a dusgazdag Kintzignek nincs szüksége kölcsönre, elővigyázatosság okából azonban még az éjszaka folyamán kérdést intéztek a földbirtokoshoz, aki természetesen azt válaszolta, hogy a neve alatt szereplő tétel fiktiv. Amikor hajnaltájban az igazgatóság két tagja felkereste lakásán Böhm Adolfot, a vezérigazgató még felöltözve, arcán az izgalom látható nyomaival ült egy karosszékben és vonakodás nélkül bevallotta, hogy a Kintzig-féle 100.000 koronás tétel is hamisitvány, amit ő vezetett be a könyvekbe és a pénzt saját céljaira használta fel.

Ez volt az első nap, az ominozus november 28. eredménye.

MÜVTÖRT DOK.

TEHEL PÉTER
Orlai Petrich Soma 1-4 ill.
1822-1880.

Szabad Művészet VI.év.
1952.3.sz.108-14 old.

TEICHMANN János egri kőművesmester. Az adózó iparosok között 1780-95 között mutatható ki, de az 1800.évi adóösszeirás is említi. Meghalt Egerben 1805 április 21-én 62 éves korában, özvegye született Szabó Rozália.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Teichner Ádám

műdalatos
ezüstkoszorus

l.

Ladányi II.

218-l.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
94.l.

Péczely
Béla

T é g l á s I s t v á n :

A M.szt.jakabi régi fatemplom ajtaja

Tollrajz.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
93.l.

Péczely
Béla

T é g l á s I s t v á n :

Erdélyi fatemplomok disze:
1.a felsőgirdai,2.a kisoklosi,
3.-4.a nagyoklosi fatemplom,ajtójának faragott diszitése,
5.Tordán talált régi ajtófél diszitése.

Tollrajz.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
92.l.

Péczely
Béla

T é g l á s I s t v á n :

A mezőkeménytelki gör.kat.fatemplom ajtója.

Tollrajz.

M Ü V É S Z E T
VII.évf.1908.
92.l.

Péczely
Béla

T é g l á s I s t v á n :

A szelistyei gör.kat.fatemplom
ajtója.

Tollrajz.

Teichler Ádám műlakatos

Tér és Forma, 1932

II. évf. 160. o.

Diz tér 11. sz. ház átépítése.

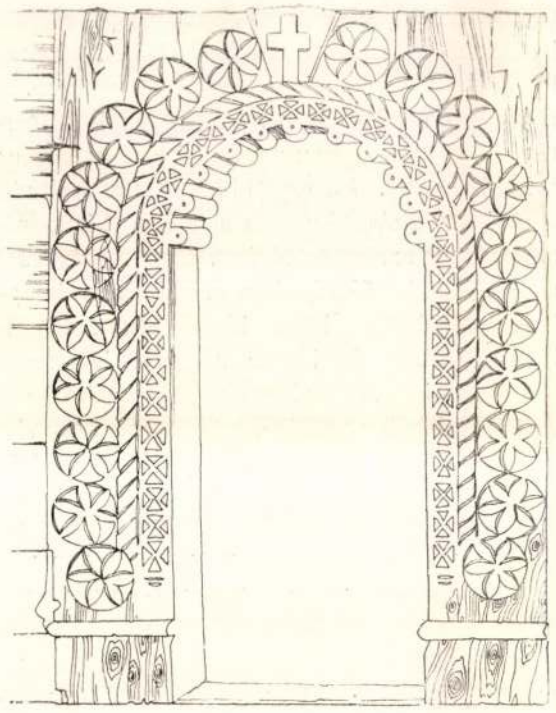

EBDÉLYI FATEMPLOMOK DÍSZE. — A SZELISTYEI GÖR. KATH. FATEMPLOM. AJTÓJA TÉGLÁS ISTVÁN VÁZLATA

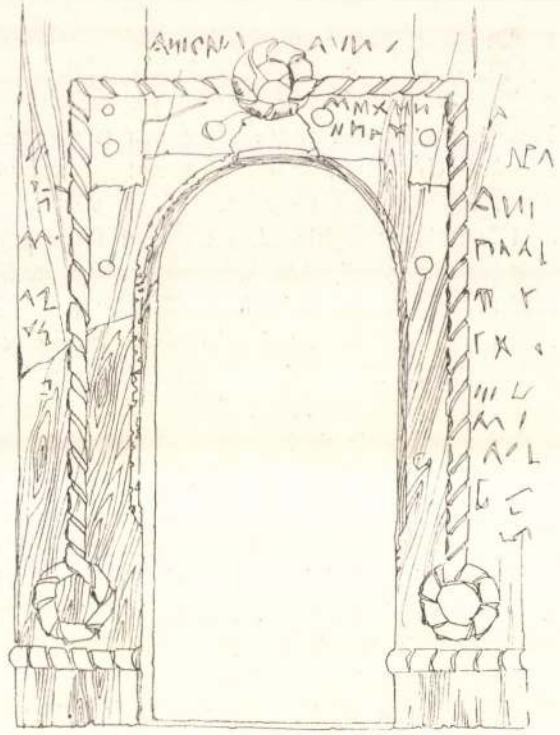

ERDÉLYI FATEMPLOMOK DÍSZE. — A MEZŐKEMÉNYTELKI GÖR. KATH. FATEMPLOM AJTÓJA. TÉGLÁS ISTVÁN VÁZLATA

telű festmények borítják s azonkívül néhány szentkép is függ ott. A festmények tárgya rendesen a szentírásból van véve, de itt a tornác felé nyíló ajtó mögötti falterületen van számos régi templomban a pokol borzasztóságait feltüntető festmény is, míg a pitvar északi falát a tíz okos és tíz balgatag szűz alakja foglalja el. Mindannyian egy-egy díszes edényt tartanak, de a balga nők úgy tartják, hogy tartalmuk kicsorog. A pokol kapuját egy iszonyú állat nagy fogakkal megrakott tátott szája, a mennyországét pedig egy díszes tornyos kastély kapuja személteti.

A hajóba vezető ajtó a legtöbb templomban faragással s festéssel ékes. A hajó fölött a mennyezetet elég magasra felhatoló íves boltozat képezi, mely a hajó hosszának megfelelő hosszúságú gerendákból ügyesen van összeállítva. A hajó mintegy 40—50 négyszögméter terjedelmű helyiség, hová az északi oldalon is egy és a déli oldalon is egy kis keskeny ablakon át szűrődik be némi kevés világosság. A fal mellett egyszerűen minden dísz nélkül faragott székek sora áll, melyen az öregebb vagy előkelőbb férfiak foglalnak helyet. Azonkívül az északi ablak közelében a gondnok, a déli oldalon lévő ablak mellett pedig a kántor számára emeltebb helyen áll egy-egy pad. Ezeket „strana"-nak hívják s előállításukra a régebbi időben szintén több gondot fordítottak. A m.-szilvási régi strana magyaros ízlésű virágokból alakított díszítése 1802-ből való.

A hajónak a szentély felé eső vége, egy lépcsőfokkal magasabbra emelkedett kis terület. Ez az isteni tiszteletre van szánva. Ott állanak a színes takarókkal letakart s szentképekkel és díszes faragású keresztekkel megrakott szent asztalok mellett az oszlopszerű s igen sok községben nagy gonddal és ízléssel faragott vagy esztergályozott hatalmas nagy fagyertyatartók s a szent asztalok fölött csüngenek a sok községben szintén helyi háziiparként előállított csillárok, melyek közül nem egy a figyelemre méltó díszes munka. A gyertyák gyér világánál csak homályosan

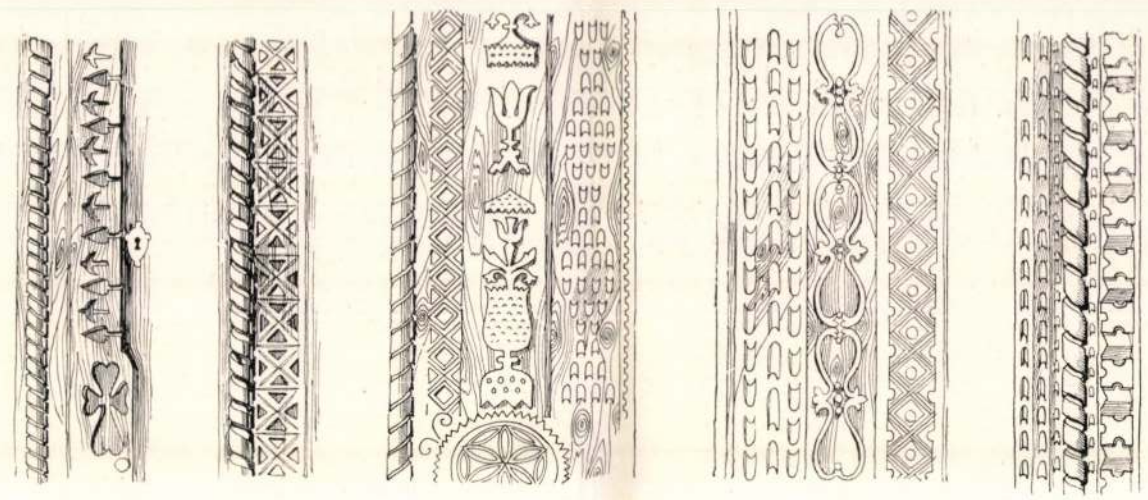

1 2 3 4 5

ERDÉLYI FATEMPLOMOK DÍSZE. — 1. A FELSŐGIRDAI, 2. A KISOKLOSI, 3., 4. A NAGYOKLOSI FATEMPLOM AJTÓJÁNAK FARAGOTT DISZÍTÉSE, 5. A TORDÁN TALÁLT RÉGI AJTÓFÉL DISZÍTÉSE. TÉGLÁS ISTVÁN VÁZLATA

látszik a magas boltív és az ikonosztáz minden szabadon lévő területét elborító szentképek nagy sokasága. Az ide-oda lobogó lángok gyér világánál a merev állású s komoly tekintetű szentek mintegy kilépnek a sorból és mozogni látszanak. Kiválóan az éjjeli istentiszteletek s nevezetesen a havasi községekben itt-ott még gyakorlatban lévő fureszálás (átokmondás) alkalmával, midőn a magát megnevezni nem akaró, avagy jelentkezni nem akaró bűnösre a pap a gör. keleti szent könyvben előírt átkokat felolvassa s midőn a stranából fel-felhangzik a kántor siralmas éneke és a pitvarból behallszik a megborzadt aszszonyok suttogása és zokogása, nem csoda ha a kemény, edzett férfiakat is megszállja itt az ily környezetben a bűnbánat.

Az ikonosztázon három ajtó nyílik a szentélybe, azok függönyökkel vannak ellátva s a középső ajtó alsó felén kétfelé nyíló ajtószárnyak is vannak. Ezen ajtószárnyak ékes faragással, lombfűrész-munkával, vastag aranyozással, angyalok és szentek képeivel teljesen el vannak borítva. Ez a szent ajtó, melyen át csak a szolgálattevő papnak szabad belépnie. A szentély három ajtaja mellett jobbról is, balról is, összesen négy régi szentkép függ, melyek fára vannak festve s keleti stílusú aranyozott széles keretekbe vannak foglalva. Ezeket szokták ünnepek alkalmával a hívek rendre megcsókolni.

A szentély a hajónál törpébb s alig 15—20 négyszögméter terjedelmű kis helyiség, mely a legtöbb fatemplomnál poligon záródású. Közepén áll a kőalapra helyezett kőasztal, vagyis az oltár. Azonkívül a szentélyben rendesen csak egy szerény polc, egy kis láda és egy fogas található. A szent edények és a szent könyvek nincsenek elzárva s a papi ruhák nagyobb része is a fogason függ. Igen gyakran itt a szentélyben vannak felhalmozva a hívek által egyes ünnepek alkalmával a pap számára hozott ajándékok is, minők pl.: faedények, csuprok stb., stb. A strana, a szent asztalok és az oltár többnyire színes háziszőtt takarókkal vannak beterítve, azok között gyakran láttam fáradságos szedett szövéssel vagy stilizált hímzett diszszel ékesített darabokat is s találtam olyanokat is, melyek magyar eredetűek. Az alsódetrehemi fatemplomban egy vörös és kék fonallal hímzett terítőn olvasható: „Az All. Detrehemi Unita Eklesi számára készítette T. Thót Józsefné Deési Anna 1840."

A szentélyben gyakran falkrónika maradványai is láthatók, melyek nagyobb része a templom építésére, kijavítására vagy kifestésére vonatkozik, de néha más eseményre is

kiterjed. Így Muncselen viaszgyertya segélyével a falra mázolt cirill betűk hirdetik, hogy „1780. 1804. 1807. cindu au nins holdele". Azaz ott akkor aratás előtt nyomta el a vetést a hó.

A szentélyt rendesen két ablak világítja s egy harmadik ablak helyén lévő vakablak a

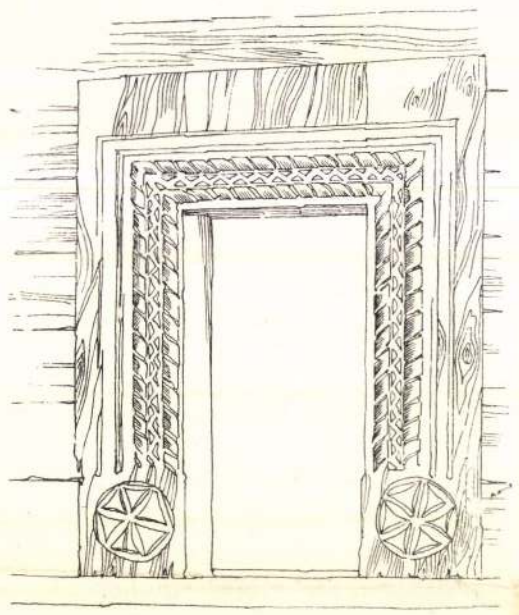

ERDÉLYI FATEMPLOMOK DÍSZE. — A M. SZT.-JAKABI RÉGI FATEMPLOM AJTAJA. TÉGLÁS ISTVÁN VÁZLATA

szentelt gyertya s tömjén stb. elraktározására szolgál. Sok helyen az ablakot lombot utánzó stilizált vasrostély, avagy mint Gyéresen is, csak egy egyszerű vaskereszt védi.

A szentély külsejének sajátságos képet nyujt a több szög minden egyes záródásánál a fal felső néhány gerendája végeinek lépcsőzetesen kinyuló csoportja, mely nemcsak ékesség, hanem a gerendák egybekötését is szilárdítja s a szélesre kinyúló födélnek is biztosabb támaszt nyujt. Itt-ott a szentély külsejére is, sőt a tornác falára is festettek szent képeket; ma már azonban a templom belső részének kifestését is sok helyen beszüntették. A régebbi fatemplomok mind ki voltak festve. Ezen célból a templom egész belsejét, azaz a kifestendő területet beragasztották vászonnal s arra a vászonra festette azután a festő a megrendelt képeket. Az a vászon egyszersmindt arra is jó volt, hogy a fal gerendák közötti részeit betakarja.

A görög vallásúaknál több száz éves szokás alakitotta, szinte megmerevitette azt a stilust és rendet, melyhez a templom kifestésében a festőnek alkalmazkodnia kell s igy egyéni ízlése, ügyessége és tehetsége ezen munkájában meglehetősen korlátozva van. Az igaz, hogy a mi erdélyi szegényes fatemplomaink kifestésére nem is vállalkoztak világhirű művészek. Itt a festők is csak az egyszerű falusi emberek sorából kerültek ki és soha semmiféle festőiskolát nem látogattak, legfeljebb a nikolai barátok primitiv festésű szent képeit tanulmányozták s egy-egy öregebb falusi festő munkáját kisérték figyelemmel. A veres, fehér, sárga, zöld, kék és fekete s kiválóan a fekete színnel ugyancsak merészen bántak, a távlat elméletének gyakorlati alkalmazásától pedig gyakran eltekintettek, de az egyszerű, igénytelen festők sorában is találunk olyanokat, kik csekély tanulmányaik mellett is figyelemre érdemes munkát végeztek s kiválóan a szegély-, a párkánydisz és a háttér mintázásában igen jól sikerült stilizált ornamentumokkal remekeltek s igazolták be jó ízlésüket. Sajnálom, hogy jelen czikkem keretében nem térhetek ki ezen érdekes diszitések ismertetésére is.

A FELSŐFÜLEI TEMPLOM FAZÁRJA

A régebbi templomok festései az évek hosszú sora alatt megkoptak s a gyertyák füstjétől csaknem láthatatlanná feketedtek, minek következtében gyakran kellett azokat megujittatni avagy részletesen kijavittatni. Ez lehet az oka, hogy bár számos fatemplom festését megtekintettem, eddigelé 1700-nál régebbi időből festő nevét feljegyezve nem találtam. A mezőkeménytelki templom cirill betűs felirata szerint ott 1711-ben Bán Vaszilia festő működött. Asszonyfalván igy találtam feljegyezve: „Anul Domnului 1766 acesta santa biserice sau

rodó díszedényeknek, a renaissance-stilusú virágoknak és a bemélyített kis gödrökből alakított soroknak s csoportoknak jut. Szinte kár, hogy itt a faragómester a rendes szokástól eltérve, ezt a diszitést nem keményfába, hanem csak fenyő-gerendába véste.

Kis-Okloson a kötéldisz mellé a ferdén elhelyezett négyszögekből alakított, mélyített és azáltal részben domborított diszités sorakozik. (Ily diszitéshez, valamint részben a nagyoklosihoz és több más templomajtóéhoz hasonlóan ékesített, 1755. évszámmal ellátott ajtórészletet találtak közelebbről egy régi ház lebontása alkalmával Tordán. Miből azt következtetem, hogy régebben ez a diszités vagy Tordán is használatban volt, avagy a vidéken előforduló ily diszitések egy részét is tordai mesteremberek faragták. A tordai régi ajtófél rajzát szintén bemutatom.)

Figyelemreméltó a félreeső kis Szelistye község gör. kath. fatemplomának ajtaját ékesitő csipkeszerű, széles diszités is, mely háromféle motivum egymásmellé helyezett soraiból van alakitva. Itt az ajtó bélletére derékszöget képezően kis hengerek vannak faragva. Ehhez hasonló sajátságos diszitést bár ritkábban, de széles területen találtam s bizanci izlésűnek vélem.

A mezőuralyi fatemplom ajtaját a magyaros izlésű virágok kidomborodó sora koszorúzza, melyhez hasonlót Hesdáton s Lunka-Újfalun is láthatni.

Néhol a diszitések között vagy azok mellett feliratok s évszámok is vannak bevésve s gyakori, hogy a betűk monogrammszerűen vannak egyesitve. Például Várfalván, hol egy hosszabb felirat utolsó sora a következő: 1744. Esz. VARFALY OLAH ECCLESIA.

Ez a felirat azt is igazolja, hogy akkor Erdélyben még a görög kath. templomon is alkalmazták a magyar feliratot s éppen nem találták szégyelni valónak a nép régi „oláh" elnevezését.

A templomba vezető ajtó ritkán négyszögletű, de gyakrabban körives s legtöbb esetben oly törpe, hogy csak alázatosan meghajolva lehet a templomba belépni. Régebben a fatemplomok ajtaján fából volt a zár is, de a haladó korral azok a legtöbb helyen úgy eltűntek, hogy ma már nyomuk is alig ismerhető fel. Én használatban csakis Asszonyfalván, Kis-Fenesen és Felsőfülén találtam. A felsőfüleit rajzban is bemutatom. A hozzátartozó kulcs vasból van s a falusi cigány kovács primitiv műve. Ez egy kis cséphez hasonlit s rövidebb szára úgy van a hosszabbhoz erősitve, hogy szabadon lóghat. Miután a kulcsot az ajtókeretbe fúrt lyukon át vizszintes irányban bedugjuk, a kulcs kisebb szára függélyesen aláhull és hegye a zárat képező s vizszintes irányban előre és hátra tolható gerenda rovátkáinak egyikébe akad. Most hogyha a kulcs hosszabb szárát jobbfelé csavarjuk, a rövidebb szár a gerendát jobbra, azaz hátrafelé tolja. Egy újabb csavarintásra a kulcs hegye kiugrik a rovátkából és az időközben a kulcslyuk alá jutott második rovátkába helyezkedik el s annak segélyével folytatja a gerenda hátrább tolását, míg a templomajtó kinyilik. Az asszonyfalvi templom zárja is ehhez hasonló, de kulcsa annyiban különbözik, hogy az nem áll két részből, hanem csak egyetlen nagy horgot képez. Ott a kulcslyuk valamivel nagyobb s a horgot dugják azon keresztül és a horog vége tolja a gerendát rovátkáinál fogva előre vagy hátra.

A görög vallásúak temploma három részből: pitvar, hajó és szentélyből áll. Legelőbb a pitvarba lépünk. Ez a fatemplomok legnagyobb részénél egy alig 2·5 méter magas s 30 négyszögméter terjedelmű törpe, szűk és szerfölött hiányosan világitott kis helyiség, melyen néhol ablak nincsen is, de a legjobb esetben is csak egyetlenegy van és az is alig pár arasznyi nagyságú. A régebbi templom-pitvarok a hajótól annyira el vannak különítve, hogy a pitvarban ajtatoskodó asszonyok a hajóba nyiló keskeny és törpe ajtón kivül csakis két ablakszerű nyiláson át tekinthetnek a templom belsejébe s néhány templomnál még az a két ablak is rácscsal és fatáblákkal elzárható. Ülőpadok vagy székek a pitvarban nincsenek. Ritkaságszámba megy, hogy néhány templom pitvarában az egyik ablak közelében egy keskeny kis pad áll, melyen a papné foglal helyet. A templom ezen előcsarnokának falait és lapos deszkamennyezetét meglehetősen kezdetleges kivi-

sugravit cu chietuala satului prin George din Agris". (Az Úr 1766-ik évében ezt a szent templomot a falu költségén kifestette György Ruhaegresről.) Maros-Keczén egy hosszabb felirat végső sora szerint 1783-ban Nikoláj Popa Fajszról volt a festő. Csákón 1795 ben Boér György, a Jakab fia festette ki, még pedig kívül-belül a templomot.

A már lebontott sósszentmártoni régi fatemplomban talált felirat szerint ott Teodor inakfalvi festő és két fia Jakab és Nikuláj 1806-ban munkálkodtak. Ez az Inakfalva a Maros partján fekvő szerfölött szegényes kis község, ahol ma semmi nevezetes nincsen, de a mult század elején az ottani festő-család révén számos község templomában jegyezték fel a nevét. A havasok között fekvő Lupsa gör. kath. templomában magam is olvastam: „Simon Selasi din Abrud, Nikulai Csungar din Inoc Zugrav 1810." E szerint tehát ott egyszerre két festő és pedig az abrudbányai Selasi Simon és az inakfalvi Csungár Miklós végezte a festői teendőket. Lupsán is volt egy festő-család, melynek tagjai bejárták a fatemplomos vidékeket s a maguk módja szerint javították ki a templomok falképeit. Ez a Kuk-család volt. Nikulaj Cuc 1827-ben Szártoson, 1843-ban Nagy-Okloson, Juan Cuc pedig Runkon jegyezte fel a nevét.

Meg kell még emlékeznem arról is, hogy néhány fatemplomon nincsen torony s ott a harangok elhelyezésére haranglábat építettek. Sok helyen a harangláb külsejét igen érdekesen borították be deszkával vagy zsindelyel s néhol az ily campanile alul kiszélesedik s felül kicsiny toronyban végződik, mi által igen érdekes képet nyer.

TÉGLÁS ISTVÁN

cedularva!

MŰVÉSZETTÖRTÉNET A KÖZÉPISKOLÁBAN

Megint időszerűvé vált a kérdés, mily módon szerepeljen a művészet a középiskolában. Ez közelről érdekel minket. Nem abból a szempontból, mintha a közép-

sértésért a felelősséget, még pedig azért, mert minden érzésünk szerint e reformok hatni fognak hazai művészetünkre is. Mihelyt erről szó lehet: kötelességünkké válik az aktuális kérdést ebből a nézőpontból is megvizs-

Pozsony a középkorban

A hajdani Pozsony régen elfelejtett művészeiről és eltűnt, nagyrészt el is pusztult műemlékeiről írt alapos kutató tanulmányt dr. *Hoffmann* Edit, amely »A Magyarságtudomány Tanulmányai« című sorozat VII. köteteként jelent meg. Ez a dolgozat nemcsak azért érdemli meg a nagyközönség fokozottabb érdeklődését, mert megint egy arasznyit törleszt régi tartozásunkból, ami egész Felső-Magyarország egykori gazdag művészetének feldolgozása körül terhel bennünket. Fejtegetése ki is terjeszkedik annak az egész országrésznek a multjára és szélesen feltárja nemzetiségi, nyelvi viszonyait. Ennek kapcsán azután alkalmat talál vitába szállni a német írókkal azzal a mostanában mindjobban terjedő felfogásával és szokásával, hogy egyszerűen németnek minősítenek ott mindent, a lakosságot, művészetével együtt.

Hoffmann Edit példának átvizsgálja két felvidéki városnak megmaradt számadáskönyvét és az azokban előforduló nevek alapján kimutatja, hogy az adófizetők felerészben tulajdonképpen magyaroknak tekintendők. A német könyvvezetés, vagy néha a latinos-német átírás különféle fokozatú eltorzításaiban bámulatra méltó leleményességgel hámozza ki a magyar származás valószínűségét. Ezzel más képet is ad e városok nemzetiségi viszonyairól, mint amilyent eddig ismertünk és valósággal legégetőbb pillanatnyi problémánkkal jut érintkezésbe. Mert hiszen találkoztunk azelőtt is a kérdéssel, hogyan sikkad el az ott élt magyar elem a folytonosan beszivárgó osztrák, sziléziai, lengyel, cseh és német iparosok és műiparosok között. A mai események között azonban kétszeresen érdekel mindez bennünket és aki csak felületesen nézte eddig, most szinte új világításban láthatja itt a dolgot. Érdemes tehát kissé behatóbban ismertetni, hogyan alakulnak az ilyen régi, sok érthetetlen névvel kevert lajstromok tüzetes, tudományos átvizsgálásnál.

Először is az olyanféle nemzetiséget jelző nevekkel számol a szerző, mint: Ungerus, Unger, Hungermann, Ungerleyn, Magdyar, Mager stb. Ezeknél joggal lehet magyar eredetre gondolni. Azután a tősgyökeresen magyar, de kiforgatottakra tér át, amilyenek: Bolok Janosch (Balogh), Kwtelesch Janisch (Köteles János), Haygmasch (Hagymás), Panniasz Mathe (Bányász Máté), Kapistas (Káposztás) stb. Majd olyanokra kerül sor, melyeknél a vezetéknév hibátlanul német vagy latin, de a keresztnév magyar és ebből arra lehet következtetni, hogy a másik név át van fordítva. Ilyenek például: Lukacz Pastor (Szabó Lukács), Andris Pellifex, Lazló Wagner, Antal Satler, Balasch Fischer (Halász Balázs) stb. Vannak olyanok is, melyeknél a vezetéknév nem, de a keresztnév minden kétséget kizáróan elárulja hovatartozásukat. Tömegével fordulnak elő: Ilona, Orpad, Ferencs, Birtalan, Laslo stb. keresztnevek. Általában a nevek átfordítása mindennapos lehetett, ami könnyen megérthető. Hiszen a fenti kevés példán is látható, milyen nehézségeket okozott a meg nem értett szavak leírása. Nemzetiségi kérdés pedig nem volt akkor. Végül, a fokozatos elnémetesedés utolsó csökevényének veszi, ha a névben nem marad csak egy magyar helyesírású mássalhangzó, mint a cz, sz stb. Vagy azt, ha csupán a két név magyaros sorrendje az áruló jel. Nem lehet ugyanis feltételezni, hogy fülének oly szokatlan sorrendben használná két nevét valaki, ha nem családi tradíció vagy megszokás készteti rá. Ezekben a számadáskönyvekben jól lehet követni az ottani magyarság szomorú, lassú lemorzsolódását, mígnem a hódító török elől menekülők új elemet elegyítenek a névlajstromokba.

Így a nemzetiségek dolga. A régi könyvek tehát megmutatják a magyarság számottevő arányát. Biztosra vehető ezekután, hogy akadna nem egy a művészek között is, ha ismernők neveiket. De nem ismerünk neveket. Illetőleg tudunk egy *lőcsei Pál* mesterről, meg egy *Miklós mesterről*, de semmi más adat nincs róluk. Ez pedig a világháború előtti idők mulasztása volt. A fejlődő műtörténész-nemzedéknek már akkor, sőt még jóval annak előtte kellett volna érdeklődésével a hazai mult felé fordulnia. Mert a határok változásával újabb akadály gördült ennek az amúgyis elképzelhetetlenül bonyolult feladatnak útjába. Ha annyira jutottunk is, hogy a helyén maradt gazdag művészeti anyag nagy részéről tudomásunk van, hogyan lehessen rendet teremteni benne? Hogyan lehessen az ilyen összekevert lakosságú vidéken, hová állandóan özönlött a környező országokból a műiparos és művész, az egyes műveket meghatározni, közöttük összefüggést iskolák, műhelyek szerint megtalálni? Mikor nemcsak emberek, hanem kész művek is érkeztek kívülről és ami helyben készült, az is erősen külföldi hatás alatt állott. Tegyük fel, hogy egy cseh vagy lengyel műhelyből előkerült festő kapott megbízást oltárkép festésére, valami híres német példa után és a megbízást adó fél magyar volt. És tessék most 3—4 évszázad elteltével megkeresni, hová tartozik a mű és hová ismeretlen alkotója! Nem ismerünk ilyen konkrét esetet, bár könnyű elképzelni és csak a nehézségeket akarom e példával érthetőbbé tenni, amelyekbe a mai felélénkült kutatás beleütközik a káosz kibogozása közben. Maga Hoffmann Edit ismételten foglalkozott az északmagyarországi tégla festészettel és több olyan esetet mutatott be, amikor az ismeretlen provinciális piktor az akkor igen elterjedt Schongauer- vagy a Dürer-féle metszetsorozatok nyomán tervezte oltárképeit.

Ennek a füzetnek további részében, mikor ismerteti pozsonyi vonatkozású kutatásait, igen erősen kidomborítja, mennyire beleszól a megrendelő is, utasításai milyen irányítóak a mű létrejötténél. Már pedig a megbízást adó fél az esetek jelentős részében főurak vagy nagy hivatalok viselői, tehát magyarok voltak. Ilyen a budai várnagy, Bodó Gergely két képrendelése Nikolaus Teginger pozsonyi festőnél. Az erről szóló levelek a városi hatósághoz, mint közvetítő félhez voltak címezve és így annak levéltárából kerültek elő. Ime még egy kitűnő érv amellett, hogy nem lehet tiszta német művészetről beszélni, még akkor sem, ha a művészt mint ilyet ismerjük. Mert, ha a művészről nem is került elő más adat és művei is elvesztek, mégis bebizonyosodik a levelekből, hogy a megrendelő diktátuma is komoly közreműködő faktor egy mű keletkezésénél.

A képek elvesztek, körülbelül minden elpusztult, amiről az oklevelek közt sikerült írott adatot találni. Ami nagyon kevés pedig fennmaradt Pozsony eme virágzó korából, azt meg nem lehetett az írásokban megemlített nevekkel összefüggésbe hozni. Mégis Pozsony általános viszonyairól szemléltető képet kapunk itt. A leírás azonban csak a mohácsi csata idejéig terjed. Megtudjuk, hogy az az időpont mélyreható változást idézett elő ennek a városnak életében. Addig a Budán székelő udvar becézett határvárosa, a külföld felől ömlő behozatalnak főpiaca és az ország beszerzőhelye. Kapuja kitárva állott Bécs, egész Ausztria és Németország felé, rajta keresztül áradt az országba a sok kereskedő- és iparosjövevény. Népessége ennélfogva állandóan hullámzott és a hivatalos magyarságon kívül túlnyomórészt osztrákokból és németekből állott. De ezek csak ritkán telepszenek meg ott állandóan, többnyire tovább szivárognak az ország minden iránya felé vagy üzleti ügyeik végeztével visszatérnek hazájukba.

Érdekes még megemlíteni, hogy ez a dolgozat már német nyelven a »Südostdeutsche Forschungen« című folyóiratban is megjelent. Így azoknak is lesz alkalma megismerkedni tartalmával, kiknek téves felfogásával oly hatásos érvekkel száll szembe.

Beck Ö. Fülöp

EGY KOSÁR GYÜMÖLCS

REGÉNY

Irta: KASSÁK LAJOS

7

S íme, most ott álltam a valóságos árok valóságos szélén, de sajnos, egészen magánosan. Körülnéztem, hogy felfedezzem a gyerekeket, talán elbújtak valahova, talán éppen a közeli palánk mögül leselkednek rám, talán fölszöktek a háztetőkre vagy talán valahol az árok mélyén rejtőzködnek és várják, hogy még egy lépéssel közeledjem feléjük s akkor rámvetik magukat, mint akik engem is, a gyámoltalan lelket magukkal akarják ragadni. Ide-oda tipegtem, a megzavarodott tyúkok szoktak ilyen tehetetlen izgalomban a víz szélén futkározni s azután egyszerre mintha megindult volna alattam a föld, elvesztettem egyensúlyomat és lecsúsztam, belegurultam az árokba. Kevés, fekete víz és vastag, bűzös iszap volt a fenekén. Ösztönösen a part felé kapaszkodtam, de olyan nehezeknek éreztem a lábamat, hogy alig tudtam mozdítani és egyre jobban belevesztem a pocsolyába. Azután az Apám alakját láttam meg a part szélén. Sápadt volt, mint a kísértet s miközben értem nyúlt a karjával, érthetetlen mérges szavakkal átkozódott. Hátul úgy a kabátomba markolt, hogy az ingemet is az ujjai között tartotta s maga előtt lógatva átvitt az uccán, az udvaron egészen be Anyám szobájába. Én sírtam, jajveszékeltem, hogy csak úgy zengett tőle a tájék.

Anyám, akit álmából riasztottunk fel, rémülten elvett Apámtól s úgy mocskosan, sárosan magához szorított és csókolgatott, mint aki a halál küszöbéről került vissza az ő puha, védelmező karjaiba. Az öreg szolgáló nagy fazék vizet melegített s Anyámmal együtt, akár egy koszos kis malacot, alaposan megfürdettek a teknőben. Aztán letettek aludni. Még egész világos délután volt, máskor a világért sem engedelmeskedtem volna, de most alig nyafogtam kicsit, engedtem, hogy átküldjenek az álomba és mindennél jobban esett, hogy fejem mellett a párnán, Anyám fejét is ott éreztem s hallottam a duruzsolását, amely a bölcső ringásához s az éjjeli mécses tompa, vörös pislogásához volt hasonló.

Másnap együtt reggeliztünk az asztalnál, szüleim az én esetemről beszélgettek, amely Apám segítsége nélkül könnyen végzetessé válhatott volna s Anyám most mégis azt mondta neki:

— Ugy hoztad be, mintha nem is a te gyereked lett volna, mintha egy piszkos, kóbor kis kutyát tartottál volna a kezedben.

Apám gorombán visszavágott:

— Nem vagy már mai csirke, jobban vigyázhatnál a gyerekedre. Talán még ennek a terhét is én vegyem magamra? Akárhogyan hoztam haza, mégis csak én hoztam haza, holott két asszony él a házban, akik a gyerekkel is gondolhatnának.

Emlékezetem szerint, ezen a reggelen hallottam Apámat először ilyen különösen beszélni. S ekkor azt is felfedeztem, hogy előzőleg sohasem volt hozzám olyan gyengéd, mint az Anyám s mintha sohasem érzett volna különösebb szeretet az irányomban. Lehet, hogy igazságtalan vagyok, de első benyomásainkban ritkán szoktunk tévedni. Lehet, hogy alapjában szerető és megértő természet volt ő is, csak nem tudott előttünk igazi valóságában megmutatkozni. A maga módján szerethetett engem, de ha megérintett, úgy éreztem, mintha kéreg borítaná a tenyerét s ha szólt hozzám, mindig bizonyos távolságról hallottam felcsendülni a szavait. Kántortanító volt s később, hogy iskolába jártam, akkor is megmaradt közöttünk ez a távolság és elszigeteltség. Anyám amilyen kimondhatatlanul szeretett engem, ugyanolyan megadással és türelemmel viseltetett Apám irányában. Mindazonáltal napról napra inkább tapasztalnom kellett, hogy eltávolodnak egymástól s olykor, ha együtt ültünk az asztalnál, szinte fullasztón sűrű és robbanón izzó volt körülöttünk a levegő. Egy időben aztán, mintha megenyhültek volna egymás iránt, ismét a nyugalom költözött be házunkba, a kimondott szavak puhán vegyültek össze meghitt, kellemes beszélgetésekké s az Apám, ha elment vagy megjött valahonnan, átfogta Anyám gyenge, fínom vállait és homlokon csókolta.

Nemsokára mindenki arról beszélt a házban, hogy kis testvérkét fogok kapni, valószínűleg kisleányt, mert ez volt valamennyiök kívánsága. Hatodik évemben voltam ekkor, közvetlenül az iskolába iratkozás új titkokat és új izgalmakat ígérő napjai előtt. Pontosabban elképzelni sem tudtam, hogy mi lehet az iskola, de vasárnaponként Apámmal már eljártam a templomba s egy kisszéken ott ültem mellette az orgona előtt, amelyen ő szent dalokat játszott a mise alatt. Az orgonától kétoldalt a karzat húzódott félkörben a mennyezet alatt s jobbról a város parasztlegényei, balról pedig a parasztlányai helyezkedtek el rajta. Ha feltérdeltem a székre, belátthattam a templom belsejébe, egészen az oltárig, ahol a pap misézett, a ministránsok tömjénfüstölőt lóbáltak és sokágú apró ezüstcsengővel csengettek. A színes ablaküvegeken beáradtak a napsugarak és a fénytölcsérben milliárd és milliárd gyémántporszem kavargott, olyan nyüzsgő gyorsasággal, hogy könnyen szédülés fogott el a láttán és be kellett húnynom a szemeimet. Gondoltam, talán ilyesvalami lehet az iskola is, de nemsokára azután tapasztalhattam, ha a templom áhitattal és békességgel tölti meg az ember szívét, az iskola munkára fog bennünket és pálcával őrködik szorgalmunk és erkölcseink felett.

Az iskola rideg valósága még messze volt tőlem s ha képzelegtem is felőle s ha előrevetett árnyéka, mint torzonborz kísértet meg is jelent álmaimban, éber figyelmemet otthoni környezetem kötötte le, amely bizony sok meglepetést, új színt és titokzatos változatosságot tartalmazott a számomra. Bárha nap-nap után jóformán állandóan Anyám mellett voltam, mégis észrevettem, hogy akadnak pillanatok, melyek váratlanul lepnek meg és tisztázatlanul maradnak előttem.

(Folytatása következik.)

LÁSZLÓ hölgyfodrász szalónja
most IV., Bécsi ucca 5. félemelet alatt van.
Telefon 822—11
A Hölgyközönség szíves pártfogását kéri.
Olcsó árak — Higiénikus kiszolgálás.

Továbbiakat

Szerkesztői üzenetek

»Népek csatája«. A lipcsei csata 125. évfordulója alkalmából azt kérdezi, miért nevezik ezt »népek csatájának« és mi volt az oka annak, hogy *Napoleon* uralma összeroppant a csatavesztés után? I. Az 1813 október 14—20. között vívott ütközetek láncolatát, amelyek Lipcse környékén folytak le, azért nevezik a népek csatájának, mert ott *Napoleon* 180.000 főnyi francia hadseregével szemben, a különböző német államokból, elsősorban Poroszországból és Ausztriából, azonkívül az orosz birodalomból, stb. rekrutált 320.000-nyi hadsereg állt szemben. A hatnapos küzdelemben *Napoleon* tábornokai sorra vereséget szenvedtek a német hadvezérektől, *Blüchertől* és *Schwarzenbergtől*, maga a császár pedig kénytelen volt *október 18-án* visszavonulni Lipcsébe. Tizenkilencedikén reggel az ellenség megostromolta a várost és el is foglalta. *Napoleon* kénytelen volt hadseregének roncsaival menekülni. II. A teljes összeomlás főokait négy pontban foglalhatjuk össze. 1. A császár csökönyössége. *Napoleon* a katasztrófalis oroszországi hadjárat után sem akart hallani arról, hogy birodalmát Franciaország természetes határai, a Rajna, az Appeninek és a Pyrreneusok szabják meg. 1813 június 26-an még ezekkel a szavakkal utasította vissza Metternichet, aki az osztrák császár, a porosz király és a cár ajánlatát közvetítette. *»Ön azt akarja, hogy megbecstelenítsem önmagamat? Soha! Tudni fogom, hogyan haljak meg, de sohasem leszek képes akár egy hüvelyket is átadni birodalmamból.«* A császár, aki több, mint másfél évtizeden keresztül diadalt-diadalra halmozott, nem tudta elhinni, hogy az 5 napja is leáldozhat. 2. A sorozatos hadjáratok teljesen kimerítették Franciaország erejét és megyülöltették a még oly bátor francia néppel is a háborúkat. 3. A belső ellenzék egyre erőteljesebben térthódított. Maga *Talleyrand*, Napoleon külügyminisztere is ura ellen áskálódott a különböző európai udvaroknál. 4. Azok a nemzetek, amelyeket Napoleon uralma alá hajtott, megelégelték, hogy Európa sorsát és ezzel az ő sorsukat is egyetlen ember irányítsa. *Napoleon* a háború veszélyeinek állandó rémét jelentette az európai uralkodók és nemzetek számára és ez — az állandó bizonytalanság — elviselhetetlenné vált. A nemzeteknek összefogásával szemben még Napoleon zsenialitása s a francia nép áldozatos bátorsága sem tudott helytállni.

Kim-játék. Azt írja Ön, hogy gimnazista fia új kifejezést vett fel szókincsében: mindúntalan a *Kim-játékot* emlegeti. Ön nem ismeri ezt a játékot és szeretné a pontos leírását. — Egyszerű, szórakoztató és szellemes dolog a Kim-játék. Cserkészeknél játsszák leginkább. Néhány kisebb tárgyat: bicskát, zsebórát, ceruzát, noteszt, kulcsot, stb. raknak egymás mellé az asztalra és lefödik egy kendővel. Aztán odahívják a fiúkat, felemelik a kendőt és rövid ideig — egy—másfél—két percig, ez a tárgyak számától függ — engedik, hogy a fiúk a kitett tárgyakat megnézzék. De csak nézni szabad, jegyezni nem. Aztán ismét lefödik a tárgyakat és ekkor emlékezetből le kell írni a látottakat; mi volt a kendő alatt és esetleg azt is, hogy miképpen voltak elhelyezve; ezt esetleg le is kell rajzolni. Nagyon jó próba ez a megfigyelőképességre.

Sz. J. *(Zsigmond ucca.)* A beküldött vers, sajnálatunkra, nem közölhető.

Katona 1914—1918. Károly csapatkeresztet csak az igényelhet, akinek legalább tizenkétheti arcvonalbeli szolgálata van és ez alatt az idő alatt harcban is résztvett.

Pécs. A kétpengős okmánybélyeggel ellátott kérvényt a honvédelmi miniszterhez kell intézni, postán is be lehet adni. Mellékelni kell mindazokat az okiratokat, amelyek kérését indokolttá teszik.

R. V., *József körút.* Albérlőnek nem kell Budapesten liftszállítási díjat fizetni, csak abban az esetben, ha a főbérlőnek a liftszállítási díj fizetésére vonatkozólag írásbeli megállapodása van a bérbeadóval.

1917. A törvény életbeléptetése idején az izraelita hitfelekezet tagja volt, tehát a 20 százalékba számít. Ha római katolikus vallású lesz most, ez nem változtat ezen semmit.

Előfizető. Az Északamerikai Egyesült Államok budapesti követségéhez: V., Szabadság tér 12. szám kell fordulnia és itt előadni kérését. Esetenként bírálják el az ilyen ügyeket. Ha tovább maradna az Északamerikai Egyesült Államok területén, mint amennyi időre vízumot kapott, akkor egyszerűen kiutasítják. 2. Bármelyik nagyobb hirdetési iroda útján adhatja fel hirdetését.

Hernád ucca. Az új ipartörvénynovella (1936. évi VII. tc.) 20. §-a szerint tanoncul csak oly egyén alkalmazható, aki legalább az elemi iskola hatodik osztályát sikerrel elvégezte. Két polgári iskolai osztály elvégzése megfelel a hat elemi iskolai osztálynak.

Mezőgazdaság. A *Pesti Napló* okt. 16-i vasárnapi számának 10. oldalán jelent meg egy terjedelmes, majdnem egész lapoldalt elfoglaló cikk *»Két fontos mezőgazdasági rendelet«* cím alatt. Ebben a cikkben szó szerint közöltük a hivatalos Budapesti Közlöny október 16-i számában a magyar királyi minisztériumnak 7400—1938. M. E. számú rendeletét *a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult gazdasági cselédek szolgálati viszonyai* tárgyában. A cikk, úgy látszik, elkerülte figyelmét, ezért itt a lényegét megismételjük: A rendelet szerint a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult gazdasági cselédet felmondással nem lehet elbocsátani s annak az éves gazdasági cselédnek, akinek egynél több eltartottja van, — az Ön esete ilyen, mert feleség és gyermek van — a teljes bért (járandóságot) köteles a gazda kiszolgáltatni. Az eddig élvezett lakást, szegődményes fűtőanyagot és földet is köteles a gazda kiszolgáltatni az eltartottak részére és ha a cselédnek állattartása van, azt is a szerződés szerint juttatni köteles. Aki a rendelet rendelkezéseit megszegi vagy kijátssza, két hónapig terjedhető elzárással büntethető, a pénzbüntetés legmagasabb összege 8000 pengő. A rendelet még október 16-án életbe lépett. A rendelet vonatkozik azokra a gazdasági cselédekre is, akik október 16-án rendkívüli fegyvergyakorlatra már be voltak vonulva. Ha a gazda a szolgálati szerződés alapján többet szolgáltatott ki, mint amire a rendelet kötelezi, azt vissza nem követelheti. 2. Még nem jelent meg a rendelet.

B. K., *Várfok ucca.* Nincs ilyen magyar szakkönyv. Dr. Dubovitz Hugó »Vegyészeti kisipari cikkek gyártása« című munkája több oldalon tárgyalja az írógépszalagkészítést, ez a munka azonban már régen elfogyott, legfeljebb antikváriumban lehetne még megtalálni.

Özv. H. I. A Hadilevéltárban: Budapest, I., Vár, Bécsikaputér 4. sz., találhat esetleg adatokat. Ha az államtól ellátást vagy támogatást kapott az illető, akkor a miniszterelnökségen találhatók az adatok.

Akadémia. A Magyar Tudományos Akadémia, illetve akkor még *Magyar Tudós Társaság* 1831 február 14-én kezdte meg működését. Az elnöki székbe elsőnek gróf *Teleki József* került. Ez a választás nem volt véletlen, mert amikor Széchenyi a maga hatvanezer ezüst forintos adományával napirendre tűzte az alapítás kérdését, József főherceg nádor bizottságot nevezett ki az Akadémia felállításának előkészítésére és ez a bizottság Teleki elnöklete mellett alakult meg. Igy tehát valósággal a szerzett jog elismerését jelentette az Akadémia első elnökválasztása, ugyanekkor Széchenyit másodelnökké választották. Teleki József halála után gróf *Dessewffy* Emil vette át az Akadémia vezetését, az ő elnökségéhez fűződik a dunaparti palota felavatása. A harmadik elnök báró *Eötvös* József volt, aki sokoldalú elfoglaltsága mellett is rendkívül behatóan foglalkozott az Akadémia ügyeivel. Állását mint kultuszminiszter is megtartotta. Utóda gróf *Lónyay* Menyhért lett 1871-ben, ugyanabban az évben, amikor miniszterelnökké nevezték ki. Az akadémiai elnökséget tizenkét évig tartotta meg miniszterelnöki bukása után is. Lónyay után *Trefort* Ágoston került az elnöki székbe, de ott csak rövid időt töltött és hamarosan átadta helyét *Eötvös* Lórándnak. A hetedik elnök *Berzeviczy* Albert volt, aki 1905-től 1936-ig, haláláig irányította az Akadémiát. *József főherceg* tehát az Akadémia nyolcadik elnöke.

L. Marczell. Csak a szőlőtőkét kell betakarni, a vesszőket nem. Egy tőkén csak egy vesszőt kell meghagyni a tavaszi metszésnél, ha lugast akar csinálni.

H. B.-né. *Budapest.* A színdarab először 1932 áprilisában került színre a Király színházban.

T. J. *Székesfehérvár.* Ha a bogár egyszínűen szürke és szemcsés felszínű, akkor pincebogárról van szó. Irtására nézve legegyszerűbb eljárás az összefogásuk. Virágcserepeket töltsön meg sárgarépa-, burgonyadarabokkal, rothadó gyümölccsel stb., azután mohával fedje be ezeket. Az ekként elkészített cserepeket a bogárjárta helyekre kell felállítani. Reggelre a virágcserepekben tömtelen bogarat fog találni, ezeket azután forró vízben könnyen megölheti. Egy kis kitartással valamennyit összefoghatja. Kirakhat kiüregesített gesztenyét, sárgarépát, burgonyát vagy üreges csontokat, ezekbe is behúzódnak a bogarak. Pincében úgy is szokták a bogarakat irtani, hogy másfél centiméter magasan égetett meszet rétegeznek fel s azt annyi vízzel nedvesítik meg, hogy porrá oltódjék. A pincebogarak hamarosan alája húzódnak és elpusztulnak.

Mostoha anya. Egyetemleges fizetési kötelezettségben állnak 1. mindazok, akik a jövedelemadóról szóló törvény, illetve törvényes rendelkezések értelmében egy adóalanyt alkotnak, a közös háztartás fejének számláján előírt összes adókért, 2. a közös háztartásban élő házastársak az akármelyikük terhére előírt általános kereseti adóért és annak járulékaiért, 3. forgalmi adónál a közösen folytatott üzletnél az üzlettársakra stb. *Egyetemleges felelősség azt jelenti, hogy a kivetett köztartozások az egyetemlegesen kötelezettek bármelyikétől (az egész tartozás is) behajthatók.*

Üldözött. A gazdasági középiskoláról szóló 1938. évi XIII. tc. 43. §-a szerint a gazdasági középiskolába (ide tartozik a kereskedelmi középiskola is, eddig felsőkereskedelmi iskola) *magántanulót felvenni nem lehet.*

Jótakaró. A pesti Chevra Kadisa egylet aggok háza XIV., Hungária körút 167/169. szám alatt van.

Frontharcos. 1. A Károly csapatkeresztre való igényjogosultság elismerése iránti kérelmet a honvédelmi minisztérium Hadigondozási Osztályánál (Budapest, V., Honvéd ucca 28/30. sz.) kell írásban előterjeszteni. A kérvényhez csatolni kell a pontosan kitöltött *kérdőívet* és a kérdőíven foglalt tájékoztató utasítás szerinti igazoló iratokat (tanuvallomások, nyilatkozatok) és mindazokat a háborús eredetű személyes okmányokat, iratokat (tábori levelezőlapokat, stb. is), amelyekkel a kérvényező rendelkezik. A kérdőívet az ottani községi előljáróságnál kaphatja meg. Úgy a kérvény, mint annak mellékletei illetékmentesek. 2. A Hadi Levéltárnál Budapest, I., Vár, Bécsikapu tér 4. szám esetleg nyomra akadhat. A volt 9. honvédhuszárezred iratai elszakított területen maradtak.

Anyajegy? Az anyajegyeknek — melyek sötétbarnák és a bőrből feltünően kiemelkednek — eltávolítása nemcsak esztétikai szempontból fontos, hanem egészségi okoknál fogva is, mert ezek gyakran roszindulatú daganatok kiindulási helyei lehetnek, de ha kellő időben teszünk ellene, akkor a következményeket el lehet kerülni.

L. Gy., *Békésgyula.* Ön a Külkereskedelmi Hivatal közlése iránt érdeklődve, amely szerint *a magyar búza árdiszparitása mázsánként mintegy 15 pengőre tehető*, bővebb felvilágosítást kér a szóbanlevő árdiszparitás okáról és tényezőiről. Annak, hogy ilyen szokatlanul nagyarányú ebben az értékesítési kampányban a búza árdiszparitása, az a magyarázata, hogy a magyar búza árát az egész gazdasági évre bizonyos keretek közt megrögzítették s ilyenmódon a tekintetbejövő külföldi piacok és külföldi tőzsdék árhullámzását nem követi a magyar gabonapiac és a budapesti gabonatőzsde. Tekintetbe kell venni azt is, hogy a búzaárak, a háborús feszültség átmeneti időszakától eltekintve, hónapok óta világszerte lefelé irányuinak. Ennek viszont a búza statisztikai helyzetében keresendő a magyarázata. Ahhoz, hogy az árdiszparitás összegét kiszámíthassuk, tudnunk kell, hogy a fontos búzaimport-országok piacain milyen árakat térítenek meg a magyar búzával körülbelül egyenlő értékű búzákért. Egyszerűbb volna természetesen a számítás, ha ismernők a magyar búzáért külföldön elérhető árakat, de mivel az exporttevékenység, Németországtól, Olaszországtól, úgyszintén a svájci piactól eltekintve — ahová államközi megállapodások alapján megy ki a magyar búza — szünetel, ehhez a kerülőúthoz kell folyamodni a magyar búza külföldi értékesítési lehetőségeinek kiszámításánál. Ezidőszerint az európai országokban főként az orosz, román, továbbá a francia búzafeleslegek kerülnek kínálatra. Az orosz búzáért az angol, holland és a belga kikötőkben tonnánként 97—98 angol sillinges árakat fizetnek, míg a csekélyebb értéket képviselő francia és román búzák ára 90—92 silling közt váltakozik. Ilyen alapon a magyar búza névleges ára mintegy 94—95 sillingre tehető, hangoztatjuk: akadémikus számítás szerint, mert tényleges üzletkötések nem jöttek, de nem is igen jöhettek létre. Ez a névleges ár megfelelő átszámítással mázsánkint mintegy 11.60 pengőnek felel meg, amiből azonban le kell vonni az ugyancsak mázsánkint mintegy 4 pengőre rúgó szállítási és egyéb költségeket. Az a nyers ár tehát, amelyet egy mázsa magyar búzáért ezidőszerint a szabad piacokon el lehetne érni, az elméleti síkon mozgó számítás szerint *7.60 pengőre tehető.* A tényleges exportüzletnél azonban számításba kell még venni a kiviteli kockázatot, úgyszintén az exportőr polgári hasznát is, amely mázsánkint 80—100 fillér lehet. Az ilyenmódon kiszámítható árat pedig mázsánkint valóban mintegy 14—15 pengő választja el a magyar búza belföldi irányárától: attól az ártól tehát, amelyen az exportőr vásárolhat. Abban, hogy *az árdiszparitás szabad piac és szabad forgalom mellett erősen összezsugorodnék* — ha ugyan el nem tünnék teljesen — Önnek teljesen igaza van, e kérdés fejtegetése azonban már más lapra tartozik.

Divatos nő. Nemcsak a sportnál, hanem még a legegyszerűbb tornánál is kerülni kell az erőltetést és meg kell elégednie a kivihető dolgokkal, amelyeket fokozatosan szokik meg a test. A fáradtság érzése a mozgás befejezésének helyes időpontját jelzi, amire mindig tekintettel kell lenni és gondot kell fordítani, hogy ez a fáradtságérzés a pihenés idejében teljesen elmúlion, mert különben lerontja a kondíciót.

Remény. 1. Teljesen céltalan. Ezt odahaza nem lehet elvégezni. Ne vegyen gépet, ne képezze ki magát ebben, mert megoldhatatlan. 2. Tovább ugyanúgy. 3. A nőknél 35 év, a férfiaknál 45 év előtt — normális körülmények között. 4. Épúgy örökölhető ennek hajlama, mint több más sajátosság az emberi életben.

Karcsú boka. A boka megvastagodását, ha az nem szervi baj és nem a csont deformálása okozza, hanem zsírlerakódás, úgy helyi fogyasztással vékonyítani lehet. Az eljárás nem fájdalmas. Hogy mennyi ideig tart, azt nem lehet előre tudni, mert az egyénenként teljesen változó.

Clarisse. Ha zsíros a haja, akkor nem ártalmas amit eddig használt. Hagyja el a szódát a vízből és a citromos öblögetéseket is. Három hétig kamillateafőzetben (egy liter vízhez egy marék kamillát tegyen) hetenként egyszer mossa meg szappannal, ezidő leteltével közölje az eredményt, hogy további tanácsokkal elláthassuk.

Előfizető J. A törvényes kiskorúak vallásváltoztatása kizárólag abban az esetben lehetséges, ha a szülők különböző vallásúak voltak s egyikük a másik vallására tér át. Ekkor a hét éven aluli gyermekek a szülők közös vallását követik árvaszéki intézkedés nélkül. A 7—18 éves kiskorúak a szülők közös vallására az árvaszék beleegyezésével térhetnek át. Evégből a szülőknek kérvényt kell beadni az árvaszékhez s csatolni kell házassági és születési anyakönyvi kivonataikat, amelyeken az áttérés megtörténte már igazolva van, továbbá a kiskorúak születési anyakönyvi kivonatait. Az árvaszék a hét éven fölüli kiskorút meghallgatja, nem kényszerítik-e az áttérésre s azután a beleegyezést megadja.

Sorsjegyüzenet

L. Gyula 29 éves előfizető. Török sorsjegyét eddig még nem húzták ki, szerb sorsjegyére nézve pedig csak akkor adhatunk felvilágosítást, ha közli, hogy milyen sorsjegyről van szó, melyik évben bocsátották ki.

Semleges pályán

Budapest (MTI) – Vasárnap este eldőlt, hogy a Herz-FTC női kézilabdacsapata a Magyar Kupa után a bajnoki döntőnek is résztvevője lesz. Azt még nem lehet tudni, hogy melyik együttessel csap össze, a kupában ugyanis a Vasas-Dreher és a Dunaferr SE, a bajnokságban pedig a Vasas-Dreher és a Debreceni VSC van versenyben a finalista helyért. E hét végére azonban sok kérdésre fény derül. Szerdán lejátsszák a kupa, vasárnap pedig a bajnokság utolsó elődöntőjét. Szerdán 15.45 órakor Dunaújvárosban rendezik meg a Dunaferr SE–Vasas-Dreher mérkőzést, az angyalföldiek négygólos előnnyel várják az újabb kupacsatát. Vasárnap 18 órakor a Fáy utcai sportcsarnokban bonyolítják le a Vasas-Dreher–Debreceni VSC találkozót, mivel párharcuk 1–1-re áll, ez dönt a továbbjutás sorsáról.

Lengyel Gábor szakfelügyelő, a szövetség versenybizottságának elnöke arról tájékoztatta az MTI sportszerkesztőségét, hogy a kupafinálé időpontjáról már megszületett a döntés. Az összecsapás semleges pályán, az Elektromos Népfürdő utcai csarnokában lesz május 5-én – szerdán – 20.15 órai kezdettel. A sűrű program miatt az elnökség úgy határozott, hogy a trófea csak egy mérkőzés alapján talál gazdára. A bajnoki hajrá bonyolultabb. Ha a debreceniek jutnak be, akkor az eredetileg kitűzött időpontokban, vagyis május 9-én, 16-án, illetve ha szükséges, május 23-án lesznek a döntő találkozói. Más a helyzet, ha az angyalföldiek kerülnek be, akkor – a BEK-kötelezettségük miatt – május 20-án, 23-án és esetleg 25-én játsszák a finálé összecsapásait. Az viszont már most biztos, hogy az első és az esetleges harmadik mérkőzésen a Herz-FTC a pályaválasztó.

Bolgár ökölvívó halála

Szófia (Reuter) – **Első áldozatát gyászolja a bolgár ökölvívósport. Az ifjúsági bajnokságot két héttel elhalasztották, mert a vasárnapi mérkőzések során a 18 esztendős, könnyűsúlyú Alekszander Kosztadinov összeesett, majd a kórházba szállítást követően meghalt.**

Andrej Dojcsev, a Bolgár Ökölvívó-szövetség főtitkára elmondta, hogy a szerencsétlenül járt 54 kg-os fiatalember annak ellenére összeesett a második menetben elszenvedett kiütéskor, hogy fejvédőt viselt, majd néhány órával később a kórházban elhunyt. A halál közvetlen kiváltó okaként agyvérzést állapítottak meg, de a későbbi vizsgálatok talán még pontosabb adatokkal szolgálhatnak. A szomorú eset, amely az amatőr bokszolók körében s főleg a kisebb súlykategóriákban meglehetősen ritka, néhány héttel a sportág világbajnoksága előtt történt.

Az NB III. állása

1.	B.-újváros	22	15	6	1	54–22	36
2.	Rakamaz	22	12	5	5	33–23	29
3.	Kisvárda	22	11	4	7	36–27	26
4.	Edelény	22	7	12	3	26–18	26
5.	Szerencs	22	9	6	7	30–22	24
6.	Nagykálló	22	7	10	5	23–20	24
7.	Mátészalka	22	9	5	8	32–26	23
8.	H.-szoboszló	22	8	7	7	27–28	23
9.	B. É. Volán	22	8	6	8	24–27	22
10.	Derecske	22	8	4	10	27–34	20
11.	MVSC	22	7	6	9	26–38	20
12.	Ózd	22	6	7	9	28–33	19
13.	Olefin SC	22	5	9	8	24–33	19
14.	Abaújszántó	22	6	5	11	34–41	17
15.	Sajóbábony	22	4	4	14	18–33	12
16.	Bélapátfalva	22	3	6	13	19–36	12

A megyei bajnokság állása

1.	P.-ladány	23	19	2	2	72–17	40
2.	Sáránd	23	15	5	3	47–20	35
3.	Polgár	23	14	3	6	46–28	31
4.	Létavértes	23	11	8	4	41–25	30
5.	Mikepércs	23	9	8	6	31–22	26
6.	Földes	23	11	4	8	42–40	26
7.	H.-böszörm.	23	10	3	10	37–26	23
8.	Hajdúhadház	23	7	7	9	34–36	21
9.	D. Kinizsi	23	8	5	10	31–33	21
10.	B.-újfalu	23	9	3	11	29–32	21
11.	Nyírlugos	23	8	5	10	23–26	21
12.	H.-dorog	23	6	8	9	19–32	20
13.	B.-keresztes	23	5	8	10	20–31	18
14.	DEAC	23	7	2	14	33–45	16
15.	H.-szovát	23	4	6	13	22–47	14
16.	Ebes	23	–	5	18	12–82	5

A tavaszi sikercsapatok tovább folytatták

A Létavértes a Püspökladány után a Sáránd „skalpját" is megszerezte vasárnap

Debrecen (HBN) – A Hajdú-Bihar megyei labdarúgó-bajnokság 23. fordulójában két rangadó jellegű mérkőzést vívtak, melyen a tavasszal eddig várakozáson felül jól szereplő csapatok léptek pályára. A Létavértes a kupa-specialista Sárándot, míg az edzőváltás után megtáltosodott Hajdúböszörmény a Földest győzte le. Meglepetésnek számít az ugyancsak jó sorozatot maga mögött tudó Biharkeresztes mikepércsi győzelme.

A két debreceni csapat összecsapásán támad a sötét mezes Kinizsi Fotó: Horváth Katalin

EREDMÉNYEK.

Püspökladány–Hajdúhadház 3–0 (1–0).

Püspökladány, 350 néző, vezette: Mészáros (Horváth I., Szarka).

Püspökladány: Stoenescu – Szentjobbi, Máté (Szabó), Fekete, Dan (Szilágyi B.), Gulyás, Tőkés (Kovács A.), Benyó, Bangó, Rostás, Kovács Z. Edző: Szolga Géza.

Hajdúhadház: Tóth Zs. – Tóth I., Fábián, Lakatos, Zsólyomi, Derecskei (Lakatos Cs.), Spíró (Balogh), Fürj, Nagy J., Úrr, Szabó I. Edző: Mozga Gyula. Megérdemelt hazai győzelem. G.: Bangó, Gulyás, Benyó. Jók: Gulyás, Kovács Z., Bangó, Szentjobbi, illetve Tóth I., Szabó, Lakatos.

Ifjúsági: Püspökladány–Hajdúhadház 3–1 (1–0). G.: Milcsákovics 2, Szűcs, illetve Szilágyi.

Létavértes–Sáránd 2–1 (2–1).

Létavértes, 400 néző, vezette: Szabó I. (Zádor, Kiss P.)

Létavértes: Szilágyi – Papp, Komolai, Szabó (Toma), Keresztúri, Péter, Bíró, Andirkó, Czövek, Bartha, Tóth. Edző: Árva Barna.

Sáránd: Holp – Perge (Pál), Novák, Váczi, Futó, Nábrádi, Szabó, Kesjár, Batta, Lakatos, Cristea (Juhász). Edző: Szabó Béla. Közepes színvonalú, kemény, küzdelmes mérkőzésen megérdemelten győztek a hazaiak. G.: Bartha 2, illetve Szabó. Jók: Keresztúri, Bartha, Andirkó, Papp Z., illetve Balla, Novák. Kiállítva: Váczi L.

Ifjúsági: Létavértes–Sáránd 1–2 (0–0) G.: Szatmári, illetve Varga R., Szalóki. Kiállítva: Dalanics (Sáránd).

Hajdúböszörmény–Földes 4–0 (2–0).

Hajdúböszörmény, 300 néző, vezette: Sápi (Kiss I., Duli II. Gy.).

Hajdúböszörmény: Berettyán – Szabadi, Zeke, Fodor, Papp, Kóródi, Harangi (Gajdán), Nagy (Lacza), Sütő, Kocsis, Abari (Asztalos). Edző: Kóródi István.

Földes: Kurtán – Egri, Török (Daróczi), Bene, Rusznyák Zs., Dede, Papp B. (Nagy J.), Kovács, György, Rusznyák G., Pércsi (Faragó). Edző: Rák István. A hazai csapat kiváló helyzetkihasználásával megérdemelten nyert. G.: Kocsis 2, Sütő, Fodor. Jók: Zeke, Fodor, Kocsis, Sütő. Kiállítva: Rusznyák G.

Ifjúsági: Hajdúböszörmény–Földes 0–0.

Biharkeresztes–Mikepércs 1–0 (1–0).

Mikepércs, 250 néző, vezette: Nagy F. (Nagy Cs., Csonka Kiss).

Biharkeresztes: Szabó – Vad, Szondi, Juhász, Ötvös, Kulcsár (Szűcs), Goldea, Halász, Selyem (Puskás), Magyar A., Fekete. Edző: Selyem Nándor.

Mikepércs: Krizsán – Kovács I., Fehér, Nagy S., Kovács Zs., Mike, Bakó, Major, Nagy J., Mogyorósi, Löchli. Edző: Szabó Zoltán. Küzdelmes mérkőzésen megérdemelt vendég győzelem. G.: Magyar A. (11-esből). Jók: Fehér, Bakó, Major, illetve Ötvös, Szondi, Juhász, Vad, Magyar A.

Ifjúsági: Mikepércs–Biharkeresztes 2–0 (1–0) G.: Kun, Albert.

Nyírlugos–Polgár 0–0.

Nyírlugos, 300 néző, vezette: Duli (Németi, Fodor M.).

Nyírlugos: Karsai – Balogh F., Kovács P., Krekk, Sinka, Sáfár (Zsukk), Nagy (Balogh L.), Krizsó, Sugár (Vrancsik), Pazurik, Kovács L.

Polgár: Kiss – Puskás, Lukács, Czilya (Varga), Szabolcsi, Bodolai, Bujdos, Szőke, Horváth, Kapus, Mészáros. Küzdelmes, jó iramú mérkőzésen a vendégek közelebb álltak a győzelemhez. Jók: Karsai (a mezőny legjobbja), Sinka L., Kovács P., illetve Lukács, Bodolai, Kapus, Mészáros.

Ifjúsági: Nyírlugos–Polgár 3–6 (1–2). G.: Nyári 2, Horváth, illetve Bene 3, Zsólyomi 3.

Hajdúszovát–Ebes 4–0 (1–0).

Ebes, 300 néző, vezette: Kiss J. (Türk, Domokos).

Hajdúszovát: Tóth – Kereki, Lukács, Kiss A., Pintér, Bordán (Papp), Tréfa, Varga, Budai J., Nagy, Budai B. Edző: Németi László.

Ebes: Boros – Kiss L., Gaál, Tóth Cs., Iváncsó, Bana, Kelemen, Váczi, Bakonszegi, Steszkó, Kelemen (Andirkó). Edző: Bencsik András. A vendégcsapat könyörtelenül kihasználta a hazai védelem megingásait. G.: Budai J., Budai B., Varga, Pintér. Jók: Pintér, Kereki, Budai J., illetve Kiss L., Gaál. Kiállítva: Váczi Gy.

Ifjúsági: Ebes–Hajdúszovát 1–3 (0–1). G.: Kujbus, illetve Máté, Balogh, Kiss. Kiállítva: Andirkó.

Hajdúdorog–Berettyóújfalu 1–0 (0–0).

Hajdúdorog, 300 néző, vezette: Szilvási (Cziczás, Kovács T.).

Hajdúdorog: Varga – Zoványi, Kutasi, Pajkos, Percze, Szilágyi, Kelemen, Kaszonyi, Lelesz, Kerek, Gergely. Edző: Varga Attila.

Berettyóújfalu: Nagy – Daróczi (Daróczi T.), Erdei L., Ambrus,Rácz, Erdei Z., Sárvári, Dobszai, Puskás, Gulyás, Gál. Edző: Móga János. Megérdemelt hazai győzelem a jó iramú kemény mérkőzésen.

G.: Kerek. Jók: Varga, Kutasi, Lelesz, Kerek, illetve Sárvári, Ambrus.

Ifjúsági: Hajdúdorog–Berettyóújfalu 2–2 (1–0). G.: Tóth I., Kántor S., Kasza, Balogh B.

D. Kinizsi–DEAC 2–0 (2–0).

Vágóhíd utcai pálya, 500 néző, vezette: Németh (Szőllősi, Sápi).

D. Kinizsi: Balogh Z.– Demeter, Nánási, Juhász (Balogh L.), Molnár F. (Molnár L.), Kontra, Bakó, Mikhárdi, Tar (Aradi), Keresztesi, Mogyorós. Edző: Zsilák István.

DEAC: Fási – Katona, Pálincsár, Zolnai, Berettyán, Kiss (Major), Siklósi, Gyarmati (Makray), Somogyi (Csukás), Kőrösi, Stefanik (Kunkli). Edző: Szána Sándor. Közepes színvonal, a hazaiak enynyivel jobbak voltak.

G.: Bakó 2. Jók: Balogh Z., Kontra, Keresztesi, Bakó.

Majdnem százszázalékosak idegenben

Öt pontot szereztek a hajdú-bihari NB III-as labdarúgócsapatok

Debrecen (HBN) – A labdarúgó NB III. Tisza-csoportjában szereplő megyei csapatok annak ellenére, hogy idegenben léptek pályára, majdnem minden pontot megszereztek. Különösen a Derecske és a Hajdúszoboszló győzelme figyelemre méltó, utóbbi éppen a 2. helyezett Rakamaztól távozott győztesen.

EREDMÉNYEK:

Rakamaz–Hajdúszoboszló 0–1 (0–1).

Rakamaz, 400 néző, vezette: Geru.

Hajdúszoboszló: Baráth – Kerekes, Glibcsuk, Turi, Till, Magyar, Czuna, Szondi, (Oláh), Forkavecz, Melonics, Bíró (Rabcsák). Edző: Nagy István.

Gólszerző: Bíró.

Kiállítva: Losonczi.

Jók: Baráth, Glibcsuk, Melonics.

Ifjúsági: Rakamaz–Hajdúszoboszló 2–0.

Sajóbábony–Derecske 0–1 (0-0).

Sajóbábony, zárt kapuk mögött. Vezette: Lőrincz.

Derecske: Szitaló – Torró, Czirbik (Lénárt G.), Héjjas, Rácsai, Bernáth, Kórász, Orbán, Rása, Radulescu, Nagy J. (Vladimir). Edző: Szikszai Lajos.

Gólszerző: Rása a 75. percben 11 méterről a jobb alsó sarokba lőtt. A végig többet támadó, sok gólhelyzetet kialakító vendégek megérdemelten nyertek a gyengén futballozó hazaiak ellen.

Kiállítva: Göndör (Sajóbábony) a 39. percben utánrúgásért.

Jók: Lénárt, Rácsai, Bernáth, Héjjas.

Ifjúsági: Sajóbábony–Derecske 0–2. G.: Bende, Baricsa Sz.

Borsodi Építők Volán–Balmazújváros 1–1 (1–0).

Miskolc, 500 néző vezette Bartos.

Balmazújváros: Gencsi – Szabó, Csatári, Csonka, Fige, Deák, Veres, Kovács, Kaszás, Pál, Loós. Edző: Kegyes László.

44. perc: bal oldali beadás után a vendégek kapusa fölött átszállt a labda és Lehoczki 14 méterről a hálóba lőtt, 1–0.

80. perc: a védők röviden fejelték ki a labdát és Kaszás 17 méterről nagy erővel a bal alsó sarokba bombázott 1–1. Érdekes és jó iramú volt a találkozó, a hazaiak közel álltak a győzelemhez. Jók: Csonka, Fige, Kaszás.

Ifjúsági: Borsodi Építők Volán–Balmazújváros 1–1.

Bélapátfalva–Ózdi Kohász 1–3 (0–0).

Bélapátfalva, 300 néző, vezette: Bobkó.

G.: Bartha, illetve Budai 2, Herczeg.

Ifjúsági: Bélapátfalva–Ózdi Kohász 1–0.

Kisvárda–Olefin SC 5–1 (4–0).

Kisvárda, 800 néző, vezette: Pataki.

G.: Béres 3, Balogh (öngól), Lipták, illetve Simonczki.

Ifjúsági: Kisvárda–Olefin SC 4–1.

Szerencs-Balox SE–Edelény 0–0.

Bekecs, 600 néző, vezette: Zvolenszki.

Ifjúsági: Szerencs-Balox SE–Edelény 0–2.

Mátészalka–MVSC 5–0 (1–0).

Mátészalka, 500 néző, vezette: Mezei.

G.: Oláh 4, Tóth.

Ifjúsági: Mátészalka–MVSC 1–1.

Nagykálló–Abaújszántó 3–1 (1–0).

Nagykálló, 700 néző, vezette: Vilmányi.

G.: Vágó 3, illetve Gál.

Ifjúsági: Nagykálló– Abaújszántó 2–2.

A világ sportja

● **SZELES VEZET.** Az első kilenc helyen nincs változás a női teniszezők hétfőn közzétett legújabb világranglistáján. Tizediknek viszont az egyik eddig egy hellyel hátrább helyet foglaló német Anke Huber zárkózott fel.

Az élmezőny állása: 1. Szeles Mónika (jugoszláv) 332.2133 pont, 2. Steffi Graf (német) 299.9852, 3. Arantxa Sanchez-Vicario (spanyol) 225.3251, 4. Martina Navratilova (amerikai) 195.2340, 5. Gabriela Sabatini (argentin) 163.6851, 6. Mary-Joe Fernandez (amerikai) 118.6983.

● **HAZAI SIKER.** A gyaloglóvilágkupa férfi csapatversenyének végeredménye a 20 és 50 km-es számok összesítése alapján:

1. Mexikó 540 pont, 2. Spanyolország 491, 3. Olaszország 487.

Totónyereménye

Budapest (MTI) – A Szerenc játék Rt. tájékoztatása szerin totó 17. fogadási hetén 13 pl egy találatos szelvény nem vo

13 találatos szelvény 2 da nyereményük egyenként 2 722 forint, 12 találatos szelvén darab, nyereményük egyer 55 002 forint, 11 találatos sze 1153 darab, nyereményük e ként 3148 forint, 10 találato vény 12 727 darab, nyerem egyenként 428 forint.

TEGDES László graf.

ELŐZETES

● **ORGANIKUS JELEK.** A magyar népi organikus műveltségről tartott előadás-sorozat befejező akkordjára április 29-én 18 órától kerítenek sort a KLTE klubházában (Db., Simonyi utca 38.). A Világ-Virág című foglalkozást Molnár V. József vezeti.

● **EGYETEMISTÁK ÉS A KOMOLYZENE.** Az Universitas-koncertek harmadik előadását május 7-én 19 órától tartják a KLTE aulájában. A Debreceni filharmonikus zenekar Karolos Trikolidis vezényletével Kodály- és Bartók-műveket játszanak.

● **MŰVÉSZFILMEK.** A debreceni Delta moziban április 27-én Antonioni Zabriskie point, április 29-én pedig Kuroszava A vihar kapujában című filmjét vetítik. Az előadások 17.30, illetve 20 órakor kezdődnek.

● **REFLEKTORFÉNYBEN AZ ÉPÍTÉSZ.** Bán Ferenc Ybl-díjas építész előadását április 28-án 11 órától hallhatják az érdeklődők a Péchy Mihály Építőipari Szakközépiskola tetőtéri klubjában.

● **NÉPMŰVÉSZETI VÁSÁR.** Népművészek és népi iparművészek árusítással egybekötött kiállítását rendezik meg május 1-én a böszörményi művelődési központban.

● **BLUESNAPOK.** A József Attila Tudományegyetem klubja április 29. és május 1. között rendezi meg a szegedi Tantus Művelődési Házban a II. szegedi bluesnapokat. Budapesti, békéscsabai, belgrádi, szombathelyei, grazi, dunaújvárosi és theszaloníki együttesek lépnek színpadra. Az érdeklődők a (62) 321-245-ös számon kérhetnek felvilágosítást.

● **NÁDUDVARI MAJÁLIS.** Egyebek mellett zenés ébresztő, kispályás labdarúgó-bajnokság, tánc- és filmbemutatók, tekeverseny, táncház és Komár László koncertje szerepel május 1-jén a nádudvari Ady Endre Általános Művelődési Központ ajánlatában.

● **BACSÓ PÉTER DEBRECENBEN.** A diktatúrák természetrajza című szabadegyetem keretében tart előadást a filmrendező Tanú című filmje alapján 29-én 16.30 órától a DAB-székházban.

● **AKADÉMIAI KÖNYVHÉT.** Az Akadémiai Kiadó április 26. és 30. között rendezi meg az akadémiai könyvhetet, amelynek rendezvényeire Budapesten a Kossuth-klubban (Múzeum utca 5–7.), illetve a Fókusz Könyváruházban (Rákóczi út 14.) kerítenek sort.

Debrecen (HBN) – **Az ÚÁMK-ban április 28-án 19 órától a Kaláka együttes (képünk) ad hangversenyt. Másnap, 29-én ugyancsak 19 órától a Delta moziban Gryllus Dániel, Sárközi Gergely és Halmos Béla a Szent Pál apostol levelei alapján készült nagylemezen is megjelent műveket mutatnak be.**

Alsó tagozatosok szavaltak

Hajdúhadház (HBN) – Két éve szervezi a Bocskai István Általános Iskolában Sztányi Andrásné tanító az alsó tagozatosok területi versmondóversenyét a hajdúsámsoni, a téglási és a helyi gyerekek számára.

A hadházi művelődési házban rendezett megmérettetésen az elsősök között Pór Nikolett (Téglás) végzett az élen, a második helyet Aradi Katalin (Téglás), a harmadikat Horváth Lajos (Hajdúhadház, Bocskai) érte el. A 2. osztályosok mezőnyében Darabos Éva (Hajdúsámson) győzött, a 2. Tóth Katalin (Hajdúhadház, Földi), a 3. Major Ágnes és Báji Rita (mindketten: Téglás) lett. A 3.-osok között Hajdu Vera (Hajdúhadház, Földi) bizonyult a legjobbnak, a 2. helyet Szabó Melitta (Hajdúsámson), a 3.-at Nagy Éva (Hajdúhadház, Bocskai) szerezte meg. A negyedikes tanulók közül a zsűri szerint Kántor András (Hajdúhadház, Bocskai) szavalt a legszebben, a 2. legjobbnak Veres Klárát (Hajdúhadház, Bocskai), a 3.-nak Keczán Emesét (Téglás) találta a bírálóbizottság. Közönségdíjat nyert Aradi Katalin, Báji Rita és Nagy Éva. Híreink szerint jövőre szélesítik a mezőnyt, s a hajdúvárosok kisiskolásai versengenek majd.

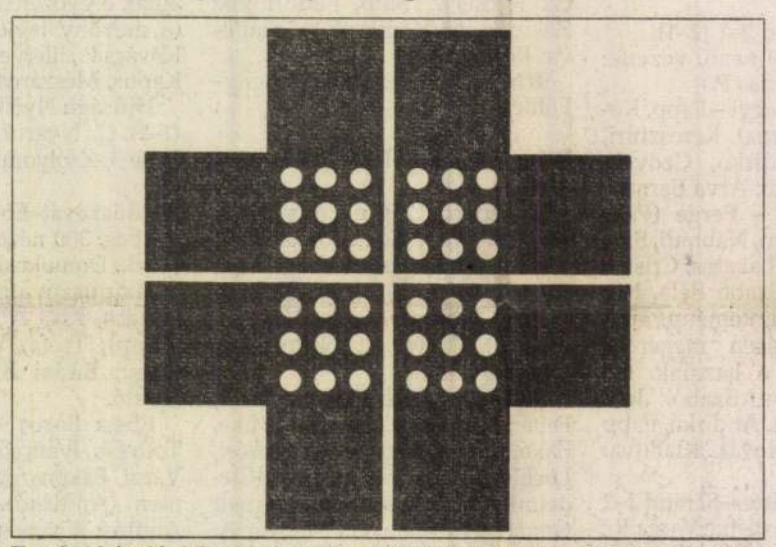

Tegdes László debreceni grafikus kiállítása látható a TIT Csokonai termében (Db., Piac utca 45–47.); reprodukciónkon egyik (cím nélküli) munkája

MOZI

Tűsarkak okozta sebek

SZÍJÁRTÓ IMRE

Leginkább a piros kiskosztümökről szól Almodovar filmje. Láthatóvá válik továbbá, miként lesznek ezek részei a nagy, néha közhelyesnek tűnő, de igazi mediterrán képzőnnek. Nem a bikaviadalokról, a flamencotáncosokról van szó, esetleg érintőlegesen. Még csak nem is végzetes asszonyokról vagy tüzes tekintetű férfiakról, bár mi tagadás, nehéz őket másként fényképezni, szép emberek, olyasvalahogy egyformák, mint a grúzok. Némileg modernizált design ez, félig földrajzilag adott, a vér szava mintegy, félig pedig kincstári tudnivaló, hogy a spanyol kormány Franco bukása óta milliárdokat költött az ország külső képének megteremtésére, önpropagandára.

Seatkocsikból, gitárfutamokkal kísért dalosokból és zseniális testbeszédből rakódik össze ez a kép, az utóbbiak alapján soha nem látott mélységeivel csábít a néplélektan. Azok a jobb tenyér élével fердén felfelé nyesett nem!-ek, azok a fejfélrefordítások mesélnek valamit a mór ősökről, a valaha volt világbirodalomról. Egy apró, fogalommá emelkedő tárgy válik ki a látványból, téren és időn felülemelkedve, kultúrák vonzásának és taszításának fittyet hányva, mosolyt keltően, de veszélyesen: a tűsarok. Egy immár nemzetközi jelrendszer része a tűsarok, erősebb, mint holmi divatok, de vigyázat, hamisíthatják: a valódit, ha letörik – megesik az ilyen gyakorta – nem lehet meg nem történtté tenni vacak pezsgőtablettákkal. A fent említett piros kétrészesekkel együtt komoly szerepe volt színpadon és filmen, alkalmi helyeken és jártunkban-keltünkben egy nőtípus megteremtésében, amelyet leginkább úgy neveztek, hogy vamp, díva, végzet, halálos tavasz, Méhes Marietta. De egyrészt azt, hogy változnak az idők, másrészt azt, hogy itt mégsem erről van szó csupán, mi sem bizonyítja jobban, mint a nőimitátor transzvesztiták megjelenése. A dizőzt is hamisíthatják, tehát nem szabad bedőlni minden gerlehangnak és könyékig érő bársony kesztyűnek. A „Végzet Asszonya" borotválkozni kényszerül, vonásai pedig, főleg közelről, durvák, no.

Ez itt nem a nehezen egységesülő Európáról szóló elemzés helye, de látni kell: ami nekünk egyetemes és hétköznapi téboly, az nekik sima hétköznap, ami nekünk motiválandó akció, az nekik a legegyszerűbb tény. Türelmesnek kell lennünk, persze hogy sokat beszélnek, persze hogy látszólag megmagyarázhatatlanul cselekszenek, de ez másfelől műfaji követelmény is. A Tűsarok melodrámába oltott detektívtörténet, szerelmi szálakkal átszőtt családregény, karriertörténet féltékenységi jelenetekben elbeszélve. Almodovar más filmjeivel együtt – Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén, Kötözz meg és ölelj – talán új színt hozott, film az őrült spanyolokról, de nem carmenes, saurás stílusban, hanem önironikusan, kihívó módon unalmasan és giccsesen. Mindez a műfajkeveredés okán, de a hagyományokkal szakítás szándéka és ennek képtelensége miatt is.

Ami kisül a dologból, az bájosan vampos, már-már a veszélyességig menően csinált, sokértelmű, jó. Legerősebb részei furcsa módon azok a jelenetek, amelyek vagy megtörik a szokványjellemek ábrázolásának hagyományait, vagy bizarr voltukkal tüntetnek, túlmennek az önirónia határain. Így lesznek a szériában előállítható női szurkapiszkákból ügyes poénok, a csűrcsavar gyilkossági sztoriból krimiparódia. A tűsaroktól egyfelől derékfájást lehet kapni, másfelől viszont soha nem gyógyuló sebet a szívtájékon.

FRIEDRICH A. HAYEK: (7.)

ÚT A SZOLGASÁGHOZ

A korlátozott jövedelem korlátokat állít a vágyaink elé is, és a relatív szegénység miatt sokan a pénzt gyűlölik, mint ezen korlátok szimbólumát. Pedig valójában a pénz az emberi szabadság egyik legjobb eszköze. A pénz korunk társadalmában a szegények számára is sokkal több választási lehetőséget kínál, mint a megelőző nemzedékek életében a gazdagoknak.

Jobban megértjük a pénz jelentőségét, ha meggondoljuk, hova is vezetne az a szocialista javaslat, hogy az „anyagi ösztönzőket" „nem gazdasági" természetű ösztönzés váltsa föl. Ha az embereket állami kitüntetések vagy kiváltságok, a mások fölötti hatalmi pozíció, a jobb élelem vagy lakás, jobb oktatási vagy utazási lehetőségek formájában jutalmazná a társadalom, nem pedig pénzzel, akkor megszűnne az egyén választási lehetősége, és más döntene a javadalmazás mértékéről, valamint arról, hogy milyen formában élvezze azt az illető.

Döntési szabadságunk van

Az úgynevezett gazdasági szabadság, amit a tervezés hívei ígérnek, pontosan azt jelenti, hogy leveszik rólunk saját gazdasági problémáink megoldásának terhét, és meghozzák helyettünk a gyakran keserves döntéseket. Mivel a modern ember szinte mindenben az embertársai által biztosított eszközökre és javakra van utalva, a gazdasági tervezés az egész életünk fölötti ellenőrzést is magában foglalja. Alig van az életnek olyan területe, az elsődleges szükségletektől kezdve a családi és baráti kapcsolatokon és foglalkozás megválasztásán át a szabadidő eltöltéséig, amely fölé a tervező hatalom ne terjeszthetné ki a „tudatos irányítást".

A tervhatóságnak a magánélet fölötti hatalma akkor sem lenne kisebb, ha az egyén elvileg szabadon költhetné el jövedelmét, mivel a hatalom irányítaná a termelést. A verseny elvén szerveződő társadalomban a választás szabadságának alapja az, hogy ha valaki nem képes vagy hajlandó kielégíteni igényeinket, akkor máshoz fordulhatunk. A monopóliumoknak viszont ki vagyunk szolgáltatva. Az egész gazdaságot irányító hatalom pedig az elképzelhető legnagyobb monopólium lenne. Ez a hatalom döntene arról, hogy mihez és milyen feltételekkel juthatunk hozzá. Nem csak azt határozná meg, hogy milyen árucikkek és szolgáltatások milyen mennyiségben legyenek a piacon, hanem ezeknek az egyes települések és csoportok közötti elosztását is ellenőrzése alatt tartaná, és tetszése szerint tehetne különbséget az emberek között. Más határozná meg, hogy mit kell szeretnünk és nem szeretnünk, és döntene arról, hogy mit kaphatunk. Munkaerőként mindennapi életünk még inkább ki lenne szolgáltatva a hatalom akaratának és „irányításának". Legtöbbünk életének nagy részét a munkahelyén tölti, és nem mindegy, hogy milyen környezetben. Így jobban befolyásolja boldogságunkat az, hogy bizonyos döntési szabadságunk van a munkánk megválasztásában, mint az, hogy eldönthessük, szabadidőnkben mire költjük a pénzünket.

A munka megválasztásának szabadsága még a legjobb világban is korlátozva van. Kevés embernek adatik meg egyszerre több lehetőség foglalkozása megválasztásánál. Fontos azonban, hogy legyen választási lehetőségünk, ne kötődjünk teljesen egy olyan munkához, amit más választott nekünk, és akinek a munkahelye elviselhetetlenné válik, vagy szívesebben választana másikat, majdnem mindig legyen lehetősége, hogy bizonyos áldozatok árán elérje célját. *A körülmények attól elviselhetetlenek, hogy nem változtathatunk rajtuk. Az is rossz, ha az ember csak egy fogaskerék a gépezetben, de ezerszer rosszabb, ha nem szállhat ki belőle, mert a helyéhez és a főnökeihez van kötve, akiket kiválasztottak számára.*

Mindennek ára van

Van még mit tenni a választási lehetőségek bővítéséért, de a tervgazdaság bevezetése ellenkező irányba visz. A tervezésnek ellenőriznie kell az egyes szakmák és foglalkozások létszámát, vagy a javadalmazás feltételeit, esetleg mindkettőt. Szinte minden megvalósult tervgazdaság első intézkedései között szerepeltek az ilyen jellegű szabályozások.

A kompetitív társadalomban mindennek, ami birtokolható, ára van. Gyakran kegyetlenül magas ára. Aki vágyik valamire, fel kell hogy áldozzon érte valamit. Az alternatíva azonban nem a választás teljes szabadsága, hanem parancsok és tilalmak rendszere.

Nem meglepő, hogy az emberek szívesen szabadulnának a könyörtelen tények által rájuk erőszakolt keserves döntések kényszerétől. De kevesen vannak, akik olyan áron is megszabadulnának ezektől a döntésektől, hogy azokat más hozza helyettük. Egyszerűen azt kívánják, hogy ne állítsa őket ilyen választások elé az élet. Elhiszik, hogy a súlyos választások feleslegesek, hogy a döntéskényszer csak annak a rendszernek a sajátossága, amelyben élnek. Valójában a gazdasági problémák zavarják őket.

A tervgazdaság igehirdetői azért állnak ki a tervezés mellett, mert szerintük annak keretei között igazságosabb elosztás valósítható meg. Kérdéses azonban, hogy érdemes-e megvalósítanunk valakinek az igazságeszményét, több elégedetlenséget és nagyobb elnyomást vállalva, mint amennyit a gazdasági erők oly sokat kárhoztatott szabadversenye valaha is okozott.

Ha a kormány magára vállalja a javak elosztását, milyen elvek szerint kell ezt megtennie? Egyetlen általános elv létezik, egyszerű szabály, amely választ adhat: minden ember teljes egyenlősége. Ha ez lenne a cél, akkor végre világos jelentést kapnak az „igazságos elosztás" homályos fogalma. De az emberek többsége ódzkodik a mechanikus egyenlősditől, és a szocializmus sem teljes egyenlőséget, hanem csak „nagyobb egyenlőséget" hirdet.

(Folytatjuk)

(Az esszét a Readers's Digest Válogatás alapján közöljük.)

15. Fakapu vasrácsa. Budapest XII. Városmajor u. 30

saságában is jelentkezik (21., 22., 23. kép), máskor népmesei elemként floreális motívumok nélkül jelenik meg. Az újabb neobarokk—neocopf áramlat is megfér a pávamotívummal, miként a Szilágyi Erzsébet fasor 1. sz. ház kapuján Migray József domborította. (24. kép). A kacskaringós vonalú rácsok helyébe lépő egyszerű pálcatagos rácsok is díszítést kapnak, noha applikációjuk nem mindig illeszkedik szervesen a kompozicióba (25. kép).

A szecesszió motívumainak változatos gazdagsága kedvezett vasművességünknek. Kovácsművészeink élvezetesen reprodukálták a körülöttük kialakult világot, a formajegyek variálásával a századforduló stílusában olyan változatos alkotások születtek, aminőket korábban vasműveseink alig készítettek. Századunk születésekor elszakadva a történelmi stílusoktól csupán rövid kiruccanás a szecesszió két évtizede, de termékeny volt, mert kedvező körülményeket teremtett a díszítő iparosoknak, elsősorban a díszkovács-műveseknek, akik alkotásaikkal az iparművészet egy rövid de fényes fejezetét nyitották meg, melyet az 1920-as évektől nemcsak gyanakvással szemléltek, de mélyen meg is vetettek, és tegnapjaink óta eszmélünk csupán nagyszerű produktumaikra.

A szecesszió képző- és iparművészeti alkotásainak értékelése, bemutatása a közelmúltban példaszerűen megtörtént, de ebből a házakat díszítő vasművesség kimaradt, még csak említés sem esett róla, mesterei-művészei nem ismertek. Kutatásunk tehát nemcsak az alkotások felderítésére, hanem a mesterek személyére is kiterjedt. Néhány sorban jellemezve azért is említjük őket, mert miként már szóvátettük a szakirodalom nem foglalkozott velük, művészeti lexikonainkból kimaradtak, kivéve: Jungfer Gyulát,[8] Bieber Károlyt, [9] és Sóty Zoltánt.[10]

A századforduló táján élt és munkálkodott mesterek nem egyforma készséggel, de főleg nem egyforma képességgel művelték az új stílust. Az előbbiekben említettük *Forreider Józsefet*, aki a legszigorúbb formai tökéletességre törekedett, alkotásai sziporkáznak az ötletektől. Mind floreális ornamentikával, mind a magyaros motívummal komponált munkáival magasan felülemelkedett korának vasművesein, és noha Jungfer mellett szerezte meg egész munkásságára kiható gyakorlatát — a kovácsművészet fellendítésében is folytatója volt —, a szecesszió vasművességében már fölibe kerekedett. Munkálkodott még ekkor *Jungfer Gyula* is, akit a kovácsművészet hazai újjáteremtőjének dukáló dícsőség övez, és aki felé a királyi kegy leginkább megnyilvánult, romantikus pályafutása, kitüntetéseinek hosszú sora példaként állt a felnövekvő műlakatosok előtt. 1908-ban bekövetkezett halála miatt a szecesszióban keveset alkotott, a történelmi stílusokban kovácsolt munkái, alkotásai mesteri bravúrok, Fazola Henrik után lehanyatló kovácsművesség újbóli kezdeményezője, fellendítője és kiemelkedő egyénisége. Már életében tekintély és legenda volt. Sok magas közéleti tisztséget viselt, az iparosnak olyan kiemelkedő alakjaként tisztelték, mint Thék Endrét, vagy Zsolnay Vilmost — affajta polgár-grand seigneurként —, aki sok közéleti személyiségnek intumus barátja lehetett.

Nehéz értékelő sorrendiséget állítani a két európai színvonalú kovácsművész között, mert mindkettőjük alkotásainak impozáns sora iparművészetünk maradandó részévé vált.

Nem kívánjuk e kor vasművességét *Forreider József*,[11] *Jungfer Gyula*,[12] vagy *Migray József*[13] munkásságára korlátozni, mellettük még olyan kovácsművészek is szerepelnek, mint *Teichner Ádám*[14], aki a réz finom, csaknem ötvös domborításával szerzett elismerést.

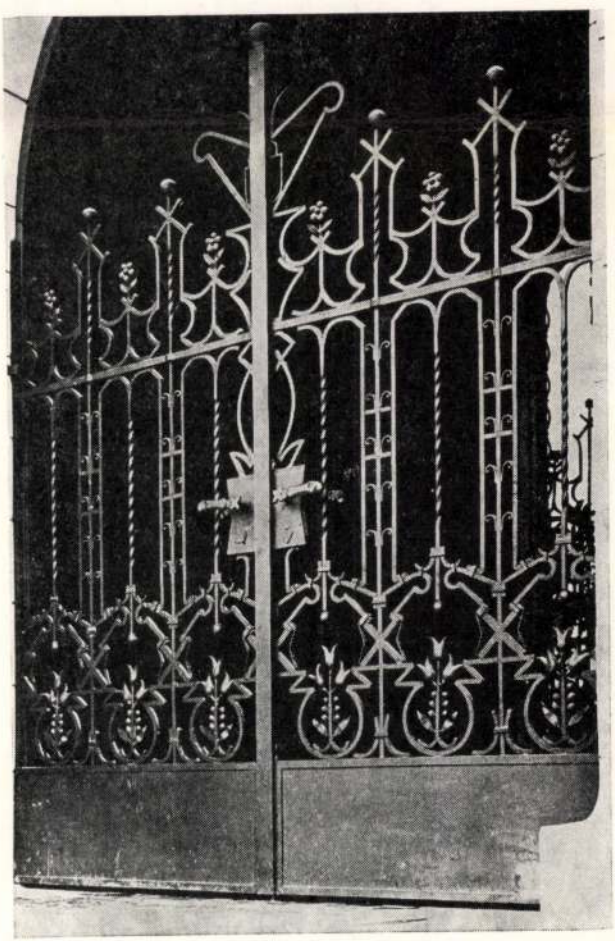

16. Vaskapu Kolozsvárott. Bieber Károly 1941

díszes madarait látjuk a kapukon, a vastag leveles indák az afrikai pálmára emlékeztetnek. Különös világot, más kultúrát közvetítenek (17., 18., 19. kép). A Gerő és Győry cég (Győry Károly volt a jeles műkovács, műhelyük művészi színvonalon készült alkotásainak munkáit ő irányította) termékeinél találkozunk ennek az irányzatnak a jeleivel. (A náluk ez időben dolgozó, majd később a 20-as, 30-as években a lakatos közéletben is tevékenykedő és szerepet játszó kitűnő műkovács id. Sóty Zoltán keze munkája.[7]) Vastag lemezből domborított kapuit egzotikus jegyekkel díszítette, és sajátos világot jelenített meg. Számuk kevés, vasművességünk egészében elszigetelten jelentkezik.

Amikor külföldön már lehanyatlóban volt a hullámvonalakkal stilizált dekoratív stílus és helyét az építészetben a „sachlich" (tárgyilagos) foglalta el, díszítésként a vasművesség is a geometrikus alakzatokat választotta. A geometrikus elem jelent meg a szecesszió negyedik irányzataként, a célszerűség túlzott hangsúlyozásával a sallangoktól mentes formák vonalakká merevülnek, meander díszítés, vagy kissé öblösödő vonalvezetés az egyedüli motívum, amely az egyszerű pálcatagos rácsoktól megkülönbözteti.

A késői szecesszióban előtűnő újabb barokk áramlatot tekinthetjük ötödik irányzatként (szecesszióba oltott neobarokk). Burkoltan a floreális motívumok jegyeiben is megjelenik, és mindinkább naturálissá váló növényi mintái a barokk formában, vagy a copf füzérben (20. kép) kapnak új jelleget. (Sőt még a csúcsíves formában komponált alkotás is hordoz floreális motívumot, mint pl. a Bp. V. Báthory u. 7. sz. ház pompás kovácsolt vaskapuja.)

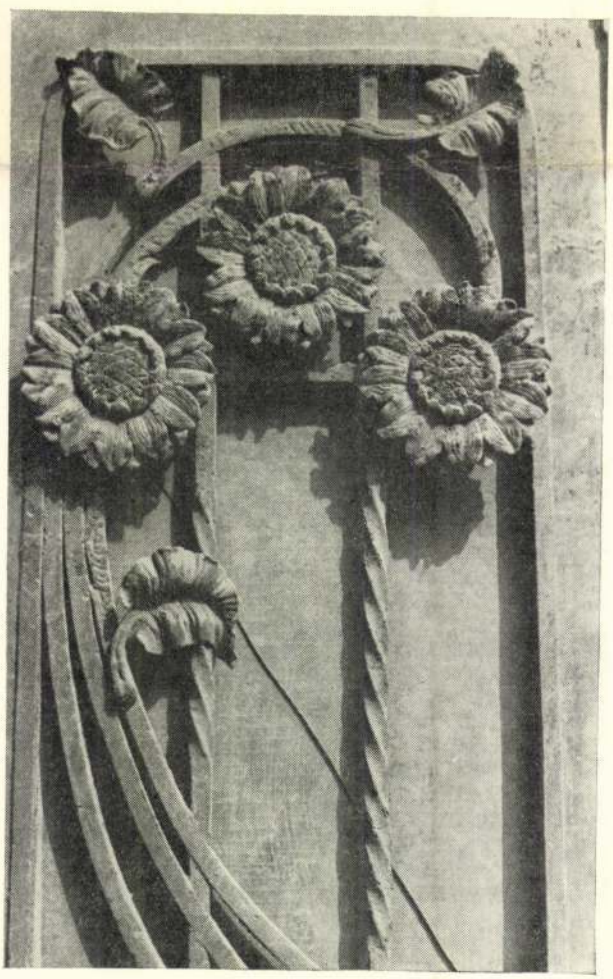

13. Budapest XII. Alkotás u. 1975-ben lebontott kapu részlete

14. Budapest II. Nyúl u. 9. Vaskapu. Teichner Ádám 1910. k.

A barokk idők fellendült vasművessége a klasszicizmus időszakában visszaszorult, majd a XIX. században a romantikában megjelent olcsóbb öntöttvas végleg elfoglalta helyét. A XIX. század utolsó negyedére lendült fel ismét hazánkban a kovácsoltvas-művesség, és negyed évszázad alatt európai rangra emelkedett. Kovácsművészeink a nemzetközi kiállítások legrangosabb díjait nyerték. Ha e negyedszázad (1875—1900) kovácsoltvas-művességének formáin végigtekintünk, szembeötlő, hogy műkovácsaink mintegy évtizedig a reneszánsz formakincsből plántálták alkotásaik motívumait, a 80-as évek végére már a barokk ornamentika uralkodott, és a szecesszió térhódítása előtt a copf formát kedvelték és alkalmazták.

A szecesszió barokkizálása tehát lényegében nem új irányzat, hanem a 80-as, 90-es évek barokk, ill. copf formájának továbbélése. És ha már a továbbélést vizsgáljuk, a magyar formatörekvések, a magyaros motívum jeleivel is találkozunk már a szecesszió előtt. A magyaros stílustörekvés kezdetei már jóval előbb tapasztalhatók. A nemzeti irányzat keresésének okán a historizmus hazai változatában is találunk népies jegyeket (Schauf János 1790-ből való „magyar nemzeti oszloprend" terve is ilyen célú), így a vasművesek alkotásaiban is jelentkezett ez a törekvés. Az 1885-i országos kiállításon Vágó Ignác magyaros stílusú bútorpántokat állított ki, az 1896. évi kiállításon Bíró Antal rézből kalapált magyaros bútorvasalásokkal jelentkezett, az 1883-ban kiadott műipari mintalapok között is több magyaros formát tükröző lap akad.

A szecesszió fő áramlatai, különböző megjelenési formái, díszítményei olykor egymást átfedve egyszerre is jelentkeznek. A magyaros motívum kígyózó vonalak tár-

Teimel [ ], fazekas

EGY MECSEKI FAZEKASDINASZTIA, a Teimel család négy népi keramikus tagja első izben mutatkozik be közös kiállítással Komlón. A Május 1. Művelődési Központban mintegy száz válogatott alkotásuk látható a szeptember 25-ig nyitva tartó kiállításon.

—: Hír

8.

Népszabadság, 8 n. 1980 szept. 6.

Teimel István, keramikus

ELHUNYT TEIMEL ISTVÁN keramikus, a híres mecseki fazekasdinasztia feje Pécsett; 71 éves volt. Több mint fél évszázadon át korongolt, munkái itthon és külföldön egyaránt elismerést szereztek neki; a hetvenes években a Népművészet mestere címmel tüntették ki.

—: Hk

8

Népszabadság, Bp. 1981. szept. 29.

VADÁSZ ÉS TÁRSAI ÉPÍTŐMŰVÉSZ KFT.

1063 BUDAPEST VI., KMETY UTCA 29., TELEFON: 131-8704

VADÁSZ AND CO. ARCHITECT LTD.

The "Széchenyi Architect Studio" was formed in 1985. Until 1988 it worked as an independent architect studio, and between 1989 and 1991 as the Budapest office of the Pécsi Terv. In 1991 the Vadász and Co. Architect Ltd. was formed.

"The studio is working in such a way that there is no subordination or superordination and everybody is doing his best like in the ancient guilds, with a decent, up-to-date will to leave a beautiful present for the future."

György Vadász

STUDIO INTERIEUR (KMETY-STREET 29.)

Designed by Lajos Kozma, this building faces EPRESKERT. This studio's former "masters" were the excellent sculptor couple, Sándor Kiss and Márta Lesenyei.

The flat has a loftiness, an arch, an "apse", a sunkpanelled, hand-painted ceiling (painted by Kozma), inlayed window-panels and scarved doors and windos-cases. Century old glazed tile stove, fire-place, sculpture, statuary fractions, plastic art, stone and marble fragments carrying signs and dreaming about secrets. Flower-pot cases, flowers...

And many-many drawings.

1

1–2. A Vadász és Társai Építőművész Kft. műterme
3. Zalaegerszeg, Városközpont, III/1. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó. A Dísz tér felőli lezárás
4–6. Az épület részletei
7. Helyszínrajz

1–2. The atelier of the Vadász and Partners Architectural Office
3. Zalaegerszeg, Centre of the town, Phase III/1. Architects: György Vadász and Ildikó Tekeres. End section from the Dísz square
4–6. Details of the building
7. Site plan

A társaság tagjai: Vadász György, Ádám Ildikó, Basa Péter, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Gulyás Éva, Kiss Ervin, Konczvald Gábor, Miltényi Miklós, Szántó Éva, Tekeres Ildikó, Vadász Bence és Váncza László.

2

A Széchenyi Építőművészeti Stúdió Vadász György vezetésével alakult 1985 végén. 1998-ig az ARTUNION önálló építész műtermeként, 1989 és 1991 között a PÉCSITERV budapesti irodájaként működött, közel azonos összetételben. 1991-ben a társaság kft.-t alakított Vadász és Társai Építőművész Kft. néven.

A „műhely" dolgozik. Mindenki képessége maximumával – nem alá- és fölérendeltségben, hanem céhbeli elrendeltetésben –, tisztes, korszerű és szép jelet hagyni akaró kedvvel.

Vadász György

A TÁRSASÁG ÉPÍTÉSZEINEK JELENTŐSEBB MEGÉPÜLT ÉS ÉPÜLŐ MUNKÁI 1985–1991 KÖZÖTT

Épületegyüttesek:

– Zalaegerszeg, Városközpont, II. ütem. 1985–88. Vezető tervező: Vadász György.
– Baja, Városközpont, I. ütem. 1986–88. Vezető tervező: Vadász György.
– Dunakeszi, Tábor utcai lakótelep, 1986–91. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Horváth Miklós, Kovács Miklós, Tekeres Ildikó és Tóth Tibor.
– Pásztó, sorházak. 1987–90. Építész: Vadász György és Tóth Tibor.
– Szigetszentmiklós, „Minta" – lakótelep. 1987–90. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Horváth Miklós, Kovács Miklós és Tekeres Ildikó.
– Baja, Városközpont, II. ütem. 1988–90. Vezető tervező: Vadász György. Munkatárs: Specker Attila.
– Pásztó, Városközpont I. ütem. 1988–91. Vezető tervező: Vadász György. Munkatársak: Ádám Ildikó, ifj. Eleőd Ákos, Fogarasi Noémi, Kovács Miklós és Tekeres Ildikó.
– Zalaegerszeg, Városközpont, III. ütem. 1989–91. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó.

Épületek:

– Budapest, Krisztina Crossbar-központ, 1982–86. Építész: Vadász György és Horváth Judit.
– Nagykőrös, Autóbusz-állomás, 1985–86. Építész: Vadász György és Kovács Miklós.
– Szeghalom, D'Orsay-Wenckheim kastély felújítása, átalakítása múzeummá, 1986–88. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Óra u. Családi ház, 1986–89. Építész: Vadász György, Kovács Miklós.
– Budapest, Keselyű u. Családi ház, 1987. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Kapisztrán u. Generációs családi ház, 1987. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Bp., Tündér u. Családi ház, 1987–88. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Budapest, Mátyás király u. 11/B. Védett épület revitalizációja, „Művészeti Aukciók Házává" alakítása, 1988–89. Építész: Vadász György.
– Budapest, Jászberényi út. Családi ház. 1989. Építész: Eleőd Ákos és ifj. Eleőd Ákos.
– Törökbálint, családi ház, 1989. Építész: Vadász Bence.
– Budapest, Mátyás király u. 48. Négylakásos OTP-társasház. Építész: Vadász György és Váncza László.
– Csillaghegy, családi ház, 1990. Építész: Ádám Ildikó.
– Budapest, Zöldlomb u. 44., hatlakásos OTP-társasház, 1990–91. Építész: Vadász György és Vadász Bence.
– Szigliget, generációs nyaraló, 1990–91. Építész: Vadász György és Basa Péter.
– Szeghalom, műemléki környezetben álló polgárház felújítása, átalakítása, 1990–91. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Budapest, Remete köz 6., családi ház, 1990–91. Építész: Vadász Bence.
– Budapest, Nebántsvirág u. 3., családi ház, 1990–91. Építész: Gulyás Éva.
– Budapest, Kalóz u. Családi ház, 1990–91. Építész: Vadász György és Tekeres Ildikó.
– Szekszárd, főplébánia bővítése, 1990–91. Építész: Váncza Nóra és Váncza László.
– Zamárdi, ikernyaraló, 1991. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Tahitótfalu, generációs családi ház. 1991. Építész: ifj. Eleőd Ákos.
– Pásztó, Rákóczi u. Családi ház, 1991. Építész: Vadász György és Ádám Ildikó.
– Csongrád, családi ház, 1991. Építész: Basa Péter.
– Budapest, Lejtő u. Tetőtéri lakás. 1991. Építész: Miltényi Miklós.
– Székesfehérvár, Kossuth L. u. 9–11. Foghíjtelkek beépítése, 1991. Építész: Vadász György és Váncza László.

Belsőépítészeti munkák

– Budapest, Eötvös u. 3. Bemutatóterem, 1990. Tervező: Vadász Bence.
– Budapest, Váci u. 23. – Kristály és aranybolt, 1990. Tervező: Vadász Bence.
– Budapest, „Kék Elefánt"-boutique, 1990–91. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Budapest, Pauler u. 2. – Irodabelső, 1990–91. Tervező: Vadász Bence.
– Szeghalom, „Ladányi Cukrászda", 1990–91. Tervező: ifj. Eleőd Ákos.
– Szombathely, „Ázsia bolt", 1991. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Bp., Károly krt. „Ázsia bolt", 1991. Tervező: Váncza Nóra és Váncza László.
– Budapest, Szentháromság tér, Kristálybolt, 1991. Tervező: Vadász Bence.

Fotók: Ádám Ildikó, Czér Péter, ifj. Eleőd Ákos, Szél Ágnes és Váncza László.
Épületismertetések: ifj. Eleőd Ákos.

Műterem interieur (Kmety u. 29.)

Kozma Lajos tervezte műtermes lakóépület az „Epreskerttel" szemben – a műterem előző lakói, „gazdái" a baráti kiváló szobrászművész házaspár, Kiss Sándor és Lesenyei Márta.
Szintkülönbséggel osztott tér, óriási belmagasság, boltív, „apszis" – kazettás, kézi festésű (Kozma s.k.) mennyezet, intarziás ablakközök, faragott ajtó- és ablaktokok, évszázados mázas cserépkályha, tagozatos kőkandalló szobrok, szobortöredékek, plasztikák, jeleket hordozó, titkokról álmodó márvány- és kődarabok. Virágtartók, virágok. És rengeteg rajz.

TEKERES Hedvi

MÉp 1991 5/6

Telbisz Albert
festőművész

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban

Hét festő és egy szobrász keresi az érvényesülést a Nemzeti Szalon holnap megnyiló csoportkiállításán. A legerősebb tehetség technikában, művészi fegyelmezettségben *Telbisz* Albert, aki a XVIII. század németalföldi mesterei közül tizenkettőnek alkotásaiból készített páratlan szépségü és meglepően tökéletes másolatot s *Bogdán* Jakab (1660—1724) magyar festő két remekét keltette uj életre. A gyüjtemény egymaga megérdemli, hogy a kiállitás látogatott legyen.

A többi kiállitó közül igen érdekes *Ruzicskay* György. Impresszionista és a gép és az ember problémájának szimpatikus felfogásu, szines, mozgalmas előadásu szimbolikus költője. Igen érdemes művész.

Nagyenyedi *Jeney* Zoltán akvarellfestő. Tökéletes technikával, széles, összefolyó szinekkel adja a természet melegszeretetü látását.

Ugyancsak a vizfestés technikájával fejezi ki naturalisztikus felfogását Barna-*Szőgyény* Bertalan, aki a nagy távolságokat, a mély horizontot, a párázó, szintelenitő levegőt érzékelteti hangulatos képein.

H. *Burián* Irén a zsiros kréta használatában biztos kezü festő, formatökéletessége elismerésre méltó, portréi azonban nem elég lendületesek.

Somló Jenő sokat igérő, alapos felkészültségü festő. Holt szineivel mintha csak fölvázolná festészetének tárgyát és a befejezetlenség érzését kelti.

Barta Mária szinsíkjaival bizarr dekorativ hatásokat keres, s gondolat, ötletgazdag formahalmozása és iparművészeti modernség utjain jár.

Finomtónusu, idomzatokban naturalisztikus és mozgásban jóhatásu szines kerámiát állit ki G. *Fischer* Teri, akinek plasztikai tudása elvitathatlan.

(b. m.)

Est. Kurir
1933 IV. 6

Pengő	Pengő

Le a bevételt--- ---

Kifizetendő összeg

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

osztály:

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

---

laggal jelöl meg, amelyet emléktábla is éke-
sít s amely előtt áhitattal állnak meg a turis-
ták, fényképezőgépet szegezve. De sajnos, a
történelmi kutatás most lerombolja a le-
genda lehelletkönnyü épületét. Kimutatja,
hogy Veronában soha nem laktak Capulet-
ek s hogy Julia csak Shakespeare képzele-
tében született. Azért kár a tudomány ke-

Telbisz Albert

Elkészült a levél, olajf-
Elszáradt virágok "

Nemzeti Szalon

1917. máj.
tav. tárl -

1940 fd.

III.

MAGYAR NÉP.

Telbisz Albert

182 Régi levél olajf. 350.—

— 14 —

Nemzeti Szalon

1918 május

Aar. kiáll

~~...sa 1788-ban.~~

...n
...II, melyhez a „Massstab von 600 Klafter"
s a melyen „Temeswar" látképe is szem-
...rsch... der KK. Truppen in Alt-Orsova den
feltüntetve. ~~Tolnl~~ Felirata (a már idézett szövegtől
...dig
...1. Kais. König. Cordon" kezdettel és „4. die
...ütz vorgefallene Scharmützel unter Coman-
...illa und Vecsey" befejezéssel magyarázat

...ei a vonalkeretnek 12.3 : 16.5 s a réilap-

...665 (szine)

126/94 № 527.

Telbisz Albert

244. Virágcsendélet, olajf. — — — — — 80.—
245. Üvegek és almák „ — — — — — 50.—

Nemzeti Szalon

1915. szept.
őszi kiáll.

Bizottsága,

MAGYAR KIRPOSTA

BUDAPEST

Az *Izvesztyija* csütörtöki számában megállapítja, hogy a görögországi monarchista katonai államcsíny különösen reálissá tette a Ciprust fenyegető veszélyt.

A lap rámutat, hogy a jelenlegi helyzetben, az úgynevezett Enozisz (Görögország és Ciprus egyesülése) jelszava nyílt felhívás *katonai diktatúra* megteremtésére Cipruson. Ez a szigetország egyesítését jelentené a nemrég hatalomra jutott monarchista katonai csoport vezetése alatt álló Görögországgal. Az Izvesztyija leszögezi, hogy az athéni államcsíny szervezői biztosítékokat kaptak a NATO-tól, a katonai tömb országai támogatják őket, ha a hatalomátvétel bonyodalmakat idézne elő. *Grivasz* tábornoknak, a görög nacionalisták vezérének ugyanilyen biztosítékai vannak Cipruson, hiszen a szigetországban mind a mai napig NATO-támaszpontok vannak, és Ciprus partjainál szüntelenül ott cirkálnak az amerikai 6. flotta hadihajói.

A ciprusiak nemegyszer érezhették a szovjet emberek baráti támogatását. *Ezekben az órákban, amikor Ciprus fölött ott függ a katonai államcsíny veszélye, a ciprusiak számíthatnak a szovjet emberek segítségére* — állapítja meg az Izvesztyija. (TASZSZ)

Louis Saillant az SZVSZ elleni kínai támadásokról

Louis Saillant, a Szakszervezeti Világszövetség főtitkára csütörtökön Prágában nyilatkozatot tett azokkal az újabb kirohanásokkal kapcsolatban, amelyeket Pekingben a Kínai Országos Szakszervezeti Szövetség nevében fellépő névtelen csoport intézett a Szakszervezeti Világszövetség ellen és amelyet az *Új-Kína* hírügynökség terjeszt.

A pekingi csoport azzal vádolja a SZVSZ-t, hogy nem hívta meg a kínai szakszervezeti küldöttséget az SZVSZ végrehajtó irodájának 54. ülésszakára, amelyet ez év április 11—13-án tartottak Prágában.

Louis Saillant elmondotta, hogy az SZVSZ kínai titkára 11 hónappal ezelőtt minden magyarázat nélkül elhagyta a prágai titkárságon betöltött tisztségét. 1967. január 1-e óta, amikor bejelentették, hogy a Kínai Országos Szakszervezeti Szövetség megszüntette tevékenységét, Peking egyetlen meghívásra sem válaszolt, hogy vegyen részt az SZVSZ-hez tartozó nemzetközi szakszervezeti tömörülések ülésein. A Kínai Országos Szakszervezeti Szövetség kongresszusát nem hívták össze 1957 óta. Ezzel megsértik e szervezet alapokmányát, amely szerint minden öt esztendőben össze kell hívni a kongresszust.

A kínai szakszervezeti központnak a Szakszervezeti Világszövetséggel szemben fennálló adóssága 1966 végére meghaladta a 350 000 font sterlinget. Ezt az összeget az SZVSZ elleni harcra és egyéb szakadár célokra használják fel — mondotta Louis Saillant. (MTI)

A

Odisszeusz Ange
zérkari főnök csüt
delte mintegy 26
irányzatú" szakszé
és kulturális szervezet betiltását. Az említett szervezetek minden tulajdonát elkobozták.

A *Reuter* ismerteti *Patakosz* tábornok újabb nyilatkozatát, melyet ezúttal a párizsi *Figarónak* tett.

A katonai puccskormány belügyminisztere hangsúlyozta, hogy *kormánya nem szándékszik visszatérni a parlamenti rendszerhez, legalábbis a legközelebbi jövőben*.

Patakosz belügyminiszter újságíróknak kijelentette, hogy Athénban „kommunistabarát" röpcédulákat terjesztettek, és „hasonló irányzatú jelszavakat" festettek a házak falára. A belügyminiszter kénytelen volt elismerni, hogy az új katonai rendszer által foganatosított tömeges letartóztatások ellenére a baloldal folytatja tevékenységét a görög fővárosban.

Manolisz Glezoszt ismeretlen helyre hurcolták

A *Borba* és a *Politika* jugoszláv lapok athéni különtudósítói jelentették, hogy *Manolisz Glezosz eltűnt* abból az Athén melletti szállodából, ahol a puccsista katonai kormányzat fogva tartotta. Jelenleg semmit sem tudni a világszerte tisztelt szabadsághős sorsáról és hollétéről.

A két jugoszláv újságíró *engedélyt* kért a hatóságoktól, hogy meglátogathassa Glezoszt. Patakosz tábornok, belügyminiszter a kérést azzal utasította el, hogy *maga sem tudja, hol van Manolisz Glezosz*. A belügyminiszter arra hivatkozott, hogy még nem kapta meg az athéni rendőrfőnök jelentését Glezosz hollétéről.

Vizsgálóbíró Andreasz Papandreunál

Mint az AP jelenti, a görög katonai diktatúra csütörtökön — hogy a törvényesség látszatát keltse — megindította a hivatalos eljárást *Andreasz Papandreu* ellen az úgynevezett Aszpida-perrel kapcsolatban. A 47 éves Papandreut, a Centrum Unió vezetőjének fiát, akit egy vizsgálóbíró kihallgatott, azzal vádolják, hogy részt vett — úgymond — a királyellenes összeesküvésben. Ilyen vád alapján korábban 15 tisztet már el is ítélt a katonai bíróság. A feltűnés elkerülése végett Papandreut nem kísérték el Athénba a vizsgálóbíróhoz, hanem maga a vizsgálóbíró szállt ki a fővárostól 25 kilométerre fekvő szállodába, ahol a foglyot őrzik.

Az *AFP* értesülése szerint a görög katonai diktatúra megfoszt-

...agyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
...dapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG
1967 MÁJ 5.

121

Forog a korong

ARRA KELL MENNI, amerről a patak folyik. Át az erdőn, fel-felé a szűk völgyön, de mindig csak a rohanó, csobogó eret követve. Zöld zsalus vadászlak marad el mellettünk sziklakerttel, sűrű cser- és árnyas bükkfák, komor, egyenes fenyők, virágtól kéklő és sárgálló tisztások, s végre ott a falu is.

Egy dombon kis temető. Besüppedt, régi sírkövein gót betűs feliratok, száradt virágmaradványok, márványrepedések között bujkáló repkény. Fehér házak, piros tetők, kerítéskarón száradó mázas köcsögök. Ahonnan a patak kiszökik a faluból, ott utca kezdődik. Egyetlen utca, sőt néhol csak egyetlen házsor: patak és falu egymáshoz simulnak a szűk völgyben, mást nem is tehetnének.

A környékbelieken kívül *Óbányát* inkább csak maroknyi természetbarát ismeri. Meg néhány népművelő, iparművész, kerámikus. Szilárd út ide sohasem vezetett, csak mintegy másfél éve van járműszélességnyi salakút.

Óbánya valaha fazekasairól volt nevezetes. Negyedszázaddal ezelőtt már 18—20 mester készítette itt a jellegzetes, bágyadt fényű korsókat, tálakat, csuprokat, fazekakat. Ma már csak egy család. Apa és három fia. Ők az a szál, amely a kis hegyi falu múltját a jelennel köti össze. Sőt nemcsak a faluét, hanem a *Hegyhát* vidékét, amely egykor híres volt korongosairól. *Mecseknádasd, Óbánya, Kisvaszar, Szászvár* voltak a fazekasság központjai. A korongolást leginkább a svábság művelte. Azok hozták magukkal középkori német hazájukból a mesterséget, megmártóztak a magyar népkultúra vizében. Minden falu azonos technológiával, de más-más stílusú tárgyakat készített. A kisvaszariak a szögletes formát kedvelték; kelendő olajkorsóikat csavarmentes dugóval látták el. Az óbányaiak és a szászváriak világos mázzal dolgoztak. A fehér és a vajszínektől a halványkék, a halványzöld és a barnásvörös színekig játszottak a skálán. Eredeti óbányai azonban a csipkés szél és a lyukasztásos díszítés, a sápadt fényű kerámia.

A RÉGI, KÉZMŰVES IDŐKET idézi *Teimel István* műhelye. Azokban az időkben még nem vált el egymástól a lakóház és a munkahely. A konyhában egy vesszőkosárban a legfiatalabb Teimel unoka gőgicsél. Sárga csőrű, zöldes tollú húsvéti csibék bújnak elő a sparherd alól. A falakon régi, mázas kerámia tálak, még az ősöktől valók. A konyhából nyílik a munkaszoba, de nappal itt zajlik a család élete is. Egy hosszú lábú állványon, ponyvával leszorított agyagmassza. A sarokban lábhajtós, egy tömbből faragott fazekaskorong. Durva felületét kétszázötven év és egymást követő mesterek koptatták fényesre. Mert a Teimelek, ameddig csak vissza tudják vezetni családfájukat, mindig fazekasok voltak. Régi munkáik már alig vannak, néprajzosok és muzeológusok mind elvitték azokat. Hanem munkaeszközeik korát csak századokban lehet meghatározni. Magyarul egyiknek se tudják a nevét — mint annyi mesterségben, ebben is a német műszavak ragadtak meg. Annál inkább, mert a családfő még ma is csak törve beszéli a magyart: Óbánya elzárt kis település volt, lakosai keveset érintkeztek a külvilággal, s a régi vásárokon németül is boldogultak.

A vendég tiszteletére a mester mutat valamit a korongozás alapfogásaiból. Lehúzza a vízhatlan ponyvát a masszáról, s közben elmagyarázza, hogy az agyagot *Hidasról* lovaskocsival szállítják ide a hegyen át. Itthon a száraz agyagot vízben áztatják, majd mikor az kellően teleszívta magát, masszát készítenek belőle. Aztán gyúrópadra kerül az egész, görbe késsel kiválogatják belőle az idegen anyagokat, hogy sima és egyenletes legyen. A masszát a készítendő tárgyak súlya szerint kimérik. Ezután simítókéssel még egyszer elegyengetik, s korongra kerül a darab. Már pereg is a korong, a láb ügyesen szabályozza a sebességet, a két kéz pedig átöleli, kisdedként simogatja, s kinő belőle, mint egy virágkehely, egy cserép formája. A simítókés ügyesen megnyesi, egy vékony dróttal elválasztják a masszától — már kész is a nyers virágcserép. Hasonló módon készül a tál, a száraz, a váza és a köcsög.

Ezután következik a máz felhordása az anyagra. Majd ügyes szerszámokkal megkezdődik a *faragás*. A mester sajátos motívumokat nyes és karcol az anyagba. A faragás helyén előtűnik az agyag vörös színe, s mintegy kontrasztot képez a festés alapszínével. Teimelék szeretik a „faragást", de szívesen használják az *írókát* is: apró cserépköcsögből vékony csövön csurgatják a festéket, és így *írják* az óbányai motívumokat. Erdő- és hegylakó ember fantáziája szüli ezeket. A mindig visszatérő óbányai alapmotívum: a fenyőfa tűlevelének stilizált változatai. Közötte a mecseki rét vadvirágainak foltjai, a boglárka, az illatos hunyor, a tavaszi hérics apró szirmai — persze átköltve, saját látásmódjuk szerint.

MI VÁLTOZOTT A FAZEKASSÁGBAN? Hát az, hogy ma már nem használati tárgyak kellenek, hanem dísztárgyak. Régen a fazekas parasztnyért, tésztaszűrőt, köpülőt, lábost, zsírosköcsögöt, dunsztost csinált. Ezt keresték a piacon. Most a fazekas már nem a konyhának, hanem a szobának dolgozik.

A régi mesterek meghaltak, vagy ha még élnek is közülük, feladták műhelyeiket. Legyűrte őket az ipar, a gyári termék. Most az a kevés igazi mester, aki dolgozik, akár éjjel-nappal pergetheti a korongot. A mesterség újraéledt. Tavaly ősszel volt Pécsváradon az országos Gerencsér Sebestyén fazekaskiállítás és pályázat, ahol az egyik fődíjat *Teimel István* nyerte el. Fiai — József, István és Rezső — akik már-már megszakították egy negyed évezrednyi fazekasdinasztia pályafutását, ismét visszatértek az öreg műhelybe.

Óbányán tovább forog a korong. Tovább csobog a patak, tovább virágzik az erdő, énekelnek benne a madarak, s a négy Teimel tovább költi lekottázatlan dalait az agyagon.

Rózsa László

1021

1971. VIII. 17.18.30. /11/ V.

Esti Magazin

- Hogy milyen tág terület, amelyen a közművelődésért tevékenyked-

Táklatik Márta textil-restaurátor.

hetnek, mutatja a következő beszélgetés is, amelyet Juhász Judit, egy a Fészek Klubban kitüntetett szintén szegedi főrestaurátorral folytatott.

- Egy kicsit a közvélemény ugy gondolja, hog y a restaurátorok árnyékban élő emberek.

- Lehet, hogy igy van, de tulajdonképpen ez egy nagy előny a restaurátornak, legalábbis nekeim . Sokkal többet lehet dolgozni ugy, hogyha nincs az ember nagyon előtérben. Több idő marad a munkájára.

- Ön a szegedi Móra Ferenc Muzeum főrestaurátora, hadd mutassam be pontosan.

- Táklatik Márta vagyok. 62 óta dolgozom a Móra Ferenc Múzeumban, szorosabban véve textileket restaurálok. A múzeum anyagát még tulajdonképpen Tömörkény és Móra Ferenc gyüjtötte össze jobbára néprajzi vonatkozásu darabok vannak. Szőttesek, terítők, ágyruha. Fűhér ruhák, minden, ami az élettel kapcsolatos és be lehetett gyüjteni,

- Hoztak esetleg anyagokat ?

- Igen. Különösen az idősebbek közül, most Szegeden nag y átépitések vannak, lebontások, az idősebb generációnak fáj a szive, hogy kidobjon valamit, akkor ők beballagnak a múzeumba, behozzák, megkérdezik, hogy tulajdonképpen kell-e, jól tettük-e, tudjuk-e használni .

- Milyen a mai szegedi közönség, a múzeumlátogató közönség ? Ismeri-e őket ?

- Nagyon vegyes, a látogatóközönség, sokan jönnek vidékről, nagyon sokan, az idősebb gennráció vissza is tér több évtized távlatából,

és keres olyan darabokat, amiket én sohasem láttam kiállitáson, hiszen nem vagyok olyan régóta a múzeumban, de ők 20-30 évre visszamenőleg keresik, hogy itt és itt állt a mult héten, bejött az irodába egy házaspár és keresték azt a ruhát, ami valaha ki volt állitja, és az ő nagyapjuk viselte tulajdonképpen, természetesen előkerestem a raktárból és megmutattam, nagyon boldogok voltak, hogy láthatják a nagyapa ruháját és megbecsülten.

ritanak meg, a la
megóvják a törést

Komlón 31 milli
tékben készítenek
kerítésoszlopokat,
mezőgazdasági bet
Továbbfejlesztik i
régiben bevezetett
lonos rendszert, amelynek alkalmazásával Komló a gyáregység legtermékenyebb üzemévé vált. Tovább korszerűsítik az osztályozót, az anyagelőkészítést, a lakatos- és a vasszerelőműhelyt s felújítják a szociális épületeket.

Dombóváron 16 millió forintos üzemi rekonstrukciót végeznek. Ez az üzem a legkorszerűtlenebb, nélkülözi a legele

jelg üzembehelyeznek itt egy automata vibroprést, korszerűsítik az anyagfeladást, önálló betonkeverő központot létesítenek, az anyagszállítás megkönnyítésére 150 méter hosszú kötélszalagot szerelnek fel.

Amíg a falazóblokk készítésére a dombóvári üzem felkészül, a hirdi üzem kisegítő jelleggel megkezdi a gyártást.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Teimel István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1966 MÁR 24.

Óbányai díszkorsók Pécsváradon

A pécsváradi Művelődési Házban a földszinti „üvegkalitkában" mindaddig zsinóron lógnak a díszes korsók, tálak és egyéb fazekas készítmények, melyek Óbányáról származnak. Teimel István fazekas adományozta ezeket a tárgyakat a művelődési háznak, hogy az 1800-as évektől a mai napig készült használati és díszkorsókat, tálakat bemutassák a látogatóknak.

Óbányán a fazekasság apáról fiúra szállt, s Teimel István az utolsó képviselője ennek a szép mesterségnek. A mester arról is beszélt a művelődési ház munkatársaival, hogy ha abbahagyja a fazekasságot, szerszámait a művelődési ház rendelkezésére bocsátja. Akkor majd berendeznek egy olyan kiállítást, melyen a fazekasság munkafolyamataival ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

gatnak több termelőszövetkezetet, állami gazdaságot és mezőgazdasági kutatóintézetet.

Kommunista választási győzelmek Franciaországban

Párizs: A kommunista jelöltek sikere jellemezte a Franciaországban most vasárnap lezajlott négy helyi pótválasztást. Három helyen a szavazás második fordulójában a valamennyi baloldali párt által támogatott kommunista jelöltet választották meg az UNR jelöltjével szemben, a negyedik esetben pedig a szavazás első fordulójában a kommunista jelölt kapta meg a legtöbb szavazatot. A Párizs környéki Longjumeau-i járási tanácsválasztáson 5618 szavazattal megválasztották Raoul Danit kommunista jelöltet. Roger Rath, az UNR jelöltje 5159 szavazatot kapott. Az ugyanebben a járásban lévő St. Génevieve-Des-Bois községben Louisette Perriaud kommunista jelöltet, az elhunyt polgármester özvegyét választották meg községi tanácsnoknak 3565 szavazattal, az itt is fellépő Roger Roth 3431 szavazatával szemben. A A Gironde megyei Villenave d'Ornonban René Lapébie kommunista jelöltet választották meg az UNR jelöltjével szemben. A Sarcelleben megtartott részleges járási pótválasztás első fordulójában a kommunistajelölt Conacos, Sarcelle polgármestere 2764 szavazatot kapott az UNR jelöltjének 2220 szavazatával szemben. A jövő vasárnap második fordulóra kerül sor.

René Andrieu, az Humanité hétfői számában emlékeztet rá, hogy a két héttel ezelőtt brivei községtanácsi választás eredményét, amelyen Jean Charbonnel államtitkár listája győzött, a baloldali egységlistával szemben, a gaulleista kommentátorok, akikhez a baloldal más egységének más ellenségei is csatlakoztak, meg kísérelték annak bizonyítására felhasználni, hogy a választók nem helyeslik a kommunistákkal való szövetséget. A kegyelemdöfést ezeknek a mesterkedéseknek a most vasárnapi részleges választások adták meg.

Halálra ítélték a pesterzsébeti gyilkost

A Fővárosi Bíróság hétfőn hirdetett ítéletet Tóth János 21 éves foglalkozás nélküli, emberölési bűnügyében.

Tóth János, miután otthagyta utolsó munkahelyét, csavargott. Egy este bement a Ferencvárosi pályaudvar vonatkísérői öltözőjébe, kifeszített egy szekrényt, s egy ruhából 450 forintot ellopott. Később betört özv. Pályi Bálintné, 74 éves asszony pesterzsébeti lakásába. A nyári konyhában megvárta Pályinét, akit korábbról ismert, s a magával vitt fejszével kétszer fejbeütötte, majd amikor eszméletét vesztve a földre zuhant, újabb csapást mért rá. A lakást átkutatta, 440 forintot magához vett. Eltávozott. A szerencsétlen asszony a súlyos sérülések következtében meghalt.

A bíróság Tóth Jánost előre kitervelt módon, nyereség vágyból elkövetett emberölésért halálra ítélte. Az elítélt enyhítésért fellebbezett.

A nyugat-berlini NSZEP plénuma

Wehner javaslatait beszélik meg Nyugat-Berlinben

Nyugat-Berlin: Nyugat-Berlinben nyilvánosságra hozták a városban működő Német Szocialista Egységpárt vezetőségének október 15-én megtartott harmadik plénumáról kiadott közleményt. A közlemény szerint az ülésen Gerhard Danelius, a vezetőség elnöke beszámolt azokról a feladatokról, amelyek Nyugat-Berlin társadalmi és politikai biztonságáért vívott harcban hárulnak a pártra.

A vezetőség helyeselte, hogy a nyugat-berlini NSZEP küldöttsége eszmecserét folytatott a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának vezetőivel szeptember 1—11. között Magyarországon.

A nyugat-berlini NSZEP vezetősége — hangzik a közlemény — határozottan visszautasítja azokat a támadásokat, amelyeket a KKP vezetői intéztek a kommunista és munkáspártok, különösen az SZKP fő irányvonala ellen. Ez a szakadár politika a legnagyobb kárt okozza a vietnami amerikai agresszió ellen küzdő haladó erők közös harcának.

A nyugat-berlini NSZEP vezetősége foglalkozott ezenkívül a bonni kormánynak Nyugat-Berlinre támasztott jogtalan igényeivel.

Bonn: E hét elején a nyugatnémet Bundestag bizalmiak pénteken este gyűlést tartottak, s jegyzéket intéztek a kormányhoz. Ebben kérték a szakszervezeti választások most esedékes második szakaszának, a tartományi választásoknak az elhalasztását, mivel — mint mondották —, nincs elég idő e választások előkészítésére. Ezenkívül követelték Camacho és Hernando szakszervezeti bizalmiak megválasztásának elismerését. E két munkás megválasztását ugyanis bár a szavazatok 90 százalékát kapták meg, nem ismerték el a hatóságok.

Ugyancsak Spanyolországból érkezett jelentés szerint a barcelónai egyetem orvosi fakultásán a demokratikus (illegális) diákszövetség küldöttei kizavarták az épületből Juan Luis Ortega Escost, a hivatalos diákszervezet országos tanácsának elnökét. Escos azért érkezett Madridból Barcelónába, hogy visszavezesse a „lázadókat" a „törvényes" intézményekbe. A barcelónai diákok ugyanis megtagadták azt, hogy a július 28-i rendeletnek megfelelően megalakítsák a hivatalos diákszervezetet és helyette megalakították saját demokratikus szövetségüket.

Botrány Milánóban

Ritka botrány színhelye volt vasárnap a Milan stadionja. Az olasz bajnokságért játszott Milan—Lazio mérkőzést Angonese játékvezető a II. félidő 43. percében, két perccel a mérkőzés befejezése előtt a hazaiak 2:1-es vezetésénél lefújta. A csapatok már az öltözőbe vonultak, amikor a Lazio egyik vezetője felkereste a játékvezetőt és tiltakozott a mérkőzés korábbi lefujása miatt. A bíró erre elrendelte, hogy a két csapat folytassa a játékot, fejezze be a hátralévő két percet. Az együttesek újból kimentek a pályára és alig folytatódott a küzdelem Bogatti, a Lazio játékosa egyenlített. A találkozót követően a közönség benyomult a pályára, hatalmas botrány tört ki, s a rendőrségnek kellett beavatkozni. Csak hosszas csatározások után könnygáz bombákkal sikerült a rendet helyreállítani és a pályáról „megszöktetni" a játékvezetőt és a Lazio játékosait.

Ugyancsak Olaszországban Campobassoban lejátszott 4. osztályú bajnoki találkozón is botrány tört ki. A mérkőzés után három óra hosszat tartott, amig sikerült a rendet helyreállítani.

Néhány nappal a manilai értekezlet előtt ismét gyanakvásnak estek a saigoni kormányzat vezetői. Mint az AP jelenti, Truong Thanh, Dél-Vietnam gazdasági és pénzügyminisztere, aki éppen a múlt héten tért vissza az Egyesült Államokban tett látogatásáról, hétfőn levelet intézett Ky tábornokhoz, a miniszterelnökhöz, s ebben szomorúan közli: visszatérése után „ismét arról értesült, hogy a kormány megoszlik". A levél szerint a minisztert elkeserítette „az a tudat, hogy egyáltalán nincsen garantálva a magasrangú kormánytisztviselők biztonsága és a területi megkülönböztetés szellemének érvényesülése miatt újból a letartóztatás fenyegeti őket". A miniszter felszólítja Ky tábornokot, tegyen meg minden szükséges intézkedést, hogy a vietnami küldöttség a manilai értekezleten, úgymond „egyesült kormányt képviselhessen és megfelelő nemzetközi presztizst élvezhessen".

A viszály Dél-Vietnam déli részéről, illetve más vidékeiről származó kormánytagok ellentéteiből ered. Ugyancsak hétfőn nyilvánosságra hoztak egy október 2-i keltezésű levelet, amelyben hat kormánytisztviselő fenyegetett lemondással, hasonló okok miatt.

A dél-vietnami hadszíntérről érkező jelentések szerint a Mekong deltájában a kormánycsapatok hadműveleteket indítottak. A „hadművelet" abból áll, hogy megtámadtak békés bárkákat. Helikopterek segítségével sikerült is elsüllyeszteni 120 hajócskát, 174 utasuk meghalt. A szabadságharcosok hétfőn hajnalban bombát robbantottak egy saigoni amerikai katonaszálló közelében. Egy amerikai katona meghalt, hat megsebesült. Phan Rang repülőterének üzemanyagpumpáit a vasárnapra virradó éjszaka a partizánok kézigránáttal tették használhatatlanná: több amerikai katona megsebesült.

Hanoi: A felszabadítási hírügynökség jelentése szerint Ben Tre tartományban az amerikaiak rovarlárvákat szórtak le Huong My Minh Duc és Cam Son falvak közelében. A kártevők több

Szocsi Csendes Donja

A kiváló szovjet író, M. A. Solohov íróasztalán az egyik kolhozközi üdülő pompás makettje látható. Az üdülő neve: Csendes Don. Ezt a makettet az üdülő tervezői küldték Mihail Alekszandrovicsnak, ajándékba. Szocsi tervezőintézet dolgozói ők, a Giprokommunsztroj vállalat munkatársai.

A gyönyörű üdülőváros, Szocsi egyik legszebb helyén, egy tágas téren három épületet emelnek majd. Egyik 12, a másik négyemeletes lesz. A kényelmes szobák minden másodikában kolhoz tagok fognak üdülni. Az üdülők kiváló fölszerelést kapnak. Lesz itt egy sor diagnosztikai gyógykabin, egy amolyan „kis tengert" magában foglaló hidropatikus részleg, ebédlő, mely klub is lesz egyben, s külön szobák a pihenésre.

Az írónak rendkívül megtetszett a tervezőmérnökök munkája, s szerette volna, ha Don menti kozák gabonatermesztők minél előbb elkerülhetnének fekete-tengeri üdülőjükbe. És nemrég levelet kaptak a szocsi építészek, melyben Mihail Alekszandrovics így ír:

„Megkaptam ajándékukat, a Csendes Don elnevezésű kolhozközi üdülő makettjét, melyet a Giprokommunsztroj cég szocsi fiókjának dolgozói készítettek el — pompásan. Köszönöm az ajándékot, s ennyi nekem elég is. A makett

1021

Tízezren a leányvásáron

Ragyogó napsütés, jókedv, látványosság és hangulat

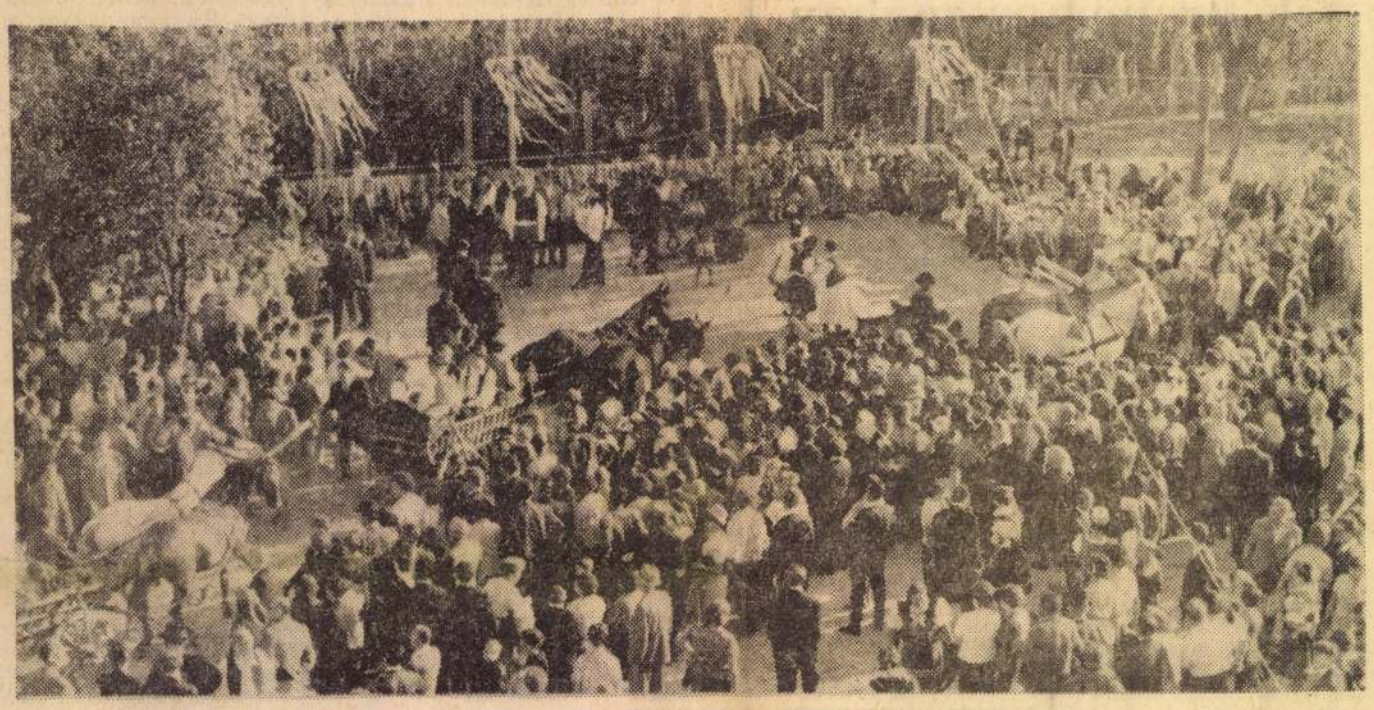

Fogatokon érkeznek a „leányvásárra" a legények és a lányok

A Baranyai vasárnapok idei utolsó rendezvényének Pécsvárad adott otthont. Napos, verőfényes délelőttön vonaton, kocsin, autóbuszon érkeztek a vendégek a környező községekből, s az ország távolabbi tájairól is, hogy a pécsváradiakkal együtt ünnepeljék meg a leányvásárt. A helyi tűzoltózenekar és a pécs—bajai helyőrség fúvószenekara a vasútállomáson és a gépállomás előtti téren zenés műsorral adta meg a nap alaphangulatát, s a jókedv, a vidámság, a látványosság egészen a késő esti órákig tartott.

Népi életképek

Délelőtt kilenc órakor a gépállomás kultúrtermében nyitották meg a *Népi életképek* című időszakos kiállítást. A nagyszámú érdeklődő között megjelent *Rapai Gyula*, a Megyei Pártbizottság első titkára, valamint a megye, a járás párt- és állami vezetői. — A pécsi Janus Pannonius Múzeum mutatta be neves festőművészeink alkotásait, *Sarkadiné Hárs Éva* művészettörténész méltatta a kiállítást, hangsúlyozva, hogy ez szervesen illeszkedik a múzeumi hónap eseményeibe is.

Fél tízkor a filmszínház elől indult el a *résztvevő népi együttesek menete a művelődési ház elé.* A színpompás felvonulás rendkívül gazdagon mutatta be megyénk nemzetiségeinek szokásait, viseletét és a hagyományok szeretetét, tiszteletét. A művelődési ház előtt az ünnepi szignál elhangzása közben felvonták a zászlókat, megérkeztek a szigetvári, siklósi és mohácsi stafétáik, meggyújtották az ünnepi lángot. Ezt követően *Bruck József*, a Pécsi járási Tanács vb-elnöke köszöntötte az ünnepség résztvevőit.

— *Pécsváradon a régi Lukács-napi vásárokat leányvásárnak nevezték. Ez az őszi vásár messze vidékekről idesereglők találkozása, ismerkedési alkalma volt. A baranyaiakon kívül elsősorban a Sárközből jöttek a leányvásárra s ez a népművészet gazdagodásának egyik tényezője volt és házassági kapcsolatokat is eredményezett. Most is áll a vásár.*

Ezután arról beszélt, hogy az évek során e hagyomány új elemekkel gazdagodott. Itt adnak találkozót egymásnak a járás és a megye legjobb *tánccsoportjai*, a megye *népművészei* s az ország más tájáról is eljönnek a *Népművészet mesterei*. A leányvásár új színfoltja a *Gerencsér Sebestyén országos fazekaspályázat*, a beérkezett anyagokból készített *kiállítás* s az a tény, hogy a pályázat díjait itt, az ünnepség keretében adják át. A rendezőbizottság nevében mindenkinek kellemes vasárnapot, jó szórakozást kívánt.

A hagyományok szellemében

Néhány perc múlva a művelődési ház előcsarnokában az I. országos népművészeti fazekaskiállítást *Kiss Ivor Sándor*, a Népi Iparművészeti Tanács titkára nyitotta meg.

— *A magyar népművészet egyik sajátos és legváltozatosabb művészi ága a népi fazekasság* — mondotta bevezetőben. — *A forma választékosságában és a díszítésben hiába keresnénk hasonlót Európa más népeinek művészetében. Különös sikerekről tanúskodik a Dunántúl, ezen belül is Mórágy, Püspökbogád, Óbánya, Mohács és különösen Siklós, mint a nyugat-dunántúli fazekasság központja.*

E hagyományok ápolására hirdették meg a pályázatot, amely mindjárt az első évben eredménnyel járt. *Közel háromszáz művet küldtek be az ország minden tájáról*, és a zsüri értékelése szerint a fazekasmesterek a siklósi hagyományok felhasználásával, korszerű áttételben, modern felhasználási móddal új formákat alakítottak. Ezek az új formák és díszítések biztató jelei annak, hogy intézményes összefogással gazdagíthatjuk népi fazekas kultúránkat.

Fél tizenegykor megkezdődött a *„Színes szőttes"* című műsor. Színességét ezúttal nemcsak az biztosította, hogy összesen tizenhárom népi együttes adta ezt a dalos, táncos műsort. A résztvevő csoportokat úgy állították össze, hogy teljességgel jellemezték a soknemzetiségű Baranyát. Így az átai, kátolyi és pécsudvardi délszláv táncosok mellett az egyházaskozári székely együttes, a komlói görcsönyi, nagykozári, romonyai, szaporcai és szebényi magyar csoport, a mecseknádasdi német együttes, valamint a hosszúhetényi és szökédi gyermek tánccsoport aratott sok tapsot.

Népművészek találkozója

Ezzel egyidőben másik látnivaló is akadt, mégpedig a művelődési ház előcsarnokában. *Töttös Gáborné* zengővárkonyi szövőasszony mutatta meg, hogyan készül a falujabeli szőttes. Délután csatlakozott hozzá *Teimel István* fazekasmester is, akinek keze nyomán mindenki megfigyelhette az óbányai fazekasmunka születését.

Délelőtt tizenegy órától zajlott le a program egyik legkiemelkedőbb műsora a művelődési ház nagytermében. A színpadon foglaltak helyet azok a fazekasmesterek, akik a pályázat zsűrijének döntése értelmében díjat nyertek. *Dr. Nagy Gyula*, a Megyei Tanács vb-elnökhelyettese és *Kiss Ivor Sándor* adta át a jutalmakat. Nagy taps fogadta azt a bejelentést, hogy *a Gerencsér Sebestyén-emlékdíjat a környék szülötte, Teimel Ist-*

(Folytatás a 3. oldalon)

A fazekas-kiállítás megnyitása.

plō

ializmust"

*Szabolcs-bánya KISZ-fiatal*jainak és fiatal munkásőreinek díszőrsége mellett, Klepah Ottmár elvtárs, a Mecseki Szénbányászati Tröszt KISZ végrehajtó bizottsága tagjának megnyitó szavaival vette kezdetét a vietnami őrtűzsorozat a csertetői emlékműnél szombaton este 6 órakor. Az őrtűz-sorozat utolsó rendezvénye a november 5-i ifjúsági nagygyűlés lesz, melyen résztvesznek a mártírhalált halt bányászok nevét viselő úttörő csapatok, a honvédség, valamint a munkásőrség díszszakaszai.

A széntröszt üzemeiben mintegy 16 ezer dolgozó vett részt vietnami szolidaritási röppgyüléseken és fejezte ki tiltakozását az amerikai agresszió ellen. Lovai István és Molnár Ferenc szocialista brigádjai a vietnami nép megsegitésére 2500 forintot ajánlottak fel.

HÍREK

OKTÓBER 18 KEDD

Lukács napja. A nap kél: 6.06, nyugszik: 16.5? órakor. A hold kél: 11.32, nyugszik: 19.23 órakor.

— **A vietnami** nép harcának támogatására 300 forintot gyűjtöttek és ajánlottak fel a pécsváradi gimnazisták a kultúrházban lezajlott nagy gyűlésen. A szentlőrinci Mezőgazdasági Technikum hallgatói egész napi társadalmi munka ellenértékét juttatják el a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front budapesti irodájának.

— **135 millió téglát** égettek a Baranya és Tolna megyei Téglaipari Vállalat téglagyáraiban. Hat és fél millióval túlteljesítették ezáltal idei tervük időarányos részét. A pártkongresszus tiszteletére terven felül 8 000 000 égetett tégla készítését vállalták. Ez a mennyiség egyébként 400 családi ház felépítéséhez elegendő.

— **Uj tánciskola** kezdődik okt. 21-én, pénteken este 7 órakor a KPVDSZ Művelődési Házban (József u. 15.). Vezeti: Hermann. (x

— **Nyolc családi házat** épített az idén a belvárdgyulai Közös Ut Tsz építőbrigádja a tsz-tagok számára. Ezenkívül több, mint 50 falusi lakóházon végeztek korszerűsítési, tatarozási munkákat.

— **Áramszünet lesz** október 30-ig minden héten hétfőn, kedden, szerdán 7—16 óráig és szombaton 7—13 óráig a Jegenyés u., Viola u., Tölgyes u., Móra F. u., Bimbó u., Orgona u., Egressy u., Nyárfa u., Gárdonyi G. u., Szilva u. által határolt területen. — Október 18-án 6—16 óráig a Felsőmalom u., Rózsa F. u., Zsinkó I. u., Rákóczi út, Sörház u., Ágoston tér, Ady E. u., Ágota u., Mindszent u., Szt. Vince u., Domonkos u., Vak Botyán u., Felsőhavi u., Nagy Flórián u., Anna u., József u., Bástya u. által határolt területen. — Október 20-án 7—16 óráig Szt. Vince u., Majtényi F. u., Boldizsár u., Gáspár u., Kisboldogasszony u., Hegyalja u., Bosnyák u., Böck J. u., Barátur u., Tettye u., Gyuri út, Tettye tér, Mező I. u., Kalinin út, Karmelita köz, Szikla u. által határolt területen. — Október 21-én 7—15 óráig a Fürst S. u., Eper u., Mészkemence u., Kiskőszeg u., Baranyavár u., Pélmonostor u., Dályok u., Diósi u., Darázs u., Erőmű lakótelep területén. (x)

— **Ma délután két órakor** 3 napos országos tapasztalatcsere kezdődik Pécsett a megyei moziüzemi vállalatok igazgatóinak, műszaki vezetőinek és más munkatársainak részvételével. Kondor István, a Művelődésügyi Minisztérium Filmfőigazgatósága helyettes vezetője mond megnyitót, majd délután megtekintik a szalántai kultúrotthon moziját, a harkányi, a siklósi és a nagyharsányi filmszínházat. Másnap hasonló tapasztalatcserére kerül sor.

— **Óvodát építettek Hidason.** Az új létesítmény üzemeltetését a szülők és az úttörők 35 ezer forint értékű társadalmi munkában parkosították.

— **Tűzoltószertár épült Zalán.** A községi tanácsnak 92 ezer forintjába került a beruházás, de a környék rendezését és a telek bekerítését a községi önkéntes tűzoltók társadalmi munkában végezték el.

— **Fedett piac Siklóson.** A siklósi új piactéren két darab vasvázas födémszerkezet felépítésével 1098 négyzetméter fedett területet alakítanak ki. Az építkezés költsége 212 ezer forint.

— **A siklósi járási pártbizottság** értesíti az illetékes párt-, állami, társadalmi és gazdasági szervezeteket, hogy az új pártszékházba történő beköltözés miatt megváltozott a járási pártbizottság címe. Az új címünk: **MSZMP Siklósi Járási Bizottsága, Siklós, Gyüdi út 1. szám.** Kérjük az illetékesek szíves tudomásul vételét. — MSZMP Siklósi Járási Bizottsága. (x)

egyetemen

hazafiról, akit 1964. október 15-én végeztek ki, mert részt vett hazája függetlenségéért folyó harcban. Az orvosegyetemi fiatalok tiltakoztak az amerikaiak agressziója ellen és szolidaritásukat azzal is kifejezték, hogy a nyári építőtábori munkából származó pénzből 15 000 forintot ajánlottak fel Vietnam megsegítésére.

Nguyen Van Troi vietnami

Dolgozókat felvesznek

Általános vagy géplakatosokat állandó munkára felveszünk. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés: Pécsi Gázmű, Pécs, Felszabadulás útja 107. (volt Kokszmű). 1137(

✲

Hegesztői képesítéssel rendelkező géplakatost karbantartó munkakörre felvesz a Háziipari Szövetkezet, Pécs, Déryné u. 35. sz. alatt. 113470

✲

A Bonyhádi Gépjavító Állomás gyakorlattal rendelkező villanyszerelőket Tolna megye területére, változó munkahelyre felvesz. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: hétfőn és szombaton a részlegvezetőnél. 1163

Egyet fizet, kettőt kap

AZ OKTÓBER 17—23-IG KIÁRUSÍTÁSBA VONT

ruházati cikkekből

A SZIGETVÁRI FÖLDMŰVESSZÖVETKEZETI ÁRUHÁZBAN, RUHÁZATI ÉS SZAKÜZLETÉBEN

Halálozás

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, forrón szeretett férj, fiam, édesapánk, testvér, após, nagypapa és kedves rokon, PALÁNKI JÓZSEF nyugdíjas bányász 56 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat október 18-án kísérjük utolsó útjára a Vasas II. temetőben. A gyászoló család.

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy a legdrágább férj, testvér, sógor és rokon, **KOVÁCS LÁSZLÓ** bőrgyári nyugdíjas 67 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunkat október 19-én, szerdán fél 4 órakor kísérjük utolsó útjára a központi temetőben. Gyászolja felesége és a széleskörű rokonság.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa, após, nagyapa és testvér, **DR. TÉNYI GÉZA** ny. körfőállatorvos 63 éves korában elhunyt. Temetése október 19-én, szerdán 3 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó édesanyám, anyósom, nagymamám, **ÖZV. KOVÁCS FERENCNÉ** hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése október 19-én, szerdán 1 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy **IBRAHIM ISMAIL JÓZSEF** október 13-án hirtelen elhunyt. Temetése 19-én, szerdán 2 órakor lesz a központi temetőben. Kassai-család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett, drága jó feleségem, édesanyánk, anyósunk, nagymamánk, drága jó leányunk, testvérünk, sógornőnk, **KESZTYÚS JÓZSEFNÉ Bálint** Rozália 54 éves korában hosszú szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése október 19-én, szerdán 4 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, anyánk, anyósunk és nagyanyánk, **ÖZV. NÁDASI ÁGOSTONNÉ** 1966. október 15-én rövid szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat október 19-én, szerdán fél 1 órakor kísérjük utolsó útjára a pécsi központi temetőben. A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy ÖZV. BENKOVICS GÉZÁNÉ Ghimessy Ilona Pécsett 84. évében csendesen elhunyt 1966. október 17-én. Búcsúztatjuk a pécsi temető halottas házában 1966. október 18-án 13 órakor. Budapesten a XIX. kerületi Jézus Szíve templom kriptájában helyezzük örök nyugalomra október 19-én 14 órakor. A gyászoló család.

Köszönet

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett halottunk, ALLMACHT FERENC temetésén fájdalmunkat bármily módon enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett halottunk, KÖNTÖS IMRÉNÉ temetésén megjelentek, koszorúk és virágok küldésével fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Hálás szívvel mondok köszönetet mindazoknak, akik a tragikus hirtelenséggel elhunyt felejthetetlen, drága leányom, HARSÁNYI GIZELLA temetésén megjelentek, részvétnyilvánításukkal, virágok és koszorúk küldésével mélységes, nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló édesapa.

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk, BUZÁS FERENC temetésén megjelentek, nagy fájdalmunkban osztoztak. Külön köszönetet mondunk a Mecseki Erdőgazdasági Vállalat párt-, szakszervezet, KISZ-bizottságának, a munkásőrségnek, a zenekarnak a búcsúztatásért, a siklósi kerületi pártszervezeteknek, a rokonoknak, a ház lakóinak, barátoknak a küldött koszorúkért, virágokért, részvét-nyilvánításokért. A gyászoló család.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága halottunkat, KÖSZEGI ISTVÁNT utolsó útjára kísérték, fájdalmunkban osztoztak, koszorúk és virágok küldésével iránta való szeretetüket és megbecsülésüket fejezték ki. Külön köszönetet mondunk a Pécsbányatelepi Alt. Iskola igazgatójának, Krivanek Vilmosnak, a nevelőtestületnek, a művelődésügyi osztálynak, a kultúrotthon énekkarának és a gyárvárosi úttörőzenekarnak. A gyászoló család.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Temel István
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966 OKT 18.

1966. OKTÓBER 18. nap

Tízezren a leányvásáron

Ragyogó napsütés, jókedv, látványosság és hangulat

Tóttös Gáborné szövő bemutatót tart

(Folytatás az 1. oldalról)

ván óbányai népi fazekas kapta. Az első díjat *Czuk Dezső* és *Busari István*, a másodikat *Horváth János, Szabó Kinga* és *Kungazda Ferenc*, a harmadik díjat *Czuk Dezső, ifj. Fazekas Lajos, Csizmadia János* és *Kósa Klára* nyerte el. Ezután a leányvásárra meghívott megyei és az ország más tájait képviselő népművészek adtak műsort. *Jankó Mátyásné, Béres Jenőné* és *Bauer Ferenc* novai népi énekesek népdalokat énekeltek, *János Gyula* cimbalmon, *Sajgó János* sípon és citerán, *Kovács János* okarinán játszott, *Kovács László* népi me-

János Gyula népi cimbalmos

sét mondott el. *Karsai Zsigmond* szólótáncot mutatott be, *a hernyéki citerazenekar* népdalcsokrot adott elő, *a komlói, az egyházaskozári* felnőtt és a *szökédi gyermek* tánccsoport néptánc-feldolgozásokkal szerepelt, a *szebényi népdalkórus* pedig két népdalt szólaltatott meg.

Leányvásár

Eredeti hangulatot keltett a leányvásáron résztvevő gyerekek között a Bóbita Együttes két, jelmezbe öltözött tagja. Csalogatták a legifjabbakat, jöjjenek el a bábegyüttes előadására. Egyiküknek kezén bábfigura, s az hívta a gyerekeket, „leállt" velük beszélgetni, kezet fogni, s a pécsváradi iskolások már akkor kézfogással megpecsételve ígérték: elmennek. Valóban nagy sikere volt a Bóbita Együttes és a hidasi bábcsoport műsorának a Felszabadulás téren.

Később, a déli órákban majdnem nyári meleg telepedett a leányvásárra. Egy-két óra hosszára, ebédre, italozásra sokan ültek be a vendéglátóipar sátrai alá. A hivatalos program ezalatt is folytatódott: a gimnázium éttermében a leányvásáron résztvevő népművészek ismerkedő fogadása, majd közös ebédje.

Fél háromkor megkezdődött a fogatok felvonulása. Igaz, az első alkalommal történt rendezvények szokásos bizonytalansága itt-ott meglátszott, de a fogatok szépen feldíszítve, hangulatos felvonulást rendeztek. Több kocsi elérte az eredeti célt, falujának hagyományaira emlékeztetett. Akadt szekér, ahol a hátsó ülésen helyet foglaló lányok szép, bő, tarka szoknyája eltakarta az egész ülést, szinte ráhajolt a kerekekre.

Az egész napos program egyik központi rendezvénye Simon Antal és Várnai Ferenc Leányvásár című táncos, zenés népi játéka volt. Már a kezdetén érdekes ötvözetét láttuk a hagyománynak és a formabontásnak. A szereplők ugyanis díszes lovas fogattal érkeztek a színpad elé, nem kis riadalmat keltve az elöl álló nézők között. A fogatok egyenként kanyarodtak a színpadhoz, mellé álltak, s utasaik úgy léptek az őket hangos örömmel fogadó többi szereplő közé. A régi Lukács-napi búcsú ugyanis aféle tömeges leánykérés is volt. Három megyéből is eljöttek a legények, s azok szülei leánynézőbe. A Simon Antal és Várnai Ferenc most bemutatott kompozíciója művészi színvonalon és ugyanakkor hagyománytisztelettel keltette életre ezeknek a Lukács-napi leányvásároknak a hangulatát, színes forgatagát. Délszláv táncolt a némettel, baranyai leány a tolnai viseletű legénnyel, szereplők a közönséggel, volt benne verekedés, leányszöktetés, és persze nagyon sok szép muzsika. A produkció előadói: a Pécsi Mecsek Együttes Tánckara, a Pécsváradi Fmsz Tánccsoportja, a Mohácsi Bartók Béla Művelődési Ház Tánccsoportja és a KPVDSZ Központi Színjátszó Csoportja. A zenét Dörömböző Géza ezúttal tizenkét tagú zenekara adta.

Később a szabadtéri színpadon divatbemutatót rendeztek, ahol Galambos György és Farkas Gabi, a Pécsi Nemzeti Színház művészei léptek fel, s mintegy száz férfi-, női és gyermekruhát láthatott a közönség az őszi-téli divatválasztékokból.

Kifogástalan ellátás

Népünnepélyen fontos dolog: milyen volt a résztvevők ellátása. Erre sem lehet panasz. A Pécsváradi Fmsz — mint már megírtuk —, számos sátorvendéglővel készült a leányvásárra. Most arról is meggyőződhettünk, hogy a sátrakban kapható áru jóízű volt, a kiszolgálás a kisebb zökkenőket leszámítva elég gyors,

Népitáncosok felvonulása

és a választék is megfelelt. A vendégsereg különösen a dunaszekcsői Ébert József főzte halászlét és a püspökladi hurka-kolbászsütők finom adagjait dicsérték. — A gesztenyekorzón sokan vásárolták a környék hagyományos őszi csemegéjét, a zengővárkonyi sültgesztenyét, s a borkóstoló is igen vonzotta a vendégeket. De szellemi táplálék is akadt, s a közönség élt is vele; az fmsz könyvsátrában közel háromszáz kötet talált gazdára.

Este aztán felhangzott a leányvásár és a Baranyai vasárnapok szignálja, levonták a zászlókat és ezzel befejeződött a Baranyai vasárnapok 1966-os rendezvénysorozata. A pécsváradi leányvásáron tízezren vettek részt.

Az országos fazekas pályázat díjasai, előtérben Temel István óbányai népművész, a Gerencsér Sebestyén emlékdíj nyertese. **(Foto: Erb)**

1904 jun 29

II/6

Dr. Gárdos János féle
alap

10.954

II.-904.

24090 Községi nyomda Budapest.

Tekus nobrán. L. Dénés

Tavaszi Napok

Legújabban, a Kossuth Lajos Múzeumban ex-libris kiállítás nyílt meg. – Komáromi Imre gyűjteményét tartalmazza, melyen a művész műve látható.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1945. szept. 16.

Tavaszy Noémi, grafika

— : o Kiállítások

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976 ápr. 24.

Tavaszy Noémi, grafikus

Kiállítása nyílt meg
Kecskeméten. (XI. 18.)

— :Hír

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. nov. 19.

Tavaszy Noémi, grafikus

L.: Czóbel Béla

– : Negyven . . . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 22.

Tavaszy Noemi

A Lengyel Kultúra helyiségé-
ben rendezte Tavaszy Noemi ki-
állítását, ~~ha~~hol lengyel utirajza-
it mutatta be.

Losonczi Miklós: Tavaszy Noemi kiállítása.
Tükör, 1977. április 17 - 41. lap.

Tavaszy Noémi grafikusmüvész

A celldömölki Kemenesaljai Müvelődési Központban Tavaszy Noémi kiállitása megtekinthető március 27.-ig.
Pusztai Ágoston szobrászmüvész a Studió Galériában március 16.-án, a kaposvári Vaszary János Teremben Kováts Nagy Ira festőmüvész kiállitása március 17.-én, P. Pára Janka festőmüvész kiállitása a zalaegerszegi Kisfaludi Stróbl Teremben, szintén márc. 17.-én. A Mücsarnokban Bak Imre és Bojtor Károly festőmüvészek, valamint Székely Aladár fotómüvész kiállitása március 18.-án, a Fényes Adolf Teremben Károlyi András festőmüvész kiállitása március 18.-án nyilik meg, -közli a kulturális események rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 12. XXI. évf. 11. sz. 8. lap.

Tavaszy Noémi

A lap bemutatja egyik képét a kiállitásáról.
Repr.

Fenti müvet lásd: Benyó Ildikó fametszetének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 12.
XXI. évf. 12. sz. 2. lap.

Tavaszy Noémi

„Fonyódi tél", 1973. (linó)

(repr.)

Alföld, 1976. aug. hó

Tavaszy Noémi

alkotása

Alföld 1976/8/ boritó 2

Tavaszy Noémi

Szomorúfűz (grafika)

Néprava, 1974. szept. 8. 102. erf. 210 sz. 9 p.

Tavaszy Noémi, grafikus

Kiállítása nyílik meg a ferencvárosi Pincetárlatban. (III, 28.)

—: Hallottuk 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. márc. 27.

Tavassi Noémi

Ex libris

Nápsrava, 1974. szept. 22. 102. cf. 222 n. 8 p.

Tavaszy Noémi

A Budapesti Müszaki Egyetem dr. Münnich Ferenc Kollégiumában rendezett kiállitást Tardi Sándor festőművész.
A tárlat megtekinthető: április 5.-ig.

Tavaszy Noémi grafikusmüvész a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében rendezett kiállitást, mely megtekinthető április 11-ig,-közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 29.
XIX. évf. 13. sz. 8. lap.

Tavaszy Noémi

metszet

Alföld 1974/7/ 85 ,114

Tavaszy Noémi

linómetszet

Alföld 1974/1o/11

Tavaszy Noémi

grafika

Alföld 1974/11/21

Tavaszy Noémi, grafikus

Balatonfüreden nyílik meg

Kiállítása máj. 24-én.

— : o Grafikák &,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 23.

Tavasi Nadmi

Ex-libris (grafika)

Nelpnava, 1975. febr. 25. 103. cf. 46 m. 8 l.

Tavasy Nadmi

Csokonai-emlékdarab (grafika)

Nelpinava, 1974. nov. 24. 102. elf. 275m. 8p.

Tavaszy Naémi

Embléma.

Népszava, 1975. jan. 25.

103 erf. 21 m.

8 p.

Takács Zoltán

Tanulmány (grafika)

Népszava, 1975. márc. 9. 103 elf. 58 sz. 8 p.

Tavaszy Noémi

Népi motívumok (grafika)

Népszava, 1975. márc. 30. 103. evf. 76 n. 8 p.

Tavaszy Noémi

Duszántúli részlet (grafika)

Népszava, 1974. dec. 1. 102. evf. 281 sz. 9 p.

Tavaszy Noémi

Jugoszláviai - emlék (grafika)

Népszava, 1975. máj. 3. 103. evf. 102 sz. 7 p.

Tavaszy Noémi, grafikus

Több tárlaton szerepelt a művész linója, mely a „Balatoni halgazdaság" képi összefoglalását adja. Ezen a tablón, mely hét tételre osztott – feldereng a fonyódi táj és a halak tánca, a hét részre osztott vízi mező szellemesen adja vissza a hal, a táj és a halászat hapcsolatát, tükröződik e sorozat látomásában e mesterség megannyi romantikája. (említve)

Losonci Miklós: Képek, szobrok a halászatról.

Halászat, 1976. dec.

Tavaszy Noémi grafikusművésznő

a pordgai Magyar Kulturális Központban jelenleg Tavaszy Noémi kiállítása látható.

Déli Krónika

1980. VI. 6. Kossuth 12.00 /Kiné/

Tavaszy Noémi, grafikusművész

„Összetartozók" (Linómetszet)

(Képr.)

Vas Népe, 1979. ápr. 8. 8. old.

Tavaszy Noémi grafikusművész

ex libris-ek készítésével is foglalkozott.

(cikk: Algyai Viktor grafikusművész" címszó alatt.)

Kövesi József cikke „ex libris" címmel

Magyarország 1978 XI. 19

Tavaszy Noémi, grafikusművész

„Összetartozók" (linómetszet).

|repr.|

Vas Népe, Szombathely, 1979. ápr. 8.

Tavaszy Noémi, grafikusművész

Legtöbben, a kisgrafikai kiállítá-
son szerepeltek a művész művei.

Losonci Miklós: Országos kisgrafikai
kiállítás.

Pest Megyei Hírlap, 1979. okt. 9.

Tavaszy Vilmi, grafikus

Vidékről a következő kiállításról kaptunk az értesítést: Tavaszy Vilmi grafikus kiállítása Újpesten.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetet, 1984. febr.

TAVASZY Noémi

Tavaszy Noémy: Lybia partjainiál.
= Somogy XVIII. 1/2. n. 1990 8 p., ill.

- graf.

Tamási Áronné

Beszélgetés egy Zámbó Istvánnal

Mozgó Világ 1985/4

	1.évf. (1868)
évkönyve	1. (1970)
	1972. 1.
	1973
	1975.1.
utatóközpont	1969
	1932
	1946
	1971.1.
	1962. 1/2.
	1979.1.
	1.(1952)
	1.évf. (1967)
	1978
	1958.1.
	1.évf. 1947- 1986.6.
	1.évf. (1958)
	1980.
	1. 1975

TAVASZY Noémi

Szabó Gábor: Megnyilt Tavaszy Noémi 200. kiállitása. = Reformátusok Lapja, XXXVI. évf.26.sz. 1992. junius 28 28.p. és ill.

Kecskemét, 1992

- érvényesülő akadályaira,
-akutatói utánpótlás hiányair

b/ Müvészettörténeti korpusz-

A beszámoló időszakában a t
kötetek rendre megjelentek; f
müvészeti tárgyu, tervezett f
a 3., Dokumentációs osztály s

A megjelent kiadványok vál
1987: A müvészet Zsigmond,
1988: Rozgpnyi Iván/szerk.
1955-1981 /a TS-5/1 pr
1989: V
tanács támogatásával/
1989 /valójában: 1990/: Jo
des 14. Jahrhunderts, k
1990 /megjelent: 1991 elej
a sorozat záró kötete

A fo rráskiadványokat is su
problémákon kivül a fenti, az
megjelenési dátumok is jelzik

TAVASZY Noémi

TAVASZY Noémi: Lybia partjainál. = Somogy, XVIII. évf. 1.sz. 1990 8.p., ill.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

TAVASZY NOÉMI

...

Bortnyik Sándor tanitványa volt valaha. ...A népmüvészet képi motivumainak idézésével is Kodály mentalitásához kapcsolódik. Sőt: ahol Kodály dallamokat gyüjtött, ott T.N. himzésmintákat -ezeket alakitotta grafikára. ...(Kép: Matyóföld motivumai)

Losonci Miklós: Tisztelet Kodálynak. Veresegyháza, Váci Mihály Müv. Ház

UJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 36. sz. 3-4. o.

Taverner Simon

asztalosmester 1715-19 között az egri Széchenyi u. 1-5. sz. érseki palotán dolgozik.

+ Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

[illegible]ság műemlékei topográfiája VIII. köt.

[illegible] 1972.

4941

M.D.K.

Tavernier, Simon, orgonás

---

közreműködik a püspöki palota kiépítésén, melyre Carlone 1715-ben szerződik Erdődy egri püspökkel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

124. old.
+411. "

Taverner Simon, asztalos

1715-19 között részt vett az egri püspöki rezidencia asztalos munkáiban.

Heves megye műemlékei I. írta Volt Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 410. old.

Vasárnapi Hirek XII.9.

csak
etma-
Ant-
ertani
itatni
álló
n és
etőfi-
k, ez
bízott
n tör-
arad-
azo-
hetne
ntok-
khoz.
utóbb
Talál-
lenne
az,
mbe-
ap a
n.

—

TAVASZY Noémi

Szij 1990 86.

MDK

Täxlberger Simon kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból?Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Täuber János Keresztély

pozsonyi ötvös a XVIII
században.

Egy műve az alábbi
múzeumban:

Kat Bratislava

306. l.

TÄUBER 1. TAUBER

MDK

Täubel Géza építészmérnök

Mérnöki Kamara közl. MMÉKözl 1927. X.25. 268 l.

Täb Jakab

német építész

1579-ben restaurálta a pozsonyi sz. Márton-templomot, amikor a torony is új tetőt kapott.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái és terei. Pozsony, 1905.

486. l.

MDK

Täubel Géza, Bp. építészmérnök

MMÉKcl9 MMÉEKözl. 1929. 256. l. Hirdetmény.

10649.

ipőre tett balkézzel, hasitott ujjú
lérja alatti lánczon kereszttel, ta-
aillonban, melyet alól czimer diszit.
sorban:

n Nobilis e Brisgovia ....
bidem in templo ordinis quiescit.

15.4 cm.·

902
11.

Täubel Géza

épitész

Sül Budapest 1900

Oklevelet nyert 1923.

Névjegyzmüegyetem 20 l.

Tazola Lenárd

Készítette 1768 körül az egri Klapka u. 10. a. diszkert kapujának vasrácsait.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.

Budapest, 1972.

322 f

TAXNER Mihály gyöngyösi rézmüves. 1769-ben a Haller rezidenciában Gyöngyösön a konyhabeli réz edényeket javitja. A gyöngyösi „Stáb-ház" /katonai kvártélyház/ rézmüves munkájának számláját 17[8]4-ben nyujtja be. Özvegye 1[8]12-ben még a katonaság részére dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Taxner Mihály, gyöngyösi rézműves

1769-ben Haller gyöngyösi rezidenciájában a konyhai rézedényeket javítja. A gyöngyösi katonai kvartélyhár rézműves munkájának számláját 1784-ben nyújtja be. Özvegye 1812-ben még a katonaság részére dolgozik.

Heves Megye műemlékei I. irta Volt Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

411. old.

JOH. T A X N E R, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 416.- Herr Joh. T A X N E R
Hová vették fel: ~~1831. 20. Juny~~. Tyrnau, /Nagyszombat/.
Felvétel ideje: 1831. 20. Juny. 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JACOB TAXNER, testilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfär. bern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név:.-Herr Jacob Taxner 34,
Felvétel ideje: 1769. 25.May.
Hová vették fel: Tyrnau,/ /Nagyszombat/, 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. old tex- Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

IGNATZ TAXNER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsameen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 209.- Herr Ignatz Taxner
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Tyrnau,/ Nagyszombat/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

FRANZ TAXNER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freien Stadt Pressburg.
Név:.- 174.- Herr Franz Taxner
Felvétel ideje: 1798. 23. Xber.
Hová vették fel: Gran, /Esztergom/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi Festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Tax Péter és fiai

kertéjutok

l. Betnár

416. l

NDK

Tax Péter kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről türedékek, vál
latok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romok
ból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Körmöcbánya II. 193

Gáubel Géza

Gáubel Géza építészmérnök, VII.
Nefelejts-u. 56. 425-340

Bptávb 1940 szept

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparmüv. Főiskolára. Gyulán rajztanár volt. Kb 80 plakettje

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1939.-IMPLOM JÓZSEF XXXIX ÉVES KORÁBAN, férfi arckép balra. Álló téglány 220+140 mm. rygold. öntött, bronz. 5/133/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plakettjei 5/133/. old.

AZ ÉREM, Kozlemények az éremgyüjtés köréből. ------- XIV. 1958. 9. sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Ipar művészeti Főiskolára. Gyulán 32 éven át rajztanár volt Kb. 80 plakettje van.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: 1933-MEDICUS IN OMNE AEVUM NOBILIS MED ET CHIR DRIS JOH KACZVINSZKY, szemüveges férfi arckép jobbra. H/COLLEGIUM MEDICORUM BÉKÉSIENSE MCMXXX MCMXXXIII, babérkoszorúban kígyós bot és felirati táblácska. Kör 86 mm. vert, bronz. 5/133/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉUSY

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparművészeti Főiskolába. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakettje.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: - 1943. - IDŐSEBB SORG ANTAL 75 ÉVES KORÁBAN 1943 OKTÓBER HÓ, férfi arckép balra. Álló téglány 240+180 mm. Egyold. öntött, bronz. 6/134/. old.

SZILÁGYI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XIV. 1968. 9. sz. Bp.

TÉUSY

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparművv. Főiskolába. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakettje.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1956.- A NAGY MAGYAR IRÓNŐ P GULÁCSY IRÉN EMLÉKÉNEK 1891-1944, rövidhaju női arckép balra. Kör 82 mm. Egyold. öntött, bronz. 6/134/.old.

SZILÁGYI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XIV. 1968. 9.sz. Bp.

TÉGSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparmüv. Főiskolába. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 Plakettje.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1956.- P GULÁCSY IRÉN/1891-1944, rövidhaju női arckép balra, Álló téglány 85-65 mm. Egyold. öntött, bronz. 6/134/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Tégsy László szobrászmüvész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. Az Iparmüv. Főiskolát végezte. 1923 tól 32 éven keresztül rajztanár Gyulán. Arcképes plaketteket mintáz szivesen/Kb. 80 darabot/A gyulai Mübarátok és Müvészek Egyesületének több, mint egy évtizeden át titkára volt. 5§133/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. Az Iparmüv. Főiskolára 1913-ban iratkozott. Tanárai Mátrai Lajos és Orbán Antal. A hadifogságból 1918-ban jön haza. Folytatta tanulmányait a Főiskolán. 1920-ban állit ki először a Mücsarnokban.

5/133/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparművészeti Főiskolára. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakettje. ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1942.- KÁSSA GÁBORÉK 50 ÉVES HÁZASOK/1942. női és férfi arckép balra egymásután. Fekvő téglány 230+160 mm. egyold. öntött, bronz. /Kássa Gábor festőművész szülei./.6./134/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/135/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV. 1958. 9.sz. 1p.

TÉGSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül.1892-ben Gyulán.1913-ban iratkozott be az Iparművv.Főiskolára.Gyulán rajztanár volt.Kb.80 plakettje.
ÉREMEI,PLAKETTJEI:.-1942.- Emlékplakett Gyula város díszpolgárai számára a gyulai vár távlati plasztikus képével esetenként változó felirattal.Fekvő téglány 150+100 mm.egyold.öntött ezüst és bronz. 5/133/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Tégsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparművészeti Főiskolára. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakett je.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1941.- DRÄBÁRÓ ALTORJAI APOR VILMOS GYŐRI MEGYÉSPÜSPÖK MCMXLI, férfi arckép balra, Kör 220 mm. egyoldalt, öntött, bronz. 5/133/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XIV. 1958. 9. sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparművv. Főiskolára. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakettje.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1941.- DR BARÓ ALTORJAI APOR VILMOS GYŐRI MEGYÉSPÜSPÖK MCMXLI, férvi arckép balra. Redukálva. Kör 29 mm. egyold. vert, bronz és horgany. 5/133/.o

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászművész érmei és plakettjei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIV. 1958. 9.sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparmüv. Főiskolára. Gyulán rajztanárm volt. Kb 80 plakettje

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1939.- Férfi arckép balra, felirat nélkül. Álló téglány, 120+100 mm. Egyoldalöntött, bronz. /Técsi Barna, a müv öccse. /. 5/133/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plakettjei 5/133/. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIV. 1958. 9. sz. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparmüv. Főiskolába. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 Plakettje.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1956.- TÉCSY LÁSZLÓNÉ-55 ÉVES KORÁBAN, női arckép balra. Kör 92 mm. Egyold. öntött, bronz/A müvész felesége/. 6/134/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plaket jei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV. évf. 1958. 9. szám. Bp.

TÉCSY LÁSZLÓ, szobrász, rajztanár

Szül. 1892-ben Gyulán. 1913-ban iratkozott be az Iparmüv. Főiskolába. Gyulán rajztanár volt. Kb. 80 plakettje. ÉRMEI, PLAKETTJEI: ÉRME: 1956.-TÉCSY LÁSZLÓ ÖNARCKÉPE 64 ÉVES KORÁBAN 1956, szemüveges férfi arckép jobbra. Kör 92 mm. egyold. öntött bronz. 6./134/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Técsy László szobrászmüvész érmei és plaket jei 5/133/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV. évf. 1958. 9. szám. Bp.

Técsy László MDK

Feleségem, bronz plakett .

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Técsy László MDK

Arckép, bronz

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Técsy László

MDK

Feleségem, gipsz

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

Técsy László, szobrászm. MDK

458. Bolza Alfonz grófné. Bronz. Mgt.

Képzőm.Társ.1927-28 téli kiáll. Kat. 24.l.

M.D.K.

Técsy László

A Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között-a tavaszi nagy tárlaton- szerepel müve.

Képek, szobrok - festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26. - juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MNK

Vitéz Técsy László

Kata. Gipszplakett. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 15.1.

MDK

Vitéz Técsy László

Feleségem. Bronz plakett. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 16.1.

MDK

Técsy László

Dürer emlékplakett

Képzőművészet 1930. 27. sz. 55.l.

MDK

Técsy László, szobrász

/?/

Mücsarnok. Tavaszi Tárlat.
Képzömüvészet. 1929. 18.sz.

MDK

vitéz Técsy László, szobrászm.

Érmek. Bronz.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20-jan.17. Kat. 12.1.

Técsy László MDK

Wieland Dénes arcmása, gipsz

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

MDK

Técsy László

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.1.

Técsy László MDK

P. Gulácsy Irén, műbronz

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Técsy László

MDK

Érem, bronz

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

MDK

Técsy László

Leányfej, bronzplakett

Műcsarnok 1936 A nő a művészetben c. kiáll.

Técsy László

MDK

Dr. Persa Lászlóné, gipszplakett

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Técsy László MDK

Érmek, bronz

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Técsy László

Jubileumi plakett, gipsz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Técsy László

MDK

Feleségem, bronzplakett

Miesarnok 1976 Jubileumi kiállitás

Técsy László

Kata, gipszplakett

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Técsy László MDK

Önarckép, bronzplakett

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Téczy László,szobrászm.

műve az átlag fölé emelkedik a szoborterem művei között.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata. -Szobormüvek. Képzömüvészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

Técsy László MDK

Orosz templom, gipszplakett

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

vitéz Téczy László, szobrászm.

a szobrászat termét kiváló elhelyezésével tette gazdagabbá.

/Gy./: A szobrászok terme.

A Műcsarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet.1932. 48.sz. 63.l.

Técsy László

MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Técsy László

dezseri Rudnyánszky Kató

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Técsy László

MDK

Tormay Cecile

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Tésy László
szobrász

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - szobr. -
portréval szerepl.

Budapesti Hírlap
1929 III. 3

Técsy László

MDK

A Dürer-érem előlapja

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

Técsy László . MDK

Persa László plakettje

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Téćsy László

MDK

Dr. Székely Sándor

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Técsy László MDK

Horthy Miklós, szobor

Lord Rothermere

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Téchy László MDK

gr. Klebelsberg Kunő, szobor

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Técsy László MDK

Técsy István arcmása, plakett

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Técsy László, szobrászm.

211. Wieland Dénes arcmása. Gipsz. Mgt.

KMT. 1928. tav. kiáll. 13.1. Kt.

MDK

Técsy László

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

Técsy László

Than Károly arcképe, bronzplakett

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Técsy László MDK

Önarckép, ezüstérem

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Técsy László MDK

Gr. Almássy Erzsébet arcképe, márvány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Técsy László

Dürer emlékplakett, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 55.l.

Técsy László MDK

Bolza Alfonz grófné, bronz

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

MDK

Técsy László

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

Téchy László

Kata

Műcsarnok 1927 őszi kiállítás

Téchy László

MDK

Tanulmányfej

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Técsy László, szobrászm.

Arckép. Bronzplakette.

Műcs. OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 22.l.

Técsy László MDK

Arckép, bronzplakett

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Técsy László szobrász

„Arcsép" c. szobra szerepel
a hűcsarnok téli
tárlatán (emlitve)

Lyság 1926 II. 28

Técsy László

MDK

Gr. Woraczieszky Johanna, márvány

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Técsy László

MDK

Gr. Woraczicky Antal, bronz

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Técsy László

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

MDK

Téczy László, szobrászm.

158. Dr. Székely /Nuszbek/ Sándor. Mgt.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. Kat. 13.l.

Técsy László

Kata, gipszplakett

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Técsy László

MDK

Tormay Cecil, gipsz

Mics arnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben.kiáll.

Técsy László

MDK

P. Gulácsy Irén, mübronz

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

MDK

Técsy László

Képzőművészet 1928. II. évf. 6. sz. 12.l.

MDK

Técsy László

A gyulai müvésztelep kiáll. sikere. Képzőművészet 1931. 36. sz. 18.l.

vitéz Técsy László szobrász

Leányfej

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa. 1936. Műcsarnok

vitéz Técsy László szobrász

Tormay Cecil

P.Gulácsy Irén

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Técsy László

MDK

Arckép, bronz plakett

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Técsy László

Arcmás, gipsz

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Técsy László MDK

Leányfej, bronzplakett

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Técsy László MDK

Tanulmányfej, gipsz

Miccsarnok 1926. Őszi kiállitás

Técsy László

MDK

Orosz templom, gipszplakett
Önarckép, bronzplakett

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Técsy László MDK

Magyar leány, szobor

Országos Magyar Tárlat
az Uj Művészházban, 1929.

Técsy László MDK

Gróf Almássy Erzsébet arcképe, márvány

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Técsy László szobr.

A Gyulai Művésztelep kiáll. sikere. Képző-
művészet 1931. 36.sz.

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
yípapír ap, strajok,		Gót stíl. 35·5/49cm.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Técsy László

gyulai szobrász

készítette Karácsonyi János
emléktábláján a történetíró
arckép reliefjét Lelepler-
ter 1929-ben

Scherer

II. 379. l. – 380. l.
(Keppel

Ugyanő készítette
Gönczöcs Benedek gyulai
emlékszobrát
u. o. és 381. l. Keppel-

Budapest, 1930. évi szeptember hó 6.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Jancsy

miniszteri iroda s.tiszt.

alos másolat hiteléül:

[signature]

miniszteri iroda s.tiszt.

Técsy László
nebrán
1912-1919

Limit 1930
89.l.

v. Tóth László festő"

Kiállitá a Vitézi Rend képző- és iparmüvész tagjainak müveiből rendzett kiállitáson a Technológia termeiben.

Ujság 1935.V.12.

Técsy László MDK

Gyermekfej, gipsz

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Técsy László

A Kücsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Técsy László

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

NU 1930. III. 15.

vitéz Técsy László

szobrász

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - szobrával szerepel -

Kisplasztikában erősebb dombormüvü érmei.

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

Técsy László

MDK

Kássa Gábork 5o éves házassági jubileumi plakettje, bronz

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Técsy

szobrász

Téli Tárlat a Mücsarnokban - érméket és plaketteket állitott ki.

Magyarság 1931.XII.20.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Köz

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók
Központ-ban (Budapest XIV. Dózsa Gyö

Tóth László

Kiállítás

P. H. 932. XII. 20.

Técsy László

MDK

Bánat

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Técsy László

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XII. 20

Técsy László

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

MTL 1930. III. 15.

Técsy László

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Técsy László

Szerepelt a chúcsamok Tavasi tárlatán.

8 órai lipság 1930. III. 15.

Tácsy László

Műcsarnok téli tárlatán Dürer
érem lapjának plakettjével szere-
pel.

PH.929.XII.24.

Jécsy Lánló vitei

Művével nevepel a Műcsarnok

Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 24.

v. Técsi László

Kis plasztikája, a Képző- és Iparművész vitézek kiállitásán.

M.U.933.XII.10.

| | | |

Tècsy László szobrász

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán szerepelt.

NM. 930 III. 15.

Vécsey Tímolé.

A Hüsosnak téli tárlatán Hartley-
pelaketjét látjuk. (emlitve)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Técsy László.

A Műcsarnak téli tárlatán Horthy-plakettjét látjuk. (emlitve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Técsy László MDK

Arcmás, gipsz

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Técsy László

MDK

Arcmás, bronzplakett

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

MDK

Técsy László, szobrász.

Önarckép. Ezüstérem és bronzplakettek.

Than Károly arcképe. Bronzplakett.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. MNKT-Műcs. Kat.20.21.1.

MDK

vitéz Técsy László

Gyermekfej. Gipsz.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 15.1.
Műcs.

MDK

Vitéz Técsy László, szobrász

Bánat.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 14.l.

MDK

vitéz Técsy László

Arcmás, bronzpl.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 13. l.

M.D.K.

Vitéz Técsy László szobrászmüvész 1. sz. cédula

A Magyar Képzőmüvészek Egyesületének s az Orsz. M. Képzőmüvészeti Társulatnak müvésztagja. Kiállit a Mücsarnok tárlatain 1921 óta. Önarckép és Thán érmét a Nemzeti Muzeumban, Dürer emlék-plakettjét a müncheni áll. Muzeum Dürer-gyüjteményében őrzik.
/Helybeli müvész/

Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásának katalógusa Gyula. 1931.

M.D.K.

Vitéz Técsy László szobrász müvész 2. sz. cédula

A Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásán szereplő müvei:

85.	Gabi	gipsz m.t.
86.	Krisztus	bronzban
87.	érmek	
88.	"	
89.	"	
90.	"	
91.	"	
92.	"	
93.	"	
94.	"	

Gyulai Müvésztelep IV. kiállitásának katalógusa Gyula. 1931.

Debrecen (Hajdú)

Széchenyi-utca 4. Ház, földsz
~~eizáló.~~ vita, 1820 körül.

/Genthon, 1943/

MDK

Técsy László vitéz, Gyula.

A Kormányzó, br.plakett

Thán Károly, br.plakett.

Orosz templom az Uralvidékről, br.plakett.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló.
1943. okt. 8 l.

?DK

v. Técsy László szobrász

A gyulai Göndöcs-szobor feje
Néhai Thán Károly professzor
Rothermere lord
Gyulai vár
vitéz Nagybányai Horthy Miklós
Vitézi plakett
Vis várományos

Képző és Ip.művész vitézek kiáll. Budai Vigadó
1933. dec. 3 l.

MDK

v. Técsy László szobrász

Orosz templom

Képző- és Ip.művész vitézek kiáll. Budai Vigadó

1933. dec. 3 l.

EDÉNY,

hevederes, két csőrrel és a heveder végeinél egy-egy fejjel.
XV. század.
Réz, mag. 25 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.

Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 363. l.

CÍMERTARTÓ IFJÚ,

XV. század(?).
Bronzdombormű, mag. 11 cm.

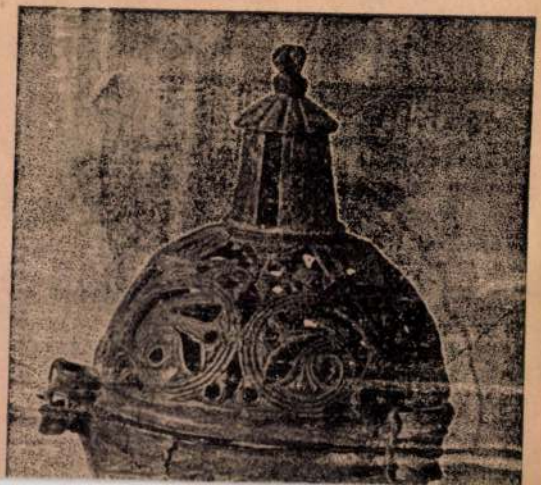

vitéz Técsy Láazló
Érem. bronz

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
16 l.

Técsy László

Gróf Woraczicky Antal, bronz

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 15 l.

Técsy László

Gróf Woraczicky Johanna, márvány

Őszi Tárlat kiállitása. Mücs. 1922. nov. 12. l.

Técsy László Vitéz, Bp. X.Kőbánya, Korponai-ut 9.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

TÉCSY, szobrász

A magyar gyógyszertudománnyal kapcsolatos érmek:
9.--THAN KÁROLY. TÉCSY 1922. 122 mm. öntött aranyozott ez
ezüst. 352.old.

DR. VARANNAY GYULA: A magyar gyógyszerésztudománnyal
kapcsolatos érmek 351.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXII. 1966. 37-38.sz. pp.

Salzburg V. 10.5.

Tétry László

Műcsarnok
1920–21. téli tárl. 201, 203
1921. tav. tárl. 433
1922. őszi tárl. 136, 183
1923. tav. tárl. 231, 240
1924. tav. tárl. 137, 332
1924. őszi tárl. 372
1926. őszi tárl. 148.
Kőbánya, Korponay u. 9.
1926. téli tárl. 121, 158
1927. őszi tárl. 176, 198.
1927/28. téli tárl. 458.
1928. tav. tárl. 211.
Korponay út 9
1928/29. téli tárl. 158, 207, 211, 212.
1929. tav. tárl. 149

dési Egyesület képzőművészeti szakosztálya. A miskolci csoportonkívüliek osztoznak a hatodik termen a szegedi kiállító művészekkel. Közöttük nagyon szépen szerepel *Gimes* Lajos két nagyon értékes képpel (Napnyugta a pusztán, Piránói halászbárkák), *Halász Hradil* Elemér, egy virágcsendélettel, *Sassy* Attila démonikus elképzelésü képével (Éjszaka), *Kolár* Nándorné (Emlékek) című tökéletes technikájú olajfestményével, amelynek lírai finomsága és tökéletes tónusai valóban megkapóak, *Kmetty* János két pasztellfelfogású tájképével, *K. Haller* Stefánia pompás csendéletével, *Petheőné Ertl* Livia kedves és finom pasztell csendéletével, valamint *Hradil* Vilmos, *Hradil* Alajos, *Jelenffy* Lajos és *Dala* József István.

A hetedik teremben a Lévay József Egyesület képzőművészeti szakosztályának tagjai közül különösen ki kell emelnünk *Kiss* Lajost, aki rendkívül finom akvarellekkel szerepelt. *Bartus* Ödön (Patakrészlet télen, Deák-tér Miskolcon) kiforrott és értékes művészetet képvisel. *Szontágh* Tibor (Téli táj), *Madáchy* István, *Petrányi* Miklós (Alpesi táj), *Nyitray* Dániel (Női arckép), *Balogh* József (Mezőkövesdi cserépvásár) előnyösen szerepelnek.

A Miskolci Művészek Társaságának kiállított képei között sajnálatosan kevés a miskolci vonatkozás. Kiemelkedő kép *Benkhardt* Ágost „Bágyadt őszi nap a Dudujkán" és „Velence Miskolcon" című, lehiggadt művészetről tanuskodó képe. *Meilinger* Dezső „Öreg Tisza partján" és „Tiszatarjáni rév" című képe külön és hangsúlyozott figyelmet érdemel. *Hámor* Ilona Renoirra emlékeztető „Páholy" c. képe, *Bizony* Ákosné (Tamariszkusz), *Dudosits* Jenő „Önarckép"-e, *Barzó* Endre „Falu vasárnapja", *Szeiler* Károly, *Sau* Géza, *Sárkány* Lóránt, *Horváth* Margit,

Técsy László

HÍ

A KÉPZŐMŰVÉSZET MEGJELENÉSI IDEJE e havi számunknál eltolódást szenvedett egy teljes héttel. Ezt a késedelmet a Tisza István-emlékmű pályázatának kiállítása okozta, mely a sajtó számára 15.-én nyílt meg. Miután a róla való beszámolót nem akartuk szeptemberi számunkra halasztani — július és augusztus hónapokban a Képzőművészet szünetel — inkább választottuk a késedelmes megjelenés ódiumát. A szeptemberi számtól kezdődően egyébként át fogunk térni a hónap közepén való megjelenés helyett az elsejei megjelenési időpontra. A *Képzőművészet* szeptemberi száma már szeptember 1-én fog megjelenni.

Képzőművészet 1929. I. 12.

TÉCSY LÁSZLÓ ÉS WAGNER JÓZSEF KIÁLLITÁSA. Két országos nevű művész kiállítása nyílt meg Gyulán a Békésmegyei Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat rendezésében. *Técsy* László szobrászművész nevét a Műcsarnok kiállításairól is jól ismeri a műértő közönség. A gyulai kiállításon mintegy 40 drb plakettel és szobormunkával vett részt. Nagy karakterérzéket mutató portréi, hatásos érmei és a plakett műfajában elért magas nívója természetesen szűkebb patriájában is biztosították számára a sikert. *Wagner* Józsefnek tavaly volt nagysikerű kollektiv kiállítása a Nemzeti Salonban, de már annak előtte is jól ismerte nevét a tárlatlátogató közönség egyéni stílusú és mély természetérzésben fogant képeiről. Több képe már a megnyitás napján el kelt a gyulai műbarátok között.

Viselet.

Női ruha.

A karonfogva sétáló höl
kalapot, könyökujjú paletôt é
dig, a ki könyvet tart bal ke
szel, mentét kivágott félbő u
szoknyát sujtással visel.
tel. Felirata:

ŐSZI-DIVATK
MONASZTERLY ÉS KUZMI

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun
legalól balra: 1863 Oktober hó
jobbra: Melléklet a Ne

Kny., mér. 17.4 :

(vitéz) Técsy László

Geboren zu Gyula am 11. August 1892, absolvierte T. die Kunstgewerbeschule in Budapest unter den Meistern Sándor Apáti Abt und Lajos Mátrai. Seine Studienreisen führten ihn 1914 nach Venedig. Im Jahre 1923 wurde er an der Kulturausstellung in Gyula mit der goldenen Medaille ausgezeichnet und errang 1930 an der Ausstellung des Vereins für Bildende Künste und Kunstgewerbe des Comitates Békés den grossen Preis. T. ist Porträtbildhauer und Medailleur, befasst sich jedoch auch mit Monumentalplastik und ist Professor der Zeichenkunst in Békés-Csaba.

Igen sok nüve fels.

Hu Prmagyérem 437. l.
-440

ıcca 28. szám alatti theologián vnn.
um a XVII. század első feléből való
.,nevelésügyi ritkaságaival. Nyomon
ba.
ıint ref. iskola-várost. Nemzeti
.a kiállitása,amely az elszakitott
ünt sárospataki jogakadémia társa es
val büszkélkedik,Kunszentmiklós Bak-
ronnak az emlékezetét idézi fel. Ér-
a nyíregyházi Kálvineum , a pécsi
nna iskola kiállitása,amely megha-
etetről,mely any ai gondoskodással

óben hatalmas a debreceni Tisza István
ának kiállitása. Diszdoktorok gal-
nuskodik a magyar ref. theologiai

zegyesület, az Országos Református
yai meglepően beszélnek arról a ko-
rltai munkásságról,amelyből kinőtt

etszövetség kedves plasticitással
jd a diakonissza intézet munkássága
k felemelő hatása után bus borulat
Református vonatkozásu emlékek láttán.
a református n é p m ü v é s z e t
s a husvéti tojás-gyüjtemény és a
k káprázatos sokasága. Ugyanitt
letek /Bethlen Szövetség, KIE

Técsy László

nobrán

lásd bőélet

Képző- és Iparművész

Vitézek kiáll. tárgyan

Bp. 1933. dec.

Técsy László, vitéz

szobrász. Műcsarnok
1931/32. téli kiáll. 168.
Képzőművészek Egyes. tagja
1932. febr.-márc. kiáll.
343
1932. tav. tárl. 255
1932/33. téli tárl. 523, 531

Sinka Ferenc Pál IX. 6.

Tecsy László, vitéz, nobrány

Korponai u. g. Műcsarnok

1930. tav. kiáll IV. t. 9. 12

1930/31. jub. kiáll. 196,

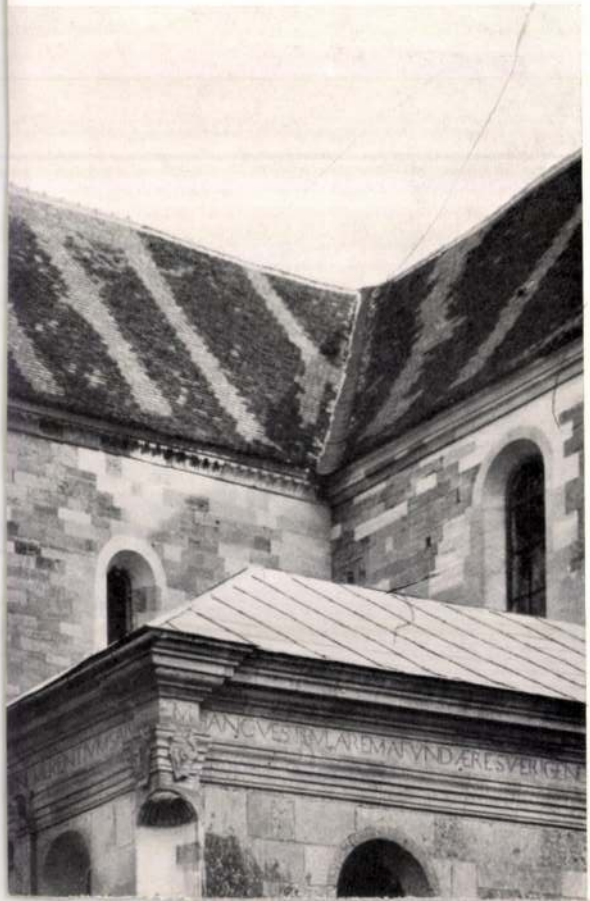

Técsy László vitéz

nobrany

Gyula

Szeged öri tart. 1943

felsz. 1944. febr.

Técsői Bálint Géza

MDK

Kurucles téli ködben, olf.

Miesarnok 1934 téli kiállitás

Técsői Bálint Géza MDK

Zuzmarás völgy a Normafánál

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Técsői Bálint Géza

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Kurucles téli ködben.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

IGEN TISZTELT

Van szerencsénk becses t
JÁNOS dr., a Magyar
történész és SZENTIV
már megírták az első r
kont, mely a XII-ik sz
képzőművészeink életrajzát magában
a nagyméltóságú vallás- és közokt

MAGYAR MŰVÉS

Tecus

Lás 1
2

Balics. A római Eatt. egyházt
tört. Magyarországon Bpest.
1890. II k. II r. 594. l.

M.D.A.

TECLU Liviu

1919-ben Nagybányán a SzabadiskKola ts

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 333.l.

Teckendorfer János

ötvös

vol

Böh. 4 l.

TECKER, thrton, pozsonyi polgármester

A. T., bürgerl. Hafnermeister, 75 éves korában meghalt.
(1849, 720. l.)

Preßburger Zeitung
(Jenthan)

Téchy László MDK

Téchy Barna arcmása, gipsz

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Téchy László

szobrász

Gyulai Müvésztelep kiállitása - a városháza disztermében - két nagy szobormüvel szerepel.

Pesti Hirlap
1930.XI.4.

Téchy László

szobrász

Gyulai Müvésztelep kiállitása a városháza disztermében. Két nagy szobormüvel szerepel.

Magyarság
1930.XI.4.

Ortéz Téchy László szobrász

kezepel a műzárnok téli

tárlatán

Magyarság 1938 II. 6.

Téchy László

szobrász

Gyulai Müvésztelep kiállitása - a városháza disztermében - két nagy szobormüvel szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.4.

Téchy László

br. Apor Vilmos, bronz

Horthy Miklós, bronz

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Tiszky Tanár

A Nemzeti téli tanácsán
robot-munkát nevepel.

Ugrám, szerd. dec. 16.

Téchy László

A Műcsarnok téli tárlatán szobor-műre szerepel.

Ujság, 1928. dec. 16.

MDK

Téchy Kálmán

Egy régi ház, of.

KEVE 11. kiáll. N.Szal. 1918. nov. 13 l.

Milyen pályázatokon vett részt : . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

d ő i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Téchy

Adalbert

M. 932. XIII. 18.

ok müvészetéről: . . . . . .

T. 713.

fölötti tanácskozmányt, mi? kö-
a és az annak kihirdetése után
n kisebb képekben feltüntetve,
térkép válik ki. Felirata /// di-

edens

30.5 : 37.8 cm.

Téchy Izabella

1914/15 - 1917/18

Ferképzomfoiskavk
Mo.l.

MDK

Techert Anna

Megnyitották Kassán az ... iparm. tárlatot. Uj Magyarság, 1943. máj. 11.

XXXXXXXXXXXXX
Lexikons
Budapest, V.

Budapest, 1960. február 15.

Holl Imre
Budapest I.
Szentháromság

MDK

M.Techert Anna

Závodszky-Tábori Piroska: Nagyika c. könyvének illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

A miniszter rendeletéből:

osztálytanácsos.

A hivata

mi

Techert Anna
grafikus
1917 - 20
Éinnsk 1930
89. l.

M.D.K

TECĂN Irina

1930.-ban nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 340.l.

Melk.

Tebetutai (Lillafüred mellett)

üvegfazék teljes korsóg (egyedulálló tárgy) Egyszerűségében szép Földesárnyalatú üveg. Mezőkeresztesi szerzemény

63. ábra

Szolnoky Lajos. A Népr. M. 1961 évi tárgygyűjtése

A Népr. M. Évkönyve 1962, 245–246. L

MDK.

Teberán Sándor

Kiállitási hiradás

Békésmegyei Népujság 1966 máj.1.

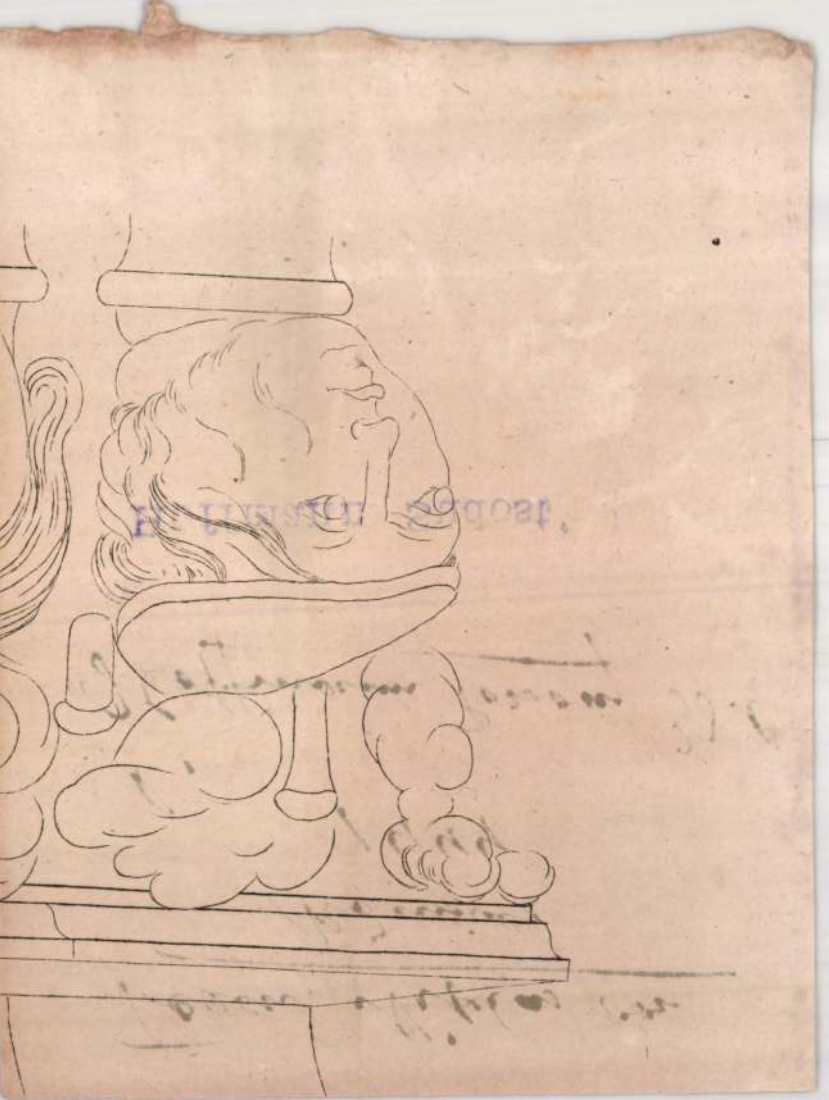

Teben, Niklas von

Könnives

1444

l.

Hoffmann Porsony 38 l

Hoffmann Südost

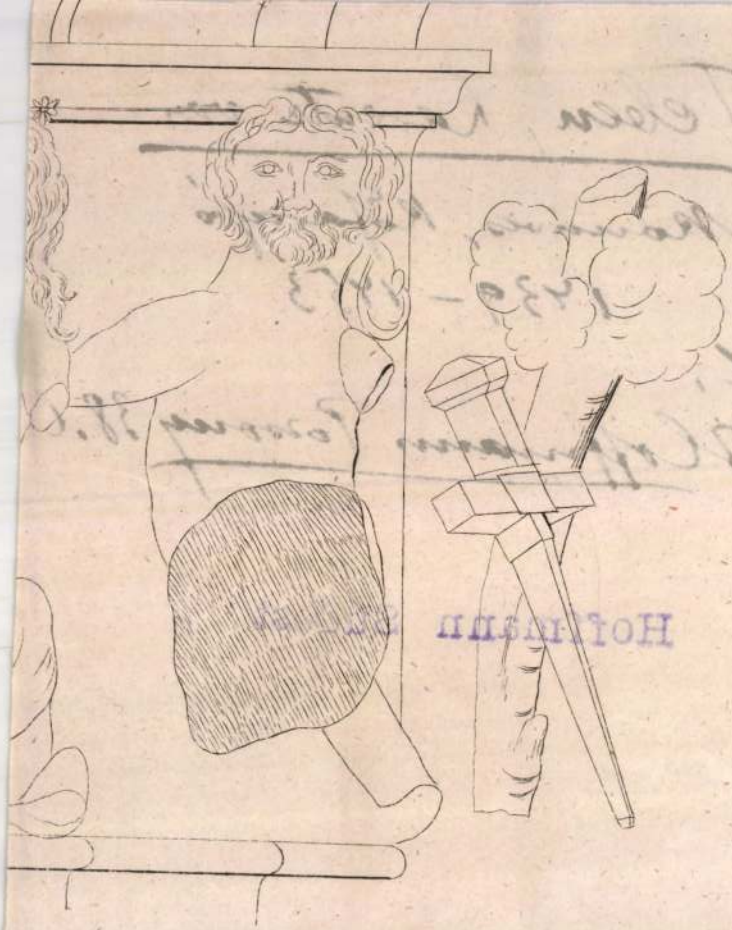

Teben, Lorentz von

Könnives, Kőfarajó

1439–1453

l.

Hoffmann Pozsony 38.l

Hoffmann Südost

M.D.K.

Hans von Teben [Dévény], kőműves

1441-1451-között először mint kőműves segéd, később mint adóíró van szerepel a pozsonyi okiratokban.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 38 old.

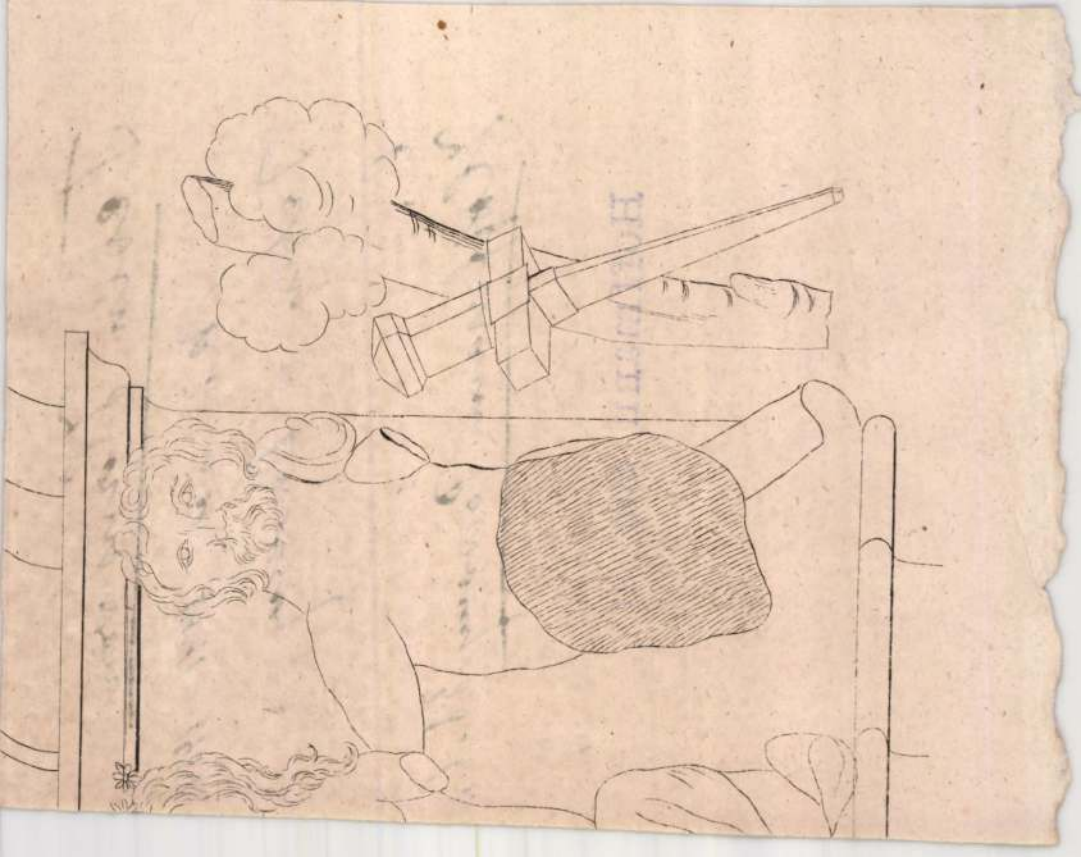

Teben, Hans von

Königsb. 1441 - 1451

Teben = Deveny

l.

Hoffmann Posseny 38. l.

Hoffmann Südost

Toben =

Oder Pastelme

l.

Hoffmann Posen 38.l

Hoffmann Südost 1

Téba János

Nagybányai iskola vezető mestere volt.

Múzeumi séták.

1972. VII. 10. 18.55 Ⓓ. IV.

0 -

Régi mesterek. 246.o.

Teasdale, James

+ 1852 máj 30.
58 éves korában

Jegyzék a városi temetői temetkezési jogosultak sírjairól és síremlékeiről.

Bp. (1931?)

9. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .....év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

Teasdale

angol szobrász

Eszitette a lánchid

bejáratánál magas ta-

lapzatos nyugvó négy

oroszlánt.

Szod

Past. 1883. 34. 36 v l

Teasdale Vilmos

a Lánchid épitése alkalmából jött Angliából Magyarországra, s a hid elkészülte után végleg itt telepedett le. Ő épitette a balatonfüredi Teasdale-villát /Ady Endre u.13./

Komárik Dénes: Máltás Hugó. - Épités- Épitészettudomány, 1970. /2.kötet/, 111-171.l.

15o.l.

Teasdale Vilmos

Az Ady E. u. 13 sz. épületet épitette
1880 körül.

Szalai Imre: Balatonfüred
Bp. Képzőm. Alap 1964
34. old.

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Pécsy László vitéz

nobrán

Műcs. kiáll, 1920 tól

Pipics 121. C.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Tecsy László

Dürer emlékplakett
repr.

Képrőmuvészet

1930. IV. évf. 27
sz

55. l.

PRELLER JÁNOS

Szedergényi Sándor és neje
Iglóvölgyi B. Alajos és neje
tisztelettel meghívják Lujzka
és Alajos gyermekeik 1914. év
január 28-án, d. e. 10 órakor
a VII. ker. anyakönyvi hiva-
talban tartandó esküvőjükre

WENCZEL LAJOS

v. Téczy Lászlóné

Munkái szerepelnek a Vitézi Rend tagjainak kiállításán, az iparművészeti részben.

Nemzeti Újság 1935. V. 12.

v. Técsy Lászlóné

A Technológia termeiben a Vitézi Rend képző- és iparmüvész tagjainak müveiből rendezett kiállitás iparmüvészeti részének kiállitója.

Ujság 1935.V.12.

TEIBER, Johann, festő Pozsonyban

J. T. Maler, 1 éves fia meghalt. (1819, 937 l)

—

[illegible]

Preßburger Zeitung

(Geuthon)

Teibler, Carl (1821-1895)

„Lovas" Olaj, vászon 53x62

Jobbra lent jobbra: C. Teibler 1863

Védett. Kiválasztási ár: 6000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Tegl János

MDK

Repr:

A székesfehérvári megyeháza bécsi terve. 1803
117.o. 69. kép.

A székesfehérvári megyeháza homlokzatterve. 1803-ból.

117.o. 70. kép.

ZADOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

Tegl János
székesfehérvári mester MDK

A székesfehérvári megyeházáre az 1803.évi bécsi terv felhasználásával Tegl János készitett tervet, mely szintén nem felelt meg, ekkor 1807-ben készült Pollack homlokzatterve /az alaprajz kialakitásánál már kötve volt/. E három tervből készül akivitelezés alapjául szolgálá egységesitett terv. Valószinü hogy Pollack személyesen nem irányitotta a munkát.
116-121.o. vö. 139.o. 99. jegyz.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Tegl

M.D.K.

Johann Tegl epitőmester

– kézesfehérvári — s Pollack Mihály tervei alapján készült a sz. i megyei tanácsház.

Fitz J: Séta a régi kézesfehérvárt. Kézesfehérvár, 1956, 23

Johann Tegl kőművesmester M.D.K.

Székesfehérvár, megyei Tanácsház

1807 – 1812

tervét Pollack Mihály javította

(346. kép)

Genth. Müeml. 1959 I. 353

és Szent István, 100-100 cm magas. Diadalívének
Domus Domini Aedificata uis Ao 1422. Modo No
Est Ao 1792. In Honorem B. M. V. A diadalív
Pinxit Liborius Lazar Pictor Teuto Povnensis.
Kehely a XVI. sz. elejéről, aranyozott ezüst, XVI
cuppával.

Ruttka R. k. pléb. templom

Góthikus stílusban tervezett modern épület.
lebontott templomból való régiségei:

1. Pieta szobor, fa, XVI. sz. 84 cm magas.
2. Szent János ev. szobra, fa, XV-XVI. sz. 80 cm n
3. Keresztkút, kő, kehely alakú, 1521-ből.
4. Kehely, a. ezüst, csigás gombbal, XVIII. század.

TEGGINGER (Tekhinger), Nikolaus futó és otvár

1442-45 Pozsony

Ars 1997/ 243.

M.D.K.

Teginger Nikolaus, festő

... hogy a vödrici kapura cimert fessen; 1457-ben olajat veszner neki, hogy a Pék torony és a Vargatorony erődítményeiher való pajzsokat beitassa vele; 1459-ben a récsei templomba készitett egy darab üvegért (szerző szerint valószinűleg üveg festmenyért) 60 dénárt kap; 1459-ben a tanácsterem előtt lévő tábláért 2 font dénárt; 1463-ban papirt veszner neki mert - bár körben ert az állását felmondta - most ujra városi irnok.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 22., 48. old.

9.

5.

Teginger (Taginger)
Nicolaus
(Deggingen, Svábország)
1442 – 1463
l.
Hoffmann Pozsony
47. l.

Hoffmann Südost

Teginger Nicolaus

festō

l.

Hoffmann Pomony

19. l

20, 21. l.

22. l.

Teginger Miklós MDK

Irásaink a ~~leg~~bővebben emlékeznek meg róla. Kisebb, kézmüves jellegü megbizatásokat is teljesitett/1442-1463/. 1452-ből származó adat, mely szerint Bodó Gábor budai várnagy a T.M.-nél rendelt két oltárképet sürgeti, azt bizonyitja, hogy a budai urak szivesen vásároltak Pozsonyban, stb.

Radocsay Dénes: a középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.37.l.

Teginger Miklós , festő MDK

Bodó Gergely budai várnagy T.M.-~~XXX~~ pozsonyi festőnél rendel meg egy képtáblát 1452-ben valamelyik budai templom vagy talán saját birtokán álló egyik templom számára.

334.o.

Entz Géza ism. Szücs Jenő: Városok és kézmüvesség a XV. századi Magyarországon.
Müv. Ért. 1956. V.évf. 4. sz. 332-334.o.

Tegdes László, grafikus

a Bács-Kiskun megyei hetedik grafikai tárlat a megyei Műv. Központban látható. —

Tegdes László rajzai, melyek vetümunkák, szerepelnek a tárlaton.

Vörös Mihály: Grafikai tárlat, hetedszer. Petőfi Népe, 1981. jún. 14.

Tegda János

Korongosmester a hollóházi gyárban.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
45 s.

Tédy László

A Műcsarnok téli tárlatán
szerepel szobor-műve.

Magyarság, 1928. dec. 16.

Tedl János

a győri rajziskolában kőművesmesternek
képezte ki magát 1792-ben.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi építőművészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

657

MDK

Teécs Ede szobrász

Kisfaludy Stróbl Zsigmond: Emlékeim Csillag, 1956.X.évf. február 302.l.

MDK

Tedesco Juci

1000 koronás II. dijat kapta

Magyaros ruhatervpályázatot... Magy. Iparmüvészet

1920. 96.1.

MDK

Tedesco Juci

II.1ooo koronás dij

Magyaros ruhatervpályázatot...

Pályázatok. MI 192o. 96. l.

Tedesco Antal

III. e. grafikus

l.

Eimisk. 1930

36. l.

MDK

Tedesco Anna

Máté György:A magyar forradalmi plakátművészet utja Csillag,X.évf.1956.augusztus 362.l.

Tedesco Anna MDK

Traktoros, rajz

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Tedesco Anna

A Nemzetközi Nőnap alkalmából kibocsátott fel - áras alkalmi bélyeg bélyegképének terve, 1949. repr.

Pékczi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 296-297.l.

Tedesco Anna

MDK

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

Ταχεῖαι ἀπαντήσεις

Tedesco Anny

Szerepelt a Nemzeti Szalon akvarel és pasztel kiállitásán.

N.U.932.V.31.

A hivat

A MAGYAR KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM
Művészeti ügyosztálya.

Tedescó Anna
grafikus
1917 – 1924

Eimisk 1930
89. l.

u

Tedesco Anny

Alkotása az Iparművészeti Múzeum kiállításán a grafikai anyagban szerepel.

M.934.V.19.

Tedesco Anna M.D.K.

Nönapi- feláras- bélyeg terve, / a Nemzetközi Nönap alkalmából / 1949.

Irányító a bélyegek világában Bp. 1964. 89. l.

Tedesco Anna /1903- /

MDK

"Hazahozzuk őket" 1947.

"A mi jövőnkért" 1947.

"Éljen a magyar munkásosztály" 1949.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

40.l.

MDK.

Tedesco Anna grafikus
"Állatképek I.,II.,III." /tusrajz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 57.1.

MDK

Tedescó Anna

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátmű-
vészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

MDK

Tedesco Anna

Emlékezz / terv/ 1955 plakát Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 21.l.

MDK

Tedesco Anna, 19o3--

Hazahozzuk őket

A mi jövőnkért

Éljen a magyar munkásosztály

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 196o.

Tederzko Anni

festőművész

A Berlinben tartandó VIT képzőművészeti kiállításra kiviszik „Tapasztalatátadó" c. grafikai lapját. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Jún. 8.

Tedesco Anud.

„Békét a világnak" c. plakátját láthattuk a Békeplakát és Ötéves Terv grafikai kiállításán.
(emlétve.)

Esti Budapest, 1952. Okt. 14.

MDK –

Tedesco Anna /1903-/

Hazahozzuk őket. 1947., 83x59 MH

A mi jövőnkért. 1947., 94x59 MH

Éljen a magyar munkásosztály. 1949., 85x58 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 40.l.

MDK

Tedescó Anna

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Tedesco Anna

Allatképek I.,II.,III., tusrajz 32x87

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 37.l.

Tedesco Anna

Plakátja:
Szeretettel köszöntjük asszonyainkat és leányainkat a Nemzetközi Nőnapon. Bp.1962. 14x44 cm.
Ábrázolás: Balról vöröskereszt és egy női fej olajággal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 127.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Tedesco Anna 2.

Nyomat:

Szeretettel gondoskodjunk öregeinkről Bp.1961.
24x17 cm.

Ábrázolva: Fiatal leány virágcsokrot és egy doboz csokoládét ajándékoz egy öreg házaspárnak

Szülők véradással segitsük a beteg gyermek gyógyulását
1961. 36x25 cm.

Ábrázolva: Vérátömlesztéstől a beteg gyermek teljesen meggyógyul.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 97. 98.l.

Tedesco Anna

Nyomat:
Véradással egymáson segitünk. Bp. 1962. 24x17.cm.
Ábrázolva: Vöröskeresztes véradó állomáson véradás.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 98.1.

Tedesco Anna 1.

Nyomat:
Készüljön az anyaságra: vegyen részt a Vöröskereszt anyák iskolája tanfolyamán. 1962. 40x27.cm.

Ábrázolva:Kék alapon vöröskereszt.Fiatal anyag csecsemőjét gondozza.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

97.1.

MDK

Tedesco Anna

Békét a világnak, plakát

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll. 1953.
Ernst Muz. szept. 3 l.

Tedesco Anna

MDK

Emlékezz !terv/ 1955 plakát

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Redesco Anna

MDK

Állatképek I-III. tusrajz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Tedesco Anna

MDK

Hazahozzuk őket, 1947

A mi jövőnkért, 1947

Éljen a magyar munkásosztály, 1949

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Tedesco Anni

Uj élet, rézk.

Az álom, "

Tanulmányok,"

Tanulmány, cer.

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj. 13 l.

Tedesco Anna

grafikus vietnámi művei
mutatják be az Orvos-Egészségügyi
Dolgozók huknerveteének kiskháza-
ban.

Magyar Nemzet 1968. máj. 15. 6. o.

MDK

Tedesco Anna

Traktoros, rajz

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

1o l.

MDK

Tedesco Anna

T.E: I. m. képzm. kiáll. grafikai müvei. Kis Ujs.
1950. aug. 27. 7.l.

MDK

Tedesco Anna

Plakátjai a magyar képzőművésznők Mücsarnok-beli kiállitásán.

Havas Lujza: Magyar képzőművésznők kiáll.-a.

Népszava 1958.márc. 12. 6.1.

MDK

Tedesco Anna

Plakát kiállitás, 1948. N.Szal. képek

Tedesco Anna

Tedesco Anna okl. grafikus, iparművész, V. Falk Miksa-n. 22.
125-097

Bptávb 1940 szept.

Tedesco Anna

festő

MDK

"férfias" erővel [illegible], a művészet igazi fegyvereivel harcol a békéért. -.-

Gyenes Rózsa : Magyar művésznők a Műcsarnokban. Műterem 1958 I.évf. 5. sz. 36-38.o.

Szegedi-Tedesco Anni, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2c8 I.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tadesco Anni, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2o7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 207 l.
A magyarok öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni I. díj, ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2o7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni, okl. ruhaterv

Magyar Iparmüvészet 1934. 2o7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 2e7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni, I.dij, ruhaterv

Magyar Iparmivészet 1934. 2o7 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának
ruhatervpályázatának eredménye.

Szegedi-Tedesco Anni, II. dij, ruhaterv

Magyar Iparmüvészet 1934. 2o8 l.
A magyaros öltözködési/mozgalom orsz. bizottságának
ruhatervpályázatának eredmónye.

Tedesco Anna

„5 éves terv: béke, jólét, függetlenség.
Szavazz a Népfrontra!
Magyar Dalgozók Pártja!" ~~1150~~ (1950).
(repr.)

Három évtized politikai plakátjaiból.

Társadalmi Szemle, 1975. apr.

MDK

Tedesco Anna, grafikus

Kiállít.

–: „Budapest Hanoiért" kiállítás nyílik

5.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 15.

Teichner Ádám

ezüstkoszorus műlakatos
mester Budapest

készítette az ömes műlaka
tos munkákat a Dísztér
11. sz. ház részére, mely-
nek átalakítási munká-
latait Ray Rezső
műépítész tervezte.

Repr

Tér és Forma
1932. 272. l.

KNOPP IMRE. TISZAVIRÁG.

Teichner Ádám

iparművész

lásd

Képzőművészet

1933. 102, 108. l.

Lejegyezte.

Teichner Ádám

mintakatos

l.

Váljubal 430. l.

Teichmann József (Öreg) hőmüves-paller M.D.K.

neve 1790-95 körök fordul elő az egri adó összeírásokban, majd 1800-1824 körök ismét összeírják. Utóbbi és ben mint öregpolgár szerepel, akinek két szolója van. Meghalt Egerben 1824-ben 74 éves korában

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

Teilnkes János, [ex libris-művész?] MDK

XVI. n. pozsonyi ex libris kénítő.

Rajka Ágnes: Az ex libris gyűjtés nemvedélye 250-251

A KÖNYV, Bp. 1964. július IV/7

MDK

Teilnkes János, pozsonyi polgár,

kinek ex-librise az első hazánkban. A XVI.sz.közepe táján készült pompás fametszet. Készitője nincs emlitve.

Czakó Elemér: XXXXXXXXXXX Az Iparmüvészeti Muzeum Ex-libris kiállitása.

Magyar Iparmüvészet. ?

find in any of these such a profound an
influence on Hungarian intellectual life
spreading of the ideas of Lipsius expound
philosophical works and letter. As has
been mentioned, the moral ideas of Lipsiu
influence in Hungary were closely link
religious questions and literature, which
addition, characterized by a strong int
complexion. In Hungary the turning
intellectuals originated also from the contr
nature of the religious life of the pe
the one hand, we can see that religi
became profound and very subjective
as a result of the nature of the P
religion ensuring a more direct and d
ligious life; at the same time, the necessi
ligion was supplemented by such motiv
either had not existed earlier, or were not
al importance, notably the striving to
political difficulties by faith. On the oth
in the circle of the leading intellectuals re
longer meant the single and secure footh
manist culture had already permeated th
life and thinking of those belonging to t
so deeply that religion alone no longer
ficient support.[82] It is for this reason
teaching of Lipsius was able to encompa
ents of different religions, and their

TEICHNER Ádám mülakatos

PERÉHÁZY Károly: Az ezüstkoszorus mülakatos Teichner Ádám munkássága, = Müemlékvédelem, 36,1992,4.
238 - 242. ill.

M.D.K.

Teichmann Ferenc, kőműves mester

1780-85 között szerepel az egri adóösszeírásokban. Még az 1800-évi kötet is említi. Meghalt Egerben 1805. április 21-én 62 éves korában.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 414. old.

Teichmann Frigyes, textilfestőmester

1819.-Sok vidéki mestert, kik hosszabb ideje a pozsonyi céhben voltak, a budaiak magukmak igényeltek, mert 1813-ba bannA Helytartó Tanacs nem határozta meg pontosan a budai céh területét.-E mesterek egyike volt:
Teichmann Frigyes, Verbaszról. 130.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

FRID. T E I C H M A N N , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 310.- Herr Frid. T E I C H M A N N
Felvétel ideje: 1813. 14. Sept.
Hová vették fel: Nagy Verbász. 160.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974

TEICHMANN Ferenc kőmüves. Az egri városi adó-
összeirás 1775. évi kötete őrizte meg nevét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

TEICHERT Pál festő

Ferencváros r. plébániatemplom oltárkép festése

ld.

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991 229 p

MDK

Teichert Károly

A lipót-utcai városhaza aranydiszitéseit Teichert Károly készitette.

Fővárosi Lapok, 1875.I.félév. 213, 214.l.

Teichert

Keszítette

Thaly Mór

rajzai nyomán

az egyetemi könyvtár

vesztibüljének

sgraffitoit. Az

éjulet homlokzatának

Thirring Bpest

63. l.

sgraffitói is tole

valók

mina

led

2

Teichert Károly

végezte a pesti Ujvárosháza /Váci u.62-64./ épitkezésének aranyozási munkáit.

Gábor István: Egy régi épület új élete, az Ujvárosháza. - Budapest,1972.5.sz.22-25.l.

3.

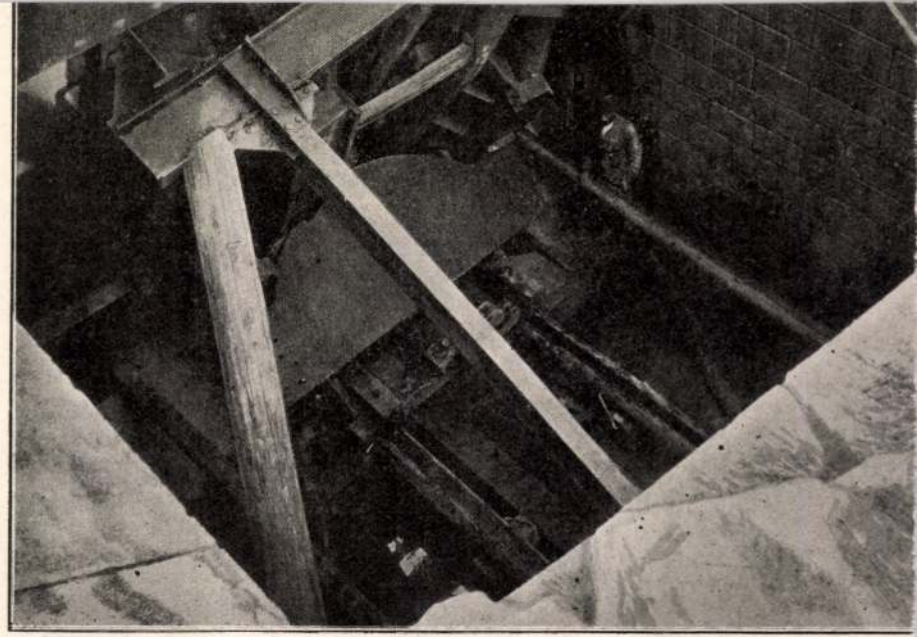

Teichert

festő.

l.

Kurtz Vilmos

A budapest-ferencvárosi röm. Eath-plébániatemplom.

Bp. 1879. 27. l.

M. D. K.

TEICHER, (Teichert, Teuchert)

Bp. Ferencvárosi plébánia templom al-
templomában dekorativ festmények

Ybl Ervin: Ybl Miklós 139.,

Teicher Károly, kárpitos

Sopronban 1900 körül kezdett barokk vázlatokat gyüjteni. Volt közöttük valódi Dorfmeister is. 271.old

Csatkai Endre: Barokk rajzok kiállitása a Liszt Ferenc Múzeumban 271.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. .-.évf. 1966 Sopron

MICHAEL TEICHENGRÄBER, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
283.- Michael Teichengräber, Eltsch, 1808. 153.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőhéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MARTIN TEICHENGRÄBER, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét talaljuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterel névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
157.- Martin Teichengräber, Igló,1758.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARKABOK. A Kantus János Múz. évkön ve, 16. Győr, 1974

MDK

Löhlbach és Reichel , építészek

az erzsébetvárosi törvényhozási épület tervpályázatán a biráló bizottság a III. dijat L. és R. építészek közös tervének itélte oda.

Müvészet. 1907. 134.l.

M.N.K.

Teich Blasius, lakatosm.

Budán dolgozott. Budán polgárjogot nyert. 1732. II. 1.
250.o.

Nemeskéry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica, XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ, Bp.

MDK

Teibner Róbertné

192[illegible]. textil szaktanitónő

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Teibner Róbertné, iparművész

--

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai, tanársegédei, /segédtanárok/, -Textil szakvanitónő: Teibner Róbertné, 1921. 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművész.Iskola/1880-1941/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Művt.Tört.Krt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

LAURENTIUS TEHLITZ, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
194.-Laurentius Tehlitz, Podolin.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Tehel Péter

kiállított festménye:

Kompozíció, olaj, 30x33cm.

Levegő tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

13. l

.... nap

/Aradi Nóra/
igazgató

.....ig.

sai alapján irandó munkáinak két
a illetve Adattára részére meg-

TEHEL Péter művészettörténész

Németh Lajos: Weelisch Tehel Judit kiállítása. =
Uj Művészet, I.évf.1.sz. 1990. 54. p.

TEHEL PÉTER

Frank János művészettörténész

2004. június 13 án, életének 80. évében meghalt.
Temetése a Farkasréti temető művészparcellájában
2004. július 6 án, kedden 12.45 órakor lesz.
Búcsúztatják: **Donáth László** evangélikus lelkész,
Tehel Péter művészettörténész

Gyászolják: felesége és barátai
Frank Jánost az Élet és Irodalom, valamint a Műcsarnok
saját halottjának tekinti.

10 MAY 1952

TEHEL Péter
1990 1. 54

Új Művészet

MDK

Tehel Péter, festö

Kompozició. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 13.1.

Tehel Péter MDK

Kompozició, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Jegyey R.

a müncheni képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1924.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis

1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

Tegyey L.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1893.

Jószai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

TEGYEY LAJOS

614. Vasuti tanulmányok.

Műcsarnok 1898.tav.nemzetk.kiáll.kat.
29.oldal

MDK

Tegyei Lajos,

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 75.l

M. D. C.

TEGYEI Lajos festő

1896-ban Nagybányán tanítványa lett

Réti Bn. 1954. 324. l.

MDK

Tegyey Lajos, München

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Keszthely – sörházkerti népvándorlás kori

temető VI. 162

Tegyey Lajos

Műcsarnok, Budapest.
1897/98. téli tárlat.
1898. tav. tárlat. München

Trencsén vármegyei

VI. 248.

Tegzes Lajos

Nagybányai kiáll. kat.

1912.

75.

Livius V. 248.

Tegyey Lajos

Kül. Felsőmesteri (vasm)
1872 febr. 27. Rk.
2 reál
1890/91 I-II. vendéglát.
1891/92 " —

Élővirágok, koszorúk, csokrok, szobanövények, nagy választékban állandóan raktáron

Nagy Imre

cs. és kir. udvari szállító

élővirágnagykereskedésében

Budapest, IV. ker., Fővám-tér 5. szám.

Telefon: Aut. 868-29 és 868-20.

TEGYEY *Lajos*, festő, * Felsőmesteri (Vas vm.) 1872 febr. 27. A bpesti mintarajziskolában Nagybányán és Münchenben tanult. 1897. állított ki először a Műcsarnokban

Ee. G. II. 524 l

(1-től 170-ig.)

Tarcsa.

A háttérben park terül
az emeletes kastély látható
melyeken innen a patakon átv
asszony, egy kis gyermek és
gyelmünket.

Rm., mér. a rl. 2

Tegyey Lajos

1890/91 - 1891/92

Ferképzomfoiskávk

140.(

Tegyei Lajos MDK

Esti ima, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Tegyey Lajos

MDK

Vasuti tanulmányok

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Tegyey Lajos MDK

A merengő, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

A miniszter rendeletéből:

osztálytanácsos.

A hivata

m

Tegyey József
festő
1885-1886

Emlék 1930
89. l.

MDK

Tegző Bálint, kőfaragó

háromszéki mester, aki a fejedelmi épitkezésekben részt vett.

A magyarországi müvészet története I. 350.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Tegző Bálint

Székely kőtovagó, a fejedelmi építkezésekben vett vént /XVII. n./

A magyarországi műv. tört. I. 243
Corvina 1970.

Tegres Ottó
mérnök

Szombathelyen a VASITERV-
nél dolgozik a fiatal mérnök.

Gede Márton: A város jegyzési.
Tükör, 1974. aug. 13-16 lap

More István:

Mellig, kissé balra. Préme
körszakála rövid s bajusza hos
mes. Felirata a kép alatt

„Stephanus M

Rgs M. Praef. Ze

s legalól jobbra: „iii."

Rézkara, méretei a ker
Methette: M. v. Somm
Türkische und Ungar
berg. Bey Paulus Fürsten K

~~8474~~.

3203

Tegze Mihály ifj
ötvös

1757 Szatmárnémeti

Kapmagyarorsz ötvösök 30 l.

Bossányi Gábor:

Mellig, hétnyolczad jobbra.
tollal, haja (s körszakála) rövid, bajusza kipöd
mentéjén diszgombok vannak. F

Gabriel Bossani de
S. C. Rgz M. Praesidy
vice Capitaneus

s legalól jobbra: „107"

Réikara, méretei a keretn

Metfette: M. v. Sommo

Türckische und Ungarische
Bey Paulus Fürsten Kunst

~~8470~~

816.

Tegre József

ötvös

1768 Szatmárnémeti

Kapmagyarországtvösök 30 l.

H.D.K.

Tegze József

ötvösmester

neve szerepel az 1788-évi kimutatásban a szatmár-németi ötvösök között, azzal a megjegyzéssel, hogy „megbízható és vagyonos" Ez bizzák meg a város femjelzési munkáival.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

266. old. és 267. old.

Tegzes László dr

posta

VIII. Práter u. 63

MKSz 1947

Téglyás András
molnár
1646. Sempte
Bal Hel (125. l.
35. l.)

Tagányi K.

A sempthei molnárok 1646-iki céh szabályai.
Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle
1900 122-123. l.

FÖRK ERNŐ
Budapest.

613-14. *Kreyenberg Georg.*
Rajzolta GEORG BARLÖSIUS 1901-ben.
Két változat. COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

615. *Langenscheidt Carl G. F.*
«Ohn' Fleiss kein Preis.»
TÖRÖK KORNÉL
Budapest.

616. *Bismarck grófné, született Arnim.*
Rajzolta A. H. Dr. ELISCHER GYULA
Budapest.

617. *Sanguszko-Lubartovicz Carla herczegné, szül.: Thun-Hohenstein grófnő.* (1848—).
Kőrajz. COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

618. *II. Vilmos, német császár.*
Rajzolta E. DOEPLER 1896-ban.
COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

619-20. *Viktoria Melita hesseni nagyherczegnő.*
Két változat. COUDENHOVE-BREUNNER GRÓFNŐ, *Zseliz.*

FÖRK ERNŐ
Budapest.

07. *Dillmann Eduard.*
Rajzolta BODO SCHMIDT.
FÖRK ERNŐ
Budapest.

08. *Lubicz-Orlowski Xaver gróf.*
Dr. ELISCHER GYULA
Budapest.

09. *Drobner Agnes.*
«Die Natur ist das einzige Buch, das auf allen Blättern grossen Inhalt bietet.»
Rajzolta HORST-SCHULZE 1900-ban.
FÖRK ERNŐ
Budapest.

10. *Dillmann Eduard.*
Könyomat. FÖRK ERNŐ
Budapest.

11. *Muzeum Magdeburg.*
Rajzolta T. STASSEN.
FÖRK ERNŐ
Budapest.

Tagléri Ferencz

lásd

Alberich

M.D.K.

Tóthlászy János, kőműves

Egerben 1766-ban szerepel az adózó iparosok között.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

TÉGLÁSY János kőmüves. Egerben 1766-ban szerepel az adózó iparosok jegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adtgyüjtéséből. Voit.

M.D.K

TÉGLÁSSI FAZEKAS Ferencz

fazekas

Az 1685. évi összeírásban szerepl

ungvárt

Teodinka Antal: Adalékok az ungvári vár és tartománya és Ungvár város történetéhez Ungvár 1917. ~~59.~~ l.

24.

59. l

M. D. K.

TÉGLÁS József rajztanár

Brassai Sámuel síremlékén elhelyezett
rézből vert kossovic részletrajzai

Kivetelező Knauer József műlakatos

Brassai Sámuel síremléke Kolozsvár, 1910
19. l.

a	Arany P	f	Aranypengő	f	Aranypengő	f
Készülék			158 –		✓	
			30 –		✓	
		P	128 –			
szerint havi 10 pengős részletben						

Csakis az áru átvételénél emelt felszólamlások vehetők figyelembe.
Reklamationen werden nur bei Übernahme der Ware berücksichtigt.

Téglás István

rajztanár és
iro

Cikke

Az erdélyi fatem-
plomok disze
címen

Művészet 1908:
évf.

saját rajzaival

Vegyes

XVI.

1 Köt. folio

Droysen,

Prof. G.

Allgemeiner historischer Handatlas
in sechsundneunzig Karten
mit erläuterndem Text.

Ausgeführt von der Geographischen Anstalt
von Velhagen u. Klasing in Leipzig
unter Leitung von Dr. Richard Andree

< Téglás István >

cikke.

< > Kirándulás Tordáról a Szent László kútjához.
Erdély. (Kolozsvár)
1905. XIV. évf. 13–17. l.
saját képekkel. 60, 61. l. képpel

< > A tiliskai temető. Erdély
1906. XV. évf. 76–78. sajátrajzú képpel

negjes

h. 21

1 Kot. 8°

Debiel,

R. P. Ludovicus

Utilitas Rei Numariae Veteris,
Compendio proposita.

Accedit Appendicula ad numos Coloniarum
per Cl. Vaillantium editos.....

MDCCXXXIII.

Téglás István

Erdély 1908. évf.
megjelent cikkeihez
saját illusztrációi
1909. évf.

Nagy-Károly

Gönyey J., 1877.

<Téglás István>

cikke

<> Rip van Winkle
Szinden. Erdély
(Kolozsvár) 1907.
XVI. k. 9–11. l.
Szerző rajzával

2: 24

Vegyes

1 köt. 8-ad r.

DONGÓ

Gy. Géza

Vázlatok az ős-magyar életből.

/Szerző sajátja/.

1.-45.11.

(Jeglán István)
cikke
maga illusztrálta
cikkeit.

1) Az elpusztítás
alá került templomok.
Erdély. (Kolozsvár)
1904. XIII. évf. 50–
52. l.

Téglás István

rajzoló. Megjelent rajzai pontosan felsorolva az alábbi füzetben:

Orosz Endre. Téglás István emlékezete. Különlenyomat az Erdély 1915. 7–12. füzetéből. Kolozsvár 1915. (Archeppel)

Téglás István szül. 1853 szept 23-án Sepsiszentgyörgyön megh. 1915 aug. 14. Fordán. Író, archaeologus stb. és rajzoló bő életrajza. Sokkal rövideben foldgozandó fel. 1867/68-ban Nemes ödön iskolatársának hatása alatt kezdett rajzolgatni. Utóbb tanfelügyelő lett s Erdélyben működött. Irodalmi működése egen részletesen ismertetve, cikkei felsorolva stb. A Müvészetben Téglás István nev alatt megjelent cikkeket is ő írta.

Lajd Szinnyey magyar írók!

Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület

1943. április 17—26.

Téglás István

kolozsvári festő

dáciai és római kori
emlékekből álló gyűjte-
ményének jelentékeny
része 1938-ban Német-
országba került. Német
mubirsch 250.000 leiért vá-
sarolták meg.

Siebenbürgische Vier-
teljahrsschrift, 1938.

158. l. (Siebenbürgische
Kunstsammlung für
Deutschland erworben.)

Téglás István

műkedvelő rajzoló

Szül. 1853 szept. 23

† 1915. aug. 14.

Lásd

=

Orosz Endre:

Téglás István emlékezete.

Kolozsvár 1915.

MOB Könyvtár

1152:02.

MDK

Téglás Istvám, tordai tanfelügyelö.

Az erdélyi népi himzés buzgó gyüjtöjének Gyüjteményéböl több érdekes szemelvényt mutat be a "Mintalapok" harmadik füzete, mely a szövö- ill. nöiparral foglalkozik./Györgyi Kálmán szerkesztésében.

"Mintalapok" iparosok és ipariskolák számára.
"Vasárnapi ujság" 35.sz. 1898. 45. évf. 599.l.

MDK

Téglás Géza

A huszonötéves Pesti Szent Imre kollégium kápolnáját az intézet növendékei Nagy Lajos, Téglás Géza és Smarits János festették ki müvésziesen.

Nemzeti Ujság képes mell.1938.szept.25.

TÉGLÁS FERENTZ MESTER, téglaégető

Márton Lajos is égetett téglát és a szokás szerint az é neve is bele volt égetve a téglába
"Összes Tégla égetési költség"
848 ~~2XxMai~~ 13 Mai Téglás Ferentz Mesternek 12/30 f
Övé tészen 164 f 48 x
848 27 Mai Ferentz Mesternek 50 f
848 10 Jun Ferentznek 5 f
61.jegy 138.old.

ALOCH SÁNDOR: Egy abonyi köznemes gazdálkodása a re formkorban 107.old.

STUDIA COMITATENSIA, 2. Tanulmányok Pest Megye Muzeumai ból, Szentendre, 1973

TÉGLÁS FERENTZ MESTER, téglaégető

Abonyban Márton Lajos és égettetett téglát.
A vállalkozók vidékiek s a mester/Téglás=nevében is
hordja mesterségét!/családjában a szakma ősi foglalkozá
zás lehetett. 138.old.

BALOGH SÁNDOR: Egy abonyi köznemes gazdalkodása a reformkorban 107.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1975

Tegl, Johann

Sz-i építőmester, 1803-ban készített tervet a Megyeház számára, mégsem lofadtak el, azonban ~~részleteiben fel-~~ ~~használtát, sőt~~ lényegében az ő tervét használtát fel az új Megyeház építésével. Belső felépítése is részletrépése talán az ő munkája.

v. Fitz J. – Császár L. – Papp J.,
Szétesfehérvár, Bp. 1966,

48 l.

M.D.U.

TESL János építész

Székesfehérvár Megyei Tanácsháza (1807-12)

a tervezés folytatója Pollack M

Gerő László: Magyar építészet haladó hagyományai Bp. 1951. 57. l.

10

420.-

ságá-

2144.49

5.60

2144.69 2144.69

5.60

müépitész.

214449
213909
000540
20
5.60

Tegl János
épitész

l

Gentrüneml
206. l.

M.D.K.

Tegl. Johan, építőmester

alakítja át, igen primitív rajzkészséggel, de sok jó alaprajzi ötlettel a székesfehérvári megyeház számára 1798-ban, Bécsben készült tervehet; a városi tanács azonban végül is Pollack Mihályhoz fordul, azinek ez a működése tekinthető első magyarországi munkájának.

Dr. Bierbauer Virgil: Fejér vármegye székesfehérvári székházának építéstörténete.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1927. 61. hét. Havi Füzetek, IV. évf. 9-10. sz. 110. old. 3 szöv. à

M. D. K.

TÉGL János építész

Székesfehérvár. Megyeháza befejezte

Pallách Miháy. 1807-1812.

Repr. 186.

Magyar építészet. Bp. 1954. 96. l. 263. e.

M.D.K.

TESE János építész

Lásd: Tégl

Tegl János, építész

A székesfehér vári megyeház tervezője.

Vámbéri Gusztáv: A vármegye háza

1923-1928.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. okt. 12.

XXVIII
41.

IX 7 L1

MDK

Tegl Johann

építész

A szfvári megyeház belső építész tervezője.
(A homlokzat Pollack mihály és egy másik bécsi mester müve).

Fitz, Székesfehérvár, 38.o.

Tegl Johann MDK

építőmester

Szfvár, István tér9. (Megyei tanácsház).

Eredeti tervét a bécsi Hofbaubuchhaltung készitette. A megy nem fogadta el és Tegl-lel készittett másikat. Ehhez Pollack Mihály adott homlokzati tervet. A háromból egy ismeretlen bécsi mester negyediket készitett és ez valósult meg 1807-1812 között. Repr. 79.kép

Fitz, Székesfehérvár, 60.o.

Cuneo Renata

Fiatal atléta

Ülő női akt

Boldog ember

Cusin Federigo

Az ifjuság szerencséje

A menhely kisértete

A pestis

Csavargó macskák

Dal Pozzo Francesco

Velence

Épitészet szárnyakból

Keresztrefeszités

Tegl

l.

LykaMagyműI800-50

346. l.

Tegl János

l.

Zádor-Rados

57,329,332.l.

Könyvismertetések, birálatok.

Rovatvezető: *Dr. Lósy-Schmidt Ede*, egyleti könyvtárnok.

László Ernő: Taschenbuch für Brennstoffwirtschaft und Feuerungstechnik 1926. (Írta: Hubert Herrmanns) 4
—: Einführung in die Chemie und Technologie der Brennstoffe. (Írta: Dr. Ernst Börnstein) 4

3. Szemle.

Back Oszkár Ing., Wien nyomán Mg.: A bécsi Dunai kikötő 28
Borus Ferenc: Bulgária villamosításához 68
Haller Ferenc gróf: Vizierők és villamosítás ügye Franciaországban 1927 elején 17
—: A munka tudományos nemzetközi megszervezéséről 18
Marusák Dezső: A világ automobilgyártása 1926-ban .. 22
—: Csonka-Magyarország mezőgazdasági gépei 22
—: Papíripari szabványok 37
—: Permetező öntözés 27
W. G.: A német birodalmi vasutak 1926-os üzletéve 45

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 1927. Buda

Tegl János

székesfehérvári kőműves 1807-ben elkészítette a, székesfehérvári megyeház tervét. (Reprodukálva.) A megyét a terv nem elégítette ki s ezért 1807-ben Pollack Mihályhoz fordultak, hogy megfelelőbb, nagyobbszabásu homlokzatot készítsen, ami meg is történt.

Bierbauer Virgil dr. Fejér vármegye székesfehérvári székházának építéstörténete. MMÉE Közlönyének Havi Füzetei 1927. 9-10. sz.

9 (Toegl ?)

Tegl János

Székesfehérvári
kőmivesmester 1806-
ban tervet készitett
a székesfehérvári megye-
házról, mely lenjege-
ben megvalósult.

Bierbauer Virgil
dr. A klassicisz-
tikus épitészet em-
lékei Székesfehér-
várott. Magyar
Művészet 1930
471-l.

Tegl János

székesfehérvári

könnvés

l. Say Géza: A barokk székesfehérvár. Bp. 1938. Officina képeskönyv.

20. l.

Tegoborska, Euphemia
(működött 1850 körül)

„Gróf Esterházy Erzsébet" arcképe
Vízfestmény 21x17 cm Védett.
Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Tegoborska, Euphemia

„Női képmás" Vízfestmény 21x17

Védett. Becsült ár: 8000 Ft.

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Teichmann András, M.D.K.

... 1779-ben ugyanezzel a házzal kapcsolatban elszámolási ügye támad. 1789-ban készíti a mezőszemerei plébánia ház tervét. 1793-ban Zwenger József mestervizsgájánál szerepel. A város Teichmann Andrást 1795-ben IV. osztályu kőművesmesterner minősítette. Meghalt Egerben 1803. május 13-án 60 éves korában

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

M.D.K.

Teichmann András, kőművesmester

Egerben 1775-1801 körött szerepel ez adórár jegyzérében és mint hártulajdonost írják össze. Az 1780-95. körötti adóösszeírás szerint két segéddel dolgozik. 1778-ban szerződést köt Wittmann Antal festő emeletes hárának felépítésére

Heves Megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

./.

411. old.

=-+ Wittmann Antal festővel emeletes házának felépitésére. 1779-ben ugyanezen házzal kapcsolatban épitési ügye támad. A mezőszemerei plébániaház tervét 17⁸9-ben készíti el. /Tervj. 25⁸./1795-ben Teichmann András a város IV. osztályu kőmüvesmesternek minősitette. 1792-ben házát =-+ Wildinger Illés ácsmester özvegyének juttatják, viszont 1⁸10-ben a „Sáncban" lévő házát örökösei eladják.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

TEICHMANN /TAJCHMON/ András egri kőmüves-
mester. 1775-1805 között szerepel az adózók
jegyzékében és Egerben a város III. negyedé-
nek 4. fertályában mint háztulajdonost irják
össze. Az 1780-95 közötti adóösszeirásokban
2 segéddel dolgozik. Meghalt Egerben 1803
május 13-án 60 éves korában.
Háza a Csurgóban volt, felesége Mahr Erzsé-
bet ~~+ Mahr Márton és ~~+ Mahr Mátyás eg-
ri ácsmesterek huga. 1778-ban szerződést köt

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Telbisz Irma
Teázók, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc. 11 l.

R. D. K.

TELBISZ Irma festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

Rakamaz h. n. IX : 79.

Telbisz Anna

Nagybányai kiáll bat. 1918

84

Radisics Jenő IX. 187

Tolbisz Irma

Nagybányai kiáll. kat. 1912
82

MDK

Telbisz Irma,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912/ 82.l.

MDK

Telbiz Irma, festő.

75. Teázók. Of.
96. Varró asszony. "
97. Interieur. "
228. Udvar. "
233. Kis lányok. "

A Szegedi Képzőmüv. Egy. müküll. Szeged, 1907. III

Kat. 11, 15. l.

MDK

Telbisz Ilona,

1907-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 84.l.

Telbisz Albert

Ott telejtett völlö,
olaff.

Nemzeti Szalon

tili kiáll. 1922. jan.

Telbisz Albert

kiall.

Nemzeti Szalon
1933. ápr.

Föv. Kapt.

Telbisz Albert

kol. kiáll.

Nemzeti Szalon

1933. ápr.

81. gyűjt. kiáll.

Lásd

Könyvtárunkban.

Telbisz Albert

orvos és fertő

U. 1064

magyarországi mu-e telefonja
s erutan Lenin'ke
stül. adatait
mucs telefonja.

egyforma esélye van
a villa elnyerésére.

Az Uj Idők előfizetési díja:

Negyedévre 6·40 pengő.

Díjtalan mutatványpéldánnyal és részletes feltételekkel készséggel szolgál az

UJ IDŐK KIADÓHIVATALA

BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-ÚT 16. SZ.

TELBISZ *Albert*, festő és orvos Budapesten. 1913 óta leginkább csendéletképeket állít ki a Nemzeti Szalónban. 1933. Bogdán Jakab és régi hollandi mesterek után készült másolataiból gyüjt. kiállítást rendezett a Nemzeti Szalónban.

E. G. II. 5941

11

(3419-től 3954-ig.)

Telbisz Albert

festő

1933. ápr. koll. kiállítása a Nemzeti Salonban Bogdán Jakab és régi hollandi mesterek után készült másolatokból.

Tarcsa.

A középtért a fürdő háza
térben balra a kastély van a
háttérben pedig falvak és tan
az alsó jobb sarokban:

Prospe
Des Herrschaf
Baads i

magyarázó szövegének kezdete:
Bazmansdorff és befeje

Rm., mér. a vk.

Telbisz Albert

1913/14 I.

Ferképzomfoiskávk

140. l.

Zsibriszky Mihály V. 308.

Telbisz Albert

1922. jan.

kiáll. Nemzeti Szalonban

OH felejtett völlő, olaj. 3500.-

Lichtenstein, Heinrich von III. 167.

Jelbisz Albert

1913. ápr. – máj.: kiáll. Nemzeti Szalon
Virágcsendélet, olaj. 200.–

1913. szept. kiáll. u. o.
Álarc, olaj. 150.–
Julius, olaj. 120.–

1914. máj.–jún. kiáll. u. o.
Március, olaj. 60.–

1915. ápr. máj. kiáll. u. o.
Október, olaj. 80.–

1915. szept. kiáll. u. o.
Virágcsendélet, olaj. 80.–
Üveger és almák, olaj. 50.–

1915 dec. kiáll. u. o.
Anyóka, olaj. 50.–

1916. ápr. kiáll. u. o.
Magyarcsendélet, olaj. 90.–
Csendélet, olaj. 90.–

Tovább nem volt kiállító.

Váczi O. T. népkv. X. 173

Telbisz Albert dr

festő és orvos

1918. máj. kiáll. N. Szalon
Régi levél, olaff. 350.–

1918. dec. kiáll. u. o.
Emlékek régi időkből, olaff. 240.–

1919. okt. kiáll. u. o.
2 csendélet, olaff.

1919. egyházmir. kiáll.
2 csendélet –

Lelet, pusztasárkányfoi VI. 86.

Telbisz Albert

1920 jan. febr.
kiáll. Nemzeti Szalonban
2 csendélet

1920. máj.
kiáll. Nemzeti Szalonban
3 csendélet

1920. szept. u. o.
3 csendélet.

1920. dec. u. o.
2 csendélet.

1921. szept. u. o.
2 csendélet

Telbisz Albert MDK

Virágcsokor vázában
Csendélet
Interieur levelet olvasó hölggyel
Folyó partja
Alkonyatkor

Nemz. Szalon kiáll. 1933. ápr. 1o-11 l.

Telbisz Albert

MDK

Lovas

Lovas

Csendélet

Nemz. Szalon kiáll. 1933. apr. 10-11 l.

Telbisz Albert MDK

Folyó torkolata
Csendélet
Csendélet
Táj kunyhókkal
A dohányzók

Nemz. Szalon kiáll. 1933. apr. **1o-11 l.**

Tolbisz Albert

másolatok

Füleky József:

Csoportkiállitás a N. Szalonban. Művész-Élet. 1933. ápr. 15. 6 l.

MDK

Telbisz Albert

Magyaros csendélet, of.

Csendélet, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 22. l.

MDK

Telbisz Albert

Virágcsendélet , of.

24. l.

N.Szal. 1913. tav. kiáll.

MDK

Telbisz Albert

Csandélet, of.

" "

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 21 l.

MDK

Telbisz Albert

Ott felejtett szőllő, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 11 l.

MDK

Telbisz Albert

Csendélet

N.Szel. záll. 1927. jun. 26. 1.

MDK

Telbisz Albert

Csendélet, of.

Virágcsendélet, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. /3.sz./
35.l.

Telbisz Albert

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Érzintén és beszülets érzésekkel dolgozik, aki a régi mesterektől, Pieter van Bolemantól, Hobbemától stb. mutat be másolatokat.

Magyarság
1933.IV.2.

Tulbix Albert

festőművész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. 17. századi holland mesterek festményei után készült szorgalmas másolatai érdemelnek említést.

Magyarország
1933.IV.2.

Teebura Albert.

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - kipével szere-
pel. Szép régi nagy mesterek másolatainál -
különösen sikerültek a csendélet - másolatai.

Pesti Hirlap
1933.IV.2.

Telbiz Albert

festőművész

Gyűjteményes kiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Balló mester nyomdokaiba lépve, néhány festőiségben és technikában tökéletes, régi holland kérmásolatát mutatja be.

Nemzeti Ujság
1933.IV.4.

Tellbiro Albert

festőmüvész

Csoportkiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szere
pel. Mint technikában biztos s jó stiltudású másoló mutatkozik be klasszikus mesterművek kópiáival.

8 Órai Ujság
1933.IV.2.

Tulbiza Hebert.

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Gonddal készült másolatai közös ucháng sikerültebbet is találunk.

Budapesti Hirlap
1933.IV.2.

Telbiss Albert

festőművész

Csoporthiállítás - Nemzeti Szalonban - kénével szere-
pel. Ha lesztek másolatai tisztelemre miltóak.

Magyar Hirlap
1935.IV.9.

MDK

Telbisz Albert

463-465. Csendélet, of.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 26. l.

MDK

Telbisz Albert

Csendélet, of.

" "

M.Szal. őszi tárlat, 1921. szept. 17 l.

MDK

Telbisz Aébert

Csendélet, of.

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

Telbisz Albert MDK

Csendélet, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Telbisz Albert

MDK

Csendélet, I-II. olf.

Egyház és Művészet
Nemzeti Szalon 1919.

MDK

Telbisz Albert

Csendélet, of.

Csendélet, of.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.

17.1.

MDE

Telbisz Albert

Csoportkiáll. a N.Szal.-ban. Művész-Élet 1933. ápr.
15. 6.l.

MDK

Telbisz Albert

Nemzeti Szal. kiáll. Nagykőrös. 1926.

Telbisz Albert.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1933-ba

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Telbisz Albert, festöm.

270. Csendélet. Of.

271. Csendélet. "

Nemz. Szal.- 1919.okt.kiáll. Kat. 14.1.

MDK

Telbisz Albert

Csendélet	olajf.
Csendélet	"
Csendélet	"

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa. 1920. Majus. 22. l.

Telánszky Sándor MDK

Böske, ceruzarajz
Menekült vonatok a Ráksoon, ceruzar.
Major J. Gyula zeneszerző, ceruzar.
Városligetben, ceruzar.

Magyar Aquarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Tekus, Rémes mesterlice

MDK

1192 ben ö emelte fel Szt. László régi sírlapi kövét. 162 oldal

László Gyula: Szent László győri ereklyetartó mellszobráról. 157.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965- Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Tekus, Deriesfia

nebrán

XII. sz. Nagyvárad

Csontosi jegyz.

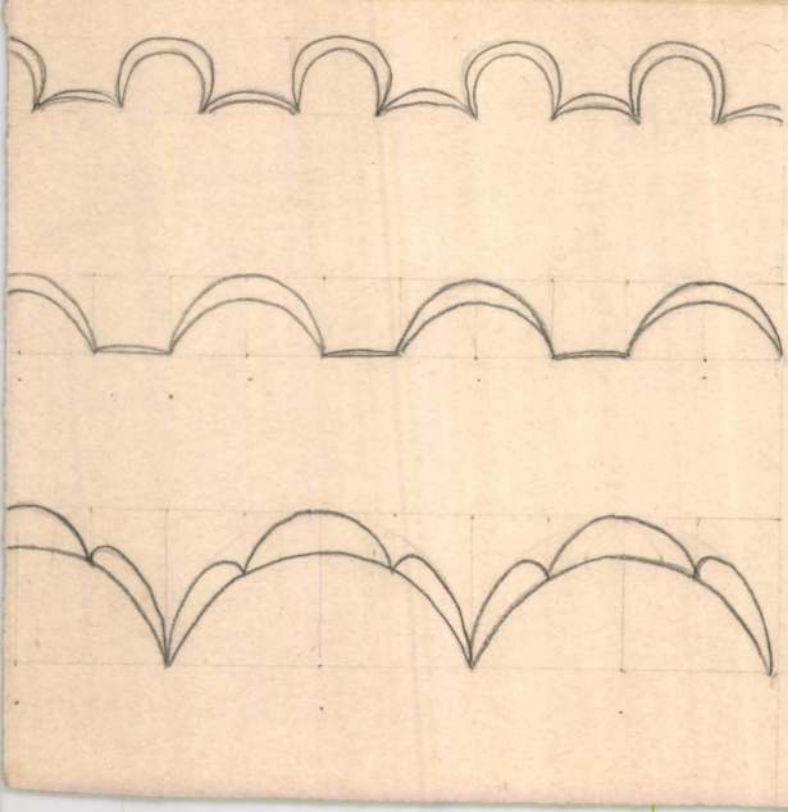

Tekus

kőfarajó

l.

Gerevichrománkóricul.

93, 94. l.

: emlékek keletkezési idejére ma is
ell mérvadónak tekintenünk. Ezeket
inte légből kapott kormeghatározásai,
astik in Österreich. Wien 1930. / az
: bizonytalan talajára támaszkodó kö-
ni. Uccóbbi a bécsi Óriáskaput a szob-
évekre teszi, Tietze az Österreichi-
t a stilust ép az 1260-as évekre tart-
lus kritikájának ingatagságával szem-
kapun a pálcadiszek ép úgy szinte sza-
olyan különleges formában /az ivet
nnak alkalmazva, mint a budavári ko-
écsi Óriáskapu is nyilván nem a jóval
diszitéssel, hanem az 1260-as években

atározásában W.Noack kis monografiájá-
Bauten 1930. ... / és helyszinen a dómépitő
kapott tájékoztatásokra támaszkodtam.
egi állitotta össze idézett cikkében.
anyagának kiegészitésével készült.
rvezetére l. Entz Géza: .....

Tekős, Dénes tia

zobrán

XII. n.

lásd

Bunyitay Vince

A váradi püspökség

tört. Magyarad

1883. I. k. 82,

83. l. l.

Fentifia.

lásd

u. o. I. 149. l.

Tekös szobrász N.P.K.

Dénes mester fia

Velük készíttetti III. Baél Szent László siremlék

Nagyváradon

Lampis Antal:A képzőművészetek története 603.1.

A Kultura Világa Bp. 1963

Tekös mester

Déhes mester fia, apjával együtt hérnitette Nagyváradon III. Béla megbízásából Szent Lánló síremlékét. Magyarok voltak

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. szátadig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

53.1.

M.D.K.

Tekős mester, Dénes fia. szobrász.

III. béla Nagyváradon Szt. László sirja fölé velük faragtatott diszes siremléket. 414.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III, köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. Bpest. 1960

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Tekös

Dénes szobrász fia
XII–XIII sz

nad

Bzsolt II. 536.

M.D.K.

Tekelman József, gyöngyösi ácsmester

a gyöngyöstarjáni r.k. plébánia
kör javításához 1850-ben Vasi-
czek Fiel szerződik.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

BUDAPEST
III. 12-7
Ta

Tekler Mihály

ácsm.

1721–22.

Kistorony

Schuller Zwei

364, 365. l

mdk

Tekes János

1793-1794-ben

szücsech mester

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Cehes Ipara
Nagykőrös 1943, 99. l

Tekenyei rk. templom

(Zala vm.)

Havi boldogasszony tiszteletére 1748-ban épittette Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Illatszer-flakon, kulacsforma, üveg. Mag. 7·5 cm. XVIII. század.

Tekenyei rk. templom

(Zala vm)

Havi B. Arszony tiszt. szentelve.

1748-ban helyreállít-
tatta Biró Márton püs-
pök.

40 évvel előbb is javí-
tották

Pehm. 46 j. l.

Tekelt, Eduard

erdélyi farcsas (Agnethler (helynér) Töpfer) a régi erdélyi kék sgraffitós edények mintájára dolgozott s 1910-ben Segesvárt kiállítást rendezett minveitöl-ival

Kimakowicz, M. von: Die kobaltblaue Keramik Siebenbürgens. Korrespondenzblatt. 1911. 38. l.

Tekelt Eduard

Szentágotai farokas

A feledésbe ment kék sgraffiós edenyek technikáját sikerült újra felfedernie és az ily módon készített korsóit a Hann Sebestyén Egyesület nagyszebeni, brassói és segesvári kiállitásain mutatta be (1910)

Sigerus, Emil: Die siebenbürgischen Graffiati-Gefässe.

Korrespondenzblatt

1912. 50, 51. l

Tekelt Eduard

szentágotai (Kühüllö vm) farchas. XIX. vége és XX eleje. (XVIII. századtól) A ~~vége~~ erdélyi kék sgraffittos edények mintájára készítette műveit, melyeket 1910. Segesvárt állított ki

Kimakowicz, M. von

Die kobaltblaue Keramik Siebenbürgens. Korrespondenzblatt

1911. 38, 39. l.

Tekelt Ede

Szentágotai (Wagyhi-
kölömegyei) fazekas
1910-ben: wohl auf An-
regung irgend eines Sam-
mlers, den Versuch, die alte
kobaltblaue Keramik
Siebenbürgens nachzu-
ahmen und stellte auch
vor kurzem (1910) Pro-
ben seiner Kunst in Schäss-
burg aus. Leirva a mód-
szer, ahogy csinálta. Aztán
az érre vonatkozó bírálat.

Kimakowicz, M.: Die
kobaltblaue Keramik
Siebenbürgens. Korres-
pondenzblatt des Vereins
für sibb. Landeskunde.
1911. 38, 39. l.

TEKEĽ TEODOR (TEKELY TEODOR)

Festő- szerzetes, az 1920-1930-as évektben Eperjesen élő

műrészek közt említi.

Ladislav Sančin: Výtvarná výchova na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1969. 22.

22.

Tekei ág. ev. egyház VIII. 32.

Mur és Kit. Egy.

Tekei ág. ev. egyház

M.D.K.

Fehecs Sándorné
iparművész

A balatoni emléktárgyak kiállítására pamut babákat készített.

Pongrácz Zsuzsa: Balatoni emléktárgyak kiállítása
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 20.

4 l

Tejkál József

üvegcsiszoló

l.

Ságüvegcsiszoló

365 l.

MDK

Tejfalussy Lászlóné, iparmüv.

Ruha. Kunsági hímzés.

Nagy Balogh János. Egy. és a Tesz által rend. 1937. évi márc. Kézimüv. Kiáll. Kat. Kispest. Városháza.

Kat Tejcses: külföldi festőművész

Képekkel köszönték meg a hajdúböszörményiek vendéglátását a művésztelep lakói. – A művésztelep záró tárlatán a külföldiek közül Kat Tejcses lehelletfinom rajzú juhnyája és a kispadon ülő öregeket ábrázoló képe a legszikerültebb.

|emlíve|.

Jó reggelt!

1982. VII. 30. Kossuth 4.25 |Áné|.

Teizler György, művészettörténész

Váli Zoltán grafikusművész kiállítását Teizler György nyitja meg 1980. márc. 13.-án, a Fényes Adolf Teremben.

Meghívó.

1980. márc. 13.

ADAM TEISZENHOFER, lakatosmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64. mesterség, 519. név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old
/ 1, ?./ IV. lakatos. 265.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

SAMUEL TEISS, textilfestomester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
145.- Samuel Teiss, Leutschau. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Teintl Miklós kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból?Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Teinitzky Vencel
órás 1822-1840

lásd
Horv Szombórás
Vasi Szemle
1935. 156. l.

Teinniger lásd

Deiniger Hansz

ötvös 1651
1657

lásd

Mih. Pors. 118

Teiminger Christophorus,

MDK

1575. dec.27. Pozsonyba küldik, "ut palatium isthic nostrum praeparet ad futuram dietam."
320.o. 381. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regesták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közzétessi Bánrévi György.)
Műv. Ért. 1956. V. évf.4.sz. 318-330.o.

Teimel Rezső, Jarekas MDK

Az óbányai Teimel-család tagja.

Rózsa László: Forog a korong 6

Népszabadság Bp. 1967 máj. 5.

Teimel József, Jarekas MDK

Az óbányai id. Teimel István fia. Folytatja apja mesterségét.

Rósa László: Forog a korong 6

Népszabadság Bp. 1967 máj. 5

MDh

Teimel János, fazekas népszűvész

4 híres óbányai fazekas mestert munka közben láthatja a „baranyai vasárnapok" közönsége.

R. L.: Leányvásár Pécsváradon 11

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 15.

Teimel István, farekas

A Népszűvészet mestere lett.

— : Népszűvelők, népszűvészek kitüntetése 12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Teimel István, Jazekas

A Népművészet mestere lett.

— : Kiváló népművelők kikintelése 7.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 18.

Teimel István, fazekas (2) MOSK

Tanaly a pécsváradi kiállításon Teimel István nyerte az egyik fődíjat.

Rózsa Lánló: Forog a korong 6

Népszabadság Bp, 1907 máj. 5.

Teimel István, Jarekas [népművész 1

MDK

Óbányán, a jarekasairól valaha hires községben van Teimel Mihály ősi műhelye." A idős mester ősi művészetét folytatja. (Most gyermekei is szimatérnek e mesterségben.) A 250 éves műhely maga is muzeális értékű.

Rózsa László: Fazog a Korong 6.

Népszabadság Bp, 1967 ... 5.

ifj. Teimel István, farekas MDh

Az óbányai Teimel-család tagja.

Rózsa László: Forog a korong 6

Népszabadság Bp, 1967 máj. 5.

MDK.

Teimel István

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 okt.17.

MDK.

Teimell István

Ecetkorsó

Tükör 1976 febr. p.25.

1977, [n Tibiscus, 5, 1979, p.199-206.

TEIMEL

→ DEIMEL

Teim Matyás

ötvös 1848

lásd

Mih. Pocs 151

Teim, Mathias, pozsonyi ötvöslegény

V. 151.

MDK

Teilnkes János
könyvgyűjtő, Pozsony

a hazai legrégibb ex-librisz a 16. sz.-ból az ő könyveiben látható.

÷ Ex-librisz kiállítás az Iparművészeti Múzeumban
Grafikai Szemle, 1903 évf 5. sz. 75 l.

Teiki Caroli, Fabricans

A pápai keménycseréppgyárban dolgozott az 1810-es években. Felesége Anna Veszeli. Húszéves korában halt meg. 173.o.

Mihalik [illegible]: Pápai kőedény és porcelán kisérlete 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. 3p.

Teig István MDK

fazekas müvész

Szerepelt a Népi Iparmüvészeti Tanács Régiposta utcai helységében megrendezett kiállitáson

Tányérjai.

(gyurkó): A népmüvészet mestereinek kiállitása. Élet és Irodalom. 1964 szept. 19

Teleg Ernő

Pesten is dolgozó csehországi
építőmester - neve említve

Budapest története XII. Akadémiai Kiadó
Bp. 1975

519. old.

Teig Ernő

Cschországi építőmester a pestvidéki építőmesterek között 1838

l.

Tanulmányok Bpest I.

83. l. 97. l.

Teichner Ádám, kovacsmüvész

Tiringer Ferenc az 1900-as évek elején lett önálló mes
ter és az egy évvel idosebb Teichner Adammal lépett
tarsasviszonyba Bpesten. Ez atársasviszony csak rövid
ideig tartott, 67.old.

Karoly

Perehazy Kalman: Baradi Kalman: Müvészi kovácsolas c.
Könyvének kritikaja 66.old.

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Teichner Ádám

neve szerepel a Lakatos.Ipartestület azon műlakatos tagjai között,akik iparművészeti tárgyak készitésével foglalkoznak.

Pereházy Károly:A szecesszió vasművességének formái és mesterei a fővárosban.

Művészettörténeti Értesitő 1977/1 11.old.

Teichner Ádám Mukovács

(1876 – Bp. 1935. okt. 4.)

1904-1935-ig működött.

A rez finom, csaknem ötvös domborításával szerzett elismerést. Bíró Mihály grafikus tervei alapján vasból kovácsolt magyaros formájú díszórát.

Pereházy Károly: A szecesszió vasművességének formái és mesterei a fővárosban

Művészettörténeti Értesítő 1977/1

17. old.

Teichner Ádám, kovacsmüvész

Sárádi László:Müvészi kovácsolás,c.könyvének II.kiadá sából hiányzik:Agulár Viktor,Burghardt Antal,Galambos Jenő,Győry Karoly,/a Gerő és Győry cég tarstulajdonosa/ Jablonszky Janos,Korompay Agoston,Ludvig Ede,Polgár Ká roly,Rysavy Ferenc/a Rysavy és Vasuta cég tarstulajdo nosa/Sarvary Janos,Svadló Ferenc,Szultzberger József és Wekwrle József Teichner Ádam, neve. 68.old.

Perehazy Károly: Sarádi Kalman: Müvészi kovácsolás c.könyvének kritikája 66.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

TEICHNER ÁDÁM

emlités tevékenységéről

Pereházy Károly: Kovácsmüvészeti emlékeink
a Népköztársaság utján
Müemlékvédelem, 1976. 3. sz. 171-177. l.

Teichner Ádám

és Tiringer Ferenc kovácsmüvészek egy ideig

Budapesten együtt dolgoztak.

Müemlékvédelem 1974/4/222

Pereházy: A vas müvészete

MDK

Teichner Adám ezüstkoszorus múlakatosmester

Az összes lakatos- és múlakatosmunkakat a Disztér 11.sz.házon készitette Teichner A.Képek.

Tér és Forma 1932. 272.l.

MDK

Teichner Ádám, ip.müv.

butorvereteivel szerepelt.

A kraćsonyi iparmüvészeti kiáll. 1905.
MIP.1906. 14.1.

MDK

Teichner Ádám

A karácsonyi iparművészeti kiáll. Magyar Iparművészet 1906. 14.1.

Teichner Ádám ip.müv. MDK

butorveretei láthatók a kiállitáson.

A karácsonyi iparmüv.kiáll.

Magyar Iparmüvészet. 1906. 14.l.

1906.

Teichner Ádám

Művészi írlésnek sem híján
kiváló kovácsiparos.

Koczogh Ákos: Mai kovácsművészek.
Művészet, 1977. julius - 30. oldal.

MDK.

Teichn er Ádám fémmüves

Pécsi kiállitás V. állami ezüstérem.

Magyar Iparmüvészet 19o7. 3oo. l.

M.D.K.

Teichmann Ferenc, kőműves

neve az 1775 évi ceri adó-könyvben fordul elő.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

Tekliman József
ács

M.D.K.

1850 ben a kápolnát tatarozták, az ács-
munkát Tekliman végezte el.

Bachó Károly: A gyöngyösi templomok története. 1741.
A berei (mátraderecskei) kápolna.

Téklesz Hilda

Bp.XIV. Ujvidék téri ált. iskola tanulója

13 éves.

Tanár: D. Kovács Béláné

Csendélet /repr/

Az Országos Gyermekrajzkiállitás anyagából

Rajztanitás 1965.IV. hátsó borító

M.D.K.

Teginger Nikolaus, festő

neve 1442-1463 között, a legkülön félébb leírási változatokkal fordul elő a pozsonyi okiratokban és telekkönyvekben, ahol mint „idező", „adóirnok", „festő", „pictore" szerepel. Számtalan üvegezési és ablakok kártyával való beboritási munkáján kívül, zászlót készít, óramutatót és városcimert fest, a Városházón az ablakok hálózatát vassal szegi be. ./.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 47. old.

M.D.K.

Teginger Nikolaus, festő

... ablakkeretekbe üveget tesz és igen bonyolult elszámolásai vannak a várossal, mellyel szemben hol követelesei, hol-egyidejűleg-tartozásai vannak. 1452-ben Bodó Gergely budai várnagy két izben is sürgeti a tanács utján, a nála megrendelt két oltárképet és azt kéri, hogy a másodikat számolják el harmincadba; 1456-ban két zászlót fest, melyeket hajóval viszner le Budára) cinobert veszner neki, ./.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 19., 22., 47. old.

Técsy László

MDK

Tormay Cecil, gipsz

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

TEKLMAN József gyöngyösi ácsmester. A gyöngyöstarjáni rk. plébániaház javitásához 1850-ben -+ Vasiczek F.-el szerződik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

TEICHMANN József /öreg/ egri kőművespallér. Az egri városi adóösszeirásokban 1790-95 között fordul elő neve. 1800-24-ig ismét összeirják. Utóbbi évben mint öregpolgár szerepel, akinek két szőleje van. Meghalt Egerben 1824-ben 74 éves korában, özvegye született Baranyai Rozália.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

TÉCSY LÁSZLÓ szobrászművész született GYULÁN 1892-ben. Abt Sándor, Mátrai Lajos, és Orbán Antal voltak mesterei. Az Iparművészeti Iskolába 1913-ban iratkozott be. Az első világháború elején bevonul katonának, hadifogság után 1918 végén kerül haza. Az Iparművészeti Iskolában tanul tovább. Először 1920-ban állít ki a Műcsarnokban, majd folytatólagosan itt szerepelnek munkái a második világháború kitöréséig. 1923-tól rajztanár Gyulán 38 éven át, ahol a Gyulai Műbarátok és Művészek Egyesületének egyik szervezője, ennek több, mint egy évtizeden át titkára és a Művésztelep gondnoka. Munkáinak nagyobb részét arcképplakettek és érmek továbbá gyermekportrék alkotják. Egy emlékszobrot, / Göndöcs Benedek /több művészi síremléket és néhány emléktáblát készített /Karácsyonyi János történettudós /-. Közel száz plakettje és érme közül két önarcképe és több más érme van a M. Nemzeti Múzeum Éremtárában. Dürer jubileumi plakettje Nürnberg város gyüjteményében; Orosz templom c. plakettje egyik svéd múzeumban, két érme: Apor Vilmos -1941-ből és Erkel Ferenc jubileumi érme /1960-ból / a British Museumban van. Vidéki kiállításokon több díjat nyert. Jelenleg is Gyulán él.

Tétsy László

TAVERNER Simon asztalos. 1715-19 között részt-
vesz az egri püspöki rezidencia asztalosmun-
káiban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

TAURIG Lőrinc graf.

GYERMEKKOR

A játék művészete

TAVASZY NOÉMI ÚJABB MUNKÁI

A MUNKA ÉS A JÁTÉK fogalma ellentétes hétköznapi értelemben, holott a játék éppúgy elmélyedést, figyelmet, komolyságot s hozzáértést kíván, mint a munka – bármilyen munka –, melynek viszont éppúgy örömtelinek, testi-lelki kielégülést adónak kellene lennie, mint a játéknak. Valaha ikerfogalom volt művészet és játék, sajnos, az utóbbi ötven évben egyre inkább elidegenedtek egymástól, s a művészet inkább a munkának nyújtott kezet. Kegyetlen lett, rabszolgájává tette a művészt, arra kényszerítette, hogy mindent alárendeljen és kiszolgáltasson neki; élet és művészet dilemmája megoldódott ugyan, de nem az élet győzelmével. Tipikusnak tekinthető az a vallomás, melyet egy fiatal művész tett nemrég: „A művészet mesterség és mint ilyen, szörnyű munka, nagy megpróbáltatásokkal járó rabszolgasors..." Ha nem a regénygyárosok, nagyüzemi versvagy képtermelők sorát akarja gyarapítani valaki, hanem hozzátenni valami újat és eredetit a művészet kincsestárához, életét alá kell rendelnie a munkájának, feltétel és kibúvó nélkül. A művészet története: keserves küzdelmekben, lélekölő lemondásokban vergődő életek története; fény és mindennapos diadal inkább csak a nagyközönség igényeit kiszolgáló életrajzregényekben található.

CSAK A BOLDOG MŰKEDVELŐKNEK sikerült a picassói szerencsével megáldottakon kívül annyira féken tartaniuk a művészetet, hogy ne legyen több, mint az élet kiteljesítését szolgáló szenvedélyek egyike, olyan örömteli kaland, mint az utazás, a szerelem, azoz, azok a tevékenységek, melyeket az élet ajándékai közé szokás sorolni. Tavaszy Noémi nem műkedvelő, mégis boldog ember. Nem engedelmes, kiszolgáltatott szolgája művészetének, hanem boldog élvezője, aki nem küzd, nem harcol, hanem játszik a témával és az anyaggal.

Különösen szembeötlő ez, ha tudjuk, mennyire küzdelmes volt az élete. A szegénység szorításában telt gyerekkor és ifjúság: a felemelkedésnek, lehetőségei és képességei szabad kibontakoztatásának, ugyanazt az útját járta meg saját erejéből, mint az osztály, melyből származott.

Általában két út nyílik a művészek előtt. Az egyik, a főiskola, az akadémiai képzés, a mesterek és nevelő – néha elnyomorító – hatások biztosította érvényesülés. A másikra azt szokás mondani: nehezebb, bár Tavaszy Noémi olyan könnyen járta végig, hogy ma is azzal az örömmel nyúl a ceruzához, papírhoz, mint először. Kívül a művészeti iskolákon és intézményeken, a szabályszerű utak szélén, magára hagyatva, a maga erőire, kitartására és bátorságára utalva.

Senki sem vonja kétségbe, hogy azért lesz valaki festő, mert mondanivalója van a világról, a formák és a színek nyelvén. Igaz, de kezdetben – s ha olyan szerencsés, mint Tavaszy Noémi, akkor nemcsak a pálya kezdetén – elsősorban is sürgős játszanivalója van anyaggal és eszközökkel; közvetlen mondanivalója tehát a papírról, a vászonról, a tusról és a festékről van. Ha valóban művész, a közvetlen mondanivaló vezeti el a közvetetthez, érteti meg vele életének, élményeinek valóságát, mely általános érvénnyel és tanulsággal bír, tehát túl mutat az egyéni, a személyes körén.

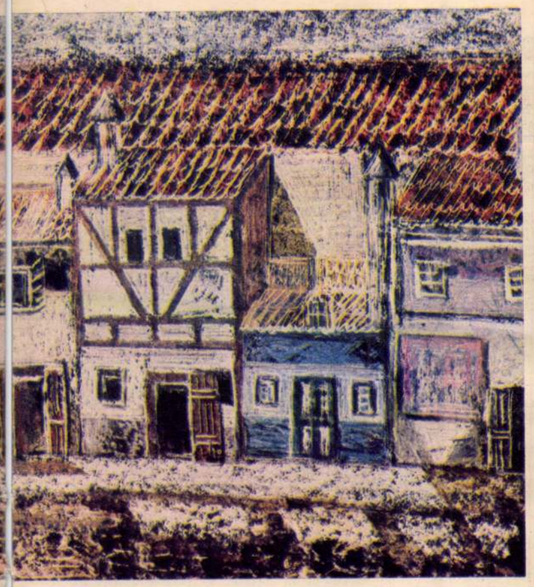

AZ ARANYMŰVESEK UTCAJA

A FERENCVÁROSBAN él és dolgozik ma is. Szoba-konyhás lakásban, mint hajdan, az út kezdetén, függőfolyosós, belsőudvaros kis bérházban, mely egyik legfontosabb festői témája. A házak, udvarok, tűzfalak, a macskakövek közé szorult, életükért küszködő fák, a tereken sakkozó nyugdíjasok persze többek témáknál: egy életforma, egy társadalmi osztály történetének, keserves múltjának és felemelkedésének jelképei. S a művész hűségének megragadó szimbólumai.

Őt is, mint őket, hajtotta az „éhe a szépnek, éhe a jónak", nem véletlen, hogy művészetének a személyes környezet motívumai mellett legfontosabb ihletői a művelődési élmények. Gazdag rajz- és festménysorozatot készített csehszlovákiai és jugoszláviai utazásainak élményeiből. Képein leggyakrabban azok az épületek, városképek tűnnek fel, melyeknek történelmi múltja és értéke van, s valóságosan is, jelképesen is, kifejezik az európai történelem természetét és tanulságait. A prágai Aranycsinálók utcájának házai, melyek átmentik a huszadik századba Rudolf császár korának ködös világát, emlékeztetőül és figyelmeztetésül; Jugoszlávia egyes városainak és falvainak török kori épületei, a mecsetek, s a titokzatos bogumil sírkövek kedvenc témái.

Tavaszy Noémi a múltat a jelennek, a mai nézőnek örökíti meg, rajzban, festményben, textilkollázsban. Kezdetben valósághű, majdnem naturális ábrázolást készít a témáról. A későbbi változatokon már nem a natura megörökítése a célja. Kiemeli és uralkodóvá teszi a téma egyes jellegzetes, önmagában is esztétikai hatású és jelképes erejű motívumait, például a házak gerendaszerkezetének geometriáját, a török épületek növényi motívumokból kiinduló absztrakt díszítését. Majd e motívumokat, teljesen elszakítva eredetüktől, önálló témaként kezelve és szabadon alakítva komponálja meg, önálló festői gondolatot közvetítve általuk.

JÁTÉKOSAN ÉS MERÉSZEN rajzban, festményben, textilben egyaránt, bravúros – önerejéből szerzett – technikai felkészültséggel. Kivételesek üvegkarcai. Az üveget nyomdafestékkel vagy viasszal vonja be, melybe ugyanúgy karcolja be a rajzot, mint a linóleumba szokás, majd a fényképezés eljárásához hasonlóan, fényérzékeny papírra másolja át. Finom, törékeny, gazdag vonalkultúrájú metszetek készülnek így; főleg tájképek, természeti benyomások grafikai átírásai. Legeredetibbek textilkollázsai. Posztó alapra, ollóval kivágott csipke- vagy selyemdarabkákból rakja ki, vorrja rá a formákat – a felület gazdagsága, kifejező ereje érdekében persze más anyagot is alkalmaz, fém-, műanyag csatokat, gombokat – rajzainak, festményeinek témái egy mesevilág motívumaivá alakulnak át textilképein, anélkül, hogy a látvány valóságát meghamisítanák.

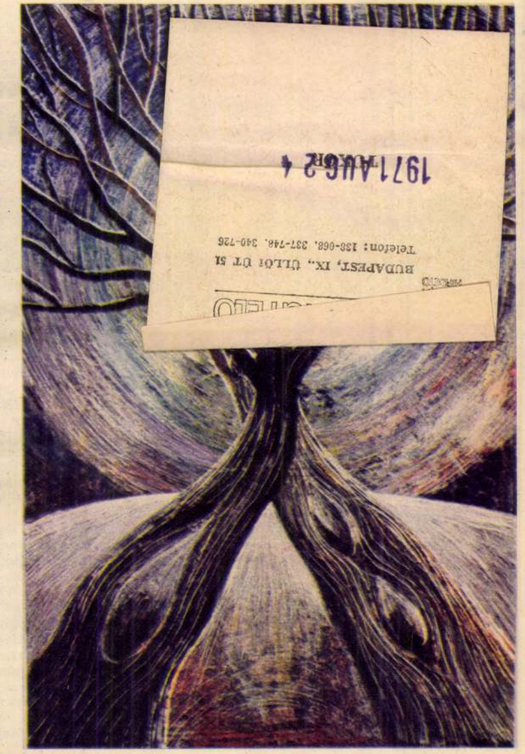

1971 AUG 4
BUDAPEST, IX., Ülői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVILLUSZTRÁCIÓ

Néhány hét múlva ismét kiállításon láthatjuk újabb alkotásait. Reméljük, a rendezés ezúttal lehetővé teszi, hogy a nagyközönség megbízható képet alkothasson ennek a sokoldalú művésznek gazdag munkásságáról.

SIK CSABA

FOTÓ: LANGER KLÁRA

VITUS TEMPLOM

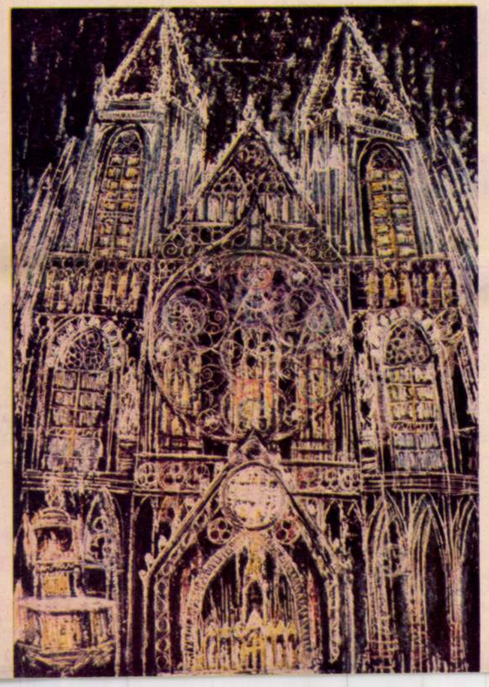

PRÁGAI TEMETŐ

POCITELJ (HERCEGOVINAI SOROZAT

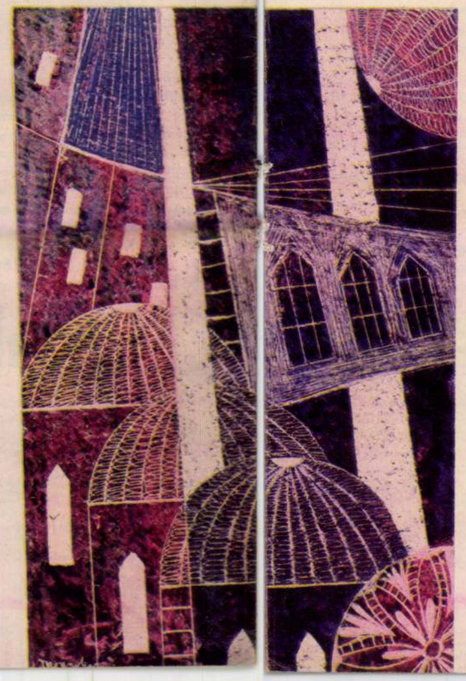

BOGUMIL SÍROK

POCITELJI HURKOLT SZŐNYEG

GEORGES SIMENON

MAIGRET furcsa öregasszonya

FORDÍTOTTA: ÖRVÖS LAJOS 2.

— Tudom, tudom. Valójában második urát hívták Antoine-nak, hivatalosan Madame Antoine lenne. De mivel igen büszke első férjére, aki fontos posztot töltött be a városházán, jobban szereti, ha Madame Antoine de Caraménak nevezik.

— Mondja csak, általában hogyan viselkedik?

— Hogy érti ezt?

— Nem furcsa egy kicsit?

— Azon töröm a fejem, vajon miért foglalkozik vele hirtelen a rendőrség.

— Ő kért meg rá minket.

— De hát mi baja van?

— Úgy hírlik, hogy távollétében a lakásban egyes tárgyak elmozdulnak megszokott helyükről. Magának még nem említette soha?

— Csak azt kérdezte, hogy nem látok-e amolyan szokatlan külsejű embereket felmenni hozzá. Én meg azt feleltem neki, hogy nem. Különben nem is látom innen, hogy ki lép be és ki megy ki. A lépcső a bejáróná nyílik.

— Fogad látogatókat az öregasszony?

— Az unokahúgát, egyszer-kétszer havonta. De az is megesik, hogy három hónapig sem jön.

— Tehát úgy viselkedik, mint bárki más?

— Mint minden öregasszony, aki egyedül él. Ez a nő jó nevelést kapott, mindenkivel udvarias.

— Odahaza van most?

— Nincs otthon. A legkisebb napsugárt is kihasználja. Nyilván a Tuileries-kertben ül, a megszokott padján.

— Beszélget néha magával?

— Néhány szót, úgy futólag. Főként az uramról kérdez, most kórházban van.

— Köszönöm.

— Azt hiszem, nem fontos, hogy beszéljek neki a maga látogatásáról.

— Semmi jelentősége nincs.

— Mindenesetre, azt nem gondolnám, hogy bolond lenne. Megvannak a mániái, mint minden öregnek, de nem több, mint másnak.

— Esetleg visszajövök még.

Maigret jókedvű volt. Tíz napja már nem esett, enyhe szellő járt, halványkék volt az ég, s ebben az eszményi májusban Párizs olyan színekben tündökölt, mint egy operettdíszlet.

Még ott maradt kicsit az irodájában, hogy átnézzen egy jelentést, amely már hosszú ideje asztalán hevert, végre meg akart szabadulni tőle. Hallotta az autók, az autóbuszok zaját, és időnként egy vontatóhajó szirénáját a Szajnáról.

Hét óra felé járt már, amikor benyitott a szomszédos iroda ajtaján, ahol két-három másik felügyelővel Lucas tartotta az ügyeletet. Jó éjszakát kívánt nekik.

Amint ment lefelé a lépcsőn, az járt az eszében, hogy betér a Dauphine sörözőbe, lehajt egy étvágygerjesztőt.

Még nem szánta el magát teljesen, amikor kilépett a kapun az ott strázsáló, két tisztelgő rendőr között. Végül is jobbnak találta, ha egyenesen hazamegy. Már megindult a Boulevard du Palais irányába, amikor egy vékonyka termetű kis alak bukkant fel előtte. Tüstént felismerte Lapointe leírása alapján.

— Ugye, maga az? — kérdezte izgatottan az öregasszony.

Még csak a nevét sem ejtette ki. Csak ő lehetett az, a híres rendőrfelügyelő, akinek minden nyomozását figyelemmel kísérte az újságokon át.

— Bocsásson meg, hogy csak így megszólítom az utcán, de odafönn nem engednek magához.

Maigret kicsit nevetségesnek érezte magát, elképzelte maga mögött a két ott cöveklő őrszem gúnyoros pillantását.

— Nézze, én megértem őket. Nem haragszom rájuk. Hát mégsem lehet, hogy ne hagyják magát dolgozni, ugye?

Leginkább ezek a világos, elmosott szürke, nagyon szelíd és ugyanakkor élesen csillogó szemek igézték meg a főfelügyelőt. Az idős hölgy mosolygott. Elragadtatás látszott rajta. De az is érződött, hogy valami rendkívüli erő lakozik ebben a törékeny testben.

— Merrefelé tart?

A férfi a Saint-Michel híd irányába mutatott.

— Nem zavarja, ha elkísérem?

Szapora kis lépteivel ott haladt mellette, és most még kisebbnek tűnt.

— Nézze csak, az a fődolog, hogy tudja, nem vagyok bolond. Tudom, hogyan látják a fiatalok az idős nőket, és én nagyon öreg vagyok.

— Nyolcvanhat éves, ugye?

— Látom, hogy az a fiatalember, beszélt magának rólam. Bizony még igen fiatal ehhez a szakmához, de nagyon jól nevelt és nagyon udvarias.

— Már régóta vár rám itt?

— Öt óra ötvenöt perc óta. Úgy gondoltam, hogy hat órakor végez az irodában. Sok urat láttam kijönni, de ön nem volt köztük.

Teljes órán át várakozott az öregasszony a rendőrök közönyös tekintete előtt.

— Érzem, hogy veszélyben vagyok. Nem minden ok nélkül hatol be valaki hozzám, és kutat a holmijaim között.

— Honnan tudja, hogy kutatnak?

— Mert nem találom a dolgokat a megszokott helyükön. Mániákus rendszerető vagyok. Nálam már több mint negyven éve, minden tárgynak megvan a pontos helye.

— És többször is előfordult már, hogy így felforgatták a lakást?

— Legalább négyszer.

— Értéktárgyai vannak?

— Nincsenek, főfelügyelő úr. Semmi másom nincs, mint afféle apró dolgok, amiket egy élet alatt szed össze az ember, és érzelmességből megőriz.

Az öregasszony sebtiben hátrafordult. A férfi megkérdezte:

— Most is követi valaki?

— Nem, most nem. Könyörgöm, látogasson el hozzám. Ha ott lesz, akkor jobban megérti.

— Mindent megteszek, hogy szabaddá tegyem magam.

— Tegyen meg többet is egy ilyen idős asszonyért. A Quai de la Mégisserie két lépés ide. Ugorjon el hozzám, amilyen hamar csak tud, és ígérem, hogy nem tartom fel sokáig. Azt is megígérem, hogy nem zavarom többé az irodájában.

— Hamarosan ott leszek.

— Még e héten?

— Talán még e héten. Ha nem tudnék, úgy a jövő hét elején.

Most már a buszállomáshoz értek.

— Bocsásson meg, de haza kell mennem.

— Számítok önre — mondta az öregasszony. Csak önben bízok...

Kínos lett volna megmondani, hogy mit gondol róla. Mert az egész történet olyasfélének tűnt, amilyet az üldözési mániások eszelnek ki. De ha az öregasszony előtt állt az ember és az arcába nézett, hajlamossá vált, hogy komolyan vegye a dolgot. Maigret hazaért, már várta a terített asztal. Megcsókolta feleségét.

— Remélem, kimentél a levegőre ebben a nagyszerű időben?

— Vásároltam ezt-azt.

Ekkor olyat kérdezett, ami meglepte az asszonyt.

— Mondd csak, megesik veled, hogy leülsz egy padra valami parkban? Madame Maigret-nek gondolkodnia kellett.

— Úgy emlékszem, megesett velem is. Például, amikor arra vártam, hogy megbeszélt időre érjek a fogorvoshoz.

— Ma este egy olyan hölgy látogatott meg, aki csaknem minden délutánját a Tuileries-kert egyik padján tölti.

— Sok ember ül ki a levegőre.

— Téged már megszólítottak a parkban?

— Legfeljebb egyszer. Egy kislány mamája kért meg rá, hogy vigyázzak néhány percig a gyerekekre, amíg vesz valamit.

Az ablak náluk is nyitva volt. Vacsorára, mint a legmelegebb nyári napokon, hideg sült volt, saláta és majonéz.

— Nem sétálnánk egy kicsit?

A napfény már rózsaszínre festette az eget és a boulevard Richard-Lenoir csendes volt. Egy-egy ember könyökölt ki itt-ott az ablakokban. Minden cél nélkül ődyelegtek, örömüket lelték a járásban és az együttlétben, de nem volt egymásnak semmi különösebb mondanivalójuk. A szembejövő embereket nézték, a kirakatokat bámulták, valami megjegyzést tett egyikük. A Bastille téren haladtak át és a boulevard Beaumarchais-n jöttek vissza.

— Egy furcsa kis öregasszonnyal beszélgettem ma este. Jobban mondva Lapointe foglalkozott vele. Engem a rakparton várt meg és útközben kapott el. Ha végighallgatja az ember, azt hihetné, hogy bolond. Legalábbis kicsit zavarodott.

— Mi történt vele?

— Semmi. Csak azt állítja, hogy amikor hazamegy, egyes tárgyak némileg elmozdultak a helyükről.

— Van macskája?

— Ezt kérdezte tőle Lapointe is. Nem tart állatot. Éppen egy madárkereskedő fölött lakik, és beéri anynyival, hogy egész nap a madarakat hallgatja.

— És hiszel neki?

— Amíg néztem rá, addig hittem. Világosszürke szeme egyszerre fejez ki valami természetes őszinteséget és jóságot. Vagy azt is mondhatnám, lelki egyszerűséget. Már tizenkét éve özvegy. Magányosan él. Unokahúgán kívül, akit alig lát, nincs is családja. Reggel bevásárol. Délután többnyire a Tuileries-kertben üldögél egy padon. Nem panaszkodik. Nem is unatkozik. Mintha az egyedüllét nem lenne olyan nyomasztó rá.

— Tudod, hogy sok öregasszony él így?

— Jó, jó. De ebben van valami különös, amit nem tudnék megfogalmazni.

Mire hazaértek, már leszállt az éjszaka, a levegő hűvösebb volt. Korán lefeküdtek és másnap reggel, mivel az idő még mindig szép volt, Maigret úgy döntött, hogy gyalogosan megy a hivatalba.

Egy halom levél várta, mint mindig. Még maradt ideje, hogy átfussa őket, és néhány szót váltson a nyomozókkal, mielőtt jelentésre ment. Semmilyen fontos ügy nem volt folyamatban.

Amolyan hétköznapiasan telt el a délelőtt, s úgy határozott, hogy a Dauphine téren ebédel. Telefonált a feleségének, hogy nem megy haza. Ebéd végén már át akart menni a Pont-Neuf-ön, a quai de la Mégisserie-re. A véletlen azonban meggátolta benne. Egy régi kollégájával találkozott, aki már nyugdíjban volt, és jó negyedórát csevegtek a napon. Délután kétszer is eszébe jutott az idős hölgy, akit a felügyelők már el is kereszteltek Maigret öreg bolondjának. De mindkétszer későbbre halasztotta a látogatást, mondjuk holnapra.

Vajon nem élcelődnek-e majd vele az újságok, ha tudomást szereznének erről az újabb históriáról, a helyüket változtató tárgyakról?

Ezen az estén televíziót néztek. Másnap busszal ment az irodába, mert késő volt már. Csaknem delet ütött az óra, amikor az I. kerületi rendőrszoba parancsnoka telefonált.

— Egy bizonyos úgy foglalkoztat, úgy hiszem, érdekelni fogja a csoportját. A házfelügyelőnő azt mondta, hogy a maga egyik felügyelője, fiatal, nagyon szép fiú állítólag ott járt.

Rossz előérzete támadt.

— Quai de la Mégisserie?

— Igen.

— Meghalt?

— Igen.

— A helyszínről telefonál?

— A földszinten vagyok a madárkereskedőnél. A lakásban nincs telefon.

— Azonnal jövök.

Lapointe a szomszédos irodában volt.

— Gyere.

— Valami súlyosabb eset, főnök?

— Neked, meg nekem, az. Arról az idős hölgyről van szó.

— Arról a fehérkalapos, szürkeszeműről?

— Arról. Meghalt.

— Meggyilkolták?

— Azt hiszem. Különben nem riasztott volna az őrszobaparancsnok.

Nem ültek kocsiba, mert gyalogosan gyorsabb volt a nagy forgalomban. Az őrparancsnok, Jentet, akit jól ismert Maigret, már ott várakozott a járdaszélen egy papagáj mellett.

— Ismeri ezt az asszonyt, főfelügyelő úr?

— Csak egy ízben találkoztam vele. Megígértem, hogy egyszer ellátogatok hozzá. Tegnap csaknem idejöttem már.

— Vajon változtatott volna ez a dolgok menetén?

— Van valaki fönt?

— Az egyik emberem és Forniaux doktor. Ő éppen most érkezett.

(Folytatjuk)

muzsikába

a zene szól. Jó hangosan szól a zenekar, szinte a lelkét is beleadja, belekiabálja a muzsikába. A környező, gyéren világított utcácskákban egymáshoz simult párok andalognak a park felé. Aztán sűrűsödnek a motorkerékpárok, feltűnik néhány parkoló autó, meg a nagy neonfelirat, amely világgá világítja azt, ami úgyis nyilvánvaló, hogy ez a csepeli Ifjúsági Park.

Ötforintos belépőjegy feljogosítja az embert a belépésre és természetesen este 10 óráig, zárásig, az ottartózkodásra, anélkül, hogy bármit fogyasztania kellene. A kapu mellett mindig áll néhány rendező, figyelve a belépőket.

Ezerkétszáz fő a park befogadóképessége; olykor kilencszázan vannak, olykor ezerháromszázan. Ennyi fiatal között mindössze kétszer fordult elő, hogy a rendező hazaküldött egy-egy srácot. Az egyiket azért, hogy legyen szíves és vegye fel a „gálafarmerjét", az a szakadt farmer ugyanis, amelyet éppen viselt, nem volt szalonképes, a másikat azért, hogy volna szíves keresni otthon magának egy pár zoknit... Különben tarka ing, tarka pulóver, hosszú haj az „uralkodó divat", ami a lányok változatos öltözékével együtt igazán színes képet nyújt. A tágas területen asztalok, székek. Csak az asztaloknál van kiszolgálás: szendvics, virsli, jégkrém, fagylalt, pogácsa, hűsítő és sör... Harmadosztályú árak, aki rendel, azt sem vágja földhöz a számla.

Egymást sem vágják földhöz – egyszer csattant mindössze egy pofon, az is kétszáz forintjába került annak, aki adta, mert rendőrségi ügy lett belőle, s a könnyelmű fiatalembernek meg kellett adnia – az árát is. Igazán múló incidens volt, még azok is, akik aznap ott táncoltak, alig vettek észre valamit.

A légkör feltűnően barátságos, mintha mind az ezer-ezerháromszáz fiatal ismerné egymást, a zenekar tagjai pedig ismernék valemennyi hallgatójukat, s nem a közönségnek, hanem egyenként, külön-külön az ezerháromszáz fiatalnak játszanának. Mindenki tegezi egymást – az is, aki még ki se nyitotta a száját...

halasi

A BŰN NYOMÁBAN

HÁZ ELADÓ — CSAK „BÉLELVE"

A kirendeltségvezető gyorsan átvette a borítékot, megnézte, hogy valóban pénz van-e benne, majd a zsebébe gyűrte.

— Az előleg tehát rendben van. Hozza el mielőbb az ötezret is, és rövidesen a magáé lesz az ingatlan — ígérte.

Az ügyfél bólintott: meglesz az a pénz is. De alig húzta be maga után az ajtót, két férfi lépett be a szobába. Baitz Imre, a kirendeltségvezető egyiküket látásból ismerte. A szentendrei rendőrkapitányság nyomozótisztje volt. Rosszat sejtett. Elnehezülő lélegzettel tudakolta, milyen ügyben keresik.

— A pénzzel bélelt boríték ügyében — válaszolta a rendőrtiszt.

— Milyen pénzről van szó?

— Amit az imént tett a kabátja jobb zsebébe. Ideadja, vagy én vegyem ki?

Baitz remegő kézzel húzta elő a borítékot...

Felezünk vagy harmadolunk

Előállították a rendőrségen. Nem tagadta, milyen pénz az, amit a borítékban kapott. Az ügyfél — aki adta —, Szigeti Antal, néhány nappal előbb kereste fel őt azzal, hogy szándékában áll megvenni Szigetmonostoron az úgynevezett Czika-házat. A tanácstól küldték hozzá, a Pest megyei Ingatlanközvetítő Vállalat szentendrei kirendeltségére, hogy állapítsa meg a ház értékét.

Baitz közölte Szigetivel, ismeri ezt az ingatlant. Két évvel ezelőtt 125 ezer forintra értékelte. Azóta lényegesen megnőtt az ára, vele azonban lehet okosan beszélni. Kérte Szigetit, menjenek át a közeli gyorsbüfébe, és tárgyalják ott meg a dolgot.

Baitz, miközben evett és ivott, elpanaszolta, hogy milyen alacsony a fizetése. A vérnyomása viszont magas, és mellé még cukorbajos is. Feleségével együtt valamivel a négyezren felül keresnek, de ebből nehezen tudnak megélni, mert drága a diétás koszt. Épp ezért nagy szüksége van a „mellékesre". Ha Szigeti honorálja a segítőkészségét, az eladó ingatlant, amely már legalább 150 ezret ér, hajlandó változtatlanul 125 ezer forintra becsülni. Kijelentette: ilyen esetekben a vételár különbözetének felét szokta kapni. De mivel úgy látja, Szigetit „sem veti föl a pénz", megelégszik az egyharmadával, vagyis nyolcezer forinttal. Végül abban állapodtak meg: Szigeti három napon belül előlegként kezébe ad háromezer forintot.

— Ez az a pénz — mutatott Baitz az íróasztalon heverő borítékra.

Fogyatékos emlékezetek

Baitz Imre korábban, 1959-től 1969-ig, a Pest megyei Ingatlanközvetítő Vállalat váci kirendeltségén dolgozott beosztottként. Ekkor nevezték ki a szentendrei kirendeltség — beosztott nélküli — vezetőjévé. A vállalati jellemzés szerint: munkája és magatartása kifogás alá nem esett, „udvarias, előzékeny magatartásáért szerették".

Baitz munkaterülete Budakalásztól Visegrádig húzódott, vagyis hozzá tartozott az egész Duna-kanyar. Munkaköri kötelezettségéről egyebek között így rendelkeztek az írott szabályok: „az ingatlanok adásvételénél állami értékbecslés is kötelező, amelynek megállapításáért a kirendeltség vezetője a felelős. Az ügyek intézése a beérkezés sorrendjében kell hogy megtörténjék. Soron kívüliséget csak a vállalat igazgatója, vagy helyettese engedélyezhet..." A rendőrségen Baitz Imre nem tagadta, ha megfizették, soron kívüliséget biztosított, vagy kedvezőbb árat állapított meg.

— Hány alkalommal történt ez meg? — kérdezte a rendőrtiszt.

— Nem tudok rá visszaemlékezni.

Baitz Imre csak 1970-ben hatszáz ingatlan értékét becsülte fel. Elébe tették ezek listáját. Huszonöt nevet megjelölt, hogy ezektől pénzt kapott vagy kért. Huszonöt a hatszázból? A nyomozók több mint száz személyt hallgattak meg. De közülük csak hatan — beleértve azt a huszonöt személyt is, akit Baitz megnevezett — „emlékeztek" arra, hogy a kirendeltségvezetőnek pénzt adtak. A többiek hallani sem akartak arról, hogy ilyesmi előfordulhatott. Ez várható volt, a törvény ugyanis éppúgy bünteti azt, aki jogtalan előnyt kér, és érte pénzt felajánl, mint aki elfogadja. Mivel a vesztegetés általában négyszemközt zajlik le, nagyon nehezen bizonyítható. A hat személy közül, akik elismerték, hogy adtak pénzt, s őszinte vallomásukkal elősegítették a nyomozást, a korrupt tisztviselő leleplezését, ötöt hatósági figyelmeztetésben részesítettek. Csak a hatodikat — egy büntetett előéletűt — állították bíróság elé és büntették meg háromezer forintra.

Egy esztendő

Baitz Imre vesztegetési ügyét a szentendrei járásbíróság tárgyalta. A bíróság enyhítő körülménynek vette Baitz büntetlen előéletét, előrehaladott korát (59 éves), betegségét. Súlyosbító körülménynek viszont „az elkövetést felölelő hosszú időt", hogy a „vádlott az idő múlásával egyre gátlástalanabbul lépett fel", továbbá azt, hogy „az elkövetett cselekmény társadalomra való veszélyessége igen nagy, amely alapjaiban rendítheti meg a hivatali szervek munkája iránti bizalmat. Az ilyen jellegű ügyek felderítése rendkívül nehéz, ami csak fokozza a veszélyesség fokát". A járásbíróság, hogy „a kiszabott büntetés a megelőzést és a visszatartást szolgálja", Baitz Imrét elsőfokon egyévi szabadságvesztésre ítélte.

Tisztességesen nem?

Dunabogdány egyik vendéglőjében dolgozik Szigeti Antal mint üzletvezető-helyettes. Éppen sört csapol. Megvárom, amíg kiméri a néhány korsót, utána kijön a söntés mögül. Beszélgetünk. Elmondja, hogy csak átmenetileg dolgozik a vendéglátóiparban, egyébként tornatanár. Állását csak azért mondta fel, mert szeretne lakást venni, hogy újból megnősülhessen. Tanári fizetéséből, még ha edzősködik is mellette, nehezen gyűlne össze a rávaló.

A szigetmonostori ház húsz százalékát kellett volna készpénzben kifizetnie, a többit részletre. A kirendeltségvezető ajánlata meglepte. Bár számára ez kedvező volt, mégis fölháborította, hogy valaki beosztásával visszaélve, ily könnyedén vághat zsebre ezreket. Napokig töprengett, fizessen, ne fizessen. Közben többektől hallotta: ha nem keni meg Baitzot, lehet, hogy meg sem kapja a házat. Ezt elképzelhetetlennek tartotta, és elhatározta, majd ő megmutatja, vesztegetés nélkül, tisztességes úton is övé lesz az a ház. Ezután szólt a rendőrségnek.

— Mikor történt ez?

— Még márciusban.

— Azóta megvette a házat?

— Nem.

Keserűen mondja, a házügyben levelet kapott, melyben közölték, csak úgy kaphatja meg, ha a vételár ötven százalékát befizeti. Vállalta ezt a feltételt. Ezután arról is értesítették, a ház részletre nem eladó, fizesse be a teljes vételárat. Menyasszonyával, aki a vendéglő üzletvezetője, úgy döntött, szereznek pénzt és befizetik. Ezt közölték a tanáccsal. Azóta múlik az idő és még választ sem kaptak. Jelenleg Dunabogdányban lakik és albérletért havi ötszázat fizet. Nagyon szeretné már, ha megkaphatná végre azt a lakást, és visszamehetne a fővárosba tornatanárnak.

— Csak azt nem értem — mondja befejezésül —, hogy tisztességes körülmények között, most már készpénzért, miért ilyen nehéz nyélbe ütni ezt az adásvételi dolgot? Valami rejlik tán még a háttérben?...

BÁN ERNŐ